

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१२-१३

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2012-13**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

Website : <https://mahades.maharashtra.gov.in>

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१२-१३

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2012-13**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

किंमत : रु.१,१२०/-

Price : Rs.1,120/-

प्रास्ताविक

‘राज्य सांख्यिकीय गोषवारा’ हे प्रकाशन २०१२-१३ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ३८वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २०१२-१३ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २०१२-१३ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे.

२. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणाऱ्यांना हे प्रकाशन ‘संदर्भ ग्रंथ’ म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई

दिनांक : नोव्हेंबर, २०१७

र. र. शिंगे

संचालक,

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

मुंबई

PREFACE

This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2012-13 (in English and Marathi) is the 38th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2012-13 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2012-13 is not available.

2. I hope that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai
Date : November, 2017

R. R. Shinge
Director,
Directorate of Economics & Statistics,
Mumbai

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(2012-13)

अनुक्रमणिका		CONTENTS	
तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
(i)	प्रास्ताविक	XV	Introductory
(ii)	दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India)
(iii)	निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		AREA AND POPULATION	
1.1	२०११ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	23	Area and Population according to 2011 Population Census
1.2	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या (२०११)	26	Scheduled Castes Population (2011)
1.3	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (२०११)	27	Scheduled Tribes Population (2011)
1.4	नवबौद्धांची लोकसंख्या (१९८१)	28	Neo Buddhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार (२०११)	29	Decadal Variation in population since 1901 (2011)
1.6	गावे व शहरांची संख्या (२०११)	36	Number of Villages and Towns (2011)
1.7	खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	38	Villages classified by population (2011)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	40	Towns/Urban agglomerations classified by population (2011)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२०११)	42	Population of towns, urban areas and rural areas (2011)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२०११)	53	Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area (2011)
1.11	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२०११)	59	Classification of main workers by industrial categories (2011)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२०११)	61	Distribution of population and workers by age group and sex (2011)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (२०११)	62	Population classified by religion (2011)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२०११)	63	Statewise salient features of population (2011)
1.15	१ मार्च रोजीची जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (२००२-२०११)	64	Districtwise projected population (as on 1 st March) (2002-2011)
1.16	लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	65	Literacy rate of population (2011)
1.17	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	66	Literacy rate of scheduled castes (2011)
1.18	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	67	Literacy rate of scheduled tribes (2011)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	68	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (2001)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे) (२००१)	71	Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to division, group etc.) (2001)
1.21	काम करणाऱ्यांचे (शेतित्यतिरिक्त) औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	74	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (2001)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग धंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (२००१)	84	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (2001)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)	86	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity(2001)
1.24	काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (२०११)	89	Classification of persons not at work classified by type of activity and sex (2011)
1.25	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	90	Female workers and non-workers classified according to main activity and age groups (1991)
1.26	मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (२००१)	92	Female main workers according to main activity classified by marital status (2001)
1.27	बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या (२००१)	94	Districtwise classification of population by languages mainly spoken (2001)
1.28	महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (२००१)	96	Migrants classified by place of last residence and reason for migration in Maharashtra (2001)
1.29	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या (२००१)	98	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai(2001)
2. पर्यावरण सांख्यिकी		ENVIRONMENT STATISTICS	
2.1	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान	100	Temperature at different centres in Maharashtra State
2.2	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता	101	Relative humidity at different centres in Maharashtra State
2.3	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	102	Monthwise number of rainy days and normal rainfall
2.4	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	104	Rainfall at different centres
2.5	पावसाची कक्षा व कालावधी	128	Spread and range of rainfall
3. जीवनविषयक माहिती		VITAL STATISTICS	
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	130	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	132	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	133	No. of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्यूंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	134	No. of Registered Deaths by age and sex
3.5	बालमृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर	135	Infant mortality rate and maternal mortality rate
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	136	Important vital rates in respect of Maharashtra State
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर	137	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	रोगांच्या प्रमुख गटांनुसार मृत्यूंची संख्या	138	Number of deaths according to major group of diseases

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
4. गृहनिर्माण		HOUSING	
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२०११)	140	Classification of houses according to use (2011)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२०११)	146	Households by number of rooms occupied (2011)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	150	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (२०११)	151	Houseless and institutional population (2011)
4.5(A)	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	152	Distribution of households by predominant material of roof of houses occupied (2011)
4.5(B)	राहत्या घरांचे भितीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	158	Distribution of households by predominant material of wall of houses occupied (2011)
5. शिक्षण		EDUCATION	
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	166	No. of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	167	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	168	No. of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	170	No. of School Teachers classified by Department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	172	No. of students by Department
5.6	अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	174	No. of scheduled castes students and by Department
5.7	अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	176	No. of scheduled tribes students by Department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	178	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	186	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या	190	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	192	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल	194	Examination results (Major examinations)
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	196	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	198	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	200	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	201	Intake in degree courses in Engineering by categories

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	202	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges
6. जनता संपर्क		MASS COMMUNICATION	
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	204	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	205	Number of printing presses by districts
6.3	निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	206	Number of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	212	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	213	Classification of books and periodicals according to languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	214	Classification of books and periodicals published according to subjects
7. आरोग्य		HEALTH	
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	216	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	218	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	219	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणा-या वैद्यकीय सुविधा	220	Medical facilities available through public and public aided institutions
8. कुटुंब कल्याण		FAMILY WELFARE	
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	222	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	223	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	224	No. of family welfare centres operating and work done
9. समाज कल्याण सेवा		SOCIAL WELFARE SERVICES	
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	226	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)		SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)	
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	228	Cost and strength of Police in Maharashtra

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)	230	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरून)	231	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१ (प्रकरणे)	232	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I(Cases)
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१ (प्रकरणे)	233	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I(Cases)
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२ (व्यक्ति)	234	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II(Persons)
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२ (व्यक्ति)	236	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II(Persons)
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	238	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१ (प्रकरणे)	240	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I (Cases)
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरून परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२ (व्यक्ति)	242	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)Part-II (Persons)
10.11	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	244	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
10.12	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त). स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	245	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.13	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	246	Numbers of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only)
10.14	तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	247	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
11. राज्य उत्पन्न		STATE INCOME	
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	250	State Income and per capita state income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	251	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	252	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (2004-05) prices
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	253	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	254	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004-05) Prices
11.6	स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई राज्य उत्पन्न	255	Per capita Income in selected State/Union Territories of India at constant (2004-05) prices
11.7	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न	257	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	259	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	260	State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
11.10	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	262	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	263	Indices of State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
12. शेती		AGRICULTURE	
12.1	जमिनीचा वापर	268	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	270	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	278	Area and average yield per hectare of high yielding varieties crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन	282	Average yield of important crops in India by States
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	281	Number of operational holdings & area according to size groups (Agriculture Census 2010-11)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	283	Number and area of operational holdings by tenure and by size groups (Agriculture Census 2010-11)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	284	Consumption of chemical fertilizers
12.8	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	285	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.9	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	286	Districtwise area under major crops
12.10	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	288	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	290	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.12	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	292	Area bounded in each district
12.13	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	293	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 2010-11)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
13. जलसिंचन		IRRIGATION	
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	296	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	297	Gross area irrigated and gross cropped area
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र	298	Irrigated area under different crops
13.4	बागायती विहिरींची एकूण संख्या (कृषी गणना २०१०-११)	300	Total number of irrigation wells (Agriculture Census 2010-11)
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	301	Irrigation potential created and actual Irrigated area
14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING	
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना-२०१२)	304	Livestock in each district (Livestock Census 2012)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	308	Infrastructural facilities in animal husbandry
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	310	Work done by veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्राची संख्या व त्यांची क्षमता	312	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	314	Animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	318	Number of veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	319	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry
15. वनशास्त्र व लाकूडतोड		FORESTRY AND LOGGING	
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	322	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	324	Quantity and value of major forest produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	326	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	326	Plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	327	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	328	Area under different types of forests
16. मत्स्यव्यवसाय		FISHERIES	
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	332	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल)	334	Disposition of fish catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	335	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
16.4	सागरी मत्स्योत्पादन	335	Marine fish production
16.5	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	336	Miscellaneous statistics relating to fisheries
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	337	Varietywise marine fish production

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)	339	Average annual wholesale (Boatside) prices of marine fish of various varieties
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	341	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production
17. सहकार		CO-OPERATION	
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	344	Selected Statistics of all Co-op. Societies
17.2	सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	345	Selected Statistics of State Co-op. Land Development Bank
17.3	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	346	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.4	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	350	Operation of agricultural credit and multipurpose societies
17.5	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	352	Operation of Non-agricultural credit societies
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	354	Selected Statistics of Central Co-operative Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	355	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	356	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	356	Selected Statistics of Labour Contract Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	357	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	358	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	358	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	359	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	360	Operations of agricultural and Non-agricultural credit apex central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	362	Operations of Co-operative marketing societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	364	Operations of Co-operative productive enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	366	Operations of other Co-operative societies
18. खाण व दगड खानकाम		MINING AND QUARRYING	
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खानी	370	Mineral production, its value and total mines
19. वस्तुनिर्माण		MANUFACTURING	
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	374	Number of Registered Factories
19.2	निर्मित करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	375	Production and employment of manufacturing industries

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	376	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	378	Industrial Area Estates Developed
19.5	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	379	Industrial Production in Maharashtra
19.6	चालू कारखान्यांतील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	380	Distribution of working factories according to working strength
19.7	३१ डिसेंबर, २०१२ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	382	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December, 2012
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैरगणना)	391	Annual survey of industries (Census + Non-census)
20. वीज व ऊर्जा			ELECTRICITY AND POWER
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	394	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	395	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	396	Consumption of Electricity power by uses
21. व्यापार			TRADE
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	398	Import and Export of selected commodities by rail and water
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	399	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
22. परिवहन			TRANSPORT
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	404	Number of Motor Vehicles Registered by District in the State
22.2	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	406	Number of accidents classified by type of vehicles
22.3	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	408	Roads maintained by various Authorities in the State
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	409	Progress of Maharashtra State Road Transport Corporation Commercial Wing
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	410	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च, २०१३ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	411	Railway's route length as on 31st March 2013 in the State
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	412	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	413	Road length according to surface type
22.9	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	414	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	415	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

अनुक्रमणिका -चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	415	Number and Tonnage of vessels docked in Mere Weather and Huges dry docks in Mumbai
22.12	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)	416	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	418	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	419	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.15	विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	419	Passengers and freight traffic originating at airports
23. पणन व साठवणूक		MARKETING AND STORAGE	
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	422	Number of regulated markets by districts
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	423	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	424	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	425	No. of authorised Fair Price Shops
23.5	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	426	Procurement of selected commodities by agencies
24. संपर्क साधने		COMMUNICATIONS	
24.1	टपाल व दूरध्वनी संपर्क	430	Postal and Telecommunications
25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक		TOURISM AND CIVIL AVIATION	
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	432	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	433	Number of flying clubs, planes and persons trained
26. कामगार व सेवायोजन		LABOUR AND EMPLOYMENT	
26.1	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	436	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector
26.2	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	437	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector
26.3	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या	438	Industrial Injuries in Maharashtra State
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन	438	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	439	Industrywise Employment
26.6	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	439	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.7	रोजगार व विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	440	Registration, placings and vacancies notified by Employmentand self-employment Guidance Centres

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
26.8	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	441	Employment in Mines/Plantation/Harbours,Ports, etc.
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	442	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	443	Number of commercial establishments, shops and workers employed
26.11	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	444	Industrywise Number of strikes and lockouts
26.12	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	444	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.13	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी	445	Number of Registered Trade Unions and Membership, income, expenditure and funds
26.14	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	446	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres
26.15	औद्योगिक तंटे	448	Industrial disputes
26.16	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	449	Number of female workers employed in factories and maternity benefits given
26.17	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	450	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	451	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.19	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	452	Wages paid to Agricultural and skilled labourers for the year
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	453	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)	454	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	455	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2008)
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	456	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2008)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	457	Districtwise and classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2008)
	27. बँका		BANKING
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	460	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	472	Commercial Banking Offices classified according to population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	478	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च, २०१३ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	487	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State for March ending 2013

अनुक्रमणिका -चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)	488	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2011)
28. लोकवित्त		PUBLIC FINANCE	
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	490	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेख्यातून केलेला खर्च	491	Expenditure from Revenue Accounts
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	491	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	492	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	492	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	493	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	494	Excise Revenue by Commodities
28.8	गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, विवरणानुसार उत्पन्न व आयकर	495	Range wise No. of Returns, Gross Income and Tax Payable
28.9	करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्नाचे साधन, एकूण उत्पन्न, विवरणांची संख्या, एकूण कर यांचा तपशील	498	Status wise distribution of Key Values
28.10	कपात/सुटीच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत	499	Deductions/rebates and relief by nature of deducton/rebate
28.11	राज्यातील अल्पबचत योजना	500	Small Savings Scheme in the State
28.12	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	501	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.13	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	503	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State
28.14	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	507	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.15	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	508	Income and outlay account of Administrative Departments
28.16	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	510	Production account of departmental enterprises
28.17	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	512	Capital finance account of General Government
28.18	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	514	Transactions in goods and services and transfers Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings
28.19	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	514	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.20	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	516	Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.21	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	516	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
29. किंमती आणि निर्देशांक		PRICES AND INDICES	
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	520	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक	524	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	526	Consumer price index numbers for the working classes of selected centres in the State
29.4	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	531	Consumer price index numbers for the working class at selected centres in the State
29.5	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	533	All India Consumer price index numbers for industrial workers
29.6	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किंमती	534	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
29.7	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	543	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.8	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	544	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
29.9	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	545	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities
29.10	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	546	Retail price index numbers for rural Maharashtra by groups of commodities
30. पंचवार्षिक योजना		FIVE-YEAR PLAN	
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च	548	Expenditure under five-year and annual plans
30.2	राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते बाराव्या पंचवार्षिक (२०१२-१७) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	550	Per capita plan outlay/expenditure of states/UTs from first (1951-56) to twelfth Five Year Plan (2012-17)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	561	State plan and centrally sponsored programmes
31. संयुक्त भांडवली संस्था		JOINT STOCK COMPANIES	
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	564	Companies at work, newly registered and liquidated
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	565	Number of Joint stock companies
32. सार्वजनिक अंगीकृत		PUBLIC UNDERTAKINGS	
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या	568	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial Corporations to industries
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	569	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	572	Statistics relating to selected achievements of Maharashtra Agro-Industries Development Corporation

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
33.	सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी		PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS
33.1	जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च	577	Area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishads
33.2	जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न	578	Income of Zilla Parishads by Major Heads
33.3	जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च	579	Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads
33.4	जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या	580	Number of Gram Panchayats and Panchayat Samities by Districts
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या-२००९	581	Number of electorals for Lok Sabha and Vidhan Sabha-2009
33.6	लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	582	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts
33.7	विधानसभा २००९ च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिकलेल्या जागा	584	Election to the Vidhan Sabha 2009 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parties
33.8	लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणुकीत झालेले मतदान	590	No. of votes polled in the latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections of 2009
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा-२००९	591	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India-2009
33.10	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	592	Income and expenditure of Village Panchayat
33.11A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	594	Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.11B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	596	Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.12A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च	610	Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations
33.12B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचा खर्च	612	Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards and Corporations
	34. संकीर्ण		MISCELLANEOUS
34.1	महाराष्ट्रातील विश्रामघामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	628	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district
34.2	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (पाचवी आर्थिक गणना, २००५)	629	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Fifth Economic Census, 2005)
34.3	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या	630	Number of licences granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
34.4	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	631	Transactions of licensed money-lenders in each district
34.5	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	632	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
34.6	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	634	Number and description of registered documents and value of property transferred
34.7	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	635	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

प्रास्ताविक

०.१ महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून “राज्य सांख्यिकी गोषवारा” हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा अडतिसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवाऱ्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२ प्रकाशित होणारा हा अंक २०१२-१३ वर्षांचा असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २०१२-१३ वर्षांची आहे. २०१२-१३ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २०१२-१३ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोषवाऱ्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवाऱ्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवाऱ्यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

०.३ ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची / काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्यात टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४ बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगारविषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुध्दा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Thirty-eighth issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of state in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 2012-13 and the detailed data are published for the year 2012-13 wherever such data were available. Wherever data for 2012-13 were not available, the data for latest available year are given. Also, yearly series up to the year 2012-13 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., “Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State”, “Economic Survey of Maharashtra” or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km.. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product is shown.

सारांश तक्ते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

०.६. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARUY TABLES

0.5 Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of refenence.

0.6. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अनु क्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
1	भौगोलिक स्थान-				Location
	उत्तर अक्षांश	अंश	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश	„	72.45 to 80.45	“	East longitude
2	विभाग	संख्या	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	„	35	“	Districts
4	तालुके	„	355@@	“	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	„	534	“	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	„	44	“	Cities having more than one lakh population
7	गावे (i) वस्ती असलेली	„	40,959	“	Villages—(i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	„	2,706	“	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	किनाऱ्याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती—(२०१०-११)				Agriculture—(2010-11)
	पेरणी/लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	हजार हेक्टर	17,406	Thousand Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	„	23,175	“	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	„	@	“	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (२०१२)	हजार	32,489	Thousand No.	Total Live stock (2012)
12	एकुण वनव्याप्त क्षेत्र (२०१२-१३)*	चौ. कि. मी.	61,369	Sq. Km.	Total forest area (2012-13)*
13	कारखाने—(२०१२)*				Factories— (2012)*
	चालू कारखाने	संख्या	36,808	Number	Working factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी	हजार	2,058	Thousand	Average daily number of workers
14	वीज—(२०१२-१३)				Electricity—(2012-13)
	विजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि. वॅ.	1,00,665	Million Kwh.	Total Electricity consumed
15	राज्य उत्पन्न—(२०१२-१३)*				State Income—(2012-13)*
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	कोटी रुपये	11,96,754+	Rs. Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	रुपये	1,03,991+	Rs.	Per capita net income at Current Prices
16	रस्त्यांची लांबी —(२०१२-१३)				Road length—(2012-13)
	(i) एकूण	कि. मी.	2,43,172	Kilometres	Total
	(ii) पृष्ठांकित	कि. मी.	2,23,381	“	Surfaced

* अस्थायी / Provisional + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates

@@ मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांमधील ३ तालुके वगळून / Excluding 3 Tahsils of Mumbai & Mumbai suburban District

@ सिंचन क्षमता व सिंचित क्षेत्र यांचे अनुमान काढण्यासाठी डिसेंबर, २०१२ मध्ये विशेष तपास पथकाची नेमणूक केली.

@ Special Inquiry Team is appointed in Dec. 2012 for assessing Irrigation Potential and Irrigated Area.

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(5)	(6)	(3)	(2)	
1.	लोकसंख्या (२०११ ची जनगणना)-						Population (2011 Census)-
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या (ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार टक्के	61,556 54.78	8,33,749 68.85	7.38 ..	Thousand Percentage	(a) Rural Population (b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या (ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार टक्के	50,818 45.22	3,77,106 31.15	13.48 ..	Thousand Percentage	(a) Urban Population. (b) Percentage of Urban population total population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या (१) पुरुष (२) स्त्रिया	.. हजार .. हजार .. हजार	1,12,374 58,243 54,131	12,10,855 6,23,270 5,87,585	9.28 9.35 9.21	Thousand Do. Do.	(a) Total Population (i) Male (ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	13,276 11.81	2,01,378 16.63	6.59 ..	Thousand Percentage	Scheduled Castes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.5	अनुसूचित जमाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार .. टक्के	10,510 9.35	1,04,546 8.63	10.05 ..	Thousand Percentage	Scheduled Tribes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.6	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे (ब) एकूण मुख्यतः काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण..	.. हजार .. टक्के	43,763 38.94	3,62,566 29.94	12.07 ..	Thousand Percentage	(a) Total Main Workers (b) Percentage of total main workers to total population
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे (ब) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण..	.. हजार .. टक्के	5,665 5.01	1,19,323 9.85	4.75 ..	Thousand Percentage	(a) Marginal workers (b) Percentage of marginal workers to total population
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे (ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण..	.. हजार .. टक्के	62,946 56.01	7,28,966 60.20	8.64 ..	Thousand Percentage	(a) Total non-workers (b) Percentage of total non-workers to total population
1.9	लोकसंख्येची घनता	.. दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	365	382	..	Persons per sq. km.	Density of population
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण-						Literacy proportion
	(१) पुरुष (२) स्त्रिया (३) एकूण	.. टक्के .. टक्के .. टक्के	88.38 75.87 82.34	80.88 64.63 72.98	Percentage Percentage Percentage	(i) Male (ii) Female (iii) Persons
1.11	स्त्री-पुरुष प्रमाण	.. दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	929	943	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.12	२००१-२०११ मध्ये झालेली टक्के शेकडा वाढ	.. टक्के	15.99	17.69	..	Percentage	Percentage growth of population during 2001-2011

पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बेकायदेशीरपणे व्याप्त केलेल्या प्रदेशाचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्या वगळून.
Excluding the area and population of the territory of Jammu & Kashmir illegally occupied by Pakistan and China.

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
2. शेती (२०१०-११)*							Agriculture (2010-11)*
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	17,406	1,41,579	12.3	Thousand Hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	.. टक्के	56.59	43.09	--	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	23,175	1,98,969	11.6	Thousand Hectares	Gross cropped area
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	.. हजार हेक्टर	N.A.	89,360		..	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी	.. टक्के	N.A.	44.9	--	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area
	प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (२०१०-११ ते २०१२-१३ या वर्षाची सरासरी)						Area under principal crops (Average for years 2010-11 to 2012-13)
2.6	तांदूळ हजार हेक्टर	1,540	43,207	3.6	Thousand Hect.	Rice
2.7	गहू हजार हेक्टर	986	29,646	3.3	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी हजार हेक्टर	3,484	6,614	52.7	Do.	Jawar
2.9	बाजरी हजार हेक्टर	887	8,562	10.4	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये हजार हेक्टर	7,950	99,361	8.0	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये हजार हेक्टर	3,536	24,707	14.3	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये).. हजार हेक्टर	11,486	1,24,101	9.3	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.15	भूईमूग हजार हेक्टर	329	5,280	6.2	Do.	Groundnut
2.13	ऊस (तोडणी क्षेत्र) हजार हेक्टर	973	4,974	19.6	Do.	Sugarcane(H)
2.14	कापूस (रुई) हजार हेक्टर	4,085	11,780	34.7	Do.	Cotton (Lint)
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२०१०-११ ते २०१२-१३ या वर्षाची सरासरी)						Outturn of principal crops (Average for years 2010-11 to 2012-13)
2.16	तांदूळ हजार टन	2,867	1,02,174	2.8	'000 tonnes	Rice
2.17	गहू हजार टन	1,660	91,754	1.8	Do.	Wheat
2.18	ज्वारी हजार टन	2,671	6,097	43.8	Do.	Jawar
2.19	बाजरी हजार टन	816	9,796	8.3	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये हजार टन	10,470	2,35,756	4.4	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये हजार टन	2,571	17,891	14.4	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये हजार टन	1,13,041	2,53,647	5.1	Do.	All foodgrains(cereals and pulses)
2.25	भूईमूग हजार टन	377	6,641	5.7	Do.	Groundnut
2.23	ऊस (कांड्या) हजार टन	81,598	3,48,206	23.4	Do.	Sugarcane (cane)
2.24	कापूस (रुई) हजार गासड्या	7,316	25,285	28.9	Thousand bales	Cotton (lint)
3. पशु संवर्धन (२०१२)							Animal Husbandary (2012)
3.1.	एकूण पशुधन	.. हजार	32,489	5,12,057	6.3	Thousand	Total livestock
3.2.	एकूण गाई-बैल	.. हजार	15,484	1,90,904	8.1	Thousand	Total cattle
3.3.	गाई-बैल	..					Cattle-
	(१) तीन वर्षावरील बैल	.. हजार	5,960	48,876	12.2	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील गाई	.. हजार	5,440	50,001	10.9	Do.	(ii) Females over 3 years

* अस्थायी / Provisional

आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

Source.-Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation New Delhi

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4.	एकूण म्हशी-रेडे	...	हजारात	5,594	1,08,702	5.1	Thousand Total buffaloes
3.5.	म्हशी-रेडे						Buffaloes—
	(१) दोन वर्षांवरील रेडे	216	5,298	4.1	Do. (i) Males over 2 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी	3,359	56,586	5.9	Do. (ii) Females over 3 years
3.6.	एकूण मेंढरे व शेळ्या	11,015	2,00,242	5.5	Do. Total Sheep and goats
3.7.	एकूण घोडे, शिगरे वगैरे	38	625	6.1	Do. Total horses and ponies
3.8.	इतर पशुधन	357	11,584	3.1	Do. Other live stock
3.9.	कोंबड्या, बदके वगैरे	77,795	7,29,209	10.7	Do. Total poultry
3.10.	ट्रॅक्टर	N.A.	N.A.	--	Do. Tractors
3.11.	सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप	N.A.	N.A.	--	Do. Oil engines and pumps for irrigation purposes
3.12.	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	N.A.	N.A.	--	Do. Electric pumps for irrigation
4.	वने-(२०१२)						Forests--(2012)
4.1.	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र	...	चौ. कि. मी.	61,369	7,69,512	8.0	Sq. Km. Total forest area
5.	उद्योग आणि खाणकाम कारखाने-	...					Indusry and Mining Factories-
5.1.	कारखाने- (२०१२)						Factories-(2012)
	(अ) चालू कारखाने	...	संख्या	37,339	1,61,161**	23.0	Number (a) Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	...	हजारात	2,056	7,335**	28.0	Thousand (b) Average daily number of workers
5.2.	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून (२०१२-१३)						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (2012-13)
	(अ) उत्पादक भांडवल	...	कोटी रुपये	4,46,622	27,83,671	16.0	Crore Rs. (a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन	10,22,032	60,25,945	17.0	Do. (b) Gross output
	(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	1,78,729	8,51,949	21.0	Do. (c) Value added by manufacture
5.3.	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	...	संख्या	286	3,248	8.8	Number Working cotton textile mills
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	...	हजारात	157	934	17.8	Thousand (a) Number of workers employed in these cotton textile mills
	(ब) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)...	...	दशलक्ष चौ.मीटर	20	144	13.8	Mn.sq. metres (b) Production of cloth monthly (March, 2007)
5.4.	खाणकाम-(२०१२-१३)*						Mining--(2012-13)*
	(अ) कोळसा	(उत्पादन)	हजार टन	5,640	5,56,402	1.0	Th.tonnes (a) Cole (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	3,736	74,719	5.0	Crore Rs. (Value)
	(ब) कच्चे लोखंड	(उत्पादन)	हजार टन	1,193	1,36,019	0.9	Th.tonnes (b) Iron ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	119	33,227	0.4	Crore Rs. (Value)
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन)		हजार टन	675	2,322	29.1	Th.tonnes (c) Manganese ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	478	1,265	37.8	Crore Rs. (Value)
	(ड) बॉक्साईट	(उत्पादन)	हजार टन	1,970	15,360	12.8	Th.tonnes (d) Bauxite (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	66	710	9.3	Crore Rs. (Value)

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6. वीज-(२०१२-१३)			Electricity (2012-13)				
6.1.	विजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास	88,139	9,64,489	9.1	Million Kwh.	Electricity generated
6.2.	विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅ. तास	1,00,665	7,08,837	14.2	Million Kwh.	Electricity consumed
6.3.	(अ) उद्योगाकरीता वापरलेली वीज	दशलक्ष कि. वॅ. तास	38,110	2,50,526	15.2	Million Kwh.	(a) Industrial consumption
	(ब) औद्योगिक वापराची एकूण विजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के	37.9	35.3	--	Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
7. संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका-			Joint Stock Companies and Banks-				
7.1.	कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च, २०१३ रोजी)	संख्या	1,74,148	8,83,611	19.7	Number	Number of companies (as on 31st March, 2013)
7.2.	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च, २०१३ रोजी)	₹'००० कोटी	409	1,826	22.4	₹'000 Crore	Their paid up Capital (as on 31st March, 2013)
7.3.	बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (मार्च, २०१३)	संख्या	9,774	1,04,647	9.3	Number	Banking offices (Scheduled commercial) (March, 2013)
7.4.	दर लाख लोकसंख्येशी बँक कार्यालयांचे प्रमाण (मार्च, २०१३)	संख्या	8.4	8.6	...	Number	Banking offices per lakh of population (March, 2013)
7.5.	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (मार्च, २०१३)	संख्या	2,657	38,651	6.9	Do.	Towns and villages having banking offices (March, 2013)
8. सहकार-(२००९-१०)			Co-operation (2009-10)				
8.1.	सहकारी संस्था	संख्या	2,18,320	6,10,020	35.8	Number	Co-operative societies
8.2.	सभासदांची संख्या	हजारात	41,045	1,96,212	21.6	'000 number	Membership
8.3.	कृषी पत संस्थांचे खेळते भांडवल	दशलक्ष रुपये	1,29,366	13,51,915	9.6	Million Rs.	Working capital of agricultural credit societies
8.4.	कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	दशलक्ष रुपये	52,842	7,49,375	7.1	Do.	Advances by agricultural credit societies
9. परिवहन आणि दळणवळण ...			Transport and communications-				
9.1.	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी # (३१ मार्च, २०१३ रोजी)	कि. मी.	6,107	65,436	9.3	K.M.	(a) Total railway length# (as on 31st March 2013)
	(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर... चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (२०१२-१३)	कि. मी.	1.98	2.0	--	K.M.	(a) Railway length per 100 square Kilometres of area (2012-13)
9.2.	प्रति १०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २०१३ रोजी)	कि. मी.	192	133	--	K.M.	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2013)
9.3.	दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च, २०१३ रोजी)*	संख्या	19,122	14,332	--	Number	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2013)*
10. राज्य उत्पन्न-(२०१२-१३)+			State Income-(2012-13)+				
10.1.	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	कोटी रुपये	11,96,754	82,55,978	14.5	Crore Rs.	(a) Income at current prices
	(ब) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये	1,03,991	67,839	--	Rs.	(b) Per capita income at current prices

* अस्थायी / Provisional पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates

कोकण रेल्वे लोहमार्गाच्या लांबीसह / Including Konkan railway route length

निवडक विषयांवरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शेतती/Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर/LAND UTILISATION

(आकडे शंभर हेक्टरांत/ Figures in hundred hectares)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2010-11 (8)	2011-12 (9)	2012-13 (10)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,576	3,07,585	3,07,583	Total Geographical area by village papers
2	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,958	52,161	52,109	52,074	Forests
3	कसलेले	1,78,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,76,364	1,74,062	1,73,856	1,73,436	Net Area sown
4	लागवडीखालील	1,88,229	1,87,369	2,01,330	2,02,614	2,22,558	2,30,848	2,31,060	2,31,157	Total Gross Cropped area

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.२ पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/AREA IRRIGATED BY CROPS

(आकडे शंभर हेक्टरांत/ Figures in hundred hectares)

अ.क्र. Sr.No.	पिक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1997-1998 (8)	1999-2000 (9)	2000-01 (10)	Crops (2)
1	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,269	4,336	4,220	Rice
2	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,752	6,199	5,723	Wheat
3	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	5,110	4,971	5,224	Jowar
4	बाजरी	327	594	541	485	778	865	902	956	Bajri
5	अन्नधान्ये	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	32,097	33,684	34,088	All Food crops*
6	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,324	1,341	1,013	Cotton
7	भुईमूग	130	312	558	941	1,438	1,501	1,599	1,156	Groundnut
8	तेंबाखू	17	7	18	8	1	4	6	11	Tobacco
9	सर्व अन्नधान्येतर पिके †	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	4,835	5,044	4,429	All Non-Food crops†
	एकूण	12,198	15,703	24,358	24,442	32,522	38,276	38,728	38,522	Total

* इतर अन्नधान्ये धरून

† इतर अन्नधान्येतर धरून

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.३ प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOODCROPS

(क्षेत्राळ रंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)
(उत्पादन रंभर टनांत/Outturn in hundred tonnes)

अनुक्रमांक Sr.No.	पिक (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2000-01 (6)	2010-11* (7)	2011-12* (8)	2012-13 (9)	2012-13 (10)	2012-13 (11)	2012-13 (12)
1	तांदूळ क्षेत्र उत्पादन	12,996 13,692	13,524 16,622	15,038 23,606	15,810 23,137	15,140 26,512	1,518 2,696	1,544 2,849	15,590 30,779			
2	गहू, क्षेत्र उत्पादन	9,067 4,011	8,120 4,403	10,791 9,313	8,730 9,187	7,760 10,774	1,307 2,301	878 1,499	7,850 11,987			
3	ज्वारी क्षेत्र उत्पादन	62,842 42,233	57,030 15,574	64,379 44,275	63,310 59,480	51,370 39,096	4,060 3,452	3,229 2,627	32,899 21,089			
4	बाजरी क्षेत्र उत्पादन	16,352 4,886	20,387 8,241	17,092 7,599	19,270 11,143	13,992 8,308	1,035 1,123	838 823	7,882 5,024			
5	एकूण क्षेत्र उत्पादन	1,06,042 67,550	1,03,200 47,367	1,12,326 89,000	1,11,420 1,07,403	94,105 93,052	8,989 12,323	7,564 10,427	74,421 88,820			
6	एकूण क्षेत्र उत्पादन	23,513 9,889	25,663 6,770	28,044 8,312	32,570 14,439	33,876 18,796	4,038 3,096	3,297 2,310	33,226 23,603			
7	एकूण क्षेत्र उत्पादन	1,29,555 77,439	1,28,863 54,134	1,40,372 97,312	1,43,990 1,21,842	1,27,981 1,11,048	13,026 15,419	10,861 12,737	1,07,647 1,12,423			
8	कापूस क्षेत्र उत्पादन	24,995 2,842	27,498 824	26,671 2,157	27,300 3,196	31,047 26,896	3,942 7,473	4,167 6,820	41,870 67,930			
9	तंबाखे क्षेत्र उत्पादन	253 123	116 52	119 68	100 104	62 66	N.A. N.A.	N.A. N.A.	N.A. N.A.			
10	भुईमूग क्षेत्र उत्पादन	10,828 7,999	9,040 5,863	7,118 4,407	8,810 9,916	4,294 4,920	357 458	323 375	3,082 3,377			
11	ऊस क्षेत्र उत्पादन	1,555 11,562	2,039 16,408	3,168 28,939	4,440 3,84,162	5,782 4,51,398	965 85,691	1,022 1,172	9,381 7,53,350			

* इतर तृणधान्ये धरून/Inclusive of other cereals

(क्षेत्राळ '000 हेक्टरांत/Figures in '000 hectares)

(उत्पादन '000 टनांत/Outturn in '000 tonnes)

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2 पशुधन/LIVESTOCK

(आकड़े हजारों में / Figures in Thousands)

अ.क्र. Sr.No.	बाब (2)	वर्ष/Year										Item	
		1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)	1982 (7)	1987 (8)	1992 (9)	1997 (10)	2003 (11)	2007* (12)		2012 (13)
1	तीन वर्षावरील गाई	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	5,324	5,383	5,440 [^]	Cattle Female over 3 years
2	तीन वर्षावरील म्हशी	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	3,549	3,585	3,359	Buffaloes Females over 3 years
3	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	8,039	10,199	10,376	12,068	13,015	14,802	13,624	13,301	11,016	Sheep and Goats
4	इतर जनावरे (बैल व रेडे धरून)	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	7,353	7,020	6,570	Other Livestock (including male cattle and male buffaloes)
5	एकूण पशुधन	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	37,058	35,968	32,489	Total Livestock
6	कोंबड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	34,596	64,756	77,795	Total Poultry

[^] - अडीच वर्षावरील/ 2 and 1/2 years above

आधार: पशुधन गणना

Source : Livestock Census

३. सहकार/CO-OPERATION

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
I सहकारी संस्थांची संख्या-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	34	34	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	21,400	20,420	18,577	19,565	20,551	21,451	21,238	Agricultural credit*
3	बिगर- कृषि पतसंस्था	1,630	2,964	5,474	11,291	22,014	23,434	22,899	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	344	410	423	931	1,115	1,779	1,762	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	28,954	39,070	48,848	48,965	Productive enterprises
6	इतर	3,846	11,964	21,915	43,845	75,232	1,28,760	1,35,775	Others
	एकूण	31,565	42,597	60,747	1,04,620	1,58,016	2,24,306	2,30,673	Total
II सभासदांची संख्या (हजारत)-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	76	70	1,014	1,485	1,371	247	177	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	2,170	3,794	5,416	7,942	14,806	15,001	16,097	Agricultural credit*
3	बिगर कृषि पतसंस्था	1,087	2,438	3,459	9,302	22,276	21,618	21,349	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	141	282	471	745	840	1,337	1,470	Marketing
5	उत्पादक	323	959	2,124	3,974	6,339	8,010	6,369	Productive enterprises
6	इतर	394	1,038	1,999	3,455	5,880	6,809	6,810	Others
	एकूण	4,191	8,581	14,783	26,903	43,022	53,022	52,272	Total
III खेळते भांडवल (लाख रुपये)-									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	11,907	61,317	1,83,052	8,80,554	39,26,678	89,719	98,844	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	5,812	34,329	52,746	1,85,100	14,526	18,987	16,617	Agricultural credit*
3	बिगर कृषि पतसंस्था	4,593	16,806	1,20,881	7,50,784	1,14,329	1,04,814	1,16,038	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	33,960	1,51,791	1,300	1,343	Marketing
5	उत्पादक	4,132	21,920	1,02,945	4,58,810	13,28,835	28,717	29,902	Productive enterprises
6	इतर	2,060	10,749	42,591	1,19,137	6,49,249	4,817	5,969	Others
	एकूण	29,096	1,49,031	5,21,037	24,28,345	1,34,44,062	2,48,434	2,68,713	Total

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11 [#]	2012-13 [#]	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
IV दिलेले कर्ज (लाख रुपये) -									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था *	17,538	75,103	1,52,751	9,08,475	28,70,873	40,436	55,249	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,256	13,296	24,999	79,966	3,73,418	8,060	8,547	Agricultural credit*
3	बिगर - कृषि पतसंस्था	4,703	20,443	1,12,948	5,17,816	39,26,791	49,907	57,398	Non-agricultural credit
4	पगन संस्था	347	327	349	845	1,813	11	7	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,208	1,678	10,273	2,052	1,337	Productive enterprises
6	इतर	84	374	1,218	6,029	23,476	215	275	Others
	एकूण	26,999	1,09,871	2,93,473	15,14,809	72,06,644	1,00,681	1,22,813	Total
V योगे कर्ज (लाख रुपये) -									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था *	8,714	47,803	1,13,677	5,88,901	23,12,013	42,385	53,026	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,788	28,410	38,367	1,31,021	5,30,833	12,024	10,710	Agricultural credit *
3	बिगर - कृषि पतसंस्था	3,185	10,506	73,089	4,59,440	48,726	47,863	58,389	Non-agricultural credit
4	पगन संस्था	80	182	387	935	18,174	5,032	4,988	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	3,033	6,884	23,559	3,724	2,185	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	19,101	2,89,949	834	643	Others
	एकूण	17,042	88,293	2,31,076	12,06,282	67,65,339	1,11,862	1,29,941	Total

* यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँका आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे

* Includes Primary Agricultural Credit Societies, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

(कोटी रुपये/in crore Rs.)

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

४. उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कामगार यांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब	1961	1970	1980	1990	2000	2001	2010	2012	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	9,562	28,324	34,888	37,339	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारत)	787	982	1,177	1,160	1,239	1,201	1,648	2,056	Average daily attendance of workers (in thousands)

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

५. वीज/ELECTRICITY

बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2012-13	Unit	Item	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	(1)	
I	विजेचे उत्पादन	मेगावॉट	3,268	9,135	18,750	37,311	62,306	83,097	88,139	Mega Watt	Electricity generated
II	विजेचा वापर	दशलक्ष युनिट	2,720	7,650	14,034	30,775	47,289	87,397	1,00,665	Million Units	Electricity consumed
(i)	घरगुती	दशलक्ष युनिट	260	732	1,779	5,065	11,172	19,547	22,831	Million Units	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक	दशलक्ष युनिट	198	547	949	2,068	4,105	11,571	12,635	Million Units	Commercial
(iii)	औद्योगिक	दशलक्ष युनिट	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	34,416	38,110	Million Units	Industrial
(iv)	वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष युनिट	339	421	766	970	1,581	2,707	2,389	Million Units	Railway
(v)	इतर	दशलक्ष युनिट	70	638	2,310	7,966	12,068	19,156	25,120	Million Units	Others

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत् मंडळ, मुंबई
Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

६. शिक्षण / EDUCATION

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	परिमाण (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2010-11(E) (9)	2012-13(E) (10)	Unit (2)	Type
1	पूर्व प्राथमिक										
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	48,355	N.A.	N.A.	No.	Pre-Primary Institutions
	विद्यार्थी	हजारत	34	51	64	88	2,266	N.A.	860	Thousand	Pupils
2	प्राथमिक										
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	65,960	75,695	1,02,128	No.	Primary Institutions
	विद्यार्थी	हजारत	4,178	6,229	8,392	10,424	11,857	10,626	16,227	Thousand	Pupils
3	माध्यमिक*										
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	11,672	21,357	18,505	No.	Secondary* Institutions
	विद्यार्थी	हजारत	858	1,936	3,309	3,723	5,047	10,711	5,625	Thousand	Pupils
4	उच्च										
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	3,101	3,277	3,277	No.	Higher Institutions
	विद्यार्थी	हजारत	110	328	589	2,071	3,605	1,784	1,829	Thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. /This includes Higher Secondary Classes
(अ) अंदाजित /E Estimated

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

७. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन /

अ.क्र.	खनिज	उत्पादन/मूल्य	1961	1971	1981
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन	1	3	3
		(ii) मूल्य	108	313	640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन	856	1,171	5,300
		(ii) मूल्य	18,643	62,637	6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन	362	446	1,388
		(ii) मूल्य	5,099	5,010	45,758
4	चुनाखडी	(i) उत्पादन	55	377	665
		(ii) मूल्य	230	2,924	13,170
5	कच्चे मॅगनीज	(i) उत्पादन	179	216	223
		(ii) मूल्य	20,625	13,924	49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन	2	4	6
		(ii) मूल्य	13	53	123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन	27	123	349
		(ii) मूल्य	199	1,058	8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
		(ii) मूल्य	38	67	692
9	डोलोमाईट	(i) उत्पादन	6	5	27
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
10	सिलिका सॅंड	(i) उत्पादन	5	28	80
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
11	गेरु	(i) उत्पादन	5	1	3
		(ii) मूल्य	34	13	39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन	--	@	1
		(ii) मूल्य	--	8	678

N.A.- उपलब्ध नाही /

*- अस्थायी #-मूल्य लाख रुपयांत /

@ आकडे 500 टनाखालील आहेत/

आधार - भुविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर/
सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठाकरिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन में टनात, मूल्य हजार रुपयांत)
(Quantity in tonnes, value in thousand Rs.)

1990-91	2000-01	2010-11 [#]	2012-13 ^{#*}	Quantity/Value	Mineral
(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
N.A.	0.6	--	--	Quantity	Chromite
N.A.	792	--	--	Value	
16,848	28,754	36,932	39,187	Quantity	Coal
47,24,381	12,10,19,200	5,08,249	5,60,322	Value	
645	22	1,018	1,777	Quantity	Iron ore
38,427	3,097	7,154	14,232	Value	
5,135	6,066	10,431	12,093	Quantity	Limestone
1,96,850	5,26,625	15,647	26,727	Value	
276	363	589	700	Quantity	Manganese ore
1,61,462	6,27,980	54,109	79,548	Value	
N.A.	N.A.	--	--	Quantity	China clay
N.A.	N.A.	--	--	Value	
543	1,027	2,492	3,015	Quantity	Bauxite
44,263	1,70,492	4,585	10,836	Value	
219	148	180	162	Quantity	Salt
28	65	79	185	Quantity	Dolomite
2,667	14,538	71	436	Value	
197	168	327	283	Quantity	Silica Sand
8,717	22,845	982	1,007	Value	
2	N.A.	N.A.	-	Quantity	Ochre
63	N.A.	N.A.	-	Value	
@	N.A.	N.A.	-	Quantity	Corundum
295	N.A.	N.A.	-	Value	

Not available

Provisional, Value in Lakh Rs.

Less than 500 tonnes

Source- Directorate of Geology and Mining, Nagpur

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai(for salt only)

8. वापरत असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Sr.No.	बाब (2)	1961 (3)	1971 (4)	1981 (5)	1991 (6)	2001 (7)	2011 (8)	2012 (9)	2013 (10)	Class of vehicles (2)
1	मोटार सायकली *	12,532	83,930*	346826*	16,96,157*	44,09,906	1,20,60,990	1,35,13,182	1,49,76,487	Motor Cycles*
2	मोटार गाड्या †	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	9,01,278	23,82,789	26,59,113	29,73,459	Motor Cars †
3	टॅक्सी कॅबज्	6,086	17,806	31,302	43,168	86,438	1,82,676	1,81,887	1,88,544	Taxi cabs
4	स्वयंचालित रिक्शा	379	3,039	29,474	1,26,049	4,07,660	6,44,037	6,61,483	6,61,630	Auto-rickshaw
5	स्टेज करेजस-	4,135	10,150	13,789	18,203	27,286	34,061	35,704	34,826	Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर	3,345	9,526	13,789	18,203	27,286	- -	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	790	624	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Petrol engined
6	कॉन्ट्रॅक्ट करेजस-	- -	1,498	3,980	13,975	17,119	31,459	33,573	32,665	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Petrol engined
7	माल मोटारी -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Lorries-
A	खाजगी वाहने	- -	- -	- -	- -	@	@	@	@	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	1,302	10,878	23,719	33,065	- -	- -	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	4,641	9,354	7,755	6,713	- -	- -	- -	- -	Petrol engined
B	सार्वजनिक वाहने	17,117	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	6,486	24,109	63,360	1,47,818	3,41,334	8,78,239	9,95,324	10,75,406	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	10,691	12,437	10,250	7,061	57,317	77,189	58,281	53,528	Petrol engined
	(iii) इतर (CNG,LPG इ.)	- -	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.	11,977	Others(CNG,LPG etc.)
8	रुग्णवाहिका	119	441	925	2,233	4,025	9,600	10,452	11,250	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,714	6,117	8,963	19,213	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	5,815	9,421	8,802	9,927	Private Service vehicles
11	अनुदान (ट्रॅलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,67,856	2,84,696	3,16,740	3,38,635	Trailers
12	ट्रॅक्टरस	899	7,821	24,079	61,088	1,72,578	3,58,556	4,04,724	4,49,208	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	9,872	29,829	30,529	35,345	Others
	एकूण	1,00,144	3,11,669	8,04,986	26,40,585	66,07,054	1,69,89,659	1,89,19,157	2,08,72,100	Total

टीप - प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे. * स्कूटर्स, मोपेड धरून/Includes scooters Moped also † जीप व स्टेशनवॉन्स धरून/Includes jeeps and stationwagons also

@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून 1994 पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकमांमध्ये एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.

Note-- Figures are as on 1st January of each year

@ According to new Act, separate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

१. चालू किमतीनुसार व स्थिर किमतीनुसार महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न

PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT PRICES

अ.क्र.	प्रकार	1960-61 [§]	1970-71 [§]	1980-81 [§]	1990-91 [§]	2000-01 [§]	2004-05	2010-11 ⁺⁺	2011-12 ⁺	2012-13 [^]	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)										Net State Domestic product (Rs. in crore)
	(a) चालू किमतीनुसार	2,074	5,149	17,500	62,190	2,19,038	3,70,023	9,34,376	10,82,751	12,39,104	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	38,757	50,447	73,865	1,27,816	2,10,526	3,70,023	6,61,469	7,09,315	7,60,308	At constant prices (2004-05)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita State Income (in Rs.)
	(a) चालू किमतीनुसार	531	1,041	2,811	7,958	22,777	36,077	83,395	95,339	1,07,670	At current Prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	9,924	10,193	11,863	16,355	21,892	36,077	59,038	62,457	66,066	At constant Prices (2004-05)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५=१००)										Index numbers of State Income (2004-05=100)
	(a) चालू किमतीनुसार	100.0	248.3	844.0	2,999.2	10,563.5	100.0	252.5	292.6	334.9	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५=१००)	100.0	130.2	190.6	329.8	543.2	100.0	178.8	191.7	205.5	At constant prices (2004-05)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५)										Index numbers of per capita income (2004-05=100)
	(a) चालू किमतीनुसार	100.0	196.0	529.4	1,498.8	4,289.9	100.0	231.2	264.3	298.4	At current prices
	(b) स्थिर किमतीनुसार (२००४-०५)	100.0	102.7	119.5	164.8	220.6	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant prices (2004-05)

§ पायाभूत वर्ष/Base year 1999-2000

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates ^ पूर्वांनुमान /Advance Estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक /CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ.क्र. (1)	केंद्र (2)	बाब (3)	1966 (4)	1971 (5)	1981 (6)	1991* (7)	2001* (8)	2005* (9)	2011* (10)	2012* (12)	Item (3)	Centre (2)
1	मुंबई	अन्न सर्व बाबी	150 143	202 188	492 447	244 226	554 528	615 611	204 192	225 212	Food All items	Mumbai
2	सोलापूर	अन्न सर्व बाबी	155 145	211 195	523 481	229 224	449 471	503 539	209 199	225 216	Food All items	Solapur
3	नागपूर	अन्न सर्व बाबी	155 144	208 190	489 454	222 223	446 483	494 554	212 220	235 240	Food All items	Nagpur
4	जळगाव	अन्न सर्व बाबी	173 155	202 187	515 459	236 221	488 469	542 525	214 202	234 223	Food All items	Jalgaon
5	नांदेड	अन्न सर्व बाबी	170 153	207 195	556 507	226 225	468 469	555 543	208 220	227 245	Food All items	Nanded
6	औरंगाबाद	अन्न सर्व बाबी	164 151	200 189	529 401	237 219	488 495	560 576	208 200	231 226	Food All items	Aurangabad
7	पुणे	अन्न सर्व बाबी	149 139	188 174	475 420	239 217	519 516	609 589	221 200	242 217	Food All items	Pune
8	नाशिक	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	237 228	471 498	514 576	215 204	227 223	Food All items	Nashik
9	अकोला	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	226 220	484 475	522 529	179 184	204 209	Food All items	Akola
10	कोल्हापूर	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	236 221	501 477	581 574	211 201	231 221	Food All items	Kolhapur

* पायाभूत वर्ष/ Base year 1982 = 100 # पायाभूत वर्ष/ Base year 2001 = 100

आधार - कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
Source- Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात जनगणना २०११ नुसार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना, २००१ ची देण्यात आली आहे.

१.२ २००१ च्या जनगणनेप्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. २००१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त असणारे ठिकाण.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे - संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of 2011 population census are presented in this section in tables on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates. Population classification according to languages is given for Population Census 2001.

1.2 According to the definitions and concepts used for the 2001 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 2001 Census a town or an urban area was defined as a place which has :-

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines; or

(ii) a population of 5,000 or over, at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Definitions as adopted in the 1991 census are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :-

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- A Person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person

करीत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे “घरगुती उद्योग” होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस “एकटा कामगार” असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरूपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटुंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती “कौटुंबिक कामगार” म्हणून समजण्यात येते.

helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) Cultivator - includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

२०११ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

Area and Population according to 2011 Population Census

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ	लोकसंख्या	तालुक्यांची संख्या	गावांची संख्या		शहरांची संख्या	कुटुंबे House hold	लोकसंख्या			Total	District	
			चौ.कि.मी. मध्ये	दर चौ.कि.मी. मागे		Number of Vilages				एकूण	पुरुष	स्त्रिया			
1	2	3	Area in Sq. Km.	Population Per.Sq. Km.	6	वस्ती असलेली Inhabited	वस्ती नसलेली Uninhabited	9	10	Persons	Males	Females	3	2	
1	मुंबई शहर	ए	157.00	19652	0	0	0	0	674339	3085411	1684608	1400803	T	Mumbai	
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	157.00	19652	0	0	0	0	0	674339	3085411	1684608	1400803	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	446.00	20980	0	0	0	1	2105604	9356962	5031323	4325639	T	Mumbai Suburban	
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	446.00	20980	0	0	0	0	1	2105604	9356962	5031323	4325639	U	
3	ठाणे	ए	9558.00	1157	15	1704	0	51	2529165	11060148	5865078	5195070	T	Thane	
		ग्रा	8734.5	291	15	1704	0	0	0	541599	2545470	1300136	1245334	R	
		ना	823.5	10340	-	0	0	0	51	1987566	8514678	4564942	3949736	U	
4	रायगड	ए	7152.00	368	15	1860	0	42	611790	2634200	1344345	1289855	T	Raigad	
		ग्रा	6957.18	239	15	1860	0	0	0	381204	1664005	836996	827009	R	
		ना	194.82	4980	-	0	0	0	42	230586	970195	507349	462846	U	
5	रत्नागिरी	ए	8208.00	197	9	1531	0	16	397115	1615069	761121	853948	T	Ratnagiri	
		ग्रा	8132.22	166	9	1531	0	0	0	335318	1351346	630213	721133	R	
		ना	75.78	3480	-	0	0	0	16	61797	263723	130908	132815	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	5207.00	163	8	740	0	8	209839	849651	417332	432319	T	Sindhudurg	
		ग्रा	5168.01	144	8	740	0	0	0	183201	742645	363268	379377	R	
		ना	38.99	2744	-	0	0	0	8	26638	107006	54064	52942	U	
7	नाशिक	ए	15530.00	393	15	1919	0	27	1222887	6107187	3157186	2950001	T	Nashik	
		ग्रा	15027.76	234	15	1919	0	0	0	677310	3509814	1804712	1705102	R	
		ना	502.24	5172	-	0	0	0	27	545577	2597373	1352474	1244899	U	
8	धुळे	ए	7195.00	285	4	674	0	8	408874	2050862	1054031	996831	T	Dhule	
		ग्रा	7110.04	208	4	674	0	0	0	296717	1479826	758916	720910	R	
		ना	84.96	6721	-	0	0	0	8	112157	571036	295115	275921	U	
9	नंदुरबार	ए	5955.00	277	6	930	0	9	323521	1648295	833170	815125	T	Nandurbar	
		ग्रा	5902.48	233	6	930	0	0	0	272783	1372821	687671	685150	R	
		ना	52.52	5245	-	0	0	0	9	50738	275474	145499	129975	U	

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
10	जळगाव	ए	11765.00	360	15	1487	0	20	903643	4229917	2197365	2032552	T	Jalgaon
		ग्रा	11598.38	249	15	1487	0	0	624570	2887206	1500514	1386692	R	
		ना	166.62	8059	-	0	0	20	279073	1342711	696851	645860	U	
11	अहमदनगर	ए	17048.00	266	14	1581	0	19	930024	4543159	2342825	2200334	T	Ahmednagar
		ग्रा	16639.28	218	14	1581	0	0	739083	3630542	1872907	1757635	R	
		ना	408.72	2233	-	0	0	19	190941	912617	469918	442699	U	
12	पुणे	ए	15643.00	603	14	1852	0	35	2151503	9429408	4924105	4505303	T	Pune
		ग्रा	14792.85	249	14	1852	0	0	779972	3678226	1903440	1774786	R	
		ना	850.15	6765	-	0	0	35	1371531	5751182	3020665	2730517	U	
13	सातारा	ए	10480.00	287	11	1719	0	22	653735	3003741	1510842	1492899	T	Satara
		ग्रा	10054.49	242	11	1719	0	0	528587	2433363	1219749	1213614	R	
		ना	425.51	1340	-	0	0	22	125148	570378	291093	279285	U	
14	सांगली	ए	8572.00	329	10	725	0	7	598386	2822143	1435728	1386415	T	Sangli
		ग्रा	8204.48	256	10	725	0	0	442436	2102786	1071124	1031662	R	
		ना	367.52	1957	-	0	0	7	155950	719357	364604	354753	U	
15	सोलापूर	ए	14895.00	290	11	1143	0	13	873167	4317756	2227852	2089904	T	Solapur
		ग्रा	14573.68	200	11	1143	0	0	593560	2918665	1518343	1400322	R	
		ना	321.32	4354	-	0	0	13	279607	1399091	709509	689582	U	
16	कोल्हापूर	ए	7685.00	504	12	1195	0	23	840240	3876001	1980658	1895343	T	Kolhapur
		ग्रा	7457.98	355	12	1195	0	0	568519	2645992	1348815	1297177	R	
		ना	227.02	5418	-	0	0	23	271721	1230009	631843	598166	U	
17	औरंगाबाद	ए	10107.00	366	9	1314	0	16	751915	3701282	1924469	1776813	T	Aurangabad
		ग्रा	9874.44	211	9	1314	0	0	420950	2081112	1081825	999287	R	
		ना	232.56	6967	-	0	0	16	330965	1620170	842644	777526	U	
18	जालना	ए	7718.00	254	8	958	0	4	391701	1959046	1011473	947573	T	Jalna
		ग्रा	7611.84	208	8	958	0	0	320908	1581617	817279	764338	R	
		ना	106.16	3555	-	0	0	4	70793	377429	194194	183235	U	
19	परभणी	ए	6214.00	295	9	830	0	8	361130	1836086	942870	893216	T	Parbhani
		ग्रा	6101.11	208	9	830	0	0	256399	1266280	651886	614394	R	
		ना	112.89	5047	-	0	0	8	104731	569806	290984	278822	U	
20	हिंगोली	ए	4827.00	244	5	675	0	3	228868	1177345	606294	571051	T	Hingoli
		ग्रा	4779.42	209	5	675	0	0	196255	998612	514430	484182	R	
		ना	47.58	3756	-	0	0	3	32613	178733	91864	86869	U	
21	बीड	ए	10693	242	11	1357	0	9	535835	2585049	1349106	1235943	T	Beed
		ग्रा	10652.75	194	11	1357	0		435588	2070751	1082978	987773	R	
		ना	40.25	12778	-	0	0	9	100247	514298	266128	248170	U	
22	नांदेड	ए	10528.00	319	16	1541	0	17	665434	3361292	1730075	1631217	T	Nanded
		ग्रा	10329.10	237	16	1541	0	0	494341	2447394	1258160	1189234	R	
		ना	198.90	4595	-	0	0	17	171093	913898	471915	441983	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7569.00	219	8	728	0	8	351281	1657576	861535	796041	T	Osmanabad
		ग्रा	7522	183	8	728	0	0	296494	1376519	716237	660282	R	
		ना	47	5980	-	0	0	8	54787	281057	145298	135759	U	

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
24	लातूर	ए	7157.00	343	10	928	0	7	481572	2454196	1273140	1181056	T	Latur
		ग्रा	7089.58	258	10	928	0	0	363409	1829216	949707	879509	R	
		ना	67.42	9270	-	0	0	7	118163	624980	323433	301547	U	
25	बुलढाणा	ए	9661.00	268	13	1300	0	13	561504	2586258	1337560	1248698	T	Buldhana
		ग्रा	9554.37	213	13	1300	0	0	451284	2037398	1055242	982156	R	
		ना	106.63	5147	-	0	0	13	110220	548860	282318	266542	U	
26	अकोला	ए	5676.00	320	7	864	0	12	395690	1813906	932334	881572	T	Akola
		ग्रा	5611.29	195	7	864	0	0	250160	1094165	563933	530232	R	
		ना	64.71	11123	-	0	0	12	145530	719741	368401	351340	U	
27	वाशिम	ए	4898.00	244	6	698	0	4	259464	1197160	620302	576858	T	Washim
		ग्रा	4817.91	205	6	698	0	0	218403	985747	511727	474020	R	
		ना	80.09	2640	-	0	0	4	41061	211413	108575	102838	U	
28	अमरावती	ए	12210.00	237	14	1637	0	12	647451	2888445	1480768	1407677	T	Amravati
		ग्रा	12015.26	154	14	1637	0	0	430282	1851158	950633	900525	R	
		ना	194.74	5327	-	0	0	12	217169	1037287	530135	507152	U	
29	यवतमाळ	ए	13582.00	204	16	1853	0	18	646886	2772348	1419965	1352383	T	Yavatmal
		ग्रा	13503.29	161	16	1853	0	0	515502	2174195	1115148	1059047	R	
		ना	78.71	7599	-	0	0	18	131384	598153	304817	293336	U	
30	वर्धा	ए	6309.00	206	8	973	0	13	309846	1300774	668385	632389	T	Wardha
		ग्रा	6263.57	140	8	973	0	0	212493	877474	451874	425600	R	
		ना	45.43	9318	-	0	0	13	97353	423300	216511	206789	U	
31	नागपूर	ए	9892.00	470	14	1617	0	41	1041544	4653570	2384975	2268595	T	Nagpur
		ग्रा	9481.87	156	14	1617	0	0	339997	1474811	758357	716454	R	
		ना	410.13	7751	14	0	0	41	701547	3178759	1626618	1552141	U	
32	भंडारा	ए	4087.00	294	7	771	0	12	278076	1200334	605520	594814	T	Bhandara
		ग्रा	4026.90	240	7	771	0	0	224933	966503	487484	479019	R	
		ना	60.1	3891	-	0	0	12	53143	233831	118036	115795	U	
33	गोंदिया	ए	5234.00	253	8	883	0	10	292369	1322507	661554	660953	T	Gondia
		ग्रा	5200.26	211	8	883	0	0	243840	1096577	547934	548643	R	
		ना	33.74	6696	-	0	0	10	48529	225930	113620	112310	U	
34	चंद्रपूर	ए	11443.00	193	15	1463	0	23	536686	2204307	1123834	1080473	T	Chandrapur
		ग्रा	11212.88	127	15	1463	0	0	356228	1428929	726106	702823	R	
		ना	230.12	3369	-	0	0	23	180458	775378	397728	377650	U	
35	गडचिरोली	ए	14412.00	74	12	1509	0	6	250435	1072942	541328	531614	T	Gadchiroli
		ग्रा	14356.03	67	12	1509	0	0	222413	954909	481290	473619	R	
		ना	55.97	2109	-	0	0	6	28022	118033	60038	57995	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	307713.00	365	355	40959	0	537	24421519	112374333	58243056	54131277	T	Maharashtra State	
	ग्रा	300357.20	205	355	40959	0	0	13214738	61556074	31539034	30017040	R		
	ना	7355.80	6909	0	0	0	537	11206781	50818259	26704022	24114237	U		

आधार : भारतीय जनगणना, २०११

Source.— Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Castes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	219934	111564	108370	219934	111564	108370	7.13	6.62	7.74	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	583302	300291	283011	583302	300291	283011	6.23	5.97	6.54	Mumbai Suburban
3	ठाणे	84982	43891	41091	645107	333994	311113	730089	377885	352204	6.6	6.44	6.78	Thane
4	रायगड	64338	31985	32353	70614	35995	34619	134952	67980	66972	5.12	5.06	5.19	Raigad
5	रत्नागिरी	57524	27217	30307	9424	4750	4674	66948	31967	34981	4.15	4.2	4.1	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	48709	23397	25312	6877	3433	3444	55586	26830	28756	6.54	6.43	6.65	Sindhudurg
7	नाशिक	231171	117824	113347	323516	164389	159127	554687	282213	272474	9.08	8.94	9.24	Nashik
8	धुळे	82299	42087	40212	45272	22981	22291	127571	65068	62503	6.22	6.17	6.27	Dhule
9	नंदुरबार	30550	15453	15097	17435	8820	8615	47985	24273	23712	2.91	2.91	2.91	Nandurbar
10	जळगाव	267718	137458	130260	121555	61969	59586	389273	199427	189846	9.2	9.08	9.34	Jalgaon
11	अहमदनगर	443302	225820	217482	130396	65701	64695	573698	291521	282177	12.63	12.44	12.82	Ahmednagar
12	पुणे	361029	185088	175941	819674	417667	402007	1180703	602755	577948	12.52	12.24	12.83	Pune
13	सातारा	247575	123808	123767	75661	37895	37766	323236	161703	161533	10.76	10.7	10.82	Satara
14	सांगली	252350	126946	125404	100743	50162	50581	353093	177108	175985	12.51	12.34	12.69	Sangli
15	सोलापूर	443181	227928	215253	206564	104032	102532	649745	331960	317785	15.05	14.9	15.21	Solapur
16	कोल्हापूर	355641	178623	177018	148820	74767	74053	504461	253390	251071	13.01	12.79	13.25	Kolhapur
17	औरंगाबाद	246659	126700	119959	292709	150528	142181	539368	277228	262140	14.57	14.41	14.75	Aurangabad
18	जालना	226345	115749	110596	45921	23208	22713	272266	138957	133309	13.9	13.74	14.07	Jalna
19	परभणी	172674	88291	84383	74634	37592	37042	247308	125883	121425	13.47	13.35	13.59	Parbhani
20	हिंगोली	161751	82844	78907	20814	10535	10279	182565	93379	89186	15.51	15.40	15.62	Hingoli
21	बीड	278869	143031	135838	72385	36746	35639	351254	179777	171477	13.59	13.33	13.87	Beed
22	नांदेड	473434	243159	230275	167049	85638	81411	640483	328797	311686	19.05	19	19.11	Nanded
23	उस्मानाबाद	221325	113813	107512	43859	22541	21318	265184	136354	128830	16	15.83	16.18	Osmanabad
24	लातूर	369609	190913	178696	111304	57005	54299	480913	247918	232995	19.6	19.47	19.73	Latur
25	बुलढाणा	395137	202996	192141	75758	38449	37309	470895	241445	229450	18.21	18.05	18.38	Buldhana
26	अकोला	253575	130266	123309	110484	55978	54506	364059	186244	177815	20.07	19.98	20.17	Akola
27	वाशिम	200187	103178	97009	29275	14689	14586	229462	117867	111595	19.17	19	19.35	Washim
28	अमरावती	346056	178148	167908	160318	81250	79068	506374	259398	246976	17.53	17.52	17.54	Amravati
29	यवतमाळ	249800	127461	122339	78718	39548	39170	328518	167009	161509	11.85	11.76	11.94	Yavatmal
30	वर्धा	114889	59201	55688	73941	37368	36573	188830	96569	92261	14.52	14.45	14.59	Wardha
31	नागपूर	234062	119694	114368	633651	319511	314140	867713	439205	428508	18.65	18.42	18.89	Nagpur
32	भंडारा	155163	77939	77224	45209	22482	22727	200372	100421	99951	16.69	16.58	16.80	Bhandara
33	गोंदिया	135393	67401	67992	40568	20033	20535	175961	87434	88527	13.31	13.22	13.39	Gondia
34	चंद्रपूर	187643	95203	92440	160722	81695	79027	348365	176898	171467	15.80	15.74	15.87	Chandrapur
35	गडचिरोली	101879	51541	50338	18866	9500	9366	120745	61041	59704	11.25	11.28	11.23	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		7494819	3825053	3669766	5781079	2942706	2838373	13275898	6767759	6508139	11.81	11.62	12.02	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जमातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	25093	13488	11605	25093	13488	11605	0.81	0.8	0.83	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	104560	55033	49527	104560	55033	49527	1.12	1.09	1.14	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1265162	627288	637874	277289	141904	135385	1542451	769192	773259	13.95	13.11	14.88	Thane
4	रायगड	270768	135959	134809	34357	17698	16659	305125	153657	151468	11.58	11.43	11.74	Raigad
5	रत्नागिरी	18788	9577	9211	1586	825	761	20374	10402	9972	1.26	1.37	1.17	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6019	3061	2958	957	514	443	6976	3575	3401	0.82	0.86	0.79	Sindhudurg
7	नाशिक	1399280	707246	692034	165089	85301	79788	1564369	792547	771822	25.62	25.1	26.16	Nashik
8	धुळे	607824	306730	301094	39491	20304	19187	647315	327034	320281	31.56	31.03	32.13	Dhule
9	नंदुरबार	1094302	544172	550130	47631	23854	23777	1141933	568026	573907	69.28	68.18	70.41	Nandurbar
10	जळगाव	537071	275373	261698	67296	34777	32519	604367	310150	294217	14.29	14.11	14.48	Jalgaon
11	अहमदनगर	354975	179133	175842	23255	12032	11223	378230	191165	187065	8.33	8.16	8.50	Ahmednagar
12	पुणे	255389	129711	125678	93487	49421	44066	348876	179132	169744	3.7	3.64	3.77	Pune
13	सातारा	22463	11500	10963	7172	3710	3462	29635	15210	14425	0.99	1.01	0.97	Satara
14	सांगली	12820	6592	6228	5513	2814	2699	18333	9406	8927	0.65	0.66	0.64	Sangli
15	सोलापूर	49731	25648	24083	27861	14137	13724	77592	39785	37807	1.8	1.79	1.81	Solapur
16	कोल्हापूर	22318	11408	10910	7888	4070	3818	30206	15478	14728	0.78	0.78	0.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	118070	60537	57533	25296	13339	11957	143366	73876	69490	3.87	3.84	3.91	Aurangabad
18	जालना	35876	18543	17333	6387	3445	2942	42263	21988	20275	2.16	2.17	2.14	Jalna
19	परभणी	32150	16332	15818	8364	4238	4126	40514	20570	19944	2.21	2.18	2.23	Parbhani
20	हिंगोली	106739	54901	51838	5215	2773	2442	111954	57674	54280	9.51	9.51	9.51	Hingoli
21	बीड	26681	13659	13022	6041	3147	2894	32722	16806	15916	1.27	1.25	1.29	Beed
22	नांदेड	241712	123467	118245	39983	20425	19558	281695	143892	137803	8.38	8.32	8.45	Nanded
23	उस्मानाबाद	30007	15426	14581	6032	3143	2889	36039	18569	17470	2.17	2.16	2.19	Osmanabad
24	लातूर	48147	24970	23177	9341	4902	4439	57488	29872	27616	2.34	2.35	2.34	Latur
25	बुलढाणा	116176	59525	56651	8661	4628	4033	124837	64153	60684	4.83	4.8	4.86	Buldhana
26	अकोला	85661	43797	41864	14619	7562	7057	100280	51359	48921	5.53	5.51	5.55	Akola
27	वाशिम	77404	39801	37603	3067	1602	1465	80471	41403	39068	6.72	6.67	6.77	Washim
28	अमरावती	368630	187465	181165	35498	18369	17129	404128	205834	198294	13.99	13.9	14.09	Amravati
29	यवतमाळ	473752	240656	233096	40305	20240	20065	514057	260896	253161	18.54	18.37	18.72	Yavatmal
30	वर्धा	125090	64327	60763	24417	12371	12046	149507	76698	72809	11.49	11.48	11.51	Wardha
31	नागपूर	200154	102275	97879	237417	121291	116126	437571	223566	214005	9.4	9.37	9.43	Nagpur
32	भंडारा	78943	39532	39411	9943	4983	4960	88886	44515	44371	7.41	7.35	7.46	Bhandara
33	गोंदिया	201913	99729	102184	12340	6215	6125	214253	105944	108309	16.2	16.01	16.39	Gondia
34	चंद्रपूर	323796	163363	160433	65645	33390	32255	389441	196753	192688	17.67	17.51	17.83	Chandrapur
35	गडचिरोली	398266	198753	199513	17040	8624	8416	415306	207377	207929	38.71	38.31	39.11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9006077	4540456	4465621	10510213	5315025	5195188	10510213	5315025	5195188	9.35	9.13	9.6	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION
तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.4
नवबौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population
(जनगणना/Population Census, 1981)

अनु क्रमांक	जिल्हा	ग्रामीण			नागरी			एकूण			नवबौद्धांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total Population	टक्केवारी District
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
Serial No. (1)	(2)	Total (3)	Males (4)	Females (5)	Total (6)	Males (7)	Females (8)	Total (9)	Males (10)	Females (11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14	Thane
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	4,202	0.52	Raigad
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	9,686	0.82	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34	Nashik
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	1,144	0.11	Dhule
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	1,346	0.10	Jalgaon
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24	Ahmednagar
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50	Pune
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19	Satara
12	सांगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24	Sangli
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19	Solapur
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35	Parbhani
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40	Beed
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09	Buldhana
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18	Akola
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89	Amravati
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28	Yavatmal
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07	Wardha
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13	Nagpur
28	भंडारा	6,918	3,433	3,458	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,885	1,03,190	0.32	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध-१

Source—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984 * वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available Separately

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadeal Variation in Population since 1901

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal Variation (6)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई *	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1991*	31,74,889	-	-	17,72,549	14,02,340	Mumbai City
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
		2011	3,085,411	-252,620	-7.57	1,684,608	1,400,803	
2	मुंबई उपनगर	1991*	67,51,002	-	-	36,87,596	30,63,406	Mumbai Suburban
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
		2011	9,356,962	+716,543	+8.29	5,031,323	4,325,639	
3	ठाणे	1901	6,65,326	-	-	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+ 55,997	+ 8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	- 8,095	- 1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+ 74,436	+ 10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+ 94,675	+ 12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+ 4,00,251	+ 45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+ 3,70,106	+ 28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+ 6,28,986	+ 38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+ 1,069,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+ 1,897,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
		2001	81,31,849	2,882,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
		2011	11,060,148	+2,928,299	+36.01	5,865,078	5,195,070	
4	रायगड	1901	7,21,083	-	-	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
		1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	3,83,113	20.99	11,17,628	10,90,301	
		2011	2,634,200	+426,271	+19.31	1,344,345	1,289,855	
5	रत्नागिरी	1901	13,87,074	-	-	6,54,497	7,32,577	Ratnagiri
		1911	14,22,199	+35,125	+2.53	6,57,120	7,65,079	
		1921	13,61,884	-60,315	-4.24	6,22,786	7,39,098	
		1931	15,34,540	+1,72,656	+12.68	7,20,873	8,13,667	
		1941	16,27,225	+92,685	+6.04	7,53,908	8,73,317	
		1951	17,11,964	+84,739	+5.21	7,69,635	9,42,329	
		1961	18,27,203	+1,15,239	+6.73	8,16,804	10,10,399	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1971	19,90,583	+1,63,380	+8.94	8,86,995	11,03,588	
		1981	21,11,311	+1,20,728	+6.06	9,43,395	11,67,916	
		1981	13,79,655	-	-	6,11,029	7,68,626	
		1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867	
		2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279	
		2011	1,615,069	-81,708	-4.82	761,121	853,948	
6	सिंधुदुर्ग	1981	7,80,891	-	-	3,54,128	4,26,763	Sindhudurg
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
		2011	849,651	-19,174	-2.21	417,332	432,319	
7	नाशिक	1901	8,23,080	-	-	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.67	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+30,23,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
		2011	6,107,187	+1,113,391	+22.30	3,157,186	2,950,001	
8	धुळे	1901	4,48,432	-	-	2,26,497	2,21,935	Dhule
		1911	5,59,519	+111,087	+24.77	2,82,839	2,76,680	
		1921	5,94,191	+34,672	+6.20	3,00,717	2,93,474	
		1931	7,14,998	+120,807	+20.33	3,63,073	3,51,925	
		1941	8,45,766	+130,768	+18.29	4,29,560	4,16,206	
		1951	10,60,278	+214,512	+25.36	5,38,226	5,22,052	
		1961	13,51,236	+290,958	+27.44	6,86,942	6,64,294	
		1971	16,62,181	+310,945	+23.01	8,49,601	8,12,580	
		1981	20,50,294	+388,113	+23.35	10,43,140	10,07,154	
		1991	25,35,715	+485,421	+23.68	12,95,288	12,40,427	
		1991 *	14,73,170	-	-	7,57,268	7,15,902	
		2001	17,07,947	+234,777	+15.94	8,78,372	8,29,575	
		2011	2,050,862	+342,915	+20.08	1,054,031	996,831	
9	नंदुरबार	1991*	10,62,545	-	-	5,38,020	5,24,525	Nandurbar
		2001	13,11,709	+249,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
		2011	1,648,295	+336,586	+25.66	833,170	815,125	
10	जळगाव	1901	9,54,077	-	-	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+4,74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.06	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.28	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
		2011	4,229,917	+547,227	+14.86	2,197,365	2,032,552	
11	अहमदनगर	1901	8,20,346	-	-	4,09,125	4,11,221	Ahmednagar
		1911	9,25,876	+1,05,530	+12.86	4,66,812	4,59,064	
		1921	7,19,137	+2,06,739	+22.33	3,63,494	3,55,643	
		1931	9,69,209	+2,50,072	+34.77	4,91,683	4,77,526	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5 contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1941	11,23,040	+1,53,831	+15.87	5,70,300	5,52,740	
		1951	14,10,873	+2,87,833	+25.63	7,15,763	6,95,110	
		1961	17,75,969	+3,65,096	+25.88	9,05,313	8,70,656	
		1971	22,69,117	+4,93,142	+27.77	11,60,205	11,08,912	
		1981	27,08,309	+4,39,192	+19.36	13,82,632	13,25,677	
		1991	33,72,935	+6,64,626	+24.54	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
		2011	4,543,159	+502,517	+12.44	2,342,825	2,200,334	
12	पुणे	1901	1,095,858	-	-	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	1,105,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	1,275,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	1,472,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
		2011	9,429,408	+2,196,853	+30.37	4,924,105	4,505,303	
13	सातारा	1901	8,49,672	-	-	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
		2011	3,003,741	+194,747	+6.93	1,510,842	1,492,899	
14	सांगली	1901	6,44,556	-	-	3,24,900	3,19,656	Sangli
		1911	6,12,518	-32,038	-4.97	3,13,874	2,98,644	
		1921	5,96,199	-16,319	-2.66	3,07,061	2,89,138	
		1931	7,07,479	+1,11,280	+18.66	3,62,861	3,44,618	
		1941	8,12,865	+1,05,386	+14.90	4,16,007	3,96,858	
		1951	9,98,434	+1,85,569	+22.83	5,07,407	4,91,027	
		1961	12,30,716	+2,32,282	+23.26	6,28,754	6,01,962	
		1971	15,39,820	+3,09,104	+25.12	7,90,165	7,49,655	
		1981	18,31,212	+2,91,392	+18.92	9,31,187	9,00,025	
		1991	22,09,488	+3,78,276	+20.66	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
		2011	2,822,143	+238,619	+9.24	1,435,728	1,386,415	
15	सोलापूर	1901	8,84,101	-	-	4,45,384	4,38,717	Solapur
		1911	9,56,207	+72,106	+8.16	4,86,125	4,70,082	
		1921	9,09,248	-46,959	-4.91	4,67,971	4,41,277	
		1931	10,69,524	+1,60,276	+17.63	5,52,909	5,16,615	
		1941	12,28,085	+1,58,561	+14.83	6,32,393	5,95,692	
		1951	15,05,316	+2,27,231	+22.57	7,73,809	7,31,507	
		1961	18,60,119	+3,54,803	+23.57	9,60,655	8,99,464	
		1971	22,53,840	+3,93,840	+21.17	11,65,927	10,87,913	
		1981	26,10,144	+3,56,304	+15.81	13,44,147	12,65,997	
		1991	32,31,057	+6,20,913	+23.79	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
		2011	4,317,756	+468,213	+12.16	2,227,852	2,089,904	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.5 contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	कोल्हापूर	1901	9,00,570	-	-	4,56,057	4,44,513	Kolhapur
		1911	8,17,976	-82,594	-9.17	4,15,871	4,02,105	
		1921	8,20,032	+2,056	+0.25	4,21,482	3,98,550	
		1931	9,37,303	+1,17,271	+14.30	4,80,272	4,57,031	
		1941	10,72,444	+1,35,141	+14.42	5,44,862	5,27,582	
		1951	13,08,060	+2,35,616	+21.97	6,63,937	6,44,123	
		1961	15,96,493	+2,88,433	+22.05	8,11,693	7,84,800	
		1971	20,48,049	+4,51,556	+28.28	10,45,474	10,02,575	
		1981	25,06,330	+4,58,281	+22.38	12,73,881	12,32,449	
		1991	29,89,507	+4,83,177	+19.28	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
		2011	3,876,001	+352,839	+10.01	1,980,658	1,895,343	
17	औरंगाबाद	1901	7,33,291	-	-	3,66,951	3,66,340	Aurangabad
		1911	8,79,847	+1,46,556	+19.99	4,42,487	4,37,360	
		1921	7,20,699	-1,59,148	-18.09	3,61,938	3,58,761	
		1931	9,56,598	+2,35,898	+32.73	4,86,339	4,70,259	
		1941	10,82,729	+1,26,131	+13.19	5,53,401	5,29,328	
		1951	11,79,404	+96,675	+8.93	5,97,406	5,81,998	
		1961	15,32,341	+3,52,937	+29.93	7,81,635	7,50,706	
		1971	19,71,006	+4,38,665	+28.63	10,14,481	9,56,525	
		1981	24,33,420	+4,62,414	+23.46	12,49,632	11,83,788	
		1981	15,85,828	-	-	8,19,281	7,66,547	
		1991	22,13,779	+6,27,951	+39.60	11,51,693	10,62,086	
		2001	28,97,013	+6,83,234	+30.86	15,05,363	13,91,650	
		2011	3,701,282	+798,680	+27.52	1,924,469	1,776,813	
		18	जालना	1981	10,30,178	-	-	
1991	13,64,425			+3,34,247	+32.45	6,96,798	6,67,627	
2001	16,12,980			+2,48,555	+18.22	8,26,903	7,86,077	
2011	1,959,046			+351,655	+21.88	1,011,473	947,573	
19	परभणी	1901	6,48,546	-	-	3,24,977	3,23,569	Parbhani
		1911	7,81,475	+1,32,929	+20.50	3,92,208	3,89,267	
		1921	7,67,741	-13,734	-1.76	3,88,167	3,79,574	
		1931	8,56,023	+7,88,282	+11.50	4,35,986	4,20,037	
		1941	9,14,447	+58,424	+6.83	4,66,581	4,47,866	
		1951	10,10,864	+96,417	+10.54	5,10,567	5,00,297	
		1961	12,06,236	+1,95,372	+19.33	6,11,787	5,94,449	
		1971	15,06,771	+3,00,585	+24.92	7,68,662	7,38,109	
		1981	18,29,378	+3,22,607	+21.41	9,29,638	8,99,740	
		1991	21,17,035	+2,87,657	+15.72	10,83,794	10,33,241	
		1991*	12,93,104	-	-	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
		2011	1,836,086	+308,371	+20.19	942,870	893,216	
20	हिंगोली	1991*	8,23,931	-	-	4,22,094	4,01,837	Hingoli
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
		2011	1,177,345	+190,185	+19.27	606,294	571,051	
21	बीड	1901	5,06,349	-	-	2,55,135	2,51,214	Beed
		1911	6,37,861	+1,31,512	+25.97	3,22,137	3,15,724	
		1921	4,77,623	-1,60,238	-25.12	2,43,362	2,34,261	
		1931	6,48,986	+1,71,363	+35.88	3,32,966	3,16,020	
		1941	7,28,201	+79,215	+12.21	3,75,187	3,53,014	
		1951	8,26,046	+97,845	+13.44	4,22,069	4,03,977	
		1961	10,01,466	+1,75,420	+21.24	5,08,827	4,92,639	
		1971	12,86,121	+2,84,655	+28.42	6,58,204	6,27,917	
		1981	14,66,030	+1,99,909	+15.54	7,55,971	7,30,059	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5 contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1991	18,22,072	+3,36,042	+22.61	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
		2011	2,585,049	+423,799	+19.61	1,349,106	1,235,943	
22	नांदेड	1901	5,50,261	-	-	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,17,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
		2011	3,361,292	+485,033	+16.86	1,730,075	1,631,217	
23	उस्मानाबाद	1901	7,77,929	-	-	3,92,889	3,85,040	Osmanabad
		1911	9,27,095	+1,49,166	+19.17	4,71,947	4,55,148	
		1921	8,90,291	-36,804	-3.97	4,59,238	4,31,053	
		1931	9,91,367	+1,01,076	+11.35	5,10,440	4,80,927	
		1941	11,01,515	+1,10,148	+11.11	5,67,353	5,34,162	
		1951	12,10,041	+1,08,526	+9.85	6,21,541	5,88,500	
		1961	14,77,656	+2,67,615	+22.12	7,58,235	7,19,421	
		1971	18,96,687	+4,19,031	+28.36	9,75,484	9,21,203	
		1981	22,30,620	+3,33,933	+17.61	11,39,197	10,91,423	
		1981	10,32,702	-	-	5,28,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
		2011	1,657,576	+170,990	+11.50	861,535	796,041	
24	लातूर	1981	12,92,882	-	-	6,60,045	6,32,837	Latur
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.38	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
		2011	2,454,196	+373,911	+17.97	1,273,140	1,181,056	
25	बुलढाणा	1901	6,17,990	-	-	3,10,300	3,07,690	Buldhana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
		2011	2,586,258	+353,778	+15.85	1,337,560	1,248,698	
26	अकोला	1901	7,52,066	-	-	3,82,070	3,69,996	Akola
		1911	7,86,042	+33,976	+4.52	3,99,504	3,86,538	
		1921	7,94,847	+8,805	+1.12	4,05,923	3,88,924	
		1931	8,76,362	+81,515	+10.26	4,48,896	4,27,466	
		1941	9,07,742	+31,380	+3.58	4,63,948	4,43,794	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5 contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1951	9,50,994	+43,252	+4.76	4,85,119	4,65,875	
		1961	11,89,354	+2,38,360	+25.06	6,13,832	5,75,522	
		1971	15,01,478	+3,12,125	+26.24	7,73,569	7,27,909	
		1981	18,26,952	+3,25,474	+21.68	9,37,824	8,89,128	
		1991	22,14,271	+3,87,319	+21.20	11,42,148	10,72,123	
		1991 *	13,51,959	-	-	6,99,012	6,52,947	
		2001	16,30,239	+2,78,280	+20.58	8,41,253	7,88,986	
		2011	1,813,906	+184,273	+11.31	932,334	881,572	
27	वाशिम	1991*	8,62,312	-	-	4,43,136	4,19,176	Washim
		2001	10,20,216	+1,57,904	+18.31	5,26,094	4,94,122	
		2011	1,197,160	+176,338	+17.27	620,302	576,858	
28	अमरावती	1901	8,06,859	-	-	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+9,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
		2011	2,888,445	+281,285	+10.79	1,480,768	1,407,677	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	-	-	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
		2011	2,772,348	+314,077	+12.78	1,419,965	1,352,383	
30	वर्धा	1901	3,86,012	-	-	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+0.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+0.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
		2011	1,300,774	+64,038	+5.18	668,385	632,389	
31	नागपूर	1901	7,48,489	-	-	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5 contd...

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
		2011	4,653,570	+585,933	+14.40	2,384,975	2,268,595	
32	भंडारा	1901	5,90,258	-	-	2,85,052	3,05,206	Bhandara
		1911	6,88,463	+98,205	+16.64	3,37,754	3,50,709	
		1921	7,20,328	+31,865	+4.63	3,55,821	3,64,507	
		1931	8,27,558	+1,07,230	+14.89	4,10,367	4,17,191	
		1941	9,66,677	+1,39,119	+16.81	4,80,982	4,85,695	
		1951	10,75,678	+1,09,001	+11.28	5,36,603	5,39,075	
		1961	12,72,638	+1,96,960	+18.31	6,37,366	6,35,272	
		1971	15,85,580	+3,12,942	+24.59	7,98,072	7,87,508	
		1981	18,37,577	+2,51,997	+15.89	9,20,159	9,17,418	
		1991	21,07,629	+2,70,052	+14.70	10,60,275	10,47,354	
		1991*	10,21,408	-	-	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
		2011	1,200,334	+64,188	+5.65	605,520	594,814	
33	गोंदिया	1991	10,86,221	-	-	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	
		2011	1,322,507	+121,800	+10.14	661,554	660,953	
34	चंद्रपूर	1901	5,74,323	-	-	2,83,896	2,90,427	Chandrapur
		1911	7,29,347	+1,55,024	+26.99	3,63,793	3,65,554	
		1921	7,15,365	-13,982	-1.92	3,57,021	3,58,344	
		1931	8,23,321	+1,07,956	+15.09	4,13,747	4,09,574	
		1941	9,42,053	+1,18,732	+14.42	4,73,672	4,68,381	
		1951	10,52,975	+1,10,922	+11.77	5,27,645	5,25,330	
		1961	12,38,070	+1,85,095	+17.58	6,23,681	6,14,389	
		1971	16,40,137	+4,02,067	+32.48	8,32,567	8,07,570	
		1981	20,55,642	+4,15,505	+25.33	10,45,692	10,09,950	
		1981	14,16,953	-	-	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
		2011	2,204,307	+133,206	+6.43	1,123,834	1,080,473	
35	गडचिरोली	1981	6,37,336	-	-	3,21,716	3,15,620	Gadchiroli
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
		2011	1,072,942	+102,648	+10.58	541,328	531,614	
	महाराष्ट्र राज्य	1901	1,93,91,643	-	-	9,8,02,129	95,89,514	Maharashtra State
		1911	2,14,74,523	+20,82,830	+10.74	1,09,22,671	1,05,51,852	
		1921	2,08,49,666	-6,24,857	-2.91	1,06,92,865	1,01,56,801	
		1931	2,39,59,300	+31,09,634	+14.91	1,23,05,958	1,16,53,342	
		1941	2,68,32,758	+28,73,458	+11.99	1,37,69,460	1,30,63,298	
		1951	3,20,02,584	+51,69,896	+19.27	1,84,90,039	1,55,12,525	
		1961	3,95,53,718	+75,51,154	+23.60	2,04,28,882	1,91,24,836	
		1971	5,04,12,235	+1,08,58,517	+27.45	2,61,16,351	2,42,95,884	
		1981	6,27,84,171	+1,23,71,936	+24.54	3,24,15,126	3,03,69,045	
		*1981	6,27,82,818	-	-	3,24,14,432	3,03,68,386	
		1991	7,89,37,187	+1,6154,369	+25.73	40,825,618	3,81,11,569	
		2001	9,68,78,627	+1,79,41,440	+22.73	5,04,00,596	4,64,78,031	
		2011	112,374,333	+15,495,706	+15.99	58,243,056	54,131,277	

* पुनर्रचित जिल्ह्यांची २०११ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या

* Population of bifurcated Districts as per 2011 census

आधार : भारताची जनगणना, २०११

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या /Number of Villages and Towns
(जनगणना /Population Census, 2001 & 2011)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	गावे /Villages						शहरे/Towns		District (2)
		2001			2011			2001	2011	
		वस्ती असलेली Inhabited (3)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (4)	एकूण Total (5)	वस्ती असलेली Inhabited (6)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (7)	एकूण Total (8)	(9)	(10)	
1	मुंबई	-	-	-	0	-	0	1	1	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				0	-	0		0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1727	21	1748	1704	-	1704	37	51	Thane
4	रायगड	1859	60	1919	1860	-	1860	26	42	Raigad
5	रत्नागिरी	1539	4	1543	1531	-	1531	10	16	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	743	-	743	740	-	740	5	8	Sindhudurg
7	नाशिक	1923	6	1929	1919	-	1919	18	25	Nashik
8	धुळे	678	3	681	674	-	674	3	8	Dhule
9	नंदूरबार	935	12	947	930	-	930	5	9	Nandurbar
10	जळगाव	1491	28	1519	1487	-	1487	15	20	Jalgaon
11	अहमदनगर	1578	9	1587	1581	-	1581	18	19	Ahmednagar
12	पुणे	1844	22	1866	1852	-	1852	25	35	Pune
13	सातारा	1716	23	1739	1719	-	1719	15	22	Satara
14	सांगली	721	3	724	725	-	725	8	7	Sangli
15	सोलापूर	1138	12	1150	1143	-	1143	10	13	Solapur
16	कोल्हापूर	1196	21	1217	1195	-	1195	18	23	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1300	44	1344	1314	-	1314	9	16	Aurangabad
18	जालना	963	8	971	958	-	958	4	4	Jalna
19	परभणी	830	11	841	830	-	830	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	672	38	710	675	-	675	4	3	Hingoli
21	बीड	1354	11	1365	1357	-	1357	6	9	Beed
22	नांदेड	1546	63	1609	1541	-	1541	13	17	Nanded
23	उस्मानाबाद	729	5	734	728	-	728	8	8	Osmanabad
24	लातूर	921	23	944	928	-	928	5	7	Latur
25	बुलढाणा	1297	136	1433	1300	-	1300	11	12	Buldhana
26	अकोला	862	124	986	864	-	864	8	12	Akola
27	वाशिम	702	87	789	698	-	698	4	4	Washim
28	अमरावती	1679	323	2002	1637	-	1637	11	12	Amravati
29	यवतमाळ	1856	274	230	1853	-	1853	13	18	Yavatmal
30	वर्धा	1004	378	1382	973	-	973	7	13	Wardha
31	नागपूर	1628	241	1869	1617	-	1617	29	41	Nagpur
32	भंडारा	778	92	870	771	-	771	6	12	Bhandara
33	गोंदिया	893	57	950	883	-	883	2	10	Gondia
34	चंद्रपूर	1472	319	1791	1463	-	1463	14	23	Chandrapur
35	गडचिरोली	151	158	1679	1509	-	1509	2	6	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		39725	2616	41811	40959	-	40959	377	534	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना २००१ व २०११

Source : Population Census of India, 2001 & 2011

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.7

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/
तक्ता क्रमांक/
गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	वस्ती असलेल्या एकूण गावांची संख्या Total No. of inhabited Villages (3)	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population (4)	लोकसंख्येचा गट / Population range					
				200 पेक्षा कमी / Less than 200		200-499		500-999	
				खेडी Villages (5)	लोकसंख्या Persons (6)	खेडी Villages (7)	लोकसंख्या Persons (8)	खेडी Villages (9)	लोकसंख्या Persons (10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	1704	2545470	48	5378	236	87806	543	408157
4	रायगड	1860	1664005	177	22808	564	195773	598	425845
5	रत्नागिरी	1531	1351346	108	13571	422	148295	540	386335
6	सिंधुदुर्ग	740	742645	37	4774	180	66028	243	180794
7	नाशिक	1919	3509814	17	2358	150	59018	492	368947
8	धुळे	674	1479826	5	658	33	12160	128	96380
9	नंदूरबार	930	1372821	32	4243	102	36478	249	191712
10	जळगाव	1487	2887206	23	2967	140	52762	373	279348
11	अहमदनगर	1581	3630542	6	778	73	28758	321	246858
12	पुणे	1852	3678226	106	12043	280	98551	435	326080
13	सातारा	1719	2433363	108	13100	359	127173	466	339516
14	सांगली	725	2102786	1	176	40	16230	112	83694
15	सोलापूर	1143	2918665	9	1062	38	13867	173	131323
16	कोल्हापूर	1195	2645992	16	1812	124	46835	294	219049
17	औरंगाबाद	1314	2081112	59	6925	171	62746	359	270536
18	जालना	958	1581617	16	2061	57	20768	244	182311
19	परभणी	830	1266280	12	1431	101	38602	244	183120
20	हिंगोली	675	998612	25	2290	69	24183	185	139102
21	बीड	1357	2070751	15	1830	148	54417	409	303145
22	नांदेड	1541	2447394	32	3486	157	58566	415	314915
23	उस्मानाबाद	728	1376519	6	577	61	23283	173	129581
24	लातूर	928	1829216	11	1555	66	24248	204	154301
25	बुलढाणा	1300	2037398	80	6875	158	54451	334	249084
26	अकोला	864	1094165	96	8931	169	60393	265	192961
27	वाशिम	698	985747	40	4284	73	26931	194	146893
28	अमरावती	1637	1851158	222	19526	359	127158	462	332481
29	यवतमाळ	1853	2174195	139	13147	334	118623	599	434850
30	वर्धा	973	877474	183	13267	221	78169	308	219630
31	नागपूर	1617	1474811	246	19932	449	157378	512	364675
32	भंडारा	771	966503	64	6264	118	41474	227	170092
33	गोंदिया	883	1096577	52	5585	121	42973	272	201649
34	चंद्रपूर	1463	1428929	143	15637	383	135029	457	331582
35	गडचिरोली	1509	954909	448	49333	466	153972	314	218473
महाराष्ट्र राज्य		40959	61556074	2582	268664	6422	2293098	11144	8223419

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.7

Villages Classified by Population

Population Census, 2011)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000 - 1,999		2,000-4,999		5,000-9,999		१०,००० आणि त्यापेक्षा आधिक 10,000 and above		District
खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
556	789386	275	786332	31	200899	15	267512	Thane
366	503853	139	409540	16	106186	0	0	Raigad
344	468611	113	311417	4	23117	0	0	Ratnagiri
211	288625	66	176327	2	11610	1	14487	Sindhudurg
697	997007	481	1383845	65	424995	17	273644	Nashik
243	346995	222	664368	34	226895	9	132370	Dhule
341	492278	189	528968	15	98005	2	21137	Nandurbar
530	761785	326	969395	79	548855	16	272094	Jalgaon
557	795412	498	1519789	103	692474	23	346473	Ahmednagar
493	706661	407	1234811	96	640174	35	659906	Pune
429	612747	298	893357	51	337014	8	110456	Satara
238	347243	223	684673	86	575737	25	395033	Sangli
384	566042	434	1326650	87	580941	18	298780	Solapur
363	523532	288	878973	83	556777	27	419014	Kolhapur
423	606282	252	741543	41	270587	9	122493	Aurangabad
411	579473	201	556041	23	155635	6	85328	Jalna
271	385777	181	500653	18	117965	3	38732	Parbhani
257	363993	124	337372	11	78824	4	52848	Hingoli
475	668799	276	784118	27	172428	7	86014	Beed
570	810035	325	917254	35	229507	7	113631	Nanded
279	402547	165	486175	37	246953	7	87403	Osmanabad
335	485510	266	764864	35	236945	11	161793	Latur
442	629534	236	679270	36	243403	14	174781	Buldhana
209	289440	96	291504	24	157105	5	93831	Akola
265	370046	115	337543	8	50061	3	49989	Washim
398	548025	155	442211	26	185908	15	195849	Amravati
534	749212	217	597887	25	172154	5	88322	Yavatmal
182	245862	62	181748	13	85243	4	53555	Wardha
279	386595	97	286758	29	201651	5	57822	Nagpur
231	320835	120	344618	9	60330	2	22890	Bhandara
282	398320	146	380700	10	67350	0	0	Gondia
340	464474	125	355344	11	75507	4	51356	Chandrapur
221	298027	52	155945	5	32340	3	46819	Gadchiroli
12156	17202963	7170	20909993	1175	7863575	310	4794362	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक
शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सर्व वर्ग / All classes		वर्ग / class I (लोकसंख्या /population 1,00,000 and above)		वर्ग / class II (लोकसंख्या/population 50,000 to 99,999)		वर्ग / class III (लोकसंख्या/population 20,000 to 49,999)	
		शहरे/ शहर संकुले No.of Town /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Town /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Town /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Town /UA	लोकसंख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	1	12442373	1	12442373	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	51	8514678	9	7884594	2	119217	6	168184
4	रायगड	42	970195	2	375393	2	151753	6	167082
5	रत्नागिरी	16	263723	0	0	2	131368	0	0
6	सिंधुदुर्ग	8	107006	0	0	0	0	1	23851
7	नाशिक	25	2597373	2	1967281	4	250681	8	275832
8	धुळे	8	571036	1	375559	1	76905	3	98167
9	नंदूरबार	9	275474	1	111037	1	61376	2	60570
10	जळगाव	20	1342711	2	647649	4	325937	10	334430
11	अहमदनगर	19	912617	1	350859	3	220359	9	271357
12	पुणे	35	5751182	2	4852150	5	319013	10	346556
13	सातारा	22	570378	1	120195	2	105997	8	214745
14	सांगली	7	719357	1	502793	1	67391	3	123339
15	सोलापूर	13	1399091	2	1070280	1	98923	6	181882
16	कोल्हापूर	23	1230009	2	836589	0	0	10	298934
17	औरंगाबाद	16	1620170	1	1175116	2	123850	7	254406
18	जालना	4	377429	1	285577	0	0	3	91852
19	परभणी	8	569806	1	307170	0	0	6	246871
20	हिंगोली	3	178733	0	0	2	153949	1	24784
21	बीड	9	514298	1	146709	3	221481	4	134136
22	नांदेड	17	913898	1	550439	1	54493	8	222662
23	उस्मानाबाद	8	281057	1	111825	0	0	3	95201
24	लातूर	7	624980	2	486490	0	0	3	116226
25	बुलढाणा	12	548860	0	0	5	346923	5	172186
26	अकोला	12	719741	1	425817	1	92637	5	147232
27	वाशिम	4	211413	0	0	2	146294	2	65119
28	अमरावती	12	1037287	2	759368	1	56380	5	162085
29	यवतमाळ	18	598153	1	116551	2	131886	9	285005
30	वर्धा	13	423300	2	208249	0	0	4	121364
31	नागपूर	41	3178759	1	2405665	3	194812	10	284839
32	भंडारा	12	233831	0	0	1	91845	2	67690
33	गोंदिया	10	225930	1	132813	0	0	1	25181
34	चंद्रपूर	23	775378	1	320379	2	150017	6	197083
35	गडचिरोली	6	118033	0	0	1	54152	1	28781
महाराष्ट्र राज्य		534	50818259	44	38968920	54	3747639	167	5307632

/ AREA AND POPULATION

/ TABLE No. 1.8

/ Towns/Urban Agglomerations classified by population

/ Population Census - 2011)

वर्ग / class IV (लोकसंख्या/population 10,000 to 19,999)		वर्ग / class V (लोकसंख्या/population 5,000 to 9,999)		वर्ग / class VI (लोकसंख्या/population Less than 5,000 हून कमी)		Districts
शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	
0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
17	231742	16	106709	1	4232	Thane
8	111768	19	142402	5	21797	Raigad
6	83756	6	42596	2	6003	Ratnagiri
4	63453	3	19702	0	0	Sindhudurg
5	64465	6	39114	0	0	Nashik
0	0	2	15673	1	4732	Dhule
1	17840	3	19839	1	4812	Nandurbar
2	26983	1	7501	1	211	Jalgaon
5	63157	1	6885	0	0	Ahmednagar
14	203582	4	29881	0	0	Pune
7	106601	2	17371	2	5469	Satara
2	25834	0	0	0	0	Sangli
3	41507	1	6499	0	0	Solapur
4	51190	5	35482	2	7814	Kolhapur
4	55653	1	6166	1	4979	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	Jalna
1	15765	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	Hingoli
1	11972	0	0	0	0	Beed
5	66723	2	19581	0	0	Nanded
4	74031	0	0	0	0	Osmanabad
1	14015	1	8249	0	0	Latur
2	29751	0	0	0	0	Buldhana
3	41252	2	12803	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	Washim
3	54296	1	5158	0	0	Amravati
3	38142	3	26569	0	0	Yavatmal
5	78418	2	15269	0	0	Wardha
15	210883	10	75632	2	6928	Nagpur
2	27694	5	37791	2	8811	Bhandara
3	37100	5	30836	0	0	Gondia
3	42067	5	38159	6	27673	Chandrapur
1	14609	3	20491	0	0	Gadchiroli
134	904249	109	786358	26	103461	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas
(जनगणना /Population Census, 2011)

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले		एकूण Total (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	District/Towns/U.A (1)
(1)					
महाराष्ट्र राज्य	एकूण/Total	277927602	143305020	134622582	Maharashtra State
	ग्रामीण/Rural	61556074	31539034	30017040	
	नागरी/Urban	216371528	111765986	104605542	
बृहन्मुंबई	एकूण/Total	3085411	1684608	1400803	Brihan Mumbai
	ग्रामीण/Rural	0	0	0	
	नागरी/Urban	3085411	1684608	1400803	
मुंबई उपनगर	एकूण/Total	9356962	5031323	4325639	Mumbai Suburban
	ग्रामीण/Rural	0	0	0	
	नागरी/Urban	9356962	5031323	4325639	
ठाणे	एकूण/Total	11060148	5865078	5195070	Thane
	ग्रामीण/Rural	2545470	1300136	1245334	
	नागरी/Urban	8514678	4564942	3949736	
भिवंडी (म.न.पा)		709665	415339	294326	Bhiwandi (M Corp.)
खोणी (ज.श)		26016	16365	9651	Khoni (CT)
मिरा भायंदर (म.न.पा)		809378	429260	380118	Mira Bhayandar (M corp.)
ठाणे (म.न.पा)		1841488	975399	866089	Thane (M Corp.)
नवी मुंबई (म.न.पा)		1120547	610060	510487	Navi Mumbai (M Corp.)
कल्याण डोंबिवली (म.न.पा)		1247327	649626	597701	Kalyan Dombivali (M Corp.)
उल्हासनगर (म.न.पा)		506098	269048	237050	Ulhasnagar (M Corp.)
अंबरनाथ (न.प)		253475	132582	120893	Ambarnath (MCI)
बदलापूर (न.प)		174226	90365	83861	Badlapur (MCI)
चिंचणी (ज.श)		13646	6793	6853	Chinchani (CT)
डहाणू (न.प)		50287	25790	24497	Dahanu (M CI)
विक्रमगड (ज.श)		5991	3080	2911	Vikramgad (CT)
जव्हार (न.प)		12040	6127	5913	Jawhar (M CI)
कूडूस (ज.श)		7204	3899	3305	Kudus (CT)
वाडा (ज.श)		16750	8596	8154	Vada (CT)
कातकर (ज.श)		11398	6426	4972	Katkar (CT)
बोईसर (ज.श)		36151	20319	15832	Boisar (CT)
सालवड (ज.श)		10397	6237	4160	Salwad (CT)
डांडी (ज.श)		8942	5136	3806	Dandi (CT)
खैरा (ज.श)		31699	18332	13367	Khaira (CT)
सारवली (ज.श)		8710	5008	3702	Saravali (CT)
मनोर (ज.श)		10421	5322	5099	Manor (CT)
शिरगाव (ज.श)		5971	3097	2874	Shirgaon (CT)
उंबरपाडा नांदडे (ज.श)		7605	3868	3737	Umbar Pada Nandade (CT)
तारापूर (ज.श)		6962	3462	3500	Tarapur (CT)
पास्थळ (ज.श)		18194	9635	8559	Pasthal (CT)
पालघर (न.प)		68930	36523	32407	Palghar (M CI)
चंद्रपाडा (ज.श)		7750	4037	3713	Chandrapada (CT)
वसई-विरार शहर(म.न.पा)		1222390	648172	574218	Vasai-Virar City (M Corp.)
पडघा (ज.श)		6633	3404	3229	Padagha (CT)
शेलार(ज.श)		14899	9183	5716	Shelar (CT)
महापोळी (ज.श)		5666	2965	2701	Mahapoli (CT)
बोरीवली तर्फ राहुर (ज.श)		5780	2929	2851	Borivali Tarf Rahur (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
कांबे (ज.श)	6642	3752	2890	Kambe (CT)
काटई (ज.श)	12898	9403	3495	Katai (CT)
कारीवली (ज.श)	12907	9017	3890	Karivali (CT)
खारबाव (ज.श)	5250	2630	2620	Kharbav (CT)
राहानाल (ज.श)	10928	6233	4695	Rahanal (CT)
पूर्ण (ज.श)	6588	3808	2780	Purne (CT)
काळहेर (ज.श)	15573	8701	6872	Kalher (CT)
कोण (ज.श)	24295	13083	11212	Kon (CT)
कसारा (ज.श)	15611	7896	7715	Kasara Bk. (CT)
शहापूर (ज.श)	11623	5930	5693	Shahapur (CT)
वाशंद (ज.श)	20561	10774	9787	Vashind (CT)
खरडी (ज.श)	5579	2895	2684	Khardi (CT)
गोठेघर (ज.श)	4232	2207	2025	Gotheghar (CT)
आसनगाव (ज.श)	13104	7043	6061	Asangaon (CT)
कांबे (ज.श)	5436	2804	2632	Kambe (CT)
वांगणी (ज.श)	29462	15788	13674	Mharal Bk (CT)
	12628	6607	6021	Vangani (CT)
रायगड	एकूण/Total	2634200	1344345	1289855
	ग्रामीण/Rural	1664005	836996	827009
	नागरी/Urban	970195	507349	462846
उरण (न.प)	30439	15549	14890	Uran (MCI)
छांजे (ज.श)	16714	8723	7991	Chanje (CT)
केगांव (ज.श)	7485	4084	3401	Kegaon (CT)
नवघर (ज.श)	6603	3468	3135	Navghar (CT)
जसई (ज.श)	8234	4520	3714	Jasai (CT)
तलोजे पंचानंद (ज.श)	14318	7668	6650	Taloje Panchanand (CT)
खारघर (ज.श)	80612	42001	38611	Kharghar (CT)
नवी मुंबई पनवेल रायगड(ज.श)	195373	107342	88031	Navi Mumbai Panvel Raigarh (CT)
पालीदेवड (ज.श)	9194	4913	4281	Palidevad (CT)
वाडघर (ज.श)	7341	3873	3468	Vadghar (CT)
ओवले (ज.श)	4275	2202	2073	Owle (CT)
कालुंद्रे (ज.श)	6626	3515	3111	Kalundre (CT)
पनवेल (न.प)	180020	92484	87536	Panvel (M CI)
नेरळ (ज.श)	18429	9242	9187	Neral (CT)
माथेरान (न.प)	4393	2248	2145	Matheran (M CI)
करजत (न.प)	29663	15248	14415	Karjat (M CI)
आंबिवली तर्फ वणखळ (ज.श)	6497	3526	2971	Ambivali T. Wankhal (CT)
मोहपाडा उर्फ वासंबे (ज.श)	9694	5118	4576	Mohpada Alias Wasambe (CT)
रीस (ज.श)	8632	4555	4077	Rees (CT)
खोपोली (न.प)	71141	37305	33836	Khopoli (M CI)
दादर (ज.श)	5389	2820	2569	Dadar (CT)
झोतीरपाडा (ज.श)	3389	1793	1596	Zotirpada (CT)
पेण (न.प)	37852	19257	18595	Pen (M CI)
आंबेपूर (ज.श)	5035	2593	2442	Ambepur (CT)
चेंदरे (ज.श)	11039	5590	5449	Chendhare (CT)
कुरुळ (ज.श)	4869	2535	2334	Kurul (CT)
अलिबाग (न.प)	20743	10646	10097	Alibag (M CI)
मुरुड जंजिरा (न.प)	12216	5992	6224	Murud Janjira (M CI)
नागोठणे (ज.श)	12549	6520	6029	Nagothane (CT)
भुवनेशवर (ज.श)	8871	4661	4210	Bhuwaneshwar (CT)
धटाव (ज.श)	5066	2874	2192	Dhatau (CT)
रोहा अष्टमी (न.प)	20849	10590	10259	Roha Ashtami (M CI)
पाली (ज.श)	9176	4703	4473	Pali (CT)
उटेखोल (ज.श)	11380	5943	5437	Utekhol (CT)
गोरेगाव (ज.श)	7155	3488	3667	Goregaon (CT)
बोरली पंचतन (ज.श)	6952	3293	3659	Borli Panchtan (CT)
श्रीवर्धन (न.प)	15123	7450	7673	Shrivardhan (M CI)
म्हसाळा(ज.श)	9679	4756	4923	Mhasla (CT)
नाडगाव तर्फ बिरवडी (ज.श)	4871	2527	2344	Nadgaon Tarf Birwadi (CT)
बिरवडी (ज.श)	8829	4692	4137	Birwadi (CT)
महाड (न.प)	27536	14025	13511	Mahad (M CI)
पोलादपूर (ज.श)	5944	3017	2927	Poladpur (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
रत्नागिरी	एकूण/Total	1615069	761121	853948	Ratnagiri
	ग्रामीण/Rural	1351346	630213	721133	
	नागरी/Urban	263723	130908	132815	
गिम्हवणे (ज.श)		5025	2501	2524	Gimhavane (CT)
जालगाव (ज.श)		6480	3373	3107	Jalgaon (CT)
दापोली (ज.श)		7038	3515	3523	Dabhol (CT)
दापोली कॅंप (ज.श)		15713	7772	7941	Dapoli Camp (CT))
खेड (न.प)		16892	8151	8741	Khed (M CI)
खेडी (ज.श)		12397	6436	5961	Kherdi (CT)
चिपळूण(न.प)		55139	27355	27784	Chiplun (M CI)
मौजे आजंगवेल(ज.श)		1621	823	798	Mouje Anjanvel (CT)
झाडगाव (ज.श)		7803	3856	3947	Zadgaon (CT)
नाचणे (ज.श)		11688	5971	5717	Nachane (CT)
कार्ले (ज.श)		4382	1904	2478	Karle (CT)
कुवरबाव (ज.श)		6497	3327	3170	Kuwarbav (CT)
रत्नागिरी (न.प)		76229	37670	38559	Ratnagiri (M CI)
देवरूख (ज.श)		12689	6242	6447	Devrukh (CT)
लांजा (ज.श)		14377	7173	7204	Lanja (CT)
राजापूर (न.प)		9753	4839	4914	Rajapur (M CI)
सिंधुदूर्ग	एकूण/Total	849651	417332	432319	Sindhudurg
	ग्रामीण/Rural	742645	363268	379377	
	नागरी/Urban	107006	54064	52942	
कलमाठ (ज.श)		8011	4018	3993	Kalmath (CT)
कणकवली (ज.श)		16398	8388	8010	Kankavli (CT)
मालवण (न.प)		18648	9663	8985	Malwan (M CI)
वेंगुर्ला (न.प)		12392	6196	6196	Vengurla (M CI)
कुडाळ (ज.श)		16015	8071	7944	Kudal (CT)
माजगाव(ज.श)		5080	2483	2597	Majgaon (CT)
बांदा(ज.श)		6611	3342	3269	Banda (CT)
सावंतवाडी (न.प)		23851	11903	11948	Sawantwadi (M CI)
नाशिक	एकूण/Total	3851352	1984973	1866379	Nashik
	ग्रामीण/Rural	3509814	1804712	1705102	
	नागरी/Urban	2597373	1352474	1244899	
नाशिक (म.न.पा)		1486053	782517	703536	Nashik (M Corp.)
एकलहरे (ज.श)		9376	4934	4442	Eklahare (CT)
देवळी (क.मं)		54027	28269	25758	Deolali Cantt. (CB)
भगूर (न.प)		12353	6201	6152	Bhagur (MCI)
मालेगाव (म.न.पा)		481228	244080	237148	Malegaon (M Corp)
सोयगाव (ज.श)		34341	18070	16271	Soyagaon (CT)
दैने (ज.श)		49192	25181	24011	Dyane (CT)
मालडे (ज.श)		11881	6071	5810	Malde (CT)
सुरगुणा (ज.श)		6263	3195	3068	Surgana (CT)
संगमेश्वर (न.प)		37701	19449	18252	Satana (M CI)
सटाणा(ज.श)		10815	5634	5181	Sangameshwar (CT)
नांदगाव (न.प)		23604	12130	11474	Nandgaon (M CI)
मनमाड (न.प)		80058	40816	39242	Manmad (M CI)
चांदवड (ज.श)		25341	13284	12057	Chandvad (CT)
त्रिंबक (न.प)		12056	6170	5886	Trimbak (M CI)
समणगाव (ज.श)		5156	2693	2463	Samangaon (CT)
विहोली (ज.श)		6798	3558	3240	Vilholi (CT)
संसारि (ज.श)		5780	2999	2781	Sansari (CT)
घोटी बुद्रुक (ज.श)		24838	12785	12053	Ghoti Bk. (CT)
इगतपुरी (न.प)		30989	15748	15241	Igatpuri (M CI)
सिन्नर (न.प)		65299	34633	30666	Sinnar (M CI)
ओझर (ज.श)		51297	26671	24626	Ozar (CT)
लासलगाव (ज.श)		17360	8884	8476	Lasalgaon (CT)
पिंपळगाव (ज.श)		5741	2920	2821	Pimpalgaon Najik (CT)
येवला (न.प)		49826	25582	24244	Yevla (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
धुळे	एकूण/Total	2050862	1054031	996831	Dhule
	ग्रामीण/Rural	1479826	758916	720910	
	नागरी/Urban	571036	295115	275921	
शिरपूर-वरवडे (न.प)		76905	40235	36670	Shirpur-Warwade (M CI)
दोंडाईचा-वरवडे (न.प)		46767	24011	22756	Dondaicha-Warwade(M CI)
निझामपूर (ज.श)		7696	3963	3733	Nijampur (CT)
साक्री (ज.श)		21764	11202	10562	Sakri (CT)
वलवाडी (ज.श)		29636	15516	14120	Walwadi (CT)
महिंदळे (ज.श)		7977	4196	3781	Mahindale (CT)
अवधान (ज.श)		4732	2546	2186	Awadhan (CT)
धुळे (म.न.पा)		375559	193446	182113	Dhule (M Corp.)
नंदुरबार	एकूण/Total	1648295	833170	815125	Nandurbar
	ग्रामीण/Rural	1372821	687671	685150	
	नागरी/Urban	275474	145499	129975	
खापर (ज.श)		7235	3697	3538	Khapar (CT)
अक्कलकुवा (ज.श)		17840	13273	4567	Akkalkuwa (CT)
मक्रानीफली (ज.श)		4812	2412	2400	Makranifali (CT)
वडफल्या(ज.श)		6093	3212	2881	Vadfalya (CT)
तळोडे (न.प)		26363	13303	13060	Talode (M CI)
नंदुरबार(न.प)		61376	31414	29962	Shahade (M CI)
शहादे (न.प)		111037	57412	53625	Nandurbar (M CI)
खंडबारा (ज.श)		6511	3289	3222	Khandbara (CT)
नवापूर (न.प)		34207	17487	16720	Nawapur (M CI)
जळगाव	एकूण/Total	3799823	1970432	1829391	Jalgaon
	ग्रामीण/Rural	2887206	1500514	1386692	
	नागरी/Urban	912617	469918	442699	
भूसावळ (न.प)		187421	96147	91274	Bhusawal (MCI)
कांदारी (ज.श)		16353	8570	7783	Kandari (CT)
चोपडा (न.प)		72783	37601	35182	Chopda (M CI)
यावल (न.प)		36706	18965	17741	Yawal (M CI)
फैजपूर (न.प)		26602	13673	12929	Faizpur (M CI)
सावदा (न.प)		20584	10637	9947	Savda (M CI)
रावेर (न.प)		27039	13843	13196	Raver (M CI)
निंभोर बुद्रुक (ज.श)		7501	4006	3495	Nimbhore Budruk (CT)
वरणगाव (ज.श)		35411	18385	17026	Varangaon (CT)
जळगाव (म.न.पा)		460228	240590	219638	Jalgaon (M Corp.)
एरंडोल (न.प)		31071	16000	15071	Erandol (M CI)
धारणगाव (न.प)		35375	18211	17164	Dharangaon (M CI)
अमळनेर (न.प)		95994	49564	46430	Amalner (M CI)
पारोळा (न.प)		37666	19552	18114	Parola (M CI)
भाडराव (न.प)		37214	19334	17880	Bhadgaon (M CI)
तकाळी चाळीसगाव (ज.श)		10630	5688	4942	Takali Pr. Chalisgaon (CT)
चाळीसगाव (न.प)		97551	50737	46814	Chalisgaon(M CI)
पाचोरा (ग्रामीण) (ज.श)		211	120	91	Pachora (Rural) (CT)
पाचोरा (न.प)		59609	30958	28651	Pachora (M CI)
जामनेर (न.प)		46762	24270	22492	Jamner (M CI)
अहमदनगर	एकूण/Total	9381724	4893572	4488152	Ahmednagar
	ग्रामीण/Rural	3630542	1872907	1757635	
	नागरी/Urban	5751182	3020665	2730517	
अहमदनगर (म.न.पा)		350859	178899	171960	(a) Ahmadnagar (M Corp.)
अहमदनगर (क.मं)		28986	16568	12418	(b) Ahmadnagar Cantt. (CB)
राजूर (ज.श)		10046	5238	4808	Rajur (CT)
घुलेवाडी (ज.श)		21860	11487	10373	Ghulewadi (CT)
संगमनेर (न.प)		65804	33463	32341	Sangamner (M CI)
कोपरगाव (न.प)		65273	33222	32051	Kopargaon (M CI)
शिरडी (न.प)		36004	18751	17253	Shirdi(M CI)
राहता पिंपळास (न.प)		22335	11438	10897	Rahta Pimpilas (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
श्रीरामपूर (न.प)	89282	44842	44440	Shrirampur (M CI)	
पाथडी (न.प)	27211	14224	12987	Pathardi (M CI)	
नागापूर (ज.श)	11790	6359	5431	Nagapur (CT)	
बूरहानगर (ज.श)	6885	3628	3257	Burhanagar (CT)	
नागरदेवळे (ज.श)	18802	9768	9034	Nagardeole (CT)	
दारेवाडी (ज.श)	10860	6414	4446	Darewadi (CT)	
राहुरी (न.प)	38813	20140	18673	Rahuri (M CI)	
देवळाली प्रवरा (न.प)	30997	15984	15013	Deolali Pravara (M CI)	
श्रीगोंदा (न.प)	31134	16048	15086	Shrigonda (M CI)	
करजत (ज.श)	11659	6048	5611	Karjat (CT)	
जामखेड (ज.श)	34017	17397	16620	Jamkhed (CT)	
पुणे	एकूण/Total	9429408	4924105	4505303	Pune
	ग्रामीण/Rural	3678226	1903440	1774786	
	नागरी/Urban	5751182	3020665	2730517	
पुणे (म.न.पा)	3124458	1603675	1520783	(a) Pune (M Corp.)	
पुणे (क.मं)	71781	37046	34735	(b) Pune Cantt. (CB)	
किरकी (क.मं)	78684	43837	34847	Kirkee Cantt. (CB)	
पिंपरी चिंचवड (म.न.पा)	1727692	942533	785159	Pimpri Chinchwad (M Corp.)	
देहू रोड (क.मं)	48961	25971	22990	Dehu Road Cantt. (CB)	
देहू (ज.श)	6133	3178	2955	Dehu (CT)	
जुन्नर (न.प)	25315	13066	12249	Junnar (M CI)	
मंचर (ज.श)	18876	9643	9233	Manchar (CT)	
कोरेगाव भिमा (ज.श)	13116	7220	5896	Koregaon Bhima (CT)	
सनसवाडी (ज.श)	13543	7403	6140	Sanaswadi (CT)	
शिरूर (न.प)	37111	19003	18108	Shirur (M CI)	
राजगुरुनगर (खेड) (ज.श)	25146	12899	12247	Rajgurunagar (Khed) (CT)	
चाकण (ज.श)	41113	22194	18919	Chakan (CT)	
खराबवाडी (ज.श)	9200	5033	4167	Kharabwadi (CT)	
नानेकरवाडी (ज.श)	12654	7442	5212	Nanekarwadi (CT)	
मेदनकरवाडी (ज.श)	12576	7113	5463	Medankarwadi (CT)	
आळंदी (न.प)	28645	16142	12503	Alandi (M CI)	
वडगाव (ज.श)	14595	7583	7012	Wadagaon (CT)	
खडकाळे (ज.श)	13435	6971	6464	Khadkale (CT)	
कुसगाव (ज.श)	15612	8909	6703	Kusgaon Bk. (CT)	
तळेगाव दाभाडे (न.प)	56435	29033	27402	Talegaon Dabhade (M CI)	
लोनावळा (न.प)	57698	30854	26844	Lonavala (M CI)	
हिंजेवाडी (ज.श)	11459	6294	5165	Hinjavadi (CT)	
पिरांगूत (ज.श)	14174	7727	6447	Pirangut (CT)	
वाघोळी (ज.श)	33479	17767	15712	Wagholi (CT)	
येवलेवाडी (ज.श)	7685	4137	3548	Yewalewadi (CT)	
दौंड (ज.श)	6863	3449	3414	Daund (CT)	
दौंड (न.प)	49450	25117	24333	Daund (M CI)	
शिवतकर (निरा) (ज.श)	11228	5702	5526	Shivatkar (Nira) (CT)	
सासवड (न.प)	31821	16219	15602	Sasvad (M CI)	
जेजूरी (न.प)	14515	7347	7168	Jejuri (M CI)	
भोर (न.प)	18453	9256	9197	Bhor (M CI)	
जालोची (ज.श)	19346	10007	9339	Jalochi (CT)	
बारामती (न.प)	54415	27643	26772	Baramati (M CI)	
इंदापूर (न.प)	25515	13252	12263	Indapur (M CI)	
सातारा	एकूण/Total	3003741	1510842	1492899	Satara
	ग्रामीण/Rural	2433363	1219749	1213614	
	नागरी/Urban	570378	291093	279285	
सातारा (न.प)	120195	61129	59066	(a) Satara (MCI)	
कारंजे तर्फ सातारा (ज.श)	29140	14972	14168	(b) Karanje tarf Satara (CT)	
महाबळेश्वर (न.प)	13393	6974	6419	Mahabaleshwar (M CI)	
पांचगणी (न.प)	14894	8335	6559	Panchgani (M CI)	
सोंगिरवाडी (ज.श)	791	418	373	Songirwadi (Rural) (CT)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
वाई (न.प)	36025	18134	17891	Wai (M CI)	
लोनाद (ज.श)	18723	9560	9163	Lonand (CT)	
कोलकी (ज.श)	8054	4153	3901	Kolki (CT)	
फलटन (न.प)	52118	26242	25876	Phaltan (M CI)	
म्हासवड (न.प)	24120	12185	11935	Mhaswad (M CI)	
कोरेगाव (ज.श)	24690	12538	12152	Koregaon (CT)	
रहिमतपूर(न.प)	17633	8914	8719	Rahimatpur (M CI)	
खेड (ज.श)	14266	7395	6871	Khed (CT)	
गोडोली(ज.श)	22517	11585	10932	Godoli (CT)	
कोडोली (ज.श)	26106	13493	12613	Kodoli (CT)	
मेधा(ज.श)	4678	2323	2355	Medha (CT)	
पाटण (ज.श)	13779	6962	6817	Patan (CT)	
हाजरमाची (ज.श)	9317	4772	4545	Hajarmachi (CT)	
सैदापूर (ज.श)	13913	6986	6927	Saidapur (CT)	
कराड (ग्रामीण) (ज.श)	20476	10537	9939	Karad (Rural) (CT)	
कराड (न.प)	53879	27134	26745	Karad (M CI)	
मलकापूर (न.प)	31671	16352	15319	Malkapur (M CI)	
सांगली	एकूण/Total	2822143	1435728	1386415	Sangli
	ग्रामीण/Rural	2102786	1071124	1031662	
	नागरी/Urban	719357	364604	354753	
सांगली-मिरज (म.न.पा)	502793	253640	249153	(a) Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)	
माधवनगर (ज.श)	11168	5680	5488	(b) Madhavnagar (CT)	
उरण इस्लामपूर (न.प)	67391	34435	32956	Uran Islampur (M CI)	
आष्टा (न.प)	37105	19171	17934	Ashta (M CI)	
विटा (न.प)	48289	24692	23597	Vita (M CI)	
तासगांव (न.प)	37945	19460	18485	Tasgaon (M CI)	
बुधगाव (ज.श)	14666	7526	7140	Budhgaon (CT)	
सोलापूर	एकूण/Total	4317756	2227852	2089904	Solapur
	ग्रामीण/Rural	2918665	1518343	1400322	
	नागरी/Urban	1399091	709509	689582	
करमाळा (न.प)	23199	11905	11294	Karmala (M CI)	
कुर्डूवाडी (न.प)	22463	11483	10980	Kurduvadi (M CI)	
बाशी (न.प)	118722	60801	57921	Barshi (M CI)	
सोलापूर (म.न.पा)	951558	481064	470494	Solapur (M Corp.)	
पंढरपूर (न.प)	98923	50645	48278	Pandharpur (M CI)	
नातेपूते (ज.श)	17930	9059	8871	Natepute (CT)	
अक्लूज (ज.श)	39972	20318	19654	Akluj (CT)	
संग्रामनगर (ज.श)	6499	3358	3141	Sangramnagar (CT)	
सांगोले (न.प)	34321	17720	16601	Sangole (M CI)	
मंगळवेढा (न.प)	21824	11109	10715	Mangalvedhe (M CI)	
अककलकोट (न.प)	40103	20051	20052	Akkalkot (M CI)	
मैंदगी (न.प)	12363	6217	6146	Maindargi (M CI)	
दुधनी (न.प)	11214	5779	5435	Dudhani (M CI)	
कोल्हापूर	एकूण/Total	3876001	1980658	1895343	Kolhapur
	ग्रामीण/Rural	2645992	1348815	1297177	
	नागरी/Urban	1230009	631843	598166	
इचलकरंजी (न.प)	287353	149164	138189	Ichalkaranji (MCI)	
कबनूर (ज.श)	38146	19946	18200	Kabnur (CT)	
कोल्हापूर (म.न.पा)	549236	280366	268870	Kolhapur (M Corp.)	
गांधीनगर (ज.श)	12601	6572	6029	Gandhinagar (CT)	
मलकापूर (न.प)	5339	2699	2640	Malkapur (M CI)	
वाडी रत्नागिरी (ज.श)	4693	2387	2306	Wadi Ratnagiri (CT)	
पन्हाळा (न.प)	3121	1590	1531	Panhala (M CI)	
कोरोची (ज.श)	20420	10699	9721	Korochi (CT)	
हुपरी (ज.श)	28953	14653	14300	Hupari (CT)	
वडगांव कसबा (न.प)	25651	13257	12394	Vadgaon Kasba (M CI)	
जयसिंगपूर (न.प)	48510	24273	24237	Jaysingpur (M CI)	
कुरुंदवाड (न.प)	22372	11325	11047	Kurundvad (M CI)	
उजळाईवाडी (ज.श)	9075	4714	4361	Ujalaiwadi (CT)	
उचगांव (ज.श)	31238	16260	14978	Uchgaon (CT)	
पांचगाव (ज.श)	22353	11740	10613	Pachgaon (CT)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
मोरेवाडी (ज.श)	7222	3692	3530	Morewadi (CT)	
गोकुळ शिरगाव (ज.श)	8623	4576	4047	Gokul Shirgaon (CT)	
तामगाव (ज.श)	5223	2736	2487	Tamgaon (CT)	
कळंबे तर्फे ठाणे (ज.श)	10138	5351	4787	Kalambe T. Thane (CT)	
कागल (न.प)	34106	17634	16472	Kagal (M CI)	
मुरगुड (न.प)	11194	5753	5441	Murgud (M CI)	
आजरा (ज.श)	17257	8838	8419	Ajra (CT)	
गडहिंग्लज (न.प)	27185	13618	13567	Gadhinglaj (M CI)	
औरंगाबाद	एकूण/Total	2886450	1494530	1391920	Aurangabad
	ग्रामीण/Rural	1266280	651886	614394	
	नागरी/Urban	1620170	842644	777526	
औरंगाबाद (म.न.प)	1175116	609206	565910	(a) Aurangabad (M Corp.)	
औरंगाबाद (क.मं)	18051	9639	8412	(b) Aurangabad Cantt. (CB)	
कन्नड (न.प)	40759	21144	19615	Kannad (M CI)	
सिल्लोड (न.प)	58230	30074	28156	Sillod (M CI)	
वडगांव कोल्हाटी (ज.श)	65620	35634	29986	Wadgaon Kolhati (CT)	
सातारा (ज.श)	39973	21044	18929	Satara (CT)	
पंढरपूर (ज.श)	10346	5529	4817	Pandharpur (CT)	
खुलदाबाद (न.प)	15749	8112	7637	Khuldabad (M CI)	
वैजापूर (न.प)	41296	21243	20053	Vaijapur (M CI)	
अनंतपूर (ज.श)	6166	3157	3009	Anantpur (CT)	
हरसूल (ज.श)	4979	2504	2475	Harsul (CT)	
रांजणगाव (ज.श)	42877	23019	19858	Ranjangaon (s) (CT)	
वाळूज (ज.श)	20220	10592	9628	Waluj Bk. (CT)	
गंगापूर (न.प)	27745	14371	13374	Gangapur (M CI)	
चितेगाव (ज.श)	11507	6107	5400	Chitegaon (CT)	
पैठण (न.प)	41536	21269	20267	Paithan (M CI)	
जालना	एकूण/Total	1959046	1011473	947573	Jalna
	ग्रामीण/Rural	1581617	817279	764338	
	नागरी/Urban	377429	194194	183235	
भोकरदन (न.प)	24416	12751	11665	Bhokardan (M CI)	
जालना (न.प)	285577	147092	138485	Jalna (M CI)	
आंबड (न.प)	31553	15950	15603	Ambad (M CI)	
परतूर (न.प)	35883	18401	17482	Partur (M CI)	
परभणी	एकूण/Total	1836086	942870	893216	Parbhani
	ग्रामीण/Rural	1266280	651886	614394	
	नागरी/Urban	569806	290984	278822	
सेलू (न.प)	46915	24128	22787	Sailu (M CI)	
जितूर (न.प)	44291	22616	21675	Jintur (M CI)	
परभणी (न.प)	307170	156520	150650	Parbhani (M CI)	
मनवत (न.प)	32488	16522	15966	Manwath (M CI)	
पाथरी (न.प)	36853	19025	17828	Pathri (M CI)	
सोनपेठ (न.प)	15765	8120	7645	Sonpeth (M CI)	
गंगाखेड (न.प)	49891	25556	24335	Gangakhed (M CI)	
पूर्णा (न.प)	36433	18497	17936	Purna (M CI)	
हिंगोली	एकूण/Total	1177345	606294	571051	Hingoli
	ग्रामीण/Rural	998612	514430	484182	
	नागरी/Urban	178733	91864	86869	
हिंगोली (न.प)	85103	43356	41747	Hingoli (M CI)	
कळमनूरी (न.प)	24784	12952	11832	Kalamnuri (M CI)	
बसमत (न.प)	68846	35556	33290	Basmath (M CI)	
बीड	एकूण/Total	2585049	1349106	1235943	Beed
	ग्रामीण/Rural	2070751	1082978	987773	
	नागरी/Urban	514298	266128	248170	
अष्टी (ज.श)	11972	6102	5870	Ashti (CT)	
गेवराई (न.प)	33562	17263	16299	Georai (M CI)	
मांजलगाव (न.प)	49453	25539	23914	Manjlegaon (M CI)	
बीड (ग्रामीण) (ज.श)	56531	29876	26655	Bid (Rural) (CT)	
बीड (न.प)	146709	75566	71143	Bid (M CI)	
कैज (न.प)	30704	16208	14496	Kaij (CT)	
धरुर (न.प)	20417	10573	9844	Dharur (M CI)	
पारली (न.प)	90975	46975	44000	Parli (M CI)	
आंबेजोगाई (न.प)	73975	38026	35949	Ambejogai (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
नांदेड	एकूण/Total	2330374	1197876	1132498	Nanded
	ग्रामीण/Rural	2301920	1183395	1118525	
	नागरी/Urban	913898	471915	441983	
गोकुंदा (ज.श)		11600	6039	5561	Gokunda (CT)
किनवट (न.प)		28454	14481	13973	Kinwat (M CI)
गदगाव (न.प)		27433	14066	13367	Hadgaon (M CI)
वाजेगांव (ज.श)		9772	4977	4795	Wajegaon (CT)
धनेगाव (ज.श)		9809	5049	4760	Dhanegaon (CT)
बळीरामपूर (ज.श)		11939	6177	5762	Balirampur (CT)
नांदेड-वाघाळा (म.न.पा)		550439	285433	265006	Nanded Waghala (M Corp.)
मुदखेड (न.प)		23517	12647	10870	Mudkhed (M CI)
भोकर (न.प)		32899	17104	15795	Bhokar (M CI)
पेठ उमरी (न.प)		13501	6868	6633	Peth Umri (M CI)
धर्माबाद (न.प)		33741	16919	16822	Dharmabad (M CI)
कुंडलवाडी (न.प)		14760	7413	7347	Kundalwadi (M CI)
बिलोली (न.प)		14923	7569	7354	Biloli (M CI)
लोहा (न.प)		24125	12334	11791	Loha (M CI)
कंधार (न.प)		24843	13048	11795	Kandhar (M CI)
मुखेड (न.प)		27650	14184	13466	Mukhed (M CI)
देगलूर (न.प)		54493	27607	26886	Deglur (M CI)
उस्मानाबाद	एकूण/Total	1276327	658896	617431	Osmanabad
	ग्रामीण/Rural	1257766	649224	608542	
	नागरी/Urban	281057	145298	135759	
परांडा (न.प)		18758	9665	9093	Paranda (M CI)
भूम (न.प)		18561	9672	8889	Bhum (M CI)
कळंब (न.प)		25713	13524	12189	Kalamb (M CI)
उस्मानाबाद (न.प)		111825	57824	54001	Osmanabad (M CI)
तुळजापूर (न.प)		34011	17580	16431	Tuljapur (M CI)
नळदुर्ग (न.प)		18341	9516	8825	Naldurg (M CI)
मुरुम (न.प)		18371	9376	8995	Murum (M CI)
उमरगा (न.प)		35477	18141	17336	Umarga (M CI)
लातूर	एकूण/Total	2454196	1273140	1181056	Latur
	ग्रामीण/Rural	1829216	949707	879509	
	नागरी/Urban	624980	323433	301547	
अरवी (ज.श)		14015	7343	6672	Arvi (CT)
लातूर (न.प)		382940	197737	185203	Latur (M CI)
अहमदपूर (न.प)		43936	22796	21140	Ahmadpur (M CI)
औसा (न.प)		36118	18527	17591	Ausa (M CI)
निलंगा (न.प)		36172	18673	17499	Nilanga (M CI)
निदेबान (ज.श)		8249	4344	3905	Nideban (CT)
उदगीर (न.प)		103550	54013	49537	Udgir (M CI)
बुलढाणा	एकूण/Total	2586258	1337560	1248698	Buldhana
	ग्रामीण/Rural	2037398	1055242	982156	
	नागरी/Urban	548860	282318	266542	
नंदुरा (न.प)		44419	22848	21571	Nandura (M CI)
जळगाव (जामोद) (न.प)		28276	14550	13726	Jalgaon (Jamod) (M CI)
शेगाव (न.प)		59672	30547	29125	Shegaon (M CI)
मलकापूर (न.प)		67740	34693	33047	Malkapur (M CI)
खामगाव (न.प)		94191	48368	45823	Khamgaon (M CI)
मेहकर (न.प)		45248	23274	21974	Mehkar (M CI)
चिखली (न.प)		57889	29977	27912	Chikhli (M CI)
सुंदरखेड (ज.श)		13317	6938	6379	Sundarkhed (CT)
बुलढाणा (न.प)		67431	34502	32929	Buldana (M CI)
देऊळगाव राजा (न.प)		30827	15954	14873	Deulgaon Raja (M CI)
सिंदखेड राजा (न.प)		16434	8553	7881	Sindkhed Raja (M CI)
लोणार (न.प)		23416	12114	11302	Lonar (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
अकोला	एकूण/Total	1813906	932334	881572	Akola
	ग्रामीण/Rural	1094165	563933	530232	
	नागरी/Urban	719741	368401	351340	
तेल्हारा (न.प)		20986	10759	10227	Telhara (M CI)
अकोट (न.प)		92637	47733	44904	Akot (M CI)
वाळापूर (न.प)		44594	22909	21685	Balapur (M CI)
उमरी प्रगणे अकोला (ज.श)		6756	3527	3229	Umari Pr. Akola (CT)
उमरी प्रगणे वाळापूर(ज.श)		20262	10469	9793	Umri Pragane Balapur (CT)
शिवर (ज.श)		6047	3161	2886	Shivar (CT)
शिवानी (ज.श)		13699	7022	6677	Shivani (CT)
मलकापूर (ज.श)		15420	7955	7465	Malkapur (CT)
खडकी (ज.श)		12133	6284	5849	Khadki Bk (CT)
अकोला (म.न.पा)		425817	217393	208424	Akola (M Corp.)
मुर्तीजापूर (न.प)		40295	20309	19986	Murtijapur (M CI)
पातूर (न.प)		21095	10880	10215	Patur (M CI)
वाशिम	एकूण/Total	1197160	620302	576858	Washim
	ग्रामीण/Rural	985747	511727	474020	
	नागरी/Urban	211413	108575	102838	
मंगळूरपीर (न.प)		30983	15963	15020	Mangrulpir (M CI)
कारंजा (न.प)		67907	34703	33204	Karanja (M CI)
वाशिम (न.प)		78387	40262	38125	Washim (M CI)
रिसोड (न.प)		34136	17647	16489	Risod (M CI)
अमरावती	एकूण/Total	2888445	1480768	1407677	Amravati
	ग्रामीण/Rural	1851158	950633	900525	
	नागरी/Urban	1037287	530135	507152	
धरणी (ज.श)		15761	8075	7686	Dharni (CT)
चिखलधारा (न.प)		5158	2789	2369	Chikhaldara (M CI)
आंजणगाव (न.प)		56380	29017	27363	Anjangaon (M CI)
अचलापूर (न.प)		112311	58108	54203	Achalpur (M CI)
चांदूरबाजार (न.प)		18759	9529	9230	Chandurbazar (M CI)
मोर्शी (न.प)		37333	19031	18302	Morshi (M CI)
वारुड (न.प)		45482	23182	22300	Warud (M CI)
शेंदुरजना (न.प)		21748	11227	10521	Shendurjana (M CI)
अमरावती (म.न.पा)		647057	329992	317065	Amravati (M Corp.)
दर्यापूर बानोसा (न.प)		36463	18590	17873	Daryapur Banosa (M CI)
चांदूर रेल्वे (न.प)		19776	9982	9794	Chandur Railway (M CI)
दत्तपूर धामनगाव (न.प)		21059	10613	10446	Dattapur Dhamangaon (M CI)
यवतमाळ	एकूण/Total	2772348	1419965	1352383	Yavatmal
	ग्रामीण/Rural	2174195	1115148	1059047	
	नागरी/Urban	598153	304817	293336	
यवतमाळ (न.प)		116551	58549	58002	Yavatmal (MCI)
उमरसरा (ज.श)		21752	11138	10614	Umarsara (CT)
नेर (न.प)		29302	14762	14540	Ner (M CI)
पिंपळगाव (ज.श)		8317	4205	4112	Pimpalgaon (CT)
यवतमाळ (ग्रामीण) (ज.श)		14766	7571	7195	Yavatmal (R) (CT)
वाघापूर (ज.श)		12684	6510	6174	Waghapur (CT)
लोहारा (ज.श)		22664	11654	11010	Lohara (CT)
वडगाव रोड (ज.श)		40884	20923	19961	Wadgaon Road (CT)
देवगिरी (ज.श)		8303	4319	3984	Deogiri (CT)
दारव्हा (न.प)		25791	13341	12450	Darvha (M CI)
दिग्रस (न.प)		44767	22780	21987	Digras (M CI)
श्रीरामपूर (ज.श)		9949	5112	4837	Shrirampur (CT)
पुसद (न.प)		73046	37366	35680	Pusad (M CI)
उमरखेड (न.प)		47458	24268	23190	Umardhed (M CI)
घटंजी (न.प)		21293	11026	10267	Ghatanji (M CI)
पांढरखेडा (न.प)		31094	15681	15413	Pandharkaoda (M CI)
राजूर (ज.श)		10692	5639	5053	Rajur (CT)
वणी (न.प)		58840	29973	28867	Wani (M CI)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
वर्धा	एकूण/Total	1300774	668385	632389	Wardha
	ग्रामीण/Rural	877474	451874	425600	
	नागरी/Urban	423300	216511	206789	
आर्वी (न.प)		42822	21958	20864	Arvi (M CI)
सिंदी (न.प)		12858	6598	6260	Sindi (M CI)
पिपरी (ज.श)		23661	12205	11456	Pipri (CT)
सिंदी तर्फ हिंदनगर (ज.श)		20956	10823	10133	Sindi Turf Hindnagar (CT)
वारुड (ज.श)		6386	3250	3136	Warud (CT)
मसाला (ज.श)		8883	4535	4348	Masala (CT)
नालवाडी (ज.श)		12119	6109	6010	Nalwadi (CT)
बोरगांव (मेघे) (ज.श)		19759	10236	9523	Borgaon (Meghe) (CT)
सावंगी (ज.श)		14394	6954	7440	Sawangi (Meghe) (CT)
वर्धा (न.प)		106444	53697	52747	Wardha (M CI)
पुलगांव (न.प)		33925	17573	16352	Pulgaon (M CI)
देवळी (न.प)		19288	9996	9292	Deoli (M CI)
हिंगणघाट (न.प)		101805	52577	49228	Hinganghat (M CI)
नागपूर	एकूण/Total	4653570	2384975	2268595	Nagpur
	ग्रामीण/Rural	1474811	758357	716454	
	नागरी/Urban	3178759	1626618	1552141	
काम्पटी (न.प)		86793	43470	43323	Kamptee (MCI)
टेकाडी (ज.श)		13741	7077	6664	Tekadi (CT)
कन्हान (ज.श)		22945	11669	11276	Kanhan (Pipri) (CT)
काम्पटी (क.मं)		12457	8039	4418	Kamptee Cantt. (CB)
नागपूर (म.न.पा)		2405665	1225405	1180260	Nagpur (M Corp.)
दिगडोह (ज.श)		38157	20590	17567	Digdoh (CT)
वाडी (ज.श)		54048	28143	25905	Wadi (CT)
मोवाड (न.प)		8777	4444	4333	Mowad (M CI)
नारखेड (न.प)		21127	10807	10320	Narkhed (M CI)
काटोल (न.प)		43267	22064	21203	Katol (M CI)
बाम्हनी (ज.श)		10341	5407	4934	Bamhni (CT)
कळमेश्वर (न.प)		19578	10047	9531	Kalameshwar (M CI)
मोहपा (न.प)		6987	3520	3467	Mohpa (M CI)
वाघोडा (ज.श)		7628	4009	3619	Waghoda (CT)
वालाणी (ज.श)		9393	4939	4454	Walani (CT)
सिलेवाडा (ज.श)		7290	3867	3423	Sillewada (CT)
चांदकापूर (ज.श)		12077	6389	5688	Chandkapur (CT)
चिचोली (ज.श)		18469	9499	8970	Chicholi (CT)
सावनेर (न.प)		32498	16570	15928	Savner (M CI)
खापा (न.प)		14659	7449	7210	Khapa (M CI)
कांद्री (ज.श)		10624	5529	5095	Kandri (CT)
कांद्री (ज.श)		5099	2516	2583	Kandri (CT)
रामटेक (न.प)		22310	11321	10989	Ramtek (M CI)
मौडा (ज.श)		14606	7564	7042	Mouda (CT)
महादुला (ज.श)		21481	11145	10336	Mahadula (CT)
कोरडी (ज.श)		6321	3265	3056	Koradi (CT)
येरखेडा (ज.श)		15727	8002	7725	Yerkheda (CT)
भोकरा (ज.श)		8602	4556	4046	Bhokara (CT)
नरसला (ज.श)		17330	8854	8476	Narsala (CT)
हुडकेश्वर (ज.श)		24499	12543	11956	Hudkeshwar bk. (CT)
बोरखेडी (ज.श)		13294	7008	6286	Borkhedi (CT)
बोरी (ज.श)		12072	6307	5765	Bori (CT)
दावलामेटी (ज.श)		14545	7529	7016	Davlameti (CT)
सोनेगाव (निपणी) (ज.श)		9387	4937	4450	Sonegaon (Nipani) (CT)
निडोह (ज.श)		20888	11566	9322	Nildoh (CT)
वनडोंगरी (ज.श)		37667	20171	17496	Wanadongri (CT)
वधमना (ज.श)		6148	3133	3015	Waddhamana (CT)
नागलवाडी (ज.श)		2562	1345	1217	Nagalwadi (CT)
इससनी (ज.श)		4366	2257	2109	Isasani (CT)
टक्कलघाट (ज.श)		11363	6210	5153	Takalghat (CT)
उमरेद (ज.श)		53971	27456	26515	Umred (M CI)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
भंडारा	एकूण/Total	1200334	605520	594814	Bhandara
	ग्रामीण/Rural	966503	487484	479019	
	नागरी/Urban	233831	118036	115795	
चिखला (ज.श.)		4352	2147	2205	Chikhala (CT)
तुमसर (न.प.)		44869	22568	22301	Tumsar (M CI)
वारशी (ज.श.)		13058	6629	6429	Warshi (CT)
थाना (ज.श.)		6339	3256	3083	Thana (CT)
शहापूर (ज.श.)		4459	2237	2222	Shahapur (CT)
बेला (ज.श.)		5914	2892	3022	Bela (CT)
गणेशपूर (ज.श.)		9192	4688	4504	Ganeshpur (CT)
सावरी जवहारनगर (ज.श.)		8770	4442	4328	Sawari Jawharnagar (CT)
भंडारा (न.प.)		91845	46409	45436	Bhandara (M CI)
साकोळी (ज.श.)		14636	7392	7244	Sakoli (CT)
मुरमाडी (ज.श.)		7576	3862	3714	Murmadi (CT)
पौनी (न.प.)		22821	11514	11307	Pauni (M CI)
गोंदिया	एकूण/Total	1322507	661554	660953	Gondiya
	ग्रामीण/Rural	1096577	547934	548643	
	नागरी/Urban	225930	113620	112310	
तिरोरा (न.प.)		25181	12739	12442	Tirora (M CI)
कुडवा (ज.श.)		11549	6076	5473	Kudwa (CT)
कातंगी काला (ज.श.)		6440	3232	3208	Katangi Kala (CT)
फूलचूर (ज.श.)		5480	2756	2724	Fulchur (CT)
खामरी (ज.श.)		6794	3387	3407	Khamari (CT)
गोंदिया (न.प.)		132813	66500	66313	Gondiya (M CI)
आमगाव (ज.श.)		10972	5448	5524	Amgaon bk. (CT)
रिसमा (ज.श.)		6925	3485	3440	Risama (CT)
आमगाव (ज.श.)		5197	2603	2594	Amgaon kh. (CT)
देवरी (ज.श.)		14579	7394	7185	Deori (CT)
चंद्रपूर	एकूण/Total	4258553	2142535	2116018	Chandrapur
	ग्रामीण/Rural	1428929	726106	702823	
	नागरी/Urban	2829624	1416429	1413195	
वरोरा (न.प.)		46532	23424	23108	Warora (M CI)
ब्रम्हपूरी (न.प.)		36025	18052	17973	Brahmapuri (M CI)
शिवाजी नगर (ज.श.)		13877	7312	6565	Shivaji Nagar (CT)
भद्रावती (न.प.)		60565	31451	29114	Bhadravati (M CI)
कोंडुमल (ज.श.)		10497	5405	5092	Kondumal (CT)
दुर्गापूर (ज.श.)		17693	9069	8624	Durgapur (CT)
उरजानगर (ज.श.)		4748	2430	2318	Urjanagar (CT)
ताडली (ज.श.)		4942	2597	2345	Tadali (CT)
पाडोली (ज.श.)		5275	2777	2498	Padoli (CT)
धुधुस (ज.श.)		32654	16980	15674	Ghugus (CT)
नाकोडा (ज.श.)		5634	2947	2687	Nakoda (CT)
चंद्रपूर (न.प.)		320379	164085	156294	Chandrapur (M CI)
मूल (न.प.)		25449	12764	12685	Mul (M CI)
नांदगाव पोडे (ज.श.)		3836	2012	1824	Nandgaon Pode (CT)
विसापूर (ज.श.)		9398	4831	4567	Visapur (CT)
बल्लरपूर (न.प.)		89452	45877	43575	Ballarpur (M CI)
अवलपूर (ज.श.)		4882	2506	2376	Awalpur (CT)
नंदा (ज.श.)		9378	4901	4477	Nanda (CT)
चोंदूर (ज.श.)		26755	13841	12914	Chandur (CT)
सैस्ती (ज.श.)		4320	2251	2069	Sasti (CT)
धोपटला (ज.श.)		4945	2577	2368	Dhopatala (CT)
राजुरा (न.प.)		29668	15337	14331	Rajura (M CI)
गोंडपिपरी (ज.श.)		8474	4302	4172	Gondpipri (CT)
गडचिरोली	एकूण/Total	1072942	541328	531614	Gadchiroli
	ग्रामीण/Rural	954909	481290	473619	
	नागरी/Urban	118033	60038	57995	
देसाईगंज (न.प.)		28781	14388	14393	Desaiganj (M CI)
कुरखेडा (ज.श.)		7430	3798	3632	Kurkheda (CT)
गडचिरोली (न.प.)		54152	27569	26583	Gadchiroli (M CI)
आष्टी (ज.श.)		5634	2886	2748	Ashti (CT)
अहेरी (ज.श.)		14609	7599	7010	Aheri (CT)
सिरोचा (ज.श.)		7427	3798	3629	Sironcha Ry. (CT)

1. क्षेत्रफळ / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष

Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area

(जनगणना/ Population Census, 2011)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरून) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे / Main workers एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ती Person (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)		
1	मुंबई शहर	ए	3085411	1684608	1400803	1209334	975508	233826	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	3085411	1684608	1400803	1209334	975508	233826	U	
2	मुंबई	ए	9356962	5031323	4325639	3515922	2811481	704441	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	9356962	5031323	4325639	3515922	2811481	704441	U	
3	ठाणे	ए	11060148	5865078	5195070	3930511	3059503	871008	T	Thane
		ग्रा	2545470	1300136	1245334	885453	595115	290338	R	
		ना	8514678	4564942	3949736	3045058	2464388	580670	U	
4	रायगड	ए	2634200	1344345	1289855	858825	641655	217170	T	Raigad
		ग्रा	1664005	836996	827009	539278	381638	157640	R	
		ना	970195	507349	462846	319547	260017	59530	U	
5	रत्नागिरी	ए	1615069	761121	853948	554973	344089	210884	T	Ratnagiri
		ग्रा	1351346	630213	721133	477284	282446	194838	R	
		ना	263723	130908	132815	77689	61643	16046	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	849651	417332	432319	226538	164740	61798	T	Sindhudurg
		ग्रा	742645	363268	379377	194546	139697	54849	R	
		ना	107006	54064	52942	31992	25043	6949	U	
7	नाशिक	ए	6107187	3157186	2950001	2523023	1639881	883142	T	Nashik
		ग्रा	3509814	1804712	1705102	1688085	960199	727886	R	
		ना	2597373	1352474	1244899	834938	679682	155256	U	
8	धुळे	ए	2050862	1054031	996831	825875	526267	299608	T	Dhule
		ग्रा	1479826	758916	720910	663077	391024	272053	R	
		ना	571036	295115	275921	162798	135243	27555	U	
9	नंदुरबार	ए	1648295	833170	815125	664193	395928	268265	T	Nandurbar
		ग्रा	1372821	687671	685150	584986	333204	251782	R	
		ना	275474	145499	129975	79207	62724	16483	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	4229917	2197365	2032552	1643955	1082936	561019	T	Jalgaon
		ग्रा	2887206	1500514	1386692	1259810	766492	493318	R	
		ना	1342711	696851	645860	384145	316444	67701	U	
11	अहमदनगर	ए	4543159	2342825	2200334	2039455	1227314	812141	T	Ahmednagar
		ग्रा	3630542	1872907	1757635	1740077	996307	743770	R	
		ना	912617	469918	442699	299378	231007	68371	U	
12	पुणे	ए	9429408	4924105	4505303	3751221	2658832	1092389	T	Pune
		ग्रा	3678226	1903440	1774786	1676770	1046069	630701	R	
		ना	5751182	3020665	2730517	2074451	1612763	461688	U	
13	सातारा	ए	3003741	1510842	1492899	1184407	780808	403599	T	Satara
		ग्रा	2433363	1219749	1213614	1001339	640565	360774	R	
		ना	570378	291093	279285	183068	140243	42825	U	
14	सांगली	ए	2822143	1435728	1386415	1074948	749251	325697	T	Sangli
		ग्रा	2102786	1071124	1031662	845830	570873	274957	R	
		ना	719357	364604	354753	229118	178378	50740	U	
15	सोलापूर	ए	4317756	2227852	2089904	1763175	1148937	614238	T	Solapur
		ग्रा	2918665	1518343	1400322	1297320	805368	491952	R	
		ना	1399091	709509	689582	465855	343569	122286	U	
16	कोल्हापूर	ए	3876001	1980658	1895343	1508563	1050072	458491	T	Kolhapur
		ग्रा	2645992	1348815	1297177	1101978	721522	380456	R	
		ना	1230009	631843	598166	406585	328550	78035	U	
17	औरंगाबाद	ए	3701282	1924469	1776813	1446636	958515	488121	T	Aurangabad
		ग्रा	2081112	1081825	999287	962801	563255	399546	R	
		ना	1620170	842644	777526	483835	395260	88575	U	
18	जालना	ए	1959046	1011473	947573	844492	508298	336194	T	Jalna
		ग्रा	1581617	817279	764338	735619	421019	314600	R	
		ना	377429	194194	183235	108873	87279	21594	U	
19	परभणी	ए	1836086	942870	893216	756417	473246	283171	T	Parbhani
		ग्रा	1266280	651886	614394	598296	345944	252352	R	
		ना	569806	290984	278822	158121	127302	30819	U	
20	हिंगोली	ए	1177345	606294	571051	514371	308332	206039	T	Hingoli
		ग्रा	998612	514430	484182	463701	266999	196702	R	
		ना	178733	91864	86869	50670	41333	9337	U	
21	बीड	ए	2585049	1349106	1235943	1154708	684533	470175	T	Beed
		ग्रा	2070751	1082978	987773	1004728	566122	438606	R	
		ना	514298	266128	248170	149980	118411	31569	U	
22	नांदेड	ए	3361292	1730075	1631217	1317791	850493	467298	T	Nanded
		ग्रा	2447394	1258160	1189234	1062139	644223	417916	R	
		ना	913898	471915	441983	255652	206270	49382	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
23	उस्मानाबाद	ए	1657576	861535	796041	701894	441657	260237	T	Osmanabad
		ग्रा	1376519	716237	660282	623146	379763	243383	R	
		ना	281057	145298	135759	78748	61894	16854	U	
24	लातूर	ए	2454196	1273140	1181056	964177	633321	330856	T	Latur
		ग्रा	1829216	949707	879509	794557	494140	300417	R	
		ना	624980	323433	301547	169620	139181	30439	U	
25	बुलढाणा	ए	2586258	1337560	1248698	1107542	682638	424904	T	Buldhana
		ग्रा	2037398	1055242	982156	945137	552106	393031	R	
		ना	548860	282318	266542	162405	130532	31873	U	
26	अकोला	ए	1813906	932334	881572	691025	480913	210112	T	Akola
		ग्रा	1094165	563933	530232	469517	299554	169963	R	
		ना	719741	368401	351340	221508	181359	40149	U	
27	वाशिम	ए	1197160	620302	576858	502755	309242	193513	T	Washim
		ग्रा	985747	511727	474020	440589	258773	181816	R	
		ना	211413	108575	102838	62166	50469	11697	U	
28	अमरावती	ए	2888445	1480768	1407677	1061544	753682	307862	T	Amravati
		ग्रा	1851158	950633	900525	754483	499510	254973	R	
		ना	1037287	530135	507152	307061	254172	52889	U	
29	यवतमाळ	ए	2772348	1419965	1352383	1195100	743702	451398	T	Yavatmal
		ग्रा	2174195	1115148	1059047	1011555	596850	414705	R	
		ना	598153	304817	293336	183545	146852	36693	U	
30	वर्धा	ए	1300774	668385	632389	529623	357852	171771	T	Wardha
		ग्रा	877474	451874	425600	399804	253277	146527	R	
		ना	423300	216511	206789	129819	104575	25244	U	
31	नागपूर	ए	4653570	2384975	2268595	1654778	1224048	430730	T	Nagpur
		ग्रा	1474811	758357	716454	632330	404990	227340	R	
		ना	3178759	1626618	1552141	1022448	819058	203390	U	
32	भंडारा	ए	1200334	605520	594814	413838	263217	150621	T	Bhandara
		ग्रा	966503	487484	479019	348458	213109	135349	R	
		ना	233831	118036	115795	65380	50108	15272	U	
33	गोंदिया	ए	1322507	661554	660953	433962	281710	152252	T	Gondiya
		ग्रा	1096577	547934	548643	367716	230853	136863	R	
		ना	225930	113620	112310	66246	50857	15389	U	
34	चंद्रपूर	ए	2204307	1123834	1080473	804433	536752	267681	T	Chandrapur
		ग्रा	1428929	726106	702823	581210	353863	227347	R	
		ना	775378	397728	377650	223223	182889	40334	U	
35	गडचिरोली	ए	1072942	541328	531614	392886	239961	152925	T	Gadchiroli
		ग्रा	954909	481290	473619	358447	213828	144619	R	
		ना	118033	60038	57995	34439	26133	8306	U	
	महाराष्ट्र राज्य	ए	112374333	58243056	54131277	43762890	29989314	13773576	T	Maharashtra State
		ग्रा	61556074	31539034	30017040	26510066	16188697	10321369	R	
		ना	50818259	26704022	24114237	17252824	13800617	3452207	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd..

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	सीमांतिक कामगार Marginal workers			काम न करणारे Non-workers			Total Rural/ Urban	District
			व्यक्ती Person (10)	पुरुष Males (11)	स्त्रिया Females (12)	व्यक्ती Person (13)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (15)		
(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	U	
2	ठाणे	ए	3,97,977	1,86,201	2,11,776	49,51,868	19,34,420	30,17,448	T	Thane
		ग्रा	2,75,447	1,08,614	1,66,833	11,58,493	5,08,951	6,49,542	R	
		ना	1,22,530	77,587	44,943	37,93,375	14,25,469	23,67,906	U	
3	रायगड	ए	2,49,306	1,04,670	1,44,636	12,93,934	5,28,685	7,65,249	T	Raigad
		ग्रा	2,29,354	92,752	1,36,602	9,41,760	3,96,922	5,44,838	R	
		ना	19,952	11,918	8,034	3,52,174	1,31,763	2,20,411	U	
4	रत्नागिरी	ए	1,71,158	66,868	1,04,290	4,63,840	1,89,533	2,74,307	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,65,415	63,784	1,01,631	4,10,607	1,70,272	2,40,335	R	
		ना	5,743	3,084	2,659	53,233	19,261	33,972	U	
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,774	68,992	1,36,782	9,33,390	3,87,718	5,45,672	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,99,497	65,905	1,33,592	8,06,249	3,40,447	4,65,802	R	
		ना	6,277	3,087	3,190	1,27,141	47,271	79,870	U	
6	नाशिक	ए	2,74,233	1,02,328	1,71,905	28,08,223	12,23,055	15,85,168	T	Nashik
		ग्रा	2,31,059	79,134	1,51,925	14,95,492	7,17,903	7,77,589	R	
		ना	43,174	23,194	19,980	13,12,731	5,05,152	8,07,579	U	
7	धुळे	ए	1,64,445	53,930	1,10,515	9,70,006	4,24,133	5,45,873	T	Dhule
		ग्रा	1,51,431	47,283	1,04,148	6,52,270	2,99,679	3,52,591	R	
		ना	13,014	6,647	6,367	3,17,736	1,24,454	1,93,282	U	
7	नंदुरबार	ए	1,51,712	48,774	1,02,938	7,01,676	3,19,059	3,82,617	T	Nandurbar
		ग्रा	1,46,890	46,359	1,00,531	5,58,761	2,63,870	2,94,891	R	
		ना	4,822	2,415	2,407	1,42,915	55,189	87,726	U	
8	जळगाव	ए	2,63,897	97,501	1,66,396	21,18,707	9,28,538	11,90,169	T	Jalgaon
		ग्रा	2,28,777	77,310	1,51,467	13,79,654	6,42,370	7,37,284	R	
		ना	35,120	20,191	14,929	7,39,053	2,86,168	4,52,885	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
9	अहमदनगर	ए	2,45,985	84,530	1,61,455	21,83,596	9,87,603	11,95,993	T	Ahmednagar
		ग्रा	2,20,344	71,923	1,48,421	16,51,562	7,78,167	8,73,395	R	
		ना	25,641	12,607	13,034	5,32,034	2,09,436	3,22,598	U	
10	पुणे	ए	3,09,053	1,32,081	1,76,972	42,78,073	17,53,075	25,24,998	T	Pune
		ग्रा	2,17,130	75,499	1,41,631	15,15,833	6,93,222	8,22,611	R	
		ना	91,923	56,582	35,341	27,62,240	10,59,853	17,02,387	U	
11	सातारा	ए	2,58,669	78,122	1,80,547	15,05,336	6,52,492	8,52,844	T	Satara
		ग्रा	2,46,553	71,888	1,74,665	1235,802	5,46,876	6,88,926	R	
		ना	12,116	6,234	5,882	2,69,534	1,05,616	1,63,918	U	
12	सांगली	ए	2,66,414	75,873	1,90,541	13,64,869	5,79,659	7,85,210	T	Sangli
		ग्रा	2,42,811	65,303	1,77,508	9,46,919	4,20,890	5,26,029	R	
		ना	23,603	10,570	13,033	4,17,950	1,58,769	2,59,181	U	
13	सोलापूर	ए	2,57,074	86,894	1,70,180	21,06,502	9,33,441	11,73,061	T	Solapur
		ग्रा	2,24,949	70,809	1,54,140	12,96,076	6,08,514	6,87,562	R	
		ना	32,125	16,085	16,040	8,10,426	3,24,927	4,85,499	U	
14	कोल्हापूर	ए	2,58,088	80,415	1,77,673	18,70,192	7,84,443	10,85,749	T	Kolhapur
		ग्रा	2,36,949	70,203	1,66,746	11,68,942	5,25,923	643,019	R	
		ना	21,139	10,212	10,927	7,01,250	2,58,520	4,42,730	U	
15	औरंगाबाद	ए	1,51,326	57,516	93,810	17,20,156	7,61,572	9,58,584	T	Aurangabad
		ग्रा	1,31,667	45,423	86,244	9,47,162	4,52,277	4,94,885	R	
		ना	19,659	12,093	7,566	7,72,994	3,09,295	4,63,699	U	
16	जालना	ए	1,04,902	31,432	73,470	8,96,080	4,11,766	4,84,314	T	Jalna
		ग्रा	94,221	25,421	68,800	6,77,841	326,023	3,51,818	R	
		ना	10,681	6,011	4,670	2,18,239	85,743	1,32,496	U	
17	परभणी	ए	84,835	22,779	62,056	8,82,963	3,95,786	4,87,177	T	Parbhani
		ग्रा	72,816	16,507	56,309	5,31,571	2,54,208	2,77,363	R	
		ना	12,019	6,272	5,747	3,51,392	1,41,578	2,09,814	U	
17	हिंगोली	ए	47,140	16,532	30,608	5,27,182	2,45,899	2,81,283	T	Hingoli
		ग्रा	43,007	14,153	28,854	4,17,078	2,01,948	2,15,130	R	
		ना	4,133	2,379	1,754	1,10,104	43,951	66,153	U	
18	बीड	ए	1,26,926	43,304	83,622	12,03,666	5,68,441	6,35,225	T	Beed
		ग्रा	1,17,223	37,700	79,523	9,22,009	4,54,611	4,67,398	R	
		ना	9,703	5,604	4,099	2,81,657	1,13,830	1,67,827	U	
19	नांदेड	ए	2,36,950	79,228	1,57,722	16,,74,222	7,59,436	9,14,786	T	Nanded
		ग्रा	2,15,120	67,649	1,47,471	11,76,700	5,57,510	6,19,190	R	
		ना	21,830	11,579	10,251	4,97,522	2,01,926	2,95,596	U	
20	उस्मानाबाद	ए	98,320	31,712	66,608	8,33,064	3,79,166	4,53,898	T	Osmanabad
		ग्रा	90,440	27,417	63,023	6,66,573	3,11,306	3,55,267	R	
		ना	7,880	4,295	3,585	1,66,491	67,860	98,631	U	

तत्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
21	लातूर	ए	1,27,669	33,158	94,511	12,39,767	5,49,800	6, 89,967	T	Latur
		ग्रा	1,17,701	27,598	90,103	8,81,128	4,05,030	4,76,098	R	
		ना	9,968	5,560	4,408	3,58,639	1,44,770	2,13,869	U	
22	बुलढाणा	ए	1,07,218	39,530	67,688	12,16,465	5,50,796	6,65,669	T	Buldhana
		ग्रा	93,429	32,635	60,794	885,771	4,21,192	4,64,579	R	
		ना	13,789	6,895	6,894	3,,30,694	1,29,604	2,01,090	U	
23	अकोला	ए	65,979	27,559	38,420	9,81,996	4,05,462	5,76,534	T	Akola
		ग्रा	51,818	18,896	32,922	5,41,540	2,38,340	3,03,200	R	
		ना	14,161	8,663	5,498	4,40,456	1,67,122	2,73,334	U	
23	वाशिम	ए	59,681	19,790	39,891	5,64,884	2,58,352	3,06,532	T	Washim
		ग्रा	56,124	18,005	38,119	4,38,436	2,08,815	2,29,621	R	
		ना	3,557	1,785	1,772	1,26,448	49,537	76,911	U	
24	अमरावती	ए	1,87,259	75,910	1,11,349	15,11,538	6,21,595	889,943	T	Amravati
		ग्रा	1,59,877	60,051	99,826	8,91,407	3,86,090	5,05,317	R	
		ना	27,382	15,859	11,523	6,20,131	2,35,505	3,84,626	U	
25	यवतमाळ	ए	1,69,484	61,968	1,07,516	13,39,334	5,90,758	7,48,576	T	Yavatmal
		ग्रा	1,59,571	56,433	1,03,138	10,22,777	4,69,847	5,52,930	R	
		ना	9,913	5,535	4,378	3,16,557	1,20,911	1,95,646	U	
26	वर्धा	ए	1,19,021	46,980	72,041	6,86,385	2,90,379	3,96,006	T	Wardha
		ग्रा	1,02,876	37,748	65,128	4,61,782	2,04,097	2,57,685	R	
		ना	16,145	9,232	6,913	2,24,603	86,282	1,38,321	U	
27	नागपूर	ए	2,55,270	1,22,431	1,32,839	25,29,288	10,13,688	15,15,600	T	Nagpur
		ग्रा	1,67,295	66,999	1,00,296	7,26,585	3,24,876	401,709	R	
		ना	87,975	55,432	32,543	18,02,703	6,88,812	11,13,891	U	
28	भंडारा	ए	1,71,421	65,868	1,05,553	5,99,261	2,70,409	3,28,852	T	Bhandara
		ग्रा	1,62,275	61,446	1,00,829	4,78,803	2,21,725	2,57,078	R	
		ना	9,146	4,422	4,724	1,20,458	48,684	71,774	U	
28	गोंदिया	ए	1,87,706	67,082	1,20,624	6,21,111	2,79,813	3,41,298	T	Gondia
		ग्रा	1,82,349	64,476	1,17,873	5,23,515	2,41,571	2,81,944	R	
		ना	5,357	2,606	2,751	97,596	38,242	59,354	U	
29	चंद्रपूर	ए	2,47,762	96,112	1,51,650	11,40,310	4,95,402	6,44,908	T	Chandrapur
		ग्रा	2,19,468	79,418	1,40,050	6,76,864	3,14,974	3,61,890	R	
		ना	28,294	16,694	11,600	4,63,446	1,80,428	2,83,018	U	
30	गडचिरोली	ए	1,60,145	58,220	1,01,925	4,73,190	2,18,711	2,54,479	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,53,744	55,402	98,342	4,30,254	2,01,595	2,28,659	R	
		ना	6,401	2,818	3,583	42,936	17,116	25,820	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	64,25,298	24,35,800	39,89,498	5,57,05,276	2,35,48,501	3,21,56,775	T	Maharashtra State
		ग्रा	54,07,627	18,20,143	35,87,484	2,85,16,216	1,31,10,041	1,54,06,175	R	
		ना	10,17,671	6,15,657	4,02,014	2,71,89,060	1,04,38,460	1,67,50,600	U	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.11

मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी/Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			घरगुती उद्योग Household Industry			इतर उद्योग Other Industry			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई	3907	2700	1207	5086	4027	1059	40839	30385	10454	1159502	938396	221106	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	10396	6730	3666	17621	13511	4110	104796	72748	32048	3383109	2718492	664617	Mumbai Suburban
3	ठाणे	272871	169437	103434	273218	153460	119758	98301	61384	36917	3286121	2675222	610899	Thane
4	रायगड	166000	104617	61383	115250	64838	50412	24186	15963	8223	553389	456237	97152	Raigad
5	रत्नागिरी	232413	116553	115860	97146	48365	48781	11779	7375	4404	213635	171796	41839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	82966	55940	27026	36543	24653	11890	5613	4155	1458	101416	79992	21424	Sindhudurg
7	नाशिक	900810	527133	373677	644052	317542	326510	45904	27451	18453	932257	767755	164502	Nashik
8	धुळे	220641	148256	72385	365828	185067	180761	16557	10334	6223	222849	182610	40239	Dhule
9	नंदुरबार	192433	127705	64728	350630	175727	174903	10154	6043	4111	110976	86453	24523	Nandurbar
10	जळगाव	358786	243593	115193	808872	443822	365050	30550	19754	10796	445747	375767	69980	Jalgaon
11	अहमदनगर	968974	549538	419436	501873	243329	258544	47491	25151	22340	521117	409296	111821	Ahmednagar
12	पुणे	832261	482112	350149	366010	180005	186005	90460	53765	36695	2462490	1942950	519540	Pune
13	सातारा	521786	340240	181546	243687	115586	128101	30207	17342	12865	388727	307640	81087	Satara
14	सांगली	432058	316511	115547	245826	128480	117346	32685	17605	15080	364379	286655	77724	Sangli
15	सोलापूर	607657	400723	206934	508141	261052	247089	63585	24250	39335	583792	462912	120880	Solapur
16	कोल्हापूर	594056	373932	220124	207790	106326	101464	48004	31710	16294	658713	538104	120609	Kolhapur
17	औरंगाबाद	525657	313782	211875	351679	176578	175101	22634	13697	8937	546666	454458	92208	Aurangabad
18	जालना	398646	234548	164098	261713	128920	132793	12844	7042	5802	171289	137788	33501	Jalna
19	परभणी	281771	172500	109271	288438	148417	140021	10939	6870	4069	175269	145459	29810	Parbhani
20	हिंगोली	227284	134861	92423	198494	102908	95586	6967	4411	2556	81626	66152	15474	hingoli
21	बीड	581109	330449	250660	327830	159120	168710	16800	9889	6911	228969	185075	43894	Beed
22	नांदेड	416826	271253	145573	539588	289385	250203	23448	13443	10005	337929	276412	61517	Nanded

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 1.11 – Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
23	उस्मानाबाद	284235	183034	101201	265167	141208	123959	15261	8369	6892	137231	109046	28185	Osmanabad
24	लातूर	311209	204059	107150	383939	212040	171899	14476	8738	5738	254553	208484	46069	Latur
25	बुलढाणा	363983	223649	140334	537970	289944	248026	11125	7305	3820	194464	161740	32724	Buldhana
26	अकोला	120136	89372	30764	340583	201264	139319	7894	5357	2537	222412	184920	37492	Akola
27	वाशिम	154583	98272	56311	265060	144017	121043	5697	3376	2321	77415	63577	13838	washim
28	अमरावती	181436	144691	36745	552820	336746	216074	16717	11728	4989	310571	260517	50054	Amravati
29	यवतमाळ	310818	203946	106872	633145	336983	296162	14446	9658	4788	236691	193115	43576	Yavatmal
30	वर्धा	124563	89599	34964	233609	126301	107308	11070	8144	2926	160381	133808	26573	Wardha
31	नागपूर	188844	130703	58141	338352	181784	156568	43599	30492	13107	1083983	881069	202914	Nagpur
32	भंडारा	101040	65226	35814	182433	98086	84347	12281	7060	5221	118084	92845	25239	Bhandara
33	गोंदिया	137183	89403	47780	147366	83385	63981	20354	9021	11333	129059	99901	29158	Gondia
34	चंद्रपूर	192568	125517	67051	303057	158251	144806	16174	11759	4415	292634	241225	51409	Chandrapur
35	गडचिरोली	178169	110552	67617	130112	65683	64429	7473	4766	2707	77132	58960	18172	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	11478075	7181136	4296939	11068928	5846810	5222118	991310	606540	384770	20224577	16354828	3869749	Maharashtra State

७

आधार : भारताची जनगणना, २००१ Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण
Distribution of Population and workers by age groups and sex
 (जनगणना /Population Census, 2011)

एकूण /ग्रामीण /नागरी Total/Rural/Urban	वयोगट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (मुख्यतः + सीमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण Total	5-9	5178177	4642477	9820654	115649	98813	214462
	10-14	5662261	5072274	10734535	286739	226731	513470
	15-19	5710400	4916867	10627267	1575711	906750	2482461
	20-24	5845114	5245852	11090966	3814164	1964930	5779094
	25-29	5272560	4874553	10147113	4667850	2211900	6879750
	30-34	4536297	4260010	8796307	4311960	2128411	6440371
	35-39	4209434	4037726	8247160	4059081	2139499	6198580
	40-49	6861043	6367500	13228543	6601907	3360634	9962541
	50-59	4555120	4250011	8805131	4105399	2016350	6121749
	60-69	3156877	3563955	6720832	2060132	1296340	3356472
	70-79	1554723	1651186	3205909	724992	320426	1045418
	80+	542109	638085	1180194	173622	80198	253820
Age not stated वय न सांगितलेले		219312	188384	407696	119669	60021	179690
एकूण / Total		58243056	54131277	112374333	32616875	16811003	49427878
ग्रामीण Rural	5-9	2971867	2678746	5650613	69921	61967	131888
	10-14	3288156	2967901	6256057	186841	170375	357216
	15-19	3209224	2770441	5979665	1003022	744945	1747967
	20-24	3018199	2746645	5764844	2139555	1510361	3649916
	25-29	2589352	2435926	5025278	2366743	1584949	3951692
	30-34	2218757	2176444	4395201	2142902	1543050	3685952
	35-39	2111275	2112082	4223357	2060106	1563214	3623320
	40-49	3532093	3398604	6930697	3441909	2508367	5950276
	50-59	2383925	2353159	4737084	2247268	1574051	3821319
	60-69	1890899	2273356	4164255	1483581	1124694	2608275
	70-79	1008945	1066999	2075944	569086	274511	843597
	80+	339248	390093	729341	116811	61986	178797
Age not stated वय न सांगितलेले		108723	97206	205929	59326	41330	100656
एकूण / Total		31539034	30017040	61556074	17887071	12763800	30650871
नागरी Urban	5-9	2206310	1963731	4170041	45728	36846	82574
	10-14	2374105	2104373	4478478	99898	56356	156254
	15-19	2501176	2146426	4647602	572689	161805	734494
	20-24	2826915	2499207	5326122	1674609	454569	2129178
	25-29	2683208	2438627	5121835	2301107	626951	2928058
	30-34	2317540	2083566	4401106	2169058	585361	2754419
	35-39	2098159	1925644	4023803	1998975	576285	2575260
	40-49	3328950	2968896	6297846	3159998	852267	4012265
	50-59	2171195	1896852	4068047	1858131	442299	2300430
	60-69	1265978	1290599	2556577	576551	171646	748197
	70-79	545778	584187	1129965	155906	45915	201821
	80+	202861	247992	450853	56811	18212	75023
Age not stated वय न सांगितलेले		110589	91178	201767	60343	18691	79034
एकूण / Total		26704022	24114237	50818259	14729804	4047203	18777007

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.13

धर्मानुसार लोकसंख्या/ Population by religion

(जनगणना/ Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हा	हिंदू Hindus	मुस्लीम Muslims	ख्रिस्ती Christians	शीख Sikhs	बौद्ध Buddhists	जैन Jains	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions	धर्म न सांगितलेले Religion not stated	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	1873762	773173	84555	13471	134257	166000	31094	9099	3085411	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6337132	1795788	322476	47288	469568	343639	18345	22726	9356962	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8716055	1355630	280700	39149	449617	172052	9862	37083	11060148	Thane
4	रायगड	2239370	227465	17452	7477	121791	12260	1159	7226	2634200	Raigad
5	रत्नागिरी	1307211	187197	1990	230	113467	3347	95	1532	1615069	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	780384	26264	15471	219	24762	1046	53	1452	849651	Sindhudurg
7	नाशिक	5237009	693052	23946	8912	94783	38212	1795	9478	6107187	Nashik
8	धुळे	1825460	187901	3653	1422	13405	12818	912	5291	2050862	Dhule
9	नंदुरबार	1521618	96182	8467	685	4969	6191	2907	7276	1648295	Nandurbar
10	जळगाव	3457615	560261	7091	3091	143865	27404	9662	20928	4229917	Jalgaon
11	अहमदनगर	4107143	320743	22766	5431	33898	38718	1408	13052	4543159	Ahmednagar
12	पुणे	8090254	673704	134192	27090	340404	127786	9873	26105	9429408	Pune
13	सातारा	2691952	146970	4408	1182	141315	12810	676	4428	3003741	Satara
14	सांगली	2440312	239607	9098	1260	38210	87453	769	5434	2822143	Sangli
15	सोलापूर	3795424	441254	9882	1279	35497	28134	568	5718	4317756	Solapur
16	कोल्हापूर	3379906	286558	15573	1570	29766	154882	1274	6472	3876001	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2545438	786677	15991	5142	309093	30981	1005	6955	3701282	Aurangabad
18	जालना	1504641	274221	12542	1629	152540	9619	336	3518	1959046	Jalna
19	परभणी	1328385	306364	2081	1371	187899	6238	262	3486	1836086	Parbhani
20	हिंगोली	863199	127552	992	643	176679	5278	103	2899	1177345	Hingoli
21	बीड	2174672	320395	2097	824	68482	8719	399	9461	2585049	Beed
22	नांदेड	2501741	471951	3902	13540	354189	5049	1273	9647	3361292	Nanded
23	उस्मानाबाद	1437623	178925	942	340	28216	4530	195	6805	1657576	Osmanabad
24	लातूर	2006984	367664	2387	935	66535	6387	310	2994	2454196	Latur
25	बुलढाणा	1845424	354236	3531	1668	364229	12242	522	4406	2586258	Buldhana
26	अकोला	1107809	357253	4483	1504	328033	10205	389	4230	1813906	Akola
27	वाशिम	859949	142672	1707	518	179330	8476	381	4127	1197160	Washim
28	अमरावती	2055177	421410	7223	2242	383891	11360	3288	3854	2888445	Amravati
29	यवतमाळ	2251401	239236	4567	1596	249874	11422	3745	10507	2772348	Yavatmal
30	वर्धा	1057096	53854	2696	2147	175417	5663	2254	1647	1300774	Wardha
31	नागपूर	3492202	390974	34667	20469	668050	24528	12181	10499	4653570	Nagpur
32	भंडारा	1009352	26502	2145	831	154458	1017	3555	2474	1200334	Bhandara
33	गोंदिया	1153861	26157	1827	2160	125282	1568	5080	6572	1322507	Gondia
34	चंद्रपूर	1780085	92297	10701	5251	286734	3861	23188	2190	2204307	Chandrapur
35	गडचिरोली	927411	21063	3872	681	82695	454	30047	6719	1072942	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		89703057	12971152	1080073	223247	6531200	1400349	178965	286290	112374333	Maharashtra Sta

आधार :-भारताची जनगणना, २०११

Source - Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.14

राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये/Salient features of Population by State

जनगणना/ Population Census, 2011

अनु. क्रमांक Sr. No	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफल चौरस कि. मी. Area (Sq.Kms.)	लोकसंख्या Population		लोकसंख्येतील बदल	शेकडा बदल	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रिया	दर चौरस कि. मी. मागे लोकसंख्या	नागरी लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण	अनुसूचित जाती/जमातीचे एकूण शेकडा प्रमाण	जाती/एकूण शेकडा प्रमाण	राज्य/जिल्हा
			2011	2001	Variation Population 2001-2011	Percentage Variations 2001-2011	Female per 1,000 males 2011	Population per Sq. Km. 2011	Population per Sq. Km. 2011	Literacy percentage 2011	Percentage of SC/ST to Total Population	State/Union Territories	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	आंध्रप्रदेश	275045	84580777	76210007	8370770	10.98	993	308	33.36	67.02	23.41	Andhra Pradesh	
2	आसाम	78438	31205576	26655528	4550048	17.07	958	398	14.10	72.19	19.6	Assam	
3	अरुणाचल प्रदेश	83743	1383727	1097968	285759	26.03	938	17	22.94	65.38	68.79	Arunachal Pradesh	
4	बिहार	94163	104099452	82998509	21100943	25.42	918	1106	11.29	61.8	17.2	Bihar	
5	छत्तीस	135191	25545198	20833803	4711395	22.61	991	189	23.24	70.28	43.44	Chattisgarh	
6	गुजरात	196024	60439692	50671017	9768675	19.28	919	308	42.60	78.03	21.5	Gujurat	
7	गोवा	3702	1458545	1347668	110877	8.23	973	394	62.17	88.7	11.98	Goa	
8	हरियाणा	44212	25351462	21144564	4206898	19.9	879	573	34.88	75.55	20.17	Haryana	
9	हिमाचल प्रदेश	55673	6864602	6077900	786702	12.94	972	123	10.03	82.8	30.9	Himachal Pradesh	
10	जम्मू व काश्मीर	222236	12541302	10143700	2397602	23.64	889	56	27.38	67.16	19.28	Jammu & Kashmir	
11	झारखंड	79714	32988134	26945829	6042305	22.42	948	414	24.05	66.41	38.29	Jharkhand	
12	कर्नाटक	191791	61095297	52850562	8244735	15.6	973	319	38.67	75.36	24.1	Karnatak	
13	केरळ	38863	33406061	31841374	1564687	4.91	1084	860	47.70	94	10.55	Kerela	
14	मध्यप्रदेश	308245	72626809	60348023	12278786	20.35	931	236	27.63	69.32	36.71	Madhya Pradesh	
15	महाराष्ट्र	307713	112374333	96878627	15495706	15.99	929	365	45.22	82.34	21.17	Maharashtra	
16	मणिपूर	22327	2570390	2166788	403602	18.63	992	115	32.45	79.21	38.9	Manipur	
17	मेघालय	22429	2966889	2318822	648067	27.95	989	132	20.07	74.43	86.73	Meghalaya	
18	मिझोराम	21081	1097206	888573	208633	23.48	976	52	52.11	91.33	94.54	Mizoram	
19	नागालंड	16579	1978502	1990036	-11534	-0.58	931	119	28.86	79.55	86.48	Nagaland	
20	ओडिशा	155707	41974218	36804660	5169558	14.05	979	270	16.69	72.87	39.98	Orissa	
21	पंजाब	50362	27743338	24358999	3384339	13.89	895	551	37.48	75.84	31.94	Punjab	
22	राजस्थान	342239	68548437	56507188	12041249	21.31	928	200	24.87	66.11	31.31	Rajasthan	
23	सिक्कीम	7096	610577	540851	69726	12.89	890	86	25.15	81.42	38.43	Sikkim	
24	तामीळनाडू	130058	72147030	62405679	9741351	15.61	996	555	48.40	80.09	21.11	Tamilnadu	
25	त्रिपुरा	10486	3673917	3199203	474714	14.84	960	350	26.17	87.22	49.59	Tripura	
26	उत्तर प्रदेश	240928	199812341	166197921	33614420	20.23	912	829	22.27	67.68	21.27	Uttar Pradesh	
27	उत्तराखंड	53483	10086292	8489349	1596943	18.81	963	189	30.23	78.82	21.66	Uttarakhand	
28	पश्चिम बंगाल	88752	91276115	80176197	11099918	13.84	950	1028	31.87	76.26	29.32	West Bengal	
29	अन्दमान व निकोबार	8249	380581	356152	24429	6.86	876	46	37.70	86.63	7.5	Andaman & Nicobar Islands	
30	चंडीगड	114	1055450	900635	154815	17.19	818	9258	97.25	86.05	18.86	Chandigarh	
31	दादर व नगर हवेली	491	343709	220490	123219	55.88	774	700	46.72	76.24	53.75	Dadra & Nagar Haveli	
32	दिल्ली	1483	16787941	13550507	2937434	21.21	868	11320	97.50	86.21	16.75	Delhi	
33	लक्षद्वीप	32	64473	60650	3823	6.3	946	2015	78.07	91.85	94.8	Lakshadweep	
34	पांडिचेरी	479	1247953	974345	273608	28.08	1037	2605	68.33	85.85	15.73	Pondicherry	
35	दिव आणि दमन	112	243247	158204	85043	53.76	618	2172	75.17	87.1	8.83	Diu & Daman	
	भारत	3287240	1210569573	1028310328	181959245	17.69	943	368	31.15	72.99	25.25	India	

- मणीपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम, पाओमाटा व पुरुल हे उपविभाग वगळून/Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul Sub-divisions of Senapati District of Manipur

+ साक्षरतेची टक्केवारी सात व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या लोकसंख्येची आहे. / The literacy rates relate to the population aged seven and above. **आधार**-भारताची जनगणना, २०११/ **Source**-Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.15

१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या/ Districtwise projected Population as on 1st March

(2002-2011)

(हजारात)

अनु. क्रमांक Sr. No	जिल्हा (2)	लोकसंख्या Population जनगणना/Census (3)	2002 (4)	2003 (5)	2004 (6)	2005 (7)	2006 (8)	2007 (9)	2008 (10)	2009 (11)	2010 (12)	2011 (13)	District (2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad
5	रत्नागिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule
9	नंदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nandurbar
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur
25	बुलढाणा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,443	2,463	Buldhana
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	96,879	98,369	99,806	1,01,259	1,02,682	1,04,094	1,05,497	1,06,881	1,08,243	1,09,591	1,10,930	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai-51

टिप- आकडे संक्षिप्तत असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत

Note - Total may not tally due to rounding

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.16

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of total population

जनगणना /Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची ०-६ वर्षे वयोगटावरील लोकसंख्येची टक्केवारी Lierate Population as percentage to above 0-6 age group			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			व्यक्ती Persons (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
		व्यक्ती Persons (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	व्यक्ती Persons (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	व्यक्ती Persons (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)				
1	मुंबई शहर	0	0	0	2509022	1410680	1098342	2509022	1410680	1098342	89.21	91.48	86.45	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	7575485	4223029	3352456	7575485	4223029	3352456	89.91	92.92	86.37	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1539885	883410	656475	6687276	3707986	2979290	8227161	4591396	3635765	84.53	88.72	79.77	Thane
4	रायगड	1162891	639701	523190	777103	419991	357112	1939994	1059692	880302	83.14	89.13	76.92	Raigad
5	रत्नागिरी	979357	507199	472158	220035	111813	108222	1199392	619012	580380	82.18	90.93	74.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	576273	302111	274162	89794	46178	43616	666067	348289	317778	85.56	91.58	79.81	Sindhudurg
7	नाशिक	2326432	1306464	1019968	2018934	1091074	927860	4345366	2397538	1947828	82.31	88.17	76.08	Nashik
8	धुळे	857440	489478	367962	436476	233910	202566	1293916	723388	570528	72.8	79.5	65.77	Dhule
9	नंदुरबार	696260	395314	300946	210249	116785	93464	906509	512099	394410	64.38	72.17	56.47	Nandurbar
10	जळगाव	1877562	1080250	797312	1014320	548973	465347	2891882	1629223	1262659	78.2	85.36	70.56	Jalgaon
11	अहमदनगर	2445147	1392891	1052256	706743	380464	326279	3151890	1773355	1378535	79.05	86.82	70.89	Ahmednagar
12	पुणे	2622222	1472191	1150031	4549501	2468019	2081482	7171723	3940210	3231513	86.15	90.84	81.05	Pune
13	सातारा	1770750	960799	809951	454944	240235	214709	2225694	1201034	1024660	82.87	89.42	76.31	Satara
14	सांगली	1495094	827806	667288	554373	293744	260629	2049467	1121550	927917	81.48	88.22	74.59	Sangli
15	सोलापूर	1882788	1091085	791703	1027888	560181	467707	2910676	1651266	1259410	77.02	85.03	68.55	Solapur
16	कोल्हापूर	1853869	1039715	814154	9271976	520045	451931	2825845	1559760	1266085	81.51	88.57	74.22	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1293330	768411	524919	1210507	662525	547982	2503837	1430936	1072901	79.02	87.37	70.08	Aurangabad
18	जालना	931514	554670	376844	264009	144758	119251	1195523	699428	496095	71.52	81.53	60.95	Jalna
19	परभणी	763448	450696	312752	394366	215595	178771	1157814	666291	491523	73.34	82.64	63.63	Parbhani
20	हिंगोली	658152	378697	279455	132591	71854	60737	790743	450551	340192	78.17	86.94	68.95	Hingoli
21	बीड	1335589	777837	557752	382918	209348	173570	1718507	987185	731322	76.99	85.55	67.82	Beed
22	नांदेड	1529317	892050	637267	660108	363172	296936	2189425	1255222	934203	75.45	84.27	66.15	Nanded
23	उस्मानाबाद	926022	528743	397279	211788	115561	96227	1137810	644304	493506	78.44	85.84	70.51	Osmanabad
24	लातूर	1194845	683249	511596	455827	249183	206644	1650672	932432	718240	77.26	84.39	69.63	Latur
25	बुलढाणा	1450758	818571	632187	486539	256299	230240	1879874	1048892	830982	83.4	90.54	75.84	Buldhana
26	अकोला	829355	453144	376211	851180	445439	405741	1411281	758977	652304	88.05	92.34	83.54	Akola
27	वाशिम	706756	400484	306272	163161	87219	75942	869917	487703	382214	83.25	90.55	75.48	Washim
28	अमरावती	1400695	761665	639030	581926	305833	276093	2251875	1207104	1044771	87.38	91.46	83.1	Amravati
29	यवतमाळ	1536035	859681	676354	429116	230321	198795	2022574	1115980	906594	82.82	89.41	75.93	Yavatmal
30	वर्धा	665082	365198	299884	354376	187419	166957	1019458	552617	466841	86.99	91.92	81.81	Wardha
31	नागपूर	1072979	589827	483152	2600829	1369393	1231436	3673808	1959220	1714588	88.39	92.09	84.51	Nagpur
32	भंडारा	708328	388442	319886	191532	100267	91265	899860	488709	411151	83.76	90.35	77.08	Bhandara
33	गोंदिया	818421	445490	372931	185822	97347	88475	1004243	542837	461406	84.95	92.04	77.89	Gondiya
34	चंद्रपूर	962394	541613	420781	616221	330952	285269	1578615	872565	706050	80.01	86.79	72.97	Chandrapur
35	गडचिरोली	613771	344593	269178	94594	50517	44077	708365	395110	313255	74.36	82.31	66.27	Gadchiroli
महाराष्ट्र		41482761	23391475	18091286	40071529	21866109	18205420	81554290	45257584	36296706	82.34	88.38	75.87	Maharashtra

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17

अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes

जनगणना / Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population						साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)				
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total							
(1)	(2)	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	(2)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	174664	94080	80584	174664	94080	80584	87.48	93.11	81.71	Mumbai City	
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	443479	243862	199617	443479	243862	199617	85.32	91.35	78.95	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	62165	34750	27415	484411	265730	218681	546576	300480	246096	84.73	90.03	79.05	Thane	
4	रायगड	47302	25389	21913	56206	29871	26335	103508	55260	48248	86.31	91.75	80.83	Raigad	
5	रत्नागिरी	42335	22299	20036	7866	4099	3767	50201	26398	23803	82.53	91.61	74.35	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	35425	18727	16698	5670	2925	2745	41095	21652	19443	80.72	88.87	73.24	Sindhudurg	
7	नाशिक	160187	89939	70248	238085	129827	108258	398272	219766	178506	82.55	89.83	75.06	Nashik	
8	धुळे	51275	29954	21321	33009	17879	15130	84284	47833	36451	75.4	84.35	66.18	Dhule	
9	नंदुरबार	19613	11442	8171	12752	6935	5817	32365	18377	13988	76.91	86.7	66.98	Nandurbar	
10	जळगाव	164711	97544	67167	85891	47431	38460	250602	144975	105627	73.71	83.54	63.46	Jalgaon	
11	अहमदनगर	288399	164741	123658	93395	50772	42623	381794	215513	166281	76.52	85.3	67.51	Ahmednagar	
12	पुणे	246839	138396	108443	592330	321914	270416	839169	460310	378859	81.59	87.87	75.06	Pune	
13	सातारा	171803	94687	77116	56501	30241	26260	228304	124928	103376	79.46	87.22	71.75	Satara	
14	सांगली	171500	95830	75670	72461	38697	33764	243961	134527	109434	78	86.21	69.83	Sangli	
15	सोलापूर	267793	157955	109838	142196	79047	63149	409989	237002	172987	72.48	82.23	62.35	Solapur	
16	कोल्हापूर	239351	134325	105026	109271	58992	50279	348622	193317	155305	77.79	86.27	69.31	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	145391	86724	58667	204999	114963	90036	350390	201687	148703	76.06	85.52	66.15	Aurangabad	
18	जालना	122831	73358	49473	29508	16522	12986	152339	89880	62459	66.2	76.72	55.29	Jalna	
19	परभणी	97170	57310	39860	49659	27770	21889	146829	85080	61749	69.38	79.15	59.29	Parbhani	
20	हिंगोली	103211	59420	43791	14962	8207	6755	118173	67627	50546	75.46	84.55	65.98	Hingoli	
21	बीड	167947	97127	70820	51172	28297	22875	219119	125424	93695	73.02	81.97	63.71	Beed	
22	नांदेड	285236	166290	118946	118054	65785	52269	403290	232075	171215	73.19	82.19	63.72	Nanded	
23	उस्मानाबाद	138119	79266	58853	31900	17692	14208	170019	96958	73061	73.52	81.61	64.98	Osmanabad	
24	लातूर	224695	129221	95474	75631	41881	33750	300326	171102	129224	72.55	80.25	64.37	Latur	
25	बुलढाणा	264068	152126	111942	56097	30708	25389	320165	182834	137331	78.56	87.82	68.9	Buldhana	
26	अकोला	183057	102862	80195	84310	45373	38937	267367	148235	119132	83.19	90.23	75.83	Akola	
27	वाशिम	139858	79626	60232	21315	11490	9825	161173	91116	70057	80.5	88.93	71.65	Washim	
28	अमरावती	257941	143467	114474	126629	67383	59246	384570	210850	173720	84.57	90.58	78.27	Amravati	
29	यवतमाळ	178648	99854	78794	61973	32901	29072	240621	132755	107866	82.8	90.06	75.32	Yavatmal	
30	वर्धा	87755	48731	39024	350324	187855	162469	1373896	765790	608106	82.05	89.55	74.22	Wardha	
31	नागपूर	172662	94762	77900	60738	32330	28408	148493	81061	67432	86.6	92.56	80.38	Nagpur	
32	भंडारा	117985	64637	53348	516596	269776	246820	689258	364538	324720	88.49	92.66	84.23	Bhandara	
33	गोंदिया		104787	56797	47990	37178	19267	17911	155163	83904	71259	85.6	92.49	78.7	Gondiya
34	चंद्रपूर	131870	74079	57791	33009	17071	15938	137796	73868	63928	87.15	94.21	80.21	Chandrapur	
35	गडचिरोली	70309	39558	30751	126101	67768	58333	257971	141847	116124	82.25	89.14	75.14	Gadchiroli	
महाराष्ट्र		4962238	2821193	2141045	4323430	2345683	1977747	9285668	5166876	4118792	79.66	87.18	71.89	Maharashtra State	

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes

जनगणना / Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	18876	10723	8153	18876	10723	8153	83.41	87.86	78.20	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	76304	42947	33357	76304	42947	33357	82.05	87.71	75.75	Mumbai Suburban
3	ठाणे	576208	338624	237584	184913	102030	82883	761121	440654	320467	58.87	68.52	49.32	Thane
4	रायगड	126918	73587	53331	22692	12630	10062	149610	86217	63393	57.59	66.04	49.05	Raigad
5	रत्नागिरी	10211	6008	4203	1208	654	554	11419	6662	4757	65.12	74.27	55.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4344	2346	1998	731	396	335	5075	2742	2333	81.92	86.64	77.00	Sindhudurg
7	नाशिक	763316	433569	329747	107701	60416	47285	871017	493985	377032	66.56	74.67	58.26	Nashik
8	धुळे	252046	147893	104153	22267	12528	9739	274313	160421	113892	50.91	59.02	42.65	Dhule
9	नंदुरबार	498794	284392	214402	29584	16064	13520	528378	300456	227922	55.03	63.16	47.04	Nandurbar
10	जळगाव	253972	152506	101466	41940	23625	18315	295912	176131	119781	58.85	68.41	48.82	Jalgaon
11	अहमदनगर	183292	107884	75408	15014	8455	6559	198306	116339	81967	62.24	72.43	51.88	Ahmednagar
12	पुणे	151090	86428	64662	68222	37952	30270	219312	124380	94932	73.11	80.90	64.92	Pune
13	सातारा	13838	7754	6084	4431	2419	2012	18269	10173	8096	73.03	79.46	66.29	Satara
14	सांगली	7994	4448	3546	3936	2132	1804	11930	6580	5350	76.16	82.23	69.83	Sangli
15	सोलापूर	27504	16502	11002	19243	10740	8503	46747	27242	19505	70.54	80.35	60.26	Solapur
16	कोल्हापूर	15528	8635	6893	5748	3149	2599	21276	11784	9492	79.99	86.97	72.74	Kolhapur
17	औरंगाबाद	56297	34353	21944	17941	10172	7769	74238	44525	29713	62.84	73.38	51.70	Aurangabad
18	जालना	18253	11163	7090	4637	2685	1952	22890	13848	9042	64.84	75.45	53.35	Jalna
19	परभणी	17194	10211	6983	5540	3070	2470	22734	13281	9453	66.72	77.04	56.14	Parbhani
20	हिंगोली	64271	37471	26800	3977	2258	1719	68248	39729	28519	72.22	81.92	62.00	Hingoli
21	बीड	14102	8237	5865	4505	2483	2022	18607	10720	7887	68.90	77.69	59.72	Beed
22	नांदेड	145784	85321	60463	26875	15155	11720	172659	100476	72183	70.56	80.50	60.22	Nanded
23	उस्मानाबाद	16663	9794	6869	3924	2242	1682	20587	12036	8551	68.25	77.37	58.53	Osmanabad
24	लातूर	29201	16772	12429	6607	3732	2875	35808	20504	15304	72.30	79.92	64.12	Latur
25	बुलढाणा	64968	37834	27134	6605	3719	2886	71573	41553	30020	68.59	77.64	59.07	Buldhana
26	अकोला	57571	32470	25101	11728	6319	5409	69299	38789	30510	79.20	86.52	71.51	Akola
27	वाशिम	49327	28446	20881	2400	1325	1075	51727	29771	21956	74.74	83.85	65.13	Washim
28	अमरावती	235147	132977	102170	26606	14634	11972	261753	147611	114142	75.05	83.08	66.70	Amravati
29	यवतमाळ	313364	176150	137214	30903	16503	14400	344267	192653	151614	76.13	84.06	67.98	Yavatmal
30	वर्धा	86641	48582	38059	18832	10137	8695	105473	58719	46754	78.93	85.72	71.79	Wardha
31	नागपूर	134448	75110	59338	185694	99764	85930	320142	174874	145268	82.24	87.94	76.30	Nagpur
32	भंडारा	55209	30555	24654	7911	4183	3728	63120	34738	28382	79.25	87.46	71.08	Bhandara
33	गोंदिया	141644	78054	63590	9695	5206	4489	151339	83260	68079	79.04	88.21	70.13	Gondiya
34	चंद्रपूर	206709	117053	89656	49654	26918	22736	256363	143971	112392	73.77	82.01	65.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	234648	131714	102934	13821	7335	6486	248469	139049	109420	68.03	76.33	59.76	Gadchiroli
	महाराष्ट्र	4826496	2772843	2053653	1060665	584700	475965	5887161	3357543	2529618	65.73	74.27	57.02	Maharashtra

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.19

बिगर-शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण

Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions

(जनगणना /Population Census, 2001)

अ. क्र.	जिल्हे	ग्रामीण नागरी एकूण	Legislators, Senior Officials and Managers	Profess- ionals	Technicians and Associate Profess- ionals	Clerks	Service Workers and Shop & Market Sales workers	Skilled Agricu- ltural Fishery and Workers workers	Craft and related and Trade workers Workers	Plant and Machine Operators and Assemblers	Elementary Occupations	Workers not Classifies by Occupations	एकूण Total	Rural Urban Total	Districts
1	मुंबई	ग्रा	R	Mumbai
		ना	66076	63832	77302	85316	288578	7592	250582	136882	234464	38202	1248826	U	
2	मुंबई उपनगर	ग्रा	T	Mumbai sub
		ना	151928	180128	195828	197530	516676	24604	605772	387904	503220	68008	2831598	U	
3	ठाणे	ग्रा	7155	9630	20165	16780	49315	22945	84855	56075	77290	16475	360685	R	Thane
		ना	102090	134186	142474	167334	328156	17378	472206	258512	297158	45616	1965110	U	
4	रायगड	ग्रा	109245	143816	162639	184114	377471	40323	557061	314587	374448	62091	2325795	T	Raigad
		ना	5210	9280	15885	10920	37680	21810	40460	32625	47330	11740	232940	R	
5	रत्नागिरी	ग्रा	7676	12434	13908	11954	32610	3316	25194	19928	28294	3932	159246	U	Ratnagiri
		ना	12886	21714	29793	22874	70290	25126	65654	52553	75624	15672	392186	T	
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा	4340	5525	13545	6350	26835	14700	33000	18205	33140	5790	161430	R	Sindhudurg
		ना	3116	3818	5126	4418	11682	4206	8714	6260	7630	1154	56124	U	
7	नाशिक	ग्रा	7456	9343	18671	10768	38517	18906	41714	24465	40770	6944	217554	T	Nashik
		ना	1930	4115	7265	4770	14150	4530	15770	7580	13350	4750	78210	R	
8	धुळे	ग्रा	2948	5851	9329	7074	19166	6324	19018	9598	16294	5452	101054	T	Dhule
		ना	3935	7010	19070	8540	36020	13775	46525	24765	37135	13115	209890	R	
9	नंदुरबार	ग्रा	21762	30492	34646	27214	108304	4580	128916	78742	93654	12030	540340	U	Nandurbar
		ना	25697	37502	53716	35754	144324	18355	175441	103507	130789	25145	750230	T	
		ग्रा	1715	3540	8990	4115	17430	4900	18435	9705	10540	8000	87370	R	
		ना	3910	5222	8476	7670	26198	714	22178	12314	19400	3118	109200	U	
		ग्रा	5625	8762	17466	11785	43628	5614	40613	22019	29940	11118	196570	T	
		ना	2025	2185	6445	1900	9150	3580	8645	4485	6730	4440	49585	R	
		ना	2760	2072	3418	3154	11684	1208	8540	4608	8774	1858	48076	U	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	4785	4257	9863	5054	20834	4788	17185	9093	15504	6298	97661	T	Jalgaon
		ग्रा	4000	6900	16700	7760	35210	10555	32750	19520	23085	13720	170200	R	
		ना	8602	11136	18654	17666	54794	1916	44648	25710	48994	11072	243192	U	
11	अहमदनगर	ए	12602	18036	35354	25426	90004	12471	77398	45230	72079	24792	413392	T	Ahmednagar
		ग्रा	6355	15545	23350	13850	46235	29220	58105	34750	34115	23410	284935	R	
		ना	6192	14466	13866	14182	58200	2730	40532	21020	36900	10298	218386	U	
12	पुणे	ए	12547	30011	37216	28032	104435	31950	98637	55770	71015	33708	503321	T	Pune
		ग्रा	9350	13465	21550	13070	52685	27640	68820	52040	60255	20815	339690	R	
		ना	84778	105968	88030	83878	240230	10498	245006	169392	247162	39620	1314562	U	
13	सातारा	ए	94128	119433	109580	96948	292915	38138	313826	221432	307417	60435	1654252	T	Satara
		ग्रा	5720	12030	18625	12940	40355	18330	47985	35940	33265	12290	237480	R	
		ना	4550	8448	8868	8546	23824	1314	18736	9456	15380	3428	102550	U	
14	सांगली	ए	10270	20478	27493	21486	64179	19644	66721	45396	48645	15718	340030	T	Sangli
		ग्रा	3685	9380	14565	11920	29625	12575	34260	21230	15865	13155	166260	R	
		ना	6222	10902	11754	12692	35730	2024	35012	17196	22198	6328	160058	U	
15	सोलापूर	ए	9907	20282	26319	24612	65355	14599	69272	38426	38063	19483	326318	T	Solapur
		ग्रा	5015	9700	16710	10445	39555	27015	43480	28715	31260	16015	227910	R	
		ना	10882	16054	20456	20470	65996	2804	118254	46172	45816	14196	361100	U	
16	कोल्हापूर	ए	15897	25754	37166	30915	105551	29819	161734	74887	77076	30211	589010	T	Kolhapur
		ग्रा	7320	14125	17360	21270	40150	53540	75485	41205	35400	18970	324825	R	
		ना	15408	19424	17170	22608	53922	2562	91138	37490	33040	10634	303396	U	
17	औरंगाबाद	ए	22728	33549	34530	43878	94072	56102	166623	78695	68440	29604	628221	T	Aurangabad
		ग्रा	2965	4370	8850	4470	24860	6170	25790	18105	22095	8015	125690	R	
		ना	13038	20992	21418	17688	56050	2466	47014	34490	59282	7488	279926	U	
18	जालना	ए	16003	25362	30268	22158	80910	8636	72804	52595	81377	15503	405616	T	Jalna
		ग्रा	1490	2390	5950	2130	14035	3780	15745	6330	6640	5210	63700	R	
		ना	2096	3358	5200	4566	19088	1210	13132	7404	12810	3450	72314	U	
19	परभणी	ए	3586	5748	11150	6696	33123	4990	28877	13734	19450	8660	136014	T	Parbhani
		ग्रा	1110	2055	4435	1665	10250	5155	10355	4485	4335	2675	46520	R	
		ना	2816	5960	8504	7346	24808	1218	17890	9148	18788	4538	101016	U	
20	हिंगोली	ए	3926	8015	12939	9011	35058	6373	28245	13633	23123	7213	147536	T	Hingoli
		ग्रा	910	1165	4380	1310	9610	3200	8545	3110	4820	2475	39525	R	
		ना	960	1468	3224	2142	8150	980	5144	2600	6272	1452	32392	U	
21	बीड	ए	1870	2633	7604	3452	17760	4180	13689	5710	11092	3927	71917	T	Beed
		ग्रा	2395	5775	11005	5270	22665	7815	23220	12670	10520	5005	106340	R	
		ना	2484	6354	7648	5740	20968	988	15806	8400	13588	3380	85356	U	
22	नांदेड	ए	4879	12129	18653	11010	43633	8803	39026	21070	24108	8385	191696	T	Nanded
		ग्रा	2555	3820	13250	7190	24345	6950	23440	9460	16575	14675	122260	R	
		ना	4890	7456	14416	11248	37016	1374	26370	13474	27062	6236	149542	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7445	11276	27666	18438	61361	8324	49810	22934	43637	20911	271802	T	Osmanabad
		ग्रा	1545	3395	7715	3340	14360	4725	15465	9595	8380	7840	76360	R	
		ना	1736	3798	4492	4002	12638	554	7646	4034	5228	3280	47408	U	
		ए	3281	7193	12207	7342	26998	5279	23111	13629	13608	11120	123768	T	

तक्का क्रमांक /TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
24	लातूर	ग्रा	2390	5040	11750	4485	22490	3880	21235	13435	8195	5625	98525	R	Latur
		ना	4028	7776	9288	7478	27002	660	19128	9722	19526	5972	110580	U	
		ए	6418	12816	21038	11963	49492	4540	40363	23157	27721	11597	209105	T	
25	बुलढाणा	ग्रा	2295	3320	10260	4070	19255	3680	17710	9780	9820	5395	85585	R	Buldhana
		ना	3816	4670	8914	7358	26196	1410	15874	8524	18018	2806	97586	U	
		ए	6111	7990	19174	11428	45451	5090	33584	18304	27838	8201	183171	T	
26	अकोला	ग्रा	1210	1730	6510	2845	12145	1125	10525	6760	8950	2425	54225	R	Akola
		ना	4488	6926	12302	10120	35288	1622	25966	14756	27840	3270	142578	U	
		ए	5698	8656	18812	12965	47433	2747	36491	21516	36790	5695	196803	T	
27	वाशिम	ग्रा	725	1540	4825	1660	8775	1020	7410	3040	3645	2430	35070	R	washim
		ना	798	1696	3074	2210	9742	396	5374	3098	4914	1218	32520	U	
		ए	1523	3236	7899	3870	18517	1416	12784	6138	8559	3648	67590	T	
28	अमरावती	ग्रा	1910	3095	12640	5220	21440	6110	16215	9240	10565	6850	93285	R	Amravati
		ना	6798	11710	18680	13506	48018	2646	34826	21494	38900	6354	202932	U	
		ए	8708	14805	31320	18726	69458	8756	51041	30734	49465	13204	296217	T	
29	यवतमाळ	ग्रा	2330	4370	11120	5645	29060	6445	26640	11805	19645	6035	123095	R	Yavatmal
		ना	3920	6722	9520	7806	27462	2268	18634	12488	19898	3136	111854	U	
		ए	6250	11092	20640	13451	56522	8713	45274	24293	39543	9171	234949	T	
30	वर्धा	ग्रा	1240	2480	7330	4225	13160	4255	13215	7670	14530	4595	72700	R	Wardha
		ना	1948	3508	7884	6212	18528	782	11632	8690	14368	2118	75670	U	
		ए	3188	5988	15214	10437	31688	5037	24847	16360	28898	6713	148370	T	
31	नागपूर	ग्रा	1855	2800	11360	5545	20490	7840	30880	18475	33490	5165	137900	R	Nagpur
		ना	26806	37010	58074	52914	153490	5856	117456	79174	143332	19250	693362	U	
		ए	28661	39810	69434	58459	173980	13696	148336	97649	176822	24415	831262	T	
32	भंडारा	ग्रा	1620	2355	6795	2970	15645	5265	29205	5740	17840	2375	89810	R	Bhandara
		ना	1504	2328	4718	4056	10030	628	7780	3950	6992	814	42800	U	
		ए	3124	4683	11513	7026	25675	5893	36985	9690	24832	3189	132610	T	
33	गोंदिया	ग्रा	1705	2315	8435	2905	17695	6205	47580	6255	18020	2810	113925	R	gondiya
		ना	1038	1680	3632	2572	9618	352	9090	2844	7228	962	39016	U	
		ए	2743	3995	12067	5477	27313	6557	56670	9099	25248	3772	152941	T	
34	चंद्रपूर	ग्रा	1960	3375	11440	4430	22435	10155	23480	8585	30095	6225	122180	R	Chandrapur
		ना	4596	6678	12702	11056	35164	2010	27354	21490	39598	4692	165340	U	
		ए	6556	10053	24142	15486	57599	12165	50834	30075	69693	10917	287520	T	
35	गडचिरोली	ग्रा	1735	2230	9885	2865	13050	4810	8155	2795	6660	2320	54505	R	Gadchiroli
		ना	536	888	1580	1642	4078	364	2092	1048	2672	372	15272	U	
		ए	2271	3118	11465	4507	17128	5174	10247	3843	9332	2692	69777	T	
	महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	101700	180050	388160	216870	810160	363700	983385	554175	713580	280830	4592610	R	Maharashtra State
		ना	585266	761296	877310	866598	2444934	117024	2546884	1500432	2131344	350984	12182072	U	
		ए	686966	941346	1265470	1083468	3255094	480724	3530269	2054607	2844924	631814	16774682	T	

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)
Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)
(जनगणना /Population Census, 2001)

विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण) (1)	एकूण Total (2)	ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	Division,group (National Classification of Occupation) (1)
1 विधायक,वरिष्ठ अधिकृत आणि व्यवस्थापक	686966	101700	585266	LEGISLATORS, SENIOR OFFICIALS AND MANAGERS
1 विधीमंडळीय पदाधिकारी	10821	6725	4096	Legislators
2 प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	43739	5195	38544	Administrative & Executive Officials
3 गावाचा पारंपारिक मुखिया	4422	3980	442	Traditional Chiefs and Heads of Villages
4 विशेष व्याज संघटनेचे अधिकृत वरिष्ठ	4081	1965	2116	Senior Officials of Special- Interest Organisations
5 संचालक,कार्यकारी अधिकारी	307299	43475	263824	Directors and Chief Executives
6 उत्पादन विभाग व्यवस्थापक	240382	34020	206362	Production and Operations Department Managers
7 व्यवस्थापक विभागीय	60207	4225	55982	Other Department Managers
8 व्यवस्थापक	16015	2115	13900	General Managers
2 व्यावसायिक	941346	180050	761296	PROFESSIONALS
9 भौतिक शास्त्रज्ञ,रसायन शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	18998	2760	16238	Physicists, Chemists and Related Professionals
10 गणितज्ञ, आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	369	25	344	Mathematicians, Statisticians and Related Professionals
11 संगणकीय व्यावसायिक	43759	935	42824	Computing Professionals
12 वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, संबंधित व्यावसायिक	185735	21495	164240	Architects, Engineers and Related Professionals
13 जीवनविज्ञान व्यावसायिक	13836	4580	9256	Life Science Professionals
14 वैद्यकीय तंत्रज्ञ (परिचारीका व्यतिरीक्त)	126771	36515	90256	Health Professionals (except nursing)
15 परिचारीका व्यावसायिक	5602	2010	3592	Nursing Professionals
16 महाविद्यालये,विद्यापीठे आणि उच्च शिक्षण व्यावसायिक	75818	14750	61068	College, University and Higher Education Teaching Professionals
17 माध्यमिक शिक्षण व्यावसायिक	102687	46965	55722	Secondary Education Teaching Professionals
18 इतर शिक्षण व्यावसायिक	65219	8645	56574	Other Teaching Professionals
19 व्यवसाय व्यावसायिक	154116	10290	143826	Business Professionals
20 कायदा शास्त्रज्ञ	40839	4775	36064	Legal Professionals
21 संग्रहाक,ग्रंथपाल आणि संबंधित माहिती व्यावसायिक	8080	2030	6050	Archivists, Librarians and Related Information Professionals
22 समाज शास्त्र व संबंधित व्यावसायिक	10606	3220	7386	Social Science and Related Professionals
23 लेखक आणि सर्जनशील कलाकार	48989	7185	41804	Writers and Creative or Performing Artists
24 धार्मिक व्यावसायिक	39922	13870	26052	Religious Professionals
3 तंत्रज्ञ आणि सहकारी व्यावसायिक	1265470	388160	877310	TECHNICIANS AND ASSOCIATE PROFESSIONALS
25 भौतिक आणि अभियांत्रिकी विज्ञान व्यावसायिक	56046	9180	46866	Physical and Engineering Science Technicians
26 संगणक आणि सहकारी व्यावसायिक	22719	915	21804	Computer Associate Professionals
27 प्रशासकीय आणि इलेक्ट्रॉनिक्स उपकरणेचालक	35282	5730	29552	Optical and Electronic Equipment Operators
28 जहाजे आणि विमाने नियंत्रक आणि तंत्रज्ञ	4329	105	4224	Ship and Aircraft Controllers and Technicians
29 सुरक्षा आणि गुणवत्ता निरीक्षक	1534	190	1344	Safety and Quality Inspectors
30 जीवन विज्ञान तंत्रज्ञ आणि संबंधित व्यावसायिक	11135	4075	7060	Life Science Technicians and Related Health Associate Professionals
31 आधुनिक आरोग्य आणि संबंधित व्यावसायिक (शुश्रूषा व्यतिरीक्त)	59180	18230	40950	Modern Health Associate Professionals (Except Nursing)
32 शुश्रूषा आणि सुईणकाम संबंधित व्यावसायिक	90661	19555	71106	Nursing and Midwifery Associate Professionals
33 धार्मिक औषधे देणारे भोंदू वैद्य	624	220	404	Traditional Medicine Practitioners and Faith Healers
34 प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	468273	231705	236568	Middle and Primary Education Teaching Associate Professionals
35 पूर्व प्राथमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	45141	30015	15126	Pre-Primary Education Teaching Associate Professionals

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
36	विशेष शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	3022	990	2032	Special Education Teaching Associate Professionals
37	इतर शैक्षणिक संबंधित व्यावसायिक	12119	3555	8564	Other Teaching Associate Professionals
38	वित्त आणि विक्रीशी संबंधित व्यावसायिक	140712	11010	129702	Finance and Sales Associate Professionals
39	उद्योग सेवा विषयक व्यावसायिक	25236	2850	22386	Business Services Agents and Trade Brokers
40	प्रशासकीय संबंधित व्यावसायिक	199305	28685	170620	Administrative Associate Professionals
41	सीमाशुल्क, कर आणि संबंधित शासकीय व्यावसायिक	21477	10525	10952	Customs, Tax and Related Govt. Associate Professionals
42	पोलिस निरीक्षक आणि गुप्तहेर	12252	1060	11192	Police Inspectors and Detectives
43	समाजसेवा संबंधित व्यावसायिक	2064	960	1104	Social Work Associate Professionals
44	कलाकार, मनोरंजन आणि क्रिडा संबंधित व्यावसायिक	48948	6790	42158	Artistic, Entertainment and Sports Associate Professionals
45	धार्मिक बाबींशी संबंधित व्यावसायिक	5411	1815	3596	Religious Associate Professionals
4	लिपिक	1083468	216870	866598	CLERKS
46	सचिव आणि टंकलेखक	99108	12490	86618	Secretaries and Key Board- Operating Clerks
47	सांख्यिकीय लिपिक	148450	24000	124450	Numerical Clerks
48	साहित्य नोंदणी व वाहतूक लिपिक	26344	4690	21654	Material Recording & Transport Clerks
49	ग्रंथपाल, मेल संबंधित लिपिक	32584	14070	18514	Library, Mail and Related Clerks
50	इतर कार्यालयीन लिपिक	668298	144990	523308	Other Office Clerks
51	रोखपाल संबंधित लिपिक	46102	7010	39092	Cashiers, Tellers and Related Clerks
52	पक्षकार माहिती लिपिक	62582	9620	52962	Client Information Clerks
5	सेवाकामगार आणि दुकाने व मंडईतील विक्री कामगार	3255094	810160	2444934	SERVICE WORKERS AND SHOP & MARKET SALES WORKERS
53	प्रवाससेवक, मार्गदर्शक आणि संबंधित कामगार	64382	15870	48512	Travel Attendants, Guides and Related Workers
54	घरकाम आणि उपहारगृह सेवा कामगार	334172	75500	258672	House Keeping and Restaurant Services Workers
55	वैयक्तिक काळजी घेणारे कामगार	413815	162925	250890	Personal Care Workers
56	इतर वैयक्तिक सेवा कामगार	124845	58845	66000	Other Personal Services Workers
57	ज्योतिषी, भविष्य सांगणारे आणि संबंधित कामगार	3874	1000	2874	Astrologers, Fortune-Tellers and Related Workers
58	संरक्षणात्मक सेवा कामगार	155164	33560	121604	Protective Services Workers
59	सुरक्षा सेवा कामगार	118334	9810	108524	Security Services Workers
60	फॅशन आणि इतर मॉडेल्स	382	40	342	Fashion and Other Models
61	दुकानविक्रेता आणि प्रात्यक्षिक दाखविणारे	1907207	418625	1488582	Shop Salespersons and Demons trators
62	गाळे आणि मंडईविक्रेते	132919	33985	98934	Stall and Market Salespersons
6	कुशल कृषि आणि मत्स्य कामगार	480724	363700	117024	SKILLED AGRICULTURAL AND FISHERY WORKERS
63	माळी आणि पीक वाढविणारे	61141	34755	26386	Market Gardners & Crop Growers
64	विक्रीसाठी प्राणीजन्य उत्पादने आणि संबंधित कामगार	285608	242930	42678	Market -Oriented Animal Producers and Related Workers
65	विक्रीसाठी पिके आणि प्राणीजन्य उत्पादने	485	275	210	Market- Oriented Crop and Animal Producers
66	वनीकरण आणि संबंधित कामगार	37542	25300	12242	Forestry and Related Workers
67	मत्स्य कामगार, शिकारी	95761	60295	35466	Fishery Workers, Hunters and Trappers
68	शेती निर्वाह आणि मासेमारी कामगार	187	145	42	Subsistence Agricultural and Fishery Workers
7	हस्तकला आणि संबंधित उद्योग कामगार	3530269	983385	2546884	CRAFT AND RELATED TRADES WORKERS
69	खाणकामगार, दगडतोडे आणि कोरीवकाम करणारे	42587	28425	14162	Miners, Shoffirers, Stone Cutters and Carvers
70	इमारतकाम आणि संबंधित उद्योग कामगार	470693	169595	301098	Building Frame and Related Trades Workers
71	इमारतकाम पूर्ण करणारे आणि संबंधित उद्योग कामगार	245244	52040	193204	Building Finishers and Related Trades Workers
72	रंगारी इमारत आराखडा तयार करणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	165026	22650	142376	Painters, Building Structure Cleaners and Related Trades Workers
73	धातू जोडणी, धातूचे साचे, पत्रे, बांधकामासाठी लागणारे साहित्य बनविणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	185019	40085	144934	Metal Moulders, Welders, Sheet Metal Workers, Structural Metal Preparers and Related Trades Workers
74	सोनार, साधननिर्माते आणि संबंधित उद्योग कामगार	119850	43820	76030	Blacksmith, Tool Makers and Related Trades Workers
75	यंत्रनिर्माते आणि फिटर्स	420027	92715	327312	Machinery Mechanics and Fitters

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
76	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक सामग्री आणि फिटर्स	141487	39335	102152	Electrical and Electronic Equipment Mechanics and Fitters
77	धातू आणि संबंधित सामानाचे कुशल कामगार	145735	20085	125650	Precision Workers in Metal and Related Materials
78	कुंभार, काचेचे वस्तूनिर्माण आणि संबंधित कामगार	165832	108970	56862	Potters, Glass Makers and Related Trades Workers
79	लाकूड, वस्त्रोद्योग, कातडे संबंधित हस्तकला कामगार	6581	645	5936	Handicraft Workers in Wood, Textile, Leather and Related Materials
80	छपाई आणि संबंधित उद्योग कामगार	34089	3765	30324	Printing and Related Trades Workers
81	अन्नप्रक्रीया आणि संबंधित कामगार	235798	75860	159938	Food Processing and Related Trades Workers
82	लाकूड, कपाट बनविणारे आणि संबंधित कामगार	181893	79435	102458	Wood Treators, Cabinet Makers and Related Trades Workers
83	वस्त्र, कापड आणि संबंधित कामगार	887726	183590	704136	Textile, Garment and Related Trades Workers
84	डागकाम, कातडे आणि चप्पल बनविणारे कामगार	82682	22370	60312	Pelt, Leather and Shoe Making Trades Workers
8	यंत्रचालक आणि असेंब्लर्स	2054607	554175	1500432	PLANT AND MACHINE OPERATORS AND ASSEMBLERS
85	खाणी आणि खाणकाम सयंत्र चालक	29253	13245	16008	Mining and Mineral Processing Plant Operators
86	धातूकाम सयंत्र चालक	22516	4620	17896	Metal Processing Plant Operators
87	काच, सेरॅमिक आणि संबंधित सयंत्र चालक	20130	11710	8420	Glass, Ceramics and Related Plant Operators
88	लाकूडकाम आणि पेपर सयंत्र चालक	14408	4650	9758	Wood Processing and Paper Making Plant Operators
89	रासायनिक प्रक्रीयासयंत्र चालक	44681	11085	33596	Chemical- Processing- Plant Operators
90	वीजउत्पादन आणि संबंधित सयंत्र चालक	48044	18410	29634	Power Production and Related Plant Operators
91	स्वयंचलित जोडणी आणि औद्योगिक यंत्रमानव चालक	118	30	88	Automated Assembly Line and Industrial Robot Operators
92	धातू आणि खाण उत्पादनाचे यंत्रचालक	126399	24275	102124	Metal and Mineral Products Machine Operators
93	रासायनिक उत्पादने यंत्रचालक	44981	10045	34936	Chemical Products Machine Operators
94	रबर आणि प्लास्टिक उत्पादने यंत्रचालक	67125	11615	55510	Rubber and Plastic Products Machine Operators
95	लाकडी उत्पादने यंत्रचालक	5684	2060	3624	Wood Products Machine Operators
96	छपाई, बांधणी आणि कागद यंत्रचालक	77900	10080	67820	Printing, Binding and Paper Products Machine Operators
97	वस्त्रोद्योग, फर आणि कातडी उत्पादने यंत्रचालक	177117	23365	153752	Textiles, Fur and Leather Products Machine Operators
98	अन्न आणि संबंधित उत्पादने यंत्रचालक	153204	85320	67884	Food and Related Products Machine Operators
99	जोडणी करणारे	70305	11915	58390	Assemblers
100	इतर यंत्रचालक आणि जोडणी करणारे	49032	6400	42632	Other Machine Operators and Assemblers
101	स्वयंचलित इंजिनचालक आणि संबंधित कामगार	21132	5130	16002	Locomotive Engine Drivers and Related Workers
102	मोटार वाहने चालक	1012490	262330	750160	Motor Vehicle Drivers
103	कृषि आणि इतर फिरते सयंत्र चालक	52165	33805	18360	Agricultural and Other Mobile Plant Operators
104	जहाजे आणि संबंधित कामगार	17923	4085	13838	Ships' Deck Crews and Related Workers
9	प्राथमिक व्यवसाय	2844924	713580	2131344	ELEMENTARY OCCUPATIONS
105	फेरीवाले आणि संबंधित कामगार	279463	43125	236338	Street Vendors and Related Workers
106	जोडे स्वच्छता आणि इतर रस्त्यावरील सेवा	2605	435	2170	Shoe Cleaning and Other Street Services Elementary Occupations
107	घरगुती आणि संबंधित मदतनीस, क्लीनर्स आणि इस्त्रीवाले	460249	64345	395904	Domestic and Related Helpers, Cleaners and Launderers
108	इमारत स्वच्छता, खिडकी आणि संबंधित क्लीनर्स	1231	295	936	Building Caretakers, Window and Related Cleaners
109	दूत, हमाल पहारेकरी आणि संबंधित कामगार	235467	52095	183372	Messengers, Porters, Door Keepers and Related Workers
110	कचरा गोळा करणारे आणि संबंधित कामगार	187548	22680	164868	Garbage Collectors and Related Labourers
111	कृषि, मत्स्य आणि संबंधित कामगार	71374	54980	16394	Agricultural, Fishery and Related Labourers
112	खाणकाम आणि बांधकाम मजूर	852833	279295	573538	Mining and Construction Labourers
113	उत्पादन मजूर	413196	116270	296926	Manufacturing Labourers
114	वाहतूक मजूर	340958	80060	260898	Transport Labourers and Freight Handlers
X	व्यवसाय वर्गीकरणानुसार नसलेले कामगार	631814	280830	350984	WORKERS NOT CLASSIFIED BY OCCUPATIONS
X0	अवर्गीकृत आणि अज्ञात व्यवसायाशी संबंधित कामगार	5478	760	4718	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Unclassifiable
X1	अवर्गीकृत आणि अज्ञात वर्णन असलेल्या व्यवसायाशी संबंधित कामगार	266854	113210	153644	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Inadequately Described
X9	कोणत्याही व्यवसायाशी न जोडलेले कामगार	359482	166860	192622	Workers Not Reporting Any Occupations
	एकूण	16774682	4592610	12182072	TOTAL

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
काम करणान्यांचे(शेतीव्यतिरिक्त)
Industrial classification of person at work other
(जनगणना/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Grand Total	Agriculture, Hunting, and Forestry		Fishing	Mining and	
			Agriculture, Hunting and Related Service Activities	Forestry, Logging and Related Service Activities	Fishing, Operation of Fish Hatcheries and Fish Farms, Services	Mining of Coal and Lignite Extraction of Peat	Extraction of Crude Petroleum and Natural Gas, Services
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	1309716	778	100	6706	152	444
2	मुंबईउपनगर	3007578	10394	538	11358	158	2518
3	ठाणे	2501601	23176	6493	26812	164	1961
4	रायगड	464141	12780	7485	20464	183	2083
5	रत्नागिरी	255964	7758	1046	18858	45	145
6	सिंधुदुर्ग	131717	7554	894	5295	25	25
7	नाशिक	819603	31936	3073	612	242	136
8	धुळे	220016	8999	710	345	70	67
9	नंदुरबार	109331	6598	1149	187	47	118
10	जळगाव	455592	18855	2587	2530	42	184
11	अहमदनगर	563929	53407	1861	2035	74	89
12	पुणे	1784157	51266	2048	2646	136	370
13	सातारा	388867	34876	747	2500	23	142
14	सांगली	375063	30295	888	322	8	33
15	सोलापूर	650490	54577	1133	1675	100	115
16	तेल्हापूर	702116	98048	1777	987	48	64
17	औरंगाबाद	444101	15983	1422	843	27	74
18	जालना	156365	10108	538	684	8	64
19	परभणी	161026	11947	518	1141	82	94
20	हिंगोली	79385	7163	1108	240	12	25
21	बीड	211089	14577	702	799	72	26
22	नांदेड	311249	19689	1583	1226	8	40
23	उस्मानाबाद	140432	10344	342	211	4	4
24	लातूर	226759	8875	312	392	24	78
25	बुलढाणा	198539	8827	1175	377	9	114
26	अकोला	212238	6747	628	194	21	70
27	वाशिम	72320	2573	519	137	0	18
28	अमरावती	325982	15302	2998	760	29	48
29	यवतमाळ	253982	13058	2601	1532	3923	131
30	वर्धा	170463	9488	783	691	56	50
31	नागपूर	936445	18555	3427	3601	15197	227
32	भंडारा	156283	7150	2298	2180	98	7
33	गोदिया	188171	5661	2229	3532	44	20
34	चंद्रपूर	329854	14921	4099	3663	21559	102
35	गडचिरोली	82774	4889	4115	1419	17	7
	महाराष्ट्र राज्य	18397338	657154	63926	126954	42707	9693

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

than cultivation by division and major groups

Population Census, 2001)

Quarrying						
Mining of Uranium & Thorium Ores	Mining of Metal Ores	Other Mining and Quarrying	Manufacture of Food Products and Beverages	Manufacture of Tobacco Products	Manufacture of Textiles	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
0	12	930	22756	3588	60656	Mumbai
2	14	6070	57940	3904	103418	Mumbai Suburban
0	10	19259	54177	7691	279280	Thane
0	6	6829	16355	1305	8495	Raigad
0	5	5791	7398	703	2169	Ratnagiri
0	37	4155	5258	454	1995	Sindhudurg
	10	3320	27001	5828	69353	Nashik
0	10	550	9093	820	13166	Dhule
0	5	617	5728	730	3172	Nandurbar
0	5	1186	16214	2387	9700	Jalgaon
0	2	3175	40270	14006	8714	Ahmednagar
0	26	5625	51269	7569	21077	Pune
7	-	2693	22551	1436	6786	Satara
-	-	1043	30261	2255	12609	Sangli
-	-	2028	29711	50174	53387	Solapur
-	8	4051	40207	2865	69424	Kolhapur
-	2	2056	15644	1081	6286	Aurangabad
-	-	907	7477	2666	3498	Jalna
-	-	954	5539	590	1347	Parbhani
-	-	519	2823	293	1262	Hingoli
-	-	2089	10060	463	3244	Beed
-	-	2673	9625	4706	5769	Nanded
-	-	780	6523	663	3311	Osmanabad
-	2	1533	11341	367	2117	Latur
-	-	618	7611	690	3323	Buldhana
-	2	311	7371	375	4576	Akola
-	12	399	2200	252	1033	Washim
32	8	1156	9066	819	4965	Amravati
-	22	3895	8536	903	3932	Yavatmal
-	6	2164	4899	669	8941	Wardha
-	1669	9658	22046	3746	26089	Nagpur
-	2985	2533	4260	18153	1365	Bhandara
-	18	1923	6153	48602	1403	Gondiya
-	216	8984	6811	1056	3156	Chandrapur
-	-	105	1745	960	733	Gadchiroli
41	5092	110579	585919	192769	809751	Maharashtra State

Manufacturing and Repairs/

अ.क्र.	जिल्हा	Manufacture of Wearing Apparel, Dressing and Dying of Fur	Tanning and Dressing of Leather, Manufacture of Luggage, Handbags, Saddlery, Harness and Footwear	Manufacture of Wood and Products of Wood and Cork	Manufacture of Paper and Paper Products	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	मुंबई	61158	18390	8448	3520	17194
2	मुंबईउपनगर	123758	27540	23406	9214	30272
3	ठाणे	59244	5707	21169	5664	14437
4	रायगड	7858	379	6045	667	1050
5	रत्नागिरी	5620	260	6259	800	673
6	सिंधुदुर्ग	3153	117	5424	85	296
7	नाशिक	19105	4136	7993	2034	9453
8	धुळे	6670	995	2744	265	529
9	नंदुरबार	3065	336	2060	140	250
10	जळगाव	12732	1478	7533	1545	1622
11	अहमदनगर	14609	2114	6910	1768	1836
12	पुणे	32969	3395	13078	4796	12400
13	सातारा	10730	2301	5786	553	1269
14	सांगली	11117	1955	6646	604	1415
15	सोलापूर	25139	1654	7023	675	2239
16	कोल्हापूर	15824	3069	10718	584	3394
17	औरंगाबाद	10758	1398	4790	2129	2526
18	जालना	5789	1291	2786	121	438
19	परभणी	5812	961	3112	66	354
20	हिंगोली	3288	545	1681	17	144
21	बीड	6922	1204	4024	125	515
22	नांदेड	10255	1209	5850	307	807
23	उस्मानाबाद	5491	603	3369	190	249
24	लातूर	7887	1284	4017	95	571
25	बुलढाणा	6564	985	2923	260	534
26	अकोला	5587	654	2148	82	821
27	वाशिम	2737	603	1305	26	134
28	अमरावती	9493	1377	4814	168	1007
29	यवतमाळ	7581	574	3653	125	606
30	वर्धा	4625	258	2328	85	359
31	नागपूर	19347	2374	14583	1985	6600
32	भंडारा	3727	551	3942	208	248
33	गोंदिया	3843	750	4719	292	487
34	चंद्रपूर	7155	720	6744	4797	732
35	गडचिरोली	2227	368	1723	1776	118
महाराष्ट्र राज्य		541839	91535	219753	45768	115579

TABLE No. 1.21 - contd.

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती

Manufacture of Coke, Refined Petroleum Products and Nuclear Fuel	Manufacture of Chemicals and Chemical Products	Manufacture of Rubber and Plastic Products	Manufacture of Other Non-Metallic Mineral Products	Manufacture of Basic Metals	District
(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)
1598	14736	7692	4736	12308	Mumbai
9050	51500	39948	19726	37572	Mumbai Suburban
5085	54121	26444	57908	37677	Thane
2594	18674	1996	14997	6517	Raigad
86	3038	805	2077	2618	Ratnagiri
2	300	221	1350	1032	Sindhudurg
465	6743	9053	15807	7898	Nashik
63	959	623	3210	966	Dhule
30	270	116	2789	554	Nandurbar
173	2318	2953	8556	1772	Jalgaon
124	2607	1523	14959	2823	Ahmednagar
1879	20743	14136	32323	20625	Pune
82	1823	1634	11457	1902	Satara
131	1702	1088	5059	3861	Sangli
169	2147	1560	9717	3239	Solapur
129	2158	1560	14797	9629	Kolhapur
192	6777	3592	8203	3370	Aurangabad
37	528	411	3181	1490	Jalna
-	237	134	2876	867	Parbhani
-	66	38	1894	557	Hingoli
68	385	249	4664	761	Beed
8	981	536	5522	1504	Nanded
21	564	334	2203	393	Osmanabad
20	474	298	4314	1033	Latur
21	1011	451	2897	952	Buldhana
42	1028	500	3685	1111	Akola
10	85	39	752	391	Washim
36	946	597	4240	1640	Amravati
57	754	501	6156	783	Yavatmal
14	486	184	2991	975	Wardha
841	9361	5042	21104	10129	Nagpur
12	469	61	5886	2174	Bhandara
20	2403	342	3181	356	Gondiya
109	843	324	12956	1625	Chandrapur
40	295	65	1690	336	Gadchiroli
23208	211532	125050	317863	181440	Maharashtra State

		Manufacturing and Repairs/					
अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Manufacture of Fabricated Metal Products, Except Machinery and Equipment	Manufacture of Machinery and Equipment N. E. C. **	Manufacture of Office, Accounting and Computing Machinery	Manufacture of Electrical Machinery and Apparatus N. E. C.**	Manufacture of Radio, Televisionand Communication Equipment	Manufacture of Medical, Precision and Optical Instruments
(1)	(2)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	13030	7266	1374	3446	2114	968
2	मुंबईउपनगर	52476	32300	5794	17442	8326	4266
3	ठाणे	43099	25325	2095	11676	5682	3857
4	रायगड	5246	2153	196	2497	569	218
5	रत्नागिरी	2445	980	11	211	141	63
6	सिंधुदुर्ग	624	170	5	39	62	10
7	नाशिक	10272	7507	226	4430	1592	240
8	धुळे	1779	920	6	234	145	26
9	नंदुरबार	537	251		52	62	17
10	जळगाव	3964	2651	32	295	182	57
11	अहमदनगर	6398	3396	62	891	1239	52
12	पुणे	44829	35299	2399	10971	7113	1078
13	सातारा	4431	2861	46	515	182	103
14	सांगली	3916	3040	41	476	276	129
15	सोलापूर	6174	2091	24	435	324	68
16	कोल्हापूर	9531	5215	79	662	341	99
17	औरंगाबाद	5993	4779	73	1820	2553	550
18	जालना	1830	809	2	56	98	19
19	परभणी	1203	532	2	32	41	4
20	हिंगोली	604	226		18	20	
21	बीड	1631	1082	2	52	71	16
22	नांदेड	2367	765	4	62	278	12
23	उस्मानाबाद	1219	613	2	99	176	2
24	लातूर	2126	1068	4	108	79	10
25	बुलढाणा	2133	646		85	42	7
26	अकोला	1934	645	9	93	28	28
27	वाशिम	807	196		17	26	7
28	अमरावती	2589	698	15	124	119	51
29	यवतमाळ	2148	837		62	53	13
30	वर्धा	1369	518	2	55	44	11
31	नागपूर	9333	8006	208	1715	610	168
32	भंडारा	2180	2921	2	28	27	4
33	गोर्दिया	998	666	4	11	22	2
34	चंद्रपूर	2758	2092	4	238	383	13
35	गडचिरोली	601	430		2	26	2
	महाराष्ट्र राज्य	252574	158954	12723	58949	33046	12170

TABLE No. 1.21 - contd.

वस्तुनिर्माण आणि दूरुस्ती			Electricity, Gas and Water Supply			
Manufacture of Motor Vehicles, Trailers and Semi-Trailers	Manufacture of Transport Equipment	Manufacture of Furniture, Manufacturing N. E. C.**	Recycling	Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply	Collection, Purification and Distribution of Water	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
3400	5160	67626	1164	3470	1074	Mumbai
16018	8188	215006	2978	13526	2202	Mumbai Suburban
8173	8224	166352	951	15270	4035	Thane
814	1254	29809	206	4692	791	Raigad
233	471	9248	62	6453	388	Ratnagiri
109	177	4297	165	1184	258	Sindhudurg
10532	6286	31562	303	9214	1286	Nashik
259	260	8858	209	1975	440	Dhule
127	145	4324	86	764	141	Nandurbar
479	943	15944	477	7645	1164	Jaigaon
1689	1588	21748	338	4470	885	Ahmednagar
43075	15749	88800	1687	8884	2328	Pune
1044	949	15806	339	4213	904	Satara
854	390	17373	311	3317	1200	Sangli
817	756	19772	237	3571	775	Solapur
2380	495	35919	958	4922	1448	Kolhapur
4612	5192	19727	171	4108	1026	Aurangabad
302	89	5406	68	1363	255	Jalna
77	39	3403	32	1701	293	Parbhani
68	26	2226	29	581	134	Hingoli
169	112	5266	147	4419	428	Beed
454	241	11667	52	2854	695	Nanded
312	197	5920	95	1656	266	Osmanabad
327	146	6317	81	2215	432	Latur
128	65	6014	110	2299	419	Buldhana
104	129	6128	46	2861	825	Akola
36	24	2274	25	870	108	Washim
293	120	9268	83	4844	1032	Amravati
111	83	6788	107	2407	520	Yavatmal
71	153	4626	27	2023	299	Wardha
2343	911	35941	262	14184	1553	Nagpur
325	63	4904	27	1271	207	Bhandara
80	73	4167	38	697	179	Gondiya
197	201	10648	36	7334	480	Chandrapur
30	15	1430	34	1085	98	Gadchiroli
100042	58914	904564	11941	152342	28568	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Construction	Wholesale and Retail Trade, Repair of Motor Vehicles, Motor Cycles, Personal and Household Goods			Hotels and Restaurants
			Sale, Maintenance and Repair of Motor Vehicles, Motorcycles, Retail Sale of Automotive Fuel	Wholesale Trade and Commission Trade, except of Motor Vehicles and Motorcycles	Retail Trade, Except of Motor Vehicles and Motor Cycles, Repair of personal and Household Goods	Hotels and Restaurants
(1)	(2)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
1	मुंबई	55090	22830	46420	200700	52866
2	मुंबईउपनगर	222228	52922	93086	395366	82978
3	ठाणे	175768	31564	57231	297420	55306
4	रायगड	44577	6402	5954	52327	12214
5	रत्नागिरी	36693	3155	3119	32745	5411
6	सिंधुदुर्ग	16242	1294	1804	14684	2923
7	नाशिक	79740	13142	17254	102078	19299
8	धुळे	20082	4781	6061	34184	4816
9	नंदुरबार	7907	1456	2634	18151	2215
10	जळगाव	42819	5577	11473	75646	8684
11	अहमदनगर	45272	8912	12076	71827	13997
12	पुणे	216718	33887	37668	190299	42116
13	सातारा	40883	6462	6754	48287	9284
14	सांगली	29252	6496	8998	50334	6917
15	सोलापूर	48492	9500	15383	85112	15736
16	कोल्हापूर	50648	10462	15705	74731	12450
17	औरंगाबाद	59562	8458	9156	59638	12505
18	जालना	15007	2365	3752	23776	4382
19	परभणी	15520	2095	4461	27654	4598
20	हिंगोली	6047	859	2011	13783	2113
21	बीड	21026	3053	4498	30740	6078
22	नांदेड	28941	4347	7734	48535	7742
23	उस्मानाबाद	11378	1856	2369	17731	3552
24	लातूर	24592	4099	6733	36878	5975
25	बुलढाणा	17914	2669	5170	36366	5214
26	अकोला	22264	3239	7631	38336	5033
27	वाशिम	6079	1022	1672	13936	1669
28	अमरावती	34231	4856	8529	54684	6953
29	यवतमाळ	30000	3015	5411	42359	5866
30	वर्धा	21632	1719	3177	25524	2954
31	नागपूर	120181	14455	22066	133752	19798
32	भंडारा	16237	1445	1936	18424	3145
33	गोंदिया	18916	1242	2528	21779	3497
34	चंद्रपूर	39093	3894	4492	39378	5683
35	गडचिरोली	7684	505	890	10867	1530
	महाराष्ट्र राज्य	1648715	284035	445836	2438031	455499

TABLE No. 1.21 - contd.

Transport, Storage and Communications					Financial Intermediation				
Land Transport, Transport Via Pipelines	Water Transport	Air Transport	Supporting and Auxiliary Transport Activities, Activities of Travel Agencies	Post and Telecommunications	Financial Intermediation, Except Insurance and Pension Fund	Insurance and Pension Funding	Activities Auxiliary to Financial Intermediation	District	
(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(2)	
106824	4284	3572	24996	19540	24568	3488	9618	Mumbai	
258472	5436	19806	33600	47416	61874	10754	21794	Mumbai Suburban	
196187	3598	6171	23964	34372	47411	6206	10181	Thane	
38295	1022	94	6561	4829	5029	541	759	Raigad	
20209	682	18	783	4051	2941	310	406	Ratnagiri	
9672	94	17	196	2298	2621	255	362	Sindhudurg	
65820	55	244	2455	7372	11566	1546	1637	Nashik	
19254	4	2	721	1990	3848	356	270	Dhule	
8958	-	2	235	795	1467	107	87	Nandurbar	
49989	63	16	954	4720	7742	750	729	Jalgaon	
36077	26	17	1196	4986	9402	680	950	Ahmednagar	
137239	294	840	10873	18984	30613	3682	3550	Pune	
33761	44	11	1006	3630	9160	810	925	Satara	
24835	107	15	1106	3638	10176	649	904	Sangli	
43570	119	30	1893	4768	9298	881	1207	Solapur	
38078	82	20	2675	5606	17172	1406	1941	Kolhapur	
34170	14	97	1482	3937	5514	986	648	Aurangabad	
10969	2	-	213	1081	1815	189	213	Jalna	
12666	2	2	182	1252	2256	222	200	Parbhani	
5485	-	-	128	498	1036	160	72	Hingoli	
17414	10	2	360	1432	2391	269	362	Beed	
22884	4	6	635	2464	4060	595	381	Nanded	
11540	-	12	228	1135	2038	205	145	Osmanabad	
18729	7	5	397	1609	2605	414	400	Latur	
17251	7	9	312	1848	3639	384	218	Buldhana	
22810	10	8	546	2479	3769	522	594	Akola	
6101	4	2	122	665	1051	102	92	Washim	
31669	2	8	870	2847	4848	1049	809	Amravati	
20185	10	-	547	1925	3500	419	491	Yavatmal	
14139	7	2	251	1589	2708	333	284	Wardha	
82316	72	450	4737	10004	15353	2887	2677	Nagpur	
7371	2	11	132	929	1857	441	230	Bhandara	
9505	2	12	261	1135	1238	228	221	Gondiya	
22473	46	6	893	2391	3021	705	397	Chandrapur	
2318	5	-	68	797	781	96	60	Gadchiroli	
1457235	16116	31507	125578	209012	318368	42627	63814	Maharashtra State	

Real Estate, Renting and Business Activities

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Real State Activities	Renting of Machinery and Equipment Without Operator	Computer and Related Activities	Research and Development	Other Business Activities	Public Administration and Defense, Compulsory Social Security	Education
(1)	(2)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)
1	मुंबई	2442	4512	9156	1708	83392	78530	29298
2	मुंबईउपनगर	8566	10950	28822	10558	187680	102826	84788
3	ठाणे	5799	7920	16341	5123	141629	103127	90665
4	रायगड	519	865	688	310	16472	21701	22004
5	रत्नागिरी	79	313	181	59	5838	10325	17874
6	सिंधुदुर्ग	87	114	44	92	4042	6230	9759
7	नाशिक	1260	1831	1130	302	20487	55926	44751
8	धुळे	190	404	131	59	6752	11352	18943
9	नंदुरबार	90	123	33	22	3489	5682	10268
10	जळगाव	452	753	326	99	16002	23057	34350
11	अहमदनगर	336	1126	438	211	19893	33912	40705
12	पुणे	3001	4498	14355	2203	86509	128621	80214
13	सातारा	211	696	410	116	10300	15629	29170
14	सांगली	266	746	450	70	13723	14075	26994
15	सोलापूर	475	1396	461	77	18391	24731	35949
16	कोल्हापूर	564	1017	1055	70	22778	23222	34874
17	औरंगाबाद	737	1428	693	218	15390	24525	27063
18	जालना	107	211	97	34	5462	9775	10330
19	परभणी	98	364	74	51	4822	10019	13810
20	हिंगोली	70	170	22	4	2278	4235	6781
21	बीड	121	381	58	17	6117	11296	20075
22	नांदेड	261	529	155	66	13898	16734	25424
23	उस्मानाबाद	93	229	68	37	6362	9367	12811
24	लातूर	163	465	137	42	8871	11721	23695
25	बुलढाणा	156	397	128	69	5365	12431	17626
26	अकोला	285	619	228	107	5373	11276	16894
27	वाशिम	48	199	34	34	2168	4442	8042
28	अमरावती	920	1004	311	136	11135	19276	29450
29	यवतमाळ	203	991	138	60	6711	14592	20275
30	वर्धा	132	427	134	57	5055	10789	13670
31	नागपूर	1924	3286	2342	831	29603	58638	50393
32	भंडारा	90	302	41	23	2280	8383	10870
33	गोंदिया	97	284	49	6	1991	6763	10971
34	चंद्रपूर	207	724	185	70	7612	20659	20634
35	गडचिरोली	59	120	16	25	2091	7567	10576
	महाराष्ट्र राज्य	30108	49394	78931	22966	799961	931434	959996

TABLE No. 1.21 - contd.

Other Community, Social and Personal Services Activities							
Health and Social Work	Sewage and Refuse Disposal, Sanitation and Similar Activities	Activities of Membership Organizations N. E. C. **	Recreational, Cultural and Sporting Activities	Other Service Activities	Private Household with Employed Persons	Extra-Territorial Organisations and Bodies	District
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(2)
32146	16098	6918	14546	28582	71216	382	Mumbai
54242	20962	12690	41084	53586	137288	982	Mumbai Suburban
44277	13527	9452	18778	37943	59450	973	Thane
9971	1620	1971	2038	9315	12807	49	Raigad
6464	321	1633	1085	4955	9452	2	Ratnagiri
3939	175	994	584	4300	4118	5	Sindhudurg
19335	3710	3738	4424	14813	17961	79	Nashik
6280	715	1256	1449	6150	3937	64	Dhule
4608	302	568	898	2928	1821	18	Nandurbar
12742	2972	2729	3172	15359	6178	34	Jalgaon
14814	1722	4163	3306	12451	9743	29	Ahmednagar
41797	8891	9438	18356	30402	68116	405	Pune
10895	934	1581	2587	7233	7371	26	Satara
12028	1109	1705	1791	7470	8436	158	Sangli
14216	2765	3722	3577	13536	13556	143	Solapur
13276	2765	4259	4128	10336	11279	127	Kolhapur
11709	1880	2514	3416	10086	10437	81	Aurangabad
4487	418	1142	779	4746	2685	9	Jalna
4655	468	1581	1296	6132	2537	19	Parbhani
2557	146	626	622	2755	1318	2	Hingoli
7573	554	1508	1367	7158	2873	12	Beed
9757	637	2330	1712	12236	7395	38	Nanded
4921	274	1351	766	3746	2030	32	Osmanabad
6789	657	1190	2121	7771	2732	15	Latur
6863	984	2038	1361	6004	2812	14	Buldhana
6951	1123	1218	1541	6654	3927	18	Akola
3276	173	524	507	2087	649	5	Washim
11266	1531	1896	3074	9216	6652	23	Amravati
9136	1073	1256	1587	7061	4687	32	Yavatmal
6063	920	709	1363	5226	2335	14	Wardha
21497	6224	4503	7338	22724	27476	103	Nagpur
4505	332	495	754	3596	2174	12	Bhandara
4450	261	770	1092	4246	3712		Gondiya
9993	1157	1242	1773	11137	7020	13	Chandrapur
5557	129	317	599	2540	1187	9	Gadchiroli
443035	97529	94027	154871	394480	537367	3927	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.22

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण/

Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial	विभाग	ग्रामीण नागरी	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			Rural Urban	
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	खाद्य पदार्थ व पेये यांचे उत्पादन	ग्रा	242095	201575	40520	82040	53660	28380	160055	147915	12140	R	Manufacture of Food Products and Beverages
		ना	260404	218656	41748	64970	42650	22320	195434	176006	19428	U	
		ए	502499	420231	82268	147010	96310	50700	355489	323921	31568	T	
2	तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	67425	28460	38965	57410	23995	33415	10015	4465	5550	R	Manufacture of Tobacco Products
		ना	88136	18478	69658	65536	9820	55716	22600	8658	13942	U	
		ए	155561	46938	108623	122946	33815	89131	32615	13123	19492	T	
3	कापडाचे उत्पादन	ग्रा	112320	92940	19380	41735	26565	15170	70585	66375	4210	R	Manufactures of Textiles
		ना	630064	578570	51494	68874	44452	24422	561190	534118	27072	U	
		ए	742384	671510	70874	110609	71017	39592	631775	600493	31282	T	
4	परिधान करण्याचे वस्त्रे, व रंगाई करणे	ग्रा	123420	90100	33320	42445	24895	17550	80975	65205	15770	R	Manufacture of Wearing Apparel, Dressing and Dying of Fur
		ना	334080	275162	58918	41740	21108	20632	292340	254054	38286	U	
		ए	457500	365262	92238	84185	46003	38182	373315	319259	54056	T	
5	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	ग्रा	19300	17885	1415	8520	7630	890	10780	10255	525	R	Tanning and dressing of Leather, Manufacture of Luggage, Handbags Saddlery, Harness and Footwear
		ना	64488	59338	5150	17742	15124	2618	46746	44214	2532	U	
		ए	83788	77223	6565	26262	22754	3508	57526	54469	3057	T	
6	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (लाकडी बूच सोडून)	ग्रा	90400	72340	18060	48670	33905	14765	41730	38435	3295	R	Manufacture of wood and of product of wood and cork except Furniture, Manufacture of Articles of Straw and Plating Material
		ना	95924	88312	7612	15084	9948	5136	80840	78364	2476	U	
		ए	186324	160652	25672	63754	43853	19901	122570	116799	5771	T	
7	कागद आणि कागदाचे पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	12680	11260	1420	1655	755	900	11025	10505	520	R	Manufacture of Paper and Paper Products
		ना	29254	25936	3318	1974	1222	752	27280	24714	2566	U	
		ए	41934	37196	4738	3629	1977	1652	38305	35219	3086	T	
8	प्रकाशन, मुद्रण आणि रेकॉर्डेड मिडियाचे उत्पादन	ग्रा	9905	9425	480	690	625	65	9215	8800	415	R	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
		ना	99936	92746	7190	3152	2566	586	96784	90180	6604	U	
		ए	109841	102171	7670	3842	3191	651	105999	98980	7019	T	
9	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियमचे पदार्थ आणि इंधन यांचे उत्पादन	ग्रा	3190	3020	170	5	5	0	3185	3015	170	R	Manufacture of Coke, Refined Petroleum Products and Nuclear Fuel
		ना	19120	17544	1576	32	24	8	19088	17520	1568	U	
		ए	22310	20564	1746	37	29	8	22273	20535	1738	T	
10	रसायने व रासायनिक पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	39645	35285	4360	4490	1995	2495	35155	33290	1865	R	Manufacture of Chemicals and Chemical Products
		ना	158752	138558	20194	6352	3438	2914	152400	135120	17280	U	
		ए	198397	173843	24554	10842	5433	5409	187555	168410	19145	T	
11	रबर आणि प्लास्टीक पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	21290	17640	3650	1770	840	930	19520	16800	2720	R	Manufacture of Rubber and Plastic Products
		ना	95514	84518	10996	2480	1766	714	93034	82752	10282	U	
		ए	116804	102158	14646	4250	2606	1644	112554	99552	13002	T	

12	इतर अधातू खनिज उत्पादने	ग्रा	145035	92335	52700	33565	22780	10785	111470	69555	41915	R	Manufacture of Other Non-metallic Mineral Products
		ना	104900	82056	22844	11180	8538	2642	93720	73518	20202	U	
		ए	249935	174391	75544	44745	31318	13427	205190	143073	62117	T	
13	मूलभूत धातू उत्पादने	ग्रा	36515	34470	2045	785	720	65	35730	33750	1980	R	Manufacture of Basic Metals
		ना	135704	130530	5174	1250	1138	112	134454	129392	5062	U	
		ए	172219	165000	7219	2035	1858	177	170184	163142	7042	T	
14	फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने (यंत्र व यंत्रसामग्री सोडून)	ग्रा	56655	52565	4090	16370	13970	2400	40285	38595	1690	R	Manufacture of Fabricated Metal Products, Except Machinery and Equipments
		ना	179264	172940	6324	8968	7828	1140	170296	165112	5184	U	
		ए	235919	225505	10414	25338	21798	3540	210581	203707	6874	T	
15	यंत्रे व यंत्रसामग्री	ग्रा	34610	32220	2390	10895	9395	1500	23715	22825	890	R	Manufacture of Machinery and Equipments N. E. C. **
		ना	115846	108806	7040	7154	5782	1372	108692	103024	5668	U	
		ए	150456	141026	9430	18049	15177	2872	132407	125849	6558	T	
16	कार्यालयीन, लेखा आणि संगणक सामग्री उत्पादने	ग्रा	460	455	5	5	5	0	455	450	5	R	Manufacture of Office, Accounting & Computing Machinery
		ना	11786	9140	2646	62	52	10	11724	9088	2636	U	
		ए	12246	9595	2651	67	57	10	12179	9538	2641	T	
17	रेडीओ, टि. व्ही. आणि दळण वळणाची साधने आणि उपकरणे	ग्रा	7940	7600	340	130	130	0	7810	7470	340	R	Manufacture of Electrical Machinery and Apparatus N. E. C. **
		ना	48200	42730	5470	594	454	140	47606	42276	5330	U	
		ए	56140	50330	5810	724	584	140	55416	49746	5670	T	
18	औषधे, चष्म्याची उपकरणे	ग्रा	5130	3890	1240	1455	650	805	3675	3240	435	R	Manufacture of Radio, Television and Communication Equipments
		ना	25592	21090	4502	492	282	210	25100	20808	4292	U	
		ए	30722	24980	5742	1947	932	1015	28775	24048	4727	T	
19	मोटार वाहने, ट्रेलर्स, सेमी-ट्रेलर्स उत्पादने	ग्रा	1110	990	120	30	30	0	1080	960	120	R	Manufacture of Medical, Precision and Optical Instruments
		ना	10264	9046	1218	242	206	36	10022	8840	1182	U	
		ए	11374	10036	1338	272	236	36	11102	9800	1302	T	
20	इतर परिवहन सामग्री उत्पादने	ग्रा	12595	11040	1555	2550	1145	1405	10045	9895	150	R	Manufacture of Motor Vehicles, Trailers, Semi-Trailers
		ना	82358	79402	2956	384	146	238	81974	79256	2718	U	
		ए	94953	90442	4511	2934	1291	1643	92019	89151	2868	T	
21	फर्निचर, वस्तुनिर्माण व्यतिरीक्त	ग्रा	10300	9880	420	4110	3745	365	6190	6135	55	R	Manufacture of Other Transport Equipments
		ना	45794	44240	1554	4172	3948	224	41622	40292	1330	U	
		ए	56094	54120	1974	8282	7693	589	47812	46427	1385	T	
22	पुर्ननिर्माण	ग्रा	208300	172580	35720	72070	43800	28270	136230	128780	7450	R	Manufacture of Furniture, Manufacturing N. E. C. **
		ना	609168	557792	51376	39654	29082	10572	569514	528710	40804	U	
		ए	817468	730372	87096	111724	72882	38842	705744	657490	48254	T	
23	विक्री, मोटार वाहने, मोटार सायकलची दुरुस्ती व देखभाल	ग्रा	1660	1230	430	130	85	45	1530	1145	385	R	Recycling
		ना	8794	6502	2292	748	568	180	8046	5934	2112	U	
		ए	10454	7732	2722	878	653	225	9576	7079	2497	T	
24	ऑटोमोटिव्ह इंधनची किरकोळ विक्री	ग्रा	47980	47550	430	0	0	0	47980	47550	430	R	Sale, Maintenance and Repair of Motor Vehicles & Motorcycles,
		ना	219894	217136	2758	0	0	0	219894	217136	2758	U	
		ए	267874	264686	3188	0	0	0	267874	264686	3188	T	
25	घाऊक व्यापार आणि कमिशन व्यापार (मोटार वाहने व मोटार सायकल वगळून)	ग्रा	66430	60130	6300	0	0	0	66430	60130	6300	R	Retail Sale of Automotive Fuel
		ना	354268	328726	25542	0	0	0	354268	328726	25542	U	
		ए	420698	388856	31842	0	0	0	420698	388856	31842	T	
26	किरकोळ व्यापार (मोटार वाहने व मोटार सायकल वगळून) घरगुती आणि वैयक्तिक वस्तुची दुरुस्ती)	ग्रा	518105	454470	63635	6885	6360	525	511220	448110	63110	R	Retail Trade, Except of Motor Vehicles & Motorcycles, Repair of Household and Personal Good
		ना	1740302	1596068	144234	7222	6546	676	1733080	1589522	143558	U	
		ए	2258407	2050538	207869	14107	12906	1201	2244300	2037632	206668	T	
महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	1894495	1561335	333160	438410	277685	160725	1456085	1283650	172435	R	Maharashtra State	
	ना	5567806	5004022	563784	370058	216688	153370	5197748	4787334	410414	U		

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

विगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)
Industrial Classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (2001)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / Class of workers										Rural/ Urban/ Total	District	
			एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Singal worker		कौटुंबिक कामगार Family worker				
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)	
1	मुंबई	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai
		ना	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	U		
		ए	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	T		
2	मुंबई उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai Suburban	
		ना	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	U		
		ए	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	T		
3	ठाणे	ग्रा	284405	58970	22625	2265	228980	44710	24185	7290	8615	4705	R	Thane	
		ना	1686366	241928	211004	13486	1343152	199962	103332	22970	28878	5510	U		
		ए	1970771	300898	233629	15751	1572132	244672	127517	30260	37493	10215	T		
4	रायगड	ग्रा	188740	31505	16745	1630	146035	20450	18695	5670	7265	3755	R	Raigad	
		ना	135368	20698	19304	1506	99150	15074	12544	3026	4370	1092	U		
		ए	324108	52203	36049	3136	245185	35524	31239	8696	11635	4847	T		
5	रत्नागिरी	ग्रा	126895	26315	13740	995	92520	17995	14635	4385	6000	2940	R	Ratnagiri	
		ना	46200	8626	7524	698	31874	6630	4564	914	2238	384	U		
		ए	173095	34941	21264	1693	124394	24625	19199	5299	8238	3324	T		
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा	58635	13395	6615	645	39700	9335	9020	1920	3300	1495	R	Sindhudurg	
		ना	18582	3664	3490	246	11264	2532	2988	666	840	220	U		
		ए	77217	17059	10105	891	50964	11867	12008	2586	4140	1715	T		
7	नाशिक	ग्रा	159760	29540	21455	1715	107800	19240	19810	3150	10695	5435	R	Nashik	
		ना	458072	68756	62718	4472	329236	49558	52806	11808	13312	2918	U		
		ए	617832	98296	84173	6187	437036	68798	72616	14958	24007	8353	T		
8	धुळे	ग्रा	67110	8960	7135	460	41700	5470	12975	1585	5300	1445	R	Dhule	
		ना	94756	10814	15288	708	60084	7342	15006	2118	4378	646	U		
		ए	161866	19774	22423	1168	101784	12812	27981	3703	9678	2091	T		
9	नंदुरबार	ग्रा	35100	8275	3875	355	23440	5990	5405	800	2380	1130	R	Nandurbar	
		ना	41696	4870	8674	388	23816	3400	6330	716	2876	366	U		
		ए	76796	13145	12549	743	47256	9390	11735	1516	5256	1496	T		
10	जळगाव	ग्रा	133325	18180	15270	1130	83010	11600	27325	2770	7720	2680	R	Jalgaon	
		ना	213060	21888	34930	1640	136002	15536	34626	3762	7502	950	U		
		ए	346385	40068	50200	2770	219012	27136	61951	6532	15222	3630	T		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)				
11	अहमदनगर	ग्रा	211215	43770	25655	2315	136485	25585	34020	6630	15055	9240	R	Ahmednagar
		ना	177892	30688	28216	2066	119880	22238	23346	4892	6450	1492	U	
		ए	389107	74458	53871	4381	256365	47823	57366	11522	21505	10732	T	
12	पुणे	ग्रा	262195	50340	28210	3330	189130	30440	30045	5525	14810	11045	R	Pune
		ना	1057170	220396	144126	14334	803816	175906	86482	23974	22746	6182	U	
		ए	1319365	270736	172336	17664	992946	206346	116527	29499	37556	17227	T	
13	सातारा	ग्रा	184265	33800	23455	2280	124115	19445	26295	4740	10400	7335	R	Satara
		ना	82334	15666	14780	1180	51018	10574	12654	2966	3882	946	U	
		ए	266599	49466	38235	3460	175133	30019	38949	7706	14282	8281	T	
14	सांगली	ग्रा	124245	21230	16775	1335	84570	11420	17125	2665	5775	5810	R	Sangli
		ना	132202	21300	24330	1720	82364	14648	21356	3826	4152	1106	U	
		ए	256447	42530	41105	3055	166934	26068	38481	6491	9927	6916	T	
15	सोलापूर	ग्रा	171980	36595	21525	2605	107850	19275	29880	5645	12725	9070	R	Solapur
		ना	261804	46514	41952	2768	182852	34626	28502	6458	8498	2662	U	
		ए	433784	83109	63477	5373	290702	53901	58382	12103	21223	11732	T	
16	कोल्हापूर	ग्रा	226990	64465	19000	1860	152135	19090	33390	7425	22465	36090	R	Kolhapur
		ना	253310	37466	45000	2960	167296	25704	31228	6602	9786	2200	U	
		ए	480300	101931	64000	4820	319431	44794	64618	14027	32251	38290	T	
17	औरंगाबाद	ग्रा	101400	14325	15435	845	66045	9500	15070	2045	4850	1935	R	Aurangabad
		ना	237992	37802	30072	2052	171046	29592	29772	4594	7102	1564	U	
		ए	339392	52127	45507	2897	237091	39092	44842	6639	11952	3499	T	
18	जालना	ग्रा	48990	7045	7900	455	25580	3970	12135	1340	3375	1280	R	Jalna
		ना	61718	8356	9720	440	38630	5696	11170	1716	2198	504	U	
		ए	110708	15401	17620	895	64210	9666	23305	3056	5573	1784	T	
19	परभणी	ग्रा	36410	5415	4895	220	19630	3500	9225	945	2660	750	R	Parbhani
		ना	88006	10552	11764	522	52184	6894	20470	2314	3588	822	U	
		ए	124416	15967	16659	742	71814	10394	29695	3259	6248	1572	T	
20	हिंगोली	ग्रा	29820	5040	4235	250	15550	2445	7240	670	2795	1675	R	Hingoli
		ना	28124	3364	5074	168	16656	1788	5390	618	1004	790	U	
		ए	57944	8404	9309	418	32206	4233	12630	1288	3799	2465	T	
21	बीड	ग्रा	83225	13685	10980	750	48875	7510	18070	2445	5300	2980	R	Beed
		ना	74022	9430	13406	526	45522	6818	13152	1692	1942	394	U	
		ए	157247	23115	24386	1276	94397	14328	31222	4137	7242	3374	T	
22	नांदेड	ग्रा	91380	15190	11630	745	55425	8995	18390	2265	5935	3185	R	Nanded
		ना	129840	15580	22772	1010	81984	10962	20712	2504	4372	1104	U	
		ए	221220	30770	34402	1755	137409	19957	39102	4769	10307	4289	T	
23	उस्मानाबाद	ग्रा	56945	10330	8445	675	35050	6225	10025	1265	3425	2165	R	Osmanabad
		ना	40332	5216	6958	378	25200	3464	7070	1104	1104	270	U	
		ए	97277	15546	15403	1053	60250	9689	17095	2369	4529	2435	T	
24	लातूर	ग्रा	78865	11265	11045	710	48425	7400	16465	1830	2930	1325	R	Latur
		ना	96362	12150	19036	834	54776	7570	20372	3372	2178	374	U	
		ए	175227	23415	30081	1544	103201	14970	36837	5202	5108	1699	T	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.23 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
25	बुलढाणा	ग्रा	68890	7960	10840	890	41605	4975	13740	1145	2705	950	R	Buldhana
		ना	86856	8474	14200	518	48610	5462	20074	2022	3972	472	U	
		ए	155746	16434	25040	1408	90215	10437	33814	3167	6677	1422	T	
26	अकोला	ग्रा	44835	6085	5745	190	29880	4745	8225	740	985	410	R	Akola
		ना	124510	15016	14570	632	70128	10396	33512	3356	6300	632	U	
		ए	169345	21101	20315	822	100008	15141	41737	4096	7285	1042	T	
27	वाशिम	ग्रा	27210	4090	4210	210	16105	2965	6055	620	840	295	R	Washim
		ना	29250	2282	5104	196	15208	1620	7510	344	1428	122	U	
		ए	56460	6372	9314	406	31313	4585	13565	964	2268	417	T	
28	अमरावती	ग्रा	72545	12175	9875	710	45970	9290	13080	1190	3620	985	R	Amravati
		ना	174846	21988	28224	1246	107952	16824	30784	3144	7886	774	U	
		ए	247391	34163	38099	1956	153922	26114	43864	4334	11506	1759	T	
29	यवतमाळ	ग्रा	97895	16660	10445	545	59205	11690	22860	2290	5385	2135	R	Yavatmal
		ना	95478	14228	12892	614	53826	8814	23390	3442	5370	1358	U	
		ए	193373	30888	23337	1159	113031	20504	46250	5732	10755	3493	T	
30	वर्धा	ग्रा	56210	9895	6325	440	34580	6995	11955	1510	3350	950	R	Wardha
		ना	65372	8682	8736	478	39886	5822	13812	2062	2938	320	U	
		ए	121582	18577	15061	918	74466	12817	25767	3572	6288	1270	T	
31	नागपूर	ग्रा	108790	21290	8740	710	76690	16450	18255	2580	5105	1550	R	Nagpur
		ना	576946	97050	72326	5202	396780	73496	88826	15312	19014	3040	U	
		ए	685736	118340	81066	5912	473470	89946	107081	17892	24119	4590	T	
32	भंडारा	ग्रा	60350	11195	4995	220	36660	7230	14740	2640	3955	1105	R	Bhandara
		ना	33596	6682	5202	386	22542	4582	4578	1458	1274	256	U	
		ए	93946	17877	10197	606	59202	11812	19318	4098	5229	1361	T	
33	गोंदिया	ग्रा	65580	12190	5540	200	36260	6930	18580	3170	5200	1890	R	Gondiya
		ना	29688	5764	4826	216	16448	3556	6086	1546	2328	446	U	
		ए	95268	17954	10366	416	52708	10486	24666	4716	7528	2336	T	
34	चंद्रपूर	ग्रा	92915	17795	9500	945	57380	11690	21065	3115	4970	2045	R	Chandrapur
		ना	141510	20162	14074	998	102404	14270	21556	4198	3476	696	U	
		ए	234425	37957	23574	1943	159784	25960	42621	7313	8446	2741	T	
35	गडचिरोली	ग्रा	41680	8435	3565	255	26175	5745	9620	1340	2320	1095	R	Gadchiroli
		ना	12894	1868	1566	58	8218	1334	2474	358	636	118	U	
		ए	54574	10303	5131	313	34393	7079	12094	1698	2956	1213	T	
महाराष्ट्र राज्य		ग्रा	3498795	655405	396425	32885	2332560	398295	567600	93345	202210	130880	R	Maharashtra State
		ना	10179426	1632588	1430382	96186	7362536	1278106	1103198	205532	283310	52764	U	
		ए	13678221	2287993	1826807	129071	9695096	1676401	1670798	298877	485520	183644	T	

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.24

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of person not at work by type of activity and sex

(जनगणना /2011 census)

अ. क्र. Sr. No. (1)	व्यवसायाचा प्रकार (2)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्री Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्री Females (7)	एकूण Total (8)	पुरुष Males (9)	स्त्री Females (10)	एकूण Total (11)	
1.	पूर्णवेळ विद्यार्थी	8423526	6947140	15370666	6995690	6046217	13041907	15419216	12993357	28412573	Full time Students
2.	घरकाम करणारे	202554	5027485	5230039	337472	9709934	10047406	540026	14737419	15277445	Household duties
3.	अवलंबून असणारे	4247762	4819786	9067548	2928352	3463900	6392252	7176114	8283686	15459800	Dependents
4.	निवृत्ति वेतनधारक	193105	63930	257035	815227	247647	1062874	1008332	311577	1319909	Pensioners
5.	भाड्यावर उपजीविका करणारे	8163	8685	16848	18443	20258	38701	26606	28943	55549	Rentiers
6.	भिकारी	5475	4232	9707	7573	5457	13030	13048	9689	22737	Beggars, Vagrants etc.
7.	इतर	571378	381982	953360	871461	573621	1445082	1442839	955603	2398442	Others
	एकूण	13651963	17253240	30905203	11974218	20067034	32041252	25626181	3732027	462946455	Total

आधार : भारतीय जनगणना, २०११/ Source : Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /

वयोगट Age group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	इतर मुख्यतः शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	घरगुती उद्योगधंदे करणारे Household Industry
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0-14	ग्रा	82,73,962	1,56,483	59,002	80,003	80,003
	ना	59,41,063	56,172	1,977	2,185	3,090
	ए	1,41,37,148	2,12,655	60,979	82,188	5,216
15 - 19	ग्रा	30,73,982	5,49,962	1,83,094	3,12,359	3,12,359
	ना	21,46,426	1,19,281	2,288	9,824	8,415
	ए	49,16,867	6,69,243	1,85,382	3,22,183	17,233
20 - 24	ग्रा	33,24,380	11,93,492	4,63,138	5,98,585	5,98,585
	ना	24,99,207	3,76,218	5,641	19,378	18,600
	ए	52,45,852	15,69,710	4,68,779	6,17,963	39,450
25 - 29	ग्रा	30,37,836	12,87,921	5,00,058	6,25,861	6,25,861
	ना	24,38,627	5,45,065	7,105	24,542	25,545
	ए	48,74,553	18,32,986	5,07,163	6,50,403	49,496
30 - 34	ग्रा	27,76,199	12,71,635	4,90,442	6,23,996	6,23,996
	ना	20,83,566	5,10,902	7,284	28,540	29,819
	ए	42,60,010	17,82,537	4,97,726	6,52,536	54,060
35 - 39	ग्रा	27,17,564	12,98,369	5,15,372	6,29,762	6,29,762
	ना	19,25,644	5,04,077	8,131	33,154	32,536
	ए	40,37,726	18,02,446	5,23,503	6,62,916	56,816
40 - 44	ग्रा	23,60,172	11,40,184	4,75,509	5,41,401	5,41,401
	ना	16,12,615	4,21,705	7,588	29,115	27,069
	ए	34,51,264	15,61,889	4,83,097	5,70,516	46,947
45-49	ग्रा	19,77,616	9,39,997	4,12,483	4,33,565	4,33,565
	ना	13,56,281	3,27,809	6,833	23,061	20,564
	ए	29,16,236	12,67,806	4,19,316	4,56,626	36,468
50+	ग्रा	71,80,370	24,50,456	11,20,250	11,36,713	11,36,713
	ना	40,19,630	5,75,869	18,072	53,560	37,581
	ए	1,01,03,237	30,26,325	11,38,322	11,90,273	77,531
	ग्रा	3,48,34,281	1,03,21,369	42,31,645	49,98,031	49,98,031
एकूण / Total	ना	2,41,14,237	34,52,207	65,294	2,24,087	2,03,980
	ए	5,41,31,277	1,37,73,576	42,96,939	52,22,118	3,84,770

टीप:-वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /Note.--Figures of age not stated are included in total
आधार:-भारतीय जनगणना, २०११, मालिका १४ भाग-तीन-बी मालिका /Source : Census of India, 2011, Series 14, Part III-B series

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female workers and non-workers classified according to main activity and age-groups

Population Census, 2011)

Class of workers			
काम करणारे Other Main workers workers	सीमांतिक कामगार Marginal workers	काम न करणारे Non- workers	Rural Urban Total
(8)	(9)	(10)	(2)
15,352	75,859	79,63,743	R
48,920	37,030	58,47,861	U
64,272	1,12,889	1,38,11,604	T
45,691	1,94,983	20,25,496	R
98,754	42,524	19,84,621	U
1,44,445	2,37,507	40,10,117	T
1,10,919	3,16,869	12,36,284	R
3,32,599	78,351	20,44,638	U
4,43,518	3,95,220	32,80,922	T
1,38,051	2,97,028	8,50,977	R
4,87,873	81,886	18,11,676	U
6,25,924	3,78,914	26,62,653	T
1,32,956	2,71,415	6,33,394	R
4,45,259	74,459	14,98,205	U
5,78,215	3,45,874	21,31,599	T
1,28,955	2,64,845	5,48,868	R
4,30,256	72,208	13,49,359	U
5,59,211	3,37,053	18,98,227	T
1,03,396	2,31,387	4,67,078	R
3,57,933	57,862	11,33,048	U
4,61,329	2,89,249	16,00,126	T
78,045	1,96,799	4,23,159	R
2,77,351	44,891	9,83,581	U
3,55,396	2,41,690	14,06,740	T
1,53,543	5,84,786	30,48,365	R
4,66,656	1,02,203	33,41,558	U
6,20,199	6,86,989	63,89,923	T
9,10,903	24,42,431	1,72,53,240	R
29,58,846	5,94,996	2,00,67,034	U
38,69,749	30,37,427	3,73,20,274	T

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /

वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	स्त्रिया एकूण लोकसंख्या Total Females Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे		शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छिमारी शिकार, मळे, फळबागा,अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying
			Total Main workers	(4)				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1. अविवाहित	ग्रा	1,14,54,486	5,67,095	2,06,373	2,79,317	13,530	1,760	
	ना	83,87,811	3,16,928	2,269	9,721	2,450	584	
	ए	1,98,42,297	8,84,023	2,08,642	2,89,038	15,980	2,344	
2. विवाहित	ग्रा	1,33,28,434	69,85,060	34,77,215	28,68,425	1,11,690	14,245	
	ना	92,54,367	13,39,294	42,415	1,11,431	17,846	4,310	
	ए	2,25,82,801	83,24,354	35,19,630	29,79,856	1,29,536	18,555	
3. विधवा	ग्रा	23,17,858	6,39,926	2,39,653	3,21,773	8,850	1,015	
	ना	14,08,877	2,84,303	5,679	22,786	4,120	1,300	
	ए	37,26,735	9,24,229	2,45,332	3,44,559	12,970	2,315	
4. घटस्फोटित किंवा अलग रहाणाऱ्या	ग्रा	2,18,192	1,24,774	26,704	81,265	1,600	145	
	ना	1,08,006	44,999	416	4,849	410	84	
	ए	3,26,198	1,69,773	27,120	86,114	2,010	229	
एकूण	ग्रा	2,73,18,970	83,16,855	39,49,945	35,50,780	1,35,670	17,165	
	ना	1,91,59,061	19,85,524	50,779	1,48,787	24,826	6,278	
	ए	4,64,78,031	1,03,02,379	40,00,724	36,99,567	1,60,496	23,443	

टीप:-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /

आधार:-भारतीय जनगणना, २००१, बी-१७/

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Female main workers according to main activity classified by marital status

(Population Census, 2001)

Class of workers							
वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs			वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण इतर सेवा Transport, storage and communications			Rural	Marital status
(a)	(b)	बांधकाम Construction	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications	इतर सेवा Other services	Urban	
घरगुती उद्योगधंदे Household industry (9)	घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than Household industry (10)	(11)	(12)	(13)	(14)	Total (2)	(1)
14,500	15,120	7,575	4,740	1,085	23,095	Rural	Unmarried
19,548	59,090	8,964	22,750	11,186	1,80,366	Urban	
34,048	74,210	16,539	27,490	12,271	2,03,461	Total	
1,28,225	78,055	44,255	53,465	6,600	2,02,885	Rural	Married
1,11,222	1,45,002	87,944	1,11,002	38,106	6,70,016	Urban	
2,39,447	2,23,057	1,32,199	1,64,467	44,706	8,72,901	Total	
15,355	7,115	3,665	10,140	1,160	31,200	Rural	Widowed
19,774	28,590	14,548	33,934	10,224	1,43,348	Urban	
35,129	35,705	18,213	44,074	11,384	1,74,548	Total	
2,645	2,305	890	1,495	90	7,635	Rural	Divorced or separated
2,826	5,874	2,810	4,172	796	22,762	Urban	
5,471	8,179	3,700	5,667	886	30,397	Total	
1,60,725	1,02,595	56,385	69,840	8,935	2,64,815	Rural	Total
1,53,370	2,38,556	1,14,266	1,71,858	60,312	10,16,492	Urban	
3,14,095	3,41,151	1,70,651	2,41,698	69,247	12,81,307	Total	

Note.--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source : Census of India, 1991, B -17

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या/
(जनगणना /

		भाषा/Languages											
अनु.क्र.		आसामी	बंगाली	बोडो	डोंगरी	गुजराथी	हिंदी	कन्नड	काश्मिरी	कोंकणी	मैथिली	मल्याळम	मणिपूरी
Sr. No.	जिल्हे	Assamee	Bengali	Bodo	Dongri	Gujrathi	Hindi	Kannad	Kashmiri	Konkani	Maithali	Malayalam	Manipuri
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	137	34995	4	214	392740	653380	45581	269	56340	2686	22288	142
2	मुंबई उपनगर	449	70363	32	317	1041829	1928821	165571	1799	177705	17430	132782	245
3	ठाणे	343	73233	16	278	431176	1346816	123106	1043	82282	11721	147567	154
4	रायगड	298	6543	14	60	17561	122976	20735	77	5498	1289	11667	70
5	रत्नागिरी	2	2168	4	7	4561	40369	22231	26	15932	88	2351	8
6	सिंधुदुर्ग	0	207	0	0	1390	18940	12003	0	52227	0	1017	0
7	नाशिक	198	6885	11	141	43699	283787	6143	66	106988	638	11795	107
8	धुळे	0	205	0	7	20126	128011	243	24	86898	17	556	1
9	नंदुरबार	1	221	0	15	63298	80518	66	11	39981	4	224	1
10	जळगाव	4	1058	0	0	34682	353241	434	10	754	42	958	0
11	अहमदनगर	179	1841	12	251	13220	255011	3810	73	519	97	2650	98
12	पुणे	743	22639	35	463	85752	689880	118990	1360	20195	1266	48299	629
13	सातारा	0	741	0	0	13059	121032	29031	15	866	19	1461	20
14	सांगली	3	682	4	1	10974	90240	143830	45	838	12	1605	0
15	सोलापूर	0	278	0	0	10900	234395	390937	11	1426	0	527	0
16	कोल्हापूर	2	792	0	11	15500	126396	100270	59	4248	175	1656	8
17	औरंगाबाद	15	1780	1	37	10626	378106	2741	87	803	202	2831	10
18	जालना	0	113	1	0	2267	195177	253	0	578	2	193	0
19	परभणी	1	156	0	0	2416	98480	398	2	34	8	157	1
20	हिंगोली	0	47	0	0	937	73445	67	0	102	0	14	0
21	बीड	0	293	0	0	2200	113156	649	4	56	0	280	0
22	नांदेड	4	299	3	0	4720	290743	13245	33	90	13	431	5
23	उस्मानाबाद	0	160	0	1	1930	101206	22560	10	60	0	66	0
24	लातूर	0	303	0	0	2158	177093	20346	4	53	6	240	5
25	बुलढाणा	2	305	0	6	6027	185219	106	3	302	382	190	0
26	अकोला	0	405	0	0	12175	151839	188	4	56	26	407	0
27	वाशिम	0	78	0	0	1522	153653	49	0	34	48	357	8
28	अमरावती	0	554	0	0	10000	244797	131	18	818	10	388	10
29	यवतमाळ	5	575	1	16	11260	497103	210	69	259	49	317	7
30	वर्धा	11	689	0	5	4098	104449	155	20	63	30	808	35
31	नागपूर	109	17245	7	138	29645	787515	2082	168	932	1061	9072	95
32	भंडारा	0	1254	0	4	2011	88559	580	6	36	48	607	0
33	गोंदिया	1	7763	0	2	4324	318171	2314	14	43	6	140	0
34	चंद्रपूर	6	7657	0	3	4981	199831	4338	8	1234	144	2181	6
35	गडचिरोली	3	47610	0	1	1645	49286	1126	6	9	6	276	0
महाराष्ट्र राज्य		2516	310137	145	1978	2315409	10681641	1254519	5344	658259	37525	406358	1665

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27

Districtwise classification Population by languages mainly spoken Population Census, 2001)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages												
मराठी	नेपाळी	ओरिसा	पंजाबी	संस्कृत	संथाळी	सिंधी	तामीळ	तेलुगु	उर्दू	इतर	एकूण	District
Marathri	Nepali	Oriya	Punjabi	Sanskrit	Santali	Sindhi	Tamil	Telgu	Urdu	other	Total	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
1316992	6040	6064	25861	9	6	45720	100340	87387	512817	28004	3338016	Mumbai
3207567	21252	35102	91302	63	43	171347	221976	153617	1075076	125729	8640417	Mumbai Suburban
4391792	15190	21892	46398	61	48	226069	100145	151647	638050	322816	8131843	Thane
1848426	2157	3613	4920	5	24	2496	5525	14926	134049	5000	2207929	Raigad
1476805	687	901	548	6	7	506	892	8008	119349	1321	1696777	Ratnagiri
767726	83	281	90	0	0	169	452	2200	11532	508	868825	Sindhudurg
3567159	2455	1877	10379	9	15	15501	6475	24786	422975	481704	4993793	Nashik
409300	131	87	1222	4	0	8834	214	6082	109174	936811	1707947	Dhule
114149	160	70	122	0	0	5135	130	3215	46644	957744	1311709	Nandurbar
2280972	293	275	1640	0	2	24396	1020	8398	290045	684466	3682690	Jalgaon
3568905	1071	698	8336	0	1	8752	3965	61127	99763	10259	4040638	Ahmednagar
5750157	9088	7262	28740	45	102	43135	50444	153801	170659	28864	7232548	Pune
2584258	268	2098	437	0	7	1259	1188	20237	28713	4284	2808993	Satara
2192122	199	590	532	0	23	3954	2591	21886	106568	6825	2583524	Sangli
2777560	125	179	600	4	3	2445	3208	204613	214365	7967	3849543	Solapur
3099517	417	310	480	0	1	15725	2387	24495	120596	10117	3523162	Kolhapur
2020404	447	422	3657	6	0	4944	2841	14719	428976	23358	2897013	Aurangabad
1248821	49	48	289	18	0	1667	742	14644	145849	2269	1612980	Jalna
1213180	52	30	171	0	0	1396	977	8882	199005	2369	1527715	Parbhani
829361	24	35	173	1	0	337	136	8021	72648	1812	987160	Hingoli
1820540	135	21	248	0	0	1119	2540	12274	202955	4779	2161249	Beed
2153727	137	463	4893	14	56	1966	1615	85123	288389	30290	2876259	Nanded
1254758	34	38	70	0	0	310	788	17346	80586	6663	1486586	Osmanabad
1692533	37	146	120	0	0	766	1852	23103	158746	2774	2080285	Latur
1767841	103	235	741	36	0	6678	746	12472	223118	27968	2232480	Buldhana
1160703	57	326	895	28	0	14199	544	5466	270373	12548	1630239	Akola
769697	36	57	231	0	0	3061	210	6324	80136	4715	1020216	Washim
1775781	155	543	1137	15	2	26662	505	6027	289178	250429	2607160	Amravati
1601495	85	624	1299	4	1	5701	548	54028	123271	161344	2458271	Yavatmal
1078787	249	411	1351	0	3	7242	420	3570	20665	13675	1236736	Wardha
2852598	1803	6288	24972	67	20	40755	9675	30389	176948	76053	4067637	Nagpur
1007586	120	350	1018	0	2	2887	416	1591	7205	21866	1136146	Bhandara
786847	83	997	1596	6	8	9651	265	1861	1628	64987	1200707	Gondiya
1721589	196	1342	4442	7	73	2988	2023	58782	20621	38649	2071101	Chandrapur
534287	62	315	399	0	0	1452	200	94911	4829	233871	970294	Gadchiroli
66643942	63480	93990	269309	408	447	709224	527995	1405958	6895501	4592838	96878588	Maharashtra

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last resident and
(जनगणना /

पूर्वीचे निवासस्थान	स्थलांतराचे कारण/							
	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A.भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	16,665	24,873	6,195	670	165	25	439	162
AI. गणना राज्यात	12,486	21,739	3,673	510	77	19	355	138
II. गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	4,179	3,134	2,522	160	88	4	84	24
1. उत्तर प्रदेश	1,426	646	989	17	22	1	17	3
2. कर्नाटक	536	629	273	44	5	1	8	3
3. गुजरात	412	437	172	10	21	1	13	4
4. मध्यप्रदेश	258	332	130	21	3	*	6	2
5. आंध्रप्रदेश	206	226	114	16	2	*	4	1
6. राजस्थान	262	169	142	4	20	1	5	1
5. बिहार	272	89	203	3	2	*	6	1
8. केरळ	146	112	97	10	2	*	3	2
9. तामीळनाडू	139	111	87	6	2	*	2	1
10. पश्चिम बंगाल	139	70	100	5	3	*	3	1
11. छत्तीसगड	98	107	52	17	1	*	1	*
12. ओडिशा	62	30	46	2	0	*	1	*
13. झारखंड	42	16	31	1	0	*	2	1
14. इतर व केंद्रशासित प्रदेश	180	160	86	6	5	*	12	5
B. भारताबाहेरील आशियाई देश	93	72	36	2	2	*	2	1
C. अन्य देश	7	7	2	*	*	*	1	*
D. अवर्गीकृत	*	*	*	*	*	*	*	*
एकूण- अ+ब+क+ड	16,764	24,952	6,232	673	167	25	441	163

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत/Total do not tally due to rounding

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.28

व शेवटचे निवासस्थान

reason for migration in Maharashtra
(Census 2001)

(संख्या हजारात/ Numbers In thousand)

Reason for Migration		जन्मानंतर निर्गमन		कुटुंबासहित निर्गमन		इतर		Last Residence
विवाह		Moved after birth		Moved with household		Other		
पुरुष	स्त्रिया	पुरुष	स्त्रिया	पुरुष	स्त्रिया	पुरुष	स्त्रिया	
Males	Females	Males	Females	Males	Females	Males	Females	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
114	14,739	3,107	1,998	2,949	4,182	3,696	3,097	Last Residence elsewhere in India
97	13,310	2,779	1,765	2,351	3,269	3,153	2,729	Within the state of enumeration
17	1,429	327	233	598	913	543	369	State in India beyond the State of enumeration
4	278	62	42	150	217	183	88	Uttar Pradesh
2	312	79	56	92	143	75	70	Karnataka
3	220	60	41	77	106	66	55	Gujarat
2	177	23	16	57	86	36	30	Madhya Pradesh
1	106	19	15	37	63	28	25	Andhra Pradesh
1	73	22	15	40	57	32	20	Rajasthan
*	31	8	6	24	37	29	11	Bihar
*	47	14	12	15	28	15	13	Kerala
1	49	12	10	18	31	18	13	Tamil Nadu
*	27	5	4	14	25	13	9	West Bengal
1	32	6	5	26	43	12	10	Chhatisgargh
*	12	2	2	5	9	6	4	Orissa
*	5	1	1	4	6	4	2	Jharkhand
1	59	13	10	37	60	27	20	other state & UTs
*	13	2	1	24	30	28	24	Countries in Asia beyond India
*	2	1	1	1	2	2	2	Other Countries
*	*	*	*	*	*	*	*	Unclassifiable
114	14,754	3,109	2,000	2,974	4,214	3,726	3,123	Total A+B+C+D

आधार.- भारताची जनगणना, २००१

Source.-- Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.29

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या
Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai
(जनगणना /census-2001)

(हजारात/in thousand)

अ.क्र. Sr.No	जन्मस्थान	गणनास्थान / Place of enumeration						Birth Place
		महाराष्ट्र / Maharashtra			बृहन्मुंबई / Greater Mumbai			
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	गणना राज्यात	45,863	43,061	88,925	4,614	4,118	8,733	Within the State of enumeration
(i)	गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले	34,005	21,980	55,985	3,569	3,224	6,793	Born at the place of enumeration
(ii)	गणना जिल्हयात इतरत्र जन्म झालेले	6,619	14,100	20,718	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration
(iii)	राज्यातील इतर जिल्हयात जन्म झालेले	5,240	6,981	12,221	1,045	894	1,939	Born in other district of the State
2	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्ये	4,428	3,328	7,756	1,965	1,207	3,172	States in India beyond the state of enumeration
1.	उत्तर प्रदेश	1,490	683	2173	861	379	1240	Uttar Pradesh
2.	कर्नाटक	588	679	1267	161	141	302	Karnataka
3.	गुजरात	432	458	890	247	249	496	Gujarat
4.	बिहार	289	98	387	121	38	159	Bihar
5.	राजस्थान	283	181	464	124	76	201	Rajasthan
6.	मध्यप्रदेश	271	346	616	29	24	53	Madhya Pradesh
7.	आंध्र प्रदेश	215	236	451	68	57	125	Andhra Pradesh
8.	के रळ	174	134	308	66	49	115	Kerala
9.	तामिळनाडू	149	118	267	90	72	162	Tamil Nadu
10.	पश्चिम बंगाल	147	77	223	72	32	104	West Bengal
11.	छत्तीसगड	101	110	210	3	3	6	Chhatisgargh
12.	ओरीसा	66	32	97	28	12	40	Orissa
13.	पंजाब	40	34	73	15	14	29	Punjab
१४.	इतर राज्ये व केंद्रशासित प्रदेश	185	144	329	78	61	140	other states & UTs
	(1 + 2) एकूण	50,291	46,390	96,681	6,579	5,325	11,904	(1+ 2) Total

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत / Total may not tally due to rounding of figures.

आधार : भारतीय जनगणना, २००१ / Source : Population Census of India,2001

Table No. 1.1
Population of Maharashtra according to Census 2011

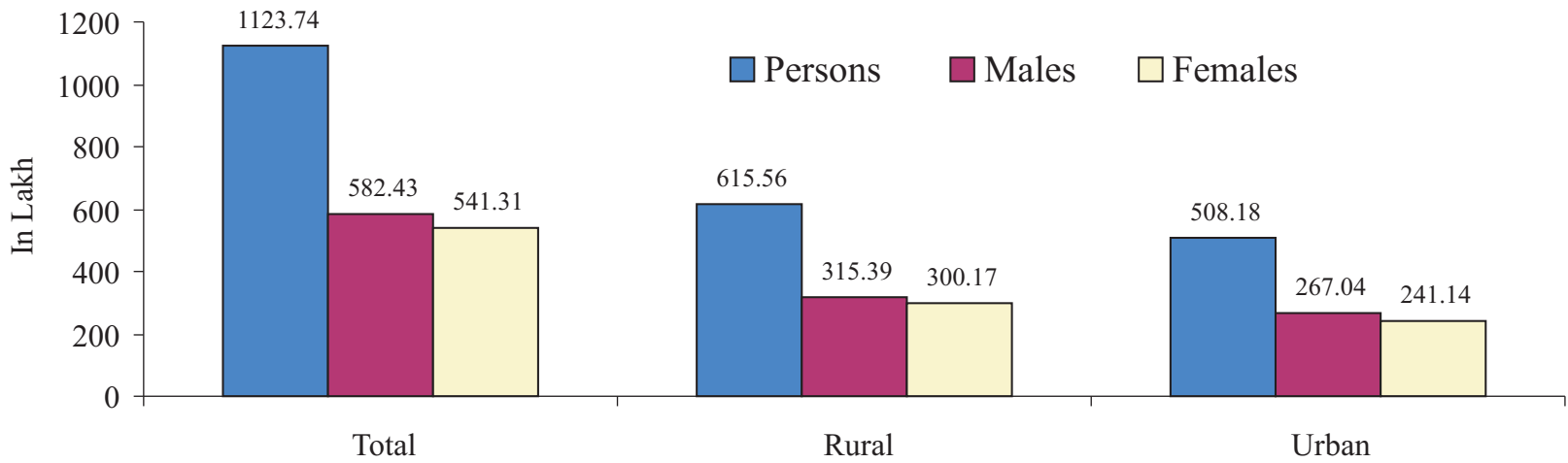

Table No. 1.5
Decadal variation in population of Maharashtra since 1901-2011

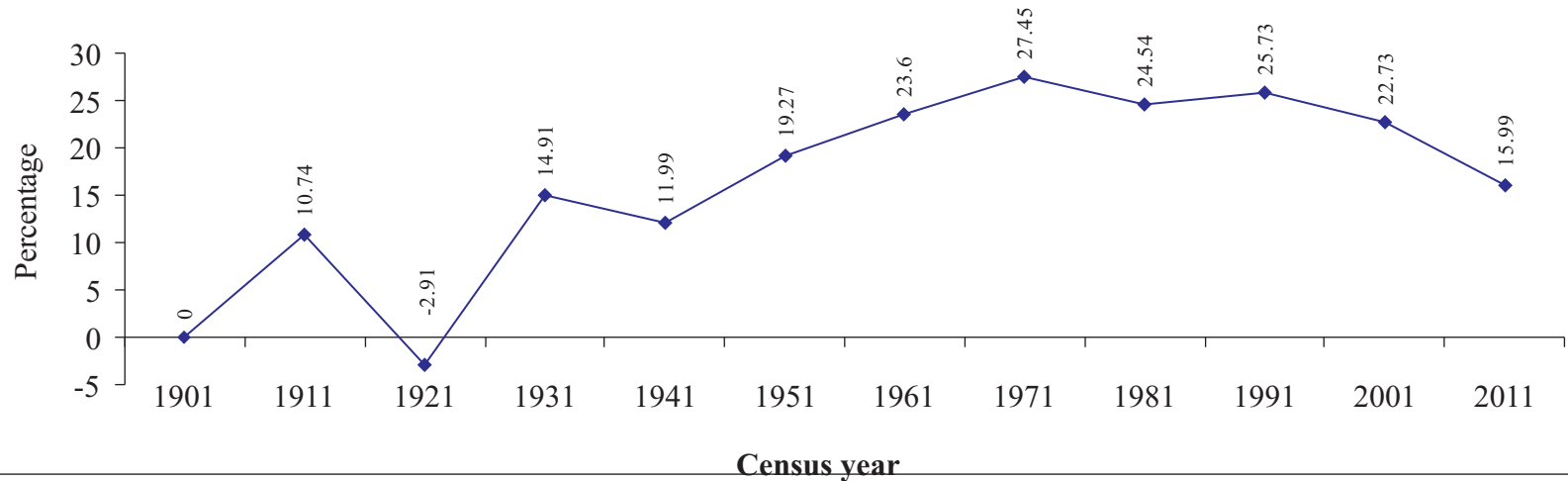

Table No. 1.5

Decennial population growth rate in Maharashtra (2001-2011)

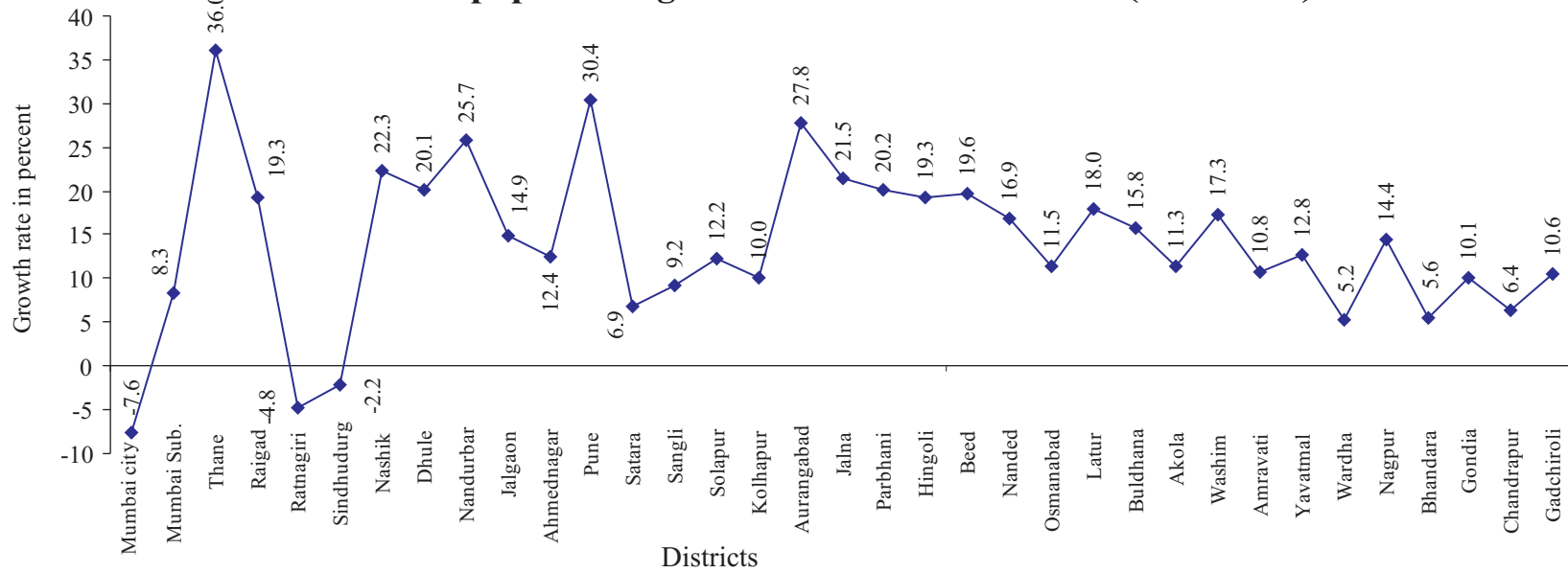
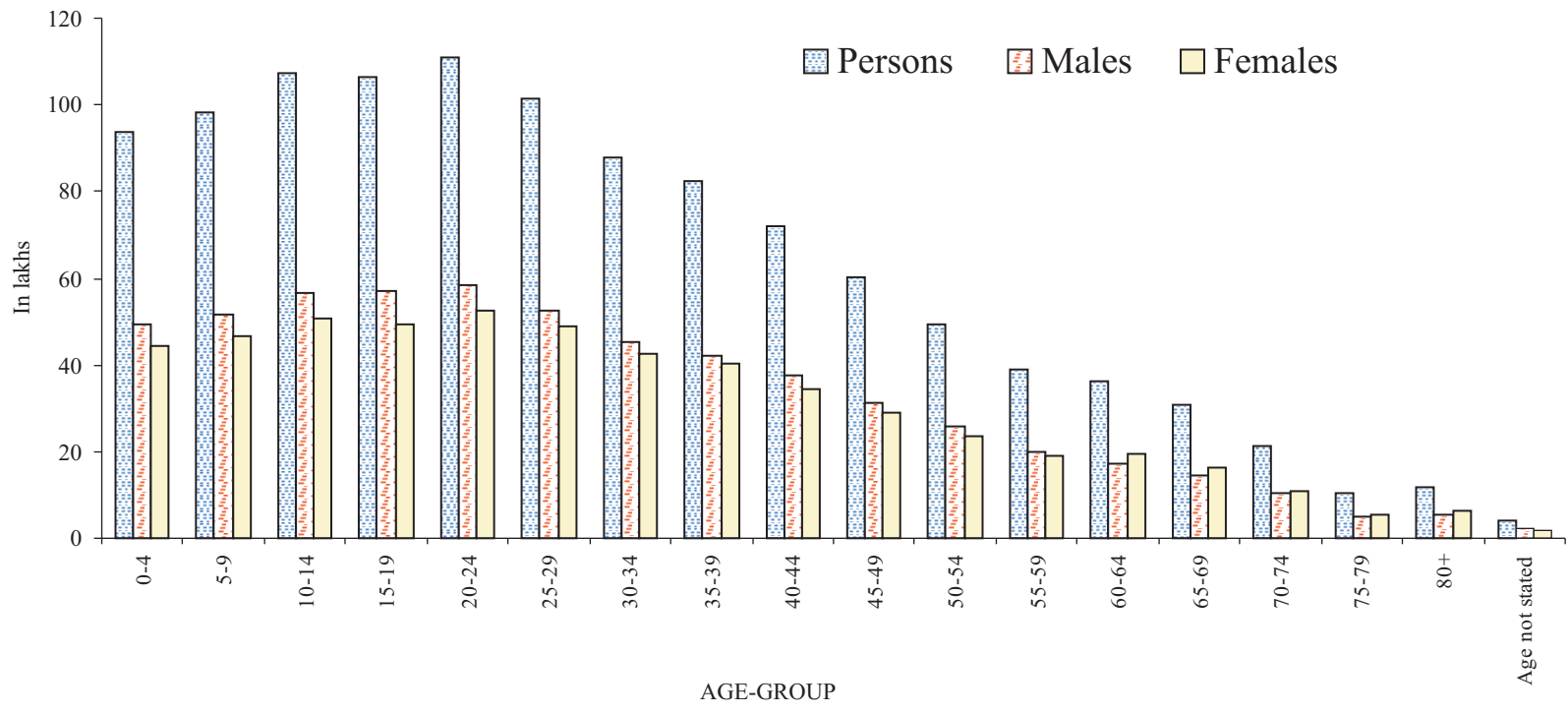

Table No. 1.12
Population of Maharashtra in five year age-group by sex (Census 2011)

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांत प्रत्यक्ष पडलेल्या प्रवासाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चोवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर त्याबाबतीत तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान/
Temperature at different Centres in Maharashtra State
(2011)

(डिग्री सेल्सियसमध्ये/In degree celsius)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र (2)	कमाल तापमान Highest temperature (3)	महिना Month (4)	किमान तापमान Lowest temperature (5)	महिना Month (6)	सरासरी तापमान /Mean Temp.		केंद्र Centre (2)
						कमाल Maximum (7)	किमान Minimum (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	कुलाबा (मुंबई)	41.6	March/मार्च	16.5	Jan./जाने.	34.8	18.6	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	41.3	March/मार्च	11.4	Dec./डिसें.	35.4	14.9	Santacruz (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	40.9	March/मार्च	14	Jan./जाने.	34.8	16.1	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	40.5	March/मार्च	14.2	Jan./जाने.	34.7	16.7	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	42	April/एप्रिल	9.6	Jan./जाने.	39.9	10.9	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	35.5	Dec./डिसें.	17	Jan./जाने.	33.5	20.5	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	40.6	March/मार्च	13.5	Dec./डिसें.	35.0	17.5	Ratnagiri
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	35.9	Nov./ नोव्हें.	13.6	Dec./डिसें.	34.6	15.9	Vengurla (Ratnagiri)
9	नाशिक	40.4	April/एप्रिल	4.4	Jan./जाने.	37.2	8.3	Nashik
10	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
11	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
12	जळगाव	44.8	May/मे	2.5	Jan./जाने.	42.2	6.6	Jalgaon
13	अहमदनगर	42.3	April/एप्रिल	1.8	Jan./जाने.	38.4	7.4	Ahmednagar
14	पुणे	40.4	May/मे	5.3	Jan./जाने.	37.3	9.9	Pune
15	महाबळेश्वर (सातारा)	34.1	April/एप्रिल	10	Jan./जाने.	31.4	13.5	Mahabaleshwar (Satara)
16	सातारा	40.6	May/मे	7	Jan./जाने.	38.1	13.2	Satara
17	सांगली	39.6	March/मार्च	10.2	Jan./जाने.	37.7	13.8	Sangli
18	सोलापूर	42.3	April/एप्रिल	9.6	Jan./जाने.	38.9	13.9	Solapur
19	कोल्हापूर	38.5	March, April/मार्च, एप्रिल	12.5	Jan./जाने.	36.4	15.3	Kolhapur
20	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	41.4	May/मे	6.9	Jan./जाने.	38.6	11.2	Chikhalthana (Aurangabad)
21	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalana
22	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
23	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	41.9	May/मे	7.6	Jan./जाने.	38.9	12.8	Osmanabad
25	परभणी	43.5	May/मे	6	Jan./जाने.	41.3	10.9	Parbhani
26	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
27	उदगीर (लातूर)	41.5	May/मे	11.6	Dec./डिसें.	38.9	14.6	Udgir (Latur)
28	बुलढाणा	39.2	May/मे	13.7	Jan./जाने.	32.3	20.8	Buldhana
29	अकोला (शहर)	42.6	May/मे	10.6	Jan./जाने.	35.1	19.8	Akola (City)
30	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
31	अमरावती	41.1	May/मे	13.6	Jan./जाने.	33.8	19	Amaravati
32	यवतमाळ	41.2	May/मे	9.7	Jan./जाने.	32.9	17.7	Yavatmal
33	वर्धा	43.4	May/मे	11.7	Jan./जाने.	34.3	20.5	Wardha
34	नागपूर (विमानतळ)	42.4	May/मे	11.3	Jan./जाने.	33.6	20.2	Nagpur (Air port)
35	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
36	गोंदिया	41.9	May/मे	12.1	Jan./जाने.	32.4	20.8	Gondia
37	चंद्रपूर	43.1	May/मे	13	Jan./जाने.	33.8	21.8	Chandrapur
38	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	43.3	May/मे	12.4	Jan./जाने.	34.6	21.4	Bramhapuri (Chandrapur)
39	गडचिरोली)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
40	दाबोलीम	35	Nov./ नोव्हें.	17.6	Dec./डिसें.	34.2	19.3	Dabolim
41	मोरमुगांव	35.6	Nov./ नोव्हें.	19.2	Jan./जाने.	34.1	20.9	Mormugao
42	गोवा(पणजी)	36.7	Jan./जाने.	17	Jan./जाने.	34.1	18.8	Goa (Panjim)

टिप : केंद्रांतील नावे, केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.2

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता
Relative Humidity at different Centres in Maharashtra State
(2011)

(टक्केवारी/Percentage)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				Centre (2)
		कमाल Highest (8:30) (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (17:30) (5)	महिना Month (6)	
1	कुलाबा (मुंबई)	97	Sept./सप्टें.	28	Oct./ऑक्टो.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	100	July/जुलै	23	February/फेब्रु.	Santacruz (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	98	July, August/जुलै, ऑगस्ट	33	March/मार्च	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	98.0	August/ऑगस्ट	36.0	Oct./ऑक्टो.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	100	June, August/जून, ऑगस्ट	19	April/एप्रिल	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	98	July, August/जुलै, ऑगस्ट	48	February/फेब्रु.	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	100	June-August/जून-ऑगस्ट	31	Nov./ नोव्हें.	Ratnagiri
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	98	Jan./जाने.	37	Nov./ नोव्हें.	Vengurla (Ratnagiri)
9	नाशिक	100	August, Sept./ऑगस्ट, सप्टें.	7	March/मार्च	Nashik
10	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
11	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
12	जळगाव	100	July/जुलै	13	March, April/मार्च, एप्रिल	Jalgaon
13	अहमदनगर	97.0	Sept./सप्टें.	10.0	March/मार्च	Ahmednagar
14	पुणे	98	July, Dec./जुलै, डिसें.	11	March/मार्च	Pune
15	महाबळेश्वर (सातारा)	100	June-Nov./जून-नोव्हें.	19	March/मार्च	Mahabaleshwar (Satara)
16	सातारा	100	Sept./सप्टें.	16	March/मार्च	Satara
17	सांगली	97	August/ऑगस्ट	13	April/एप्रिल	Sangli
18	सोलापूर	95	Oct./ऑक्टो.	14	April/एप्रिल	Solapur
19	कोल्हापूर	98	July/जुलै	15	Feb., April/फेब्रु., एप्रिल	Kolhapur
20	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	100	August/ऑगस्ट	13	March/मार्च	Chikhalthana (Aurangabad)
21	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalana
22	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
23	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
24	उस्मानाबाद	100	August/ऑगस्ट	9	April/एप्रिल	Osmanabad
25	परभणी	100	July/जुलै	13	March, April/मार्च, एप्रिल	Parbhani
26	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
27	उदगीर (लातूर)	98	July/जुलै	12	March, April/मार्च, एप्रिल	Udgir (Latur)
28	बुलढाणा	90	August/ऑगस्ट	21	March/मार्च	Buldhana
29	अकोला (शहर)	85	August/ऑगस्ट	19	May/मे	Akola (City)
30	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
31	अमरावती	93	August/ऑगस्ट	24	March/मार्च	Amaravati
32	यवतमाळ	88	August/ऑगस्ट	27	May/मे	Yavatmal
33	वर्धा	92	August/ऑगस्ट	33	May/मे	Wardha
34	नागपूर (विमानतळ)	91	August/ऑगस्ट	24	March, May/मार्च, मे	Nagpur (Air port)
35	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
36	गोंदिया	90	August/ऑगस्ट	18	March/मार्च	Gondia
37	चंद्रपूर	88	August, Sept./ऑगस्ट, सप्टें.	27	March/मार्च	Chandrapur
38	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	84	August/ऑगस्ट	36	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
39	गडचिरोली)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
40	दाबोलीम	100	June-Sept./जून-सप्टें.	42	February/फेब्रु.	Dabolim
41	मोरमुगांव	100	July/जुलै	38	Nov./ नोव्हें.	Mormugao
42	गोवा(पणजी)	100	June/जून	35	Dec./डिसें.	Goa (Panjim)

टिप : १) कंसातील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

२) अकोला व नागपूर व्यतिरीक्त इतर केंद्रांकरिता सापेक्ष आर्द्रता ८:३०(कमाल) व १७:३० (किमान) साठी आहे.

Note :—1) The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

2) Except Akola and Nagpur, for other stations Relative Humidity is at 8:30 (High) and 17:30 (Low).

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meterological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

अ.क्र.	जिल्हा	जानेवारी		फेब्रुवारी		मार्च		एप्रिल		मे		जून		जुलै	
		पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस	पावसाचे पाऊस	दिवस
Serial No.		Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1	मुंबई							N.A.							
2	मुंबई उपनगर														
3	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	296.2	15	679.7	27
4	रायगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	445.4	18	895.7	31
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	809.2	25	1305.4	31
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	984.9	27	958	31
7	पालघर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	186.2	12	727.5	30
8	नाशिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83.2	9	262	28
9	धुळे	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	32.8	3	171.9	17
10	नंदुरबार	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	26.7	4	220.1	18
11	जळगाव	-	-	-	-	-	-	0.1	0	7.8	1	20.8	3	181.5	18
12	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39.6	5	86.8	8
13	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	55.8	5	186	17
14	सातारा	-	-	-	-	-	-	7.7	1	0	0	114.2	14	271.5	22
15	सांगली	-	-	-	-	-	-	0.8	0	-	-	48	4	78.8	11
16	सोलापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	56.1	5	93.6	12
17	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	11.3	1	3.8	1	232.4	19	585.7	31
18	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	6.1	1	49.1	5	118.6	14
19	जालना	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43.4	5	95.3	12
20	परभणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99.5	6	192.5	19
21	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	56.3	5	278.8	19
22	बीड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81.1	8	108.6	13
23	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108.6	7	219.5	19
24	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	46.1	6	142.2	10
25	लातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115.9	14	183.5	15
26	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	113.9	9	201.8	19
27	अोला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151.4	9	292.9	22
28	वाशिम	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153.1	9	328.4	19
29	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176.5	8	282.4	19
30	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	170.9	10	357.1	22
31	वर्धा	-	-	-	-	-	-	-	-	0.6	0	123.3	9	213.1	20
32	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78	8	347	27
33	भंडारा	27.9	3	0	0	-	-	-	-	0	0	130.3	7	407.5	25
34	गोंदिया	21.4	3	-	-	-	-	-	-	0	0	92.6	6	453.4	24
35	चंद्रपूर	7.8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	102.2	8	449.6	26
36	गडचिरोली	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	98	8	559	27
	महाराष्ट्र राज्य	21.3	4	0	0	0	0	9	1	14.8	3	154	21	346.9	31

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise number of rainy days and normal rainfall (2012)

(पाऊस मिलिमीटरमध्ये/Rainfall in millimetre)

ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year			District
पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Normal Rainfall	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	
(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
													N.A.
579.5	28	590.8	17	96.1	8	-	-	-	-	2558.6	2242.3	95	Mumbai Mumbai Suburban Thane
858.5	29	599.9	21	171.9	10	0	0	0	0	3201.2	2971.4	109	Raigad
911.7	29	560	21	296.1	11	-	-	-	-	3591.4	3887.4	118	Ratnagiri
768.5	28	393.9	22	191.4	10	-	-	-	-	3596.1	3296.7	118	Sindhudurg
490.2	27	528.5	20	84.6	5	-	-	-	-	2575.2	2017	94	Palghar
280.1	24	162.4	14	75.7	7	-	-	-	-	1134.5	863.4	82	Nashik
112.3	8	80	11	10.6	2	-	-	-	-	612.4	407.6	41	Dhule
265.5	14	206.9	16	7.9	1	-	-	-	-	907.7	727.1	53	Nandurbar
102.5	10	86.2	9	15.3	2	0	0	-	-	755.6	414.2	43	Jalgaon
63.8	5	93.7	10	99.5	8	-	-	-	-	572	383.4	36	Ahmednagar
214.8	17	116.8	13	137.2	9	-	-	-	-	914.5	710.6	61	Pune
278.2	20	123.9	13	131.4	9	-	-	-	-	1033.4	926.9	79	Satara
58.9	9	68.1	8	154.4	9	-	-	-	-	623.9	409	41	Sangli
53.2	6	103.8	12	105.3	9	5.3	1	-	-	641.8	417.3	45	Solapur
454.5	25	268.5	19	155	12	18.2	2	-	-	2057.1	1729.4	110	Kolhapur
67.6	7	84.7	11	49.4	4	-	-	-	-	734.1	375.5	42	Aurangabad
62.8	6	78.8	9	44.3	3	-	-	-	-	750.4	324.6	35	Jalna
107.4	9	159.3	10	78.5	4	-	-	-	-	830.3	637.2	48	Parbhani
139.6	13	175.4	13	60	2	-	-	-	-	956.3	711.1	52	Hingoli
82.7	7	107.3	8	81.4	7	-	-	-	-	743.4	461.1	43	Beed
156.1	20	125.7	10	52.8	5	-	-	-	-	1017.5	662.7	61	Nanded
46.6	6	107	10	49.8	5	-	-	-	-	807.2	400.7	39	Osmanabad
160.8	16	163.9	9	136.4	7	0	0	-	-	871.8	760.5	61	Latur
110.9	10	141.7	11	44	3	-	-	-	-	785.9	612.3	52	Buldhana
148.8	17	198.7	10	36.3	2	-	-	-	-	808.9	828.1	60	Akola
148.1	11	164.9	12	52.1	3	-	-	-	-	924.3	846.6	54	Washim
244.5	19	318.1	15	25.3	3	-	-	-	-	942.3	1046.8	64	Amravati
184.5	13	195.7	12	41	2	-	-	-	-	1051.6	949.2	59	Yavatmal
204.4	15	310	12	26.2	2	8.9	1	-	-	1056.9	886.5	59	Wardha
289.4	20	279.3	12	18.3	2	18.5	1	-	-	1139.4	1030.5	70	Nagpur
530.6	19	232.8	15	8.6	1	25.5	2	-	-	1439.8	1363.2	72	Bhandara
446.1	25	241.5	15	11.6	2	9.7	1	-	-	1517.4	1276.3	76	Gondiya
455.4	19	257.9	11	54.4	2	19	2	-	-	1276.8	1346.3	69	Chandrapur
593.3	26	310	16	42.4	2	9.3	1	-	-	1502.3	1612	80	Gadchiroli
285.2	25	222.5	17	79.6	8	11.9	1	0	0	1278.3	1145.2	111	Maharashtra State

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.2.4

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at different Centres (2012)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I मुंबई																Mumbai (Distt.)
1	कुलाबा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II मुंबई उपनगर																Mumbai Sub.(Distt.)
1	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III ठाणे (जिल्हा)																Thane (Distt.)
1	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	384.6	12	720	28	Thane
2	कल्याण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	235	10	763	26	Kalyan
3	मुरबाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	307.3	9	486.7	24	Murbad
4	भिवंडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	215	11	689	24	Bhivandi
5	शहापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	348.8	11	661.2	28	Shahapur
6	उल्हासनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	312	15	767.4	27	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	270.9	11	670.8	26	Ambarnath
IV रायगड (जिल्हा)																Raigadh (Distt.)
1	अलिबाग	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	333.2	11	499.6	20	Alibag
2	पनवेल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	311	12	774.9	25	Panwel
3	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	331.2	19	1106.2	29	Karjat
4	खालापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	368.5	14	912.9	29	Khalapur
5	उरण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	180	5	479	22	Uran
6	सुधागड (पाली)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	437.8	15	938.2	30	Sudhagad
7	पेण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	205.8	15	685.6	30	Pen
8	महाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	517.4	13	1047	29	Mahad
9	मानगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	597	14	1235.8	30	Mangaon
10	रोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	441	14	1000	31	Roha
11	पोलादपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	646	15	1016	29	Poladpur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
12	मुरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	353	10	625	26	Murud
13	श्रीवर्धन	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	494.2	19	808	26	Shriwardhan
14	म्हसाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	744.9	18	1186.7	29	Mahasala
15	तळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	719.4	17	1109	30	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	809.2	25	1305.4	31	Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	-	-	-	-	-	-	-	-	15	1	1015	21	1445	30	Chiplun
2	दापोली	-	-	-	-	-	-	-	-	1.2	0	933.9	19	1107.7	29	Dapoli
3	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	649	20	1055	29	Khed
4	गुहागर	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	777	17	717	25	Guhagar
5	मंडणगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	752	18	1380	31	Mandangad
6	रत्नागिरी (टी)	-	-	-	-	-	-	-	-	4.4	1	759.8	20	1318.4	26	Ratnagiri
5	सगमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1009.3	23	2122.1	31	Sangameshwar
6	राजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1	785	22	1375	31	Rajapur
7	लांजा	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	601	21	1227	28	Lanja
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	984.9	27	958	31	Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1037	20	687	19	Devgad
2	मालवण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1332	22	714.8	24	Malwan
3	सावंतवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	987	22	967	31	Sawantwadi
4	वेंगुर्ला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	987.9	25	594.8	27	Vengurla
5	कणकवली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	794.6	25	1234.4	30	Kankawali
6	कुडाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	892	26	1003	31	Kudal
7	वैभववाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	710	23	1363	29	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1026	24	1070	31	Dodamarg
VII	पालघर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	186.2	12	727.5	30	Palghar
1	वसई	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	156	9	573	21	Vasai
2	वाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	199.2	6	617	26	Wada
3	डहाणू	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	151.6	9	482.8	19	Dahanu
4	पालघर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	187.6	11	672	22	Palghar
5	जव्हार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	210	10	1088	30	Javhar
6	मोखाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	211.7	10	816.7	28	Mokhada
7	तलासरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	157	12	616	28	Talasari
8	विक्रमगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	214	9	953.8	28	Vikramgad
VIII	नाशिक (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83.2	9	262	28	Nasik (Distt.)
1	मालेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79	5	80	6	Malegaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
2	बागलाण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	4	60	5	Baglan
3	कळवण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	3	160	11	Kalwan
4	नांदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	5	76	7	Nandgaon
5	सुरगणा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77	8	509	23	Surgana
6	नाशिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	3	148.5	14	Nasik
7	दिंडोरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	5	204	15	Dindori
8	इगतपुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	338	13	997	30	Egatpuri
9	पेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	91	6	589	28	Peth
10	निफाड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	3	118	8	Niphad
11	सिन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	3	101	11	Sinnar
12	येवला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	122	8	Yevla
13	चांदवड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	114	5	151	8	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	147	5	522	27	Trimbakeshwar
15	देवळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	4	95	6	Devali
IX	धुळे (जिल्हा)	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	32.8	3	171.9	17	Dhule (Distt.)
1	धुळे	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	59	4	158	13	Dhule
2	साक्री	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	35	3	89	10	Sakri
3	शिरपुर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	1	0	211	13	Shirpur
4	सिंदखेडा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	35	2	227	16	Shindkheda
X	नंदुरबार (जिल्हा)	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	26.7	4	220.1	18	Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	32	3	216	15	Nandurbar
2	नवापुर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	26	4	272	21	Navapur
3	शहादा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	19	2	194	13	Shahada
4	तळोदा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	26.8	2	241.6	16	Taloda
5	अक्राणी	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	10.1	1	174	14	Akrani
6	अक्कलकुआ	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	45.3	3	224.3	22	Akkalkua
XI	जळगाव (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	0.1	0	7.8	1	20.8	3	181.5	18	Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	2	0	12.8	2	154.7	15	Jalgaon
2	भुसावळ	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	19.8	2	142.4	12	Bhusawal
3	यावल	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	13	1	227.6	15	Yaval
4	रावेर	-	-	-	-	-	-	0	0	1	0	10.2	1	182.4	14	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	10	2	182.2	14	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	6.4	0	202.9	14	Amalner
7	चोपडा	-	-	-	-	-	-	0	0	16	1	4	0	218.4	13	Chopda

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
8	एरंडोल	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	39	4	248	16	Erandol
9	पारोळा	-	-	-	-	-	-	0	0	2	0	20.2	4	284.8	15	Parola
10	चालिसगाव	-	-	-	-	-	-	1	0	13	1	44	4	100	9	Chalisgaon
11	जामनेर	-	-	-	-	-	-	0	0	9	2	15.3	2	151.9	17	Jamner
12	पाचोरा	-	-	-	-	-	-	0	0	16	1	28.6	2	152.3	16	Pachora
13	भडगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	6	1	28	3	133.3	13	Bhadgaon
14	धरणगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	29.5	3	196.2	14	Dharangaon
15	बोधवाडा	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	14.7	2	147.1	14	Bodhwada
XII	अहमदनगर (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39.6	5	86.8	8	Ahamadnagar (Distt.)
1	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.2	1	89.1	4	Nagar
2	पारनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	1	48.5	6	Parner
3	श्रीगोंदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	30	5	Shrigonda
4	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	1	53	2	Karjat
5	जामखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	3	94	4	Jamkhed
6	शेवगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	38	6	Shegaon
7	पाथर्डी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	1	40	4	Pathardi
8	नेवासा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.8	2	133.4	9	Newasa
9	राहुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44.5	2	131.5	5	Rahuri
10	संगमनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33	3	118.8	8	Sangamner
11	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	2	179	13	Akola
12	कोपरगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	4	60	10	Kopargaon
13	श्रीरामपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33.3	2	102	7	Shrirampur
14	रहाटा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	169	6	98	11	Rahata
XIII	पुणे (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	55.8	5	186	17	Pune (Distt.)
1	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	35.7	4	60.1	9	Pune city
2	हवेली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	35.7	4	66.2	10	Haveli pune
3	मुळशी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	111	6	378	24	Mulshi paud
4	भोर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	74	7	185	13	Bhor
5	मावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	69.3	5	299.3	16	Maval wadgaon
6	वेल्ले	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	284.4	10	636	27	Velhe
7	जुन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	32	3	136	12	Junnar
8	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6.4	1	78.4	10	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	50	2	192	13	Ambegaon Ghodegaon
10	शिरूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1	0	20	5	Shirur ghodnandi

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
11	बारामती	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6	1	64	4	Baramati
12	इंदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	32.2	5	58.4	4	Indapur
13	दौंड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	18.2	3	31.8	6	Daund
14	पुरंधर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	26	5	52	5	Purandar Saswad
XIV	सोलापूर (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	56.1	5	93.6	12	Solapur (Distt.)
1	उत्तर सोलापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	39.6	4	87.7	8	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	39.6	4	87.7	8	S.solapur
3	बाशी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	109.8	3	189.7	12	Barshi
4	अक्कलकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	65	7	132.6	10	Akkalkot
5	मोहोळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	47.2	3	54.4	5	Mohol
6	माढा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	92.1	5	148.9	7	Madha
7	करमाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	36	3	56.9	5	Karmala
8	पंढरपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	3	108.4	6	Pandharpur
9	सांगोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	48.4	4	16.8	2	Sangola
10	माळशिरस	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	21.1	4	70	6	Malshiras
11	मंगलवेढा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	94	6	74.4	8	Mangalwedha
XV	सातारा (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	7.7	1	0	0	114.2	14	271.5	22	Satara (Distt.)
1	सातारा	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	50.6	6	119.5	12	Satara
2	जवळी (मेढा)	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	123.2	11	333.2	17	Javli medha
3	पाटण	-	-	-	-	-	-	14	1	0	0	156.4	12	485.4	20	Patan
4	कराड	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	109.4	7	179.8	11	Karad
5	कोरेगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	28.2	4	70.6	7	Koregaon
6	खटाव	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	11.4	1	54.3	3	Khatav vaduj
7	माण	-	-	-	-	-	-	1	0	0	0	17.8	2	38.5	2	Man dahiwadi
8	फलटण	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	80	5	25.1	3	Phaltan
9	खंडाळा	-	-	-	-	-	-	18	1	0	0	31.2	5	55.6	6	Khandala
10	वाई	-	-	-	-	-	-	39.5	1	0	0	63.8	6	121.5	10	Wai
11	महाबळेश्वर	-	-	-	-	-	-	12.2	1	0	0	586.4	20	1488.2	29	Mahableshwar
XVI	सांगली (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	0.8	0	-	-	48	4	78.8	11	Sangli (Distt.)
1	मिरज	-	-	-	-	-	-	5	0	-	-	38.3	3	76.4	9	Miraj
2	जत	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	9.2	1	13.7	1	Jath
3	खानापूर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	59	5	80	9	Khanapur vita
4	वाळवा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	65	5	125	12	Valva eslampur
5	तासगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	29.1	5	75.4	6	Tasgaon
6	शिराळा	-	-	-	-	-	-	2	0	-	-	69	5	263	19	Shirala

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
7	आटपाडी	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	66	2	2	0	Atpadi
8	कवठेमहाकाळ	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	22.2	3	14.3	2	Kavthemahankal
9	पलुस	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	38	3	62	9	Palus
10	काडेगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	85	9	75	10	Kadegaon
XVII	कोल्हापूर (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	11.3	1	3.8	1	232.4	19	585.7	31	Kolhapur (Distt.)
1	हातकणंगले	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	70	5	154	14	Hatkanangle
2	शिरोळ	-	-	-	-	-	-	10	2	0	0	32	4	121	11	Shirol
3	पन्हाळा	-	-	-	-	-	-	20	1	32	1	154	9	484	26	Panhala
4	शाहूवाडी	-	-	-	-	-	-	22	1	2	0	225	10	662	26	Shauwadi
5	राधानगरी	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	313	16	1137	30	Radhanagari
6	गानबावडा	-	-	-	-	-	-	7	1	0	0	1065	24	2045	31	Bavda
7	करवीर	-	-	-	-	-	-	21.2	3	4.5	1	69.6	6	244.6	17	Karveer kolhapur
8	कागल	-	-	-	-	-	-	13	1	0	0	63	5	150	14	Kagal
9	गडहिंग्लज	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	68	4	173	15	Gadhinglaj
10	बुधरगड	-	-	-	-	-	-	0.2	0	0	0	149	8	396	24	Bhudargad
11	आजरा	-	-	-	-	-	-	28.6	2	7	1	168	11	511	26	Ajara
12	चांदगड	-	-	-	-	-	-	12	2	0	0	326	16	950	28	Chandgad
XVIII	औरंगाबाद (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	6.1	1	49.1	5	118.6	14	Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	45.8	7	103.8	10	Aurangabad
2	पैठण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11.3	2	82.3	8	Paithan
3	गंगापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	27.6	2	59.4	6	Gangapur
4	वैजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	8.3	1	56.7	4	118	8	Vaijapur
5	कन्नड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	58.3	4	106	11	Kannad
6	खुलदाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	44	2	168.3	13	Khultabad
7	सिल्लोड	-	-	-	-	-	-	-	-	13.4	1	75.6	4	145.8	12	Sillod
8	सोयेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	9.5	1	57.5	4	181.3	16	Soegaon
9	फुलांबरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	65.4	5	95	11	Phulambri
XIX	जालना (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43.4	5	95.3	12	Jalna (Distt.)
1	भोकरदान	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28.8	3	114	15	Bhokardhan
2	जाफराबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	4	124.8	13	Jafrabad
3	जालना	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76.1	9	113.2	11	Jalna
4	अंबड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19.1	4	65.9	9	Ambad
5	परतूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	7	110.6	13	Partur
6	बदनापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34.3	2	101.6	9	Badnapur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
7	धनसावंगी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	3	74	9	Ghansangvi
8	मंथा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54.7	7	59.8	9	Mantha
XX	बीड (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81.1	8	108.6	13	Beed (Distt.)
1	बीड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40.8	5	161.2	7	Beed
2	पाटोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	4	103.6	8	Patoda
3	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34.4	4	61.5	4	Ashti
4	गेवराई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	3	39.7	7	Gevari
5	माजलगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97	7	164.1	15	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	104	6	114	11	Ambejogai
7	कैज	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	4	75.8	7	Kej
8	परळी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108	7	125	11	Parali
9	धरूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	5	124.5	13	Dharur
10	वाडवानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	3	153	10	Vadavani
11	शिरूरकासार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	2	73.2	8	Shirur Kasar
XXI	लातूर (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115.9	14	183.5	15	Latur (Distt.)
1	लातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59.3	7	182.2	12	Latur
2	औसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79.6	8	169.6	9	Ausa
3	अहमदपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	114.5	10	193.8	17	Ahmedpur
4	निलंगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	149.9	10	146.7	10	Nilanga
5	उदगीर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82.7	5	196.1	12	Udgir
6	चाकूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	119.8	10	183.6	13	Chakur
7	रेनापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105.3	6	246.3	12	Renapur
8	देवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127	9	139.9	11	Davani
9	शिरूर अनंतमल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	134.8	11	113.3	8	Shirur Anantmal
10	जालकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	184	6	262	15	Jalkot
XXII	उस्मानाबाद (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	46.1	6	142.2	10	Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0	36.7	5	121.2	12	Osmanabad
2	तुळजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	14	2	38.7	6	146.1	14	Tuljapur
3	परांडा	-	-	-	-	-	-	-	-	13	2	48.8	3	171.2	8	Paranda
4	भूम	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	74.2	6	116	10	Bhum
5	कळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	12	2	53	5	114.4	11	Kalamb
6	उमरगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1	39.7	8	117.5	12	Umarga
7	नवीन लोहारा	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	45.7	6	195.7	10	Lohara
8	वाशी	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1	29.3	3	154	10	Washi

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXIII	नांदेड (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	108.6	7	219.5	19	Nanded (Distt.)
1	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	5	157	14	Nanded
2	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	6	178	13	Biloli
3	मुखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	154	11	190	17	Mukhed
4	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79	6	168	14	Kandhar
5	लोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	5	142	13	Loha
6	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	5	277	17	Hadgaon
7	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	6	203	14	Bhokar
8	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	117	9	170	13	Deglur
9	किनवट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	152.4	8	311.6	19	Kinwat
10	मुदखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	154	7	208	14	Mudkhed
11	हिमायत नगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96	5	360	17	Himayat Nagar
12	माहूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128.4	5	443.6	16	Mahur
13	धरमाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	123	6	181	13	Dharmabad
14	उमरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92.5	5	169.5	16	Umari
15	अर्धापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88	4	210	12	Ardhapur
16	नायगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	191	7	140	11	Naigaon kh
XXIV	परभणी (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99.5	6	192.5	19	Parabhani (Distt.)
1	परभणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41.9	6	284.1	18	Parbhani
2	गंगाखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	118	7	168	17	Gangakhed
3	पाथरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93	8	223.6	16	Pathari
4	जिंतूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	119	7	149.2	13	Jintur
5	पूर्णा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.4	5	178.7	15	Purna
6	पालम	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99.8	5	180.2	16	Palam
7	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	144.8	6	185.2	15	Seloo
8	सोनपेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72	5	191.5	17	Sonpeth
9	मनवत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106	5	171	14	Manvat
XXV	हिंगोली (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	56.3	5	278.8	19	Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0	88.9	5	281.1	18	Hingoli
2	कळमनुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	51.9	5	319.3	17	Kalmnuri
3	बसमत	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	52	4	249	14	Basmat
4	औढा नागनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	71.4	2	277	10	Audha
5	सेनगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	17.2	2	267.8	17	Sengaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXVI	बुलढाणा (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	113.9	9	201.8	19	Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	129	5	333	16	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	142	6	280	15	Sangrampur
3	चीखली	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	93	7	182	15	Chikhali
4	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	87	6	232	17	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	151	5	118	11	Deulgaon raja
6	मेहकर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	102	5	159	15	Mehkar
7	सींदखेड राजा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	82	9	110	13	Shindkhedraja
8	लोणार	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	144	7	215.2	17	Lonar
9	खामगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	225.3	6	250.1	16	Khamgaon
10	शेगांव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	158.3	6	193.7	16	Shegaon
11	मलकापूर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	30.5	3	206.5	17	Malkapur
12	मोताळा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	83	8	149	14	Motala
13	नांदुरा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	54.5	3	195	14	Nandura
XXVII	अकोला (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151.4	9	292.9	22	Akola (Distt.)
1	अकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	156.1	7	356.2	15	Akot
2	तेल्हारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	165.8	7	279.6	16	Telhara
3	बाळापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	95	7	220.6	17	Balapur
4	पातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	10	308.1	18	Patur
5	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131.2	8	253.5	18	Akola
6	बाशी टाकली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.3	8	309.5	16	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	245	7	322.3	18	Murtijapur
XXVIII	वाशीम (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153.1	9	328.4	19	Washim (Distt.)
1	वाशीम	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150.4	8	299.2	20	Washim
2	रिसोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78.4	6	212.5	18	Risod
3	मालेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	127.9	8	284.4	18	Malegaon
4	मंगरुळपीर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	196.2	6	424.1	18	Mangrulpur
5	मानोरा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	177.8	7	396.5	15	Manora
6	कारंजा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	188.1	8	352.3	16	Karanja
XXIX	अमरावती (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176.5	8	282.4	19	Amravati (Distt.)
1	धारणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116.4	4	461.8	20	Dharni
2	चिखलधरा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	274.7	6	620.4	18	Chikhaldhara
3	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	203.7	7	295.2	16	Amravati
4	भातकुली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	174.8	5	398.7	16	Bhatkuli

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
5	नांदगाव खांदेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	185.5	7	301	17	Nandgaon khandeshwar
6	चांदूर रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	122.2	5	166.4	13	Chandur railway
7	तिवसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	183.9	5	217.1	15	Tiwasa
8	मोर्शी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	139.2	5	214	15	Morshi
9	वरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	179.6	7	140.5	13	Warud
10	दर्यापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132.8	4	289.6	17	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	238.8	8	223.5	14	Anjangaon
12	अचलपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	153.9	6	302.4	16	Achalpur
13	चांदूर बाजार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	115.4	6	161.1	11	Chandubajar
14	धामणगांव रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	246.9	8	162	13	Dhamangaon railway
XXX	यवतमाळ (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	170.9	10	357.1	22	Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	206	9	409.1	17	Yeotmal
2	बाभुळगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	218.2	7	322	18	Bhabulgaon
3	कळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	189	6	292	16	Kalam
4	दारव्हा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141	10	327	15	Darva
5	दिग्रस	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	170	6	420.9	14	Digras
6	आर्णी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	187	9	621	17	Arni
7	नेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	144	6	291	16	Ner
8	पुसद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201	6	336	19	Pusad
9	उमरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	8	330	17	Umerkhed
10	मोहगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	128	5	373	16	Mohagaon
11	वाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	148	8	339.7	17	Wani
12	मारेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141	8	341	17	Maregaon
13	झरीझामरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120	6	256	18	Zarijamni
14	केळापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	307	12	437	16	Kelapur
15	घाटंजी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	222	7	376	14	Ghatanji
16	राळेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	7	242.5	17	Ralegaon
XXXI	वर्धा (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	0.6	0	123.3	9	213.1	20	Wardha (Distt.)
1	आर्वी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	177	4	232	17	Arvi
2	कारंजा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	109.8	6	216.8	20	Karanja
3	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	59.3	5	166.2	16	Ashti
4	वर्धा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	80	5	241.9	16	Wardha
5	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	44	3	121	15	Seloo
6	देवळी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	69.4	6	186.6	17	Devali

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
7	हिंगणघाट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	189.3	7	232.1	19	Hinganghat
8	समुद्रपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	159.5	6	307.5	18	Samudrpur
XXXII	नागपूर (जिल्हा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78	8	347	27	Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126.1	6	447.8	17	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126.4	6	451	17	Nagpur gramin
3	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52.8	3	257.6	17	Kamthi
4	हिंगणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.6	6	292.7	20	Hingni
5	रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39.8	2	283.2	12	Ramtek
6	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.1	3	414.5	21	Parshiwani
7	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101	5	247.2	19	Maudha
8	काटोल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	171	5	307.5	18	Katol
9	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45.4	2	192.6	13	Narkhed
10	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28.6	4	273.2	18	Savner
11	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	55	4	523	24	Kalmeshwar
12	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	5	411.6	19	Umrer
13	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	140	7	406	20	Bhiwapur
14	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79.4	5	343.4	18	Kuhi
XXXIII	भंडारा (जिल्हा)	27.9	3	0	0	-	-	-	-	0	0	130.3	7	407.5	25	Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	10	1	0.2	0	-	-	-	-	0	0	138.1	8	464.9	20	Bhandara
2	मोहाडी	10.2	1	0	0	-	-	-	-	0	0	144.9	9	416.2	19	Mohadi
3	तुमसर	12.2	1	0	0	-	-	-	-	0	0	43	4	336.6	17	Tumsar
4	पौनी	9.1	1	0	0	-	-	-	-	0	0	160.5	6	398.6	18	Pavni
5	साकोली	53.5	2	0	0	-	-	-	-	0	0	205	6	401	19	Sakoli
6	लखानदूर	47.8	3	0	0	-	-	-	-	0	0	97.4	6	422.7	18	Lakhandur
7	लाखनी	52	2	0	0	-	-	-	-	0	0	123.3	5	412	21	Lakhani
XXXIV	गोंदिया (जिल्हा)	21.4	3	-	-	-	-	-	-	0	0	92.6	6	453.4	24	Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	20.4	4	-	-	-	-	-	-	0	0	69.4	5	542.2	20	Gondia
2	आमगांव	32	1	-	-	-	-	-	-	0	0	79.7	4	476.2	15	Amgaon
3	तिरोडा	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0	132.7	7	422.7	19	Tiroda
4	गोरेगाव	14.8	1	-	-	-	-	-	-	0	0	91.5	4	478.4	20	Goregaon
5	सालेकसा	39	3	-	-	-	-	-	-	0	0	65.8	4	400.6	20	Salekasa
6	देवरी	16	1	-	-	-	-	-	-	0	0	76	5	398.5	22	Devari
7	अर्जुनी मोरगांव	48.4	3	-	-	-	-	-	-	0	0	78	5	417	19	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जुनी	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0	147.4	6	490	20	Sadak arjuni

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXV	चंद्रपूर (जिल्हा)	7.8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	102.2	8	449.6	26	Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	106.8	7	597	23	Chandrapur
2	मूल	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	68.8	6	343.8	17	Mul
3	गोंडपिंपरी	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	68	7	407	21	Gondpimpri
4	वरोरा	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	90	5	404.8	17	Varora
5	भद्रावती	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	106.2	7	466.5	16	Bhdravati
6	चिमूर	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	32.7	3	210.8	14	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	33	1	-	-	-	-	-	-	-	-	168.6	9	466.2	18	Bramhpuri
8	नागभिड	25	1	-	-	-	-	-	-	-	-	159.4	9	387	20	Nagbhid
9	सिंदेवाही	16.2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	85.4	7	356.2	19	Sindhewahi
10	राजुरा	7.3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	32.5	4	549.7	16	Rajura
11	कोरपणा	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	190.8	7	476.4	17	Korpana
12	सावली	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	85.5	6	382.8	18	Savali
13	बल्लरपूर	19.4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	65	7	546	21	Ballarpur
14	पोमभूरणा	1.5	0	-	-	-	-	-	-	-	-	68.6	6	586.6	18	Pombhurna
15	जिवती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	205.9	6	558.2	22	Jivati
XXXVI	गडचिरोली (जिल्हा)	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	98	8	559	27	Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	112.2	5	396.2	23	Gadchiroli
2	कुरखेडा	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	74.9	5	693.6	21	Kurkheda
3	आरमोरी	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	159.4	6	376.2	20	Armori
4	चामोर्शी	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	99	6	532.5	22	Chamorshi
5	सिरोंचा	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	108	7	461.5	19	Sironcha
6	अहेरी	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	69.4	6	785.5	25	Aheri
7	इटापल्ली	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	67.1	5	578.8	22	Etapalli
8	धानोरा	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	120	6	524.4	22	Dhanora
9	कोरची	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	33.5	5	718	24	Korchi
10	देसाईगंज	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	116.4	8	463.4	18	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	112.8	7	587	20	Mulchera
12	भामरागड	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-	101.6	5	518	16	Bhamragad

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4 – Contd.

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total		Centre
		पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I	मुंबई													Mumbai (Distt.)
1	मुंबई (कुलाबा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर													Mumbai Sub.(Distt.)
2	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)	579.5	28	590.8	17	96.1	8	-	-	-	-	2242.3	95	Thane (Distt.)
1	ठाणे	562.9	29	669.8	17	122.4	6	-	-	-	-	2459.7	92	Thane
2	कल्याण	725	23	652	17	121	3	-	-	-	-	2496	79	Kalyan
3	मुरबाड	624	28	468	18	114	6	-	-	-	-	2000	85	Murbad
4	भिवंडी	600	23	551	15	82	5	-	-	-	-	2137	78	Bhivandi
5	शहापूर	524	25	523.6	17	97.4	6	-	-	-	-	2155	87	Shahapur
6	उल्हासनगर	529.6	27	675	16	68.7	4	-	-	-	-	2352.7	89	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	493	23	596.4	15	67.6	3	-	-	-	-	2098.7	78	Ambarnath
IV	रायगड (जिल्हा)	858.5	29	599.9	21	171.9	10	0	0	0	0	2971.4	109	Raigadh (Distt.)
1	अलिबाग	665.3	23	547.8	17	118.7	6	0	0	0	0	2164.6	77	Alibag
2	पनवेल	680.8	28	422.2	17	177.6	7	0	0	0	0	2366.5	89	Panwel
3	कर्जत	912.2	30	613.6	19	185.4	8	0	0	0	0	3148.6	105	Karjat
4	खालापूर	903	27	709.1	20	149.7	7	0	0	0	0	3043.2	97	Khalapur
5	उरण	570.2	25	482	19	89	5	0	0	0	0	1800.2	76	Uran
6	सुधागड (पाली)	1004.2	27	739	18	172.5	7	0	0	0	0	3291.7	97	Sudhagad
7	पेण	580.7	29	497.2	19	131.5	8	0	0	0	0	2100.8	101	Pen
8	महाड	1017.9	27	618.1	19	155.9	7	0	0	0	0	3356.3	95	Mahad
9	मानगाव	893	27	690.6	19	250	10	0	0	0	0	3666.4	100	Mangaon
10	रोहा	834	26	725	16	156	8	0	0	0	0	3156	95	Roha
11	पोलादपूर	1130	28	605	19	197	11	0	0	0	0	3594	102	Poladpur
12	मुरुड	822	26	556	16	180	6	0	0	0	0	2536	84	Murud

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
13	श्रीवर्धन	974.3	23	442.5	19	158.2	7	0	0	0	0	2877.2	94	Shriwardhan
14	म्हसाळा	1003.2	28	630	17	222.8	8	0	0	0	0	3787.6	100	Mahasala
15	तळा	886	26	721	18	236	9	0	0	0	0	3671.4	100	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)	911.7	29	560	21	296.1	11	-	-	-	-	3887.4	118	Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	1028	27	597	20	312	9	-	-	-	-	4412	108	Chiplun
2	दापोली	866.3	28	493.1	19	253	5	-	-	-	-	3655.2	100	Dapoli
3	खेड	953	28	547	20	250	8	-	-	-	-	3454	105	Khed
4	गुहागर	657	22	331	17	141	7	-	-	-	-	2629	89	Guhagar
5	मंडणगड	1211	28	658	21	132	7	-	-	-	-	4133	105	Mandangad
6	रत्नागिरी (टी)	557.8	21	489	16	292	6	-	-	-	-	3421.4	90	Ratnagiri
5	सगमेश्वर	1304.3	28	765.3	19	673	9	-	-	-	-	5878	111	Sangameshwar
6	राजापूर	769	28	559	22	242	11	-	-	-	-	3740	115	Rajapur
7	लांजा	856	27	600	18	371	10	-	-	-	-	3659	105	Lanja
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)	768.5	28	393.9	22	191.4	10	-	-	-	-	3296.7	118	Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	497	17	328	13	124	7	-	-	-	-	2673	76	Devgad
2	मालवण	550.2	21	314	15	172	5	-	-	-	-	3083	87	Malwan
3	सावंतवाडी	851	25	422	20	243	10	-	-	-	-	3470	108	Sawantwadi
4	वेंगुर्ला	683.8	26	259	19	133.5	7	-	-	-	-	2659	104	Vengurla
5	कणकवली	1054	28	564	18	381	8	-	-	-	-	4028	109	Kankawali
6	कुडाळ	706	25	374	18	136	8	-	-	-	-	3111	108	Kudal
7	वैभववाडी	954	22	467	22	202	9	-	-	-	-	3696	105	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	850	28	423	19	138	8	-	-	-	-	3507	110	Dodamarg
VII	पालघर	490.2	27	528.5	20	84.6	5	-	-	-	-	2017	94	Palghar (Distt.)
1	वसई	407	20	425	15	23	2	-	-	-	-	1584	67	Vasai
2	वाडा	532	26	467	16	99	5	-	-	-	-	1914.2	79	Wada
3	डहाणू	328.1	19	836	14	26.9	2	-	-	-	-	1825.4	63	Dahanu
4	पालघर	469	24	656.5	13	32.2	3	-	-	-	-	2017.3	73	Palghar
5	जव्हार	616	29	455	17	197	5	-	-	-	-	2566	91	Javhar
6	मोखाडा	481.4	30	365	17	120.4	6	-	-	-	-	1995.2	91	Mokhada
7	तलासरी	488	25	668	19	68	3	-	-	-	-	1997	87	Talasari
8	विक्रमगड	601.9	28	353	16	108.8	6	-	-	-	-	2231.5	87	Vikramgad
VIII	नाशिक (जिल्हा)	280.1	24	162.4	14	75.7	7	-	-	-	-	863.4	82	Nasik (Distt.)
1	मालेगाव	172	7	154	6	24	1	-	-	-	-	509	25	Malegaon
2	बागलाण	152	8	129	8	40	4	-	-	-	-	463	29	Baglan

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
3	कळवण	192	13	93	9	47	5	-	-	-	-	533	41	Kalwan
4	नांदगाव	43	6	96	5	23	3	-	-	-	-	308	26	Nandgaon
5	सुरगणा	681	28	187	13	58	4	-	-	-	-	1512	76	Surgana
6	नाशिक	137.5	10	115	8	63	6	-	-	-	-	504	41	Nasik
7	दिंडोरी	159	12	141	8	68	5	-	-	-	-	645	45	Dindori
8	इगतपुरी	821	29	528	17	105	3	-	-	-	-	2789	92	Egatpuri
9	पेठ	648	26	293	15	72	5	-	-	-	-	1693	80	Peth
10	निफाड	145	4	117	7	116	4	-	-	-	-	507	26	Niphad
11	सिन्नर	157	10	63	2	107	6	-	-	-	-	447	32	Sinnar
12	येवला	135	7	132	8	75	5	-	-	-	-	482	29	Yevla
13	चांदवड	178	11	111	7	95	4	-	-	-	-	649	35	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	452	24	222	15	180	5	-	-	-	-	1523	76	Trimbakeshwar
15	देवळा	125	8	54	8	62	2	-	-	-	-	384	28	Devali
IX	धुळे (जिल्हा)	112.3	8	80	11	10.6	2	-	-	-	-	407.6	41	Dhule (Distt.)
1	धुळे	64	8	75.3	7	11	1	-	-	-	-	367.3	33	Dhule
2	साक्री	89	5	41	4	27	1	-	-	-	-	281	23	Sakri
3	शिरपुर	144	8	77	8	0	0	-	-	-	-	433	29	Shirpur
4	सिंदखेडा	151	5	126	8	4	1	-	-	-	-	543	32	Shindkheda
X	नंदुरबार	265.5	14	206.9	16	7.9	1	-	-	-	-	727.1	53	Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	185	8	95	8	8	1	-	-	-	-	536	35	Nandurbar
2	नवापुर	300	18	255	12	7	1	-	-	-	-	860	56	Navapur
3	शहादा	211	14	161	12	23	2	-	-	-	-	608	43	Shahada
4	तळोदा	344	14	174	12	9	1	-	-	-	-	795.4	45	Taloda
5	अक्राणी	218	19	311	17	0	0	-	-	-	-	713.1	51	Akrani
6	अक्कलकुआ	338	20	245	13	0	0	-	-	-	-	852.6	58	Akkalkua
XI	जळगाव (जिल्हा)	102.5	10	86.2	9	15.3	2	0	0	-	-	414.2	43	Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	91.1	7	55.6	6	4	1	0	0	-	-	320.2	31	Jalgaon
2	भुसावळ	94.4	11	87.3	8	22.3	1	0	0	-	-	366.2	34	Bhusawal
3	यावल	135.2	10	109.8	6	4.4	1	0	0	-	-	490	33	Yaval
4	रावेर	113.6	9	107.2	8	12.4	1	0	0	-	-	426.8	33	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	107	9	59	5	7	1	0	0	-	-	365.2	31	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	112	7	82	7	5	1	0	0	-	-	408.3	29	Amalner
7	चोपडा	130.7	9	116.8	9	0	0	0	0	-	-	485.9	32	Chopda

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
8	एरंडोल	100	8	89	7	12	2	0	0	-	-	488	37	Erandol
9	पारोळा	134.4	10	93.6	8	20.4	2	0	0	-	-	555.4	39	Parola
10	चालिसगाव	87	7	119	10	24	3	0	0	-	-	388	34	Chalisgaon
11	जामनेर	76.3	9	83.9	8	26.8	2	0	0	-	-	363.2	40	Jamner
12	पाचोरा	102.7	12	69	7	19.8	2	0	0	-	-	388.4	40	Pachora
13	भडगाव	76	10	85.5	8	36	3	0	0	-	-	364.8	38	Bhadgaon
14	धरणगाव	77.8	9	43.7	4	9	1	0	0	-	-	356.2	31	Dharangaon
15	बोधवाडा	99.6	10	89.3	7	25.1	2	0	0	-	-	375.8	35	Bodhwada
XII	अहमदनगर (जिल्हा)	63.8	5	93.7	10	99.5	8	-	-	-	-	383.4	36	Ahamadnagar (Distt.)
1	अहमदनगर	37.3	4	40.4	5	51.1	5	-	-	-	-	225.1	19	Nagar
2	पारनेर	43	3	42	3	92	7	-	-	-	-	248.5	20	Parner
3	श्रीगोंदा	45.4	3	86	5	96.6	7	-	-	-	-	258	20	Shrigonda
4	कर्जत	35	5	30	2	111	6	-	-	-	-	245	16	Karjat
5	जामखेड	79	3	83	3	60	3	-	-	-	-	347	16	Jamkhed
6	शेवगाव	63	5	64	6	102	6	-	-	-	-	276	25	Shegaon
7	पाथर्डी	20	2	60	5	107	5	-	-	-	-	250	17	Pathardi
8	नेवासा	87.1	6	94.6	6	117.6	5	-	-	-	-	502.5	28	Newasa
9	राहुरी	64.8	4	148	7	124.2	5	-	-	-	-	513	23	Rahuri
10	संगमनेर	123	2	120.4	6	101	5	-	-	-	-	496.2	24	Sangamner
11	अकोला	104	8	133	7	205	6	-	-	-	-	648	36	Akola
12	कोपरगाव	55	3	146	8	71	3	-	-	-	-	402	28	Kopargaon
13	श्रीरांपूर	74	6	132	7	67	3	-	-	-	-	408.3	25	Shrirampur
14	रहाटा	61	5	133	8	87	4	-	-	-	-	548	34	Rahata
XIII	पुणे (जिल्हा)	214.8	17	116.8	13	137.2	9	-	-	-	-	710.6	61	Pune (Distt.)
1	पुणे	204.8	14	54.2	5	137.9	6	-	-	-	-	492.7	38	Pune city
2	हवेली	204.8	14	54.2	5	144.5	7	-	-	-	-	505.4	40	Haveli pune
3	मुळशी	587	22	178	13	184	6	-	-	-	-	1438	71	Mulshi paud
4	भोर	284	16	76	10	214	7	-	-	-	-	833	53	Bhor
5	मावळ	351.4	19	180	10	113	5	-	-	-	-	1013	55	Maval wadgaon
6	वेल्ले	576	24	368	16	206	10	-	-	-	-	2070.4	87	Velhe
7	जुन्नर	150	10	106.1	10	133	4	-	-	-	-	557.1	39	Junnar
8	खेड	121.8	7	48.4	5	181.2	9	-	-	-	-	436.2	32	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	169.6	12	102	10	103	5	-	-	-	-	616.6	42	Ambegaon ghodegaon
10	शिरूर	89	4	107	7	104	7	-	-	-	-	321	23	Shirur ghodnandi

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
11	बारामती	36	6	80	4	49	5	-	-	-	-	235	20	Baramati
12	इंदापूर	14	2	45.4	5	100.6	6	-	-	-	-	250.6	22	Indapur
13	दौंड	30.6	3	178.5	8	78.3	5	-	-	-	-	337.4	25	Daund
14	पुरंधर	61	7	57	5	175	9	-	-	-	-	371	31	Purandar saswad
XIV	सोलापूर (जिल्हा)	53.2	6	103.8	12	105.3	9	5.3	1	-	-	417.3	45	Solapur (Distt.)
1	उत्तर सोलापूर	85.9	7	132.8	8	119.4	5	14.3	2	-	-	479.7	34	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	85.9	7	132.8	8	119.4	5	7.5	1	-	-	472.9	33	S.solapur
3	बारशी	40.4	5	128.5	5	83.4	9	0	0	-	-	551.8	34	Barshi
4	अक्कलकोट	121	7	104.7	7	133	4	4	1	-	-	560.3	36	Akkalkot
5	मोहोळ	35.4	6	41.1	5	138.3	7	2.2	0	-	-	318.6	26	Mohol
6	माढा	29.4	4	86.5	8	78.6	7	9	1	-	-	444.5	32	Madha
7	करमाळा	20.5	2	105.2	6	54	4	0	0	-	-	272.6	20	Karmala
8	पंढरपूर	11.2	1	60.7	6	156.1	7	3.6	0	-	-	364	23	Pandharpur
9	सांगोला	70	7	135.2	9	123.2	7	7.8	1	-	-	401.4	30	Sangola
10	माळशिरस	51.2	4	119	5	47	4	7	1	-	-	315.3	24	Malshiras
11	मंगलवेढा	34.1	5	95.4	6	105	6	2.9	1	-	-	405.8	32	Mangalwedha
XV	सातारा (जिल्हा)	278.2	20	123.9	13	131.4	9	-	-	-	-	926.9	79	Satara (Distt.)
1	सातारा	280.5	14	80.8	10	154	6	-	-	-	-	685.4	48	Satara
2	जवळी (मेढा)	420.8	23	164.2	13	195.3	8	-	-	-	-	1236.7	72	Javli medha
3	पाटण	465.5	28	229.8	15	146.2	7	-	-	-	-	1497.3	83	Patan
4	कराड	95.2	11	35.5	4	126.3	7	-	-	-	-	546.2	40	Karad
5	कोरेगाव	108.2	8	62.5	6	91	8	-	-	-	-	360.5	33	Koregaon
6	खटाव	52.6	3	45.3	6	111.8	8	-	-	-	-	275.4	21	Khatav vaduj
7	माण	43	5	65.7	6	103.6	9	-	-	-	-	269.6	24	Man dahiwadi
8	फलटण	45.6	5	48.2	7	79.1	6	-	-	-	-	278	26	Phaltan
9	खंडाळा	114	9	100.3	5	150.8	9	-	-	-	-	469.9	35	Khandala
10	वाई	225.1	14	75.9	8	157.2	9	-	-	-	-	683	48	Wai
11	महाबळेश्वर	1208.7	30	457.3	18	129.9	7	-	-	-	-	3882.7	105	Mahableswar
XVI	सांगली (जिल्हा)	58.9	9	68.1	8	154.4	9	-	-	-	-	409	41	Sangli (Distt.)
1	मिरज	84.3	8	153.4	6	284.6	7	-	-	-	-	642	33	Miraj
2	जत	11	2	73	4	173.9	8	-	-	-	-	280.8	16	Jath
3	खानापूर	51	5	58	5	183	9	-	-	-	-	431	33	Khanapur vita
4	वाळवा	47	7	51	8	149	8	-	-	-	-	437	40	Valva eslampur
5	तासगाव	54.7	5	51.9	4	120	7	-	-	-	-	331.1	27	Tasgaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	शिराळा	168	17	116	14	99	6	-	-	-	-	717	61	Shirala
7	आटपाडी	44	2	43	4	130	7	-	-	-	-	285	15	Atpadi
8	कवठेमहाकाळ	23.3	3	28.1	3	224.6	7	-	-	-	-	312.5	18	Kavthemahankal
9	पलुस	35	5	23	3	66	5	-	-	-	-	224	25	Palus
10	काडेगाव	69	9	82.2	8	114	6	-	-	-	-	425.2	42	Kadegaon
XVII	कोल्हापूर (जिल्हा)	454.5	25	268.5	19	155	12	18.2	2	-	-	1729.4	110	Kolhapur (Distt.)
1	हातकणंगले	157	16	126	12	253	10	31	1	-	-	791	58	Hatkanangle
2	शिरोळ	56	5	127	10	104	7	17	1	-	-	467	40	Shirol
3	पन्हाळा	297	17	210	12	157	6	30	2	-	-	1384	74	Panhala
4	शाहूवाडी	405	19	250	16	257	8	0	0	-	-	1823	80	Shauwadi
5	राधानगरी	1020	25	467	20	128	7	7	1	-	-	3072	99	Radhanagari
6	गानबावडा	1395	29	897	24	427	11	42	1	-	-	5878	121	Bavda
7	करवीर	172.7	15	111	11	95	7	16	2	-	-	734.6	62	Karveer kolhapur
8	कागल	123	13	108	13	79	7	33	2	-	-	569	55	Kagal
9	गडहिंग्लज	188	16	108	10	66	5	13	1	-	-	616	51	Gadhinglaj
10	बुधरगड	400	22	274	16	70	6	20	2	-	-	1309.2	78	Bhudargad
11	आजरा	345	23	231	16	115	6	3	1	-	-	1408.6	86	Ajara
12	चांदगड	891	23	311	16	106	6	6	1	-	-	2602	92	Chandgad
XVIII	औरंगाबाद (जिल्हा)	67.6	7	84.7	11	49.4	4	-	-	-	-	375.5	42	Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	71.5	5	101.8	7	65.7	6	-	-	-	-	406.6	36	Aurangabad
2	पैठण	52.4	4	122.8	9	80.2	5	-	-	-	-	349	28	Paithan
3	गंगापूर	31.8	3	68.1	6	52.1	3	-	-	-	-	239	20	Gangapur
4	वैजापूर	47.5	4	97.3	10	60.8	4	-	-	-	-	388.6	31	Vaijapur
5	कन्नड	58.7	7	91.4	12	36.4	3	-	-	-	-	350.8	37	Kannad
6	खुलदाबाद	61.5	7	64.1	7	27.9	1	-	-	-	-	371.8	31	Khultabad
7	सिल्लोड	92.5	10	68.8	9	45.3	4	-	-	-	-	441.4	40	Sillod
8	सोयेगाव	120.3	8	78.6	9	35.4	3	-	-	-	-	482.6	41	Soegaon
9	फुलांबरी	71.2	6	69.8	6	42.7	3	-	-	-	-	344.1	31	Phulambri
XIX	जालना (जिल्हा)	62.8	6	78.8	9	44.3	3	-	-	-	-	324.6	35	Jalna (Distt.)
1	भोकरदान	49.9	5	59.1	8	47	2	-	-	-	-	298.8	33	Bhokardhan
2	जाफराबाद	69.6	5	63.6	8	35.2	3	-	-	-	-	321.2	33	Jafrabad
3	जालना	78.5	5	41	8	38	3	-	-	-	-	346.8	36	Jalna
4	अंबड	52.3	6	125.2	10	52.9	3	-	-	-	-	315.4	32	Ambad
5	परतूर	69.8	6	102.5	10	62.9	2	-	-	-	-	429.8	38	Partur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	बदनापूर	59.9	6	104	8	37.8	2	-	-	-	-	337.6	27	Badnapur
7	धनसावंगी	42.2	4	46	5	45.5	2	-	-	-	-	229.7	23	Ghansangvi
8	मंथा	78.4	7	85.9	9	35.8	3	-	-	-	-	314.6	35	Mantha
XX	बीड (जिल्हा)	82.7	7	107.3	8	81.4	7	-	-	-	-	461.1	43	Beed (Distt.)
1	बीड	43.8	6	93.4	11	84.6	8	-	-	-	-	423.8	37	Beed
2	पाटोदा	12.9	2	85.5	7	47.1	7	-	-	-	-	289.1	28	Patoda
3	आष्टी	22	3	66.6	6	74.6	6	-	-	-	-	259.1	23	Ashti
4	गेवराई	48.2	7	89	9	73.5	5	-	-	-	-	267.4	31	Gevari
5	माजलगाव	72.1	6	77.4	5	86.7	5	-	-	-	-	497.3	38	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	205.2	13	132.4	6	117.6	6	-	-	-	-	673.2	42	Ambejogai
7	कैज	120	9	129.3	7	64.1	6	-	-	-	-	436.2	33	Kej
8	परळी	129.4	11	154.6	10	135.4	6	-	-	-	-	652.4	45	Parali
9	धरूर	124	9	159.8	8	79.5	7	-	-	-	-	541.8	42	Dharur
10	वाडवानी	118	9	132	8	64	4	-	-	-	-	497	34	Vadavani
11	शिरूरकासार	16.5	3	58.3	6	69.8	5	-	-	-	-	248.8	24	Shirur Kasar
XXI	लातूर (जिल्हा)	160.8	16	163.9	9	136.4	7	0	0	-	-	760.5	61	Latur (Distt.)
1	लातूर	113.6	8	123.3	5	104.3	6	0	0	-	-	582.7	38	Latur
2	औसा	69.1	7	122.3	7	83.3	4	0	0	-	-	523.9	35	Ausa
3	अहमदपूर	232.2	13	162.7	9	136.1	7	0	0	-	-	839.3	56	Ahmedpur
4	निलंगा	82.4	9	132	6	125.2	6	0	0	-	-	636.2	41	Nilanga
5	उदगीर	190.1	14	177.2	7	154.4	5	0	0	-	-	800.5	43	Udgir
6	चाकूर	226.1	13	158.4	8	131.4	6	0	0	-	-	819.3	50	Chakur
7	रेनापूर	192.9	11	214.7	7	101.2	7	0	0	-	-	860.4	43	Renapur
8	देवनी	144.6	10	322.7	11	228.7	7	0	0	-	-	962.9	48	Davani
9	शिरूर अनंतमल	75.6	7	100	7	141.9	5	0	0	-	-	565.6	38	Shirur Anantmal
10	जालकोट	278.5	12	126.5	7	157	4	0	0	-	-	1008	44	Jalkot
XXII	उस्मानाबाद (जिल्हा)	46.6	6	107	10	49.8	5	-	-	-	-	400.7	39	Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	50.5	6	124.1	11	63.7	5	-	-	-	-	399.2	39	Osmanabad
2	तुळजापूर	83.1	10	77.3	7	74.5	5	-	-	-	-	433.7	44	Tuljapur
3	परांडा	18	3	85	6	33.6	6	-	-	-	-	369.6	28	Paranda
4	भूम	40.8	4	94.7	6	51.2	6	-	-	-	-	382.9	33	Bhum
5	कळंब	41.9	5	174.4	9	30.5	4	-	-	-	-	426.2	36	Kalamb
6	उमरगांव	51	4	78.7	8	38.2	4	-	-	-	-	334.1	37	Umarga
7	नवीन लोहारा	55.3	4	74.7	7	68.3	4	-	-	-	-	445.7	33	Lohara

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
8	वाशी	30.3	6	147.3	8	37.6	5	-	-	-	-	407.5	33	Washi
XXIII	नांदेड (जिल्हा)	156.1	20	125.7	10	52.8	5	-	-	-	-	662.7	61	Nanded (Distt.)
1	नांदेड	120	11	133	10	45	3	-	-	-	-	506	43	Nanded
2	बिलोली	149	11	178	9	70	6	-	-	-	-	674	45	Biloli
3	मुखेड	149	14	88	8	164	3	-	-	-	-	745	53	Mukhed
4	कंधार	142	13	98	9	40	4	-	-	-	-	527	46	Kandhar
5	लोहा	78	10	75	7	44	3	-	-	-	-	389	38	Loha
6	हदगाव	196	16	113	10	32	3	-	-	-	-	685	51	Hadgaon
7	भोकर	216	16	142	7	32	2	-	-	-	-	685	45	Bhokar
8	देगलूर	138.4	12	104	7	114	3	-	-	-	-	643.4	44	Deglur
9	किनवट	252	17	214	14	74	3	-	-	-	-	1004	61	Kinwat
10	मुदखेड	134	13	145	8	26	3	-	-	-	-	667	45	Mudkhed
11	हिमायत नगर	161	14	177	10	35	3	-	-	-	-	829	49	Himayat Nagar
12	माहूर	161	8	119	11	34	2	-	-	-	-	886	42	Mahur
13	धरमाबाद	133	11	118	8	42	3	-	-	-	-	597	41	Dharmabad
14	उमरी	192	12	111	8	29	3	-	-	-	-	594	44	Umari
15	अर्धापूर	184	15	142	11	27	3	-	-	-	-	651	45	Ardhapur
16	नायगांव	73	8	51	4	34	6	-	-	-	-	489	36	Naigaon kh
XXIV	परभणी (जिल्हा)	107.4	9	159.3	10	78.5	4	-	-	-	-	637.2	48	Parabhani (Distt.)
1	परभणी	72.7	7	160.3	9	36.2	2	-	-	-	-	595.2	42	Parbhani
2	गंगाखेड	98	9	140.5	9	55.4	4	-	-	-	-	579.9	46	Gangakhed
3	पाथरी	136	7	290	11	192	2	-	-	-	-	934.6	44	Pathari
4	जितूर	113.9	8	148.2	11	64	2	-	-	-	-	594.3	41	Jintur
5	पूर्णा	138.3	13	152	11	26.8	3	-	-	-	-	596.2	47	Purna
6	पालम	117	10	107	7	67	4	-	-	-	-	571	42	Palam
7	सेलू	100.2	8	115.5	9	68.2	3	-	-	-	-	613.9	41	Seloo
8	सोनपेठ	128.5	8	196	7	126.5	5	-	-	-	-	714.5	42	Sonpeth
9	मनवत	61	8	124	10	70	2	-	-	-	-	532	39	Manvat
XXV	हिंगोली (जिल्हा)	139.6	13	175.4	13	60	2	-	-	-	-	711.1	52	Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	206	11	133	10	65	2	-	-	-	-	776	46	Hingoli
2	कळमनुरी	101	12	159.8	12	53.3	2	-	-	-	-	685.3	48	Kalmnuri
3	बसमत	192	14	234.6	14	42.3	2	-	-	-	-	772.9	49	Basmat
4	औढा नागनाथ	131.6	13	137	10	67	2	-	-	-	-	684	37	Audha
5	सेनगांव	67	10	212	11	72	4	-	-	-	-	636	44	Sengaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXVI	बुलढाणा (जिल्हा)	110.9	10	141.7	11	44	3	-	-	-	-	612.3	52	Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	181	12	182	10	35	3	-	-	-	-	860	46	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	148	13	119	10	19	1	-	-	-	-	708	45	Sangrapur
3	चीखली	116	7	94	8	60	2	-	-	-	-	545	39	Chikhali
4	बुलढाणा	91	10	128	7	70	2	-	-	-	-	608	42	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	67	6	165	7	70	3	-	-	-	-	571	32	Deulgaon raja
6	मेहकर	148	7	245	12	23	3	-	-	-	-	677	42	Mehkar
7	सींदखेड राजा	91	7	165	9	48	3	-	-	-	-	496	41	Shindkhedraja
8	लोणार	78	10	177	9	51	2	-	-	-	-	665.2	45	Lonar
9	खामगाव	114.3	13	125.2	7	52	1	-	-	-	-	766.9	43	Khamgaon
10	शेगांव	123.3	11	80.9	8	39	2	-	-	-	-	595.2	43	Shegaon
11	मलकापूर	98	8	136	8	19	2	-	-	-	-	490	38	Malkapur
12	मोताळा	104	9	111	10	55	1	-	-	-	-	502	42	Motala
13	नांदुरा	79	6	112	7	29	2	-	-	-	-	469.5	32	Nandura
XXVII	अकोला (जिल्हा)	148.8	17	198.7	10	36.3	2	-	-	-	-	828.1	60	Akola (Distt.)
1	अकोट	232.6	18	233.1	9	43	2	-	-	-	-	1021	51	Akot
2	तेल्हारा	151	14	198.5	9	18	2	-	-	-	-	812.9	48	Telhara
3	बाळापूर	105	13	180	6	49	2	-	-	-	-	649.6	45	Balapur
4	पातूर	63.5	7	235.5	12	21	1	-	-	-	-	744.1	48	Patur
5	अकोला	147.4	13	206.5	8	44.7	2	-	-	-	-	783.3	49	Akola
6	बाशी टाकली	156	11	232	10	46	2	-	-	-	-	893.8	47	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	188	14	106	6	33	2	-	-	-	-	894.3	47	Murtijapur
XXVIII	वाशीम (जिल्हा)	148.1	11	164.9	12	52.1	3	-	-	-	-	846.6	54	Washim (Distt.)
1	वाशीम	129.5	8	178	10	92	3	-	-	-	-	849.1	49	Washim
2	रिसोड	163.8	9	189.4	10	92	3	-	-	-	-	736.1	46	Risod
3	मालेगाव	228.2	9	119.4	9	21.4	3	-	-	-	-	781.3	47	Malegaon
4	मंगरुळपीर	142.7	11	221.2	9	40.5	3	-	-	-	-	1024.7	47	Mangrulpir
5	मानोरा	107	10	134.6	8	56	4	-	-	-	-	871.9	44	Manora
6	कारंजा	117.4	11	147.6	9	10.1	1	-	-	-	-	815.5	45	Karanja
XXIX	अमरावती (जिल्हा)	244.5	19	318.1	15	25.3	3	-	-	-	-	1046.8	64	Amravati (Distt.)
1	धारणी	318.7	16	366.4	11	0	0	-	-	-	-	1263.3	51	Dharni
2	चिखलधारा	679.9	20	478.6	14	14.3	3	-	-	-	-	2067.9	61	Chikhaldhara
3	अमरावती	189.2	14	400.4	7	38.6	3	-	-	-	-	1127.1	47	Amravati
4	भातकुली	298.6	18	256	8	43.7	2	-	-	-	-	1171.8	49	Bhatkuli

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
5	नांदगाव खांदेश्वर	97.4	11	319	11	28	2	-	-	-	-	930.9	48	Nandgaon khandeshwar
6	चांदूर रेल्वे	147.4	14	306.1	11	5.2	1	-	-	-	-	747.3	44	Chandur railway
7	तिवसा	165.9	12	305.3	8	9.6	1	-	-	-	-	881.8	41	Tiwasa
8	मोर्शी	246	9	251.6	9	2	0	-	-	-	-	852.8	38	Morshi
9	वरुड	278.8	10	343	11	18.8	2	-	-	-	-	960.7	43	Warud
10	दर्यापूर	181.6	14	208.1	9	97.4	3	-	-	-	-	909.5	47	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	175.6	14	257	12	48.4	4	-	-	-	-	943.3	52	Anjangaon
12	अचलपूर	267.1	14	292.9	10	16.8	2	-	-	-	-	1033.1	48	Achalpur
13	चांदूर बाजार	251.1	13	282.8	9	24	1	-	-	-	-	834.4	40	Chandubajar
14	धामणांव रेल्वे	121.5	14	385.2	9	7.6	1	-	-	-	-	923.2	45	Dhamangaon railway
XXX	यवतमाळ (जिल्हा)	184.5	13	195.7	12	41	2	-	-	-	-	949.2	59	Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	180	12	201.7	7	91.7	2	-	-	-	-	1088.5	47	Yeotmal
2	बाभुळगाव	111	10	233.2	8	25	2	-	-	-	-	909.4	45	Bhabulgaon
3	कळंब	148	9	218	8	38	2	-	-	-	-	885	41	Kalam
4	दारव्हा	148	8	160	10	20	2	-	-	-	-	796	45	Darva
5	दिग्रस	160.5	7	148	12	35	2	-	-	-	-	934.4	41	Digras
6	आर्णी	221	9	228	8	39	2	-	-	-	-	1296	45	Arni
7	नेर	160.1	9	159	6	62	2	-	-	-	-	816.1	39	Ner
8	पुसद	131	10	294	12	87	2	-	-	-	-	1049	49	Pusad
9	उमरखेड	170	13	132	11	33	3	-	-	-	-	765	52	Umerkhed
10	मोहगाव	150	9	188	11	73	2	-	-	-	-	912	43	Mohagaon
11	वाणी	312.7	14	221.5	8	25	1	-	-	-	-	1046.9	48	Wani
12	मारेगाव	257.6	15	145	9	4	1	-	-	-	-	888.6	50	Maregaon
13	झरीझामरी	160	10	106	8	20	2	-	-	-	-	662	44	Zarijamni
14	केळापूर	304	12	195	9	66	2	-	-	-	-	1309	51	Kelapur
15	घाटंजी	177	13	237	9	26	2	-	-	-	-	1038	45	Ghatanji
16	रालेगाव	160	12	264	8	11	1	-	-	-	-	787.5	45	Ralegaon
XXXI	वर्धा (जिल्हा)	204.4	15	310	12	26.2	2	8.9	1	-	-	886.5	59	Wardha (Distt.)
1	आर्वी	232.7	13	455	9	5	1	0	0	-	-	1101.7	44	Arvi
2	कारंजा	198.1	13	293.4	13	22.1	1	1	0	-	-	841.2	53	Karanja
3	आष्टी	229.2	12	298.2	10	0	0	8	1	-	-	760.9	44	Ashti
4	वर्धा	195.7	13	358.3	9	21.6	3	1.4	0	-	-	898.9	46	Wardha
5	सेलू	117	12	187	9	49	2	1	0	-	-	519	41	Seloo
6	देवळी	135.5	17	339.4	10	57	2	0	0	-	-	787.9	52	Devali

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
7	हिंगणघाट	289	17	276	12	19	2	22	1	-	-	1027.4	58	Hinganghat
8	समुद्रपूर	237.7	14	269.5	12	35.3	2	37.2	1	-	-	1051.7	54	Samudrpur
XXXII	नागपूर (जिल्हा)	289.4	20	279.3	12	18.3	2	18.5	1	-	-	1030.5	70	Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	238.3	16	362.3	9	9.1	2	3.2	1	-	-	1186.8	51	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	245.9	16	362.3	9	9.1	2	3.2	1	-	-	1197.9	51	Nagpur gramin
3	कामठी	222.5	15	252.8	9	10.6	1	4	1	-	-	800.3	46	Kamthi
4	हिंगणी	182.3	14	279.9	10	17.2	2	2	0	-	-	838.7	52	Hingni
5	रामटेक	240.3	11	183	6	6	1	0	0	-	-	752.3	32	Ramtek
6	पारशिवनी	227.3	13	286.4	8	34.5	2	4.3	1	-	-	987.1	48	Parshiwani
7	मौदा	440.1	17	217.8	8	16.8	1	54	2	-	-	1076.9	52	Maudha
8	काटोल	218.9	15	340.5	9	12.2	1	0	0	-	-	1050.1	48	Katol
9	नरखेड	264.2	11	275.4	9	29.8	2	0	0	-	-	807.4	37	Narkhed
10	सावनेर	274.6	10	304.2	11	16.9	2	0	0	-	-	897.5	45	Savner
11	कळमेश्वर	301.1	16	348.3	12	26	2	0	0	-	-	1253.4	58	Kalmeshwar
12	उमरेड	383.5	16	210.2	11	14.2	1	60.5	1	-	-	1122	53	Umrer
13	भिवापूर	454.9	18	189.4	8	34	2	51	1	-	-	1275.3	56	Bhiwapur
14	कुही	356.8	15	297.7	13	21.3	1	25.2	1	-	-	1123.8	53	Kuhi
XXXIII	भंडारा (जिल्हा)	530.6	19	232.8	15	8.6	1	25.5	2	-	-	1363.2	72	Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	431.8	16	142.6	11	8.4	1	33	2	-	-	1229	59	Bhandara
2	मोहाडी	396.3	19	253.9	14	5.6	1	14.3	1	-	-	1241.4	64	Mohadi
3	तुमसर	411.3	19	250.5	9	2	0	0.6	0	-	-	1056.2	50	Tumsar
4	पौनी	771.4	17	216.9	9	6	1	67.2	1	-	-	1629.7	53	Pavni
5	साकोली	375.3	19	278	13	11	1	21	1	-	-	1344.8	61	Sakoli
6	लखानदूर	813.6	18	234.6	12	22.2	1	16	1	-	-	1654.3	59	Lakhandur
7	लाखनी	515.2	18	251	11	5.2	1	26.2	1	-	-	1384.9	59	Lakhani
XXXIV	गोंदिया (जिल्हा)	446.1	25	241.5	15	11.6	2	9.7	1	-	-	1276.3	76	Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	475.6	20	298.6	11	2.2	0	16.6	1	-	-	1425	61	Gondia
2	आमगांव	426.4	18	184	9	4.2	1	3.4	0	-	-	1205.9	48	Amgaon
3	तिरोडा	353	19	205.3	9	0	0	14.7	1	-	-	1128.4	55	Tiroda
4	गोरेगाव	414.1	20	241	10	1.3	0	6.2	1	-	-	1247.3	56	Goregaon
5	सालेकसा	487.7	21	325.1	10	0	0	2.6	0	-	-	1320.8	58	Salekasa
6	देवरी	415	24	196	10	32	2	5	1	-	-	1138.5	65	Devari
7	अर्जूनी मोरगांव	547.2	21	190.6	11	46.5	2	19	1	-	-	1346.7	62	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जूनी	448.2	21	291.2	15	6	1	10	1	-	-	1392.8	64	Sadak arjuni

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXXV	चंद्रपूर (जिल्हा)	455.4	19	257.9	11	54.4	2	19	2	-	-	1346.3	69	Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	551.3	16	202.8	9	54.4	2	15.3	2	-	-	1532.6	60	Chandrapur
2	मूल	450	16	361	12	33.4	2	8.4	1	-	-	1268.4	55	Mul
3	गोंडपिंपरी	386.4	18	235.6	12	89	2	28.2	2	-	-	1214.2	62	Gondpimpri
4	वरोरा	285.4	12	288.5	8	35.6	2	36	2	-	-	1140.3	46	Varora
5	भद्रावती	319	12	328	9	24	2	27	2	-	-	1270.7	48	Bhdravati
6	चिमूर	507.1	21	396.9	7	27.7	2	45.2	1	-	-	1220.4	48	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	896.5	21	113.6	7	29	2	42.2	3	-	-	1749.1	61	Bramhpuri
8	नागभिड	680.3	17	172.9	10	5.4	1	28	1	-	-	1458	59	Nagbhid
9	सिंदेवाही	622.7	18	253.9	11	29.3	2	5.6	2	-	-	1369.3	60	Sindhewahi
10	राजुरा	349	15	341.4	8	101.2	2	6.2	1	-	-	1387.3	47	Rajura
11	कोरपणा	274.6	12	265.4	11	65.6	2	14.2	2	-	-	1287	51	Korpana
12	सावली	539.7	22	213.8	12	37	2	3.7	0	-	-	1262.5	60	Savali
13	बल्लरपूर	343.2	13	273.8	9	128.6	2	8	1	-	-	1384	54	Ballarpur
14	पोमभूरणा	384	15	205.2	8	67.8	2	0	0	-	-	1313.7	49	Pombhurna
15	जिवती	246.1	15	215.7	11	87.5	2	17.8	2	-	-	1331.2	58	Jivati
XXXVI	गडचिरोली (जिल्हा)	593.3	26	310	16	42.4	2	9.3	1	-	-	1612	80	Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	625.2	20	380.1	10	58.4	2	4.8	1	-	-	1576.9	61	Gadchiroli
2	कुरखेडा	809.8	19	261	9	49.4	1	4	1	-	-	1892.7	56	Kurkheda
3	आरमोरी	699	19	166.1	8	56.6	2	27.2	2	-	-	1484.5	57	Armorli
4	चामोर्शी	544.3	20	365.5	11	80	2	0	0	-	-	1621.3	61	Chamorshi
5	सिरोंचा	314	20	295	11	55.2	3	9	1	-	-	1242.7	61	Sironcha
6	अहेरी	440.6	19	343.4	15	40.6	2	18.7	2	-	-	1698.2	69	Aheri
7	इटापल्ली	577.9	21	312.7	12	37.4	2	0	0	-	-	1573.9	62	Etapalli
8	धानोरा	599.5	22	276	12	8	1	0	0	-	-	1527.9	63	Dhanora
9	कोरची	504.3	21	270.2	10	43	2	0	0	-	-	1569	62	Korchi
10	देसाईगंज	771.1	21	138.1	9	25	2	6.1	1	-	-	1520.1	59	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	510.3	19	236	12	10.8	1	3.4	1	-	-	1460.3	60	Mulchera
12	भामरागड	586.6	18	653.6	14	26	1	0	0	-	-	1885.8	54	Bhamragad

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/Table No. 2.5

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall (2012)

(मि.मी.मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. / Sr. No.	जिल्हा / केंद्र	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District / Centre
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	7 th June 2012	12 th October 2012	679.7	96.1	Thane
4	रायगड	6 th June 2012	30 th October 2012	895.7	171.9	Raigad
5	रत्नागिरी	7 th May 2012	12 th October 2012	1305.4	5.0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4 th June 2012	13 th October 2012	984.9	191.4	Sindhudurg
7	पालघर	8 th June 2012	30 th October 2012	727.5	84.6	Palghar
8	नाशिक	9 th June 2012	29 th October 2012	280.1	75.7	Nashik
9	धुळे	9 th June 2012	9 th October 2012	171.9	10.6	Dhule
10	नंदुरबार	8 th June 2012	9 th October 2012	265.5	7.9	Nandurbar
11	जळगाव	9 th May 2012	7 th October 2012	181.5	0.1	Jalgaon
12	अहमदनगर	9 th June 2012	30 th October 2012	99.5	39.6	Ahmednagar
13	पुणे	6 th June 2012	28 th October 2012	214.8	55.8	Pune
14	सातारा	4 th June 2012	28 th October 2012	278.2	7.7	Satara
15	सांगली	5 th June 2012	28 th October 2012	154.4	0.8	Sangli
16	सोलापूर	5 th June 2012	4 th November 2012	105.3	5.3	Solapur
17	कोल्हापूर	10 th May 2012	4 th November 2012	585.7	3.8	Kolhapur
18	औरंगाबाद	11 th May 2012	30 th October 2012	118.6	6.1	Aurangabad
19	जालना	7 th June 2012	28 th October 2012	95.3	43.4	Jalna
20	परभणी	7 th June 2012	28 th October 2012	192.5	78.5	Parbhani
21	हिंगोली	26 th May 2012	7 th October 2012	278.8	1.0	Hingoli
22	बीड	6 th June 2012	28 th October 2012	108.6	81.1	Beed
23	नांदेड	6 th June 2012	7 th October 2012	219.5	52.8	Nanded
24	उस्मानाबाद	27 th May 2012	28 th October 2012	142.2	9.0	Osmanabad
25	लातूर	6 th June 2012	24 th October 2012	183.5	115.9	Latur
26	बुलढाणा	7 th June 2012	28 th October 2012	201.8	44.0	Buldhana
27	अकोला	7 th June 2012	9 th October 2012	292.9	36.3	Akola
28	वाशिम	7 th June 2012	7 th October 2012	328.4	52.1	Washim
29	अमरावती	7 th June 2012	28 th October 2012	318.1	25.3	Amravati
30	यवतमाळ	7 th June 2012	7 th October 2012	357.1	41.0	Yavatmal
31	वर्धा	27 th May 2012	5 th November 2012	310.0	0.6	Wardha
32	नागपूर	7 th June 2012	4 th November 2012	347.0	18.3	Nagpur
33	भंडारा	7 th June 2012	5 th November 2012	530.6	8.6	Bhandara
34	गोंदिया	7 th June 2012	5 th November 2012	453.4	9.7	Gondiya
35	चंद्रपूर	2 th June 2012	5 th November 2012	455.4	7.8	Chandrapur
36	गडचिरोली	10 th June 2012	5 th November 2012	593.3	9.3	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर} = \frac{\text{ज}}{\text{न}} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर} = \frac{\text{म}}{\text{न}} \times १०००$$

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

$$\text{बाल मृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या}} \times १०००$$

बाल मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

$$1. \text{ Birth rate per thousand estimated population} = \frac{\text{B}}{\text{N}} \times 1000$$

$$2. \text{ Death rate per thousand estimated population} = \frac{\text{D}}{\text{N}} \times 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference

D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and

N=estimated mid-year population.

$$3. \text{ Infant Mortality rate} = \frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area}} \times 1000$$

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio at Births (2012)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्मासमयी स्त्री/पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (१००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या) (Females per 1000 males)			District (2)
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			ग्रामीण	नागरी	एकूण	
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	Rural (10)	Urban (11)	Total (12)	(2)
1	मुंबई	1,78,688	-	-	-	92,960	85,728	1,78,688	-	922	922	Mumbai
2	मुंबई उपनगर		Mumbai Suburban									
3	ठाणे	1,42,872	13,886	12,183	26,069	61,031	55,772	116,803	877	914	907	Thane
4	रायगड	39,581	10,024	8,969	18,993	10,677	9,911	20,588	895	928	912	Raigad
5	रत्नागिरी	21,941	5,604	5,185	10,789	5,585	5,567	11,152	925	997	961	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	11,254	2,319	2,242	4,561	3,344	3,349	6,693	967	1,001	987	Sindhudurg
7	नाशिक	1,17,967	26,144	21,768	47,912	37,229	32,826	70,055	833	882	861	Nashik
8	धुळे	35,487	6,147	5,593	11,740	12,418	11,329	23,747	910	912	912	Dhule
9	नंदुरबार	35,970	13,088	12,038	25,126	5,821	5,023	10,844	920	863	902	Nandurbar
10	जळगाव	74,057	13,444	11,496	24,940	26,294	22,823	49,117	855	868	864	Jalgaon
11	अहमदनगर	95,346	30,021	26,286	56,307	20,645	18,394	39,039	876	891	882	Ahmednagar
12	पुणे	1,46,578	18,764	15,990	34,754	58,510	53,314	111,824	852	911	897	Pune
13	सातारा	50,628	13,349	12,192	25,541	13,032	12,055	25,087	913	925	919	Satara
14	सांगली	50,667	11,322	9,781	21,103	15,739	13,825	29,564	864	878	872	Sangli
15	सोलापूर	98,322	24,399	20,569	44,968	28,019	25,335	53,354	843	904	876	Solapur
16	कोल्हापूर	60,444	9,433	8,485	17,918	22,553	19,973	42,526	900	886	890	Kolhapur
17	औरंगाबाद	78,674	9,741	8,184	17,925	32,119	28,630	60,749	840	891	879	Aurangabad
18	जालना	30,675	8,799	7,368	16,167	7,744	6,764	14,508	837	873	854	Jalna
19	परभणी	32,650	6,064	5,199	11,263	11,178	10,209	21,387	857	913	894	Parbhani

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.1- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
20	हिंगोली	22,518	6,185	5,322	11,507	5,882	5,129	11,011	860	872	866	Hingoli
21	बीड	60,294	13,987	11,386	25,373	18,522	16,399	34,921	814	885	855	Beed
22	नांदेड	62,058	14,494	12,842	27,336	18,446	16,276	34,722	886	882	884	Nanded
23	उस्मानाबाद	30,541	6,475	5,621	12,096	9,653	8,792	18,445	868	911	894	Osmanabad
24	लातूर	54,328	10,085	9,091	19,176	18,577	16,575	35,152	901	892	895	Latur
25	बुलढाणा	55,036	13,040	11,220	24,260	16,320	14,456	30,776	860	886	875	Buldhana
26	अकोला	30,888	4,960	4,611	9,571	10,914	10,403	21,317	930	953	946	Akola
27	वाशिम	18,370	4,673	3,918	8,591	5,112	4,667	9,779	838	913	877	Washim
28	अमरावती	48,471	7,773	7,317	15,090	16,993	16,388	33,381	941	964	957	Amravati
29	यवतमाळ	56,413	12,614	10,216	22,830	17,621	15,962	33,583	810	906	866	Yavatmal
30	वर्धा	16,503	5,197	4,888	10,085	3,313	3,105	6,418	941	937	939	Wardha
31	नागपूर	59,767	6,409	5,565	11,974	24,840	22,953	47,793	868	924	913	Nagpur
32	भंडारा	21,544	4,663	4,340	9,003	6,228	6,313	12,541	931	1,014	978	Bhandara
33	गोंदिया	20,800	7,111	6,397	13,508	3,848	3,444	7,292	900	895	898	Gondiya
34	चंद्रपूर	37,100	8,219	7,343	15,562	11,301	10,237	21,538	893	906	901	Chandrapur
35	गडचिरोली	16,590	8,224	6,771	14,995	849	746	1,595	823	879	829	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		19,13,022	3,56,657	3,10,376	6,67,033	6,53,317	5,92,672	12,45,989	870	907	894	Maharashtra State

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban areas (2012)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची एकूण संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यु/No. of Registered Deaths						District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	88,493	-	-	-	51,934	36,559	88,493	Mumbai
2	मुंबई उपनगर		Mumbai Suburban						
3	ठाणे	41,698	6,002	4,191	10,193	18,857	12,648	31,505	Thane
4	रायगड	13,757	6,021	4,431	10,452	1,959	1,346	3,305	Raigad
5	रत्नागिरी	8,251	5,896	500	6,396	1,117	738	1,855	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7,470	3,372	3,030	6,402	631	437	1,068	Sindhudurg
7	नाशिक	30,759	7,947	5,944	13,891	9,914	6,954	16,868	Nashik
8	धुळे	9,897	2,946	2,351	5,297	2,646	1,954	4,600	Dhule
9	नंदुरबार	11,001	4,859	3,874	8,733	1,396	872	2,268	Nandurbar
10	जळगाव	19,311	7,315	5,374	12,689	4,037	2,585	6,622	Jalgaon
11	अहमदनगर	25,697	10,983	7,553	18,536	3,979	3,182	7,161	Ahmednagar
12	पुणे	49,789	8,510	6,320	14,830	20,920	14,039	34,959	Pune
13	सातारा	20,449	7,845	6,557	14,402	3,494	2,553	6,047	Satara
14	सांगली	19,338	6,967	5,432	12,399	3,431	3,508	6,939	Sangli
15	सोलापूर	28,936	9,243	6,446	15,689	8,024	5,223	13,247	Solapur
16	कोल्हापूर	25,642	8,094	6,395	14,489	6,764	4,389	11,153	Kolhapur
17	औरंगाबाद	14,692	2,975	2,080	5,055	6,026	3,611	9,637	Aurangabad
18	जालना	6,677	3,164	2,145	5,309	907	461	1,368	Jalna
19	परभणी	5,852	1,974	1,369	3,343	1,706	803	2,509	Parbhani
20	हिंगोली	4,479	2,056	1,414	3,470	651	358	1,009	Hingoli
21	बीड	12,459	4,971	3,230	8,201	2,722	1,536	4,258	Beed
22	नांदेड	14,387	5,111	3,853	8,964	3,495	1,928	5,423	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,683	3,049	2,455	5,504	1,289	890	2,179	Osmanabad
24	लातूर	10,172	3,634	2,661	6,295	2,386	1,491	3,877	Latur
25	बुलढाणा	14,958	6,456	4,542	10,998	2,417	1,543	3,960	Buldhana
26	अकोला	11,703	3,194	2,277	5,471	3,858	2,374	6,232	Akola
27	वाशिम	4,635	1,995	1,347	3,342	803	490	1,293	Washim
28	अमरावती	19,178	5,746	4,088	9,834	5,449	3,895	9,344	Amravati
29	यवतमाळ	14,931	5,788	3,883	9,671	3,098	2,162	5,260	Yavatmal
30	वर्धा	9,510	3,811	2,871	6,682	1,784	1,044	2,828	Wardha
31	नागपूर	36,339	5,185	3,683	8,868	16,408	11,063	27,471	Nagpur
32	भंडारा	9,147	3,638	3,229	6,867	1,404	876	2,280	Bhandara
33	गोंदिया	9,559	4,303	3,427	7,730	1,066	763	1,829	Gondiya
34	चंद्रपूर	15,968	5,294	4,250	9,544	3,938	2,486	6,424	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,315	3,140	2,264	5,404	595	316	911	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		6,29,132	1,71,484	1,23,466	2,94,950	1,99,105	1,35,077	3,34,182	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या Number Registered Deaths by Principal Causes (2012-13)

अ.क्र. Sr.No.	प्रमुख कारणे (2)	मृत्यूंची संख्या / No.of deaths			Principal Causes (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	
1	पटकी	7	3	10	Cholera
2	विषमज्वर	27	24	51	Typhoid
3	अन्नमधील विषबाध	4	4	8	Food poisoning
4	आमांश व हगवण	215	219	434	Diarrohea & Gastroenterities
5	क्षय	9,313	4,357	13,670	Tuberculosis
6	प्लेग	0	0	0	Plague
7	कुष्ठरोग	5	5	10	Leprosy
8	धनुर्वात	27	16	43	Tetanus
9	घटसर्प	5	3	8	Diphtheria
10	डांग्या खोकला	0	0	0	Whooping Cough
11	रक्त दोष	7,737	5,608	13,345	Septicaemia
12	पोलिओ	0	0	0	Acute Poliomyelities
13	आर्लक	73	24	97	Rabies
14	मेंदूचा दाह	732	415	1,147	Encephalities
15	डेग्यू ताप	146	134	280	Dengue fever
16	इतर व्हायरल ताप	122	114	236	Other viral fever
17	देवी	0	0	0	Small pox
18	गोवर	0	1	1	Measles
19	यकृत दाह / कावीळ	358	192	550	Hepatitis
20	एच.आय.व्ही.	1,031	519	1,550	HIV
21	मलेरिया	404	212	616	Malaria
22	कर्करोग	5,855	5,214	11,069	Cancer
23	रक्तक्षय	903	864	1,767	Anaemia
24	मधुमेह	4,113	3,139	7,252	Diabetes
25	मेंदूज्वर	411	261	672	Meningities
26	अपस्मार	301	161	462	Epilepsy
27	रक्ताभिसरण प्रणालीचे आजार	42,333	28,469	70,802	Diseases of Circulatory System
28	इतर श्वसनाचे रोग	7,622	5,504	13,126	Other Respiratory diseases
29	बाँकायटीस	507	343	850	Bronchitis
30	दमा	1,281	1,081	2,362	Asthama
31	शीतज्वर	18	20	38	Influenza
32	फुफ्फुस दाह	4,332	2,958	7,290	Pneumonia
33	यकृताचे रोग	7,010	1,227	8,237	Liver Diseases
34	मूत्रपिंड निकामी होणे	4,351	2,934	7,285	(Kidney) Renal Failure
35	गरोदरपणातील रोग	N.A.	565	565	Complaints relating to pregnancy
36	अर्भकांतील कावीळ	20	19	39	perinatal (Newborn) Jaundice
37	वार्धक्य	3,802	4,817	8,619	Senility
38	इतर दुखापती	9,830	2,459	12,289	Other Injuries
39	भाजणे	1,073	2,189	3,262	Accidental Burns
40	अन्नमधील विषबाधेव्यतिरिक्त				Poisoning
	इतर विषबाधा	1,174	467	1,641	other than food poisoning
41	वाहतुकीचे अपघात	1,754	538	2,292	Transport accidents
42	बुडणे	463	210	673	Drowning
43	आत्महत्या	739	331	1,070	Suicide
44	मनुष्यवध	195	70	265	(Assault) Homicide
45	इतर	3,976	2,220	6,196	Other Violence
46	सर्प व इतर विषारी प्राण्यांचा दंश	85	44	129	Bites of snakes & other venomous animals
47	इतर कारणे	14,843	9,318	24,161	Other Causes
	एकूण	1,37,197	87,272	2,24,469	Total

टिप / Note - N.A. लागू नाही / Not Applicable

आधार : एम.सी.सी.डी. अहवाल-२०१२, भारताचे महानिबंधक. Source: MCCD Report- 2012, Registrar General of India.

3.जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या/Number of Registered Deaths by age and sex
(2012)

वयोगट Age Group (1)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total		
	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)
१ वर्षाखालील / Below 1 year							13,193	8,541	21,734
1 to 4 years							2,820	2,402	5,222
5 to 14 years							4,633	3,643	8,276
15 to 24 years							11,603	9,202	20,805
25 to 34 years							20,779	11,171	31,950
35 to 44 years							32,140	14,746	46,886
45 to 54 years							44,094	21,377	65,471
55 to 64 years							52,352	31,262	83,614
65 to 69 years							36,978	26,963	63,941
७० वर्षावरील / above 70 years							1,35,468	1,29,710	2,65,178
वय माहित नसलेले / Age not Stated							27,701	10,953	38,654
ए ण / Total							3,81,761	2,69,970	6,51,731

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

बाल-मृत्यु दर व माताविषयक मृत्युचे दर/Infant Mortality Maternal Mortality Rates
(2012)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा District	बाल मृत्युचे दर / Infant mortality Rates			माताविषयक मृत्युचे दर / Maternal mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	28.23	} Mumbai } Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	10.56	Thane
4	रायगड	4.5	Raigad
5	रत्नागिरी	4.79	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2.58	Sindhudurg
7	नाशिक	14.85	Nashik
8	धुळे	13.33	Dhule
9	नंदुरबार	10.62	Nandurbar
10	जळगाव	1.67	Jalgaon
11	अहमदनगर	5.98	Ahmednagar
12	पुणे	4.41	Pune
13	सातारा	5.95	Satara
14	सांगली	4.22	Sangli
15	सोलापूर	6.78	Solapur
16	कोल्हापूर	11.12	Kolhapur
17	औरंगाबाद	18.61	Aurangabad
18	जालना	11.70	Jalna
19	परभणी	3.71	Parbhani
20	हिंगोली	1.51	Hingoli
21	बीड	4.16	Beed
22	नांदेड	8.01	Nanded
23	उस्मानाबाद	2.88	Osmanabad
24	लातूर	8.91	Latur
25	बुलढाणा	9.65	Buldhana
26	अकोला	5.83	Akola
27	वाशिम	1.85	Washim
28	अमरावती	11.12	Amravati
29	यवतमाळ	6.26	Yavatmal
30	वर्धा	21.75	Wardha
31	नागपूर	28.33	Nagpur
32	भंडारा	16.29	Bhandara
33	गोंदिया	6.97	Gondia
34	चंद्रपूर	13.45	Chandrapur
35	गडचिरोली	8.68	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	10.87	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/ Table No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक मृत्युचे महत्वाचे दर Important Vital Rates in respect of Maharashtra State (2012)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	जीवनविषयक महत्वाचे दर Important Vital Rates (3)	Item (2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	111	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	143	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	304	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्युंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण	--	Death rate per lakh population by principal causes
4.1	पटकी	--	Cholera
4.2	देवी	--	Small pox
4.3	प्लेग	--	Plague
4.4	ताप	--	Fevers
4.5	श्वसनाचे रोग	--	Respiratory diseases
4.6	आमांश व अतिसार	--	Dysentery and diarrhoea
4.7	दुखापती	--	Injuries
4.8	इतर सर्व कारणे	--	All other causes

$$\text{टीप - (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times १००$$

$$\text{(२) मृत्यूसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{पुरुषांचे मृत्यू}}{\text{स्त्रियांचे मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{(३) जीवनविषयक निर्देशांक} = \frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{Note.— (1) Sex Ratio at birth} = \frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$$

$$\text{(2) Sex Ratio at death} = \frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$$

$$\text{(3) Vital Index} = \frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$$

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source - Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate (2012)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	
1	मुंबई	--	--	14.32	--	--	7.09	--	--	28.23	Mumbai
2	मुंबईउपनगर }	--	--	14.32	--	--	7.09	--	--	28.23	Mumbai Suburban
3	ठाणे	12.92	3.77	10.56	Thane
4	रायगड	15.02	5.22	4.5	Raigad
5	रत्नागिरी	13.61	5.12	4.79	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	13.26	8.8	2.58	Sindhudurg
7	नाशिक	19.31	5.03	14.85	Nashik
8	धुळे	17.32	4.83	13.33	Dhule
9	नंदुरबार	21.85	6.68	10.62	Nandurbar
10	जळगाव	17.53	4.57	1.67	Jalgaon
11	अहमदनगर	20.99	5.66	5.98	Ahmednagar
12	पुणे	15.55	5.28	4.41	Pune
13	सातारा	16.85	6.81	5.95	Satara
14	सांगली	17.96	6.86	4.22	Sangli
15	सोलापूर	22.78	6.71	6.78	Solapur
16	कोल्हापूर	15.6	6.62	11.12	Kolhapur
17	औरंगाबाद	21.29	3.98	18.61	Aurangabad
18	जालना	15.66	3.41	11.70	Jalna
19	परभणी	17.78	3.19	3.71	Parbhani
20	हिंगोली	19.1	3.8	1.51	Hingoli
21	बीड	23.32	4.82	4.16	Beed
22	नांदेड	18.49	4.29	8.01	Nanded
23	उस्मानाबाद	18.39	4.63	2.88	Osmanabad
24	लातूर	22.12	4.14	8.91	Latur
25	बुलढाणा	21.27	5.78	9.65	Buldhana
26	अकोला	16.98	6.44	5.83	Akola
27	वाशिम	15.35	3.87	1.85	Washim
28	अमरावती	16.78	6.64	11.12	Amravati
29	यवतमाळ	20.33	5.38	6.26	Yavatmal
30	वर्धा	12.73	7.34	21.75	Wardha
31	नागपूर	12.84	7.81	28.33	Nagpur
32	भंडारा	17.97	7.63	16.29	Bhandara
33	गोंदिया	15.73	7.23	6.97	Gondiya
34	चंद्रपूर	16.91	7.28	13.45	Chandrapur
35	गडचिरोली	15.48	5.89	8.68	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		17.02	5.6	10.87	Maharashtra State

टीप - (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारलेले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note- (1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The Rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

रोगांच्या प्रमुख गटांनुसार मृत्यूंची संख्या/No. of Deaths according to major groups of diseases (2012-13)

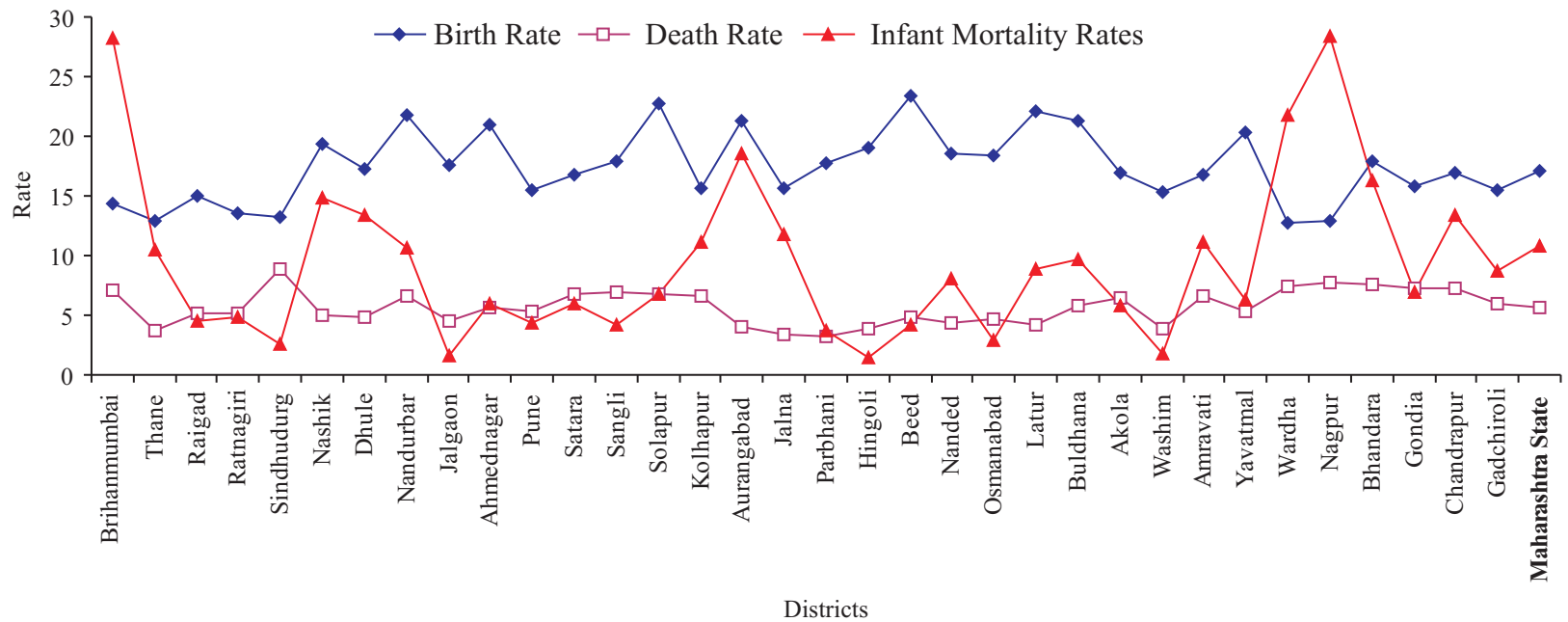
अ.क्र. Sr.No.	रोगांचे प्रमुख गट	मृत्यूंची संख्या No.of deaths			Major groups of diseases (2)
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1	काही संसर्गजन्य आणि परजीवांमुळे होणारे आजार	20,038	11,817	31,855	Certain infectious and parasitic diseases
2	अर्बुद	6,050	5,424	11,474	Neoplasms
3	रुधिराविषयीचे आजार	1,072	1,015	2,087	Diseases of blood forming organs & certain disorders involving the immune mechanism
4	अंतःस्त्रावी, चयापचय संस्थेचे आजार	4,459	3,453	7,912	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
5	मानसिक आजार	64	46	110	Mental and Behavioural disorders
6	मज्जसंस्थेचे आजार	2,709	1,636	4,345	Diseases of the nervous system
7	डोळ्यांचे विकार	10	6	16	Diseases of the eye and adnexa
8	कानासंबंधित आजार	5	3	8	Diseases of the ear and mastoid process
9	रक्ताभिसरणसंस्थेचे आजार	42,333	28,469	70,802	Diseases of the circulatory system
10	श्वसनसंस्थेचे आजार	13,760	9,906	23,666	Diseases of the respiratory system
11	पचनसंस्थेचे आजार	7,977	1,675	9,652	Diseases of the digestive system
12	त्वचेसंबंधित आजार	113	51	164	Diseases of the skin and subcutaneous tissue
13	स्नायूंसंबंधित आजार	60	77	137	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
14	जननेंद्रियांसंबंधित आजार	4,593	3,105	7,698	Diseases of the genitourinary system
15	गर्भधारणेसंबंधित आजार	N.A.	565	565	Pregnancy, childbirth and the puerperium
16	जन्मपूर्व काळातील आजार	6,119	3,980	10,099	Certain conditions originating in the perinatal period
17	जन्मजात दोष/विकृती	560	427	987	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
18	अवर्गीकृत इतर वैद्यकीय कारणे	15,367	10,565	25,932	Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings n.e.c
19	दुखापती, विषबाधा व इतर बाह्य कारणे	11,908	5,052	16,960	Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
	सर्व कारणे (एकूण)	1,37,197	87,272	2,24,469	All causes (Total)

टिप / Note - N.A. लागू नाही / Not Applicable

आधार : एम.सी.सी.डी. अहवाल-२०१२, भारताचे महानिबंधक.

Source: MCCD Report- 2012, Registrar General of India.

Table No. 3.7
Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate in Maharashtra - 2012
(as per the estimates)

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात २०११ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ “घर” म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिऱ्यावरून, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिंती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस “खोली” म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फूटांपेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार “खोलीत” राहते असे समजले जात नाही. “कुटुंब” म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुग, दवाखाने इ. ठिकाणी राहणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी “कुटुंब” संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 2011 Population Census.

4.2. In the 2011 Census “ House ” was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'x6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6'x6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A ' household ' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

**4. गृहविषयक सांख्यिकी/
तक्का क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	घरांची यादी करतेवेळी रिक्त आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing	निवास Residence	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use	दुकान, कार्यालय Shop, Office	वापरातील Occupied
								शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc.,
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	ए	1,107,321	115,947	616,617	17,847	162,333	2,434
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	1,107,321	115,947	616,617	17,847	162,333	2,434
2	मुंबईउपनगर	ए	3,078,829	363,895	1,980,017	42,439	215,829	8,633
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	3,078,829	363,895	1,980,017	42,439	215,829	8,633
3	ठाणे	ए	3,618,151	542,463	2,367,432	54,489	251,255	15,522
		ग्रा	713,994	89,942	497,015	25,339	18,497	9,047
		ना	2,904,157	452,521	1,870,417	29,150	232,758	6,475
4	रायगड	ए	959,028	183,653	583,281	9,937	42,944	8,232
		ग्रा	581,868	99,240	367,594	6,509	13,494	6,993
		ना	377,160	84,413	215,687	3,428	29,450	1,239
5	रत्नागिरी	ए	639,362	85,914	383,073	5,002	24,725	5,866
		ग्रा	538,538	67,911	324,669	4,044	14,308	5,426
		ना	100,824	18,003	58,404	958	10,417	440
6	सिंधुदुर्ग	ए	340,836	50,181	197,545	3,253	13,862	3,313
		ग्रा	295,847	41,068	173,883	2,534	9,530	3,040
		ना	44,989	9,113	23,662	719	4,332	273
7	नाशिक	ए	1,668,932	207,948	1,149,340	24,789	95,815	12,613
		ग्रा	904,661	97,252	645,235	12,924	30,856	10,410
		ना	764,271	110,696	504,105	11,865	64,959	2,203
8	धुळे	ए	528,790	53,203	398,956	8,023	20,775	3,800
		ग्रा	382,777	38,551	292,838	4,794	8,750	3,321
		ना	146,013	14,652	106,118	3,229	12,025	479
9	नंदुरबार	ए	405,012	31,562	298,251	19,688	14,299	5,792
		ग्रा	333,440	22,893	250,774	18,206	6,601	5,403
		ना	71,572	8,669	47,477	1,482	7,698	389
10	जळगाव	ए	1,169,788	115,971	876,097	12,928	58,058	6,502
		ग्रा	796,223	76,432	609,095	7,136	24,087	5,326
		ना	373,565	39,539	267,002	5,792	33,971	1,176
11	अहमदनगर	ए	1,323,404	136,152	883,053	16,544	76,285	11,634
		ग्रा	1,041,393	98,586	704,388	11,553	45,271	10,449
		ना	282,011	37,566	178,665	4,991	31,014	1,185

HOUSING STATISTICS

TABLE No. 4.1

**Classification of houses According to Use
Population Census (2011)**

घरे Census houses used as						
हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पिटल दवाखाना, Dispensary etc.	कारखाने यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and workshed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	इतर बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use	Total Rural Urban	District
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
6,100	4,502	32,664	3,590	131,353	T	Mumbai
-	-	-	-	-	R	
6,100	4,502	32,664	3,590	131,353	U	
11,691	11,084	72,274	8,357	324,708	T	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	R	
11,691	11,084	72,274	8,357	324,708	U	
10,785	10,871	72,129	12,478	255,579	T	Thane
2,018	1,387	7,539	4,458	55,653	R	
8,767	9,484	64,590	8,020	199,926	U	
4,139	2,767	6,665	9,215	100,228	T	Raigarh
2,213	1,281	3,675	7,710	68,860	R	
1,926	1,486	2,990	1,505	31,368	U	
1,911	1,793	4,775	9,180	112,304	T	Ratnagiri
1,299	1,240	3,495	8,566	104,030	R	
612	553	1,280	614	8,274	U	
1,326	947	3,078	5,356	58,036	T	Sindhudurg
945	723	2,267	4,976	53,602	R	
381	224	811	380	4,434	U	
5,044	5,456	22,431	16,713	118,131	T	Nashik
2,209	2,063	7,123	12,318	80,092	R	
2,835	3,393	15,308	4,395	38,039	U	
999	1,257	2,743	3,399	33,820	T	Dhule
550	693	1,259	2,644	28,417	R	
449	564	1,484	755	5,403	U	
611	943	1,422	2,427	29,118	T	Nandurbar
346	636	796	1,972	25,197	R	
265	307	626	455	3,921	U	
2,371	3,124	6,213	9,499	75,313	T	Jalgaon
1,306	1,489	2,713	7,117	59,120	R	
1,065	1,635	3,500	2,382	16,193	U	
5,325	4,081	11,639	19,372	154,502	T	Ahmadnagar
3,487	2,645	7,961	16,889	136,895	R	
1,838	1,436	3,678	2,483	17,607	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	पुणे	ए	3,222,457	578,090	2,031,309	38,337	214,193	14,797
		ग्रा	1,165,718	200,698	723,303	19,351	46,708	10,088
		ना	2,056,739	377,392	1,308,006	18,986	167,485	4,709
13	सातारा	ए	975,471	136,448	613,970	24,273	47,533	8,499
		ग्रा	774,522	102,745	496,194	20,340	26,675	7,452
		ना	200,949	33,703	117,776	3,933	20,858	1,047
14	सांगली	ए	853,673	97,233	565,554	18,144	48,584	5,810
		ग्रा	626,872	67,410	417,906	13,344	26,936	5,051
		ना	226,801	29,823	147,648	4,800	21,648	759
15	सोलापूर	ए	1,156,231	114,418	836,699	20,037	64,928	8,124
		ग्रा	779,929	76,877	573,018	8,913	30,465	6,847
		ना	376,302	37,541	263,681	11,124	34,463	1,277
16	कोल्हापूर	ए	1,179,314	116,895	766,421	48,543	63,465	7,777
		ग्रा	796,496	75,969	511,276	39,664	28,203	6,347
		ना	382,818	40,926	255,145	8,879	35,262	1,430
17	औरंगाबाद	ए	979,132	98,667	720,939	13,796	57,247	6,403
		ग्रा	551,789	53,130	411,522	6,424	22,187	4,941
		ना	427,343	45,537	309,417	7,372	35,060	1,462
18	जालना	ए	502,830	41,989	379,429	7,824	22,859	4,000
		ग्रा	404,746	31,415	312,603	5,257	13,458	3,604
		ना	98,084	10,574	66,826	2,567	9,401	396
19	परभणी	ए	427,239	20,365	352,466	6,725	17,592	2,673
		ग्रा	293,480	11,882	252,040	3,282	5,567	2,074
		ना	133,759	8,483	100,426	3,443	12,025	599
20	हिंगोली	ए	284,369	19,726	222,091	4,009	9,413	2,059
		ग्रा	242,456	15,988	191,309	2,990	5,838	1,892
		ना	41,913	3,738	30,782	1,019	3,575	167
21	बीड	ए	698,571	53,486	534,713	8,623	30,790	6,459
		ग्रा	563,114	41,893	438,300	6,260	16,100	5,816
		ना	135,457	11,593	96,413	2,363	14,690	643
22	नांदेड	ए	821,682	52,732	642,226	11,908	41,541	5,920
		ग्रा	591,119	31,141	478,963	6,976	17,264	4,750
		ना	230,563	21,591	163,263	4,932	24,277	1,170
23	उस्मानाबाद	ए	444,990	36,138	342,119	5,751	22,333	3,188
		ग्रा	367,158	28,094	289,560	4,445	12,817	2,812
		ना	77,832	8,044	52,559	1,306	9,516	376
24	लातूर	ए	585,632	36,083	464,554	8,251	35,864	3,931
		ग्रा	428,616	24,645	353,138	5,570	15,863	3,171
		ना	157,016	11,438	111,416	2,681	20,001	760
25	बुलढाणा	ए	728,192	56,638	541,469	9,126	31,524	4,211
		ग्रा	575,405	38,917	436,844	6,341	15,866	3,611
		ना	152,787	17,721	104,625	2,785	15,658	600
26	अकोला	ए	504,235	36,852	382,574	7,051	27,431	3,114
		ग्रा	308,158	16,658	241,936	4,545	8,058	2,380
		ना	196,077	20,194	140,638	2,506	19,373	734

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
14,622	10,892	40,373	25,969	228,436	T	Pune
5,192	2,850	12,907	16,765	121,045	R	
9,430	8,042	27,466	9,204	107,391	U	
3,633	3,172	8,662	13,443	109,499	T	Satara
2,002	2,004	5,484	11,827	95,704	R	
1,631	1,168	3,178	1,616	13,795	U	
2,310	2,797	8,741	8,932	90,979	T	Sangli
1,412	1,721	5,343	7,539	77,403	R	
898	1,076	3,398	1,393	13,576	U	
4,094	3,286	9,572	14,925	73,548	T	Solapur
2,601	1,796	4,865	11,881	58,892	R	
1,493	1,490	4,707	3,044	14,656	U	
3,653	4,390	20,983	9,355	132,281	T	Kolhapur
2,018	2,392	9,511	7,521	110,503	R	
1,635	1,998	11,472	1,834	21,778	U	
3,601	2,431	5,920	9,856	56,169	T	Aurangabad
1,566	1,021	2,331	7,657	39,567	R	
2,035	1,410	3,589	2,199	16,602	U	
1,582	1,371	2,614	5,677	33,844	T	Jalna
966	944	1,515	4,979	29,038	R	
616	427	1,099	698	4,806	U	
1,208	907	1,610	3,505	18,951	T	Parbhani
422	431	558	2,615	14,133	R	
786	476	1,052	890	4,818	U	
664	612	988	2,536	21,478	T	Hingoli
456	449	711	2,227	20,138	R	
208	163	277	309	1,340	U	
2,904	2,077	3,779	7,172	46,095	T	Bid
1,939	1,379	2,526	6,345	40,783	R	
965	698	1,253	827	5,312	U	
2,600	1,809	3,521	7,192	49,648	T	Nanded
1,360	991	1,837	5,940	40,703	R	
1,240	818	1,684	1,252	8,945	U	
2,012	1,054	2,376	4,725	23,711	T	Osmanabad
1,359	727	1,575	4,172	20,535	R	
653	327	801	553	3,176	U	
2,519	1,488	3,686	5,340	22,618	T	Latur
1,375	835	1,870	4,535	16,838	R	
1,144	653	1,816	805	5,780	U	
1,628	1,728	3,306	7,051	69,759	T	Buldana
901	1,026	2,141	5,722	62,722	R	
727	702	1,165	1,329	7,037	U	
1,095	1,750	2,974	4,970	34,896	T	Akola
515	664	1,154	3,488	28,054	R	
580	1,086	1,820	1,482	6,842	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	330,846	19,656	252,316	4,599	12,338	2,399
		ग्रा	274,925	14,463	213,081	3,548	6,790	2,162
		ना	55,921	5,193	39,235	1,051	5,548	237
28	अमरावती	ए	781,815	49,696	605,823	15,348	36,149	5,684
		ग्रा	508,921	27,264	406,086	9,379	12,324	4,484
		ना	272,894	22,432	199,737	5,969	23,825	1,200
29	यवतमाळ	ए	798,132	41,230	625,698	11,703	33,344	6,072
		ग्रा	629,243	27,296	502,077	8,336	17,064	5,373
		ना	168,889	13,934	123,621	3,367	16,280	699
30	वर्धा	ए	388,704	27,711	293,274	8,246	16,903	3,246
		ग्रा	268,486	16,934	204,183	5,095	7,671	2,673
		ना	120,218	10,777	89,091	3,151	9,232	573
31	नागपूर	ए	1,308,366	120,272	964,621	28,682	79,048	7,277
		ग्रा	430,844	39,218	316,375	6,901	13,483	4,504
		ना	877,522	81,054	648,246	21,781	65,565	2,773
32	भंडारा	ए	356,418	30,095	269,602	4,815	15,584	3,136
		ग्रा	283,843	21,354	218,388	3,729	9,342	2,660
		ना	72,575	8,741	51,214	1,086	6,242	476
33	गोंदिया	ए	386,515	27,255	280,163	6,665	14,321	3,343
		ग्रा	319,702	19,615	234,230	5,066	8,161	2,998
		ना	66,813	7,640	45,933	1,599	6,160	345
34	चंद्रपूर	ए	684,655	50,493	516,427	9,627	28,780	6,507
		ग्रा	451,324	26,189	343,678	5,885	11,739	5,527
		ना	233,331	24,304	172,749	3,742	17,041	980
35	गडचिरोली	ए	330,840	19,642	238,966	5,141	8,540	4,863
		ग्रा	293,586	15,252	212,755	4,630	5,958	4,563
		ना	37,254	4,390	26,211	511	2,582	300
महाराष्ट्र राज्य		ए	33,569,762	3,768,699	23,177,085	542,163	1,956,484	213,833
		ग्रा	17,519,193	1,656,922	12,644,256	299,310	555,931	165,195
		ना	16,050,569	2,111,777	10,532,829	242,853	1,400,553	48,638

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
775	841	1,191	3,402	32,786	T	Washim
518	514	785	2,786	29,877	R	
257	327	406	616	2,909	U	
1,537	2,270	3,986	7,567	50,585	T	Amravati
712	1,046	1,215	5,475	39,666	R	
825	1,224	2,771	2,092	10,919	U	
1,538	1,638	3,288	8,236	63,246	T	Yavatmal
917	988	1,866	7,079	57,065	R	
621	650	1,422	1,157	6,181	U	
856	1,052	1,683	4,304	29,869	T	Wardha
507	647	1,029	3,276	25,440	R	
349	405	654	1,028	4,429	U	
2,949	4,429	9,877	10,319	74,375	T	Nagpur
800	876	1,929	5,198	40,077	R	
2,149	3,553	7,948	5,121	34,298	U	
765	940	1,705	3,081	25,534	T	Bhandara
573	614	1,183	2,556	22,686	R	
192	326	522	525	2,848	U	
763	836	1,890	3,523	46,302	T	Gondiya
535	596	1,267	3,054	43,044	R	
228	240	623	469	3,258	U	
1,423	1,616	2,626	5,849	59,246	T	Chandrapur
742	852	1,457	4,140	50,005	R	
681	764	1,169	1,709	9,241	U	
525	674	1,129	2,253	47,870	T	Gadchiroli
369	541	801	2,069	45,699	R	
156	133	328	184	2,171	U	
109,558	100,885	382,513	278,768	2,834,817	T	Maharashtra State
44,130	38,061	102,688	205,496	1,741,483	R	
65,428	62,824	279,825	73,272	1,093,334	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 2011

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे
Households occupying rooms

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण Total (4)	वेगळी	१ खोली 1 Room (6)	२ खोल्या 2 Rooms (7)	३ खोल्या 3 Rooms (8)	४ खोल्या 4 Rooms (9)	५ खोल्या 5 Rooms (10)	६ व अधिक खोल्या & 6 Rooms & (11)	बेघर	Total Rural Urban (3)	District (2)
				खोली नसलेले No Exclusive room (5)							कुटुंबे House- less households (12)		
1	मुंबई	ए	6,37,738	59,204	4,00,177	1,00,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10,762	T	Mumbai
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	6,37,738	59,204	4,00,177	1,00,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10,762	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	20,27,743	1,45,133	11,26,032	4,54,631	2,15,718	59,342	12,382	14,505	4,512	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	20,27,743	1,45,133	11,26,032	4,54,631	2,15,718	59,342	12,382	14,505	4,512	U	
3	ठाणे	ए	24,30,616	1,20,417	11,09,216	7,87,371	3,03,405	76,471	17,313	16,423	5,984	T	Thane
		ग्रा	5,26,397	39,533	2,45,230	1,57,729	56,770	18,647	4,432	4,056	1,244	R	
		ना	19,04,219	80,884	8,63,986	6,29,642	2,46,635	57,824	12,881	12,367	4,740	U	
4	रायगड	ए	5,96,514	22,708	2,02,630	2,11,589	1,05,866	36,654	8,782	8,285	1,951	T	Raigad
		ग्रा	3,76,520	16,126	1,40,302	1,34,851	53,950	20,666	5,378	5,247	1,469	R	
		ना	2,19,994	6,582	62,328	76,738	51,916	15,988	3,404	3,038	482	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,93,379	15,472	1,28,979	1,36,313	64,690	29,556	9,505	8,864	1,160	T	Ratnagiri
		ग्रा	3,33,645	13,468	1,15,470	1,15,228	51,603	23,928	7,316	6,632	1,083	R	
		ना	59,734	2,004	13,509	21,085	13,087	5,628	2,189	2,232	77	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,119	7,540	49,140	65,002	38,766	25,881	9,189	9,601	411	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,80,494	7,077	44,824	57,589	32,629	22,435	7,920	8,020	355	R	
		ना	24,625	463	4,316	7,413	6,137	3,446	1,269	1,581	56	U	
7	नाशिक	ए	11,80,293	66,126	5,15,406	3,74,694	1,41,208	50,769	15,284	16,806	3,352	T	Nashik
		ग्रा	6,61,977	40,649	3,06,334	2,19,750	61,982	21,417	5,093	6,752	1,765	R	
		ना	5,18,316	25,477	2,09,072	1,54,944	79,226	29,352	10,191	10,054	1,587	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	4,08,700	20,936	1,77,830	1,27,835	56,422	16,634	4,719	4,324	939	T	Dhule
		ग्रा	2,98,915	16,642	1,42,449	92,041	36,133	8,147	1,646	1,857	774	R	
		ना	1,09,785	4,294	35,381	35,794	20,289	8,487	3,073	2,467	165	U	
9	नंदुरबार	ए	3,19,623	13,982	1,93,672	74,663	25,152	7,566	2,130	2,458	1,227	T	Nandurbar
		ग्रा	2,70,533	12,883	1,77,979	58,776	15,500	3,599	751	1,045	1,007	R	
		ना	49,090	1,099	15,693	15,887	9,652	3,967	1,379	1,413	220	U	
10	जळगाव	ए	8,91,657	36,246	3,96,241	3,10,994	99,454	31,382	8,007	9,333	1,846	T	Jalgaon
		ग्रा	6,18,314	25,378	2,96,938	2,16,557	56,932	15,401	3,024	4,084	1,143	R	
		ना	2,73,343	10,868	99,303	94,437	42,522	15,981	4,983	5,249	703	U	
11	अहमदनगर	ए	9,01,748	38,914	4,52,168	2,70,549	85,816	34,258	9,486	10,557	1,899	T	Ahmednagar
		ग्रा	7,17,718	31,781	3,80,737	2,16,483	56,829	21,009	4,981	5,898	1,498	R	
		ना	1,84,030	7,133	71,431	54,066	28,987	13,249	4,505	4,659	401	U	
12	पुणे	ए	20,76,607	96,829	8,67,524	5,94,089	3,29,621	1,25,046	33,233	30,265	3,418	T	Pune
		ग्रा	7,44,114	28,871	3,29,177	2,47,502	86,229	35,019	8,451	8,865	1,427	R	
		ना	13,32,493	67,958	5,38,347	3,46,587	2,43,392	90,027	24,782	21,400	1,991	U	
13	सातारा	ए	6,39,999	28,569	2,25,146	2,19,428	1,00,309	42,302	12,079	12,166	1,751	T	Satara
		ग्रा	5,18,187	22,788	1,84,081	1,85,534	78,999	31,218	7,889	7,678	1,527	R	
		ना	1,21,812	5,781	41,065	33,894	21,310	11,084	4,190	4,488	224	U	
14	सांगली	ए	5,85,227	15,749	1,91,117	2,04,264	97,160	49,474	13,713	13,750	626	T	Sangli
		ग्रा	4,32,579	11,158	1,39,664	1,59,600	70,680	34,185	8,804	8,488	447	R	
		ना	1,52,648	4,591	51,453	44,664	26,480	15,289	4,909	5,262	179	U	
15	सोलापूर	ए	8,58,981	25,802	3,85,265	2,83,726	95,336	44,334	12,257	12,261	1,499	T	Solapur
		ग्रा	5,83,706	13,753	2,72,920	2,02,722	55,672	26,873	6,010	5,756	944	R	
		ना	2,75,275	12,049	1,12,345	81,004	39,664	17,461	6,247	6,505	555	U	
16	कोल्हापूर	ए	8,21,483	41,561	2,16,170	2,61,733	1,83,797	74,210	22,458	21,554	1,019	T	Kolhapur
		ग्रा	5,56,628	21,107	1,34,398	1,89,667	1,36,431	49,596	13,383	12,046	691	R	
		ना	2,64,855	20,454	81,772	72,066	47,366	24,614	9,075	9,508	328	U	
17	औरंगाबाद	ए	7,36,587	33,488	3,30,324	2,34,204	79,415	36,644	10,692	11,820	888	T	Aurangabad
		ग्रा	4,19,120	16,854	2,12,884	1,43,761	29,306	11,334	2,127	2,854	465	R	
		ना	3,17,467	16,634	1,17,440	90,443	50,109	25,310	8,565	8,966	423	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	जालना	ए	3,88,116	11,443	1,86,719	1,30,649	36,017	14,443	4,029	4,816	594	T	Jalna
		ग्रा	3,18,563	9,829	1,62,306	1,08,318	24,886	8,857	1,994	2,373	352	R	
		ना	69,553	1,614	24,413	22,331	11,131	5,586	2,035	2,443	242	U	
19	परभणी	ए	3,60,186	5,336	1,45,908	1,32,654	43,230	20,364	6,210	6,484	319	T	Parbhani
		ग्रा	2,56,063	4,021	1,14,847	95,457	25,298	10,976	2,629	2,835	165	R	
		ना	1,04,123	1,315	31,061	37,197	17,932	9,388	3,581	3,649	154	U	
20	हिंगोली	ए	2,27,041	4,517	86,442	91,014	26,662	12,001	3,221	3,184	200	T	Hingoli
		ग्रा	1,95,143	4,019	75,852	79,675	21,963	9,431	2,152	2,051	149	R	
		ना	31,898	498	10,590	11,339	4,699	2,570	1,069	1,133	51	U	
21	बीड	ए	5,45,073	23,805	2,91,380	1,56,819	43,095	18,219	5,635	6,120	900	T	Beed
		ग्रा	4,46,114	19,905	2,57,107	1,25,519	27,414	10,436	2,701	3,032	729	R	
		ना	98,959	3,900	34,273	31,300	15,681	7,783	2,934	3,088	171	U	
22	नांदेड	ए	6,56,303	15,854	2,77,653	2,32,802	70,637	37,221	10,634	11,502	881	T	Nanded
		ग्रा	4,87,624	13,084	2,25,089	1,75,550	42,068	21,308	4,947	5,578	452	R	
		ना	1,68,679	2,770	52,564	57,252	28,569	15,913	5,687	5,924	429	U	
23	उस्मानाबाद	ए	3,48,760	7,176	1,36,500	1,31,286	41,330	20,817	5,906	5,745	747	T	Osmanabad
		ग्रा	2,94,816	6,344	1,21,338	1,12,895	31,897	15,126	3,700	3,516	574	R	
		ना	53,944	832	15,162	18,391	9,433	5,691	2,206	2,229	173	U	
24	लातूर	ए	4,74,149	9,327	1,74,599	1,75,876	60,533	33,827	10,342	9,645	624	T	Latur
		ग्रा	3,59,858	6,465	1,36,309	1,42,152	41,723	22,409	5,601	5,199	438	R	
		ना	1,14,291	2,862	38,290	33,724	18,810	11,418	4,741	4,446	186	U	
25	बुलढाणा	ए	5,53,031	18,061	2,53,911	1,92,985	54,781	21,804	5,865	5,624	798	T	Buldhana
		ग्रा	4,45,247	14,955	2,16,497	1,56,330	37,511	13,990	2,962	3,002	545	R	
		ना	1,07,784	3,106	37,414	36,655	17,270	7,814	2,903	2,622	253	U	
26	अकोला	ए	3,91,135	15,365	1,77,776	1,25,936	43,691	17,798	5,499	5,070	837	T	Akola
		ग्रा	2,47,752	8,647	1,25,002	82,607	20,556	7,687	1,728	1,525	454	R	
		ना	1,43,383	6,718	52,774	43,329	23,135	10,111	3,771	3,545	383	U	
27	वाशिम	ए	2,57,892	5,066	1,00,020	1,04,718	30,767	11,685	3,023	2,613	257	T	Washim
		ग्रा	2,17,490	4,192	87,158	90,371	23,828	8,461	1,854	1,626	167	R	
		ना	40,402	874	12,862	14,347	6,939	3,224	1,169	987	90	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	6,37,446	19,937	2,44,204	2,29,677	85,806	36,456	11,662	9,704	1,272	T	Amravati
		ग्रा	4,24,563	14,436	1,77,362	1,62,721	47,297	15,475	3,896	3,376	843	R	
		ना	2,12,883	5,501	66,842	66,956	38,509	20,981	7,766	6,328	429	U	
29	यवतमाळ	ए	6,40,385	17,366	2,32,696	2,54,420	81,049	35,563	10,706	8,585	744	T	Yavatmal
		ग्रा	5,13,041	14,887	1,96,603	2,11,737	56,899	22,726	5,671	4,518	521	R	
		ना	1,27,344	2,479	36,093	42,683	24,150	12,837	5,035	4,067	223	U	
30	वर्धा	ए	3,02,680	8,695	91,157	1,20,430	50,205	20,359	6,629	5,205	1,189	T	Wardha
		ग्रा	2,10,284	6,597	66,729	89,591	31,112	11,088	2,961	2,206	995	R	
		ना	92,396	2,098	24,428	30,839	19,093	9,271	3,668	2,999	194	U	
31	नागपूर	ए	9,95,808	26,739	2,72,097	3,36,283	2,08,408	93,093	31,680	27,508	2,689	T	Nagpur
		ग्रा	3,24,568	11,802	1,03,032	1,31,898	53,079	16,719	4,500	3,538	966	R	
		ना	6,71,240	14,937	1,69,065	2,04,385	1,55,329	76,374	27,180	23,970	1,723	U	
32	भंडारा	ए	2,75,773	6,336	70,873	1,11,504	60,876	16,560	5,124	4,500	352	T	Bhandara
		ग्रा	2,23,299	5,349	63,904	92,361	45,536	10,605	2,887	2,657	260	R	
		ना	52,474	987	6,969	19,143	15,340	5,955	2,237	1,843	92	U	
33	गोंदिया	ए	2,89,431	5,162	86,976	1,14,780	57,377	16,510	4,479	4,147	438	T	Gondia
		ग्रा	2,41,802	4,636	79,515	97,861	43,831	11,170	2,612	2,177	313	R	
		ना	47,629	526	7,461	16,919	13,546	5,340	1,867	1,970	125	U	
34	चंद्रपूर	ए	5,29,612	11,698	1,60,876	2,10,835	93,711	34,895	9,970	7,627	965	T	Chandrapur
		ग्रा	3,52,643	8,961	1,21,166	1,48,962	51,037	15,494	3,884	3,139	682	R	
		ना	1,76,969	2,737	39,710	61,873	42,674	19,401	6,086	4,488	283	U	
35	गडचिरोली	ए	2,45,745	7,156	68,219	1,07,964	41,257	13,797	3,777	3,575	430	T	Gadchiroli
		ग्रा	2,18,935	6,800	63,570	98,097	34,117	10,935	2,724	2,692	372	R	
		ना	26,810	356	4,649	9,867	7,140	2,862	1,053	883	58	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	2,38,30,580	10,07,715	1,00,25,043	76,72,654	32,00,939	12,34,312	3,50,945	3,38,972	57,480	T	Maharashtra State
		ग्रा	1,30,16,652	4,82,997	55,16,773	45,99,892	15,39,697	5,86,367	1,46,608	1,44,318	24,816	R	
		ना	1,08,13,928	5,24,718	45,08,270	30,72,762	16,61,242	6,47,945	2,04,337	1,94,654	32,664	U	

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र - भारताची जनगणना, २०११

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
 Occupied Residential Houses and No. of Persons per House
 जनगणना/Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कुटुंबे Total house- holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu- tional house- holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	6,77,163	5,705	0	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	18,38,426	5,005	0	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Suburban
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायगड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नागिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नंदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाणा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नागपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोंदिया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,95,76,736	54,927	1,44,08,995	1,11,92,394	2,56,01,389	3.87	3.67	3.78	Maharashtra State

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.4

बेघर कुटुंबे व बेघर लोकसंख्या

Houseless households and houseless population

जनगणना /Population Census, 2011

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	बेघर कुटुंबे Houseless Households	बेघर लोकसंख्या Houseless Population	एकूण लोकसंख्या Total population	बेघर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Houseless population to total population	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई शहर	10,762	38,339	30,85,411	1.24	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	4,512	19,077	93,56,962	0.2	Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,984	19,287	1,10,60,148	0.17	Thane
4	रायगड	1,951	7,532	26,34,200	0.29	Raigad
5	रत्नागिरी	1,160	4,351	16,15,069	0.27	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	411	1,472	8,49,651	0.17	Sindhudurg
7	नाशिक	3,352	11,811	61,07,187	0.19	Nashik
8	धुळे	939	4,281	20,50,862	0.21	Dhule
9	नंदुरबार	1,227	5,366	16,48,295	0.33	Nandurbar
10	जळगाव	1,846	7,663	42,29,917	0.18	Jalgaon
12	पुणे	3,418	11,729	94,29,408	0.12	Pune
13	सातारा	1,751	6,548	30,03,741	0.22	Satara
14	सांगली	626	2,277	28,22,143	0.08	Sangli
15	सोलापूर	1,499	5,113	43,17,756	0.12	Salapur
17	औरंगाबाद	888	3,048	37,01,282	0.08	Aurangabad
18	जालना	594	2,357	19,59,046	0.12	Jalna
19	परभणी	319	1,134	18,36,086	0.06	Parbhani
20	हिंगोली	200	872	11,77,345	0.07	Hingoli
21	बीड	900	3,663	25,85,049	0.14	Beed
22	नांदेड	881	3,515	33,61,292	0.1	Nanded
23	उस्मानाबाद	747	3,181	16,57,576	0.19	Osmanabad
24	लातूर	624	2,709	24,54,196	0.11	Latur
25	बुलढाणा	798	2,959	25,86,258	0.11	Buldhana
26	अकोला	837	2,808	18,13,906	0.15	Akola
27	वाशिम	257	1,066	11,97,160	0.09	Washim
28	अमरावती	1,272	4,556	28,88,445	0.16	Amravati
29	यवतमाळ	744	2,550	27,72,348	0.09	Yavatmal
30	वर्धा	1,189	4,071	13,00,774	0.31	Wardha
31	नागपूर	2,689	8,323	46,53,570	0.18	Nagpur
32	भंडारा	352	1,427	12,00,334	0.12	Bhandara
33	गोंदिया	438	1,507	13,22,507	0.11	Gondiya
34	चंद्रपूर	965	3,482	22,04,307	0.16	Chandrapur
35	गडचिरोली	430	1,760	10,72,942	0.16	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	57,480	2,10,908	11,23,74,333	0.19	Maharashtra State

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत,पाने, लाकूड, बांबू,चिखल, इ. Grass, Thatch,Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Polythene (6)	रु Hand-Made Tiles (7)	Macine Made Tiles (8)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	9,77,440	16,339	6,039	11,767	60,444
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	9,77,440	16,339	6,039	11,767	60,444
2	मुंबई उपनगर	ए	26,75,032	15,869	32,739	14,500	91,227
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	26,75,032	15,869	32,739	14,500	91,227
3	ठाणे	ए	30,50,540	53,597	24,127	77,229	4,25,120
		ग्रा	6,20,953	38,955	6,318	42,950	2,83,578
		ना	24,29,587	14,642	17,809	34,279	1,41,542
4	रायगड	ए	7,67,408	28,029	5,527	38,496	3,24,164
		ग्रा	4,78,329	18,457	2,447	30,849	2,84,665
		ना	2,89,079	9,572	3,080	7,647	39,499
5	रत्नागिरी	ए	5,48,629	14,753	3,335	13,620	3,76,103
		ग्रा	4,67,077	14,130	1,654	11,004	3,51,049
		ना	81,552	623	1,681	2,616	25,054
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,86,716	6,374	1,535	37,110	1,80,437
		ग्रा	2,51,500	5,965	1,170	34,659	1,63,630
		ना	35,216	409	365	2,451	16,807
7	नाशिक	ए	14,50,332	1,52,008	10,105	70,489	2,27,512
		ग्रा	8,03,230	1,16,290	6,236	55,869	1,96,015
		ना	6,47,102	35,718	3,869	14,620	31,497
8	धुळे	ए	4,73,772	1,59,256	2,016	36,149	31,128
		ग्रा	3,43,266	1,49,218	1,598	35,484	29,775
		ना	1,30,506	10,038	418	665	1,353
9	नंदुरबार	ए	3,72,551	49,519	2,683	1,31,523	57,472
		ग्रा	3,09,931	46,623	2,203	1,27,755	53,326
		ना	62,620	2,896	480	3,768	4,146
10	जळगाव	ए	10,50,105	2,30,590	4,631	12,730	8,688
		ग्रा	7,17,389	2,04,103	3,670	10,409	4,594
		ना	3,32,716	26,487	961	2,321	4,094
11	अहमदनगर	ए	11,82,435	1,69,865	5,456	13,335	79,409
		ग्रा	9,39,538	1,55,207	4,492	11,695	75,849
		ना	2,42,897	14,658	964	1,640	3,560
12	पुणे	ए	26,18,928	79,654	13,260	41,898	2,12,832
		ग्रा	9,58,209	59,114	5,501	29,052	1,75,133
		ना	16,60,719	20,540	7,759	12,846	37,699

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.5 (A)

Distribution of Households by Predominant Material of Roof of houses occupied
Population Census, 2011

जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets	विटा Brick	दगड Stone	काँक्रीट Concrete	इतर प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
44,819	2,18,856	14,289	5,92,413	12,474	T.	Mumbai
-	-	-	-	-	R	
44,819	2,18,856	14,289	5,92,413	12,474	U	
1,45,245	10,77,149	34,212	12,35,785	28,306	T.	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	R	
1,45,245	10,77,149	34,212	12,35,785	28,306	U	
1,07,390	8,46,915	25,437	14,65,036	25,689	T.	Thane
14,663	1,59,694	2,171	68,630	3,994	R	
92,727	6,87,221	23,266	13,96,406	21,695	U	
21,857	1,35,140	3,089	2,04,155	6,951	T.	Raigad
11,903	88,311	1,250	36,581	3,866	R	
9,954	46,829	1,839	1,67,574	3,085	U	
7,135	67,721	977	62,974	2,011	T.	Ratnagiri
5,888	55,212	698	25,838	1,604	R	
1,247	12,509	279	37,136	407	U	
3,177	21,085	1,649	33,692	1,657	T.	Sindhudurg
2,734	18,394	1,145	22,363	1,440	R	
443	2,691	504	11,329	217	U	
39,509	5,22,075	6,685	4,09,030	12,919	T	Nashik
20,496	3,19,061	3,776	78,530	6,957	R	
19,013	2,03,014	2,909	3,30,500	5,962	U	
8,252	1,15,006	2,381	1,14,909	4,675	T	Dhule
5,562	76,546	1,589	40,508	2,986	R	
2,690	38,460	792	74,401	1,689	U	
6,568	75,969	1,586	44,807	2,424	T	Nandurbar
4,788	53,281	903	19,132	1,920	R	
1,780	22,688	683	25,675	504	U	
24,172	4,12,287	8,517	335,239	13,251	T	Jalgaon
16,586	3,16,617	6,076	145,635	9,699	R	
7,586	95,670	2,441	189,604	3,552	U	
33,567	6,13,395	5,785	249,362	12,261	T	Ahmadnagar
25,361	5,23,415	4,290	130,977	8,252	R	
8,206	89,980	1,495	118,385	4,009	U	
71,947	9,50,310	16,086	12,10,652	22,289	T	Pune
32,009	4,63,664	4,650	181,224	7,862	R	
39,938	4,86,646	11,436	10,29,428	14,427	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	8,32,684	32,785	4,449	29,067	1,38,705
		ग्रा	6,67,682	29,189	3,487	27,205	1,34,428
		ना	1,65,002	3,596	962	1,862	4,277
14	सांगली	ए	7,51,851	66,631	5,295	22,423	2,20,822
		ग्रा	5,56,655	64,552	3,669	16,145	1,82,139
		ना	1,95,196	2,079	1,626	6,278	38,683
15	सोलापूर	ए	10,35,213	1,39,031	4,695	5,475	10,447
		ग्रा	6,99,278	1,29,467	3,211	3,600	7,129
		ना	3,35,935	9,564	1,484	1,875	3,318
16	कोल्हापूर	ए	10,56,868	32,817	5,378	79,630	5,47,132
		ग्रा	7,17,435	25,347	3,395	62,025	4,52,395
		ना	3,39,433	7,470	1,983	17,605	94,737
17	औरंगाबाद	ए	8,76,362	90,376	3,177	18,875	6,656
		ग्रा	4,97,216	73,715	2,073	14,267	3,991
		ना	3,79,146	16,661	1,104	4,608	2,665
18	जालना	ए	4,59,200	40,053	1,923	6,533	5,022
		ग्रा	3,72,364	36,986	1,696	5,482	3,815
		ना	86,836	3,067	227	1,051	1,207
19	परभणी	ए	4,05,637	24,806	1,410	4,590	4,106
		ग्रा	2,81,122	21,121	997	3,605	3,081
		ना	1,24,515	3,685	413	985	1,025
20	हिंगोली	ए	2,63,850	11,679	996	2,318	2,798
		ग्रा	2,26,010	11,105	926	2,189	2,438
		ना	37,840	574	70	129	360
21	बीड	ए	6,42,612	64,108	2,958	4,850	5,715
		ग्रा	5,19,448	58,786	2,539	3,990	4,104
		ना	1,23,164	5,322	419	860	1,611
22	नांदेड	ए	7,66,365	29,002	4,086	1,08,292	27,543
		ग्रा	5,58,784	25,355	3,455	99,280	22,340
		ना	2,07,581	3,647	631	9,012	5,203
23	उस्मानाबाद	ए	4,07,269	26,589	2,325	7,279	2,153
		ग्रा	3,38,002	24,290	1,973	6,378	1,543
		ना	69,267	2,299	352	901	610
24	लातूर	ए	5,48,251	22,740	1,969	8,248	2,717
		ग्रा	4,03,195	21,128	1,511	7,642	1,660
		ना	1,45,056	1,612	458	606	1,057
25	बुलढाणा	ए	6,69,802	34,833	2,542	21,437	5,438
		ग्रा	5,35,174	32,381	2,225	19,572	4,609
		ना	1,34,628	2,452	317	1,865	829
26	अकोला	ए	4,65,855	18,438	4,459	1,03,094	21,421
		ग्रा	2,90,794	14,000	3,399	84,300	14,857
		ना	1,75,061	4,438	1,060	18,794	6,564
27	वाशिम	ए	3,10,647	11,564	1,290	6,171	3,592
		ग्रा	2,60,061	10,560	1,123	5,930	3,180
		ना	50,586	1,004	167	241	412

TABLE No.4.5 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
21,827	4,54,516	2,414	1,43,471	5,450	T	Satara
17,172	3,84,336	2,038	66,138	3,689	R	
4,655	70,180	376	77,333	1,761	U	
35,553	2,35,582	2,746	1,56,980	5,819	T	Sangli
28,803	1,79,081	1,979	75,902	4,385	R	
6,750	56,501	767	81,078	1,434	U	
40,802	5,84,115	4,997	2,36,736	8,915	T	Solapur
23,834	4,14,618	2,632	1,08,106	6,681	R	
16,968	1,69,497	2,365	1,28,630	2,234	U	
22,595	1,31,758	2,861	2,29,577	5,120	T	Kolhapur
13,203	76,155	1,750	80,358	2,807	R	
9,392	55,603	1,111	1,49,219	2,313	U	
31,549	4,48,154	7,193	2,62,977	7,405	T	Aurangabad
18,917	3,12,517	4,009	62,847	4,880	R	
12,632	1,35,637	3,184	2,00,130	2,525	U	
14,167	3,19,688	3,528	63,272	5,014	T	Jalna
10,677	2,77,102	2,536	30,448	3,622	R	
3,490	42,586	992	32,824	1,392	U	
17,635	2,60,935	3,420	84,944	3,791	T	Parbhani
13,108	2,02,221	2,056	32,245	2,688	R	
4,527	58,714	1,364	52,699	1,103	U	
5,624	1,99,382	1,191	38,420	1,442	T	Hingoli
4,719	1,78,633	1,058	23,747	1,195	R	
905	20,749	133	14,673	247	U	
18,869	4,21,969	3,333	1,14,732	6,078	T	Bid
15,638	3,67,663	2,791	59,357	4,580	R	
3,231	54,306	542	55,375	1,498	U	
22,039	4,00,775	3,815	1,65,595	5,218	T	Nanded
16,370	3,17,765	2,754	67,721	3,744	R	
5,669	83,010	1,061	97,874	1,474	U	
16,881	2,72,324	2,351	74,146	3,221	T	Osmanabad
14,405	2,37,909	1,923	46,840	2,741	R	
2,476	34,415	428	27,306	480	U	
20,793	3,27,053	3,793	1,57,555	3,383	T	Latur
15,543	2,75,944	2,852	74,490	2,425	R	
5,250	51,109	941	83,065	958	U	
10,453	4,51,462	4,231	1,33,466	5,940	T	Buldana
8,363	3,86,550	3,127	73,383	4,964	R	
2,090	64,912	1,104	60,083	976	U	
9,971	1,62,954	2,937	1,38,777	3,804	T	Akola
5,613	1,16,322	1,687	48,233	2,383	R	
4,358	46,632	1,250	90,544	1,421	U	
4,319	2,35,008	929	45,510	2,264	T	Washim
2,786	2,07,676	748	26,230	1,828	R	
1,533	27,332	181	19,280	436	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	7,28,949	32,088	9,249	2,34,768	45,880
		ग्रा	4,80,387	27,039	7,165	1,98,612	34,193
		ना	2,48,562	5,049	2,084	36,156	11,687
29	यवतमाळ	ए	7,54,763	14,251	2,027	50,318	59,775
		ग्रा	6,00,765	13,086	1,699	47,208	53,894
		ना	1,53,998	1,165	328	3,110	5,881
30	वर्धा	ए	3,59,433	9,321	2,944	71,246	49,796
		ग्रा	2,50,521	8,177	2,200	64,029	40,432
		ना	1,08,912	1,144	744	7,217	9,364
31	नागपूर	ए	11,81,577	34,951	10,015	1,60,816	1,88,231
		ग्रा	3,90,143	20,520	3,128	1,13,224	94,974
		ना	7,91,434	14,431	6,887	47,592	93,257
32	भंडारा	ए	3,25,162	7,513	1,218	1,79,274	38,056
		ग्रा	2,61,731	6,605	996	1,65,594	34,189
		ना	63,431	908	222	13,680	3,867
33	गोंदिया	ए	3,57,806	7,217	1,076	2,33,479	36,170
		ग्रा	2,98,951	6,500	788	2,15,394	33,609
		ना	58,855	717	288	18,085	2,561
34	चंद्रपूर	ए	6,32,101	19,503	2,937	75,526	2,78,461
		ग्रा	4,24,025	16,601	1,847	63,006	2,23,868
		ना	2,08,076	2,902	1,090	12,520	54,593
35	गडचिरोली	ए	3,09,961	20,448	1,418	70,887	1,62,578
		ग्रा	2,77,385	20,050	1,257	68,115	1,51,211
		ना	32,576	398	161	2,772	11,367
महाराष्ट्र राज्य		ए	2,95,96,106	17,66,597	189,289	20,03,442	39,37,750
		ग्रा	1,57,96,550	15,04,622	90,048	16,86,518	31,25,693
		ना	1,37,99,556	2,61,975	99,241	3,16,924	8,12,057

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No.4.5 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
15,450	1,88,749	4,386	1,92,708	5,671	T	Amravati
8,902	1,33,341	2,747	65,357	3,031	R	
6,548	55,408	1,639	1,27,351	2,640	U	
13,939	4,73,501	2,430	1,32,950	5,572	T	Yavatmal
10,543	4,11,272	1,858	56,716	4,489	R	
3,396	62,229	572	76,234	1,083	U	
7,301	97,499	1,514	1,17,648	2,164	T	Wardha
4,618	76,497	1,032	52,122	1,414	R	
2,683	21,002	482	65,526	750	U	
24,914	1,40,326	10,115	6,07,939	4,270	T	Nagpur
5,773	34,691	2,023	1,14,459	1,351	R	
19,141	1,05,635	8,092	4,93,480	2,919	U	
1,965	6,160	1,399	88,703	874	T	Bhandara
1,294	3,442	1,034	48,070	507	R	
671	2,718	365	40,633	367	U	
2,300	6,384	2,228	68,347	605	T	Gondiya
1,527	3,131	1,501	36,197	304	R	
773	3,253	727	32,150	301	U	
8,882	62,253	2,715	1,80,095	1,729	T	Chandrapur
3,913	43,153	1,788	68,796	1,053	R	
4,969	19,100	927	1,11,299	676	U	
2,302	5,452	1,073	45,101	702	T	Gadchiroli
1,798	4,076	930	29,382	566	R	
504	1,376	143	15,719	136	U	
8,83,768	1,09,41,907	1,96,292	94,37,703	2,39,358	T	Maharashtra State
3,87,509	67,18,290	73,401	20,96,562	1,13,907	R	
4,96,259	42,23,617	1,22,891	73,41,141	1,25,451	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक /
राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण नागरी एकूण (3)	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत,पाने, लाकूड, बांबू,चिखल, इ. Grass, Thatch,Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Polythene (6)	खविटा Mud/ Unburnt Brick (7)	Wood (8)
1	मुंबई	ए	9,77,440	1,771	3,576	19,408	9,695
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	9,77,440	1,771	3,576	19,408	9,695
2	मुंबई उपनगर	ए	26,75,032	5,139	25,939	55,516	10,101
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	26,75,032	5,139	25,939	55,516	10,101
3	ठाणे	ए	30,50,540	1,54,755	15,346	1,65,161	15,564
		ग्रा	6,20,953	1,37,291	3,425	1,00,055	5,665
		ना	24,29,587	17,464	11,921	65,106	9,899
4	रायगड	ए	7,67,408	40,650	4,217	1,06,146	4,633
		ग्रा	4,78,329	38,371	2,098	93,082	3,625
		ना	2,89,079	2,279	2,119	13,064	1,008
5	रत्नागिरी	ए	5,48,629	35,492	2,884	1,64,686	5,838
		ग्रा	4,67,077	34,651	1,594	1,58,677	5,077
		ना	81,552	841	1,290	6,009	761
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,86,716	11,422	1,306	99,175	4,417
		ग्रा	2,51,500	10,833	981	90,201	4,047
		ना	35,216	589	325	8,974	370
7	नाशिक	ए	14,50,332	77,513	6,791	3,66,360	40,583
		ग्रा	8,03,230	72,621	4,160	2,79,196	7,291
		ना	6,47,102	4,892	2,631	87,164	33,292
8	धुळे	ए	4,73,772	40,760	1,409	1,95,161	4,594
		ग्रा	3,43,266	39,533	1,197	1,73,294	2,249
		ना	1,30,506	1,227	212	21,867	2,345
9	नंदुरबार	ए	3,72,551	1,50,028	1,352	89,135	3,309
		ग्रा	3,09,931	1,44,766	1,097	78,229	2,317
		ना	62,620	5,262	255	10,906	992
10	जळगाव	ए	10,50,105	96,557	3,925	3,15,052	25,876
		ग्रा	7,17,389	90,194	3,015	2,68,840	8,810
		ना	3,32,716	6,363	910	46,212	17,066
11	अहमदनगर	ए	11,82,435	64,850	4,743	2,03,528	10,980
		ग्रा	9,39,538	58,716	3,976	1,75,537	8,820
		ना	2,42,897	6,134	767	27,991	2,160
12	पुणे	ए	26,18,928	45,237	9,132	1,91,374	8,784
		ग्रा	9,58,209	41,747	4,002	1,16,596	4,881
		ना	16,60,719	3,490	5,130	74,778	3,903

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.5 (B)

Distribution of Households by Predominant Material of Wall of house occupied
Population Census, 2011

Stone not packed with Mortar	Stone packed with mortar	जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal/ Asbestos sheets	विटा Burnt Brick	काँक्रीट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material Total	Rural Urban	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
20,379	62,625	23,563	6,13,973	2,16,717	5,733	T	Mumbai
-	-	-	-	-	-	R	
20,379	62,625	23,563	6,13,973	2,16,717	5,733	U	
47,183	1,39,544	80,286	17,32,488	5,61,155	17,681	T	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	-	R	
47,183	1,39,544	80,286	17,32,488	5,61,155	17,681	U	
50,883	1,49,171	63,929	18,98,087	5,22,625	15,019	T	Thane
9,801	26,930	4,982	2,86,912	42,835	3,057	R	
41,082	1,22,241	58,947	16,11,175	4,79,790	11,962	U	
15,290	54,143	7,510	4,21,189	1,08,635	4,995	T	Raigarh
11,019	38,327	2,737	2,46,064	40,080	2,926	R	
4,271	15,816	4,773	1,75,125	68,555	2,069	U	
35,096	2,33,745	3,993	37,038	22,756	7,101	T	Ratnagiri
29,737	1,92,461	2,612	23,440	12,334	6,494	R	
5,359	41,284	1,381	13,598	10,422	607	U	
24,093	1,21,409	1,798	9,110	10,789	3,197	T	Sindhudurg
20,699	1,06,697	1,373	6,912	7,008	2,749	R	
3,394	14,712	425	2,198	3,781	448	U	
39,826	91,753	52,421	6,33,657	1,34,483	6,945	T	Nashik
28,158	57,929	19,589	2,81,769	48,304	4,213	R	
11,668	33,824	32,832	3,51,888	86,179	2,732	U	
9,708	10,852	3,850	1,89,918	16,378	1,142	T	Dhule
6,672	7,374	1,784	1,01,708	8,612	843	R	
3,036	3,478	2,066	88,210	7,766	299	U	
5,026	7,101	1,920	1,04,962	8,761	957	T	Nandurbar
3,888	4,285	1,100	68,727	4,764	758	R	
1,138	2,816	820	36,235	3,997	199	U	
24,798	41,647	11,717	4,65,197	61,233	4,103	T	Jalgaon
18,242	27,876	6,400	2,53,473	37,536	3,003	R	
6,556	13,771	5,317	2,11,724	23,697	1,100	U	
55,040	1,36,984	27,464	5,38,618	1,20,072	20,156	T	Ahmadnagar
48,388	1,23,423	18,399	4,06,557	78,570	17,152	R	
6,652	13,561	9,065	1,32,061	41,502	3,004	U	
70,537	2,33,552	1,41,829	13,44,804	5,57,681	15,998	T	Pune
47,609	1,58,112	29,584	392,589	1,55,013	8,076	R	
22,928	75,440	1,12,245	9,52,215	4,02,668	7,922	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	8,32,684	45,076	3,262	122,612	4,174
		ग्रा	6,67,682	43,256	2,469	107,762	3,497
		ना	1,65,002	1,820	793	14,850	677
14	सांगली	ए	7,51,851	43,264	2,833	93,043	7,857
		ग्रा	5,56,655	39,927	1,991	74,158	5,652
		ना	1,95,196	3,337	842	18,885	2,205
15	सोलापूर	ए	10,35,213	70,347	3,303	99,032	6,883
		ग्रा	6,99,278	68,001	2,371	62,602	5,381
		ना	3,35,935	2,346	932	36,430	1,502
16	कोल्हापूर	ए	10,56,868	25,226	3,935	254,361	7,908
		ग्रा	7,17,435	22,466	2,367	211,236	5,456
		ना	3,39,433	2,760	1,568	43,125	2,452
17	औरंगाबाद	ए	8,76,362	52,334	2,654	184,505	5,050
		ग्रा	4,97,216	50,785	1,879	149,132	3,957
		ना	3,79,146	1,549	775	35,373	1,093
18	जालना	ए	4,59,200	29,842	2,140	1,30,548	3,810
		ग्रा	3,72,364	29,212	1,871	1,16,070	3,291
		ना	86,836	630	269	14,478	519
19	परभणी	ए	4,05,637	23,623	1,557	1,08,463	9,197
		ग्रा	2,81,122	21,650	1,043	87,899	2,796
		ना	1,24,515	1,973	514	20,564	6,401
20	हिंगोली	ए	2,63,850	15,400	768	90,704	2,432
		ग्रा	2,26,010	14,896	679	83,449	2,131
		ना	37,840	504	89	7,255	301
21	बीड	ए	6,42,612	44,253	3,364	1,23,406	5,244
		ग्रा	5,19,448	42,938	2,874	1,09,134	4,298
		ना	1,23,164	1,315	490	14,272	946
22	नांदेड	ए	7,66,365	71,058	3,191	2,08,417	18,472
		ग्रा	5,58,784	66,266	2,451	1,62,685	16,783
		ना	2,07,581	4,792	740	45,732	1,689
23	उस्मानाबाद	ए	4,07,269	22,686	1,436	73,072	4,212
		ग्रा	3,38,002	21,825	1,216	65,086	3,298
		ना	69,267	861	220	7,986	914
24	लातूर	ए	5,48,251	21,753	1,714	72,858	4,888
		ग्रा	4,03,195	20,802	1,354	58,447	4,125
		ना	1,45,056	951	360	14,411	763
25	बुलढाणा	ए	6,69,802	85,446	2,251	2,02,798	7,141
		ग्रा	5,35,174	78,785	1,870	1,80,306	5,377
		ना	1,34,628	6,661	381	22,492	1,764
26	अकोला	ए	4,65,855	43,050	2,030	1,78,890	2,101
		ग्रा	2,90,794	32,574	1,333	1,34,193	982
		ना	1,75,061	10,476	697	44,697	1,119
27	वाशिम	ए	3,10,647	27,691	1,303	1,18,618	2,598
		ग्रा	2,60,061	26,193	1,071	1,06,651	2,198
		ना	50,586	1,498	232	11,967	400

TABLE No.4.5 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
42,158	1,64,490	24,274	3,17,292	1,01,210	8,136	T	Satara
38,915	1,52,294	13,997	2,37,954	60,519	7,019	R	
3,243	12,196	10,277	79,338	40,691	1,117	U	
48,534	1,82,885	24,591	2,70,067	73,118	5,659	T	Sangli
41,619	1,63,661	9,909	1,74,052	41,244	4,442	R	
6,915	19,224	14,682	96,015	31,874	1,217	U	
65,505	2,19,084	96,736	4,01,053	67,341	5,929	T	Solapur
54,475	1,84,195	51,951	2,31,393	34,087	4,822	R	
11,030	34,889	44,785	1,69,660	33,254	1,107	U	
49,404	2,09,211	11,928	4,02,277	87,589	5,029	T	Kolhapur
36,492	1,63,923	5,569	2,33,720	32,988	3,218	R	
12,912	45,288	6,359	1,68,557	54,601	1,811	U	
28,288	54,752	16,106	4,36,158	93,215	3,300	T	Aurangabad
18,370	33,651	7,535	1,89,891	39,758	2,258	R	
9,918	21,101	8,571	2,46,267	53,457	1,042	U	
18,572	37,693	9,608	1,98,706	26,187	2,094	T	Jalna
15,952	33,450	6,897	1,44,248	19,592	1,781	R	
2,620	4,243	2,711	54,458	6,595	313	U	
22,403	49,768	7,447	1,64,820	16,859	1,500	T	Parbhani
18,235	44,022	3,298	92,341	8,832	1,006	R	
4,168	5,746	4,149	72,479	8,027	494	U	
11,261	22,518	2,919	1,03,281	13,920	647	T	Hingoli
9,986	20,430	2,170	81,617	10,100	552	R	
1,275	2,088	749	21,664	3,820	95	U	
39,838	84,140	24,738	2,89,888	22,993	4,748	T	Bid
36,441	77,956	16,818	2,08,724	16,291	3,974	R	
3,397	6,184	7,920	81,164	6,702	774	U	
47,386	1,40,432	8,532	2,29,251	35,844	3,782	T	Nanded
40,667	1,24,320	3,808	1,19,946	18,663	3,195	R	
6,719	16,112	4,724	1,09,305	17,181	587	U	
24,926	67,468	25,490	1,66,247	19,958	1,774	T	Osmanabad
21,110	59,348	17,882	1,31,072	15,659	1,506	R	
3,816	8,120	7,608	35,175	4,299	268	U	
39,556	1,20,294	19,567	2,47,471	17,735	2,415	T	Latur
33,990	1,06,287	13,047	1,53,826	9,604	1,713	R	
5,566	14,007	6,520	93,645	8,131	702	U	
18,096	40,856	17,260	2,66,063	25,005	4,886	T	Buldana
15,850	37,662	8,136	1,84,667	18,194	4,327	R	
2,246	3,194	9,124	81,396	6,811	559	U	
10,053	16,171	4,114	1,85,133	22,310	2,003	T	Akola
6,591	10,624	1,994	91,327	9,784	1,392	R	
3,462	5,547	2,120	93,806	12,526	611	U	
9,020	15,444	4,181	1,15,680	14,495	1,617	T	Washim
7,301	12,668	2,778	90,778	9,067	1,356	R	
1,719	2,776	1,403	24,902	5,428	261	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	7,28,949	68,081	4,236	3,07,426	3,577
		ग्रा	4,80,387	60,134	2,943	2,50,295	1,869
		ना	2,48,562	7,947	1,293	57,131	1,708
29	यवतमाळ	ए	7,54,763	1,05,950	3,016	2,53,732	33,100
		ग्रा	6,00,765	98,928	2,446	2,29,568	23,773
		ना	1,53,998	7,022	570	24,164	9,327
30	वर्धा	ए	3,59,433	30,866	2,251	1,29,597	1,679
		ग्रा	2,50,521	27,879	1,658	1,09,973	1,251
		ना	1,08,912	2,987	593	19,624	428
31	नागपूर	ए	11,81,577	47,441	5,354	2,69,089	11,340
		ग्रा	3,90,143	30,972	1,485	1,75,345	2,464
		ना	7,91,434	16,469	3,869	93,744	8,876
32	भंडारा	ए	3,25,162	5,546	962	1,86,081	733
		ग्रा	2,61,731	5,149	862	1,70,807	612
		ना	63,431	397	100	15,274	121
33	गोंदिया	ए	3,57,806	3,852	744	2,49,967	782
		ग्रा	2,98,951	3,550	592	2,32,172	649
		ना	58,855	302	152	17,795	133
34	चंद्रपूर	ए	6,32,101	42,486	1,990	2,26,391	12,484
		ग्रा	4,24,025	38,113	1,289	1,88,209	11,084
		ना	2,08,076	4,373	701	38,182	1,400
35	गडचिरोली	ए	3,09,961	32,674	1,520	1,34,016	24,458
		ग्रा	2,77,385	31,761	1,400	1,27,538	24,193
		ना	32,576	913	120	6,478	265
महाराष्ट्र राज्य		ए	2,95,96,106	16,82,119	1,36,434	57,88,328	3,24,494
		ग्रा	1,57,96,550	15,44,785	65,059	47,26,424	1,87,899
		ना	1,37,99,556	1,37,334	71,375	10,61,904	1,36,595

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No.4.5 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)	
17,570	25,615	5,807	2,57,555	35,196	3,886	T	Amravati
11,560	14,864	2,994	1,21,384	12,178	2,166	R	
6,010	10,751	2,813	1,36,171	23,018	1,720	U	
16,418	28,451	9,375	2,69,838	30,700	4,183	T	Yavatmal
13,649	24,096	5,334	1,82,692	16,513	3,766	R	
2,769	4,355	4,041	87,146	14,187	417	U	
7,787	12,864	3,901	1,55,698	13,445	1,345	T	Wardha
6,054	9,394	2,489	83,455	7,369	999	R	
1,733	3,470	1,412	72,243	6,076	346	U	
30,562	49,617	11,518	6,60,469	92,991	3,196	T	Nagpur
8,680	15,295	2,532	1,38,268	13,962	1,140	R	
21,882	34,322	8,986	5,22,201	79,029	2,056	U	
6,108	10,232	595	1,07,784	6,569	552	T	Bhandara
4,131	6,679	352	68,028	4,685	426	R	
1,977	3,553	243	39,756	1,884	126	U	
5,013	6,521	451	85,491	4,587	398	T	Gondiya
2,834	3,859	375	52,272	2,396	252	R	
2,179	2,662	76	33,219	2,191	146	U	
17,006	28,799	2,662	2,70,749	27,570	1,964	T	Chandrapur
10,289	17,320	1,425	1,48,129	6,599	1,568	R	
6,717	11,479	1,237	1,22,620	20,971	396	U	
7,237	11,263	563	92,026	4,065	2,139	T	Gadchiroli
5,803	9,181	416	72,806	2,285	2,002	R	
1,434	2,082	147	19,220	1,780	137	U	
9,80,560	28,81,094	7,52,643	1,36,82,038	31,94,187	1,74,209	T	Maharashtra State
6,83,207	20,68,593	2,70,266	53,00,741	8,45,425	1,04,151	R	
2,97,353	8,12,501	4,82,377	83,81,297	23,48,762	70,058	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार शिक्षण संस्था त्यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक संस्थांतच दर्शविण्यात येते. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित्त खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montesory etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree /diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था
Number of Recognised Institution by Type of Education
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	संस्थेचा प्रकार (2)	संस्थांची संख्या Number of Institution (3)	Type of Institution (4)
1	विद्यापिठे	N.A.	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालये	N.A.	Arts, Commerce and Science Colleges per ten lakhs population.
3	शिक्षण प्रशिक्षण शाळा (डी. एड.)	1,405	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये	N.A.	Colleges for Physical Education.
5	शिक्षण प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी. एड.)	N.A.	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर ए उलाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	21	Higher Secondary Schools per Lakh of Population
7	दर ए उलाख लोकसंख्येमागे उच्च / मुलुद्युग शाळा	--	High / Post Basic Schools per lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक / मुलुद्युग शाळा.	1	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand of Population.
9	अपंगकरिता शाळा.	1,358	Schools for Handicapped.
10	दर ए उलाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा / वरिष्ठ मुलुद्युग शाळा.	20	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh of Population.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था
Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type in of Education
(2012-13)

अ.क्र.	जिल्हा	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts/ Science and Commerce Colleges	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training Colleges		उच्च माध्यमिक शाळा	माध्यमिक/ मूलोद्योग शाळा	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	District
Sr. No.	(2)	(3)	बी.एड. B.Ed.	डी.एड. D.Ed.	Higher Secondary Schools	Secondary Schools	Upper Primary Schools	Lower Primary Schools	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	7	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			4	32	20	28	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	4	33	53	67	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	1	0	12	21	48	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	0	1	8	25	37	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	1	5	12	21	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	2	1	22	26	63	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	2	0	9	5	26	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	0	0	8	6	27	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	1	16	16	35	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	8	2	20	16	71	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	11	3	31	40	74	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	7	1	15	24	43	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	4	1	13	16	30	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	6	2	19	25	52	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	4	1	18	26	30	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	3	2	15	27	37	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	1	1	7	17	20	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	0	3	8	17	14	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	1	1	4	12	8	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	2	2	13	18	37	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	1	2	14	29	30	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1	1	9	14	13	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	5	1	13	20	19	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	2	2	10	16	22	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	1	9	11	16	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	0	1	6	9	12	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	2	2	14	18	26	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	3	3	12	23	32	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	1	1	6	8	17	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	10	2	21	24	37	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	1	6	8	14	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	2	2	6	12	16	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	2	2	10	11	25	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	0	1	7	16	26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	94	53	451	641	1,073	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of schools according to classification
(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				प्राथमिक पूर्व/प्राथमिक कनिष्ठ मूलोद्योग शाळा Pre-primary/Primary/ Junior Basic Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	4	0	185	189	15	146	1,356	1,517	0	0	7	7	Mumbai
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	0	182	*184	78	55	1,410	*1,549	35	4,029	1,536	*5,631	Thane
4	रायगड	0	0	23	23	16	7	509	*552	4	2,933	219	*3,203	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	35	*37	6	0	363	*379	0	2,762	117	*2,897	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	0	23	*25	1	0	204	*211	0	1,474	52	*1,537	Sindhudurg
7	नाशिक	0	0	65	65	79	18	904	*1,005	14	3,627	516	*4,164	Nashik
8	धुळे	0	0	17	17	19	2	406	427	15	1,149	272	*1,437	Dhule
9	नंदुरबार	1	1	6	8	69	12	307	*390	20	1,414	145	*1,581	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	37	37	24	15	710	*753	29	1,940	409	*2,388	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	0	98	99	27	3	893	*931	8	3,719	352	*4,105	Ahmednagar
12	पुणे	0	1	119	*122	33	57	1,316	*1,429	11	4,261	931	*5,298	Pune
13	सातारा	0	0	37	37	5	2	682	*693	2	2,798	269	*3,108	Satara
14	सांगली	0	0	43	43	2	1	603	*614	0	1,797	333	*2,159	Sangli
15	सोलापूर	1	0	74	*76	4	9	853	*870	0	3,007	564	*3,604	Solapur
16	कोल्हापूर	1	1	55	57	4	9	824	*856	0	2,157	429	*2,632	Kolhapur

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.3-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
17	औरंगाबाद	1	0	105	106	11	69	625	*709	4	2,156	811	*2,977	Aurangabad
18	जालना	0	0	58	58	4	46	270	320	1	1,509	226	*1,739	Jalna
19	परभणी	0	0	137	137	3	52	317	*373	3	1,093	357	1,453	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	42	42	7	29	136	172	3	839	122	964	Hingoli
21	बीड	0	0	73	73	7	65	547	*620	13	2,230	341	2,584	Beed
22	नांदेड	1	0	80	81	22	86	533	641	10	2,175	585	*2,771	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	1	45	46	4	53	348	*406	2	1,071	193	*1,267	Osmanabad
24	लातूर	0	0	70	70	11	50	544	605	15	1,261	541	1,817	Latur
25	बुलढाणा	0	0	73	*74	8	45	425	478	3	1,513	236	*1,762	Buldhana
26	अकोला	2	0	60	62	7	13	387	407	3	1,012	257	*1,275	Akola
27	वाशिम	0	0	31	31	7	10	259	276	2	810	161	973	Washim
28	अमरावती	2	1	85	88	31	38	561	*631	18	1,726	327	*2,079	Amravati
29	यवतमाळ	0	1	139	140	37	42	494	573	6	2,217	341	*2,567	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	29	29	7	9	267	*284	3	982	159	*1,154	Wardha
31	नागपूर	2	0	105	107	15	102	860	*979	2	1,763	1,037	*2,842	Nagpur
32	भंडारा	1	0	47	48	5	37	245	*289	2	795	184	*995	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	74	75	14	27	242	*284	7	1,075	196	*1,281	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	94	94	18	25	406	*451	10	1,556	136	*1,708	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	1	59	60	42	19	251	312	9	1,645	296	*1,964	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		20	7	2,405	*2,440	642	1,153	19,057	*20,986	256	65,640	13,786	*80,199	Maharashtra State

टिप - स्तंभ क्र. ०६,१० व १४ मध्ये Unrecognized शाळांचा समावेश आहे.

Note - Column no.06,10 and 14 include no. of Unrecognized Schools.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4
शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या
Number of School Teachers Classified by Department
(2012-13)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उच्च / उच्च- माध्यमिक शाळा High/Higher- secondary schools			माध्यमिक/वरिष्ठ- प्राथमिक शाळा Middle/Senior schools			प्राथमिक/पूर्व- प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary schools			अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी.एड्.) Teachers Training Colleges (B. Ed.)			एकूण बेरीज Grand Total			District
		पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	2,445	3,621	6,066	5,197	9,181	14,378	3,574	10,102	13,676				11,216	22,904	34,120	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	43	78	121	416	527	943	5,664	17,804	23,468				6,123	18,409	24,532	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,216	1,531	2,747	3,021	3,351	6,372	14,103	28,014	42,117				18,340	32,896	51,236	Thane
4	रायगड	490	368	858	1,910	1,380	3,290	7,090	7,600	14,690				9,490	9,348	18,838	Raigad
5	रत्नागिरी	413	206	619	1,112	383	1,495	7,072	4,825	11,897				8,597	5,414	14,011	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	341	129	470	788	275	1,063	3,063	2,918	5,981				4,192	3,322	7,514	Sindhudurg
7	नाशिक	1,015	362	1,377	2,988	1,031	4,019	14,941	12,031	26,972				18,944	13,424	32,368	Nashik
8	धुळे	477	72	549	1,292	233	1,525	6,786	3,729	10,515				8,555	4,034	12,589	Dhule
9	नंदुरबार	182	57	239	516	105	621	6,284	2,475	8,759				6,982	2,637	9,619	Nandurbar
10	जळगाव	836	231	1,067	3,139	890	4,029	11,635	6,151	17,786		N.A.		15,610	7,272	22,882	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,460	481	1,941	3,170	987	4,157	13,685	9,164	22,849				18,315	10,632	28,947	Ahmednagar
12	पुणे	1,857	1,714	3,571	5,438	5,650	11,088	13,650	24,960	38,610				20,945	32,324	53,269	Pune
13	सातारा	855	459	1,314	3,691	1,676	5,367	7,569	6,816	14,385				12,115	8,951	21,066	Satara
14	सांगली	1,038	521	1,559	3,259	1,338	4,597	6,762	5,677	12,439				11,059	7,536	18,595	Sangli
15	सोलापूर	1,642	399	2,041	5,331	1,477	6,808	12,869	7,851	20,720				19,842	9,727	29,569	Solapur
16	कोल्हापूर	805	333	1,138	3,317	1,074	4,391	11,169	7,371	18,540				15,291	8,778	24,069	Kolhapur

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.4-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
17	औरंगाबाद	929	433	1,362	2,309	1,092	3,401	10,507	9,475	19,982				13,745	11,000	24,745	Aurangabad
18	जालना	444	61	505	952	138	1,090	7,334	2,868	10,202				8,730	3,067	11,797	Jalna
19	परभणी	788	134	922	1,075	241	1,316	7,284	3,039	10,323				9,147	3,414	12,561	Parbhani
20	हिंगोली	321	27	348	499	92	591	4,644	1,393	6,037				5,464	1,512	6,976	Hingoli
21	बीड	1,337	214	1,551	2,683	372	3,055	11,108	5,088	16,196				15,128	5,674	20,802	Beed
22	नांदेड	1,411	177	1,588	2,305	410	2,715	12,593	5,498	18,091				16,309	6,085	22,394	Nanded
23	उस्मानाबाद	666	100	766	2,056	311	2,367	5,799	2,520	8,319				8,521	2,931	11,452	Osmanabad
24	लातूर	1,298	165	1,463	2,804	533	3,337	9,667	4,328	13,995		N.A.		13,769	5,026	18,795	Latur
25	बुलढाणा	936	165	1,101	1,478	234	1,712	9,992	3,332	13,324				12,406	3,731	16,137	Buldhana
26	अकोला	630	218	848	1,191	419	1,610	5,484	3,919	9,403				7,305	4,556	11,861	Akola
27	वाशिम	429	41	470	1,253	175	1,428	4,436	1,719	6,155				6,118	1,935	8,053	Washim
28	अमरावती	994	440	1,434	1,984	896	2,880	7,668	6,484	14,152				10,646	7,820	18,466	Amravati
29	यवतमाळ	788	263	1,051	2,239	625	2,864	9,440	5,048	14,488				12,467	5,936	18,403	Yavatmal
30	वर्धा	506	196	702	875	421	1,296	3,878	3,265	7,143				5,259	3,882	9,141	Wardha
31	नागपूर	1,334	1,276	2,610	2,977	2,991	5,968	8,088	14,899	22,987				12,399	19,166	31,565	Nagpur
32	भंडारा	636	195	831	1,231	375	1,606	3,766	2,533	6,299				5,633	3,103	8,736	Bhandara
33	गोंदिया	699	206	905	1,666	437	2,103	4,985	2,356	7,341				7,350	2,999	10,349	Gondiya
34	चंद्रपूर	735	309	1,044	1,805	632	2,437	7,236	4,608	11,844				9,776	5,549	15,325	Chandrapur
35	गडचिरोली	573	110	683	1,507	252	1,759	5,293	1,907	7,200				7,373	2,269	9,642	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		30,569	15,292	45,861	77,474	40,204	1,17,678	2,85,118	2,41,767	5,26,885				3,93,161	2,97,263	6,90,424	Maharashtra State

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण
तक्ता क्रमांक
विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या
(2012-

अ.क्र. Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/मूलोद्योग शाळा Primary/Pre-Primary Basic Department			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक/ वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior-Primary/ Senior-Basic Department		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	3,54,070	2,95,674	6,49,744	1,70,059	1,46,174	3,16,233
2	मुंबईउपनगर	4,53,962	4,23,723	8,77,685	15,273	14,863	30,136
3	ठाणे	8,65,621	7,64,542	16,30,163	1,61,653	1,41,812	3,03,465
4	रायगड	1,96,920	1,77,312	3,74,232	45,291	39,697	84,988
5	रत्नागिरी	1,13,941	1,07,752	2,21,693	31,224	27,921	59,145
6	सिंधुदुर्ग	51,994	47,951	99,945	15,045	13,740	28,785
7	नाशिक	4,94,180	4,36,146	9,30,326	1,00,244	84,240	1,84,484
8	धुळे	1,72,322	1,48,019	3,20,341	34,586	27,157	61,743
9	नंदुरबार	1,34,554	1,21,419	2,55,973	22,765	19,076	41,841
10	जळगाव	3,61,865	2,99,056	6,60,921	74,704	56,846	1,31,550
11	अहमदनगर	3,71,184	3,05,554	6,76,738	83,362	65,279	1,48,641
12	पुणे	6,91,949	5,95,100	12,87,049	1,48,536	1,25,260	2,73,796
13	सातारा	2,04,089	1,75,653	3,79,742	52,299	42,802	95,101
14	सांगली	2,05,750	1,74,060	3,79,810	49,186	39,137	88,323
15	सोलापूर	3,51,545	3,09,045	6,60,590	77,409	61,175	1,38,584
16	कोल्हापूर	2,75,970	2,27,027	5,02,997	69,966	54,509	1,24,475
17	औरंगाबाद	3,40,369	2,92,630	6,32,999	64,993	50,867	1,15,860
18	जालना	1,68,262	1,50,986	3,19,248	27,821	21,252	49,073
19	परभणी	1,63,625	1,46,012	3,09,637	30,204	22,926	53,130
20	हिंगोली	99,761	92,157	1,91,918	16,824	13,294	30,118
21	बीड	2,27,870	1,97,570	4,25,440	45,588	34,868	80,456
22	नांदेड	2,72,472	2,53,277	5,25,749	48,698	41,720	90,418
23	उस्मानाबाद	1,23,955	1,09,556	2,33,511	25,698	21,891	47,589
24	लातूर	2,22,657	1,91,716	4,14,373	48,272	35,918	84,190
25	बुलढाणा	2,13,804	1,84,783	3,98,587	45,952	38,464	84,416
26	अकोला	1,34,081	1,23,349	2,57,430	30,686	28,480	59,166
27	वाशिम	1,01,264	90,251	1,91,515	22,039	18,351	40,390
28	अमरावती	2,07,760	1,91,479	3,99,239	48,547	46,352	94,899
29	यवतमाळ	2,16,989	1,97,547	4,14,536	44,305	39,283	83,588
30	वर्धा	86,010	78,739	1,64,749	21,750	20,399	42,149
31	नागपूर	3,38,751	3,08,341	6,47,092	79,997	75,414	1,55,411
32	भंडारा	83,154	78,401	1,61,555	21,989	21,213	43,202
33	गोंदिया	94,717	90,712	1,85,429	24,248	23,679	47,927
34	चंद्रपूर	1,51,214	1,38,785	2,89,999	37,623	34,907	72,530
35	गडचिरोली	80,612	74,976	1,55,588	18,209	16,787	34,996
महाराष्ट्र राज्य		86,27,243	75,99,300	1,62,26,543	18,55,045	15,65,753	34,20,798

EDUCATION**TABLE No. 5.5****Number of Students by Department****-13)**

माध्यमिक / उच्च माध्यमिक / उच्च मूलोद्योग शाळा High/Higher Secondary/Post Basic Depts.			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
1,48,606 0	136,285 0	2,84,891 0							Mumbai
									Mumbai Suburban
79,759	74,530	1,54,289							Thane
26,359	25,413	51,772							Raigad
20,118	17,448	37,566							Ratnagiri
11,108	10,693	21,801							Sindhudurg
57,114	50,831	1,07,945							Nashik
20,529	16,628	37,157							Dhule
14,996	11,279	26,275							Nandurbar
39,163	31,431	70,594							Jalgaon
60,090	46,203	1,06,293							Ahmednagar
90,438	83,327	1,73,765							Pune
37,997	31,670	69,667							Satara
34,039	29,639	63,678				उपलब्ध नाही / Not Available			Sangli
50,561	37,130	87,691							Solapur
43,338	37,388	80,726							Kolhapur
40,383	28,996	69,379							Aurangabad
17,753	11,400	29,153							Jalna
19,338	12,847	32,185							Parbhani
8,441	6,094	14,535							Hingoli
35,309	24,253	59,562							Beed
28,932	21,569	50,501							Nanded
15,106	13,042	28,148							Osmanabad
32,748	25,111	57,859							Latur
25,162	19,753	44,915							Buldhana
19,075	17,319	36,394							Akola
12,269	9,636	21,905							Washim
26,323	28,508	54,831							Amravati
24,050	21,547	45,597							Yavatmal
13,765	15,974	29,739							Wardha
52,748	57,908	1,10,656							Nagpur
16,009	17,716	33,725							Bhandara
18,046	19,289	37,335							Gondiya
24,681	25,566	50,247							Chandrapur
12,300	11,426	23,726							Gadchiroli
11,76,653	10,27,849	22,04,502							Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2012)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/मूलोद्योग शाळा Primary/Pre- Primary/Basic Depts.			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक/ वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior-Primary/ Senior Basic Depts		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	25,135	22,041	47,176	16,402	14,327	30,729
2	मुंबई उपनगर	45,751	45,978	91,729	2,395	2,187	4,582
3	ठाणे	71,907	66,881	1,38,788	15,355	13,850	29,205
4	रायगड	14,210	12,998	27,208	3,441	3,160	6,601
5	रत्नागिरी	9,451	8,790	18,241	2,709	2,474	5,183
6	सिंधुदुर्ग	3,745	3,455	7,200	1,132	986	2,118
7	नाशिक	47,639	43,813	91,452	10,901	9,256	20,157
8	धुळे	11,347	10,534	21,881	2,766	2,197	4,963
9	नंदुरबार	4,982	4,504	9,486	1,065	1,036	2,101
10	जळगाव	36,420	32,380	68,800	8,304	6,300	14,604
11	अहमदनगर	50,662	45,459	96,121	10,849	8,777	19,626
12	पुणे	1,13,088	1,01,485	2,14,573	22,800	19,815	42,615
13	सातारा	25,188	22,450	47,638	6,310	5,358	11,668
14	सांगली	28,541	25,764	54,305	6,505	5,500	12,005
15	सोलापूर	57,600	53,177	1,10,777	12,210	9,425	21,635
16	कोल्हापूर	38,009	33,861	71,870	9,105	7,740	16,845
17	औरंगाबाद	54,107	47,976	1,02,083	10,355	8,261	18,616
18	जालना	27,851	25,649	53,500	4,343	3,060	7,403
19	परभणी	26,460	24,272	50,732	4,722	3,555	8,277
20	हिंगोली	19,487	18,505	37,992	3,443	2,910	6,353
21	बीड	34,222	31,175	65,397	6,402	4,757	11,159
22	नांदेड	58,016	55,074	1,13,090	10,863	9,826	20,689
23	उस्मानाबाद	20,959	19,224	40,183	4,327	3,630	7,957
24	लातूर	46,110	42,081	88,191	9,190	7,035	16,225
25	बुलढाणा	43,831	39,856	83,687	9,225	7,889	17,114
26	अकोला	32,371	30,424	62,795	7,868	7,083	14,951
27	वाशिम	21,208	19,420	40,628	4,930	4,050	8,980
28	अमरावती	35,973	33,597	69,570	9,729	9,199	18,928
29	यवतमाळ	26,872	24,729	51,601	6,064	5,316	11,380
30	वर्धा	13,675	12,481	26,156	3,780	3,395	7,175
31	नागपूर	65,402	59,777	1,25,179	16,170	15,018	31,188
32	भंडारा	13,399	12,696	26,095	3,850	3,611	7,461
33	गोंदिया	12,472	11,616	24,088	3,256	3,182	6,438
34	चंद्रपूर	9,093	8,303	17,396	2,427	2,194	4,621
35	गडचिरोली	25,227	23,425	48,652	6,699	6,086	12,785
महाराष्ट्र राज्य		11,70,410	10,73,850	22,44,260	2,59,892	2,22,445	4,82,337

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION**TABLE No. 5.6****Number of Schedule Castes Students by Department****-13)**

माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/ उच्च मूलोद्योग शाळा High/Higher Secondary/ Post Basic Depts			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
10,924	11,520	22,444							Mumbai
0	0	0							Mumbai Suburban
6,463	6,720	13,183							Thane
1,849	1,831	3,680							Raigad
1,760	1,734	3,494							Ratnagiri
732	763	1,495							Sindhudurg
5,395	4,912	10,307							Nashik
1,560	1,447	3,007							Dhule
664	552	1,216							Nandurbar
4,043	3,061	7,104							Jalgaon
6,810	5,251	12,061							Ahmednagar
11,959	10,958	22,917							Pune
4,100	3,385	7,485							Satara
3,877	3,419	7,296							Sangli
7,429	5,054	12,483							Solapur
4,967	4,300	9,267							Kolhapur
5,966	4,140	10,106							Aurangabad
2,533	1,388	3,921							Jalna
3,022	2,083	5,105							Parbhani
1,725	1,176	2,901							Hingoli
4,753	3,065	7,818							Beed
5,230	4,017	9,247							Nanded
2,225	1,775	4,000							Osmanabad
5,594	4,128	9,722							Latur
4,840	3,334	8,174							Buldhana
4,073	3,748	7,821							Akola
2,509	1,877	4,386							Washim
5,122	5,380	10,502							Amravati
3,420	2,878	6,298							Yavatmal
2,629	2,887	5,516							Wardha
10,475	11,614	22,089							Nagpur
3,060	3,188	6,248							Bhandara
2,665	2,688	5,353							Gondiya
1,863	1,655	3,518							Chandrapur
4,894	5,112	10,006							Gadchiroli
1,49,130	1,31,040	2,80,170							Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2012-

)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक/मूलोद्योग शाळा Primary/Pre- Primary/Basic Depts.			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक/ वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior-Primary/ Senior Basic Depts		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	2,305	1,941	4,246	1,424	1,203	2,627
2	मुंबई उपनगर	5,383	5,363	10,746	229	220	449
3	ठाणे	1,61,665	1,45,405	3,07,070	20,049	15,888	35,937
4	रायगड	30,372	27,317	57,689	3,664	2,568	6,232
5	रत्नागिरी	2,001	1,848	3,849	298	228	526
6	सिंधुदुर्ग	456	447	903	108	108	216
7	नाशिक	1,48,141	1,35,742	2,83,883	22,645	18,124	40,769
8	धुळे	65,295	56,736	1,22,031	8,536	5,926	14,462
9	नंदुरबार	96,148	88,368	1,84,516	13,935	11,389	25,324
10	जळगाव	74,567	61,146	1,35,713	9,658	6,352	16,010
11	अहमदनगर	39,210	35,926	75,136	6,102	4,821	10,923
12	पुणे	31,296	27,694	58,990	5,738	4,752	10,490
13	सातारा	2,775	2,386	5,161	618	363	981
14	सांगली	1,276	1,008	2,284	183	118	301
15	सोलापूर	8,375	6,904	15,279	1,444	899	2,343
16	कोल्हापूर	1,627	1,256	2,883	302	227	529
17	औरंगाबाद	18,209	15,760	33,969	2,424	1,532	3,956
18	जालना	5,161	4,422	9,583	880	576	1,456
19	परभणी	5,304	4,764	10,068	1,033	761	1,794
20	हिंगोली	11,422	10,544	21,966	1,648	1,037	2,685
21	बीड	4,759	4,041	8,800	731	465	1,196
22	नांदेड	25,341	23,484	48,825	4,218	3,631	7,849
23	उस्मानाबाद	4,243	3,471	7,714	650	438	1,088
24	लातूर	7,857	6,493	14,350	1,584	1,072	2,656
25	बुलढाणा	11,848	10,473	22,321	1,639	1,111	2,750
26	अकोला	8,866	7,855	16,721	1,388	1,179	2,567
27	वाशिम	8,407	7,249	15,656	1,340	1,044	2,384
28	अमरावती	39,425	37,337	76,762	6,802	5,949	12,751
29	यवतमाळ	43,179	40,098	83,277	7,462	6,740	14,202
30	वर्धा	11,019	10,331	21,350	2,520	2,467	4,987
31	नागपूर	35,337	32,140	67,477	6,867	6,764	13,631
32	भंडारा	6,766	6,138	12,904	1,531	1,467	2,998
33	गोंदिया	16,797	16,793	33,590	4,172	4,205	8,377
34	चंद्रपूर	34,987	32,357	67,344	6,676	5,733	12,409
35	गडचिरोली	28,809	26,965	55,774	6,895	6,399	13,294
महाराष्ट्र राज्य		9,98,628	9,00,202	18,98,830	1,55,393	1,25,756	2,81,149

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION**TABLE No. 5.7****Number of Scheduled Tribes Students by Department****13)**

माध्यमिक/उच्च माध्यमिक/ उच्च मूलोद्योग शाळा High/Higher Secondary/ Post Basic Depts			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
1,214	1,305	2,519							Mumbai
0	0	0							Mumbai Suburban
9,952	7,295	17,247							Thane
1,264	890	2,154							Raigad
155	127	282							Ratnagiri
66	57	123							Sindhudurg
12,058	8,277	20,335							Nashik
4,076	2,416	6,492							Dhule
8,048	5,789	13,837							Nandurbar
4,159	2,126	6,285							Jalgaon
3,940	2,553	6,493							Ahmednagar
3,327	2,779	6,106							Pune
318	216	534							Satara
128	152	280							Sangli
554	383	937							उपलब्ध नाही / Not Available
125	101	226							Kolhapur
1,336	744	2,080							Aurangabad
405	257	662							Jalna
601	354	955							Parbhani
934	412	1,346							Hingoli
502	302	804							Beed
2,461	1,803	4,264							Nanded
365	277	642							Osmanabad
951	702	1,653							Latur
826	445	1,271							Buldhana
727	576	1,303							Akola
577	452	1,029							Washim
3,191	2,659	5,850							Amravati
3,536	3,002	6,538							Yavatmal
1,321	1,600	2,921							Wardha
3,498	3,829	7,327							Nagpur
903	1,014	1,917							Bhandara
2,746	2,915	5,661							Gondiya
3,997	3,359	7,356							Chandrapur
3,863	3,770	7,633							Gadchiroli
82,124	62,938	1,45,062			N.A.				Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

**5. शिक्षण/
तक्ता क्रमांक/
शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/
(2012-**

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिक सह) Secondary School (Including Higher Sec.)	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	2,283	15,27,429	1,706	6,31,260
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	N.A.	N.A.	5,631	16,30,163	1,733	4,57,754
4	रायगड	N.A.	N.A.	3,203	3,74,232	575	1,36,760
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	2,899	2,21,693	416	96,711
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	1,537	99,945	236	50,586
7	नाशिक	N.A.	N.A.	4,164	9,30,326	1,070	2,92,429
8	धुळे	N.A.	N.A.	1,437	3,20,341	444	98,900
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	1,581	2,55,973	398	68,116
10	जळगाव	N.A.	N.A.	2,388	6,60,921	790	2,02,144
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	4,105	6,76,738	1,030	2,54,934
12	पुणे	N.A.	N.A.	5,298	12,87,049	1,551	4,47,561
13	सातारा	N.A.	N.A.	3,106	3,79,742	730	1,64,768
14	सांगली	N.A.	N.A.	2,159	3,79,810	657	1,52,001
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3,605	6,60,590	946	2,26,275
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	2,632	5,02,997	913	2,05,201
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	2,977	6,32,999	815	1,85,239
18	जालना	N.A.	N.A.	1,739	3,19,248	378	78,226
19	परभणी	N.A.	N.A.	1,453	3,09,637	510	85,315
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	964	1,91,918	214	44,653
21	बीड	N.A.	N.A.	2,584	4,25,440	693	1,40,018
22	नांदेड	N.A.	N.A.	2,771	5,25,749	722	1,40,919
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1,266	2,33,511	452	75,737
24	लातूर	N.A.	N.A.	1,817	4,14,373	675	1,42,049
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	1,762	3,98,587	552	1,29,331
26	अकोला	N.A.	N.A.	1,275	2,57,430	469	95,560
27	वाशिम	N.A.	N.A.	973	1,91,515	307	62,295
28	अमरावती	N.A.	N.A.	2,079	3,99,239	719	1,49,730
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	2,567	4,14,536	713	1,29,185
30	वर्धा	N.A.	N.A.	1,154	1,64,749	313	71,888
31	नागपूर	N.A.	N.A.	2,842	6,47,092	1,086	2,66,067
32	भंडारा	N.A.	N.A.	995	1,61,555	337	76,927
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	1,281	1,85,429	359	85,262
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	1,964	2,89,999	545	1,22,777
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	1,708	1,55,588	372	58,722
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	80,199	1,62,26,543	23,426	56,25,300

EDUCATION**TABLE No. 5.8****Institutions and Enrolment by Type of Education****13)**

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्वाच्या संस्था (२) अभिमत विद्यापीठ संस्था University teaching Departments (1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University District		सर्वसाधारण शिक्षण महाविद्यालय (कला, वाणिज्य व शास्त्र) General Education Colleges (Arts, Commerce and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये # Commerce Colleges # पदवीपूर्व स्तर Under Graduate Level		District (2)
संस्था Institution (9)	विद्यार्थी Enrolment (10)	संस्था Institution (11)	विद्यार्थी Enrolment (12)	संस्था Institution (13)	विद्यार्थी Enrolment (14)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	83	Mumbai
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	26	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	115	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	67	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	291	Maharashtra State

शिक्षकांना प्रशिक्षण/ Training of Teachers

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पदवी स्तर/Degree level				पदविका स्तर/Diploma Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी/ B. Ed.		शारिरीक शिक्षण/ Physical Education		शिक्षणशास्त्र पदविका/ D. Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र/ Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	18	1,135	2	626
2	मुंबई उपनगर		N.A.	N.A.	N.A.	16	1,110	1	46
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	416	1	85
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	638	1	26
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	283	0	0
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	592	2	202
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	511	2	100
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	74	0	0
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	407	3	154
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	705	1	74
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,109	3	898
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	795	0	0
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	538	1	162
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	997	4	105
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	575	1	192
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	664	1	97
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	361	1	21
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	149	--	--
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	210	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	548	1	90
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	491	1	54
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	401	--	--
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	798	1	41
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	244	--	--
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	385	--	--
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	124	--	--
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	548	1	147
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	410	--	--
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	338	1	30
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	20	1,045	--	--
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	329	--	--
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	154	--	--
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	384	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	308	--	--
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	280	17,776	29	3,150

TABLE No. 5.8—contd.

शिक्षकांना प्रशिक्षण/Training of Teachers #								
इतर प्रकारच्या ऑग्ल-भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर/ School Level		कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कुट पालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				District
संस्था Institution (23)	विद्यार्थी Enrolment (24)	संस्था Institution (25)	विद्यार्थी Enrolment (26)	पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
				संस्था Institution (27)	विद्यार्थी Enrolment (28)	संस्था Institution (29)	विद्यार्थी Enrolment (30)	(2)
1	76	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Mumbai Mumbai Suburban
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	306	Thane
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Raigad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	197	Ratnagiri
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	124	Sindhudurg
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	485	Nashik
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	368	Dhule
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	512	Nandurbar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Jalgaon
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	104	Ahmednagar
1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	113	Pune
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Satara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	195	Sangli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	168	Solapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	384	Kolhapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	357	Aurangabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	362	Jalna
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	388	Parbhani
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	285	Hingoli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	95	Beed
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	410	Nanded
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Osmanabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	345	Latur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	368	Buldhana
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	151	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	266	Washim
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	315	Amravati
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	106	Yavatmal
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	290	Wardha
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	272	Nagpur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	108	Bhandara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	121	Gondiya
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	211	Chandrapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	102	Gadchiroli
2	116	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	81	8,262	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	कायदा/Law		संगीत, ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts #					
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदविका स्तर Diploma Level		शालेय स्तर School Level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	144
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	58
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	83
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	60
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	43
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	219
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	64
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	136
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	20
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	79
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	41
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	77
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	14	1,024

TABLE No. 5.8—contd.

वेद्यकीय,परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र/Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर/Degree Level								District
विषम चिकित्सा Allopathy		आयुर्वेद Ayurved		दंतवेद्यक/युनानी Dental/Unani		समचिकित्सा Homeopathy		
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	District
(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

		वैद्यकीय शुश्रूषा, प्रसूतीशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy				इतर प्रकारच्या संस्था/ Other Types of Institutions			
		पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate level							
		समचिकित्सा Allopathy		परिचर्या # Nursing		पदवी स्तर Graduate level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate level	
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	संस्था Institution (47)	विद्यार्थी Enrolment (48)	संस्था Institution (49)	विद्यार्थी Enrolment (50)	संस्था Institution (51)	विद्यार्थी Enrolment (52)	संस्था Institution (53)	विद्यार्थी Enrolment (54)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	19	1,222	11	3,170	22	1,773
2	मुंबई उपनगर					25	5,788	3	4,473
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	152	27	5,842	24	6,359
4	रायगड	N.A.	N.A.	2	120	32	8,377	23	4,912
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	1	37	8	1,389	7	1,293
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	--	2	573	3	392
7	नाशिक	N.A.	N.A.	1	95	36	6,014	41	8,353
8	धुळे	N.A.	N.A.	1	115	10	1,701	12	1,524
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	--	--	6	584	8	1,147
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	92	19	2,671	28	4,758
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	1	95	22	3,404	36	5,654
12	पुणे	N.A.	N.A.	5	315	128	29,970	78	13,222
13	सातारा	N.A.	N.A.	2	196	18	1,990	34	4,422
14	सांगली	N.A.	N.A.	1	57	13	2,874	25	3,948
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3	231	20	3,229	29	6,034
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	1	136	21	5,327	29	6,491
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	2	225	24	4,117	23	4,277
18	जालना	N.A.	N.A.	1	28	2	212	8	1,580
19	परभणी	N.A.	N.A.	1	19	1	96	10	1,363
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	--	--	1	43	4	881
21	बीड	N.A.	N.A.	1	39	4	886	16	2,616
22	नांदेड	N.A.	N.A.	1	122	7	13,694	14	2,599
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1	36	5	592	8	1,078
24	लातूर	N.A.	N.A.	--	--	11	1,058	17	3,465
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	1	40	10	1,814	12	2,269
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	120	5	426	6	1,007
27	वाशिम	N.A.	N.A.	--	--	3	158	6	677
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	56	15	3,715	15	3,418
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	1	40	6	1,778	15	1,727
30	वर्धा	N.A.	N.A.	2	58	12	1,754	15	2,757
31	नागपूर	N.A.	N.A.	7	1,006	60	13,694	49	8,922
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	40	4	682	7	1,185
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	--	--	3	537	8	968
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	6	1,358	14	3,016
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	--	--	1	121	1	366
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	62	4,692	578	1,29,638	650	1,18,926

TABLE No. 5.8—contd.

इतर प्रकारच्या संस्था/Other Types of Institutions						
तंत्रनिकेतन Poly Technic (पदवीका /Diploma)		शालेय स्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवी स्तर Research Institutions/ Degree Level		District (2)
संस्था Institution (55)	विद्यार्थी Enrolment (56)	संस्था Institution (57)	विद्यार्थी Enrolment (58)	संस्था Institution (59)	विद्यार्थी Enrolment (60)	
41	5,444	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	} Mumbai Mumbai Suburban
5	1,531					
43	7,966	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
22	3,468	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
11	1,860	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
6	848	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
59	10,971	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
22	4,211	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
9	1,321	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
35	5,898	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
49	10,306	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
108	17,595	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
42	5,904	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
31	5,126	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
36	7,380	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
45	7,504	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
34	5,017	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
9	1,800	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
10	1,575	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
6	723	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
22	4,178	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
20	3,683	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
9	1,326	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
24	4,892	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
17	3,013	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
7	961	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
26	3,081	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
18	2,032	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
24	3,163	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
96	13,521	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
13	1,666	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
10	1,448	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
26	5,771	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
2	243	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
937	1,55,426	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers

(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment	Pre-Primary Primary, Secondary	District
			पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Mumbai
		प्राथमिक	11,187	22,877	12,083	3,574	10,102	13,676	6,49,744	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			21,981	7,642	12,802	20,444	6,01,124	Secondary (including H. Sec.)	
2	मुंबईउपनगर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Mumbai Suburban
		प्राथमिक	6,058	18,118	23,120	5,664	17,804	23,468	8,77,685	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,056	459	605	1,064	30,136	Secondary (including H. Sec.)	
3	ठाणे	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक	18,074	32,280	41,376	14,103	28,014	42,117	16,30,163	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			8,978	4,237	4,882	9,119	4,57,754	Secondary (including H. Sec.)	
4	रायगड	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिक	9,333	9,153	14,416	7,090	7,600	14,690	3,74,232	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,070	2,400	1,748	4,148	1,36,760	Secondary (including H. Sec.)	
5	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिक	8,501	5,353	11,783	7,072	4,825	11,897	2,21,693	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,071	1,525	589	2,114	96,711	Secondary (including H. Sec.)	
6	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिक	4,105	3,313	5,913	3,063	2,918	5,981	99,945	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,505	1,129	404	1,533	50,586	Secondary (including H. Sec.)	
7	नाशिक	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिक	18,678	13,174	26,592	14,941	12,031	26,972	9,30,326	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			5,260	4,003	1,393	5,396	2,92,429	Secondary (including H. Sec.)	
8	धुळे	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिक	8,485	4,009	10,445	6,786	3,729	10,515	3,20,341	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,049	1,769	305	2,074	98,900	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक	7,162	2,694	8,727	6,284	2,475	8,759	2,55,973	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,129	698	162	860	68,116	Secondary (including H. Sec.)	
10	जळगाव	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिक	15,518	7,234	17,681	11,635	6,151	*17,792	6,60,921	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			5,071	3,975	1,121	*5,100	2,02,144	Secondary (including H. Sec.)	
11	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिक	18,115	10,556	22,654	13,685	9,164	22,849	6,76,738	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			6,017	4,630	1,468	6,098	2,54,934	Secondary (including H. Sec.)	
12	पुणे	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Pune
		प्राथमिक	20,590	31,205	37,496	13,650	24,960	38,610	12,87,049	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			14,299	7,295	7,364	14,659	4,47,561	Secondary (including H. Sec.)	
13	सातारा	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिक	11,962	8,877	14,245	7,569	6,816	14,385	3,79,742	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			6,594	4,546	2,135	6,681	1,64,768	Secondary (including H. Sec.)	
14	सांगली	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिक	10,955	7,450	12,320	6,762	5,677	12,439	3,79,810	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			6,085	4,297	1,859	6,156	1,52,001	Secondary (including H. Sec.)	
15	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिक	19,484	9,599	20,427	12,869	7,851	20,720	6,60,590	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			8,656	6,973	1,876	8,849	2,26,275	Secondary (including H. Sec.)	
16	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिक	15,048	8,638	18,267	11,169	7,371	*18,542	5,02,997	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			5,419	4,122	1,407	5,529	2,05,201	Secondary (including H. Sec.)	
17	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिक	13,520	10,813	19,645	10,507	9,475	19,982	6,32,999	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,688	3,238	1,525	4,763	1,85,239	Secondary (including H. Sec.)	
18	जालना	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिक	8,464	3,028	9,915	7,334	2,868	10,202	3,19,248	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,577	1,396	199	1,595	78,226	Secondary (including H. Sec.)	
19	परभणी	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिक	8,959	3,355	10,136	7,284	3,039	10,323	3,09,637	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,178	1,863	375	2,238	85,315	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
20	हिंगोली	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिक	5,333	1,487	5,918	4,644	1,393	6,037	1,91,918	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			902	820	119	939	44,653	Secondary (including H. Sec.)	
21	बीड	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिक	14,862	5,612	15,941	11,108	5,088	16,196	4,25,440	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,533	4,020	586	4,606	1,40,018	Secondary (including H. Sec.)	
22	नांदेड	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक	16,050	6,017	17,861	12,593	5,498	18,091	5,25,749	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,206	3,716	587	4,303	1,40,919	Secondary (including H. Sec.)	
23	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक	8,443	2,917	8,269	5,799	2,520	8,319	2,33,511	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			3,091	2,722	411	3,133	75,737	Secondary (including H. Sec.)	
24	लातूर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक	13,607	4,992	13,890	9,667	4,328	13,995	4,14,373	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,709	4,102	698	4,800	1,42,049	Secondary (including H. Sec.)	
25	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक	12,296	3,673	13,208	9,992	3,332	13,324	3,98,587	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,761	2,414	399	2,813	1,29,331	Secondary (including H. Sec.)	
26	अकोला	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक	7,190	4,478	9,237	5,484	3,919	9,403	2,57,430	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,431	1,821	637	2,458	95,560	Secondary (including H. Sec.)	
27	वाशिम	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Washim
		प्राथमिक	6,042	1,907	6,070	4,436	1,719	6,155	1,91,515	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,879	1,682	216	1,898	62,295	Secondary (including H. Sec.)	
28	अमरावती	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिक	10,413	7,691	13,900	7,668	6,484	14,152	3,99,239	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			4,204	2,978	1,336	4,314	1,49,730	Secondary (including H. Sec.)	
29	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक	12,201	5,818	14,164	9,440	5,048	14,488	4,14,536	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			3,855	3,027	888	3,915	1,29,185	Secondary (including H. Sec.)	
30	वर्धा	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक	5,259	3,881	7,142	3,878	3,265	7,143	1,64,749	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,998	1,381	617	1,998	71,888	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
31	नागपूर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक	12,298	18,969	22,736	8,088	14,899	22,987	6,47,092	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			8,531	4,311	4,267	8,578	2,66,067	Secondary (including H. Sec.)	
32	भंडारा	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक	5,563	3,058	6,216	3,766	2,533	6,299	1,61,555	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,405	1,867	570	2,437	76,927	Secondary (including H. Sec.)	
33	गोंदिया	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिक	7,280	2,969	7,286	4,985	2,356	*7,342	1,85,429	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,963	2,365	643	3,008	85,262	Secondary (including H. Sec.)	
34	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक	9,683	5,477	11,708	7,236	4,608	11,844	2,26,190	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			3,452	2,540	941	*3,486	58,722	Secondary (including H. Sec.)	
35	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक	7,309	2,246	7,131	5,293	1,907	7,200	2,19,397	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			2,424	2,080	362	2,442	1,22,777	Secondary (including H. Sec.)	
	महाराष्ट्र राज्य	पूर्व प्राथमिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pre-Primary	Maharashtra
		प्राथमिक	3,88,027	2,92,918	5,17,918	2,85,118	2,41,767	*5,26,894	162,26,543	Primary	State
		माध्यमिक(उ.मा.सह)			1,63,027	1,08,043	55,496	*1,63,548	56,25,300	Secondary (including H. Sec.)	

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक/
पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील
Number of Students in Pre-Primary, Primary
(2012)

अ.क्र.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिक	इयत्ता १ली	इयत्ता २री	इयत्ता ३री	इयत्ता ४थी	इयत्ता ५वी
Sr. No.		Pre-Primary	Std.I	Std.II	Std.III	Std.IV	Std.V
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	1,466	15,069	15,046	14,909	14,681	1,35,157
2	मुंबई उपनगर	66,418	1,65,823	1,77,988	1,81,573	1,80,309	53,334
3	ठाणे	1,43,244	2,13,099	2,13,018	2,13,568	2,19,938	2,03,060
4	रायगड	32,091	45,338	45,767	48,429	49,512	45,734
5	रत्नागिरी	4,822	23,522	23,838	26,135	26,844	28,939
6	सिंधुदुर्ग	2,628	10,675	10,678	11,992	12,378	12,779
7	नाशिक	32,091	1,22,065	1,19,818	1,19,842	1,20,992	1,15,371
8	धुळे	11,318	43,662	42,582	43,577	41,906	39,516
9	नंदुरबार	1,127	36,729	35,928	35,782	35,016	31,341
10	जळगाव	21,217	82,790	84,649	83,934	90,005	82,884
11	अहमदनगर	30,678	80,582	81,742	84,250	91,550	86,332
12	पुणे	1,59,036	1,64,567	1,62,227	1,63,128	1,65,424	1,61,162
13	सातारा	16,133	44,175	45,691	45,916	48,758	47,982
14	सांगली	27,248	45,299	45,611	44,506	48,004	48,201
15	सोलापूर	33,423	83,536	82,808	82,191	84,859	83,805
16	कोल्हापूर	14,382	60,760	60,249	61,623	62,443	64,646
17	औरंगाबाद	20,062	84,922	81,623	82,945	83,634	80,221
18	जालना	5,351	41,390	41,440	43,642	43,736	41,498
19	परभणी	20,701	41,854	40,292	41,503	41,636	39,323
20	हिंगोली	1,826	24,924	24,317	25,754	26,720	25,167
21	बीड	8,496	57,886	54,791	55,620	57,273	54,155
22	नांदेड	7,823	72,305	70,418	69,214	70,063	67,008
23	उस्मानाबाद	53,029	30,326	28,764	29,341	30,153	29,910
24	लातूर	9,357	54,894	51,029	51,938	52,983	53,927
25	बुलढाणा	17,440	47,615	48,090	49,705	51,149	50,019
26	अकोला	9,236	28,873	29,634	31,727	32,898	33,056
27	वाशिम	1,998	22,423	22,394	23,371	24,512	24,327
28	अमरावती	15,158	46,849	46,161	48,958	49,899	50,856
29	यवतमाळ	11,908	48,743	49,258	51,596	54,511	53,918
30	वर्धा	8,914	19,153	19,293	19,727	20,504	20,855
31	नागपूर	35,519	80,930	79,215	81,347	80,545	79,785
32	भंडारा	5,850	19,250	18,421	18,894	19,542	20,591
33	गोंदिया	5,840	21,545	21,324	21,974	23,073	24,051
34	चंद्रपूर	4,659	19,616	19,287	19,946	20,172	19,382
35	गडचिरोली	19,317	34,591	34,198	35,201	36,427	36,891
	महाराष्ट्र राज्य	8,59,806	20,35,780	20,27,589	20,63,758	21,12,049	20,45,183

EDUCATION**TABLE No.5.10****विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या
and Secondary Schools by Standard**

-13)

इयत्ता ६वी	इयत्ता ७वी	इयत्ता ८वी	इयत्ता ९वी	इयत्ता १०वी	इयत्ता ११वी	इयत्ता १२वी	एकूण	Districts
Std.VI	Std.VII	Std.VIII	Std.IX	Std.X	Std.XI	Std.XII	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1,38,587	1,40,603	1,75,692	1,71,911	1,44,322	1,53,026	1,31,865	12,50,868	Mumbai
52,601	49,746	16,311	17,533	12,603	0	0	9,07,821	Mumbai Suburban
1,97,530	1,91,509	1,78,441	1,69,173	1,34,292	83,209	71,080	20,87,917	Thane
45,949	46,786	46,717	45,979	39,009	28,438	23,334	5,10,992	Raigad
29,688	31,819	30,908	31,013	28,132	20,329	17,237	3,18,404	Ratnagiri
13,302	14,336	13,805	14,809	13,976	11,741	10,060	1,50,531	Sindhudurg
1,14,271	1,13,326	1,04,641	1,00,070	84,414	58,559	49,386	12,22,755	Nashik
37,683	37,181	34,234	32,628	29,115	18,297	18,860	4,19,241	Dhule
29,233	27,577	24,367	22,281	19,560	13,436	12,839	3,24,089	Nandurbar
81,561	80,498	74,600	70,653	60,897	34,396	36,198	8,63,065	Jalgaon
84,993	84,498	82,791	78,953	69,688	56,133	50,160	9,31,672	Ahmednagar
1,59,799	1,58,394	1,52,348	1,49,941	1,23,855	95,582	78,183	17,34,610	Pune
48,637	49,314	49,269	49,828	45,273	36,963	32,704	5,44,510	Satara
49,346	50,405	48,438	46,169	42,154	33,845	29,833	5,31,811	Sangli
83,672	83,057	76,662	73,166	65,418	46,450	41,241	8,86,865	Solapur
63,565	65,344	64,367	65,354	59,121	43,015	37,711	7,08,198	Kolhapur
77,811	74,782	67,061	61,026	54,834	36,511	32,868	8,18,238	Aurangabad
38,955	37,389	31,198	27,412	21,661	15,425	13,728	3,97,474	Jalna
37,929	35,665	31,435	28,397	24,733	16,515	15,670	3,94,952	Parbhani
24,080	22,387	18,569	16,068	14,050	7,572	6,963	2,36,571	Hingoli
51,605	49,409	44,701	41,734	38,722	29,444	30,118	5,65,458	Beed
63,854	60,705	52,182	48,010	42,408	27,167	23,334	6,66,668	Nanded
29,387	29,249	26,381	24,725	22,864	15,233	12,915	3,09,248	Osmanabad
52,776	51,203	45,623	43,754	40,436	30,339	27,520	5,56,422	Latur
50,778	52,061	49,170	45,301	39,115	25,801	19,114	5,27,918	Buldhana
33,438	34,468	33,336	31,342	27,824	20,254	16,140	3,52,990	Akola
24,968	25,595	23,925	21,715	18,675	12,312	9,593	2,53,810	Washim
51,291	52,916	52,309	50,424	44,475	30,623	24,208	5,48,969	Amravati
53,905	53,727	48,878	45,537	38,051	24,970	20,627	5,43,721	Yavatmal
21,363	21,886	21,968	21,667	20,482	15,368	14,371	2,36,637	Wardha
79,777	81,775	83,718	82,343	73,068	58,293	52,363	9,13,159	Nagpur
20,968	22,137	21,752	21,597	21,605	17,504	16,221	2,38,482	Bhandara
23,490	25,244	24,728	24,281	23,646	18,347	18,988	2,70,691	Gondiya
19,213	19,533	18,439	18,211	16,785	11,702	12,024	2,14,310	Chandrapur
36,967	38,495	37,229	37,293	35,237	26,935	23,312	4,12,776	Gadchiroli
20,22,972	20,13,019	19,06,193	18,30,298	15,90,500	11,73,734	10,30,768	2,18,51,843	Maharashtra State

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक /Table No. 5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या
Number of Students in Primary and Secondary (including higher secondary) Institutions According to Medium of Instructions
(2012-13)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (1)	प्राथमिक/ माध्यमिक (2)	मराठी Marathi (3)	गुजराथी Gujarathi (4)	हिंदी Hindi (5)	सिंधी Sindhi (6)	इंग्रजी English (7)	उर्दु Urdu (8)	इतर Others (9)	एकूण Grand Total (10)	Primary/ Secondary (11)	District (3)
1	मुंबई	प्राथमिक माध्यमिक	2,74,936	56,403	93,205	0	7,60,779	60,661	4,884	12,50,868	Primary Secondary	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	प्राथमिक माध्यमिक	1,92,661	15,789	1,59,298	0	3,88,491	1,36,954	14,628	9,07,821	Primary Secondary	Mumbai Suburban
3	ठाणे	प्राथमिक माध्यमिक	9,97,490	16,393	1,69,473	5,927	7,72,182	1,20,806	5,646	20,87,917	Primary Secondary	Thane
4	रायगड	प्राथमिक माध्यमिक	3,67,404	166	2,894	0	1,18,080	22,448	0	5,10,992	Primary Secondary	Raigad
5	रत्नागिरी	प्राथमिक माध्यमिक	2,71,852	0	0	0	26,492	20,060	0	3,18,404	Primary Secondary	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	प्राथमिक माध्यमिक	1,38,240	0	0	0	10,448	1,843	0	1,50,531	Primary Secondary	Sindhudurg
7	नाशिक	प्राथमिक माध्यमिक	9,89,056	830	4,434	0	1,15,013	1,13,422	0	12,22,755	Primary Secondary	Nashik
8	धुळे	प्राथमिक माध्यमिक	3,71,271	10	206	0	18,252	29,502	0	4,19,241	Primary Secondary	Dhule
9	नंदुरबार	प्राथमिक माध्यमिक	2,93,058	4,982	396	22	12,494	13,137	0	3,24,089	Primary Secondary	Nandurbar
10	जळगाव	प्राथमिक माध्यमिक	7,20,642	0	9,131	457	48,238	84,597	0	8,63,065	Primary Secondary	Jalgaon
11	अहमदनगर	प्राथमिक माध्यमिक	8,42,519	0	958	0	71,872	16,323	0	9,31,672	Primary Secondary	Ahmednagar
12	पुणे	प्राथमिक माध्यमिक	12,04,377	2,147	15,747	0	4,72,579	38,805	955	17,34,610	Primary Secondary	Pune
13	सातारा	प्राथमिक माध्यमिक	4,89,345	0	0	0	51,834	3,331	0	5,44,510	Primary Secondary	Satara
14	सांगली	प्राथमिक माध्यमिक	4,66,473	335	0	0	31,546	11,453	22,004	5,31,811	Primary Secondary	Sangli
15	सोलापूर	प्राथमिक माध्यमिक	7,96,294	0	730	0	44,642	33,848	11,351	8,86,865	Primary Secondary	Solapur
16	कोल्हापूर	प्राथमिक माध्यमिक	6,34,160	0	346	221	62,620	10,365	486	7,08,198	Primary Secondary	Kolhapur
17	औरंगाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	6,50,158	0	3,596	0	79,816	84,668	0	8,18,238	Primary Secondary	Aurangabad

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(3)	
18	जालना	प्राथमिक माध्यमिक	3,55,329	0	4,499	0	16,608	21,038	0	3,97,474	Primary Secondary	Jalna
19	परभणी	प्राथमिक माध्यमिक	3,45,092	0	366	0	10,148	39,346	0	3,94,952	Primary Secondary	Parbhani
20	हिंगोली	प्राथमिक माध्यमिक	2,20,526	0	573	0	3,898	11,574	0	2,36,571	Primary Secondary	Hingoli
21	बीड	प्राथमिक माध्यमिक	5,09,440	0	1,476	0	18,896	35,646	0	5,65,458	Primary Secondary	Beed
22	नांदेड	प्राथमिक माध्यमिक	5,85,180	0	2,027	0	28,713	50,746	2	6,66,668	Primary Secondary	Nanded
23	उस्मानाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	2,89,924	0	414	0	9,238	9,672	0	3,09,248	Primary Secondary	Osmanabad
24	लातूर	प्राथमिक माध्यमिक	4,93,628	0	1,875	0	25,004	35,915	0	5,56,422	Primary Secondary	Latur
25	बुलढाणा	प्राथमिक माध्यमिक	4,28,449	0	1,546	0	36,724	61,199	0	5,27,918	Primary Secondary	Buldhana
26	अकोला	प्राथमिक माध्यमिक	2,37,954	49	5,826	263	48,238	60,660	0	3,52,990	Primary Secondary	Akola
27	वाशिम	प्राथमिक माध्यमिक	2,17,479	0	848	0	13,747	21,736	0	2,53,810	Primary Secondary	Washim
28	अमरावती	प्राथमिक माध्यमिक	4,17,134	0	9,054	0	52,188	70,593	0	5,48,969	Primary Secondary	Amravati
29	यवतमाळ	प्राथमिक माध्यमिक	4,67,232	0	5,330	0	40,071	31,088	0	5,43,721	Primary Secondary	Yavatmal
30	वर्धा	प्राथमिक माध्यमिक	1,96,059	0	2,017	0	35,225	3,336	0	2,36,637	Primary Secondary	Wardha
31	नागपूर	प्राथमिक माध्यमिक	5,20,217	19	1,23,130	0	2,32,302	37,491	0	9,13,159	Primary Secondary	Nagpur
32	भंडारा	प्राथमिक माध्यमिक	2,15,505	0	3,109	0	19,410	458	0	2,38,482	Primary Secondary	Bhandara
33	गोंदिया	प्राथमिक माध्यमिक	2,00,290	0	45,251	0	24,205	229	716	2,70,691	Primary Secondary	Gondiya
34	चंद्रपूर	प्राथमिक माध्यमिक	3,35,468	0	12,140	0	61,323	2,380	1,465	4,12,776	Primary Secondary	Chandrapur
35	गडचिरोली	प्राथमिक माध्यमिक	1,91,463	0	4,565	0	12,122	445	5,715	2,14,310	Primary Secondary	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	प्राथमिक माध्यमिक	1,59,26,305	97,123	6,84,460	6,890	37,73,438	12,95,775	67,852	2,18,51,843	Primary Secondary	Maharashtra State

आधार /Source : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.12

प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१

Results of Major Examinations, March 2001

इयत्ता १० वी व १२ वी निकाल / Results of SSC & HSC, 2012-13

अ.क्र. Sr. No.	परीक्षा	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या			Examination
		Number appeared			Number passed			
(1)	(2)	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	(2)
1	कला-							Arts-
	बॅचलर ऑफ आर्ट्स	1,10,702	90,345	2,01,047	60,293	61,044	1,21,337	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्ट्स	2,422	19,199	21,621	11,066	10,633	21,699	Master of Arts
	एम.बी.ए.	3,467	1,014	4,481	2,574	879	3,453	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	296	207	503	113	57	170	Ph.D./M.Phil
2	शास्त्र-							Science-
	बॅचलर ऑफ सायन्स	26,514	18,514	45,028	13,963	12,964	26,927	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ सायन्स	3,853	3,194	7,047	2,307	2,314	4,621	Master of Science.
	पीएच.डी.	26	9	35	18	7	25	Ph.D.
3	वाणिज्य-							Commerce-
	बॅचलर ऑफ कॉमर्स	65,020	49,964	1,14,984	36,531	34,589	71,120	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	6,367	5,450	11,817	1,755	2,683	4,438	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	45	13	58	34	13	47	Ph.D./M.Phil
4	वैद्यकीय-							Medical-
	एम.बी.बी.एस.	1,803	922	2,725	2,725	971	3,696	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	186	114	300	125	86	211	M.D./M.S.
	एम.एस.सी. (मेडीसीन)	46	5	51	35	4	39	M. Sc. (Medicine)
5	शुश्रूषा-							Nursing-
	बी.एस.सी. (शुश्रूषा)	12	100	112	10	100	110	B.Sc. (Nursing)
	एम.एस.सी. (शुश्रूषा)	16	16	32	16	16	32	M.Sc. (Nursing)
6	दंतशास्त्र-							Dentis-
	बी.डी.एस.	293	451	744	204	349	553	B.D.S.
	एम.डी.एस.	4	0	4	4	0	4	M.D.S.
7	अभियांत्रिकी-							Engineering-
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.5.12-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	शिक्षण-							Education-
	बी.ए> .	8,309	7,799	16,108	7,113	7,042	14,155	B.Ed.
	एम.ए> .	1,020	519	1,539	336	225	561	M.Ed.
	डी.ए> . #	--	--	25,324	--	--	9,643	D.Ed.#
	बी.पी.ए> .	7,676	1,941	9617	5,663	1,478	7,141	B.P.Ed.
	एम.पी.ए> .	533	118	651	390	93	483	M.P.Ed.
	एस.एस.सी. (१० वी) #	9,61,012	7,70,883	17,31,895	7,05,396	6,14,775	13,20,171	S.S.C. (Xth)#
	एच.एस.सी. (१२ वी) #	7,32,054	5,44,302	12,76,356	4,96,709	4,29,032	9,25,741	H.S.C. (xllth)#
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	72,353	N.A.	N.A.	45,762	G.C.C.
	जी.सी.डी.	85	78	163	2	0	2	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	शेतकी-							Agriculture-
	बी.एससी.	1,135	151	1,286	1040	145	1,185	B.Sc.
	एम.एससी.	509	75	584	502	75	577	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	62	--	62	62	--	62	Doctorate / Ph.D.
12	औषधीशास्त्र-							Medicine-
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	1,683	784	2467	1481	716	2,197	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	17	19	36	17	19	36	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र-							Technology-
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	174	148	322	152	144	296	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	55	4	59	54	4	58	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	आयुर्वेद-							Ayurved-
	बी.ए.एम.एस.	654	597	1251	295	286	581	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	--	--	--	--	--	--	B.S.A.M.
15	गृहशास्त्र-							Home Science-
	बी.एससी.(गृहशास्त्र)	0	920	920	0	715	715	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(गृहशास्त्र)	0	211	211	0	177	177	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	81	64	145	81	57	138	Ph.D.
16	वस्त्रनिर्माण-							Textile-
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	387	37	424	315	36	351	Bachelor of Textiles
17	ग्रंथपाल शास्त्र-							Library Science-
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी सायन्स	1,518	1,256	2,774	734	795	1,529	Bachelor of Library Science
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	386	277	663	155	160	315	Master of Library
18	समाज सेवा-							Social Work-
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	347	326	673	199	230	429	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	1,195	698	1,893	823	570	1,393	Master of Social Work
19	वृत्तपत्र विद्या-							Journalism-
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	993	256	1,249	568	165	733	Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्यक शास्त्र-							Veterinary Science-
	बी.व्ही.एससी.	188	19	207	178	17	195	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	--	--	--	--	--	--	M.V.Sc.

#- वर्ष /Year 2012-13

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक /
संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था /
(2012-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technological Colleges	तंत्र निकेतन Poly- technic	इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिक विद्यालये/ केंद्रे Technical High Schools/ Centres	मूलोद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training & related Instruction Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	8	20	1	12	9	32
2	मुंबई उपनगर	14	2	2	15	19	63
3	ठाणे	17	21	3	29	34	14
4	रायगड	20	18	5	20	9	2
5	रत्नागिरी	5	4	3	15	15	2
6	सिंधुदुर्ग	2	1	2	9	10	1
7	नाशिक	18	28	13	42	27	5
8	धुळे	5	5	7	9	23	1
9	नंदुरबार	2	3	5	11	12	0
10	जळगाव	12	19	9	53	20	1
11	अहमदनगर	13	25	11	32	39	2
12	पुणे	79	49	29	63	67	17
13	सातारा	10	20	14	17	24	2
14	सांगली	10	17	8	27	41	1
15	सोलापूर	15	23	6	32	35	1
16	कोल्हापूर	15	19	10	42	27	2
17	औरंगाबाद	15	16	7	16	178	8
18	जालना	1	5	3	11	25	1
19	परभणी	1	7	3	10	5	1
20	हिंगोली	1	3	1	6	5	0
21	बीड	3	10	6	19	10	1
22	नांदेड	3	10	4	24	11	1
23	उस्मानाबाद	4	5	3	15	12	1
24	लातूर	6	13	4	12	17	2
25	बुलढाणा	7	8	4	16	44	1
26	अकोला	2	4	2	10	9	1
27	वाशिम	2	3	3	6	5	0
28	अमरावती	12	12	3	26	21	2
29	यवतमाळ	4	7	8	22	15	1
30	वर्धा	8	12	3	15	5	1
31	नागपूर	42	32	17	47	19	3
32	भंडारा	2	5	2	21	5	1
33	गोंदिया	1	4	4	12	2	1
34	चंद्रपूर	4	11	3	29	7	1
35	गडचिरोली	1	1	0	16	6	0
	महाराष्ट्र राज्य	364	442	208	761	812	173

आधार :- १) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /

२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /

EDUCATION**TABLE No. 5.13****Technical Institutions by type of Institutions****13)**

+२स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना	औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग	शिल्पकारागीर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणा-या संस्था	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती	+२स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था	एकूण	District
Vocational Centres at + 2 stage	Parttime classes for Industrial workers	Institution of Crafts and other Technical certificate courses	Advanced Vocational training system	Centrally Sponsored at + 2 stage vocational education institutes	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
33		46	..	16	154	Mumbai
71		76	..	39	292	Mumbai Suburban
88		135	1	46	358	Thane
19		28	..	20	116	Raigad
8		31	..	15	79	Ratnagiri
5		19	..	20	83	Sindhudurg
18		80	1	44	267	Nashik
13		129	..	29	191	Dhule
3		0	..	6	32	Nandurbar
25		95	..	51	250	Jalgaon
43		66	..	30	210	Ahmednagar
116		138	1	118	470	Pune
29		140	..	47	286	Satara
37		70	..	51	208	Sangli
44		113	..	36	225	Solapur
29	बंद/	85	1	35	322	Kolhapur
196	CLOSED	66	1	268	338	Aurangabad
54		21	..	31	92	Jalna
95		183	..	13	136	Parbhani
59		11	37	Hingoli
64		56	..	58	201	Beed
84		29	1	23	173	Nanded
121		83	..	24	198	Osmanabad
78		64	..	89	256	Latur
45		117	..	38	192	Buldhana
45		144	..	33	229	Akola
17		18	90	Washim
42		180	1	107	422	Amravati
15		124	..	32	312	Yavatmal
24		49	..	22	191	Wardha
79		175	1	68	572	Nagpur
12		191	..	10	198	Bhandara
15		11	33	Gondia
46		52	..	37	209	Chandrapur
4		16	..	14	98	Gadchiroli
1,676		2,801	8	1,510	7,520	Maharashtra State

Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes (2012-13)

अनु.क्र. Sr. No.	व्यवसायाचे नाव (1)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता IntakeCapacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Passed (Outturn) (5)	Name of the Trade (2)
1	आरेख यंत्रिकी	725	1,200	915	Draftsman (Mechanic)
2	आरेख यंत्रस्थापत्य	521	784	561	Draftsman (Civil)
3	सर्वेक्षक	256	448	166	Surveyor
4	जोडारी	4,824	8,389	8,065	Fitter
5	कातारी	1,650	2,804	1,323	Tuner
6	यंत्रकारागीर	1,292	2,228	951	Machinist
7	यंत्रकारागीर (घर्षक)	512	932	344	Machinist (Gr.)
8	बंधकार	0	0	0	Pattern Maker
9	यांत्रिक (प्रशितन व वातानुकुलीकरण)	1,184	2,240	1,016	Mechanic (Refrigeration & Air Conditioning)
10	यांत्रिक उपकरण	81	136	197	Instrument (Mechanic)
11	टूल अॅण्ड डायमेकर	144	376	161	Tool and Die Maker
12	यांत्रिक (मिलराईट मेन्टेनन्स)	0	0	0	Millright Maint. Mechanic
13	घडयाळजी	0	0	0	Watch Maker
14	विजतंत्री	4,431	7,680	6,787	Electrician
15	तारतंत्री	3,516	5,693	2,865	Wireman
16	विजविलेपक	61	144	21	Electroplator
17	यांत्रिक (मोटारगाडी)	2,421	4,304	3,083	Mechanic Motor Vehical
18	यांत्रिक (कृषि व यंत्रसामुग्री)	144	192	38	Mechanic Agricultural
19	यांत्रिक (रेडिओ व दूरचित्रवाणी)	408	768	258	Mechanic Radio and T.V.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेकॅनिक)	2,078	3,520	1,605	Electronics (Mech.)
21	रंगारी	677	1,168	599	Painter
22	बिनतारी (यांत्रिकी तथा यंत्रचालक)	0	0	0	Wireless Operator
23	यांत्रिकी उपकरण (रासायनिक)	228	276	6	Instrument Mechanic(C.P.)
24	अटेन्डंट ऑपरेटर	120	240	14	Attendant Operator
25	मेन्टेनन्स मेकॅनिक (रासायनिक)	64	128	13	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)
26	प्लॅस्टिक मोल्ड मेकर	32	32	15	Plastic Mould Maker (S.C.V.T.)
27	रबर टेक्निशियन	32	64	24	Rubber Technician (S.C.V.T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेखी	148	144	138	Architect Draftsman
29	फॉर्जर अॅण्ड हिट ट्रीटर	0	0	0	Forger and Heat Treater
30	सुतार	1,572	1,552	689	Carpenter

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14 -- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
31	यांत्रिक डिझेल	2,573	2,608	3,493	Mechanic Diesel
32	यांत्रिक कर्षित	0	0	0	Mechanic Tractor
33	सांचेकार	0	0	0	Moulder
34	पत्रे कारागीर	1,124	1,152	970	Sheet Metal Worker
35	संधाता	5,063	5,132	6,929	Welder
36	नळ कारागीर	1,433	1,440	929	Plumber
37	डाटा प्रिपरेशन अॅण्ड कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर	293	329	235	Data Preparation and Computer Software
38	प्लॅस्टिक प्रोसेसिंग ऑपरेटर	400	400	301	Plastic Processing Operator
39	गवंडी (बांधकाम)	489	480	179	Mason
40	पंप मेकॅनिक	949	944	680	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशिन माईंडर	0	0	0	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तक बांधणी	0	0	0	Book Binding
43	हस्त जुळाईकार	0	0	0	Hand Compositor
44	कर्तन व शिवणशास्त्र	2,722	2,709	1,725	Cutting and Tailoring
45	पोशाख बनविणे	3,837	3,888	2,889	Dress Making
46	यंत्र विण ष्ट्रम	0	0	0	Knitting with Machine
47	भरतकाम व विण ष्ट्रम	160	160	82	Embroider and Fancy Work
48	भाज्या व फळे टिकविणे	384	400	219	Preservation of Fruits and Vegetables
49	ब्लिचिंग डायंग अॅण्ड कॅलिको प्रिंटींग	0	0	0	Bleaching Dyeing and Calico Printing
50	चामडयाची पादत्राणे बनविणे	0	0	0	Leather Foot wear making
51	चामडयाच्या वस्तू बनविणे	0	0	0	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	333	3,258	218	Secretarial Practice
53	हेअर अॅण्ड स्किन केअर	1,630	1,632	1,380	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिंग अॅण्ड डेस्क	32	32	21	Photo Type Setting and
55	टॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर	224	224	123	Desk Top Publishing Operator
56	इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी	1,076	2,060	721	Information Technology
57	बेकरी अॅण्ड कन्फेक्शनरी	232	224	83	Bakery and confectionery
58	ल'खन (इंग्रजी)	400	400	285	Stenography (English)
59	ल'खन (मराठी)	128	148	52	Stenography (Marathi)
महाराष्ट्र राज्य		50,603	73,062	51,368	Maharashtra State

आधार :- व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/Table No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of Technical institutions, their intake capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution
(2012-13)

अनु.क्र. Sr. No.	वर्गवारी	संख्या Number of Institute	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment	एकूण उत्तीर्ण Total outturn	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers	Category
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीकी महाविद्यालये)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदवीका पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था	1,035	1,92,758	1,77,300	32,474#	24,925	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	761	73,062	50,603	51,368	N.A.	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	393	44,805	44,793	33,154	N.A.	Technical High Schools/Centres

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

- 2012-13 Enrolled passed candidates

आधार :व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या
Intake in Degree Courses in Engineering by categories

(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	स्थापत्य Civil	यांत्रिकी Mechanical	विद्युत Electrical	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1990-91	2,817	2,727	747	6,291
5	2000-01	2,843	5,700	1,490	10,033
6	2001-02	2,843	5,700	1,490	10,033
7	2002-03	3,208	8,030	2,450	13,688
8	2003-04	3,230	8,070	2,310	13,610
9	2004-05	3,290	8,520	2,685	14,495
10	2005-06	3,175	8,595	2,505	14,275
11	2006-07	3,350	9,855	2,910	16,115
12	2007-08	3,510	10,575	3,165	17,250
13	2008-09	4,075	11,215	3,140	18,430
14	2010-11	8,323	20,699	6,466	35,488
15	2011-12	8,235	19,329	4,379	31,943
16	2012-13	17,790	33,531	11,191	62,512

आधार : तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस
बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

**Number of Students appeared and passed in final Year Examination
of Engineering, Technical and Polytechnic Colleges**

(2012-13)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	अभ्यासाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले Passed (4)	Type of Courses (2)
I. पदवीका अभ्यासक्रम				I. Diploma courses
1	स्थापत्य	10,084	6,704	Civil
2	यांत्रिकी	24,363	17,984	Mechanical
3	विद्युत	7,170	4,905	Electrical
4	इतर	60,275	39,970	Others
	एकूण	1,01,892	69,563	Total
II. पदवी अभ्यासक्रम				II. Degree courses
1	स्थापत्य	N.A.	N.A.	Civil
2	यांत्रिकी	N.A.	N.A.	Mechanical
3	विद्युत	N.A.	N.A.	Electrical
4	इतर	N.A.	N.A.	Others
	एकूण	N.A.	N.A.	Total

आधार --- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

६. जनता संपर्क :

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION :

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या Number of News papers and Periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr.No.	वर्ष Year	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके News papers and Periodicals published in major Languages
(1)	(2)	(3)
1	1980-81	3,286
2	1985-86	3,166
3	1990-91	3,925
4	1995-96	4,665
5	2000-01	4,757
6	2001-02	5,446
7	2002-03	4,636
8	2007-08	4,970
9	2008-09	6,340
10	2009-10	7,950
11	2012-13	4,090

आधार - अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या

Number of Printing Presses by district
(2012-13)

Sr. No. (1)	वर्ष/Year जिल्हा (2)	सार्वजनिक/ शासकीय Public / Govt. (3)	खाजगी Private (4)	एकूण Total (5)	District (2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	1999-00	8	8,521	8,529	
	2001-02	5	1,461	1,466	
1	मुंबई		10	11	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	1	20	20	Mumbai Suburban
3	ठाणे		109	109	Thane
4	रायगड		3	3	Raigad
5	रत्नागिरी	#	6	6	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		35	35	Sindhudurg
7	नाशिक		5	5	Nashik
8	धुळे		..	0	Dhule
9	नंदुरबार	2	..	0	Nandurbar
10	जळगाव		9	9	Jalgaon
11	अहमदनगर		4	4	Ahmednagar
12	पुणे		76	78	Pune
13	सातारा	1	38	39	Satara
14	सांगली		4	4	Sangli
15	सोलापूर	1	54	54	Solapur
16	कोल्हापूर		234	235	Kolhapur
17	औरंगाबाद		89	90	Aurangabad
18	जालना		..	0	Jalna
19	परभणी		2	2	Parbhani
20	हिंगोली	1	4	4	Hingoli
21	बीड		2	2	Beed
22	नांदेड		1	1	Nanded
23	उस्मानाबाद		25	25	Osmanabad
24	लातूर		1	1	Latur
25	बुलढाणा		Buldhana
26	अकोला		3	3	Akola
27	वाशिम		..	0	Washim
28	अमरावती		6	6	Amravati
29	यवतमाळ		1	1	Yavatmal
30	वर्धा	2	..	0	Wardha
31	नागपूर		2	4	Nagpur
32	भंडारा		..	0	Bhandara
33	गोंदिया		1	1	Gondiya
34	चंद्रपूर		..	0	Chandrapur
35	गडचिरोली		..	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	8**	744	752**	Maharashtra State

टीप : # रायगड, रत्नागिरी, सोलापूर व कोल्हापूर या जिल्ह्यांकरिता एकत्रितपणे कोल्हापूर शासकीय मुद्रणालय उपलब्ध आहे.

/ Raigad, Ratnagiri, Solapur and Kolhapur these districts altogether has kolhapur govt. printing press

** मुंबई, कोल्हापूर आणि औरंगाबाद यांकरिता प्रत्येकी एक शासकीय मुद्रणालय उपलब्ध आहे.

/ Mumbai, Kolhapur and Aurangabad each having single public printing press

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Examiner of Books of Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6 जनता संपर्क /

तक्ता कमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	दैनिके/Dailies									
		इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	मुंबई	}	15	83	19	--	18	7	3	2	147
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे		1	31	1	--	8	1	2	0	44
4	रायगड		0	6	0	--	0	0	0	0	6
5	रत्नागिरी		0	8	0	--	0	0	0	0	8
6	सिंधुदुर्ग		0	7	0	--	0	0	0	0	7
7	नाशिक		1	43	0	--	4	2	0	0	50
8	धुळे		0	21	0	--	0	0	0	0	21
9	नंदुरबार		0	7	0	--	0	0	0	0	7
10	जळगाव		0	33	1	--	0	0	0	0	34
11	अहमदनगर		0	37	0	--	1	2	0	0	40
12	पुणे		4	42	0	--	4	2	0	0	52
13	सातारा		0	12	0	--	0	0	1	0	13
14	सांगली		0	17	0	--	0	0	0	0	17
15	सोलापूर		0	25	0	--	0	0	0	0	25
16	कोल्हापूर		0	28	0	--	0	0	0	0	28
17	औरंगाबाद		1	37	0	--	4	3	0	0	45
18	जालना		0	17	0	--	0	0	0	0	17
19	परभणी		0	18	0	--	0	1	0	0	19
20	हिंगोली		0	10	0	--	0	1	0	0	11
21	बीड		0	26	0	--	0	0	0	0	26
22	नांदेड		0	22	0	--	0	3	0	0	25
23	उस्मानाबाद		0	13	0	--	1	0	0	0	14
24	लातूर		0	22	0	--	2	1	0	0	25
25	बुलढाणा		0	29	1	--	0	0	0	0	30
26	अकोला		0	21	0	--	2	2	0	0	25
27	वाशिम		0	16	0	--	0	0	0	0	16
28	अमरावती		0	31	0	--	6	3	0	0	40
29	यवतमाळ		0	21	0	--	0	0	0	0	21
30	वर्धा		0	26	0	--	4	0	0	0	30
31	नागपूर		5	23	0	--	12	3	0	0	43
32	भंडारा		0	8	0	--	0	0	0	0	8
33	गोंदिया		0	5	0	--	3	0	0	0	8
34	चंद्रपूर		0	14	0	--	0	1	0	0	15
35	गडचिरोली		0	6	0	--	0	0	0	0	6
महाराष्ट्र राज्य			27	765	22	--	69	32	6	2	923

MASS COMMUNICATION**TABLE No. 6.3****Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages (2012-13)**

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरुन) /Weeklies(including Bi & Tri Weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
28	61	26	--	24	13	4	2	158	Mumbai Mumbai Suburban
2	27	2	--	6	1	3	0	41	Thane
0	9	0	--	1	0	0	0	10	Raigad
0	8	0	--	0	1	0	0	9	Ratnagiri
0	17	0	--	0	0	0	0	17	Sindhudurg
0	136	0	--	2	3	1	0	142	Nashik
0	103	0	--	2	1	0	0	106	Dhule
0	26	0	--	0	0	0	0	26	Nandurbar
0	170	0	--	0	1	0	0	171	Jalgaon
0	150	0	--	0	2	0	0	152	Ahmednagar
8	71	2	--	5	1	2	0	89	Pune
0	35	0	--	0	0	0	0	35	Satara
0	35	0	--	0	0	0	0	35	Sangli
0	60	0	--	0	0	0	0	60	Solapur
0	48	0	--	0	0	0	0	48	Kolhapur
6	119	0	--	3	8	0	0	136	Aurangabad
0	52	0	--	0	1	0	0	53	Jalna
0	38	0	--	0	1	0	0	39	Parbhani
0	9	0	--	1	1	0	0	11	Hingoli
0	82	0	--	0	2	0	0	84	Beed
0	53	0	--	3	5	0	0	61	Nanded
0	30	0	--	0	1	0	0	31	Osmanabad
0	50	0	--	1	1	0	0	52	Latur
0	36	0	--	0	0	0	0	36	Buldhana
0	39	0	--	12	3	0	0	54	Akola
0	44	0	--	0	0	0	0	44	Washim
1	78	0	--	12	4	0	0	95	Amravati
0	43	0	--	0	0	0	0	43	Yavatmal
0	46	0	--	4	0	0	0	50	Wardha
3	49	0	--	36	3	1	0	92	Nagpur
0	16	0	--	2	0	0	0	18	Bhandara
0	10	0	--	4	0	0	0	14	Gondiya
0	48	0	--	8	0	0	0	56	Chandrapur
0	15	0	--	0	0	0	0	15	Gadchiroli
48	1813	30	--	126	53	11	2	2083	Maharashtra State

		(पाक्षिके/Fortnightlies)								
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	12	6	4	--	6	3	0	0	31
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	0	2	0	--	1	2	0	0	5
4	रायगड	0	0	0	--	0	0	0	0	0
5	रत्नागिरी	0	1	0	--	0	0	0	0	1
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	--	0	0	0	0	0
7	नाशिक	0	24	2	--	0	0	0	0	26
8	धुळे	0	8	0	--	0	0	0	0	8
9	नंदुरबार	0	2	0	--	0	0	0	0	2
10	जळगाव	0	6	0	--	0	0	0	0	6
11	अहमदनगर	0	8	0	--	0	0	0	0	8
12	पुणे	0	5	1	--	0	0	0	0	6
13	सातारा	0	2	0	--	0	0	0	0	2
14	सांगली	0	1	0	--	0	0	0	0	1
15	सोलापूर	0	3	0	--	0	0	0	0	3
16	कोल्हापूर	0	1	0	--	0	0	0	0	1
17	औरंगाबाद	0	0	0	--	0	1	0	0	1
18	जालना	0	0	0	--	0	0	0	0	0
19	परभणी	0	0	0	--	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	--	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	--	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	1	0	--	0	0	0	0	1
23	उस्मानाबाद	0	0	0	--	0	0	0	0	0
24	लातूर	0	0	0	--	0	1	0	0	1
25	बुलढाणा	0	0	0	--	0	0	0	0	0
26	अकोला	0	0	0	--	0	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	--	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0	0	0	--	0	1	0	0	1
29	यवतमाळ	0	0	0	--	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	1	0	--	0	0	0	0	1
31	नागपूर	1	6	0	--	2	0	0	0	9
32	भंडारा	0	0	0	--	0	0	0	0	0
33	गोंदिया	0	0	0	--	0	0	0	0	0
34	चंद्रपूर	0	0	0	--	0	0	0	0	0
35	गडचिरोली	0	0	0	--	0	0	0	0	0
महाराष्ट्र राज्य		13	77	7	--	9	8	0	0	114

TABLE No. 6.3 - Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन) /Monthlies (including Bi monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
130	46	32	--	49	8	6	3	274	Mumbai Mumbai Suburban
2	21	0	--	3	2	2	1	31	Thane
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Raigad
0	1	0	--	0	0	0	0	1	Ratnagiri
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Sindhudurg
2	21	0	--	3	4	0	0	30	Nashik
0	4	0	--	0	0	0	0	4	Dhule
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Nandurbar
0	5	0	--	0	0	0	0	5	Jalgaon
0	5	0	--	0	0	0	0	5	Ahmednagar
12	48	1	--	6	0	2	0	69	Pune
0	12	0	--	0	0	0	0	12	Satara
0	14	0	--	0	0	0	0	14	Sangli
0	24	0	--	2	0	0	0	26	Solapur
0	20	0	--	0	0	0	0	20	Kolhapur
4	8	0	--	23	0	0	0	35	Aurangabad
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Jalna
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Parbhani
0	1	0	--	0	0	0	0	1	Hingoli
0	2	0	--	1	0	0	0	3	Beed
0	3	0	--	2	0	0	0	5	Nanded
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Osmanabad
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Latur
0	1	0	--	0	0	0	0	1	Buldhana
0	1	0	--	6	0	0	0	7	Akola
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Washim
1	5	0	--	8	0	0	0	14	Amravati
0	2	0	--	2	0	0	0	4	Yavatmal
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Wardha
5	7	0	--	36	0	0	0	48	Nagpur
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Bhandara
0	2	0	--	0	0	0	0	2	Gondiya
0	4	0	--	0	0	0	0	4	Chandrapur
0	1	0	--	0	0	0	0	1	Gadchiroli
156	278	33	--	141	14	10	4	636	Maharashtra State

त्रैमासिके (चौमासिके धरून)/Quarterlies (including four monthlies)										
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	मुंबई	10	10	6	--	6	3	0	2	37
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	0	3	0	0	2	0	0	0	5
4	रायगड	0	0	0	0	0	1	0	0	1
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	0	3	0	0	1	1	0	0	5
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	जळगाव	0	1	0	0	0	1	0	0	2
11	अहमदनगर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
12	पुणे	0	5	1	0	3	1	0	0	10
13	सातारा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	औरंगाबाद	0	2	0	0	0	0	0	0	2
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	2	0	0	0	0	0	0	2
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	अकोला	0	1	0	0	0	0	0	0	1
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0	2	0	0	1	0	0	0	3
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	3	0	0	3	0	0	0	6
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	चंद्रपूर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
महाराष्ट्र राज्य		10	37	7	0	16	7	0	2	79

TABLE No. 6.3 Contd.

वार्षिके(षण्मासिके धरुन)/Annual(including six-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
3	53	6		13	2	0	0	77	Mumbai
									Mumbai Suburban
2	8	2	0	3	0	0	0	15	Thane
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Raigad
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	14	0	0	4	0	0	0	18	Nashik
0	4	0	0	0	0	0	0	4	Dhule
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Nandurbar
0	5	0	0	0	0	0	0	5	Jalgaon
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Ahmednagar
3	18	0	0	4	0	0	0	25	Pune
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Satara
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Sangli
0	5	0	0	0	0	0	0	5	Solapur
0	6	0	0	0	0	0	0	6	Kolhapur
0	8	0	0	3	0	0	0	11	Aurangabad
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Jalna
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Parbhani
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Hingoli
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Beed
0	5	0	0	0	0	0	0	5	Nanded
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Osmanabad
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Latur
0	0	0	0	1	0	0	0	1	Buldhana
0	6	0	0	2	0	0	0	8	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	15	0	0	3	0	0	0	18	Amravati
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Yavatmal
0	4	0	0	0	0	0	0	4	Wardha
1	16	1	0	4	0	0	0	22	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
9	194	9	0	40	2	0	0	254	Maharashtra State

Source : Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क/ MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांविषयीची सांख्यिकी Statistics of Books and Periodicals published (2012-13)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषांत In more than one language	एकूण Total	Type of Publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन (ब) अनुवादित	84 2	997 2	0 0	0 0	1,081 4	Books (a) Original Work (b) Translation
	एकूण	86	999	0	0	1,085	Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	175	794	0	0	969	Periodicals (of periodically from monthly to yearly)
	एकूण प्रकाशने	261	1,793	0	0	2,054	Total number of Publications

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावर वर्गीकरण

Classification of books and periodicals according to languages
(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा (2)	पुस्तके Books (3)	नियतकालिके Periodicals (4)	एकूण Total (5)	Languages (2)
1	इंग्रजी	86	175	261	English
2	मराठी	975	509	1484	Marathi
3	गुजराथी	4	49	53	Gujarathi
4	हिंदी	15	197	212	Hindi
5	सिंधी	0	10	10	Sindhi
6	उर्दू	5	23	28	Urdu
7	प्राचीन भाषा	0	0	0	Classical languages
8	बोली भाषा	0	1	1	Dialects
9	ए एम्पेक्षा अधिक भाषा	0	2	2	In more than one languages
10	इतर भाषा	0	6	6	Other language
ए षुण		1085	972	2057	Total

टीप :- नियतकालिकांत मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे

Note :- Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.6

प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी Classification of Books and Periodicals Published according to subject (2012-13)

अनुक्रमांक		पुस्तके/ Books					Subject
Serial No.	विषय	शैक्षणिक Educational	अशैक्षणिक Non-Educational	एकूण Total	नियतकालिके Periodicals	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)	
1	कृषि	0	20	36	56	Agriculture	
2	मानवशास्त्र	0	0	0	0	Anthropology	
3	पुराणवस्तु अभ्यास	0	0	0	0	Archaeology	
4	शिवण व कर्तनकला	0	0	5	5	Arts and Craft	
5	खोलशास्त्र व फल ज्योतिष	0	0	0	0	Astronomy and astrology	
6	चरित्र (आठवणीधरून)	0	130	0	130	Biography (including memories)	
7	नागरीक शास्त्र	0	0	36	36	Civics	
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	0	0	29	29	Commerce and industry	
9	नाटक	0	0	0	0	Drama	
10	अर्थशास्त्र	0	0	31	31	Economics	
11	शिक्षा	0	25	38	63	Education	
12	तांत्रिक	0	0	26	26	Engineering	
13	मनोरंजन	0	150	68	218	Fiction	
14	खेळ	0	0	28	28	Games and Sports	
15	भूगोल	0	0	22	22	Geography	
16	आरोग्य	0	0	41	41	Health and hygiene	
17	इतिहास	0	40	0	40	History	
18	उद्योगधंदे	0	0	29	29	Industry	
19	भाषा	0	20	34	54	Languages	
20	विधी (कायदा)	0	0	0	0	Law	
21	गणित	0	0	0	0	Mathematics	
22	औषध	0	60	35	95	Medicine	
23	संकीर्ण	0	344	320	664	Miscellaneous	
24	संगीत (नृत्य धरून)	0	0	12	12	Music (including dancing)	
25	निसर्ग शिक्षा	0	0	16	16	Nature study	
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)	0	10	13	23	Philosophy (including Mental and Moral science)	
27	काव्य	0	160	35	195	Poetry	
28	राज्यशास्त्र	0	0	24	24	Political Science	
29	धर्म	0	48	27	75	Religion	
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	0	50	38	88	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)	
31	समाजशास्त्र	0	0	12	12	Sociology	
32	प्रवास	0	28	14	42	Travel	
33	युद्ध	0	0	0	0	War	
एकूण		0	1085	969	2054	Total	

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

७. आरोग्य :

७.१ राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहितीदेखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH :

7.1 Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. Primary Health Centres under the control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य/

तक्ता क्रमांक/

वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय)संस्थांची संख्या/
(2012)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	रुग्णालये/Hospital					दवाखाने/Dispensaries				
		एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	मुंबई	775	14	52	709	0	749	0	331	418	0
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	1,095	27	24	1,010	34	2,411	19	86	1,807	499
4	रायगड	232	26	2	204	0	205	0	28	177	0
5	रत्नागिरी	163	16	3	134	10	899	2	6	513	378
6	सिंधुदुर्ग	185	11	0	168	6	0	0	0	0	0
7	नाशिक	685	32	10	591	52	5,497	0	31	4,845	621
8	धुळे	183	13	4	160	6	365	5	24	104	232
9	नंदुरबार	130	79	15	36	0	313	0	1	16	296
10	जळगाव	451	24	13	404	10	1,983	11	27	1,503	442
11	अहमदनगर	300	31	5	246	18	1,888	3	8	1,204	673
12	पुणे	494	49	39	330	76	648	6	68	0	574
13	सातारा	513	20	1	481	11	1,783	7	19	1,351	406
14	सांगली	238	21	2	199	16	1,329	18	10	978	323
15	सोलापूर	326	28	16	273	9	1,795	6	30	1,326	433
16	कोल्हापूर	600	23	1	567	9	1,310	0	102	789	419
17	औरंगाबाद	428	42	8	362	16	1,119	4	30	806	279
18	जालना	557	21	12	514	10	1,982	13	27	1,500	442
19	परभणी	151	11	0	140	0	650	0	37	396	217
20	हिंगोली	24	9	0	15	0	180	0	10	34	136
21	बीड	87	23	0	62	2	1,188	668	13	223	284
22	नांदेड	364	24	67	273	0	439	22	29	0	388
23	उस्मानाबाद	51	14	2	35	0	665	2	7	452	204
24	लातूर	221	14	1	200	6	426	1	8	165	252
25	बुलढाणा	200	22	70	107	1	535	76	76	102	281
26	अकोला	146	24	3	112	7	621	14	36	389	182
27	वाशिम	102	19	0	82	1	215	0	10	51	154
28	अमरावती	259	42	2	205	10	451	0	106	0	345
29	यवतमाळ	216	23	0	189	4	1,169	502	20	209	438
30	वर्धा	71	14	11	32	14	470	244	6	37	183
31	नागपूर	707	34	5	650	18	472	45	105	0	322
32	भंडारा	104	17	0	87	0	474	3	41	237	193
33	गोंदिया	50	15	1	31	3	395	0	42	101	252
34	चंद्रपूर	83	19	0	61	3	380	10	23	0	347
35	गडचिरोली	35	35	0	0	0	460	0	19	29	412
महाराष्ट्र राज्य		10,226	836	369	8,669	352	33,466	1,681	1,416	19,762	10,607

HEALTH**TABLE No. 7.1****Number of Medical (Allopathic) Institutions
-13)**

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				प्रति वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने)		District
रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	21	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
0	0	0	0	775	0	749	1,524	9,296		Mumbai Mumbai Suburban
206	79	1,361	1,646	889	0	1,050	1,939	3,178		Thane
88	55	74	217	144	0	131	275	5,361		Raigad
66	67	842	975	97	0	57	154	1,656		Ratnagiri
44	38	0	82	141	0	0	141	4,014		Sindhudurg
21	106	3,277	3,404	664	0	2,220	2,884	998		Nashik
11	41	104	156	172	0	261	433	3,355		Dhule
50	58	13	121	80	0	300	380	3,171		Nandurbar
17	77	871	965	434	0	1,112	1,546	1,688		Jalgaon
125	96	489	710	175	0	1,399	1,574	2,145		Ahmednager
73	96	52	221	421	0	596	1,017	7,384		Pune
345	71	194	610	168	0	1,589	1,757	1,347		Satara
60	59	102	221	178	0	1,227	1,405	1,847		Sangli
79	77	665	821	247	0	1,130	1,377	2,076		Solapur
489	73	62	624	111	0	1,248	1,359	2,073		Kolhapur
30	50	669	749	398	0	450	848	2,330		Aurangabad
16	40	1,686	1,742	541	0	296	837	734		Jalna
1	31	204	236	150	0	446	596	2,062		Parbhani
4	24	15	43	20	0	165	185	5,137		Hingoli
16	50	356	422	71	0	832	903	1,919		Beed
69	63	111	243	295	0	328	623	4,016		Nanded
22	42	249	313	29	0	416	445	2,235		Osmanabad
63	46	45	154	158	0	381	539	3,655		Latur
83	52	77	212	117	0	458	575	3,318		Buldhana
2	30	90	122	144	0	531	675	2,439		Akola
61	25	45	131	41	0	170	211	3,503		Washim
10	56	25	91	249	0	426	675	4,003		Amravati
11	63	644	718	205	0	525	730	1,999		Yavatmal
21	27	261	309	50	0	209	259	2,492		Wardha
12	49	262	323	695	0	210	905	4,004		Nagpur
39	33	68	140	65	0	406	471	2,071		Bhandara
18	39	109	166	32	0	286	318	2,746		Godiya
7	58	91	156	76	0	289	365	4,654		Chandrapur
35	45	93	173	0	0	367	367	2,180		Gadchiroli
2,194	1,816	13,206	17,216	8,032	0	20,260	28,292	2,570		Maharashtra State

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic Institutions
(2012-13)

अ.क्र. जिल्हा	आयुर्वेदिक / Ayurvedic				युनानी / Unani				होमियोपॅथिक / Homeopathic				Districts		
	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण		बेरीज	
Sr. No.	State	Local	Other	Total	State	Local	Other	Total	State	Local	Other	Total	Grand	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	4	165	170	0	2	5	7	0	0	130	130	307	Brihan Mumbai
2	ठाणे	0	10	720	730	0	0	28	28	0	0	400	400	1,158	Thane
3	रायगड	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	3	Raigad
4	रत्नागिरी	0	6	284	290	0	0	3	3	0	0	151	151	444	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	5	5	10	Sindhudurg
6	नाशिक	0	11	222	233	0	0	17	17	0	0	127	127	377	Nashik
7	धुळे	0	14	66	80	0	0	0	0	0	0	0	0	80	Dhule
8	नंदुरबार	0	14	20	34	0	0	0	0	0	0	0	0	34	Nandurbar
9	जळगाव	0	21	575	596	0	1	29	30	0	0	640	640	1,266	Jalgaon
10	अहमदनगर	0	2	490	492	0	0	11	11	0	0	367	367	870	Ahmednager
11	पुणे	0	25	88	113	0	0	1	1	0	0	95	95	209	Pune
12	सातारा	0	18	445	463	0	0	8	8	0	0	366	366	837	Satara
13	सांगली	14	2	509	525	0	0	0	0	0	0	171	171	696	Sangli
14	सोलापूर	0	8	44	52	0	0	0	0	0	0	18	18	70	Solapur
15	कोल्हापूर	0	17	201	218	0	0	3	3	0	0	345	345	566	Kolhapur
16	औरंगाबाद	21	8	316	345	0	6	2	8	0	0	285	285	638	Aurangabad
17	जालना	0	21	38	59	0	4	5	9	0	0	6	6	74	Jalna
18	परभणी	0	4	196	200	0	2	0	2	0	0	74	74	276	Parbhani
19	हिंगोली	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Hingoli
20	बीड	0	8	96	104	0	5	0	5	0	0	135	135	244	Beed
21	नांदेड	2	7	271	280	0	6	0	6	0	0	0	0	286	Nanded
22	उस्मानाबाद	1	5	291	297	0	2	0	2	0	0	0	0	299	Osmanabad
23	लातूर	1	7	131	139	0	1	4	5	0	0	33	33	177	Latur
24	बुलढाणा	70	70	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	140	Buldhana
25	अकोला	0	27	125	152	0	0	0	0	0	0	149	149	301	Akola
26	वाशिम	0	179	6	185	0	0	0	0	0	0	6	6	191	Washim
27	अमरावती	0	67	3	70	0	2	0	2	0	2	3	5	77	Amravati
28	यवतमाळ	0	20	34	54	0	0	0	0	0	0	24	24	78	Yavatmal
29	वर्धा	12	12	7	31	1	1	0	2	1	0	2	3	36	Wardha
30	नागपूर	1	47	1	49	0	3	0	3	0	5	1	6	58	Nagpur
31	भंडारा	0	37	11	48	0	0	0	0	0	0	60	60	108	Bhandara
32	गोंदिया	0	33	29	62	0	0	0	0	0	3	40	43	105	Godiya
33	चंद्रपूर	8	10	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18	Chandrapur
34	गडचिरोली	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		131	727	5,390	6,248	1	35	116	152	1	10	3,635	3,646	10,046	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थामधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(2012-13)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	Beds installed खाटांची संख्या				Beds in खाटांची संख्या		Beds for खाटांची संख्या		District (2)
		रुग्णालये Hospitals (3)	प्राथमिक आरोग्य केंद्र Primary Health Centres (4)	दवाखाने Dispen- saries (5)	एकूण Total (6)	ग्रामीण Rural area (7)	नागरी Urban area (8)	पुरुष Male (9)	स्त्रिया Female (10)	
1	बृहन्मुंबई	37088	0	0	37088	0	37088	14835	22253	Brihan Mumbai
2	ठाणे	12578	462	46	13086	1221	11865	5234	7852	Thane
3	रायगड	3639	330	0	3969	1389	2580	1588	2381	Raigad
4	रत्नागिरी	2673	402	0	3075	1239	1836	1230	1845	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1850	228	0	2078	967	1111	831	1247	Sindhudurg
6	नाशिक	5023	898	5129	11050	1386	9664	4420	6630	Nashik
7	धुळे	3696	322	24	4042	683	3359	1617	2425	Dhule
8	नंदुरबार	870	348	0	1218	788	430	487	731	Nandurbar
9	जळगाव	6677	462	211	7350	1341	6009	2940	4410	Jalgaon
10	अहमदनगर	5688	576	20	6284	3054	3230	2514	3770	Ahmednager
11	पुणे	15004	576	40	15620	2990	12630	6248	9372	Pune
12	सातारा	7052	682	215	7949	4346	3603	3180	4769	Satara
13	सांगली	2600	354	1901	4855	2668	2187	1942	2913	Sangli
14	सोलापूर	5443	462	0	5905	1097	4808	2362	3543	Solapur
15	कोल्हापूर	5850	438	2349	8637	6115	2522	3455	5182	Kolhapur
16	औरंगाबाद	8252	300	0	8552	1180	7372	3421	5131	Aurangabad
17	जालना	7879	240	0	8119	678	7441	3248	4871	Jalna
18	परभणी	1500	186	186	1872	795	1077	749	1123	Parbhani
19	हिंगोली	240	168	269	677	332	345	271	406	Hingoli
20	बीड	3607	400	0	4007	1334	2673	1603	2404	Beed
21	नांदेड	5385	429	374	6188	1432	4756	2475	3713	Nanded
22	उस्मानाबाद	1112	252	0	1364	499	865	546	818	Osmanabad
23	लातूर	3312	276	141	3729	766	2963	1492	2237	Latur
24	बुलढाणा	2100	520	800	3420	1306	2114	1368	2052	Buldhana
25	अकोला	2995	180	16	3191	256	2935	1276	1915	Akola
26	वाशिम	914	150	0	1064	322	742	426	638	Washim
27	अमरावती	4336	336	40	4712	1290	3422	1885	2827	Amravati
28	यवतमाळ	2475	378	10	2863	733	2130	1145	1718	Yavatmal
29	वर्धा	2814	162	162	3138	1370	1768	1255	1883	Wardha
30	नागपूर	7020	294	0	7314	1750	5564	2926	4388	Nagpur
31	भंडारा	1450	198	0	1648	576	1072	659	989	Bhandara
32	गोंदिया	793	312	0	1105	582	523	442	663	Godiya
33	चंद्रपूर	1596	348	0	1944	628	1316	778	1166	Chandrapur
34	गडचिरोली	646	270	403	1319	1018	301	528	791	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		174157	11939	12336	198432	46131	152331	79376	119056	Maharashtra State

टिप - (१) रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि.प.व खाजगी रुग्णालये आणि स्वयंसेवी संघटनांच्या रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांचा समावेश आहे.

Note - (1) Hospitals/Dispensaries beds include beds of State Govt., Local bodies, Z.P., Private Hospitals and voluntary organizations
Hospitals/Dispensaries

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा
Medical Facilities available through Public and Public aided institutions
(2012-13)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	रुग्णालये Hospitals (3)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres (4)	दवाखाने Dispensaries (5)	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units (6)	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics (7)	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of Beds in all Institution (8)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	775	0	749	0	23	37,088	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,095	79	2,411	23	1	13,086	Thane
3	रायगड	232	55	205	3	5	3,969	Raigad
4	रत्नागिरी	163	67	899	0	4	3,075	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	185	38	0	0	0	2,078	Sindhudurg
6	नाशिक	685	106	5,497	9	9	11,050	Nashik
7	धुळे	183	41	365	0	1	4,042	Dhule
8	नंदुरबार	130	58	313	6	0	1,218	Nandurbar
9	जळगाव	451	77	1,983	0	1	7,350	Jalgaon
10	अहमदनगर	300	96	1,888	5	2	6,284	Ahmednager
11	पुणे	494	96	648	8	1	15,620	Pune
12	सातारा	513	71	1,783	6	3	7,949	Satara
13	सांगली	238	59	1,329	2	0	4,855	Sangli
14	सोलापूर	326	77	1,795	1	1	5,905	Solapur
15	कोल्हापूर	600	73	1,310	6	2	8,637	Kolhapur
16	औरंगाबाद	428	50	1,119	0	1	8,552	Aurangabad
17	जालना	557	40	1,982	2	0	8,119	Jalna
18	परभणी	151	31	650	4	1	1,872	Parbhani
19	हिंगोली	24	24	180	5	0	677	Hingoli
20	बीड	87	50	1,188	4	1	4,007	Beed
21	नांदेड	364	63	439	16	1	6,188	Nanded
22	उस्मानाबाद	51	42	665	0	1	1,364	Osmanabad
23	लातूर	221	46	426	6	1	3,729	Latur
24	बुलढाणा	200	52	535	0	2	3,420	Buldhana
25	अकोला	146	30	621	0	1	3,191	Akola
26	वाशिम	102	25	215	1	1	1,064	Washim
27	अमरावती	259	56	451	20	1	4,712	Amravati
28	यवतमाळ	216	63	1,169	5	1	2,863	Yavatmal
29	वर्धा	71	27	470	6	1	3,138	Wardha
30	नागपूर	707	49	472	3	2	7,314	Nagpur
31	भंडारा	104	33	474	0	1	1,648	Bhandara
32	गोंदिया	50	39	395	8	1	1,105	Gondia
33	चंद्रपूर	83	58	380	8	1	1,944	Chandrapur
34	गडचिरोली	35	45	460	36	21	1,319	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10,226	1,816	33,466	193	92	1,98,432	Maharashtra State

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रामध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE :

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकीत्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres /clinics
(2012-13)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	शासकीय Government	सहाय्यक अनुदानित इतर संस्था Other bodies funded by Grant in aid	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	74	0	74	0	74	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	141	78	63	102	39	Thane
4	रायगड	67	52	15	66	1	Raigad
5	रत्नागिरी	80	67	13	80	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	50	38	12	49	1	Sindhudurg
7	नाशिक	149	103	46	133	16	Nashik
8	धुळे	56	41	15	49	7	Dhule
9	नंदुरबार	75	58	17	74	1	Nandurbar
10	जळगाव	119	77	42	98	21	Jalgaon
11	अहमदनगर	128	96	32	122	6	Ahmednagar
12	पुणे	150	96	54	121	29	Pune
13	सातारा	90	71	19	89	1	Satara
14	सांगली	93	59	34	73	20	Sangli
15	सोलापूर	115	77	38	93	22	Solapur
16	कोल्हापूर	111	73	38	93	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	71	50	21	63	8	Aurangabad
18	जालना	56	40	16	51	5	Jalna
19	परभणी	51	31	20	41	10	Parbhani
20	हिंगोली	29	24	5	29	0	Hingoli
21	बीड	66	50	16	65	1	Beed
22	नांदेड	88	65	23	82	6	Nanded
23	उस्मानाबाद	55	42	13	54	1	Osmanabad
24	लातूर	74	46	28	58	16	Latur
25	बुलढाणा	68	52	16	68	0	Buldhana
26	अकोला	43	30	13	37	6	Akola
27	वाशिम	33	25	8	33	0	Washim
28	अमरावती	80	56	24	71	9	Amravati
29	यवतमाळ	82	63	19	80	2	Yavatmal
30	वर्धा	38	27	11	36	2	Wardha
31	नागपूर	89	49	40	61	28	Nagpur
32	भंडारा	43	33	10	43	0	Bhandara
33	गोंदिया	55	39	16	51	4	Gondia
34	चंद्रपूर	78	58	20	72	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	59	45	14	58	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,656	1,811	845	2,295	361	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण / FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharashtra during
(2012-13)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary Sterilisation Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		District (2)
		लक्ष्य Targets (3)	साध्य Achievements (4)	लक्ष्य Targets (5)	साध्य Achievements (6)	
1	मुंबई	42,568	28,868	69,878	52,259	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	18,257	17,358	13,067	14,462	Thane
4	रायगड	9,132	7,318	9,706	6,553	Raigad
5	रत्नागिरी	7,362	5,542	8,413	7,913	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,267	2,753	5,780	4,523	Sindhudurg
7	नाशिक	30,739	28,917	18,278	12,566	Nashik
8	धुळे	12,077	11,460	7,609	6,125	Dhule
9	नंदुरबार	9,417	7,165	3,291	1,524	Nandurbar
10	जळगाव	24,925	23,474	15,685	12,609	Jalgaon
11	अहमदनगर	25,974	27,354	26,849	25,229	Ahmednagar
12	पुणे	52,316	46,585	33,117	31,381	Pune
13	सातारा	20,187	19,356	12,032	12,390	Satara
14	सांगली	16,933	14,931	19,096	17,218	Sangli
15	सोलापूर	25,883	24,752	20,334	17,597	Solapur
16	कोल्हापूर	23,174	21,889	27,774	25,093	Kolhapur
17	औरंगाबाद	15,621	16,364	14,496	12,684	Aurangabad
18	जालना	10,498	12,285	8,330	7,214	Jalna
19	परभणी	8,646	8,871	7,946	6,724	Parbhani
20	हिंगोली	6,415	7,572	3,332	2,000	Hingoli
21	बीड	14,222	13,176	14,150	11,861	Beed
22	नांदेड	19,757	20,241	8,164	6,858	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,846	8,119	5,281	4,388	Osmanabad
24	लातूर	16,421	16,431	9,416	7,948	Latur
25	बुलढाणा	13,394	12,757	8,066	6,013	Buldhana
26	अकोला	9,279	9,246	6,704	5,378	Akola
27	वाशिम	6,828	6,880	4,090	3,614	Washim
28	अमरावती	14,952	11,932	11,268	8,400	Amravati
29	यवतमाळ	17,604	16,193	10,559	9,095	Yavatmal
30	वर्धा	7,050	7,085	7,082	6,780	Wardha
31	नागपूर	21,393	17,444	20,886	15,910	Nagpur
32	भंडारा	7,146	5,735	4,018	3,012	Bhandara
33	गोंदिया	9,592	9,229	4,267	3,254	Gondia
34	चंद्रपूर	13,759	11,168	9,259	6,321	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,366	6,670	1,777	1,951	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,50,000	5,05,120	4,50,000	3,76,847	Maharashtra State

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य
Number of Family Welfare Centres Operating and work done
(2012-13)

अनु क्रमांक	जिल्हा	३१ मार्च, २०१२ रोजी केंद्रांची संख्या	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या			बसविलेल्या लुपांची संख्या	District
Serial No.		No. of Centres as on 31st March, 2012	No. of Sterilisation Operations done			No. of I.U.C.D. insertions performed	
(1)	(2)	(3)	पुरुष नसबंदी Vasectomy (4)	स्त्री नसबंदी Tubectomy (5)	एकूण Total (6)	(7)	(2)
1	मुंबई	74	1,412	27,456	28,868	52,259	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	141	363	16,995	17,358	14,462	Thane
4	रायगड	67	31	7,287	7,318	6,553	Raigad
5	रत्नागिरी	80	79	5,463	5,542	7,913	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	149	72	2,681	2,753	4,523	Sindhudurg
7	नाशिक	56	1,461	27,456	28,917	12,566	Nashik
8	धुळे	75	401	11,059	11,460	6,125	Dhule
9	नंदुरबार	119	946	6,219	7,165	1,524	Nandurbar
10	जळगाव	128	203	23,271	23,474	12,609	Jalgaon
11	अहमदनगर	150	110	27,244	27,354	25,229	Ahmednagar
12	पुणे	115	397	46,188	46,585	31,381	Pune
13	सातारा	90	921	18,435	19,356	12,390	Satara
14	सांगली	111	53	14,878	14,931	17,218	Sangli
15	सोलापूर	93	56	24,696	24,752	17,597	Solapur
16	कोल्हापूर	50	423	21,466	21,889	25,093	Kolhapur
17	औरंगाबाद	71	63	16,301	16,364	12,684	Aurangabad
18	जालना	56	12	12,273	12,285	7,214	Jalna
19	परभणी	51	25	8,846	8,871	6,724	Parbhani
20	हिंगोली	29	24	7,548	7,572	2,000	Hingoli
21	बीड	74	81	13,095	13,176	11,861	Beed
22	नांदेड	55	99	20,142	20,241	6,858	Nanded
23	उस्मानाबाद	66	14	8,105	8,119	4,388	Osmanabad
24	लातूर	88	58	16,373	16,431	7,948	Latur
25	बुलढाणा	43	155	12,602	12,757	6,013	Buldhana
26	अकोला	33	551	8,695	9,246	5,378	Akola
27	वाशिम	80	4	6,876	6,880	3,614	Washim
28	अमरावती	82	922	11,010	11,932	8,400	Amravati
29	यवतमाळ	68	226	15,967	16,193	9,095	Yavatmal
30	वर्धा	89	460	6,625	7,085	6,780	Wardha
31	नागपूर	38	667	16,777	17,444	15,910	Nagpur
32	भंडारा	43	1,306	4,429	5,735	3,012	Bhandara
33	गोंदिया	55	2,411	6,818	9,229	3,254	Gondia
34	चंद्रपूर	78	1,439	9,729	11,168	6,321	Chandrapur
35	गडचिरोली	59	3,432	3,238	6,670	1,951	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,656	18,877	4,86,243	5,05,120	3,76,847	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.—Directorate of Health Services (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती
Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
(2012-13)

(रुपये लाखांत / Rs. In lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	साधने/उद्देश	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		Sources/purpose
		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमीन खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	--	--	--	--	--	--	purchase of Agriculture Implement
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Other Agricultural purposes
4	औद्योगिक उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Industrial purposes
5	वाहने खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of vehicles
6	सिमांतिक कर्ज	8,954	4,367.33	7,269	12,376.02	648	244.54	Margin money Schemes
7	५० टक्के अनुदान योजना	15,969	1,894.42	12,614	10,938.98	2,390	478.00	50 percent subsidy Scheme.
8	बीज भांडवल	--	--	--	--	--	--	Seed money capital loan
9	इतर	--	--	--	--	681	394.23	Others
एकूण		24,923	6,261.75	19,883	23,315.00	3,719	1,116.77	Total

आधार - (१) वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

Source.- (1) Vasantrao Naik Vimukta Jati & Nomedic Tribe Development Corp. Ltd., Mumbai
(2) Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp. Ltd., Mumbai
(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai

**१०. सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक संरक्षण
(पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)**

१०.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांची संख्या व त्यांच्यावरील खर्च, विविध गुन्हांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांच्याकडील प्रकरणे आणि तुरुंग या विषयांवरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

**10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(Police, Crimes and Judicial)**

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(1)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/

(2012-

अनु क्रमांक Serial No.	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त, Commissioner of Police, Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police	पोलीस निरिक्षक व सहाय्यक पोलीस निरिक्षक Police Inspector and Asstt. Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप-निरिक्षक व सहाय्यक उप-निरिक्षक Sub-Inspector Asstt.Sub-Inspector					
		जिल्हा	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	78	119	197	357	667	1,024	0	0	0	3,134	5,051	8,185
2	मुंबई उपनगर												
3	ठाणे	17	0	17	118	4	122	9	0	9	446	62	508
4	रायगड	0	9	9	28	29	57	0	0	0	80	136	216
5	रत्नागिरी	1	6	7	15	21	36	0	0	0	77	131	208
6	सिंधुदुर्ग	0	3	3	13	15	28	0	0	0	15	107	122
7	नाशिक	7	6	13	52	48	100	0	0	0	321	72	393
8	धुळे	1	5	6	14	32	46	0	0	0	30	207	237
9	नंदुरबार	4	3	7	11	22	33	0	0	0	126	43	169
10	जळगाव	1	11	12	2	84	86	0	0	0	76	372	448
11	अहमदनगर	0	1	1	39	43	82	0	0	0	98	289	387
12	पुणे	6	6	12	59	46	105	0	0	0	196	264	460
13	सातारा	1	9	10	19	53	72	0	0	0	51	285	336
14	सांगली	0	9	9	31	44	75	0	0	0	95	240	335
15	सोलापूर	1	9	10	36	44	80	0	0	0	86	202	288
16	कोल्हापूर	2	8	10	2	47	49	5	0	5	54	258	312
17	औरंगाबाद	0	9	9	18	31	49	0	0	0	72	156	228
18	जालना	2	5	7	29	16	45	0	0	0	28	197	225
19	परभणी	1	8	9	9	53	62	0	0	0	72	161	233
20	हिंगोली	6	0	6	1	32	33	0	0	0	128	11	139
21	बीड	3	6	9	23	30	53	0	0	0	75	193	268
22	नांदेड	3	12	15	58	62	120	0	0	0	152	307	459
23	उस्मानाबाद	2	6	8	42	19	61	0	0	0	96	94	190
24	लातूर	1	9	10	27	32	59	0	0	0	63	153	216
25	बुलढाणा	0	3	3	12	41	53	0	0	0	78	267	345
26	अकोला	2	5	7	33	25	58	0	0	0	219	155	374
27	वाशिम	3	3	6	29	22	51	7	0	7	26	115	141
28	अमरावती	8	3	11	26	4	30	0	0	0	154	30	184
29	यवतमाळ	0	8	8	54	39	93	5	0	5	94	253	347
30	वर्धा	0	7	7	9	29	38	0	0	0	64	181	245
31	नागपूर	2	9	11	55	11	66	0	0	0	105	197	302
32	भंडारा	0	6	6	1	24	25	0	0	0	1	116	117
33	गोंदिया	7	0	7	28	18	46	0	0	0	169	10	179
34	चंद्रपूर	1	8	9	48	52	100	0	0	0	92	310	402
35	गडचिरोली	6	9	15	35	12	47	0	0	0	402	241	643
महाराष्ट्र राज्य		166	320	486	1,333	1,751	3,084	26	0	26	6,975	10,866	17,841

आधार - (१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

(२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police****TABLE No. 10.1****Cost and Strength of Police in Maharashtra**

13)

पोलीस हवालदार/ पोलीस नाईक Police Head Constables/ Police Naik		पोलीस शिपाई Constables		एकूण Total		केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- मधून देय असलेली रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable from Central and State Revenue (‘000 Rs.)		केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- व्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable other than Central and State Revenue (‘000 Rs.)		एकूण खर्च (हजार रुपयात) Total cost (‘000 Rs.)	District	
तात्पुरते Tempo- rary (15)	कायमचे Perma- nent (16)	एकूण Total (17)	तात्पुरते Tempo- rary (18)	कायमचे Perma- nent (19)	एकूण Total (20)	तात्पुरते Tempo- rary (21)	कायमचे Perma- nent (22)	एकूण Total (23)	(24)	(25)	(26)	(2)
2,417	6,496	8,913	12,219	18,431	30,650	18,205	30,764	48,969	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
642	161	803	2,633	705	3338	3,865	932	4797	18,72,763	0	18,72,763	Thane
96	289	385	337	908	1245	541	1,371	1912	4,65,135	0	4,65,135	Raigad
327	351	678	162	478	640	582	987	1569	4,29,702	0	4,29,702	Ratnagiri
204	349	553	5	393	398	237	867	1104	4,65,927	0	4,65,927	Sindhudurg
915	509	1424	876	394	1270	2,171	1,029	3200	7,32,566	0	7,32,566	Nashik
145	542	687	250	669	919	440	1,455	1895	4,85,182	0	4,85,182	Dhule
355	261	616	334	347	681	830	676	1506	4,84,839	0	4,84,839	Nandurbar
130	591	721	504	1,745	2249	713	2,803	3516	10,50,669	0	10,50,669	Jalgaon
132	463	595	714	1,411	2125	983	2,207	3190	9,14,317	0	9,14,317	Ahmednagar
291	419	710	1,040	1,123	2163	1,592	1,858	3450	8,69,877	0	8,69,877	Pune
116	469	585	474	851	1325	661	1,667	2328	9,04,324	0	9,04,324	Satara
133	403	536	617	1,146	1763	876	1,842	2718	7,55,363	0	7,55,363	Sangli
464	615	1079	295	801	1096	882	1,671	2553	6,83,472	0	6,83,472	Solapur
307	857	1164	224	994	1218	594	2,164	2758	13,11,248	0	13,11,248	Kolhapur
553	252	805	304	458	762	947	906	1853	5,62,353	0	5,62,353	Aurangabad
60	303	363	349	753	1102	468	1,274	1742	5,33,351	0	5,33,351	Jalna
72	300	372	414	263	677	568	785	1353	5,48,224	0	5,48,224	Parbhani
522	41	563	318	144	462	975	228	1203	3,31,309	0	3,31,309	Hingoli
194	285	479	483	814	1297	778	1,328	2106	4,53,938	0	4,53,938	Beed
616	889	1505	1,155	529	1684	1,984	1,799	3783	11,28,887	0	11,28,887	Nanded
171	225	396	533	686	1219	844	1,030	1874	6,17,013	0	6,17,013	Osmanabad
259	156	415	515	786	1301	865	1,136	2001	5,74,262	0	5,74,262	Latur
185	349	534	764	999	1763	1,039	1,659	2698	7,96,873	0	7,96,873	Buldhana
273	281	554	711	1,030	1741	1,238	1,496	2734	7,10,395	0	7,10,395	Akola
87	170	257	380	657	1037	532	967	1499	4,83,020	0	4,83,020	Washim
658	176	834	1,170	590	1760	2,016	803	2819	7,67,777	0	7,67,777	Amravati
355	889	1244	228	756	984	736	1,945	2681	8,32,958	0	8,32,958	Yavatmal
280	478	758	187	492	679	540	1,187	1727	4,98,000	0	4,98,000	Wardha
532	463	995	266	597	863	960	1,277	2237	9,24,304	0	9,24,304	Nagpur
104	194	298	384	487	871	490	827	1317	4,15,663	0	4,15,663	bhandara
263	191	454	1,617	131	1748	2,084	350	2434	8,29,734	0	8,29,734	Gondia
84	503	587	421	1,477	1898	646	2,350	2996	7,73,398	0	7,73,398	Chandrapur
652	356	1008	2,668	1,589	4257	3,763	2,207	5970	17,51,971	0	17,51,971	Gadchiroli
12,594	19,276	31,870	33,551	43,634	77,185	54,645	75,847	1,30,492	2,49,58,814	0	2,49,58,814	Maharashtra State

Source.—(1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

(2) Director General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.2

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या
Police Stations and Police Force in Maharashtra State

(2012-13)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पोलीस ठाणी Number of Police Stations (3)	पोलीस चौकी व आऊट पोस्ट No. of Police Chowky & Out Posts (4)	हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force (5)	चौकशी झालेले एकूण दखलपत्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated (6)	जिल्हा District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	94	339	15,022	27,638	Brihanmumbai
2	मुंबई रेल्वे	17	61	3,680	2,518	Mumbai Rly.
3	नवी मुंबई शहर	20	1	4,632	5,828	Navi Mumbai City
4	ठाणे शहर	33	100	3,800	12,782	Thane City
5	ठाणे (ग्रामीण)	37	26	4,593	3,105	Thane (Rural)
6	रायगड	27	24	2,207	3,106	Raigad
7	रत्नागिरी	18	40	1,908	2,021	Ratnagiri
8	सिंधुदुर्ग	13	23	1,245	775	Sindhudurg
9	नाशिक शहर	12	50	1,234	5,555	Nashik City
10	नाशिक (ग्रामीण)	35	42	3,473	10,609	Nashik (Rural)
11	धुळे	15	22	1,921	4,097	Dhule
12	नंदुरबार	11	27	1,420	2,892	Nandurbar
13	जळगाव	33	81	3,522	8,590	Jalgaon
14	अहमदनगर	30	36	3,138	10,449	Ahmednagar
15	पुणे रेल्वे	6	16	932	428	Pune Rly.
16	पुणे शहर	39	127	11,147	32,304	Pune City
17	पुणे (ग्रामीण)	31	40	1,977	8,203	Pune (Rural)
18	सातारा	27	35	2,624	13,244	Satara
19	सांगली	22	44	2,447	2,913	Sangli
20	सोलापूर शहर	7	24	1,902	3,900	Solapur City
21	सोलापूर (ग्रामीण)	25	43	2,807	7,916	Solapur (Rural)
22	कोल्हापूर	28	43	2,875	4,972	Kolhapur
23	औरंगाबाद शहर	13	37	3,132	5,083	Aurangabad City
24	औरंगाबाद (ग्रामीण)	23	12	1,675	12,364	Aurangabad (Rural)
25	जालना	18	17	1,574	2,811	Jalna
26	परभणी	19	10	1,956	3,870	Parbhani
27	बीड	27	45	2,158	8,664	Beed
28	नांदेड	36	22	3,520	6,447	Nanded
29	उस्मानाबाद	17	17	1,740	5,293	Osmanabad
30	हिंगोली	12	10	1,167	3,066	Hingoli
31	लातूर	22	17	1,858	5,282	Latour
32	बुलढाणा	31	30	2,532	7,994	Buldhana
33	अकोला	19	14	2,201	5,837	Akola
34	अमरावती शहर	11	7	1,064	8,493	Amrawati City
35	अमरावती (ग्रामीण)	21	12	1,675	7,166	Amravati
36	यवतमाळ	29	17	2,420	15,413	Yavatmal
37	वाशिम	12	20	1,486	7,836	Washim
38	वर्धा	17	5	1,659	12,915	Wardha
39	नागपूर रेल्वे	16	25	1,303	1,360	Nagpur Rly.
40	नागपूर शहर	23	58	7,894	29,232	Nagpur City
41	नागपूर (ग्रामीण)	23	24	2,400	6,985	Nagpur (Rural).
42	गोंदिया	16	18	2,290	6,343	Gondiya
43	भंडारा	15	13	816	5,626	Bhandara
44	चंद्रपूर	32	30	3,062	15,201	Chandrapur
45	गडचिरोली	29	23	5,173	2,912	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,061	1,727	1,33,261	3,60,038	Maharashtra State

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Brihan Mumbai
2012

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे (2)	तिमाहीमध्ये/ During Quarter				एकूण Total (31.12.2012) (7)	Offences (2)
		(31.3.2012) (3)	(30.6.2012) (4)	(31.9.2012) (5)	(31.12.2012) (6)		
1	दंगल	86	86	71	95	338	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	0	0	0	0	0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	14	10	13	10	47	Offences relating to currency and Bank notes.
4	खून	54	58	41	61	214	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले)	0	3	2	4	9	Culpable homicides not amounting to murder.
6	मादक पदार्थांचा व्यापार	0	0	0	0	0	Administrating of stupefying drugs.7
7	पैशाच्या हेतूने किंवा इतर कारणा- करिता माणसांना पळवून नेणे.	46	56	45	64	211	Kidnapping and abduction
8	दरोडा किंवा त्याकरिता एखादे होणे	16	9	18	15	58	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.
9	चोरी, लूट	86	92	345	603	1126	Robbery.
10	घरफोडी	565	561	665	688	2479	House breaking
11	फसवणूक	479	392	384	406	1661	Cheating
12	विश्वासघात	109	118	94	150	471	Breach of trust
13	ए. चो-या	2734	2911	2762	2435	10842	Total Thefts
	(अ) तांब्याची तार	13	12	18	12	55	(a) Copper Wire
	(ब) जनावरे	2	2	0	1	5	(b) Cattle
	(क) सायकली	20	20	16	21	77	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	998	1104	1068	991	4161	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वगैरे	0	0	1	0	1	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	0	0	0	0	0	(f) Explosives
	(ग) इतर	1701	1773	1659	1410	6543	(g) Other thefts
14	इतर गुन्हे	3089	3055	2887	3462	12493	Other Crimes
	एकूण	7278	7351	7327	7993	29949	Total

आधार - (१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— (1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai (2) Office of the Police Commissioner, Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१ (प्रकरणे)
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I (Cases)
2012

अनु क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदविलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील चुकीमुळे वर्ष अखेरची प्रकरणे Number of cases pending at the end of the year			बिनचूक प्रकरणे True cases			दंडाधिकाऱ्या-समोर थेट दाखल केलेली प्रकरणे Total cases filed before Magistrates	गुन्हा शाबीत झालेली दंडाधिकाऱ्या-पुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण प्रकरणे Grand total of true cases	Offences	
				खोटी सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	किंवा गुन्हा अदखलपात्र ठरविलेली प्रकरणे No. of cases of law or fact declared non-cognizable	प्रलंबित प्रकरणे Number	गुन्हा शाबीत झालेली Convicted	निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा समोपचाराने मिटवलेली Discharged, acquitted or compounded	शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली Non-apprehended					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
वर्ग ए ँ														
1	शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुद्धचे गुन्हे	964	0	11	0	7,716	17	6	4	27	124	6	964	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
वर्ग दोन-														
2	व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	7,002	2	20	59	59,284	347	3,184	96	3,627	959	80	7,002	Class-II Serious offences against the persons.
वर्ग तीन-														
3	व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक गंभीर गुन्हे	3,896	0	4	130	21,844	312	464	375	1,151	243	60	3,896	Class-III Serious offences against the persons and property.
वर्ग चार-														
4	व्यक्तिगत िर्षकोळ गुन्हे	1,410	0	13	6	13,993	38	396	66	500	130	10	1,410	Class-IV Minor offences against persons.
वर्ग पाच-														
5	मालमत्ताविषयक िर्षकोळ गुन्हे	13,273	6	12	667	78,720	887	1,903	2,168	4,958	750	162	13,273	Class-V Minor offences against property.
ए ं वर्ग (ए ँ ते पाच)														
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	26,545	8	60	862	1,81,557	1,601	5,953	2,709	10,263	2,206	318	26,545	Total for classes (I to V) Other offences (not mentioned above)
ए ं		3,963	10	19	73	40,750	351	2,222	212	2,785	369	70	3,963	
		30,508	18	79	935	2,22,307	1,952	8,175	2,921	13,048	2,575	388	30,508	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.5

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-१ (प्रकरणे)
Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai—Part-I (Cases)
2012

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Number of Cases reported during the year	निपटारा करण्यासाठी एकूण [स्तंभ (३)+(४)] Total for disposal [column [(3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of charges were dismissed without trial	आरोपी मेला,निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले सामोपचाराने मितवले किंवा काढून घेतली अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped,became insane during trial or in which किंवा निर्दोषी abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे No. of cases tried to a conclusion and ended in मुक्त केलेली झालेली ठरविलेली Discharged Convicted		वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences
							(8)	(9)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	वर्ग ए U-									Class-I
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	4,102	829	4,931	0	6	217	53	4,655	Offences against the State, public tranquillity, etc.
	वर्ग दोन-									Class-II
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	20,285	6,245	26,530	25	428	3,097	450	22,530	Serious offences against the persons.
	वर्ग तीन-									Class-III
3	मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	12,792	3,234	16,026	175	0	361	290	15,200	Serious offences against the property.
	वर्ग चार-									Class-IV
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	5,667	85,445	91,112	0	124	388	60	90,540	Minor offences against the persons.
	वर्ग पाच-									Class-V
5	मालमत्ताविषयक गौण गुन्हे	58,192	69,427	1,27,619	349	217	1,557	995	1,24,501	Minor offences against the property.
	वर्ग सहा-									Class-VI
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	15,819	60,547	76,366	77	622	2,160	322	73,185	Other offences not specified above
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष विधान स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	2,85,470	4,133	2,89,603	90	414	1,769	504	2,86,826	Offences under other special local laws non- cognizable by the Police.
	एकूण	4,02,327	2,29,860	6,32,187	716	1,811	9,549	2,674	6,17,437	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपत्र गुन्हे - भाग-२ (व्यक्ती)/

वर्ष -

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तिविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार		क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या दंडाधिकाऱ्याच्या आदेशानुसार		सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ति No. of persons convicted
		पोलिसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलिसांनी अटक केलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	कलम १६९ खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C.	सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	वर्ग ए ऽ						
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	31,215	2,951	117	236	3,500	60
	वर्ग दोन-						
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	13,970	10,253	993	681	10,134	495
	वर्ग तीन-						
3	व्यक्ति विरुद्ध मालमत्ते- संबंधी गंभीर गुन्हे	29,357	3,124	160	156	2,702	480
	वर्ग चार-						
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	9,680	1,329	33	72	1,284	32
	वर्ग पाच-						
5	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	12,668	6,720	941	549	6,437	1,115
	एकूण वर्ग ए ते पाच	96,890	24,377	2,244	1,694	24,057	2,182
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	25,009	2,627	717	140	10,885	123
	एकूण	1,21,899	27,004	2,961	1,834	34,942	2,305

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.6

**Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II (Persons)
2012**

निर्दोष ठरविलेल्या मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	अटक टाळलेल्या व्यक्तींची वर्षाखेरची संख्या No. of persons evading arrest at the close of the year	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्तींची वर्षाखेरची संख्या No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
			अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1,152	0	14,219	1,159	47	189	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
6,834	0	47,633	2,087	46	246	Class-II Serious offences against the persons.
861	0	12,391	831	35	51	Class-III Serious offences against the property and persons or against property only.
716	0	4,726	67	1	23	Class-IV Minor offences against the persons.
3,190	0	36,525	2,836	71	255	Class-V Minor offences against the property.
12,753	0	1,15,494	6,980	200	764	Total for classes I to V
2,601	0	33,572	988	10	341	Other offences not specified above
15,354	0	1,49,066	7,968	210	1,105	Grand Total

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-२ (व्यक्ती)
वर्ष -

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांच्याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had been issued	ज्यांच्याविरुद्ध कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had been issued	दंडाधिकार्यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police	पळून गेल्यामुळे किंवा अटक टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांच्याविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई प्रलंबित होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	वर्ग ए U-					
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.	22,339	1,045	56	36	6,587
	वर्ग दोन-					
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	67,019	6,026	372	323	32,241
	वर्ग तीन-					
3	मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे	17,971	1,816	316	456	7,894
	वर्ग चार-					
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	10,335	792	18	0	2,954
	वर्ग पाच-					
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	46,102	3,905	215	346	19,550
	वर्ग सहा-					
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	35,196	5,007	7	0	17,020
	वर्ग सात-					
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष विज्ञान स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	58,661	5,151	321	281	24,038
	एकूण	2,57,623	23,742	1,305	1,442	1,10,284

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
Police
TABLE No. 10.7
**Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II (Persons)
2012**

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती		वर्षअखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती	आरोप रद्द केलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणांतील व्यक्ती व सुनावणी चालू असतांना मेलेल्या निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती	हजर होण्याआधीच मेलेल्या / निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती	Offences
	Persons discharged after appearance without trial	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged				
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
53	884	62	18,361	0	0	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.
13	5,096	380	58,965	266	0	Class-II Serious offences against the persons.
11	595	319	14,591	7	0	Class-III Serious offences against the property.
0	619	29	6,051	80	0	Class-IV Minor offences against the persons.
45	1,792	729	39,579	90	0	Class-V Minor offences against the property.
30	2,582	397	40,262	781	0	Class-VI Other offences not specified above
128	2,946	1,060	52,884	645	0	Class-VII Offences under other special or local laws and cognizable by Police.
280	14,514	2,976	2,30,693	1,869	0	Grand Total

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai

2012

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत Amount of property stolen	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत Amount of property recovered	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
बृहन्मुंबई						Brihan Mumbai
दखलपत्र-						Cognizable-
1	चोरी	10,851	3,137	1,37,07,23,942	43,17,86,557	Theft
2	जबरी चोरी	1,131	489	11,43,25,137	2,66,72,516	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	564	230	3,39,46,15,051	6,80,86,255	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	14	6	2,93,10,268	2,65,000	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे अदखली-	40	40	95,47,235	95,47,235	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	180	146	3,08,03,700	3,95,700	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	4,273	1,497	78,48,34,33,415	14,33,53,751	Criminal misappropriation
	एकूण	17,053	5,545	83,43,27,58,748	68,01,07,014	Grand Total
महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून)						Maharashtra State
दखलपत्र-						(excluding Brihan Mumbai) Cognizable-
1	चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Theft
2	जबरी चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे अदखली-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal misappropriation
	एकूण	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Grand Total

आधार - (१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) - भाग-१ (प्रकरणे)/

वर्ष/

अ.क्र. Serial No.	गुन्हे	वस्तुस्थितीतील किंवा				वर्षभरात		
		तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which was refused	कायद्यातील चुकीमुळे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे No. of cases declared false due to mistake of facts or law or non- cognizable	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात न आलेली परंतु वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which chargesheets were laid during the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	दखलपात्र गुन्हायात साथ देणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	दखलपात्र गुन्हायाविषयी ^U M करणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	वर्ग एक-							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	1,028	964	..	11	817	N.A.	1,040
	वर्ग दोन-							
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	7,545	7,002	..	2	6,555	N.A.	7,362
	वर्ग तीन-							
5	व्यक्ती आणि मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे.	5,782	3,896	..	4	1,565	N.A.	6,388
	वर्ग चार-							
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	2,136	1,410	..	13	1,126	N.A.	2,255
	वर्ग पाच-							
5	मालमत्ताविषयक × ^U _U ^U _U गुन्हे	29,291	13,273		18	5,023	N.A.	27,290
	एकूण वर्ग (ए ते पाच)	45,782	26,545	0	48	15,086	0	44,335
6	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे (१) विशेष व स्थानिक कायद्याखालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	4,636	3,100		27	2,610	N.A.	4,024
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.
	एकूण	50,418	29,645	0	75	17,696	0	48,359

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.9

Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I (Cases)

2012

वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred Cases	न्यायालयात काम चालू असलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हास मदत केल्याचे गुन्हे धरून) प्रकरणे Cases compounded or withdrawn or otherwise disposed of by Courts (including abeting, etc.)	निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Abetment of cognizable offences
..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Cognizable criminal conspiracy
..	6,112	817	12	224	17	6,676	Class I- Offences against the State public tranquility, safety and justice.
..	50,302	6,555	1,404	3,184	347	51,922	Class II- Serious offences against the persons
..	14,675	1,565	8	464	312	15,456	Class III- Serious offences against persons and property or against property only
..	11,278	1,126	232	396	38	11,738	Class IV- Minor offences against the persons
..	49,527	5,023	330	1,903	887	51,430	Class V- Minor offences against property.
..	1,31,894	15,086	1,986	6,171	1,601	1,37,222	Sub-Total (1 to 5)
..	27,932	2,610	991	1,662	326	27,563	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
..	(ii) Offences under B.H.O.R.Act, 1947
..	1,59,826	17,696	2,977	7,833	1,927	1,64,785	Grand Total

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२ (व्यक्ती)/
वर्ष -

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती संख्या	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिकाऱ्यांनी मुक्तदाखल केलेल्या व्यक्ती संख्या	वर्षभरात आरोपपत्र केले आहेत अशा व्यक्ती संख्या	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हेयात साथ देणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	दखलपात्र गुन्हेयाविषयी कट करणे वर्ग ए ँ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे वर्ग दोन-	1,270	2,951	1	3,500	720	29,945
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे वर्ग तीन-	3,836	10,253	0	10,134	3,955	87,829
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे. वर्ग चार-	2,386	3,124	23	2,702	2,785	26,971
6	व्यक्तिविषयक फिंकोळ गुन्हे. वर्ग पाच-	1,279	1,329	0	1,284	1,324	8,401
7	मालमत्ताविषयक फिंकोळ गुन्हे वर्ग सहा-	6,228	6,720	71	6,437	6,440	63,662
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे. एकूण- (ए ँते आठ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
		14,999	24,377	95	24,057	15,224	2,16,808
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे. (१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे. (२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर. कायद्याखालील गुन्हे.	9,629	6,604	11	6,018	10,204	64,523
		0	0	0	0	0	0
एकूण		24,628	30,981	106	30,075	25,428	2,81,331

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.10

Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II (Persons) 2012

ज्यांचेवरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा अन्यप्रकारे निकालात काढली (गुन्हात साथ देणे वगैरे आरोप धरून) अशा व्यक्ती Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abeting, etc.	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons acquitted or discharged	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	Offences
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Abetment of cognizable offences
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Cognizable criminal conspiracy
3,500	1,152	60	N.A.	32,233	..	Class I- Offences against the State public tranquility, safety and justice.
10,134	6,834	495	N.A.	90,634	-	Class II- Serious offences against the persons.
2,702	861	480	N.A.	28,332	..	Class III- Serious offences against persons and property or against property only.
1,284	716	32	N.A.	8,937	..	Class IV- Minor offences against the persons.
6,437	3,190	1,115	N.A.	65,794	..	Class V- Minor offences against the property.
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Class VI- Other offences under I.P.C.not mentioned above.
24,057	12,753	2,182	N.A.	2,25,930	..	Sub-Total (1 to 8)
6,018	4,458	407	N.A.	65,676	..	Other offences not specified above (I) Offences against special and local laws declared to be cognizable.
0	0	0	0	0	..	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
30,075	17,211	2,589	N.A.	2,91,606	..	Grand Total

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails
(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	(2)			
1	कैदेची जागा-		Place of confinement-			
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह	9	(a) Central Jails.			
	(ब) जिल्हा कारागृह	31	(b) District Jails.			
	(क) विशेष कारागृह, रत्नागिरी	1	(c) Special Jails, Ratnagiri.			
	(ड) किशोर सुधारालय, नाशिक	1	(d) Kishor Sudharalay, Nasik.			
	(ई) दुय्यम कारागृह	111	(e) Sub-Jails.			
	(फ) मुक्त छावण्या	1	(f) Open Colonies.			
	एकूण	154	Total			
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">पुरुष Men</th> <th style="text-align: center;">स्त्रिया Women</th> <th style="text-align: center;">एकूण Total</th> </tr> </thead> </table>	पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total	
पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total				
2	कैदी-		Prisoners-			
2.1	वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	21,795	1,222	23,017	Remained at the Commence- ment of the year.	
2.2	वर्षात भरती झालेले	1,14,895	7,563	1,22,458	Received during the year.	
	एकूण	1,36,690	8,785	1,45,475	Total	
2.3	कायद्याच्या सर्व कलमातून मुक्त झालेले.	1,12,191	7,350	1,19,541	Discharged from all clauses	
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले	24,499	1,435	25,934	Remaining at the end of the year.	
2.5	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	23,123	1,313	24,436	Daily average number of each class.	

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.12

कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या

Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)

(2012-13)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	माहिती Particulars			Item (2)
		पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	एकूण Total (5)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	7,444	397	7,841	Remained at the close of the previous year.
2	चालू वर्षात कैद केलेले	13,511	489	14,000	Imprisoned during the present year.
3	बदलून आलेले	7,380	409	7,789	Received by transfer.
	एकूण	28,335	1,295	29,630	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	20,684	846	21,530	Discharged during the year.
5	वर्ष ओर शिल्लक संख्या चालू वर्षात कैद केलेले-	7,651	449	8,100	Closing balance at the end of the year. Imprisoned during the present year-
1	वयानुसार / Age-				
1.1	Under 16 वर्षाखालील / Years	
1.2	16-18 वर्षे / Years	
1.3	19-21 वर्षे / Years	2,057	65	2,122	
1.4	22-30 वर्षे / Years	4,682	183	4,865	
1.5	31-40 वर्षे / Years	4,205	177	4,382	
1.6	41-60 वर्षे / Years	2,443	59	2,502	
1.7	Above 60 वर्षावर / Years	124	5	129	
	एकूण	13,511	489	14,000	Total
2	साक्षरतेनुसार-				Literacy-
2.1	साक्षर	11,088	333	11,421	Literate.
2.2	निरक्षर	2,423	156	2,579	Illiterate.
	एकूण	13,511	489	14,000	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार-				Previous occupation-
3.1	शासकीय सेवेत, नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक संस्थात काम करणारे	51	4	55	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	772	3	775	Professional and engaged in commercial trade.
3.3	सेवा करणारे व्यक्तीक कार्यालये असलेल्या	3,017	56	3,073	In service or performing personal offices.
3.4	शेती व पशु क्षेत्रातील	4,076	128	4,204	Engaged in agriculture and with animals.
3.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील.	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	5,595	298	5,893	Miscellaneous, not classified otherwise
	एकूण	13,511	489	14,000	Total
4	वैवाहिक स्थितीनुसार-				Marital Status-
3.7	विवाहित	9,425	242	9,667	Married
3.8	अविवाहित	3,210	96	3,306	Unmarried
3.9	विधवा / विधूर	876	151	1,027	Widows / Widower
	एकूण	13,511	489	14,000	Total

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.13

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only)
(2012-13)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब	पुरुष Male	स्त्रिया Women	एकूण Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी- कारावास-				Convicts admitted during the year- Imprisonment-
1	ए ऽमहिना िंखा कमी	6,032	47	6,079	Not exceeding one month.
2	ए ऽमहिन्याहून जास्त व तीन महिने िंखा कमी	1,977	47	2,024	Above one month and not exceeding three months.
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने िंखा कमी	1,466	79	1,545	Above three months and not exceeding six months.
4	सहा महिन्याहून जास्त व ए ऽवर्ष िंखा कमी	972	73	1,045	Above six months and not exceeding one year.
5	ए ऽवर्षाहून जास्त व दोन वर्ष िंखा कमी	658	45	703	Above one year and not exceeding two years.
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे िंखा कमी	600	21	621	Above two years and not exceeding five years.
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे िंखा कमी	728	60	788	Above five years and not exceeding ten years.
8	दहा वर्षाहून जास्त	239	12	251	Exceeding ten years.
9	हद्यपारीची शिक्षा- (अ) आयुष्यभर (ब) मुदतीची हद्यपारी	Sentenced to transportation- (a) For life. (b) For a tern.
10	मृत्युची शिक्षा	21	3	24	Sentence of death.
11	जन्मठेपेची शिक्षा	818	102	920	Imprisonment for life
	एकूण	12,693	387	14,000	Total
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-				Convicts admitted who had been previously convicted-
1	जामीन न मिळाल्यामुळे िंखा चांगल्या वर्तणुकी- अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार.	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour.
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले-				Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour.
	(अ) पूर्वी ए ऽखा शिक्षा झालेले	(a) Previously convicted once.
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	1	...	1	(b) Previously convicted twice.
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	(c) Previously convicted more than twice.
	एकूण - (१+२)	1	0	1	Total (1+2)
3	१६ वर्षाखालील गुन्हेगार	Offenders under 16 years of age.

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयके)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.14

तुरुंगामील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
(2012-13)

(रुपये हजारत/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	खर्च Expenditure (3)	Item (2)
	आस्थापना खर्च		Establishment Expenditure
	(अ) आवर्ती (वेतनासह)	15,96,293	(A) Recurring (including salaries)
	(ब) अनावर्ती		(B) Non-recurring
१.	विकास खर्च	1,96,449	Development Expenditure
२.	विकासेत्तर खर्च	...	Non-Development Expenditure
	एकूण (अ+ब)	17,92,742	Total (A + B)
	(क) योजनेत्तर खर्च-		(C) Expenditure on Non-plan scheme-
1	वेतन	9,97,462	Salaries
2	प्रवास खर्च	10,629	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार	2,70,678	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	8,702	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री	2,080	Tools, Plants, Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व कर	43,749	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	44,606	Wages
8	सहाय्यक अनुदान	90	Grant-in-aid contribution
9	वैद्यकीय उपचार	7,180	Medical treatment
10	तुरुंग उद्योगावरील खर्च	63,041	Jail Industries expenses
11	इतर खर्च	40,551	Other charges
12	यंत्र सामग्रीवरील खर्च	824	Machinery expenses
13	कपडे बिछाना	...	Prison clothing and bedding
14	संकीर्ण बांधकाम	244	Miscellaneous contraction
15	कारागृह शेती आधुनिकीकरण	960	Modernisation of prison agriculture
16	पेट्रोल	2,916	Petrol
17	इतर संकीर्ण खर्च	1,02,581	Others miscellaneous expenses
	एकूण (क)	15,96,293	Total (C)
	कैद्यांची रोजची सरासरी संख्या (साधे कैदी वगळून)	24,436	Average figure of regular prisoners
	कैद्यांचा दरडोई एकूण खर्च (रुपये)	201.00	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार :- कारागृह महानिरीक्षक महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source :- Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune.

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व २००४-०५ च्या स्थिर किंमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षांपेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.७ मध्ये चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.८ मध्ये चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.९ मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न दिले आहे.

तक्ता क्र.११.१० मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.११ मध्ये औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (2004-05) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State Income and per capita State Income at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (2004-05) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (2004-05) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (2004-05) prices.

Table No.11.7 gives information regarding State Income by Industry of origin at current prices.

Table No.11.8 gives information regarding percentage distribution of State income by industry of origin at current prices.

Table No.11.9 gives information regarding State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

Table No.11.10 gives information regarding percentage distribution of State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

Table No.11.11 gives information regarding indices of State income by industry of origin at constant (2004-05) prices.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their Indices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
स्थूल राज्य उत्पन्न (रु.लाखात)										Gross State Domestic Product (Rs. in lakh)
चालू िंक्षेतीनुसार	41547969	48676562	58449766	68481658	75396915	85575051	103508578	119954764	137264434	i. At Current Prices
स्थिर (२००४-०५च्या)	41547968	47092933	53465395	59483158	61019135	66694446	73521171	78742601	84356459	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										
निव्वळ राज्य उत्पन्न (रु.लाखात)										Net State Domestic Product (Rs. in lakh)
चालू िंक्षेतीनुसार	37002281	43710286	52690997	61988351	67778112	77079386	93437609	108275133	123910377	i. At Current Prices
स्थिर (२००४-०५च्या)	37002280	42363219	48198324	53808096	54653290	59933837	66146860	70931523	76030788	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (रु.)										Per Capita Net State Domestic Product (Rs.)
चालू िंक्षेतीनुसार	36077	41965	49831	57760	62234	69765	83395	95339	107670	i. At Current Prices ces
स्थिर (२००४-०५च्या)	36077	40671	45582	50138	50183	54246	59038	62457	66066	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००४-०५=१००)										Index number of Gross State Domestic Product (Base year 2004-05 = 100)
चालू िंक्षेतीनुसार	100	117.2	140.7	164.8	181.5	206.0	249.1	288.7	330.4	i. At Current Prices
स्थिर (२००४-०५च्या)	100	113.3	128.7	143.2	146.9	160.5	177.0	189.5	203.0	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००४-०५=१००)										Index number of Net State Domestic Product (Base year 2004-05 = 100)
चालू िंक्षेतीनुसार	100	118.1	142.4	167.5	183.2	208.3	252.5	292.6	334.9	i. At Current Prices
स्थिर (२००४-०५च्या)	100	114.5	130.3	145.4	147.7	162.0	178.8	191.7	205.5	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००४-०५=१००)										Index number of Per Capita Net State Domestic Product (Base year 2004-05 = 100)
चालू िंक्षेतीनुसार	100	116.3	138.1	160.1	172.5	193.4	231.2	264.3	298.4	i. At Current Prices
स्थिर (२००४-०५च्या)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii. At Constant 2004-05 Prices
िंक्षेतीनुसार										

टिप / Note - N. A. लागू नाही / Not applicable ++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वांनुमान /Advance Estimates
आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

(रुपये लाखात /Rs.in lakhs)

विभाग	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
प्राथमिक क्षेत्र	4425192	5188864	6540310	7897635	7545767	8734250	12335493	14328220	15093026	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4872452	6281645	7594794	7140187	8321898	11974701	13988813	14758311	Agriculture & allied activities
१. कृषि, पशुधन	3113563	3619061	4693849	6038397	5520432	6384169	9687403	11250848	12355669	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	1119073	1444088	1398990	1470485	1772906	2084591	2488041	2117469	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	134318	143708	157407	149269	164824	202706	249923	285173	Fishing
४. खाणी	291103	316412	258665	302841	405580	412352	360792	339407	334715	Mining
द्वितीय क्षेत्र	9601587	12628400	15441604	18550218	19293780	20905698	24354166	27695822	31588038	Secondary Sector
उद्योग क्षेत्र	9892690	12944812	15700269	18853059	19699360	21318050	24714957	28035229	31922753	Industry
५. वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	9398845	11787926	13887695	13695604	14847107	17218449	19178661	20969410	Manufacturing
५.१ नोदणीकृत	4317136	6606584	8469634	9863347	9486218	10227379	11866667	13309275	14343333	Registered
५.२ अनोदणीकृत	2415680	2792261	3318292	4024348	4209385	4619728	5351782	5869387	6626077	Un-registered
६. बांधकाम	2512468	2901011	3295170	4277153	4987368	5278546	6224422	7309897	9159070	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356303	328544	358508	385371	610808	780045	911295	1207263	1459557	Electricity, Gas & water supply
तृतीय विभाग/सेवा क्षेत्र	22975502	25893022	30709083	35540498	40938565	47439439	56747951	66251091	77229314	Tertiary Sector/Services sector
८.१ रेल्वे	234164	242212	277878	320026	370618	520871	472146	519873	592863	Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	1936520	2168858	2636697	3011544	3442760	3999441	4730331	5551821	6538221	Transport, Storage
८.३ दळणवळण	690926	760504	812839	933881	1056647	1188769	1116295	1100716	1270224	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	6506529	7362271	9019622	10224571	10813972	12444495	14974986	16750757	18348131	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5011387	5851350	6831799	8199947	8790308	10768983	12422409	14329695	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822885	5677278	6784036	8124980	9674967	11664011	14150145	17137320	20735495	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1719016	1887959	2262602	3012659	3473504	3998050	4904953	5939492	Public Administration
१३. इतर सेवा	2564057	2951496	3438703	3831095	4366995	5358038	6537015	7863243	9475192	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	37002281	43710286	52690997	61988351	67778112	77079386	93437609	108275133	123910377	Net State Domestic Product
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न	36077	41965	49831	57760	62234	69765	83395	95339	107670	Per capita Net state Domestic product

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वांनुमान /Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न Net State Domestic Product At Factor Cost by Sectors At Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात/Rs.in lakhs)

विभाग	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
प्राथमिक क्षेत्र	4425192	4811474	5499999	6256287	5294852	5327451	6215350	6473526	6332434	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4519326	5196912	5960327	5030418	5053557	5943807	6216989	6080748	Agriculture & allied activities
१. कृषि, पशुधन	3113563	3481647	4096642	4819301	3839824	3985673	4839192	5046276	4976154	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	901287	965941	1004489	1062510	945054	978258	1038766	972865	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	136392	134329	136537	128084	122830	126357	131947	131729	Fishing
४. खाणी	291103	292148	303087	295960	264434	273894	271543	256537	251686	Mining
व्दितीय क्षेत्र	9601587	11935286	13888165	15711698	15101082	16287744	17752366	18724287	20060814	Secondary Sector
उद्योग क्षेत्र	9892690	12227434	14191251	16007659	15365517	16561637	18023909	18980825	20312500	Industry
५. वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	8863496	10629224	11685445	10583382	11490101	12382490	12688318	13336859	Manufacturing
५.१ नोदणीकृत	4317136	6159928	7611959	8172483	7129772	7823425	8420462	8653335	9075794	Registered
५.२ अनोदणीकृत	2415680	2703568	3017265	3512962	3453611	3666676	3962028	4034983	4261065	Un-registered
६. बांधकाम	2512468	2672784	2898759	3634358	3956050	4150401	4643877	5218314	5802323	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356303	399007	360182	391896	561650	647242	725999	817655	921631	Electricity, Gas & water supply
तृतीय विभाग/सेवा क्षेत्र	22975501	25616460	28810160	31840110	34257356	38318643	42179144	45733709	49637540	Services sector
८.१ रेल्वे	234164	250675	259292	281769	324301	399221	389875	425042	464925	Railways
८.२ परिवहन आणि वखार	1936520	2078377	2263098	2313204	2269910	2746436	2891620	3069910	3279047	Transport, Storage
८.३ दळणवळण	690926	857685	1005816	1208280	1395608	2197784	3075568	3517439	4017564	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	6506529	7028892	8101791	8752361	8609346	10099697	10774485	11095266	11565709	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5408113	6460245	7612821	8751278	9412759	10707482	11958475	13355626	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822884	5459854	6032798	6653794	7323382	7570674	8018827	8732161	9413692	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1676773	1679356	1891662	2322062	2396141	2504562	2803251	3085892	Public Administration
१३. इतर सेवा	2564057	2856091	3007765	3126220	3261469	3495932	3816725	4132167	4455086	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	37002280	42363219	48198324	53808096	54653290	59933837	66146860	70931523	76030788	Net State Domestic Product

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वांमान /Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पनाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पनाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक
Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices

विभाग	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
निव्वळ राज्य उत्पन्न										Net State Domestic
(निर्देशांक)										Product (Index)
I. चालू किंमतीनुसार	100	118.1	142.4	167.5	183.2	208.3	252.5	292.6	334.9	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	114.5	130.3	145.4	147.7	162.0	178.8	191.7	205.5	II.. At Constant 2004-05 Prices
कृषि व संलग्न कार्ये										Primary Sector
I. चालू किंमतीनुसार	100	117.9	151.9	183.7	172.7	201.3	289.7	338.4	357.0	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	109.3	125.7	144.2	121.7	122.2	143.8	150.4	147.1	II. At Constant 2004-05 Prices
उद्योग										Secondary Sector
I. चालू किंमतीनुसार	100	130.9	158.7	190.6	199.1	215.5	249.8	283.4	322.7	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	123.6	143.5	161.8	155.3	167.4	182.2	191.9	205.3	II. At Constant 2004-05 Prices
सेवा क्षेत्र										Services Sector
I. चालू किंमतीनुसार	100	112.7	133.7	154.7	178.2	206.5	247.0	288.4	336.1	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	100	111.5	125.4	138.6	149.1	166.8	183.6	199.1	216.0	II. At Constant 2004-05 Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न										Per Capita Net State
										Domestic Product.
I. चालू किंमतीनुसार	100	116.3	138.1	160.1	172.5	193.4	231.2	264.3	298.4	I. At Current Prices
II. स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	II. At Constant 2004-05 Prices

टिप / Note - N. A. लागू नाही / Not applicable ++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार
Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004-05) Prices

केंद्र /वर्ष	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	center/year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
महाराष्ट्र राज्य									Maharashtra State
प्राथमिक (कृषि व संलग्न कार्ये)	9.3	15.0	14.7	-15.6	0.5	17.6	4.6	-2.2	Primary (agriculture& allied activities)
द्वितीय (उद्योग)	23.6	16.1	12.8	-4.0	7.8	8.8	5.3	7.0	Secondary(industry)
तृतीय (सेवा क्षेत्र)	11.5	12.5	10.5	7.6	11.9	10.1	8.4	8.5	Tertiary(service)
एकूण राज्य उत्पन्न	14.5	13.8	11.6	1.6	9.7	10.4	7.2	7.2	Total State Income
भारत									India
प्राथमिक (कृषि व संलग्न कार्ये)	5.1	3.9	5.6	-0.5	0.1	7.6	3.8	NA	Primary(agriculture& allied activities)
द्वितीय (उद्योग)	9.5	12.3	9.1	3.3	8.4	9.0	1.9	NA	Secondary(industry)
तृतीय (सेवा क्षेत्र)	11.0	10.2	10.3	9.9	10.4	9.8	8.0	NA	Tertiary(service)
एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न	9.4	9.4	9.6	6.2	8.2	8.7	6.1	4.2	Total National Income

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संवाचनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न

Per Capita Income of Selected States/ Union Territories of India at Constant (2004-05) Prices

(रुपयांत/ In Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	State/ Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	अंदमान व निकोबार	40,921	41,645	47,522	50,629	56,304	61,729	65,210	68,432	N.A.	A&N ISLANDS
2	आंध्रप्रदेश	25,321	27,486	30,114	33,239	35,272	36,303	39,434	42,119	N.A.	ANDHRA PRADESH
3	अरुणाचल प्रदेश	26,610	26,759	27,554	30,187	31,971	34,020	33,950	36,877	37,934	ARUNACHAL PRADESH
4	आसाम	16,782	17,050	17,579	18,089	18,922	20,406	21,793	22,910	24,198	ASSAM
5	बिहार	7,914	7,749	8,900	9,233	10,241	10,771	11,792	13,178	14,268	BIHAR
6	चंदीगड	74,173	78,167	85,372	86,923	88,284	91,934	94,417	95,937	N.A.	CHANDIGARH
7	छत्तीसगड	18,559	18,530	21,580	22,929	23,926	24,189	25,788	26,979	28,666	CHATTISGARH
8	दिल्ली	63,877	69,128	76,243	83,243	91,845	1,00,050	1,08,876	1,19,032	N.A.	DELHI
9	गोवा	76,968	80,844	86,257	87,085	90,409	95,320	1,04,445	1,12,602	N.A.	GOA
10	गुजरात	32,021	36,102	38,568	42,498	43,685	49,168	53,789	57,508	N.A.	GUJARAT
11	हरियाणा	37,972	40,627	44,423	47,046	49,780	55,044	59,140	62,927	N.A.	HARYANA
12	हिमाचल प्रदेश	33,348	35,806	38,195	40,143	41,666	43,492	46,821	48,923	51,586	HIMACHAL PRADESH
13	जम्मू आणि काश्मिर	21,734	22,406	23,375	24,470	25,641	26,519	27,881	29,215	30,889	JAMMU & KASHMIR
14	झारखंड	18,510	17,406	17,427	20,996	19,867	21,534	23,168	24,974	27,030	JHARKHAND
15	कर्नाटक	26,882	29,295	31,967	35,574	37,687	37,297	40,332	42,218	44,389	KARNATAKA
16	केरळ	31,871	34,837	37,284	40,288	42,433	45,921	49,391	53,877	N.A.	KERALA
17	मध्य प्रदेश	15,442	15,927	17,073	17,572	19,462	21,029	22,091	24,395	26,514	MADHYA PRADESH
18	महाराष्ट्र	36,077	40,671	45,582	50,138	50,183	54,166	59,735	64,951	N.A.	MAHARASHTRA
19	मणिपूर	18,640	19,479	19,431	20,106	21,169	22,197	22,867	23,953	25,205	MANIPUR
20	मेघालय	24,086	25,642	27,242	27,764	30,963	32,569	35,191	36,937	39,873	MEGHALAYA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
21	मिझोराम	24,662	25,826	26,308	28,467	31,921	34,699	36,732	39,546	N.A.	MIZORAM
22	नागालॅन्ड	30,441	33,072	35,074	37,317	39,041	40,590	42,511	43,267	43,967	NAGALAND
23	ओरिसा	17,650	18,194	20,194	21,640	22,963	22,846	23,875	24,134	25,584	ORISSA
24	पॉडेचरी	48,302	60,046	61,142	64,749	69,760	80,363	86,884	81,188	90,836	PUDUCHERRY
25	पंजाब	33,103	34,096	37,087	39,567	41,003	42,831	44,783	46,422	48,496	PUNJAB
26	राज्यस्थान	18,565	19,445	21,342	21,922	23,356	24,304	27,625	28,851	N.A.	RAJASTHAN
27	सिक्कीम	26,690	29,008	30,293	31,722	35,394	60,774	64,693	69,202	N.A.	SIKKIM
28	तामिळनाडू	30,062	34,126	39,166	41,314	42,936	46,886	51,117	54,550	56,505	TAMIL NADU
29	त्रिपुरा	24,394	25,688	27,558	29,022	31,711	34,544	36,826	39,542	42,481	TRIPURA
30	उत्तर प्रदेश	12,950	13,445	14,241	14,875	15,713	16,390	17,378	18,249	18,905	UTTAR PRADESH
31	उत्तराखंड	24,726	27,781	30,644	35,444	38,621	44,557	48,240	50,045	52,642	UTTARAKHAND
32	पश्चिम बंगाल	22,649	23,808	25,400	27,094	27,914	29,799	32,299	34,166	36,505	WEST BENGAL
	भारत	24,143	26,015	28,067	30,332	31,754	33,901	36,342	38,037	39,143	INDIA

टिप / Note - N. A. लागू नाही / Not applicable ++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income
 तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7
चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	कृषि	3113563	3619061	4693849	6038397	5520432	6384169	9687403	11250848	12355669	Agriculture
2	वन उद्योग	900940	1119074	1444088	1398990	1470485	1772906	2084591	2488041	2117469	Forestry
3	मत्स्योद्योग	119586	134318	143708	157407	149269	164824	202706	249923	285173	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4872452	6281645	7594794	7140187	8321898	11974701	13988813	14758311	Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणाम एकूण प्राथमिक	291103	316412	258665	302841	405580	412352	360792	339407	334715	Mining & Quarrying
		4425192	5188864	6540310	7897635	7545767	8734250	12335493	14328220	15093026	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	9398845	11787926	13887695	13695604	14847107	17218449	19178661	20969410	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	4317136	6606584	8469634	9863347	9486218	10227379	11866667	13309275	14343333	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	2415680	2792261	3318292	4024348	4209385	4619728	5351782	5869387	6626077	Un-Registered
6	बांधकाम	2512468	2901011	3295170	4277153	4987368	5278546	6224422	7309897	9159070	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा एकूण द्वितीय उद्योग	356303	328544	358508	385371	610808	780045	911295	1207263	1459557	Electricity, Gas & Water Supply
		9601587	12628400	15441604	18550218	19293780	20905698	24354166	27695822	31588038	SUB-TOTAL SECONDARY
		9892690	12944812	15700269	18853059	19699360	21318050	24714957	28035229	31922753	Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	2861610	3171574	3727414	4265451	4870025	5709082	6318772	7172410	8401308	Transport, Storage & Communication
	8.1 रेल्वे	234164	242212	277878	320026	370618	520871	472146	519873	592863	Railways
	8.2 परिवहन आणि वखार	1936520	2168858	2636697	3011544	3442760	3999441	4730331	5551821	6538221	Transport & storage
	8.3 दळणवळण	690926	760504	812839	933881	1056647	1188769	1116295	1100716	1270224	Communications

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	6506529	7362271	9019622	10224571	10813972	12444495	14974986.1	16750757.4	18348131	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण (८ + ९)	9368139	10533845	12747035	14490023	15683997	18153577	21293758	23923167	26749440	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5011387	5851350	6831799	8199947	8790308	10768983	12422409	14329695	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822885	5677278	6784036	8124981	9674967	11664011	14150145	17137320	20735495	Real estate & Ownership of Dwellings and Business Services
	एकूण (१० + ११)	9472765	10688665	12635386	14956780	17874914	20454319	24919128	29559728	35065190	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1719016	1887959	2262602	3012659	3473504	3998050	4904953	5939492	Public Administration
13	इतर सेवा	2564057	2951496	3438703	3831095	4366995	5358038	6537015	7863243	9475192	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	4134599	4670512	5326662	6093697	7379654	8831542	10535065	12768196	15414684	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	22975502	25893022	30709083	35540500	40938565	47439439	56747951	66251091	77229314	SUB -TOTAL TERTIARY
14	पिव्वळ राज्य उत्पन्न	37002281	43710286	52690997	61988353	67778112	77079386	93437609	108275133	123910377	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	लोकसंख्या	102566	104160	105740	107321	108908	110485	112042	113569	115083	Population (000)
16	दरडोई राज्य उत्पन्न	36077	41965	49831	57760	62234	69765	83395	95339	107670	Per Capita State Income (Rs.)

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
१ कृषि	8.4	8.3	8.9	9.7	8.1	8.3	10.4	10.4	10.0	Agriculture
२ वन उद्योग	2.4	2.6	2.7	2.3	2.2	2.3	2.2	2.3	1.7	Forestry
३ मत्स्योद्योग	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	Fishing
कृषि व संलग्न कार्ये	11.2	11.1	11.9	12.3	10.5	10.8	12.8	12.9	11.9	Agriculture & Allied Activities
४ खाण व दगड खाणाम	0.8	0.7	0.5	0.5	0.6	0.5	0.4	0.3	0.3	Mining & Quarrying
एकूण प्राथमिक	12.0	11.9	12.4	12.7	11.1	11.3	13.2	13.2	12.2	SUB-TOTAL PRIMARY
५ वस्तुनिर्माण (कारखाने)	18.2	21.5	22.4	22.4	20.2	19.3	18.4	17.7	16.9	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	11.7	15.1	16.1	15.9	14.0	13.3	12.7	12.3	11.6	Registered
५.२ अनोंदणीकृत	6.5	6.4	6.3	6.5	6.2	6.0	5.7	5.4	5.3	Un-Registered
६ बांधकाम	6.8	6.6	6.3	6.9	7.4	6.8	6.7	6.8	7.4	Construction
७ वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.8	0.7	0.6	0.9	1.0	1.0	1.1	1.2	Electricity, Gas Water Supply
एकूण द्वितीय उद्योग	25.9	28.9	29.3	29.9	28.5	27.1	26.1	25.6	25.5	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
८ परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.7	7.3	7.1	6.9	7.2	7.4	6.8	6.6	6.8	Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.7	0.5	0.5	0.5	Railways
८.२ इतर साधनां	5.2	5.0	5.0	4.9	5.1	5.2	5.1	5.1	5.3	Transport & storage
८.३ दळणवळण	1.9	1.7	1.5	1.5	1.6	1.5	1.2	1.0	1.0	Communications
९ व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.6	16.8	17.1	16.5	16.0	16.1	16.0	15.5	14.8	Trade, Hotels & Restaurants
एकूण (८ + ९)	25.3	24.1	24.2	23.4	23.1	23.6	22.8	22.1	21.6	TOTAL(8 + 9)
१० बँका आणि विमा उद्योग	12.6	11.5	11.1	11.0	12.1	11.4	11.5	11.5	11.6	Banking & Insurance
११ स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.0	13.0	12.9	13.1	14.3	15.1	15.1	15.8	16.7	Real estate & Ownership of Dwellings and Business Services
एकूण (१० + ११)	25.6	24.5	24.0	24.1	26.4	26.5	26.7	27.3	28.3	TOTAL (10 + 11)
१२ सार्वजनिक प्रशासन	4.2	3.9	3.6	3.7	4.4	4.5	4.3	4.5	4.8	Public Administration
१३ इतर सेवा	6.9	6.8	6.5	6.2	6.4	7.0	7.0	7.3	7.6	Other Services
एकूण (१२ + १३)	11.2	10.7	10.1	9.8	10.9	11.5	11.3	11.8	12.4	TOTAL (12 + 13)
एकूण -तृतीय / सेवाक्षेत्र	62.1	59.2	58.3	57.3	60.4	61.5	60.7	61.2	62.3	SUB -TOTAL TERTIARY /SERVICE SECTOR
१४ * १०० राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वांनुमान /Advance Estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /

Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र./Sr. No.	बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	कृषि	3113563	3481647	4096642	4819301	3839824	3985673	4839192	5046276	4976154	Agriculture
2	वन उद्योग	900940	901287	965941	1004489	1062510	945054	978258	1038765	972865	Forestry
3	मत्स्योद्योग	119586	136392	134329	136537	128084	122830	126357	131947	131729	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4519326	5196912	5960327	5030418	5053557	5943807	6216989	6080748	Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणाम एकूण प्राथमिक	291103	292147	303087	295960	264434	273894	271543	256537	251686	Mining & Quarrying
		4425192	4811474	5499999	6256287	5294852	5327451	6215350	6473526	6332434	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	8863496	10629224	11685445	10583382	11490101	12382490	12688318	13336859	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	4317136	6159928	7611959	8172483	7129772	7823425	8420462	8653335	9075794	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	2415679	2703568	3017265	3512962	3453611	3666676	3962028	4034983	4261065	Un-Registered
6	बांधकाम	2512468	2672784	2898759	3634358	3956050	4150401	4643877	5218314	5802323	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	356303	399006	360181	391896	561650	647242	725999	817655	921631	Electricity Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	9601587	11935286	13888165	15711698	15101082	16287744	17752366	18724287	20060814	SUB-TOTAL SECONDARY
		9892690	12227434	14191251	16007659	15365516	16561637	18023909	18980825	20312500	Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	2861610	3186737	3528206	3803253	3989819	5343441	6357063	7012390	7761535	Transport, Storage & Communication
	8.1 रेल्वे	234164	250675	259292	281769	324301	399221	389874	425042	464924	Railways
	8.2 परिवहन आणि वखार	1936520	2078377	2263098	2313204	2269910	2746436	2891620	3069909	3279047	Transport & storage
	8.3 दळणवळण	690926	857685	1005816	1208280	1395608	2197784	3075568	3517439	4017564	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	6506529	7028892	8101791	8752361	8609345	10099697	10774485	11095266	11565709	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण (८ + ९)	9368139	10215629	11629997	12555614	12599164	15443137	17131548	18107656	19327244	TOTAL(8 + 9)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
10	बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5408113	6460245	7612821	8751278	9412759	10707482	11958475	13355626	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822884	5459854	6032797	6653794	7323382	7570674	8018827	8732161	9413692	Real estate & Ownership of Dwellings & Business Services
	एकूण (१० + ११)	9472764	10867967	12493042	14266615	16074660	16983433	18726309	20690636	22769318	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1676773	1679356	1891661	2322062	2396141	2504562	2803251	3085892	Public Administration
13	इतर सेवा	2564056	2856091	3007765	3126220	3261469	3495932	3816725	4132166	4455086	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	4134598	4532864	4687121	5017882	5583531	5892073	6321287	6935417	7540978	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	22975501	25616459	28810160	31840110	34257356	38318643	42179144	45733709	49637540	SUB -TOTAL TERTIARY
14	महाराष्ट्र राज्य उत्पन्न	37002280	42363219	48198324	53808096	54653290	59933837	66146859	70931523	76030788	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.10

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1 कृषि	8.4	8.2	8.5	9.0	7.0	6.7	7.3	7.1	6.5	Agriculture
2 वन उद्योग	2.4	2.1	2.0	1.9	1.9	1.6	1.5	1.5	1.3	Forestry
3 मत्स्योद्योग	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	Fishing
कृषि व संलग्न कार्ये	11.2	10.7	10.8	11.1	9.2	8.4	9.0	8.8	8.0	Agriculture & Allied Activities
4 खाण व दगड खाणाम	0.8	0.7	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3	Mining & Quarrying
एकूण प्राथमिक	12.0	11.4	11.4	11.6	9.7	8.9	9.4	9.1	8.3	SUB-TOTAL PRIMARY
5 वस्तुनिर्माण (कारखाने)	18.2	20.9	22.1	21.7	19.4	19.2	18.7	17.9	17.5	Manufacturing
5.1 नोंदणीकृत	11.7	14.5	15.8	15.2	13.0	13.1	12.7	12.2	11.9	Registered
5.2 अनोंदणीकृत	6.5	6.4	6.3	6.5	6.3	6.1	6.0	5.7	5.6	Un-Registered
6 बांधकाम	6.8	6.3	6.0	6.8	7.2	6.9	7.0	7.4	7.6	Construction
7 वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.9	0.7	0.7	1.0	1.1	1.1	1.2	1.2	Electricity, Gas & Water-supply
एकूण द्वितीय उद्योग	25.9	28.2	28.8	29.2	27.6	27.2	26.8	26.4	26.4	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8 परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.7	7.5	7.3	7.1	7.3	8.9	9.6	9.9	10.2	Transport, Store & Communication
8.1 रेल्वे	0.6	0.6	0.5	0.5	0.6	0.7	0.6	0.6	0.6	Railways
8.2 परिवहन आणि वखार	5.2	4.9	4.7	4.3	4.2	4.6	4.4	4.3	4.3	Transport & storage
8.3 दळणवळण	1.9	2.0	2.1	2.2	2.6	3.7	4.6	5.0	5.3	Communications
9 व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.6	16.6	16.8	16.3	15.8	16.9	16.3	15.6	15.2	Trade, Hotels & Restaurants
एकूण (८ + ९)	25.3	24.1	24.1	23.3	23.1	25.8	25.9	25.5	25.4	TOTAL(8 + 9)
10 बँका आणि विमा उद्योग	12.6	12.8	13.4	14.1	16.0	15.7	16.2	16.9	17.6	Banking & Insurance
11 स थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.0	12.9	12.5	12.4	13.4	12.6	12.1	12.3	12.4	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
एकूण (१० + ११)	25.6	25.7	25.9	26.5	29.4	28.3	28.3	29.2	29.9	TOTAL (10 + 11)
12 सार्वजनिक प्रशासन	4.2	4.0	3.5	3.5	4.2	4.0	3.8	4.0	4.1	Public Administration
13 इतर सेवा	6.9	6.7	6.2	5.8	6.0	5.8	5.8	5.8	5.9	Other Services
एकूण (१२ + १३)	11.2	10.7	9.7	9.3	10.2	9.8	9.6	9.8	9.9	TOTAL (12 + 13)
एकूण -तृतीय/सेवाक्षेत्र	62.1	60.5	59.8	59.2	62.7	63.9	63.8	64.5	65.3	SUB-TOTAL TERTIARY /SERVICE SECTOR
14 निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वांनुमान /Advance Estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /

Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक
Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11++	2011-12+	2012-13*	Items
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1 कृषि	100.0	111.8	131.6	154.8	123.3	128.0	155.4	162.1	159.8	Agriculture
2 वन उद्योग	100.0	100.0	107.2	111.5	117.9	104.9	108.6	115.3	108.0	Forestry
3 मत्स्योद्योग	100.0	114.1	112.3	114.2	107.1	102.7	105.7	110.3	110.2	Fishing
कृषि व संलग्न कार्ये	100.0	109.3	125.7	144.2	121.7	122.2	143.8	150.4	147.1	Agriculture & Allied Activities
4 खाण व दगड खाणाम	100.0	100.4	104.1	101.7	90.8	94.1	93.3	88.1	86.5	Mining & Quarrying
एकूण प्राथमिक	100.0	108.7	124.3	141.4	119.7	120.4	140.5	146.3	143.1	SUB-TOTAL PRIMARY
5 वस्तुनिर्माण (कारखाने)	100.0	131.6	157.9	173.6	157.2	170.7	183.9	188.5	198.1	Manufacturing
5.1 नोंदणीकृत	100.0	142.7	176.3	189.3	165.2	181.2	195.0	200.4	210.2	Registered
5.2 अनोंदणीकृत	100.0	111.9	124.9	145.4	143.0	151.8	164.0	167.0	176.4	Un-Registered
6 बांधकाम	100.0	106.4	115.4	144.7	157.5	165.2	184.8	207.7	230.9	Construction
7 वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	100.0	112.0	101.1	110.0	157.6	181.7	203.8	229.5	258.7	Electricity, Gas & Water-supply
एकूण द्वितीय उद्योग	100.0	124.3	144.6	163.6	157.3	169.6	184.9	195.0	208.9	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8 परिवहन, साठवण व दळणवळण	100.0	111.4	123.3	132.9	139.4	186.7	222.1	245.1	271.2	Transport, Store & Communication
8.1 रेल्वे	100.0	107.1	110.7	120.3	138.5	170.5	166.5	181.5	198.5	Railways
8.2 परिवहन आणि वखार	100.0	107.3	116.9	119.5	117.2	141.8	149.3	158.5	169.3	Transport & storage
8.3 दळणवळण	100.0	124.1	145.6	174.9	202.0	318.1	445.1	509.1	581.5	Communications
9 व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	100.0	108.0	124.5	134.5	132.3	155.2	165.6	170.5	177.8	Trade, Hotels & Restaurants
एकूण (८ + ९)	100.0	109.0	124.1	134.0	134.5	164.8	182.9	193.3	206.3	TOTAL(8 + 9)
10 बँका आणि विमा उद्योग	100.0	116.3	138.9	163.7	188.2	202.4	230.3	257.2	287.2	Banking & Insurance
11 स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	100.0	113.2	125.1	138.0	151.8	157.0	166.3	181.1	195.2	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
एकूण (१० + ११)	100.0	114.7	131.9	150.6	169.7	179.3	197.7	218.4	240.4	TOTAL (10 + 11)
12 सार्वजनिक प्रशासन	100.0	106.8	106.9	120.4	147.9	152.6	159.5	178.5	196.5	Public Administration
13 इतर सेवा	100.0	111.4	117.3	121.9	127.2	136.3	148.9	161.2	173.8	Other Services
एकूण (१२ + १३)	100.0	109.6	113.4	121.4	135.0	142.5	152.9	167.7	182.4	TOTAL (12 + 13)
एकूण -तृतीय / सेवाक्षेत्र	100.0	111.5	125.4	138.6	149.1	166.8	183.6	199.1	216.0	SUB -TOTAL TERTIARY / SERVICE SECTOR
14 निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	114.5	130.3	145.4	147.7	162.0	178.8	191.7	205.5	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15 दरडोई राज्य उत्पन्न	100.0	116.3	138.1	160.1	172.5	193.4	235.2	258.6	287.9	Per Capita State Income

++ दुसरे सुधारित अंदाज /Second Revised Estimates + पहिले सुधारित अंदाज /First Revised Estimates * पूर्वानुमान /Advance Estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /

Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती :

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृदू संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. “वने” यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायदानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील “वने” म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी “ वने ” म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. “ बिगर-शेती वापराखालील असलेली जमीन ” म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण “ लागवडीलायक ” जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. “ लागवडीलायक पड ” जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा “चालू पड” मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते “चालू पड” जमीन म्हणून गणले जाते. “इतर पड” जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under 'Forests' are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under 'orchards' are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow

समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते. - (१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिंवापाचे हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकांखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः “पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या” निष्कर्षावरून व अंशतः “पैसेवारी” पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊस, कापूस, भूईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. The *grass cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on ‘paisewari method.’ At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जमिनीचा वापर/

2012

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by (village papers)	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Land not available for cultivation			इतर
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापिक व लागवडीयोग्य नसलेली जमीन Barren and non-cultivable land	एकूण Total (5+6)=7	कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	380	15	286	73	359	6
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	9,337	3,964	946	566	1,512	540
4	रायगड	6,869	1,500	589	1,284	1,873	401
5	रत्नागिरी	8,164	54	145	2,267	2,412	139
6	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	20
7	नाशिक	15,634	3,109	441	1,702	2,143	226
8	धुळे	7,330	2,115	171	319	490	188
9	नंदुरबार	7,050	3,362	90	227	317	313
10	जळगाव	11,639	1,559	162	804	966	387
11	अहमदनगर	17,020	1,646	161	1,289	1,450	402
12	पुणे	15,620	1,621	1,360	1,559	2,919	728
13	सातारा	10,582	1,427	316	1,234	1,550	798
14	सांगली	8,610	434	496	368	864	153
15	सोलापूर	14,878	353	156	640	796	472
16	कोल्हापूर	7,763	1,469	382	438	820	417
17	औरंगाबाद	10,077	698	606	204	810	356
18	जालना	7,726	49	198	74	272	250
19	परभणी	6,311	64	287	81	368	131
20	हिंगोली	4,661	292	106	84	190	181
21	बीड	10,686	228	412	236	648	370
22	नांदेड	10,331	828	370	203	573	526
23	उस्मानाबाद	7,485	44	202	69	271	186
24	लातूर	7,157	18	241	188	429	214
25	बुलढाणा	9,671	888	523	478	1,001	388
26	अकोला	5,429	301	325	114	439	166
27	वाशिम	5,131	350	272	113	385	299
28	अमरावती	12,217	3,099	448	196	644	332
29	यवतमाळ	13,519	2,409	616	394	1,010	599
30	वर्धा	6,289	621	479	106	585	350
31	नागपूर	9,864	1,644	974	325	1,299	558
32	भंडारा	3,420	621	375	47	422	336
33	गोंदिया	5,859	2,075	522	133	655	965
34	चंद्रपूर	10,918	3,890	974	257	1,231	522
35	गडचिरोली	14,916	10,996	720	147	867	528
महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	52,074	14,556	17,217	31,773	12,447

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

AGRICULTURE

TABLE NO. 12.1

Land Utilisation

-13E

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात / Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली पड व्यतिरिक्त जमीन Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land			लागवडी- खालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी- खालील एकूण क्षेत्र	District
झाडाझुडुपाखालील जमीन व आंबराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण				
Land under Miscellaneous tree crops and graves (9)	Culturable waste (10)	Total 8+9+10=11 (11)	Current fallows (12)	Other fallows (13)	Total 12+13=14 (14)	Net area sown (15)	Area sown more than once (16)	Gross cropped area (17)	(2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai
									Mumbai Suburban
249	342	1,131	94	190	284	2,446	55	2,501	Thane
226	380	1,007	144	459	603	1,886	270	2,156	Raigad
70	1,312	1,521	275	1,361	1,636	2,541	115	2,656	Ratnagiri
256	661	937	144	1,022	1,166	1,403	187	1,590	Sindhudurg
20	205	451	810	288	1,098	8,833	1,105	9,938	Nashik
12	18	218	98	94	192	4,315	958	5,273	Dhule
7	26	346	8	57	65	2,960	654	3,614	Nandurbar
28	63	478	96	49	145	8,491	3,148	11,639	Jalgaon
38	202	642	1,454	890	2,344	10,938	3,556	14,494	Ahmednagar
132	373	1,233	373	327	700	9,147	2,566	11,713	Pune
75	405	1,278	397	658	1,055	5,270	1,040	6,310	Satara
161	147	461	425	579	1,004	5,847	807	6,654	Sangli
61	416	949	1,544	1,180	2,724	10,056	1,396	11,452	Solapur
72	368	857	103	200	303	4,316	2,336	6,652	Kolhapur
65	155	576	533	597	1,130	6,863	4,683	11,546	Aurangabad
109	166	525	988	212	1,200	5,680	2,216	7,896	Jalna
13	232	376	388	287	675	4,828	4,107	8,935	Parbhani
3	117	301	428	160	588	3,290	2,011	5,301	Hingoli
13	400	783	1,033	509	1,542	7,485	2,630	10,115	Beed
60	355	941	721	184	905	7,084	2,404	9,488	Nanded
20	499	705	992	740	1,732	4,733	4,299	9,032	Osmanabad
202	244	660	409	446	855	5,195	2,518	7,713	Latur
10	262	660	167	261	428	6,694	2,723	9,417	Buldhana
12	30	208	97	51	148	4,333	2,074	6,407	Akola
4	58	361	172	85	257	3,778	1,571	5,349	Washim
69	92	493	327	144	471	7,510	2,332	9,842	Amravati
130	228	957	378	258	636	8,507	1,418	9,925	Yavatmal
85	162	597	636	206	842	3,644	1,065	4,709	Wardha
77	376	1,011	198	213	411	5,499	912	6,411	Nagpur
82	118	536	39	12	51	1,790	757	2,547	Bhandara
16	165	1,146	103	62	165	1,818	575	2,393	Gondiya
101	377	1,000	132	137	269	4,528	810	5,338	Chandrapur
31	210	769	473	83	556	1,728	423	2,151	Gadchiroli
2,509	9,164	24,120	14,179	12,001	26,180	1,73,436	57,721	2,31,157	Maharashtra State

Source :—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune E: Estimated

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन / Area and Outturn of principal crops (2012-13)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, उत्पादन शंभर टनात व दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)
(Area in '00' hectares Outturn in '00' tonnes and yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	तांदूळ / Rice			गहू / Wheat			ज्वारी / Jowar			बाजरी / Bajri			District (2)
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Outturn (4)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (5)	क्षेत्र Area (6)	उत्पादन Outturn (7)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (8)	क्षेत्र Area (9)	उत्पादन Outturn (10)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (11)	क्षेत्र Area (12)	उत्पादन Outturn (13)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (14)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	1,396	3,629	2,600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	1,279	3,333	2,606	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	739	2,150	2,909	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	768	2,132	2,776	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	679	808	1,190	324	532	1,641	98	153	1,559	1,548	1,248	807	Nasik
8	धुळे	77	74	960	375	824	2,197	364	500	1,372	1,308	1,161	888	Dhule
9	नंदुरबार	195	284	1,455	240	509	2,120	530	822	1,551	122	160	1,311	Nandurbar
10	जळगाव	0.27	0	0	253	530	2,094	1,032	1,785	1,729	176	182	1,034	Jalgaon
11	अहमदनगर	75	46	614	389	461	1,185	4,448	670	151	1,605	554	345	Ahmednagar
12	पुणे	776	1,062	1,368	530	938	1,770	1,811	904	499	360	167	465	Pune
13	सातारा	510	700	1,373	350	585	1,673	1,561	1,271	814	163	75	460	Satara
14	सांगली	175	337	1,928	201	365	1,815	2,422	705	291	221	48	217	Sangli
15	सोलापूर	4	1	219	288	218	757	4,811	1,330	276	63	2	37	Solapur
16	कोल्हापूर	1,085	2,840	2,617	91	200	2,194	238	402	1,687	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	243	215	884	1,023	324	316	685	445	650	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	65	29	449	951	168	176	261	142	542	Jalna
19	परभणी	14	1	96	136	214	1,571	2,637	2,270	861	56	40	723	Parbhani

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
20	हिंगोली	6	2	339	376	523	1,390	754	1,053	1,397	0	0	0	Hingoli
21	बीड	6	3	442	277	270	976	2,153	785	365	1,071	690	644	Beed
22	नांदेड	40	21	523	304	435	1,430	1,520	1,769	1,164	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	115	28	239	242	113	469	2,963	1,185	400	172	52	302	Osmanabad
24	लातूर	83	50	605	310	473	1,526	1,300	1,942	1,494	38	27	706	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	361	536	1,485	511	784	1,535	19	21	1,103	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	199	339	1,706	416	718	1,725	5	3	635	Akola
27	वाशिम	0	0	0	169	271	1,601	162	197	1,217	3	2	635	Washim
28	अमरावती	38	15	408	361	715	1,981	377	490	1,299	3	2	635	Amravati
29	यवतमाळ	1	0.41	408	361	646	1,789	598	689	1,151	3	3	847	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	237	360	1,521	48	43	899	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	671	1,005	1,497	802	1,248	1,556	85	67	792	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	1,843	3,791	2,057	118	147	1,247	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	1,864	3,559	1,909	19	18	962	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1,608	2,559	1,591	224	267	1,192	73	51	698	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,543	2,349	1,522	5	6	1,223	13	15	1,157	0	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	15,590	30,779	1,974	7,850	11,987	1,527	32,899	21,089	641	7,882	5,024	637	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नाचणी / Ragi			मका / Maize			इतर तृणधान्ये / Other Cereals			एकूण तृणधान्ये / Other Cereals			District (2)
		क्षेत्र Area (15)	उत्पादन Outturn (16)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (17)	क्षेत्र Area (18)	उत्पादन Outturn (19)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (20)	क्षेत्र Area (21)	उत्पादन Outturn (22)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (23)	क्षेत्र Area (24)	उत्पादन Outturn (25)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (26)	
1	मुंबई													} Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	141	111	789	0	0	0	102	66	643	1,639	3,806	2,322	Thane
4	रायगड	111	91	821	0	0	0	47	20	418	1,437	3,444	2,396	Raigad
5	रत्नागिरी	161	213	1,321	0	0	0	21	15	697	921	2,377	2,580	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	32	37	1,156	0	0	0	0.17	0	0	800	2,169	2,711	Sindhudurg
7	नाशिक	359	354	985	1,691	4,979	2,945	194	82	425	4,892	8,155	1,667	Nashik
8	धुळे	8	11	1,317	651	1,683	2,585	24	8	325	2,807	4,260	1,517	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	0	336	891	2,651	21	12	574	1,444	2,677	1,855	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	0	822	2,203	2,679	14	4	276	2,297	4,703	2,047	Jalgaon
11	अहमदनगर	28	31	1,104	599	1,169	1,953	20	1	54	7,164	2,932	409	Ahmednagar
12	पुणे	106	117	1,104	252	661	2,619	31	8	268	3,866	3,857	998	Pune
13	सातारा	80	70	877	195	309	1,581	26	8	290	2,885	3,018	1,046	Satara
14	सांगली	0	0	0	349	651	1,867	17	4	250	3,385	2,111	624	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	333	525	1,577	54	8	150	5,553	2,084	375	Solapur
16	कोल्हापूर	219	355	1,620	55	104	1,900	32	7	225	1,720	3,907	2,272	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	1,500	2,953	1,968	17	5	303	3,468	3,942	1,136	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	652	1,145	1,757	0	0	0	1,929	1,484	769	Jalna
19	परभणी	0	0	0	41	37	907	5	2	340	2,889	2,564	888	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	10	9	911	3	1	335	1,149	1,589	1,382	Hingoli
21	बीड	0	0	0	106	75	712	17	5	300	3,630	1,828	504	Beed
22	नांदेड	0	0	0	8	12	1,441	18	6	342	1,890	2,242	1,186	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	214	130	609	24	9	365	3,730	1,517	407	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	90	181	2,007	21	6	283	1,842	2,679	1,455	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	225	401	1,783	3	2	500	1,119	1,744	1,559	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	5	11	2,247	1	1	500	626	1,072	1,713	Akola
27	वाशिम	0	0	0	5	6	1,237	14	11	750	353	487	1,377	Washim
28	अमरावती	0	0	0	26	45	1,709	4	3	595	810	1,270	1,568	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	13	11	890	0	0	0	976	1,349	1,382	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	285	404	1,416	Wardha
31	नागपूर	0	0	0	5	10	1,997	1	0.30	300	1,564	2,330	1,490	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0.00	0	1,961	3,938	2,008	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	2	2	1,426	1	0.20	200	1,886	3,579	1,898	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	1	1	0	1	0.25	250	1,907	2,878	1,509	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	33	54	1,646	2	0.25	125	1,596	2,425	1,519	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,245	1,389	1,116	8,219	18,260	2,222	736	292	397	74,421	88,820	1,193	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	हरभरा / Gram			तूर / Tur			मूग/Mung			इतर कडधान्ये / Other Pulses			District (2)
		क्षेत्र Area (27)	उत्पादन Outturn (28)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (29)	क्षेत्र Area (30)	उत्पादन Outturn (31)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (32)	क्षेत्र Area (33)	उत्पादन Outturn (34)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (35)	क्षेत्र Area (36)	उत्पादन Outturn (37)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (38)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	25	17	679	27	4	149	5	1	184	96	50	526	Thane
4	रायगड	0	0	0	15	2	149	3	1	184	124	60	485	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	0	5	1	149	2	0.37	184	39	26	673	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	12	539	Sindhudurg
7	नाशिक	256	176	687	95	60	635	115	94	819	275	196	714	Nashik
8	धुळे	370	323	873	82	40	489	170	86	503	79	34	428	Dhule
9	नंदुरबार	193	157	813	187	71	381	130	121	929	168	152	903	Nandurbar
10	जळगाव	344	249	725	183	115	629	359	179	499	476	234	492	Jalgaon
11	अहमदनगर	594	217	365	95	22	228	57	6	105	114	22	191	Ahmednagar
12	पुणे	378	270	713	34	6	171	46	14	300	115	49	424	Pune
13	सातारा	254	141	555	15	2	149	21	7	315	114	42	370	Satara
14	सांगली	239	144	601	54	8	149	53	9	168	98	25	255	Sangli
15	सोलापूर	261	109	418	188	63	336	12	5	448	55	25	452	Solapur
16	कोल्हापूर	98	108	1,104	9	1	149	16	3	184	50	11	225	Kolhapur
17	औरंगाबाद	315	84	268	361	120	333	22	6	274	18	5	304	Aurangabad
18	जालना	193	31	159	464	108	232	222	24	110	105	16	148	Jalna
19	परभणी	573	335	585	678	410	605	351	177	505	142	71	498	Parbhani
20	हिंगोली	489	361	739	389	507	1,304	229	142	618	101	63	619	Hingoli
21	बीड	399	199	498	502	203	403	31	7	239	129	25	196	Beed
22	नांदेड	547	660	1,207	645	369	572	282	189	670	540	400	741	Nanded
23	उस्मानाबाद	556	194	349	932	280	300	146	34	236	414	116	281	Osmanabad
24	लातूर	716	658	919	1,063	1,500	1,411	148	107	724	165	118	717	Latur
25	बुलढाणा	443	330	745	841	439	522	409	263	644	433	277	640	Buldhana
26	अकोला	804	576	716	625	931	1,490	470	127	270	123	41	329	Akola
27	वाशिम	578	590	1,020	538	358	665	377	319	847	358	285	796	Washim
28	अमरावती	803	1,003	1,249	1,238	1,331	1,075	508	116	229	71	28	395	Amravati
29	यवतमाळ	456	541	1,186	1,096	1,201	1,096	101	63	622	69	46	673	Yavatmal
30	वर्धा	300	278	927	665	793	1,192	2	1	520	4	3	735	Wardha
31	नागपूर	710	605	853	554	406	733	17	8	472	78	41	525	Nagpur
32	भंडारा	86	43	501	89	95	1,066	1	1	508	222	73	330	Bhandara
33	गोंदिया	46	26	574	62	66	1,066	1	1	508	130	43	331	Gondiya
34	चंद्रपूर	291	236	812	347	484	1,395	6	2	344	327	106	325	Chandrapur
35	गडचिरोली	28	15	538	58	62	1,066	0	0	0	180	59	328	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		11,345	8,676	765	12,136	10,058	829	4,312	2,113	490	5,433	2,755	507	Maharashtra State

तक्का क्रमांक / Table No. 12.2—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कडधान्ये / Total Pulses			एकूण अन्नधान्ये / Total Foodgrains			ऊस / Sugarcane #			कापूस / Cotton @			District (2)
		क्षेत्र Area (39)	उत्पादन Outturn (40)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (41)	क्षेत्र Area (42)	उत्पादन Outturn (43)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (44)	क्षेत्र Area (45)	उत्पादन Outturn (46)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (47)	क्षेत्र Area (48)	उत्पादन Outturn (49)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (50)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	153	72	473	1,792	3,878	2,165	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	142	63	443	1,579	3,507	2,221	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	46	28	596	968	2,405	2,485	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	22	12	539	822	2,180	2,654	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	741	527	711	5,633	8,682	1,541	246	18,639	76	457	767	286	Nashik
8	धुळे	701	482	688	3,509	4,742	1,352	53	4,341	82	1,605	2,602	276	Dhule
9	नंदुरबार	678	501	739	2,122	3,178	1,498	108	7,940	74	792	965	207	Nandurbar
10	जळगाव	1,362	778	571	3,659	5,481	1,498	110	7,591	69	5,588	8,533	260	Jalgaon
11	अहमदनगर	860	266	309	8,023	3,197	399	1,155	82,357	71	962	881	156	Ahmednagar
12	पुणे	573	338	590	4,439	4,195	945	1,377	1,38,884	101	0	0	0	Pune
13	सातारा	404	192	476	3,289	3,210	976	598	55,777	93	1	3	570	Satara
14	सांगली	444	186	418	3,829	2,297	600	607	70,661	116	26	87	570	Sangli
15	सोलापूर	516	203	393	6,069	2,287	377	1,442	97,166	67	5	17	570	Solapur
16	कोल्हापूर	173	124	715	1,893	4,031	2,129	1,420	1,37,391	97	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	716	216	302	4,184	4,158	994	148	6,309	43	3,793	3,784	170	Aurangabad
18	जालना	984	178	181	2,914	1,662	570	128	8,026	63	2,890	1,902	112	Jalna
19	परभणी	1,744	994	570	4,633	3,558	768	170	12,124	71	2,736	5,480	341	Parbhani
20	हिंगोली	1,208	1,073	888	2,358	2,661	1,129	90	6,785	75	1,009	2,421	408	Hingoli
21	बीड	1,061	434	409	4,691	2,262	482	514	28,170	55	3,290	3,410	176	Beed
22	नांदेड	2,014	1,618	803	3,904	3,860	989	128	10,479	82	3,266	5,272	274	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,048	624	305	5,778	2,141	371	522	22,335	43	260	304	199	Osmanabad
24	लातूर	2,092	2,383	1,139	3,934	5,062	1,287	464	30,511	66	55	178	549	Latur
25	बुलढाणा	2,126	1,310	616	3,245	3,054	941	1	44	44	2,539	3,461	232	Buldhana
26	अकोला	2,022	1,675	828	2,648	2,747	1,037	0	0	0	1,694	3,240	325	Akola
27	वाशिम	1,851	1,552	838	2,204	2,038	925	0	0	0	567	880	264	Washim
28	अमरावती	2,620	2,478	946	3,430	3,748	1,093	3	167	56	1,913	6,115	543	Amravati
29	यवतमाळ	1,722	1,851	1,075	2,698	3,200	1,186	42	3,551	85	4,676	9,814	357	Yavatmal
30	वर्धा	971	1,075	1,107	1,256	1,479	1,177	21	1,802	86	1,724	3,249	320	Wardha
31	नागपूर	1,359	1,061	780	2,923	3,391	1,160	3	221	74	894	1,767	336	Nagpur
32	भंडारा	398	212	532	2,359	4,150	1,759	29	1,913	66	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	239	136	569	2,125	3,715	1,749	2	166	83	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	971	829	853	2,878	3,706	1,288	0	0	0	1,077	2,699	426	Chandrapur
35	गडचिरोली	266	136	511	1,862	2,561	1,375	0	0	0	51	99	329	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	33,226	23,603	710	1,07,647	1,12,423	1,044	9,381	7,53,350	80	41,870	67,930	276	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	भुईमूग / Groundnut			तीळ / Sesamum			मोहरी/राई/जवस / Rape/Mustered/Linseed			सोयाबीन /Soyabean			District (2)
		क्षेत्र Area (51)	उत्पादन Outturn (52)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (53)	क्षेत्र Area (54)	उत्पादन Outturn (55)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (56)	क्षेत्र Area (57)	उत्पादन Outturn (58)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (59)	क्षेत्र Area (60)	उत्पादन Outturn (61)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (62)	
1	मुंबई													Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर													
3	ठाणे	1	2	1,952	7	3	413	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	3	5	1,551	1	0.41	413	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1	1,229	1	0.41	413	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	41	65	1,595	1	0.41	413	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	302	264	872	1	1	413	0	0	0	560	873	1,559	Nashik
8	धुळे	202	182	903	20	11	546	0	0	0	114	183	1,606	Dhule
9	नंदुरबार	125	124	992	0	0	0	0	0	0	244	492	2,017	Nandurbar
10	जळगाव	29	37	1,287	73	27	376	0	0	0	150	256	1,705	Jaigaon
11	अहमदनगर	52	36	694	3	1	206	4	0.48	119	568	281	494	Ahmednagar
12	पुणे	446	433	971	18	4	208	0	0	0	42	81	1,935	Pune
13	सातारा	507	671	1,324	1	0.21	206	0	0	0	388	693	1,787	Satara
14	सांगली	226	176	778	1	0.25	250	0	0	0	630	1,006	1,597	Sangli
15	सोलापूर	42	45	1,083	3	1	206	1	0.12	119	55	115	2,087	Solapur
16	कोल्हापूर	526	732	1,392	0	0	0	0	0	0	490	1,275	2,602	Kolhapur
17	औरंगाबाद	56	30	540	9	2	242	0	0	0	78	58	743	Aurangabad
18	जालना	4	3	707	3	1	242	0	0	0	624	436	699	Jalna
19	परभणी	42	25	592	21	5	228	2	0.41	203	1,353	1,869	1,382	Parbhani
20	हिंगोली	11	12	1,066	28	6	228	0	0	0	1,505	2,867	1,905	Hingoli
21	बीड	51	30	579	19	5	242	7	1	122	764	1,270	1,662	Beed
22	नांदेड	53	58	1,098	26	7	278	0	0	0	1,850	2,834	1,532	Nanded
23	उस्मानाबाद	83	30	359	49	8	169	39	7	186	1,117	1,013	907	Osmanabad
24	लातूर	56	53	950	37	11	298	11	3	274	2,654	6,254	2,356	Latur
25	बुलढाणा	12	16	1,367	9	2	170	0	0	0	2,795	4,303	1,540	Buldhana
26	अकोला	30	72	2,394	11	3	256	0	0	0	1,510	2,904	1,923	Akola
27	वाशिम	9	10	1,093	7	1	214	0	0	0	2,003	3,382	1,688	Washim
28	अमरावती	26	40	1,550	8	2	214	0	0	0	3,095	4,718	1,525	Amravati
29	यवतमाळ	87	143	1,647	7	1	214	0	0	0	2,368	3,891	1,643	Yavatmal
30	वर्धा	28	39	1,403	0	0	0	0	0	0	1,767	1,887	1,068	Wardha
31	नागपूर	29	39	1,344	2	1	381	8	3	404	2,371	2,386	1,006	Nagpur
32	भंडारा	1	1	903	4	2	463	40	15	379	71	57	808	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	13	6	463	77	14	188	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	0.10	0.15	1,518	5	2	463	63	25	395	1,421	1,451	1,021	Chandrapur
35	गडचिरोली	0.10	0.15	1,513	7	3	416	20	7	332	52	63	1,218	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,082	3,377	1,096	395	117	295	272	76	281	30,639	46,898	1,531	Maharashtra State

टिप : (१) उसाचे उत्पादन शंभर मेट्रिक टनात (२) कापसाचे उत्पादन गासड्याच्या (प्रत्येकी १०० कि.)स्वरूपात आहे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

तक्का क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एरंडी / Caster seed			सुर्यफुल/Sunflower			करडई/Safflower			एकूण गळितांची धान्ये / Total Oilseeds			District
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	11	413	Thane
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	1,688	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	9	359	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	66	2,017	Sindhudurg
7	नाशिक	25	7	271	1	0.34	303	0	0	0	1,108	1,215	1,097	Nashik
8	धुळे	4	0.40	100	0	0	0	0	0	0	312	377	1,206	Dhule
9	नंदुरबार	2	1	425	0	0	0	0	0	0	309	618	2,002	Nandurbar
10	जळगाव	5	1	200	4	1	331	3	1	230	257	324	1,257	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	0.25	125	16	5	326	10	0	47	676	330	489	Ahmednagar
12	पुणे	0	0	0	21	9	411	6	0	52	501	536	1,070	Pune
13	सातारा	9	2	200	6	2	379	1	0	380	911	1,373	1,507	Satara
14	सांगली	6	2	250	26	10	399	31	3	101	910	1,198	1,316	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	148	64	431	9	4	491	248	232	937	Solapur
16	कोल्हापूर	6	1	200	12	18	1,533	0	0	0	1,014	2,028	2,001	Kolhapur
17	औरंगाबाद	15	3	200	10	4	399	10	3	297	179	101	562	Aurangabad
18	जालना	2	1	250	3	1	405	11	2	141	648	443	684	Jalna
19	परभणी	4	1	200	39	20	504	193	105	542	1,631	2,028	1,243	Parbhani
20	हिंगोली	3	1	250	1	0	423	221	163	737	1,770	3,050	1,723	Hingoli
21	बीड	12	3	225	26	11	410	26	9	362	901	1,330	1,476	Beed
22	नांदेड	28	8	300	14	9	646	67	50	749	2,013	2,969	1,475	Nanded
23	उस्मानाबाद	24	5	200	320	113	352	251	82	325	1,931	1,266	656	Osmanabad
24	लातूर	12	3	250	124	84	676	191	133	697	3,090	6,549	2,119	Latur
25	बुलढाणा	5	3	500	14	6	439	8	13	1595	2,835	4,343	1,532	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	6	3	417	5	3	580	1,567	2,984	1,905	Akola
27	वाशिम	1	0.25	250	0	0	0	5	4	778	2,025	3,397	1,677	Washim
28	अमरावती	11	6	500	2	1	394	1	1	1,041	3,145	4,768	1,516	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,432	4,036	1,659	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,783	1,926	1,080	Wardha
31	नागपूर	5	0.46	100	9	4	440	0	0	0	2,431	2,435	1,002	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	119	76	641	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93	21	228	Gondiya
34	चंद्रपूर	2	0.20	100	0	0	0	0	0	0	1,498	1,480	988	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86	75	870	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		182	47	255	803	366	455	1,049	576	549	36,511	51,599	1,413	Maharashtra State

Note:- (1) Sugarcane production in hundred metric tonnes (2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. each.

Source.—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन/

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी	एकूण देणारी वाणे	अधिक उत्पन्न टक्केवारी	उत्पन्न टक्केवारी
		Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15155	10440	68.90	1407	1662	118.10	8815	6362	72.20	731	839	114.80
2	1990-91	15398	11853	77.00	1147	1532	105.90	8734	7113	81.40	1052	1102	104.80
3	1995-96	14848	12570	84.66	1683	1830	108.73	7017	6248	89.04	1279	1333	104.22
4	1996-97	14485	12644	87.30	1762	1835	104.10	7991	7406	92.70	1460	1502	102.90
5	1997-98	14440	12576	87.09	1614	1683	104.28	7413	6582	88.08	897	948	105.69
6	1998-99	14457	12994	89.88	1657	1677	101.21	10155	9688	95.40	1289	1153	89.45
7	1999-00	14790	13615	92.05	1674	1745	104.24	10490	7134	68.00	1369	1792	130.89
8	2000-01	14860	11777	79.25	1264	1528	120.88	7540	7163	95.00	1256	1239	98.64
9	2001-02	14872	13247	89.07	1742	1793	102.93	7760	6798	87.60	1388	1454	104.76
10	2002-03	14968	12816	85.62	1198	1304	108.85	7598	7097	93.41	1295	1336	103.17
11	2005-06	14737	13647	93	1770	1838	104	9328	8907	95	1394	1401	101
12	2006-07	14913	13811	93	1669	1671	100	12308	12147	99	1520	1521	100
11	2010-11	14862	13703	92.20	1766	1809.2	102.40	14862	12576	84.61	1766	1714.1	97.00

टीप : एच.वाय.व्ही.- अधिक उत्पन्न देणारी वाणे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

Area and average yield per hectare of High yielding varieties Crops

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)								
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण	अधिक उत्पन्न	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न	टक्केवारी
देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे	देणारी वाणे
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17028	10081	59.20	246	298	121.10	28804	21944	76.20	921	1073	116.50
19270	14322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16649	15109	90.75	580	594	102.41	20235	18617	91.60	1420	1425	100.35
19468	18548	95.23	941	954	101.38	21501	20100	93.45	1819	1852	101.81
16712	15396	92.13	670	681	101.64	20132	19062	94.69	1203	1223	101.66
17597	15931	90.53	848	854	100.71	19549	17992	92.04	1425	1443	101.26
17360	16098	92.73	653	686	105.00	19180	18744	97.72	1323	1341	101.36
18000	16693	92.73	604	601	99.50	19100	18519	96.95	1256	1265	100.71
13992	12909	92.26	594	615	103.54	17803	17169	96.44	1165	1177	101.03
15472	13773	89.02	741	778	104.99	17183	16776	97.63	1413	1434	101.49
14338	13327	93	650	650	100	14724	14561	99	1198	1198	100
14520	14520	100	729	722	99	14092	14092	100	1195	1209	101
10346	9709.1	93.80	1086	1149.7	105.90	10317	9996	96.90	1325	1338.2	101.00

N.A. उपलब्ध नाही/Not Available

Note.— H. Y. V. High Yielding Varieties

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन
Average yield of Important Crops In India by States
(2012-13)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टर किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.)

अ.क्र. Sr. No.	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश (2)	तांदूळ Rice (3)	ज्वारी Jawar (4)	बाजरी Bajra (5)	मका Maize (6)	नाचणी Ragi (7)	गहू Wheat (8)	बाली Barely (9)	तूर Tur (10)	हरभरा Gram (11)	ऊस Sugar cane (12)	बटाटा Potato (quint) (13)	कापूस [@] Cotton [@] (14)	States/UT (2)
1	आंध्रप्रदेश	3,173	1,643	1,657	4,995	1,098	1,250	-	524	1,119	79,423	-	521	Andhra Pradesh
2	आसाम	2,061	-	-	897	-	1,304	-	829	557	35,613	9,775	#	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	2,086	-	-	1,436	-	1,498	-	968	-	19,707	-	-	Arunachal Pradesh
4	बिहार	2,282	1,072	1,142	3,611	1,180	2,427	1,460	2,131	1,402	50,896	20,593	-	Bihar
5	झारखंड	2,238	747	474	1,812	842	1,944	-	1,034	1,174	69,042	13,972	-	Jharkhand
6	गुजराथ	2,198	1,338	1,743	1,727	1,000	2,875	-	1,184	978	72,102	30,758	603	Gujrat
7	गोवा,	2,679	-	-	-	1,041	-	-	-	-	53,871	-	-	Goa
8	हरियाणा	3,272	500	1,910	2,556	-	4,452	3,479	1,086	1,128	73,634	22,939	692	Hariyana
9	हिमाचल प्रदेश	1,629	-	555	2,233	906	1,671	1,626	-	1,021	22,346	-	#	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	3,126	-	598	1,648	-	1,595	583	-	542	-	-	-	Jammu & Kashmir
11	कर्नाटक	2,632	1,041	1,036	2,629	1,512	796	-	555	643	84,075	15,727	440	Karnatak
12	के रळ	2,577	550	-	-	1,100	-	-	1,588	-	95,241	-	#	Kerala
13	मध्यप्रदेश	1,474	2,011	1,568	1,790	250	2,478	1,707	662	1,219	44,401	21,117	615	Madya Pradesh
14	छत्तीसगढ	1,746	700	-	1,936	280	1,396	370	620	1,069	2,763	-	#	Chhattisgad
15	महाराष्ट्र	1,963	612	637	2,219	-	1,528	-	819	763	74,650	-	314	Maharashtra
16	मणिपूर	-	-	-	-	-	2,500	-	-	985	56,671	-	-	Manipur
17	मेघालय	2,125	-	-	1,554	-	1,806	-	1,152	611	2,676	-	#	Meghalaya
18	मिझोराम	2,088	-	-	1,314	-	-	-	-	-	5,144	-	#	Mizoram
19	नागालँड	-	944	1,015	1,961	935	1,801	1,000	899	842	43,520	-	#	Nagaland
20	ओरिसा	1,814	625	610	2,408	770	1,894	-	912	774	65,545	-	571	Orisa
21	पंजाब	3,998	-	1,000	3,682	-	4,724	3,615	903	1,400	71,313	25,012	708	Punjab
22	राजस्थान	1,771	618	972	1,780	-	3,028	2,769	879	1,019	73,056	-	529	Rajasthan
23	सिक्कीम	1,790	-	-	1,700	NA	1,058	1,000	-	-	-	-	-	Sikkim
24	तामीळनाडू	2,712	851	1,326	3,252	1,967	-	-	785	645	97,688	-	664	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	2,800	-	-	1,295	-	2,000	-	749	774	50,541	-	#	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2,460	1,348	1,951	1,677	-	3,113	2,655	1,045	1,119	59,868	23,901	#	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	2,206	-	-	1,437	1,392	2,396	1,372	799	830	61,736	-	-	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2,760	333	429	3,947	1,200	2,786	1,458	1,434	1,175	1,00,437	29,982	#	West Bengal
29	दिल्ली	2,935	966	1,875	-	-	4,406	4,000	1,724	NA	-	-	-	Delhi
30	पॉन्डेचेरी	2,857	-	-	-	2,333	-	-	-	-	1,50,230	-	#	Pondichery
31	दादरा व नगर हवेली	1,928	800	-	1,000	1,029	2,000	-	800	1,000	80,000	-	-	Dadra & Nagar Haveli
32	अं.व नि.बेटे	2,739	-	-	2,000	-	-	-	283	-	NA	-	-	A.and N. Island
33	चंडिगड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Chandigarh
34	दिव-दमन	1,712	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Daman & Diu
35	लक्षद्विप	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Lakshadweep
36	इतर राज्य											14,967	374	Other states
	भारत	2,462	850	1,198	2,566	1,392	3,117	2,521	776	1,036	68,254	22,760	486	INDIA

टीप : # इतरमध्ये समाविष्ट / Included in others, NA: लागू नाही / Not Applicable.

@ १७० किलोची एक गासडी याप्रमाणे हजार गासड्या / Thousand bales of 170 kgs each.

आधार : स्टॅटिस्टिकल इयर बुक

Source : Statistical year book

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups

कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11

(आकडे शंभरात/ Figures in Hundred)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिमांतिक (एक हेक्टरां- पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi- medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरां- पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहित धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	संख्या	No. Mumbai
		क्षेत्र	Area
2	मुंबई उपनगर	संख्या	No. Mumbai Suburban
		क्षेत्र	Area
3	ठाणे	संख्या	1711	540	333	180	32	2796	No. Thane
		क्षेत्र	622	770	916	1068	525	3901	1.4 Area
4	रायगड	संख्या	2215	488	264	123	26	3116	No. Raigad
		क्षेत्र	814	683	724	723	437	3381	1.09 Area
5	रत्नागिरी	संख्या	3102	670	461	255	50	4538	No. Ratnagiri
		क्षेत्र	1026	949	1284	1503	854	5616	1.24 Area
6	सिंधुदुर्ग	संख्या	2135	306	200	115	30	2786	No. Sindhudurg
		क्षेत्र	536	431	557	685	582	2791	1.00 Area
7	नाशिक	संख्या	2885	2039	1112	359	32	6427	No. Nashik
		क्षेत्र	1483	2888	2971	2023	464	9829	1.53 Area
8	धुळे	संख्या	789	890	494	179	8	2360	No. Dhule
		क्षेत्र	496	1267	1314	1002	144	4223	1.79 Area
9	नंदुरबार	संख्या	360	601	372	129	9	1471	No. Nandurbar
		क्षेत्र	242	854	989	721	146	2952	2.01 Area
10	जळगाव	संख्या	1489	1663	889	326	19	4386	No. Jalgaon
		क्षेत्र	909	2357	2405	1840	261	7772	1.77 Area
11	अहमदनगर	संख्या	4977	2827	1375	353	29	9561	No. Ahmednagar
		क्षेत्र	2499	3999	3654	1959	472	12583	1.32 Area
12	पुणे	संख्या	4196	1794	1028	363	51	7432	No. Pune
		क्षेत्र	1856	2543	2785	2074	849	10107	1.36 Area
13	सातारा	संख्या	6743	1276	457	129	18	8623	No. Satara
		क्षेत्र	2417	1756	1219	731	340	6463	0.75 Area
14	सांगली	संख्या	3300	1162	660	232	33	5387	No. Sangli
		क्षेत्र	1394	1644	1793	1334	594	6759	1.25 Area
15	सोलापूर	संख्या	2368	2128	1571	551	61	6679	No. Solapur
		क्षेत्र	1296	3054	4226	3128	901	12605	1.89 Area
16	कोल्हापूर	संख्या	5035	905	337	96	10	6383	No. Kolhapur
		क्षेत्र	1656	1253	897	536	236	4578	0.72 Area
17	औरंगाबाद	संख्या	2644	1758	714	169	13	5298	No. Aurangabad
		क्षेत्र	1427	2473	1866	934	218	6918	1.31 Area

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
18	जालना	संख्या	1769	1440	718	168	9	4104	No.	Jalna
		क्षेत्र	980	2038	1878	907	124	3927	1.44	Area
19	परभणी	संख्या	1301	1269	697	202	10	3479	No.	Parbhani
		क्षेत्र	754	1795	1866	1105	163	5683	1.63	Area
20	हिंगोली	संख्या	784	760	442	136	9	2131	No.	Hingoli
		क्षेत्र	450	1080	1183	748	128	3589	1.68	Area
21	बीड	संख्या	3350	1959	941	253	15	8518	No.	Beed
		क्षेत्र	1715	2778	2513	1385	271	8662	1.33	Area
22	नांदेड	संख्या	2491	2112	1002	206	11	5822	No.	Nanded
		क्षेत्र	1428	2978	2581	1114	169	8270	1.42	Area
23	उस्मानाबाद	संख्या	1112	1300	802	324	28	3566	No.	Osmanabad
		क्षेत्र	663	1867	2156	1842	407	6935	1.94	Area
24	लातूर	संख्या	1473	1424	735	243	14	3889	No.	Latur
		क्षेत्र	896	2014	1970	1342	185	6407	1.65	Area
25	बुलढाणा	संख्या	1610	1602	840	235	15	4302	No.	Buldhana
		क्षेत्र	967	2258	2230	1286	232	6973	1.62	Area
26	अकोला	संख्या	845	952	467	147	12	2423	No.	Akola
		क्षेत्र	572	1355	1235	828	198	4188	1.73	Area
27	वाशिम	संख्या	581	786	418	164	15	1964	No.	Washim
		क्षेत्र	377	1120	1119	932	198	3746	1.91	Area
28	अमरावती	संख्या	1404	1718	754	259	23	4158	No.	Amravati
		क्षेत्र	962	2427	2005	1462	320	7176	1.73	Area
29	यवतमाळ	संख्या	402	1886	1100	364	35	3787	No.	Yavatmal
		क्षेत्र	260	2731	2858	2016	515	8380	2.21	Area
30	वर्धा	संख्या	347	841	538	218	18	1962	No.	Wardha
		क्षेत्र	255	1202	1456	1227	246	4386	2.24	Area
31	नागपूर	संख्या	793	1046	611	220	16	2686	No.	Nagpur
		क्षेत्र	498	1493	1651	1218	232	5092	1.9	Area
32	भंडारा	संख्या	1493	489	165	37	3	2187	No.	Bhandara
		क्षेत्र	731	669	434	200	42	2076	0.95	Area
33	गोंदिया	संख्या	1682	502	157	34	2	2377	No.	Gondiya
		क्षेत्र	744	686	416	184	36	2066	0.87	Area
34	चंद्रपूर	संख्या	1132	975	674	246	15	3042	No.	Chandrapur
		क्षेत्र	628	1390	1814	1365	212	5409	1.78	Area
35	गडचिरोली	संख्या	573	415	262	90	9	1349	No.	Gadchiroli
		क्षेत्र	306	588	690	505	138	2227	1.65	Area
महाराष्ट्र राज्य		संख्या	67091	40523	21590	7105	680	138989	No.	Maharashtra State
		क्षेत्र	31859	57390	57655	39927	10839	195670	1.44	Area

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Agricultural Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र

Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये/Area in hectares)

अनु- क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class hectare	व्यक्तीगत धारण Individual holdings		समाईक धारक Joint holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
		संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र
		No.	Area	No.	Area	No.	Area	No.	Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	Below 0.50	3436046	864822	202324	51633	7339	1518	3645709	917973
2	0.50 - 1.00	2904463	2151329	155524	114190	3338	2439	3063325	2267958
	सिमांतिक / Marginal	6340509	3016151	357848	165823	10677	3957	6709034	3185931
3	1.00 - 2.00	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
	लहान / Small	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
4	2.00 - 3.00	1465128	3473925	78519	187710	2667	6463	1546314	3668098
5	3.00 - 4.00	576149	1971587	35062	120315	1584	5451	612795	2097352
	निम्न मध्यम / Semi-medium	2041277	5445512	113581	308025	4251	11913	2159109	5765450
6	4.00 - 5.00	293787	1299493	19391	85836	1058	4734	314236	1390063
7	5.00 - 7.50	283702	1695822	19707	117996	1500	9201	304909	1823019
8	7.50 - 10.00	84424	719842	6198	52774	824	7078	91446	779695
	मध्यम / Medium	661913	3715158	45296	256606	3382	21013	710591	3992777
9	10.00 - 20.00	53971	687392	3896	49381	1155	15630	59022	752403
10	20.00-and above	7667	275451	532	16339	693	39659	8892	331449
	मोठे / Large	61638	962843	4428	65720	1848	55289	67914	1083852
	एकूण / Total	12964084	18604540	709804	1063256	25077	99265	13698965	19767060
	एकूणशी टक्केवारी	94.64	94.12	5.18	5.38	0.18	0.50	100.00	100.00
Percentage to Total									

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Agricultural Census, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(2012-13)

(आकडे ०० मे.टनात/Figures in 00 M. tonnes)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	खते/Fertilizers				District (2)
		नत्रयुक्त Nitrogenous (3)	स्फुरदयुक्त Phosphatic (4)	पालाशयुक्त Potassic (5)	एकूण Total (6)	
1	मुंबई	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	171	22	18	211	Thane
4	रायगड	116	15	10	141	Raigad
5	रत्नागिरी	69	13	12	94	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	47	14	11	72	Sindhudurg
7	नाशिक	746	355	149	1250	Nashik
8	धुळे	402	185	116	703	Dhule
9	नंदुरबार	344	107	79	530	Nandurbar
10	जळगाव	1000	435	421	1856	Jalgaon
11	अहमदनगर	731	404	203	1338	Ahmednagar
12	पुणे	827	346	190	1363	Pune
13	सातारा	471	229	154	854	Satara
14	सांगली	546	225	198	969	Sangli
15	सोलापूर	667	321	226	1214	Solapur
16	कोल्हापूर	751	310	273	1334	Kolhapur
17	औरंगाबाद	754	359	153	1266	Aurangabad
18	जालना	427	279	109	815	Jalna
19	परभणी	358	220	82	660	Parbhani
20	हिंगोली	223	137	47	407	Hingoli
21	बीड	462	282	113	857	Beed
22	नांदेड	781	455	215	1451	Nanded
23	उस्मानाबाद	211	149	49	409	Osmanabad
24	लातूर	346	287	56	689	Latur
25	बुलढाणा	587	408	118	1113	Buldhana
26	अकोला	249	197	52	498	Akola
27	वाशिम	215	169	32	416	Washim
28	अमरावती	403	269	87	759	Amravati
29	यवतमाळ	714	402	161	1277	Yavatmal
30	वर्धा	309	203	96	608	Wardha
31	नागपूर	449	247	61	757	Nagpur
32	भंडारा	215	127	23	365	Bhandara
33	गोंदिया	181	83	22	286	Gondiya
34	चंद्रपूर	346	195	51	592	Chandrapur
35	गडचिरोली	166	72	20	258	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		14285	7522	3607	25414	Maharashtra State

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissionerate of Agriculture, Maharashtra Government, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.8

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक
Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९७९-८२ त्रैवार्षिक =100)/(Base 1979-82 Triennium = 100)

अनुक्रमांक	वस्तू	भार	1982-83	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	Commodity
Serial No.		Weights							
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
I अन्नधान्ये -			I. FOOD-GRAINS						
(a) तृणधान्ये			(a) Cereals -						
1	तांदूळ	9.49	87.4	106.1	87.4	122.1	129.0	138.4	Rice
2	गहू	5.92	80.6	93.9	97.9	237.7	154.8	123.9	Wheat
3	ज्वारी	22.16	95.5	121.1	81.4	70.5	53.6	43.0	Jawar
4	बाजरी	3.08	64.2	154.3	150.5	155.5	113.9	69.5	Bajri
5	बार्ली	0.02	37.7	17.0	13.2	188.7	N.A.	N.A.	Barley
6	मका	0.46	36.9	105.2	253.8	2,180.5	1,782.4	1,528.5	Maize
7	नाचणी	0.85	92.0	98.4	60.8	55.5	65.2	65.7	Ragi
8	कोद्रा	0.05	73.7	66.6	43.6	23.6	N.A.	N.A.	Kodra
9	इतर तृणधान्ये	0.19	76.7	150.8	162.5	26.1	75.8	48.2	Other Cereals
एकूण तृणधान्ये		42.22	88.5	115.7	91.9	134.2	110.1	94.3	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-			(b) Pulses-						
1	हरभरा	1.47	78.4	215.8	213.3	790.7	521.2	527.9	Gram
2	तूर	5.45	96.1	105.2	166.0	245.3	218.9	252.9	Tur
3	इतर कडधान्ये	3.52	112.5	160.0	150.0	196.5	139.5	116.5	Other Pulses
एकूण कडधान्ये		10.44	99.2	139.2	167.3	305.6	234.7	245.6	Total-Pulses
एकूण अन्नधान्ये		52.66	90.6	120.4	106.8	168.2	134.8	124.3	Total-Food-grains
II अन्नधान्येतर-			II. NON-FOOD-GRAINS						
(a) गळिताची धान्ये-			(a) Oil Seeds						
1	भुईमूग	7.23	71.4	158.9	76.2	74.3	60.9	38.3	Groundnut
2	तीळ	0.57	94.2	223.7	88.9	58.9	44.2	32.4	Seasamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	0.78	73.4	86.5	30.8	5.1	6.8	3.4	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	0.01	25.0	166.7	358.3	333.3	250.0	416.7	Castor seed
5	सुर्यफुल	0.57	76.8	609.8	352.3	267.3	122.6	68.3	Sunflower
एकूण गळितांची धान्ये		9.16	73.3	184.8	90.6	79.8	59.3	37.3	Total Oil seeds
(b) तंतू पिके-			(b) Fibres						
1	कापूस	9.89	110.4	128.6	123.6	512.3	467.6	465.7	Cotton
2	अंबाडी	0.04	44.5	38.0	36.5	26.4	1.8	29.2	Mesta
एकूण तंतू पिके		9.93	110.1	128.2	123.2	510.4	465.7	464.0	Total-Fibres
(c) संकीर्ण-			(c) Miscellaneous						
1	ऊस	25.97	114.3	158.2	186.9	297.2	337.3	292.5	Sugarcane
2	तंबाखू	0.14	68.3	117.3	138.1	32.7	16.3	0.0	Tobacco
3	बटाटे	0.22	84.2	120.9	121.9	N.A.	N.A.	N.A.	Potato
4	मिरची	1.92	107.1	102.2	82.0	N.A.	N.A.	N.A.	Chilli
एकूण संकीर्ण		28.25	113.3	153.9	179.0	273.4	310.1	268.9	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येतर		47.34	104.9	154.5	150.2	285.6	294.2	265.0	Total-NonFood-grains
सर्व पिके		100	97.4	136.5	127.4	223.8	210.3	190.9	All Crops

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Cendiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	1,991	0	193	6	0	2,190
4	रायगड	1,686	0	212	11	0	1,909
5	रत्नागिरी	1,159	0	469	11	0	1,639
6	सिंधुदुर्ग	898	0	399	11	0	1,308
7	नाशिक	6,473	311	981	58	0	7,823
8	धुळे	2,661	62	66	31	0	2,820
9	नंदुरबार	2,546	88	132	52	0	2,818
10	जळगाव	4,361	158	553	50	0	5,122
11	अहमदनगर	11,089	816	432	39	0	12,376
12	पुणे	8,249	595	726	66	0	9,636
13	सातारा	4,991	470	280	37	0	5,778
14	सांगली	5,631	540	160	45	0	6,376
15	सोलापूर	9,440	744	291	48	0	10,523
16	कोल्हापूर	2,052	968	186	55	0	3,261
17	औरंगाबाद	6,099	205	164	46	0	6,514
18	जालना	5,146	163	85	30	0	5,424
19	परभणी	4,419	131	87	24	0	4,661
20	हिंगोली	2,936	159	86	19	0	3,200
21	बीड	7,233	365	195	91	0	7,884
22	नांदेड	4,721	171	90	96	0	5,078
23	उस्मानाबाद	6,077	285	99	49	0	6,510
24	लातूर	5,010	312	72	45	0	5,439
25	बुलढाणा	4,283	12	102	49	0	4,446
26	अकोला	2,319	8	79	14	0	2,420
27	वाशिम	2,624	33	77	8	0	2,742
28	अमरावती	3,647	44	668	48	0	4,407
29	यवतमाळ	3,989	77	150	30	0	4,246
30	वर्धा	1,382	46	144	15	0	1,587
31	नागपूर	2,315	11	481	200	0	3,007
32	भंडारा	1,970	20	76	33	0	2,099
33	गोंदिया	2,082	7	37	16	0	2,142
34	चंद्रपूर	3,015	0	76	111	0	3,202
35	गडचिरोली	1,853	0	14	25	0	1,892
महाराष्ट्र राज्य		1,34,347	6,801	7,862	1,469	0	1,50,479

AGRICULTURE

TABLE No. 12.9

Districtwise Area under major crops 2000-01

							(क्षेत्र शंभर हेक्टरात) (Area in " 00 " hectares)	
एकूण गळितांची Total Oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Miscellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)	
0	0	0	0	0	0	0	{ Mumbai Mumbai Suburban	
67	5	2	1,737	0	1,816	4,006	Thane	
40	0	0	384	0	424	2,333	Raigad	
55	0	0	1,390	0	1,456	3,095	Ratnagiri	
139	0	0	37	0	176	1,484	Sindhudurg	
705	63	1	498	0	1,302	9,125	Nashik	
516	659	0	1	0	1,176	3,996	Dhule	
198	301	20	3	0	522	3,340	Nandurbar	
429	4,117	0	54	0	4,616	9,738	Jaigaon	
800	163	1	590	0	1,574	13,950	Ahmednagar	
842	10	1	1,205	0	2,094	11,730	Pune	
882	73	2	451	0	1,427	7,205	Satara	
1,233	51	16	343	0	1,653	8,029	Sangli	
930	82	1	202	0	1,219	11,742	Solapur	
1,339	4	59	1,014	0	2,419	5,680	Kolhapur	
639	1,339	2	23	0	2,008	8,522	Aurangabad	
486	1,390	2	14	0	1,908	7,332	Jalna	
754	2,030	0	5	0	2,795	7,456	Parbhani	
624	1,048	0	11	0	1,692	4,892	Hingoli	
1,045	873	1	174	0	2,099	9,983	Beed	
518	2,749	1	20	0	3,288	8,366	Nanded	
1,447	26	0	155	0	1,629	8,139	Osmanabad	
1,309	309	1	32	0	1,654	7,093	Latur	
964	2,207	0	2	0	3,178	7,624	Buldhana	
454	2,278	2	4	0	2,740	5,160	Akola	
986	1,060	0	2	0	2,048	4,790	Washim	
2,047	3,091	2	8	0	5,157	9,564	Amravati	
923	4,481	0	1	0	5,409	9,655	Yavatmal	
1,419	1,404	0	3	0	2,828	4,415	Wardha	
2,414	715	0	3	0	3,145	6,152	Nagpur	
166	3	0	2	0	171	2,270	Bhandara	
79	8	0	3	0	90	2,232	Gondiya	
1,348	561	0	2	0	1,919	5,121	Chandrapur	
70	0	0	4	0	74	1,966	Gadchiroli	
25,867	31,100	114	8,377	0	65,706	2,16,185	Maharashtra State	

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.10

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकाखालील क्षेत्राचे निर्देशांक Index number of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)

(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तु (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	2007-08 (10)	2010-11 (11)	2011-12 (12)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -												I. FOOD-GRAINS
(a) तृणधान्ये												(a) Cereals -
1	तांदूळ	97.7	101.4	113.0	115.8	118.9	113.6	113.8	118.36	113.9	102.7	Rice
2	गहू	108.6	97.3	129.3	105.6	104.6	90.4	93.0	150.09	156.5	78.78	Wheat
3	खरीप ज्वारी	100.9	100.5	118.7	114.1	109.0	75.7	70.5	50.32	40.86	29.42	Khariif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	114.1	96.7	105.1	114.4	109.3	97.2	102.5	87.86	92.46	66.6	Rabi Jawar
5	एूण ज्वारी	108.4	98.3	111.0	114.2	109.2	87.8	88.6	71.52	70.0	49.32	Total Jawar
6	बाजरी	79.3	98.9	82.9	82.6	93.5	87.3	67.9	62.24	50.19	50.86	Bajri
7	बार्ली	113.3	186.7	296.7	306.6	75.0	29.7	36.3	26.38	--	--	Barley
8	मका	60.6	103.2	164.9	174.0	244.1	744.1	737.8	1519.23	2015	1246.8	Maize
9	नाचणी	108.2	89.6	104.3	104.4	97.7	72.9	71.0	60.41	56.52	59.06	Ragi
10	कोद्रा	119.8	71.4	85.6	76.2	69.0	27.8	22.7	17.11	--	--	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	104.1	87.3	100.3	86.7	51.3	102.0	58.8	50.20	28.05	122	Other Cereals
एकूण तृणधान्ये		101.1	98.4	107.1	107.1	106.2	93.7	89.7	87.22	85.66	68.07	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-												(b) Pulses-
	हरभरा	115.3	89.0	123.1	153.1	192.8	193.9	216.9	388.10	412.4	243.7	Gram
	तूर	86.1	101.8	114.7	122.8	163.6	178.0	165.2	188.25	211.4	177.3	Tur
	इतर कडधान्ये	84.5	97.1	90.5	93.6	94.0	106.4	96.2	92.06	77.38	60.08	Other Pulses
एकूण कडधान्ये		89.0	97.1	106.2	108.2	123.3	134.7	128.2	153.55	701.2	118.5	Total-Pulses
एकूण अन्नधान्ये		--	98.1	106.9	107.3	109.7	101.9	97.5	100.56	99.18	78.03	Total-Food-grains

II अन्नधान्येतर -

(a) गळिताची धान्ये -

1	भुईमूग	118.3	98.8	91.0	77.5	96.3	53.6	46.9	44.18	39.8	40.45	Groundnut
2	तीळ	78.9	76.2	117.9	139.9	177.5	84.3	72.5	56.90	34.17	25.8	Sesamum
3	मोहरी,राई आणि जवस	124.7	104.5	132.6	132.2	123.2	41.0	42.5	40.38	24.65	13.83	Rape,Mustard and Linseed
4	एरंड	143.2	75.7	124.8	111.5	146.0	480.5	315.9	305.28	260.2	181.3	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	--	--	--	--	666.5	--	--	--	--	132.4	Sunflower
एकूण गळितांची धान्ये		114.3	96.7	100.8	90.2	110.8	56.9	50.3	46.01	37.48	39.68	Total Oil Seeds
(b) तंतू पिके-												
1	कापूस	91.1	100.3	97.2	100.4	99.5	117.1	113.2	116.50	143.7	158.5	Cotton
2	अंबाडी	86.5	84.8	113.1	99.8	66.3	29.3	40.9	32.16	--	--	Mesta
एकूण तंतू पिके		91.0	99.9	97.6	100.4	98.8	115.0	111.6	114.68	141.3	154.8	Total-Fibres
(c) संकीर्ण-												
1	ऊस	80.2	108.4	166.1	172.5	288.6	200.7	375.9	710.38	627	388.9	Sugarcane
2	तंबाखू	209.1	95.9	98.6	82.0	83.7	43.2	51.4	4.97	--	--	Tobacco
3	बटाटे	138.1	94.1	90.1	97.1	106.2	126.0	142.8	139.37	--	--	Potato
4	मिरची	98.3	91.6	93.9	89.2	80.4	78.3	66.3	61.91	--	--	Chillies
एकूण संकीर्ण		93.8	99.5	126.7	127.1	176.0	153.0	209.0	357.10	285.4	236.2	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येतर		97.9	99.0	100.7	99.5	108.2	118.0	101.4	113.49	122.4	128.6	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		98.5	98.3	105.3	105.3	109.3	101.1	98.5	103.82	105	90.15	All Commodities

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक Index number of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९७९-८२ त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1979-82 Triennium = 100)

अनुक्रमांक

Serial No.	वस्तू	1960-61	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
I अन्नधान्ये -												
I. FOOD-GRAINS												
(a) तृणधान्ये												
(a) Cereals -												
1	तांदूळ	102.6	119.8	152.9	137.9	124.9	163.9	124.3	121.84	128.99	138.25	Rice
2	गहू	96.0	117.8	187.5	158.8	183.3	297.4	273.0	237.65	154.79	90.40	Wheat
3	खरीप ज्वारी	127.8	51.7	139.5	136.1	149.7	195.7	185.7	42.86	42.06	32.70	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	123.6	48.3	105.2	77.4	106.9	150.2	114.0	122.08	75.26	53.71	Rabi Jawar
5	ए पूर्णा ज्वारी	124.0	50.5	126.9	109.3	133.1	166.9	144.5	70.47	53.63	40.02	Total Jawar
6	बाजरी	97.0	131.1	144.2	80.0	106.0	211.8	195.9	155.52	113.98	57.74	Bajri
7	बार्ली	83.1	75.6	133.5	127.3	143.0	134.9	133.5	188.68	N.A.	N.A.	Barley
8	मका	99.5	79.6	245.3	190.4	116.0	219.2	131.3	2180.79	2059.02	1532.82	Maize
9	नाचणी	100.2	115.6	128.0	159.2	152.9	145.3	112.3	55.50	65.18	61.70	Ragi
10	कोद्रा	92.2	96.4	103.4	102.5	95.2	129.1	131.5	23.58	N.A.	N.A.	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	94.9	91.2	100.3	113.9	110.9	182.7	169.8	24.72	*267.14	*248.22	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	111.8	88.2	143.9	121.3	133.8	189.6	156.1	134.15	112.11	88.03	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-												
(b) Pulses-												
	हरभरा	113.1	94.6	118.7	111.6	130.3	218.3	176.0	790.72	521.29	643.21	Gram
	तूर	181.8	89.0	101.8	122.7	121.3	171.6	123.9	245.25	218.95	228.54	Tur
	इतर कडधान्ये	107.1	77.1	75.7	134.6	106.6	178.4	137.9	196.49	139.51	106.86	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	139.0	84.4	94.9	125.2	116.3	184.1	137.0	305.61	234.73	245.91	Total-Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	116.4	87.5	134.7	122.1	130.6	188.2	151.1	168.14	136.42	119.33	Total-Food-grains

II अन्नधान्येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) गळिताची धान्ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूग	107.7	94.5	105.9	102.9	138.9	154.3	139.6	76.31	60.86	39.96	Groundnut
2	तीळ	113.2	73.8	96.5	112.6	123.0	154.9	113.1	58.29	43.66	25.27	Sesamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	131.4	90.3	119.4	123.9	115.5	162.5	131.5	22.50	20.42	18.34	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	104.7	132.1	187.0	224.2	173.7	159.8	149.2	341.67	288.50	387.84	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	96.6	81.5	263.83	123.38	40.51	Sunflower
एकूण गळितांची धान्ये		109.4	93.2	107.1	106.1	135.5	154.8	136.7	82.56	60.49	37.62	Total Oil Seeds

(b) तंतू पिके-

(b) Fibres

1	कापूस	134.7	35.4	95.7	145.4	110.2	191.6	117.9	512.31	467.59	448.76	Cotton
2	अंबाडी	158.6	54.7	98.1	88.4	140.8	83.4	83.2	26.38	N.A.	0.00	Mesta
एकूण तंतू पिके		134.8	35.5	95.7	145.2	110.3	191.5	117.8	510.35	465.70	446.96	Total-Fibres

(c) संकीर्ण-

(c) Miscellaneous

1	ऊस	101.5	106.6	100.9	103.9	103.3	97.5	90.2	323.06	337.26	292.53	Sugarcane
2	तंबाखू	122.5	112.9	143.7	195.5	184.0	300.6	288.6	32.67	N.A.	N.A.	Tobacco
3	बटाटे	108.6	105.5	113.0	125.1	117.7	109.4	110.6	N.A.	N.A.	N.A.	Potato
4	मिरची	100.5	75.9	90.9	88.7	86.0	99.8	98.1	N.A.	N.A.	N.A.	Chillies
एकूण संकीर्ण		101.9	103.2	108.6	103.3	102.6	98.0	90.8	297.15	310.04	268.92	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येत्तर		110.3	83.4	106.5	109.9	107.8	110.7	95.9	300.35	294.40	261.51	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		113.8	87.9	120.9	116.1	119.2	139.7	116.2	230.73	211.21	186.64	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.12

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)
(Area in thousand hectares)

बांधबंदिस्ती केलेली जमीन / Area bounded											
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	2003- 04	2004- 05	2005- 06	2006- 07	2007- 08	2008- 09	2009- 10	2010- 11	2012- 13	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	}	--	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	0.04	0.04	0.05	0.06	Thane
4	रायगड	0.01	...	0.01	0.01	0.02	0.04	Raigad
5	रत्नागिरी	0.02	0	0.01	0.00	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.01	0	0.01	0.00	Sindhudurg
7	नाशिक	0.01	0.03	0.04	0.12	Nashik
8	धुळे	0.14	0.21	0.03	0.02	0.03	0.11	Dhule
9	नंदुरबार	0.01	0.42	0.03	0.02	0.04	0.22	Nandurbar
10	जळगाव	...	0.03	0.04	0.13	1.26	0.03	0.02	0.03	0.05	Jalgaon
11	अहमदनगर	3.36	85.98	32.47	1.68	3.81	0.08	0.03	0.05	0.13	Ahmednagar
12	पुणे	...	0.03	5.64	0.27	0.37	4	0.01	0.04	0.06	Pune
13	सातारा	0.03	1.43	0.06	0.02	0.08	0.03	Satara
14	सांगली	3.28	1.95	6.93	0.04	0.03	0.09	0.12	Sangli
15	सोलापूर	4.13	138.9	148.94	1.16	5.45	0.07	0.03	0.05	0.28	Solapur
16	कोल्हापूर	0.03	0.02	0.04	0.006	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5.74	8.52	10.46	3.79	5.32	0.04	0.04	0.03	0.01	Aurangabad
18	जालना	8.18	14.34	0.79	21.1	80.44	0.04	0.04	0.05	0.22	Jalna
19	परभणी	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.05	0.03	0.03	0.35	Parbhani
20	हिंगोली	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.03	0.02	0.03	0.15	Hingoli
21	बीड	3.01	5.55	16.53	1.27	13.68	0.03	0.02	0.02	0.23	Beed
22	नांदेड	2.23	2.91	10.92	8.92	5.09	0.03	0.05	0.04	0.32	Nanded
23	उस्मानाबाद	56.57	3.32	39.61	11.47	25.73	0.03	0.03	0.02	0.22	Osmanabad
24	लातूर	23.59	46.16	36.22	56.08	104.33	0.03	0.02	0.02	0.21	Latur
25	बुलढाणा	0.19	0.01	2.2	6.28	17.5	0.07	0.05	0.02	0.24	Buldhana
26	अकोला	8.99	11.66	15.19	11.01	36.64	0.05	0.02	0.03	0.06	Akola
27	वाशिम	6.98	13.85	17.45	8.54	16.34	0.05	0.04	0.03	0.08	Washim
28	अमरावती	0.34	0.32	0.19	0.06	4.78	0.05	0.05	0.02	0.15	Amravati
29	यवतमाळ	1.25	3.41	2.76	7.84	21.65	0.07	0.05	0.01	0.10	Yavatmal
30	वर्धा	3.79	4.34	4.92	4.1	5.43	0.05	0.03	0.02	0.02	Wardha
31	नागपूर	0.79	1.01	0.22	0.5	1.47	0.02	0.03	0.04	0.06	Nagpur
32	भंडारा	0	0.01	0.01	0.001	Bhandara
33	गोंदिया	6.98	13.85	17.45	8.54	0	0.01	0.01	0.02	0.001	Gondiya
34	चंद्रपूर	0.04	0.06	0.05	...	0.79	0.03	0.01	0.02	0.04	Chandrapur
35	गडचिरोली	0.03	0.01	0.01	0.003	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		139.11	702.23	362.4	152.93	407.69	1.21	0.85	1.08	3.691	Maharashtra State

*हजार हेक्टरपेक्षा कमी / Less than thousand hectares

टिप : १) जमीनीच्या बांधबंदिस्तांची माहिती 'संख्या' परिमाणाने आहे / Information of area bounded in 'Number' of completed units

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्रा क्रमांक/ TABLE No. 12.13

वहतीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र

No. of operational Holdings and area operated

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(आकडे शंभरात/Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai } Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	
3	ठाणे	2726	3808	69	87	1	6	2796	3901	Thane
4	रायगड	3056	3324	52	42	8	15	3116	3381	Raigad
5	रत्नागिरी	4374	5374	160	232	4	10	4538	5616	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2735	2732	34	23	17	36	2786	2791	Sindhudurg
7	नाशिक	6238	9512	175	273	14	44	6427	9829	Nashik
8	धुळे	2212	3936	147	281	1	6	2360	4223	Dhule
9	नंदुरबार	1363	2706	104	224	4	22	1471	2952	Nandurbar
10	जळगाव	4025	7129	352	621	9	22	4386	7772	Jalgaon
11	अहमदनगर	9270	12070	272	395	19	118	9561	12583	Ahmednagar
12	पुणे	7323	9908	93	125	16	74	7432	10107	Pune
13	सातारा	7666	5802	929	603	28	58	8623	6463	Satara
14	सांगली	5351	6693	21	32	15	34	5387	6759	Sangli
15	सोलापूर	6172	11585	498	953	9	67	6679	12605	Solapur
16	कोल्हापूर	6277	4486	73	50	33	42	6383	4578	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5212	6802	85	112	1	4	5298	6918	Aurangabad
18	जालना	4098	5902	3	4	3	21	4104	5927	Jalna
19	परभणी	3337	5420	140	223	2	40	3479	5683	Parbhani
20	हिंगोली	2100	3536	30	47	1	6	2131	3589	Hingoli
21	बीड	6516	8645	0	0	2	17	6518	8662	Beed
22	नांदेड	5812	8236	8	10	2	24	5822	8270	Nanded
23	उस्मानाबाद	3522	6821	43	88	1	26	3566	6935	Osmanabad
24	लातूर	3786	6233	101	169	2	5	3889	6407	Latur
25	बुलढाणा	4158	6691	136	231	8	51	4302	6973	Buldhana
26	अकोला	2302	3915	107	192	14	81	2423	4188	Akola
27	वाशिम	1905	3608	55	115	4	23	1964	3746	Washim
28	अमरावती	3856	6583	288	534	14	59	4158	7176	Amravati
29	यवतमाळ	3500	7669	284	701	3	10	3787	8380	Yavatmal
30	वर्धा	1847	4093	107	253	8	40	1962	4386	Wardha
31	नागपूर	2512	4699	170	376	4	17	2686	5092	Nagpur
32	भंडारा	1842	1697	344	375	1	4	2187	2076	Bhandara
33	गोंदिया	1535	1296	841	766	1	4	2377	2066	Gondiya
34	चंद्रपूर	2010	3547	1031	1857	1	5	3042	5409	Chandrapur
35	गडचिरोली	1002	1587	346	639	1	1	1349	2227	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		129640	186045	7098	10633	251	992	136989	197670	Maharashtra State

आधार : कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Agriculture Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

Table No. 12.1
Land Utilisation in Maharashtra 2012-13 (Estimated)

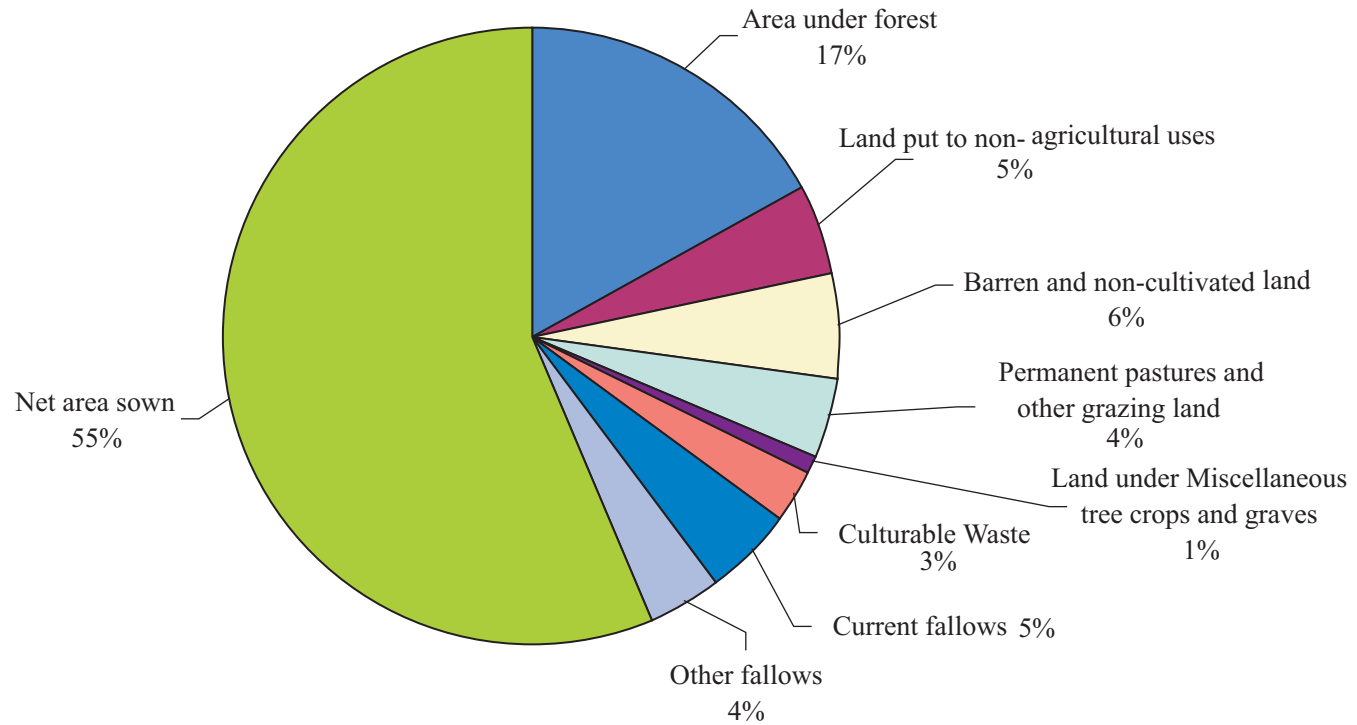
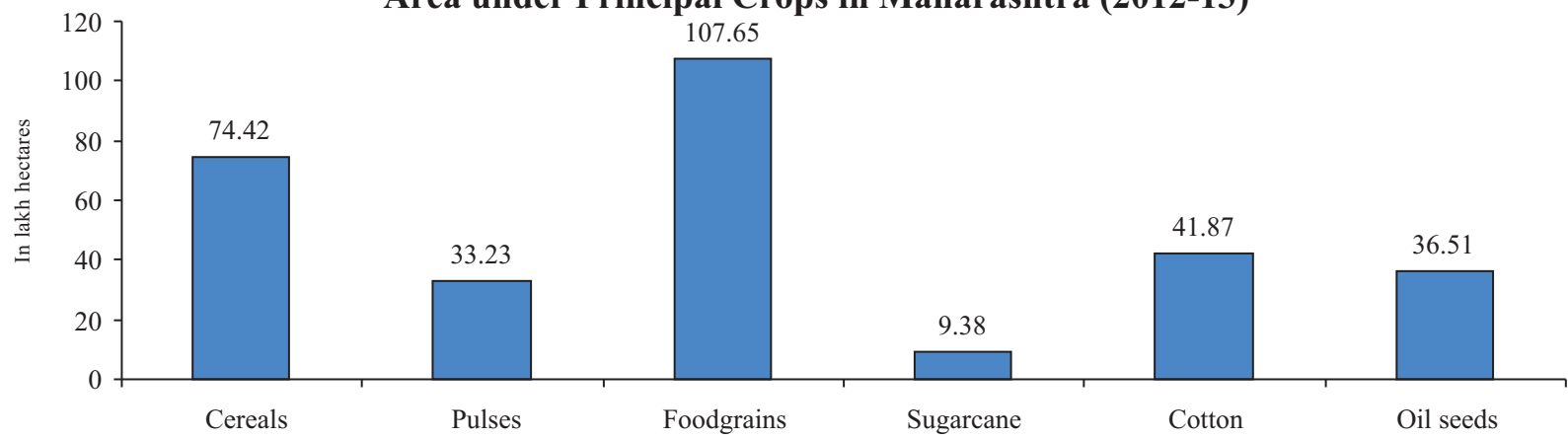

Table No. 12.2
Area under Principal Crops in Maharashtra (2012-13)

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र
Area irrigated by different sources of irrigation
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in 00' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated by			सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area of Crops Irrigated (6)	District (2)
		भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation (3)	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation (4)	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net irrigated Area (5)		
1	मुंबई	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	---	Mumbai Suburban
3	ठाणे	54	138	192	213	Thane
4	रायगड	56	93	149	174	Raigad
5	रत्नागिरी	38	56	94	104	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	77	92	169	202	Sindhudurg
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule
9	नंदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad
18	जालना	82	498	580	920	Jalna
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad
24	लातूर	121	478	599	652	Latur
25	बुलढाणा	44	351	395	466	Buldhana
26	अकोला	38	150	188	262	Akola
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara
33	गोंदिया	670	315	985	1,107	Gondiya
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	9,875	22,616	32,491	38,522	Maharashtra State

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

जिल्हावार सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र
Gross area irrigated and gross cropped area
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र	एकूण सिंचित क्षेत्र	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	निव्वळ सिंचित क्षेत्र	पिकांखालील स्थूल क्षेत्राची टक्केवारी	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थूल सिंचित क्षेत्र X १०० Gross Irrigated area x 100	
Serial No.		Gross cropped area	Gross Irrigated area	Percentage to State Total	Net Irrigated area	Percentage of gross irrigated area to cropped area	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane
4	रायगड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad
5	रत्नागिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg
7	नाशिक	9,125	2,472	6.42	2,067	27.09	119.59	Nashik
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar
10	जळगाव	9,738	1,633	4.24	1,458	16.77	112.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13,950	3,939	10.23	3,610	28.24	109.11	Ahmednagar
12	पुणे	11,730	3,200	8.31	2,699	27.28	118.56	Pune
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1,786	32.14	129.68	Satara
14	सांगली	8,029	1,594	4.14	1,441	19.85	110.62	Sangli
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2,579	25.23	114.85	Solapur
16	कोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1,286	23.80	105.13	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8,522	1,467	3.81	1,222	17.21	120.05	Aurangabad
18	जालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna
19	परभणी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2,060	24.54	118.93	Beed
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,139	1,333	3.46	1,076	16.38	123.88	Osmanabad
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur
25	बुलढाणा	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana
26	अकोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola
27	वाशिम	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati
29	यवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha
31	नागपूर	6,152	1,340	3.48	1,090	21.78	122.94	Nagpur
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara
33	गोंदिया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1,069	23.12	110.76	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,16,185	38,522	100.00	32,491	17.82	118.56	Maharashtra State

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(2000)

अनु.क्र.	जिल्हे	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	बार्ली	मका	नाचणी	हरभरा
Sr. No.		Rice	Wheat	Jowar	Bajri	Barley	Maize	Ragi	Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई
2	मुंबई उपनगर
3	ठाणे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायगड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	44	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	नंदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळगाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमदनगर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुणे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांगली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	कोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंगाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जालना	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभणी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	नांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मानाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाणा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अकोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	नागपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	गोंदिया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	गडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	4,220	5,723	5,224	956	0	511	0	2,302

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION**TABLE No. 13.3****Irrigated area under different crops
-01)**(शंभर हेक्टरात)
(in '100' Hectares)

तूर	मिरची	रूस	एकूण अन्न पिके	कापूस	भूईमूग	तंबाखू	सर्व अन्नोत्तर पिके	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	District
Tur	Chillies	Sugarcane	All Food Crops	Cotton	Groundnut	Tobacco	All Non-Food Crops	Total irrigated area (gross)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	32	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	33	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	45	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	124	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	219	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	100	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	119	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	283	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	454	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	378	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	447	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	217	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	149	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	130	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	132	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	144	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	127	645	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	130	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	535	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	109	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	130	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	61	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	52	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	34	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	15	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	34	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	118	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	14	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	37	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	10	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	5	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	13	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	4	607	Gadchiroli
180	1,109	6,801	34,088	1,013	1,156	11	4,434	38,522	Maharashtra State

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.4

बागायती विहिरींची एकूण संख्या Total Number of Irrigation Wells (2012-13)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विहिरींची संख्या No. of wells			एकूण Total	District
		वापरात असलेल्या In use	वापरात नसलेल्या Not in use			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	मुंबई	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	4,236	0	4,236	Thane	
4	रायगड	8,193	7	8,200	Raigad	
5	रत्नागिरी	3,485	304	3,789	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	2,982	1,750	4,732	Sindhudurg	
7	नाशिक	6,06,530	2,971	6,09,501	Nashik	
8	धुळे	6,183	734	6,917	Dhule	
9	नंदुरबार	14,681	78	14,759	Nandurbar	
10	जळगाव	44,052	983	45,035	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1,19,053	2,203	1,21,256	Ahmednagar	
12	पुणे	1,72,012	369	1,72,381	Pune	
13	सातारा	93,680	1,444	95,124	Satara	
14	सांगली	1,40,410	2,268	1,42,678	Sangli	
15	सोलापूर	1,14,927	406	1,15,333	Solapur	
16	कोल्हापूर	25,318	391	25,709	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	67,115	635	67,750	Aurangabad	
18	जालना	10,426	117	10,543	Jalna	
19	परभणी	4,782	180	4,962	Parbhani	
20	हिंगोली	2,555	69	2,624	Hingoli	
21	बीड	82,817	142	82,959	Beed	
22	नांदेड	4,593	44	4,637	Nanded	
23	उस्मानाबाद	37,789	3,803	41,592	Osmanabad	
24	लातूर	16,458	210	16,668	Latur	
25	बुलढाणा	49,322	4,394	53,716	Buldhana	
26	अकोला	6,041	528	6,569	Akola	
27	वाशिम	4,871	90	4,961	Washim	
28	अमरावती	97,301	330	97,631	Amravati	
29	यवतमाळ	14,929	695	15,624	Yavatmal	
30	वर्धा	11,057	873	11,930	Wardha	
31	नागपूर	10,136	764	10,900	Nagpur	
32	भंडारा	11,009	42	11,051	Bhandara	
33	गोंदिया	18,455	559	19,014	Gondiya	
34	चंद्रपूर	9,873	712	10,585	Chandrapur	
35	गडचिरोली	5,163	707	5,870	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		18,20,434	28,802	18,49,236	Maharashtra State	

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र Irrigation potential created and actual Irrigated area (2012 - 13)

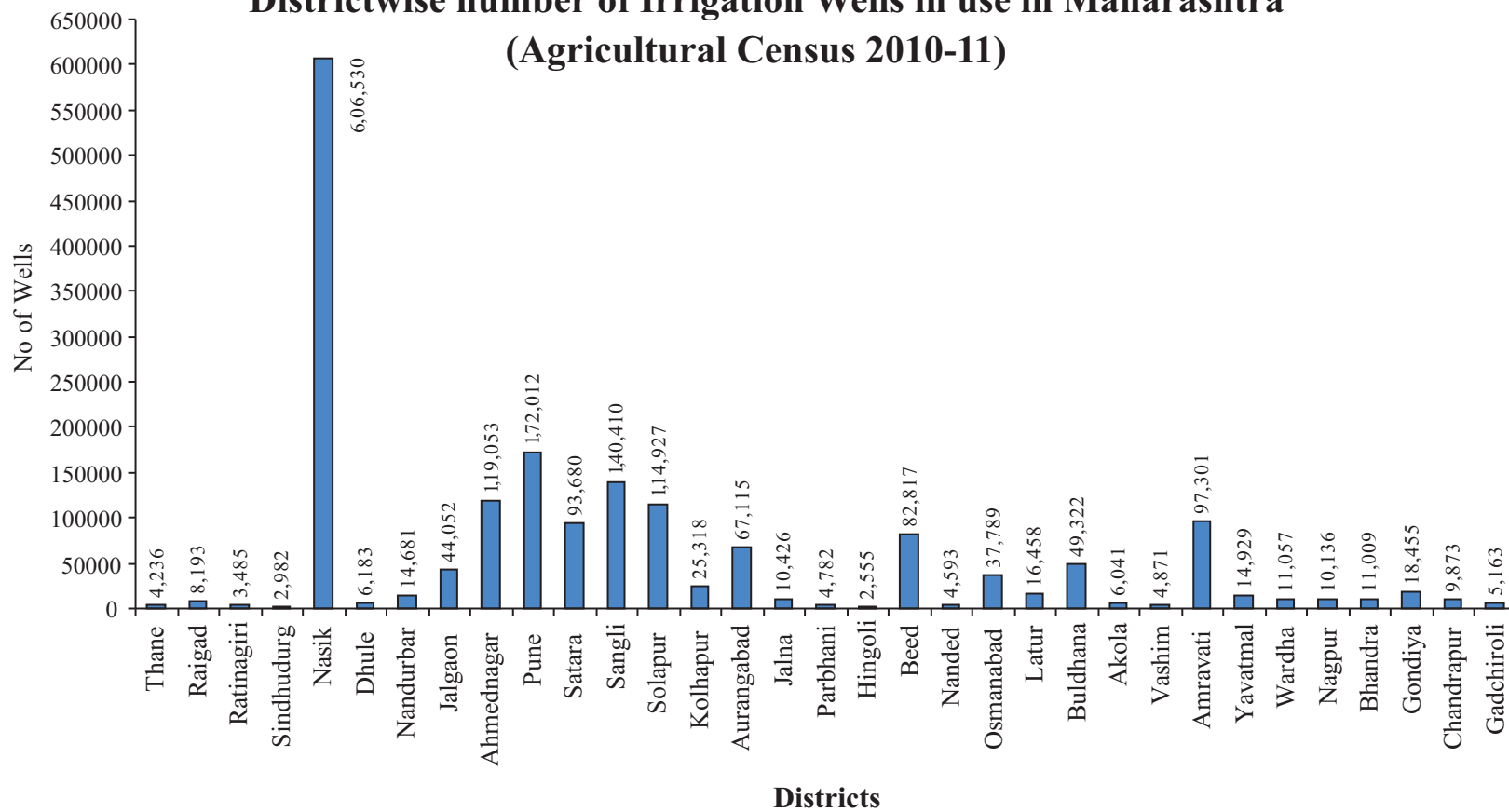
(आकडे हजार हेक्टरात)

(Figure in thousand hectares)

अनु. क्र.	जिल्हे	जून, २०१२ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June, 2012				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २०१२-१३ Actual Irrigated Area 2012-13				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of Irrigated to potential created area	District
		मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण		
(1)	(2)	Major Projects (3)	Medium Project (4)	Minor Project & Lift Irrigation (5)	Total (6)	Major Projects (7)	Medium Project (8)	Minor Project & lift Irrigation (9)	Total (10)	(11)	
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	36.95	3.07	6.79	46.81	3.68	0.6	1.9	6.18	13.20	Thane
4	रायगड	9.07	5.2	7.18	21.45	0.87	0.18	1.39	2.44	11.38	Raigad
5	रत्नागिरी	0.00	6.02	12.41	18.43	0.00	0.09	0.26	0.35	1.90	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7.29	4.05	4.47	15.81	0.12	0.11	0.54	0.77	4.87	Sindhudurg
7	नाशिक	128.91	39.48	49.47	217.86	89.46	11.51	19.55	120.52	55.32	Nashik
8	धुळे	0.00	62.13	46.51	108.64	0.00	34.85	8.04	42.89	39.48	Dhule
9	नंदुरबार	0.00	31.90	56.87	88.77	0.00	19.99	9.11	29.1	32.78	Nandurbar
10	जळगाव	130.8	57.76	36.86	225.42	45.8	34.47	8.59	88.86	39.42	Jalgaon
11	अहमदनगर	235.32	28.05	90.38	353.75	219.33	5.87	11.43	236.63	66.89	Ahmednagar
12	पुणे	250.68	29.25	124.54	404.47	248.88	16.15	107.35	372.38	92.07	Pune
13	सातारा	171.69	23.27	24.45	219.41	164.62	3.54	28.38	196.54	89.58	Satara
14	सांगली	194.83	19.63	69.77	284.23	38.63	1.75	112.15	152.53	53.66	Sangli
15	सोलापूर	276.29	33.86	70.73	380.88	265.97	5.46	14.24	285.67	75.00	Solapur
16	कोल्हापूर	186.79	89.62	36.15	312.56	119.07	57.99	27.02	204.08	65.29	Kolhapur
17	औरंगाबाद	50.16	40.87	42.61	133.64	12.66	0.88	0.91	14.45	10.81	Aurangabad
18	जालना	43.22	16.05	36.4	95.67	4.52	0.29	0.84	5.65	5.91	Jalna
19	परभणी	172.73	7.54	14.47	194.74	21.02	4.22	2.61	27.85	14.30	Parbhani
20	हिंगोली	38.75	0.00	13.17	51.92	17.77	0.00	2.84	20.61	39.70	Hingoli
21	बीड	79.63	29.79	69.74	179.16	6.31	1.09	1.40	8.8	4.91	Beed
22	नांदेड	131.66	22.43	51.15	205.24	47.09	3.6	7.23	57.92	28.22	Nanded
23	उस्मानाबाद	16.62	30.31	73.99	120.92	0.43	0.77	1.19	2.39	1.98	Osmanabad
24	लातूर	30.3	24.95	66.85	122.1	0.85	3.19	15.72	19.76	16.18	Latur
25	बुलढाणा	40.23	22.36	33.98	96.57	0.81	1.14	2.79	4.74	4.91	Buldhana
26	अकोला	22.80	21.9	12.77	57.47	10.42	7.44	5.27	23.13	40.25	Akola
27	वाशिम	0.94	6.63	42.79	50.36	0	3.26	14.81	18.07	35.88	Washim
28	अमरावती	55.23	29.79	24.22	109.24	25.03	11.47	11.00	47.5	43.48	Amravati
29	यवतमाळ	85.34	42.54	44.73	172.61	27.61	21.12	16.17	64.9	37.60	Yavatmal
30	वर्धा	64.28	32.16	11.71	108.15	26.75	11.94	3.10	41.79	38.64	Wardha
31	नागपूर	90.42	35.15	39.59	165.16	88.32	22.33	13.64	124.29	75.25	Nagpur
32	भंडारा	61.57	11.82	42.61	116	35.23	13.63	15.45	64.31	55.44	Bhandara
33	गोंदिया	53.36	30.85	32.22	116.43	39.34	24.31	18.08	81.73	70.20	Gondiya
34	चंद्रपूर	22.17	28.63	39.54	90.34	16.14	19.93	19.26	55.33	61.25	Chandrapur
35	गडचिरोली	30.44	0.00	11.09	41.53	21.6	0.00	4.72	26.32	63.38	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,718.47	867.06	1,340.21	4,925.74	1,598.33	343.17	506.98	2,448.48	49.71	Maharashtra State

Table No. 13.4

**Districtwise number of Irrigation Wells in use in Maharashtra
(Agricultural Census 2010-11)**

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२. २०१२ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातील पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 2012 Livestock Census. These are quinquennial census conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

		गाई/बैल /Cattle							
		दिड वर्षांवरील बैल/ Males over 1 & 1/2 years					अडीच वर्षांवरील गाई Females over 2 & 1/2 years		
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	पैदाशीसाठी व			इतर Others	एकूण Total	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न	
		केवळ पैदाशीसाठी Used for breeding only	कामासाठी उपयोगात Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता Used for work only				व्यायलेल्या Dry and not calved even once	इतर Others
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई								
2	मुंबई उपनगर	115	172	96	35	418	2,220	702	199
3	ठाणे	5,475	41,127	1,56,135	4,107	2,06,844	58,780	52,231	3,128
4	रायगड	3,319	17,870	76,617	2,923	1,00,729	38,111	23,457	1,192
5	रत्नागिरी	3,042	30,805	1,28,503	2,296	1,64,646	43,321	35,747	1,689
6	सिंधुदुर्ग	996	5,557	67,821	1,305	75,679	19,853	15,644	921
7	नाशिक	11,952	15,527	3,59,168	5,021	3,91,668	1,98,952	1,63,190	6,665
8	धुळे	3,968	2,766	1,73,154	1,260	1,81,148	54,915	45,690	698
9	नंदुरबार	1,992	28,769	1,49,823	1,075	1,81,659	44,023	43,280	1,529
10	जळगाव	8,596	6,605	2,61,746	3,855	2,80,802	92,355	60,084	2,054
11	अहमदनगर	5,072	9,410	2,51,535	2,324	2,68,341	4,72,165	2,46,421	12,143
12	पुणे	4,853	10,379	1,46,313	6,798	1,68,343	2,56,186	1,16,061	4,729
13	सातारा	1,874	3,186	79,483	1,346	85,889	1,22,026	58,818	3,845
14	सांगली	2,647	3,448	59,674	645	66,414	1,17,075	61,544	1,713
15	सोलापूर	11,996	11,001	1,16,257	1,741	1,40,995	2,30,808	1,30,650	4,121
16	कोल्हापूर	1,006	2,890	73,322	1,111	78,329	1,05,219	26,618	1,690
17	औरंगाबाद	4,650	7,988	2,48,411	2,520	2,63,569	1,04,530	77,101	1,910
18	जालना	3,379	8,137	2,12,004	1,864	2,25,384	56,548	44,774	1,486
19	परभणी	4,258	2,906	1,65,993	1,616	1,74,773	55,616	40,292	1,435
20	हिंगोली	3,825	2,379	1,26,776	1,251	1,34,231	43,614	35,219	622
21	बीड	3,832	16,009	2,56,996	2,629	2,79,466	99,961	71,025	1,967
22	नांदेड	6,423	5,352	2,38,240	2,727	2,52,742	1,17,925	87,594	4,183
23	उस्मानाबाद	4,064	10,038	1,21,244	669	1,36,015	81,728	42,478	2,007
24	लातूर	1,890	3,469	1,45,318	283	1,50,960	65,177	45,961	610
25	बुलढाणा	7,059	3,573	2,13,396	1,596	2,25,624	72,827	65,869	1,330
26	अकोला	5,613	3,325	97,441	1,305	1,07,684	42,791	41,997	996
27	वाशिम	2,856	1,954	98,596	435	1,03,841	39,541	35,933	1,175
28	अमरावती	9,422	13,585	1,76,885	1,690	2,01,582	90,845	80,758	2,355
29	यवतमाळ	9,868	6,531	2,75,881	1,573	2,93,853	1,03,494	1,20,210	3,673
30	वर्धा	4,008	2,615	1,06,481	415	1,13,519	48,682	46,840	3,895
31	नागपूर	7,025	3,000	1,59,396	2,354	1,71,775	81,768	69,091	1,965
32	भंडारा	3,369	1,398	86,251	1,092	92,110	34,432	38,584	1,161
33	गोंदिया	2,748	2,722	1,46,314	2,104	1,53,888	41,538	45,154	1,707
34	चंद्रपूर	8,863	4,585	2,37,745	1,500	2,52,693	61,798	60,426	1,480
35	गडचिरोली	9,445	10,457	2,10,703	3,904	2,34,509	58,563	68,089	4,943
महाराष्ट्र राज्य		1,69,500	2,99,535	54,23,718	67,369	59,60,122	31,57,387	21,97,532	85,216

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.1

Live-Stock in each District (2012)

गाई/बैल /Cattle		म्हशी-रेडे/Bufaloes							District
अडीच वर्षावरील गाई		दोन वर्षावरील रे							
Females over 2&1/2 years		Males over 2 years							
एकूण Total	वासरे Young stock	एकूण गाई - बैल Total Cattle	पैदाशीसाठी व				इतर Others	एकूण Total	
			केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेल Used for breeding only	कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only				
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)	
3,121	1,645	5,184	311	56	39	34	440	Mumbai Mumbai Suburban	
1,14,139	89,481	4,10,464	2,795	5,284	10,123	367	18,569	Thane	
62,760	60,437	2,23,926	1,377	1,929	5,337	164	8,807	Raigad	
80,757	73,909	3,19,312	670	2,159	4,520	69	7,418	Ratnagiri	
36,418	35,313	1,47,410	509	2,001	10,932	273	13,715	Sindhudurg	
3,68,807	2,55,402	10,15,877	3,637	2,292	30,170	151	36,250	Nashik	
1,01,303	73,752	3,56,203	1,811	154	177	17	2,159	Dhule	
88,832	66,416	3,36,907	1,478	376	214	34	2,102	Nandurbar	
1,54,493	1,16,918	5,52,213	3,477	305	349	286	4,417	Jalgaon	
7,30,729	4,28,115	14,27,185	1,889	533	2,418	95	4,935	Ahmednagar	
3,76,976	2,17,942	7,63,261	3,161	831	866	103	4,961	Pune	
1,84,689	1,06,684	3,77,262	1,268	491	957	147	2,863	Satara	
1,80,332	94,801	3,41,547	1,809	851	1,501	182	4,343	Sangli	
3,65,579	2,23,887	7,30,461	4,090	1,538	2,655	332	8,615	Solapur	
1,33,527	63,257	2,75,113	1,552	1,244	7,189	134	10,119	Kolhapur	
1,83,541	1,35,547	5,82,657	1,508	291	196	64	2,059	Aurangabad	
1,02,808	86,070	4,14,262	1,083	147	299	53	1,582	Jalna	
97,343	85,224	3,57,340	1,165	48	187	40	1,440	Parbhani	
79,455	62,305	2,75,991	670	104	50	53	877	Hingoli	
1,72,953	1,29,661	5,82,080	2,338	559	582	313	3,792	Beed	
2,09,702	1,87,859	6,50,303	1,737	168	226	104	2,235	Nanded	
1,26,213	92,700	3,54,928	1,465	241	555	81	2,342	Osmanabad	
1,11,748	98,617	3,61,325	771	130	136	14	1,051	Latur	
1,40,026	1,14,008	4,79,658	1,548	177	288	66	2,079	Buldhana	
85,784	75,875	2,69,343	902	236	91	95	1,324	Akola	
76,649	62,576	2,43,066	790	59	73	34	956	Washim	
1,73,958	1,60,486	5,36,026	3,296	290	396	106	4,088	Amravati	
2,27,377	1,98,971	7,20,201	1,777	77	143	73	2,070	Yavatmal	
99,417	91,423	3,04,359	1,578	41	49	45	1,713	Wardha	
1,52,824	1,44,308	4,68,907	2,894	439	432	127	3,892	Nagpur	
74,177	72,487	2,38,774	1,248	204	978	144	2,574	Bhandara	
88,399	95,306	3,37,593	1,133	626	13,119	374	15,252	Gondiya	
1,23,704	1,40,150	5,16,547	1,443	232	471	105	2,251	Chandrapur	
1,31,595	1,42,418	5,08,522	1,666	1,258	31,456	292	34,672	Gadchiroli	
54,40,135	40,83,950	1,54,84,207	58,846	25,371	1,27,174	4,571	2,15,962	Maharashtra State	

		म्हशी-रेडे / Buffaloes							
		तीन वर्षावरील म्हशी Females over 3 years					रेडके	एकूण म्हशी-रेडे	मेंढरे
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	दुमत्या In milk (19)	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once (20)	इतर Others (21)	एकूण Total (22)	Young Stock (23)	Total buffaloes (24)	Sheep (25)	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	
1	मुंबई	26,416	1,488	146	28,050	1,698	30,188	312	
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	1,01,290	25,546	1,426	1,28,262	40,316	1,87,147	2,387	
4	रायगड	26,053	11,198	418	37,669	22,248	68,724	677	
5	रत्नागिरी	14,162	7,628	359	22,149	14,249	43,816	127	
6	सिंधुदुर्ग	16,440	13,923	432	30,795	22,425	66,935	11	
7	नाशिक	83,109	46,653	2,166	1,31,928	69,343	2,37,521	3,56,489	
8	धुळे	34,129	25,753	1,441	61,323	36,706	1,00,188	2,06,789	
9	नंदुरबार	23,368	18,699	664	42,731	27,267	72,100	15,276	
10	जळगाव	98,587	55,343	2,317	1,56,247	96,828	2,57,492	38,156	
11	अहमदनगर	83,045	52,235	5,404	1,40,684	75,744	2,21,363	3,61,826	
12	पुणे	1,31,877	58,504	1,069	1,91,450	97,760	2,94,171	3,03,909	
13	सातारा	1,41,578	74,747	3,268	2,19,593	1,30,388	3,52,844	2,64,221	
14	सांगली	1,97,226	1,05,089	1,838	3,04,153	1,84,137	4,92,633	1,57,390	
15	सोलापूर	1,68,843	91,733	1,939	2,62,515	1,78,435	4,49,565	1,86,059	
16	कोल्हापूर	3,09,827	98,966	3,634	4,12,427	1,90,452	6,12,998	1,04,130	
17	औरंगाबाद	35,812	22,996	85	58,893	32,571	93,523	88,219	
18	जालना	26,389	20,352	495	47,236	30,326	79,144	25,669	
19	परभणी	34,228	21,769	831	56,828	38,495	96,763	25,902	
20	हिंगोली	23,679	17,177	217	41,073	24,373	66,323	6,607	
21	बीड	79,768	59,338	1,390	1,40,496	95,996	2,40,284	66,211	
22	नांदेड	75,561	40,978	1,018	1,17,557	91,929	2,11,721	41,173	
23	उस्मानाबाद	64,744	35,913	1,296	1,01,953	68,269	1,72,564	31,524	
24	लातूर	80,424	50,503	793	1,31,720	99,813	2,32,584	35,901	
25	बुलढाणा	45,360	30,074	519	75,953	41,586	1,19,618	1,05,618	
26	अकोला	20,946	11,442	390	32,778	15,353	49,455	4,657	
27	वाशिम	25,407	14,015	125	39,547	22,012	62,515	10,610	
28	अमरावती	45,333	28,004	841	74,178	46,850	1,25,116	70,212	
29	यवतमाळ	31,232	24,395	411	56,038	38,112	96,220	24,661	
30	वर्धा	14,671	12,001	575	27,247	19,833	48,793	1,685	
31	नागपूर	28,668	17,587	607	46,862	33,253	84,007	7,713	
32	भंडारा	22,995	22,127	578	45,700	41,887	90,161	2,684	
33	गोंदिया	19,659	15,941	848	36,448	36,353	88,053	2,579	
34	चंद्रपूर	20,846	16,751	421	38,018	33,222	73,491	23,773	
35	गडचिरोली	10,318	9,351	944	20,613	21,087	76,372	7,224	
महाराष्ट्र राज्य		21,61,990	11,58,219	38,905	33,59,114	20,19,316	55,94,392	25,80,381	

TABLE No. 14.1- Contd.

शेळ्या Goats	घोडे-शिंंगरे Horse and ponies	इतर जनावरे Other live-stock	एकूण पशुधन Total live-stock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total poultry	कुत्रे Dogs	कुत्र्यांचा समावेश	District
						करून एकूण पशुधन Total live- stock including dogs (32)	
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
10,626	1,643	753	48,706	86,125	32,832	81,538	Mumbai Mumbai Suburban
2,02,259	1,010	8,282	8,11,549	50,01,067	51,439	8,62,988	Thane
87,457	902	1,532	3,83,218	38,30,918	39,349	4,22,567	Raigad
33,071	21	452	3,96,799	8,24,703	13,527	4,10,326	Ratnagiri
28,125	15	1,732	2,44,228	7,69,151	27,204	2,71,432	Sindhudurg
5,99,813	5,957	30,816	22,46,473	158,80,283	1,28,767	23,75,240	Nashik
2,75,690	4,055	31,370	9,74,295	10,84,010	7,284	9,81,579	Dhule
2,72,753	653	11,387	7,09,076	9,63,562	3,128	7,12,204	Nandurbar
3,49,130	1,609	21,016	12,19,616	6,72,888	9,826	12,29,442	Jalgaon
7,92,010	3,789	15,370	28,21,543	89,73,914	1,09,034	29,30,577	Ahmednagar
3,94,723	5,413	10,971	17,72,448	1,85,37,999	1,00,481	18,72,929	Pune
3,09,011	1,843	6,105	13,11,286	39,79,611	64,264	13,75,550	Satara
3,24,632	920	5,469	13,22,591	30,27,382	60,132	13,82,723	Sangli
7,06,406	1,636	17,194	20,91,321	22,52,238	78,017	21,69,338	Solapur
1,62,503	1,815	4,804	11,61,363	31,99,328	43,767	12,05,130	Kolhapur
3,03,013	1,062	17,581	10,86,055	6,33,330	34,803	11,20,858	Aurangabad
1,83,603	315	18,828	7,21,821	4,27,425	29,998	7,51,819	Jalna
1,33,657	235	7,891	6,21,788	1,68,360	19,337	6,41,125	Parbhani
1,11,210	52	3,137	4,63,320	1,50,765	17,425	4,80,745	Hingoli
3,36,223	610	12,916	12,38,324	9,77,573	53,089	12,91,413	Beed
2,53,302	325	19,643	11,76,467	4,61,485	35,719	12,12,186	Nanded
1,78,660	223	5,451	7,43,350	4,11,307	27,314	7,70,664	Osmanabad
1,22,615	220	9,913	7,62,558	4,83,662	26,530	7,89,088	Latur
2,63,606	395	11,981	9,80,876	2,70,858	23,574	10,04,450	Buldhana
1,34,681	438	7,339	4,65,913	77,516	11,008	4,76,921	Akola
1,32,502	258	10,078	4,59,029	1,20,477	16,511	4,75,540	Washim
2,92,007	633	7,722	10,31,716	6,64,524	22,905	10,54,621	Amravati
2,99,257	816	4,088	11,45,243	6,40,091	33,050	11,78,293	Yavatmal
1,30,342	58	2,893	4,88,130	2,67,178	18,620	5,06,750	Wardha
2,65,340	278	7,216	8,33,461	10,40,973	48,743	8,82,204	Nagpur
1,61,528	23	253	4,93,423	2,70,259	10,356	5,03,779	Bhandara
1,55,566	42	1,335	5,85,168	3,78,726	12,178	5,97,346	Gnodiya
2,29,416	17	2,801	8,46,045	5,75,372	30,063	8,76,108	Chandrapur
2,00,570	6	38,759	8,31,453	6,91,511	25,423	8,56,876	Gadchiroli
84,35,307	37,287	3,57,078	3,24,88,652	7,77,94,571	12,65,697	3,37,54,349	Maharashtra State

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा

Infrastructure facilities in Animal Husbandry

(2012-13)

अ.क्र Serial No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम रेतन केंद्रे	पशुवधगृहे	मेंढ्या व लोकर विस्तारित केंद्रे	गार्ड-बैल पैदास केंद्रे	कुक्कुट पालन केंद्रे	सुकरे पैदास केंद्र	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	1950-51	254 ***	-	-	210	-	4	-	-	
	1960-61	454 ***	-	36	298	12	15	-	-	
	1970-71	26	263	870	N.A.	12	15	-	-	
	1980-81	56	507	2,417	197	..	12	-	-	
	1990-91	31	815	3,602	387	2	12	20	-	
	1999-00	31	1,209	4,453	421	1	12	20	-	
	2000-01	31	1,353	4,524	338	1	12	20	-	
	2001-02	28	1,517	--	338	0	10	20	-	
	2011-12	29	1909	4856	336	10	8	4	-	
1	मुंबई	0	0	0	1	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	72	160	3	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	1	39	114	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	1	27	156	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	24	102	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	1	107	258	6	0	0	0	0	Nashik
8	धुळे	1	43	114	3	0	0	0	0	Dhule
9	नंदुरबार	1	50	104	4	0	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	1	89	188	13	1	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	81	232	7	0	1	0	0	Ahmednagar
12	पुणे	1	113	324	11	1	1	1	0	Pune
13	सातारा	1	64	193	4	1	0	0	0	Satara
14	सांगली	1	87	153	1	1	1	0	0	Sangli
15	सोलापूर	1	126	209	4	1	1	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर	1	96	178	15	0	0	1	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	43	122	14	1	0	1	0	Aurangabad
18	जालना	1	41	104	8	0	0	0	0	Jalna
19	परभणी	0	35	86	17	0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	1	26	68	11	0	1	0	0	Hingoli
21	बीड	1	61	161	13	1	0	0	0	Beed
22	नांदेड	1	79	184	17	1	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	44	101	2	1	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	1	36	129	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा	1	39	119	26	0	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	1	33	75	17	0	0	0	0	Akola
27	वाशिम	1	20	57	14	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	1	74	168	51	1	1	0	0	Amravati
29	यवतमाळ	1	54	202	25	0	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	1	31	110	6	0	1	0	0	Wardha

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
31	नागपूर	1	48	181	6	0	0	1	0	Nagpur
32	भंडारा	1	35	86	0	0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	1	55	107	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	36	161	10	0	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	108	155	7	0	1	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	32	1,916	4,861	316	10	8	4	0	Maharashtra State

टिप.- *1) यामध्ये शेतकी विद्यापीठा अंतर्गत असणाऱ्या परळ, परभणी व नागपूर येथील पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयांचा समावेश आहे
**2) लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा
***3) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशुवैद्यकीय रुग्णालयाचा यात समावेश आहे

Note.- * 1) Includes all Veterinary Hospitals are under Paral, Parbhani & Nagpur and are under agricultural University
**2) Wool Analysis Laboratory
***3) Includes both Hospitals and Dispensaries

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/
तक्ता क्रमांक/
पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/
(2012-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उपचार केलेली जनावरे Cases Treated	खच्ची केलेली जनावरे Castrations performed	लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed					
				घटसर्प Haemorrhagic septicaemia	फऱ्या Black Quarter	अँथॅक्स Anthrax	लाळ्या खुरकत Foot and mouth	कॉबड्याची देवी Fowl Pox	इन्टोरोटो- क्यामिया Enterate- xaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	419523	24427	83821	80004	500	1030585	141373	90837
4	रायगड	203230	14725	51998	18738	0	429941	169563	32104
5	रत्नागिरी	314214	9742	83837	57159	0	742579	84794	20542
6	सिंधुदुर्ग	236318	7207	50113	16334	0	455540	215013	4130
7	नाशिक	923494	48492	93556	97458	0	1208190	497135	129386
8	धुळे	417139	29769	181033	197379	0	729269	217282	229954
9	नंदुरबार	340435	22693	30284	75632	0	803997	51948	37467
10	जळगाव	785400	52042	215514	157327	0	1308540	81255	45123
11	अहमदनगर	1112594	80057	433290	418339	3200	1529077	254706	219437
12	पुणे	1091806	34272	264994	220266	6500	849179	271186	200594
13	सातारा	709136	13204	71133	125780	1371	527984	88482	127127
14	सांगली	678776	19466	126053	69526	0	1516564	60700	190420
15	सोलापूर	1165492	34152	199082	407474	0	1094413	203686	83783
16	कोल्हापूर	725338	21845	123480	108757	0	982901	79213	263513
17	औरंगाबाद	527660	30926	66002	234301	0	702385	48439	72204
18	जालना	254510	20470	88518	83165	0	825013	0	25674
19	परभणी	229258	16512	24312	18650	0	959769	13155	26836
20	हिंगोली	174670	10291	26767	31931	0	445737	12947	51375
21	बीड	392610	34734	36577	7572	1500	1640782	46443	29072
22	नांदेड	531509	33051	129509	218964	0	1463695	30196	84426
23	उस्मानाबाद	408954	18756	95564	91739	0	825387	74340	42429
24	लातूर	571587	33299	155848	187716	0	943750	890	38968
25	बुलढाणा	395731	26852	52778	55274	0	622067	3030	48831
26	अकोला	323090	13676	17257	12053	0	571218	56224	111956
27	वाशिम	150117	11693	51924	52944	0	368746	2790	15839
28	अमरावती	532242	33098	154578	148506	0	745228	45067	36825
29	यवतमाळ	524069	41402	130894	191286	0	1298452	30671	147264
30	वर्धा	254363	14333	42808	45925	0	595075	39680	42251
31	नागपूर	461030	31749	269680	198300	0	863490	13800	107850
32	भंडारा	249178	11463	111559	76768	0	553190	62000	51754
33	गोंदिया	218539	19105	128185	105652	0	700951	105385	102379
34	चंद्रपूर	381607	30560	162819	110516	1000	570105	8125	48771
35	गडचिरोली	356731	35659	167114	110657	0	648330	2200	50006
महाराष्ट्र राज्य		16060350	879722	3920881	4032092	14071	28552129	3011718	2809127

आधार .पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING**TABLE No. 14.3****Work Done By Veterinary Institutions****13)**

लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed						कृत्रिम रेतन केलेली जनावरे		नैसर्गिक रेतन केलेली जनावरे	District
रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	लासोटा Lasota	रेबीज Rabies	पी.पी.आर. PPR	इतर Other	एकूण Total	Animals covered by artificial inseminations		Animals covered by Nature services	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी /म्हशी Cows / Buffaloes	(2)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
191162	123325	23	303934	23118	2068682	11913	11657	N.A.	Thane
400505	97227	1664	76361	7314	1285415	9864	8563	N.A.	Raigad
370723	54070	580	21494	9079	1444857	12896	4794	N.A.	Ratnagiri
378712	64212	232	10077	9	1194372	9286	7316	N.A.	Sindhudurg
785950	302172	2317	651663	8196	3776023	96733	15715	N.A.	Nashik
424907	239568	343	243995	21040	2484770	24856	7526	N.A.	Dhule
447598	67187	7	185177	0	1699297	8691	5904	N.A.	Nandurbar
137744	53316	1334	296675	0	2296828	38014	20013	N.A.	Jalgaon
371054	179922	300	294638	14039	3718002	205244	24834	N.A.	Ahmednagar
643961	96131	1513	278679	244383	3077386	191852	45218	N.A.	Pune
483282	127825	868	240894	14869	1809615	109219	74441	N.A.	Satara
493427	53853	310	303260	5500	2819613	90578	108321	N.A.	Sangli
358513	186126	1783	690695	7743	3233298	128768	47052	N.A.	Solapur
145970	76611	627	137623	343627	2262322	56595	98443	N.A.	Kolhapur
80817	34295	235	175962	53941	1468581	64310	9108	N.A.	Aurangabad
29074	5950	130	127601	0	1185125	21157	6865	N.A.	Jalna
36944	26968	824	190105	2998	1300561	16949	9234	N.A.	Parbhani
30051	20564	108	92767	0	712247	8423	5149	N.A.	Hingoli
353983	131129	278	432625	1380	2681341	40447	18157	N.A.	Beed
37467	46727	142	79076	8811	2099013	27890	18347	N.A.	Nanded
103969	18681	419	97162	2459	1352149	52916	22060	N.A.	Osmanabad
81216	82868	1323	69660	0	1563309	47542	39094	N.A.	Latur
7326	7215	37	128692	100	925350	24423	15803	N.A.	Buldhana
52050	8000	160	253131	0	1082049	13682	9657	N.A.	Akola
6184	0	0	46157	0	544584	5903	5911	N.A.	Washim
80680	57373	682	97567	7695	1374201	29746	9955	N.A.	Amravati
29746	10267	310	67104	340	1906334	18343	10054	N.A.	Yavatmal
39650	0	533	218973	0	1024895	19392	2261	N.A.	Wardha
25400	100935	687	133430	173337	1886909	42639	3585	N.A.	Nagpur
99500	11000	155	103788	69	1069783	34983	4508	N.A.	Bhandara
104300	63765	15	55028	0	1365660	13792	2843	N.A.	Gondiya
77330	10440	1102	108310	3713	1102231	15253	6460	N.A.	Chandrapur
89911	1800	260	155450	595	1226323	8957	4394	N.A.	Gadchiroli
6999106	2359522	19301	6367753	955425	59041125	1501256	683242	N.A.	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या आणि त्यांची क्षमता Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their Capacity (2012-13)

अनु क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिन दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average Collection of milk (in lakhs Ltrs)	दूध प्रक्रिया संयंत्रे /Milk Plants		दूध शीतकरण केंद्र /Chilling Centre	
			संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	77	49.35	118	21.39
10	2002-03	42.49	78	51.25	121	22.36
11	2003-04	37.84	79	51.28	119	22.21
12	2004-05	38.10	80	51.30	119	22.21
13	2005-06	40.09	84	52.98	121	22.51
14	2006-07	39.69	85	53.08	121	22.51
15	2007-08	38.61	88	53.53	121	22.94
16	2008-09	39.17	72	76.62	125	22.96
17	2009-10	34.74	74	80.48	129	22.05
18	2010-11	35.57	68	77.68	139	27.07
19	2011-12	38.57	73	74.73	141	25.17
20	2012-13	40.79	77	84.27	139	25.00

आधार - दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई

Source - Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Warli, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

(2012 -

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या
No. of cases treated at the headquarter

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अंतरुग्ण In-patients						बाह्यरुग्ण Out-patients					
		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर												
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	328	101155	26868	9269	5448	143068
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	1593	60961	10063	7871	6548	87036
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	10	87888	8553	6718	3523	106692
6	सिंधुदुर्ग	0	4	0	0	0	4	1	76262	7674	15944	6541	106422
7	नाशिक	0	0	0	0	0	0	348	317351	58395	1183	9691	386968
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	217	125570	47960	2620	3167	179534
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	85	80018	25900	82	411	106496
10	जळगाव	0	0	0	0	0	0	189	191492	84723	88078	4740	369222
11	अहमदनगर	0	3	0	0	0	3	291	484601	63309	4597	5840	558638
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	191	508247	78216	4613	12029	603296
13	सातारा	2	10	0	0	0	12	1027	356063	83748	2140	10655	453633
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	407	340499	69043	1701	10061	421711
15	सोलापूर	0	180	0	0	0	180	355	448962	118976	2450	10009	580752
16	कोल्हापूर	0	2	0	0	0	2	452	314455	49391	3248	12661	380207
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	211	239050	65005	3521	5400	313187
18	जालना	0	0	0	0	0	0	80	136674	29877	1634	2038	170303
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	134	134951	35171	965	2684	173905
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	75	82413	25607	1869	2284	112248
21	बीड	1	3	0	0	0	4	296	247787	54523	3095	5226	310927
22	नांदेड	0	4	0	0	0	4	1198	275604	73598	2964	4593	357957
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	98	221682	45036	1712	2861	271389
24	लातूर	0	29	0	0	0	29	395	277526	41050	2287	6338	327596
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	475	198850	73278	1391	4313	278307
26	अकोला	0	0	0	0	0	0	303	173766	54957	4037	4154	237217
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	37	54371	22107	3448	2278	82241
28	अमरावती	1	49	0	0	1	51	707	225858	84979	2134	8701	322379
29	यवतमाळ	1	50	0	0	0	51	518	246116	81638	5488	10616	344376
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	52	109616	28105	5049	8467	151289
31	नागापूर	0	0	0	0	0	0	26	167260	53690	7877	13410	242263
32	भंडारा	0	14	4	0	0	18	5	121480	28365	4033	2644	156527
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	19	83326	19449	2863	1226	106883
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	23	144450	52611	8665	6939	212688
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	244	88716	37254	48850	2214	177278
महाराष्ट्र राज्य		5	348	4	0	1	358	10390	6723020	1639119	262396	197710	8832635

ANIMAL HUBANDRY AND DAIRYING**TABLE No.14.5****Animal Treated and Castrated****-13)**

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated on tour						एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थाकडे न आणलेल्या पशूंची संख्या Total No. of Cases supplied with Medicines but not brought to the institutions					मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter				District
अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबड्या Poultry	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total					
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(2)				
0	0	0	0	0	0	N.A.	0	0	0	0	Mumbai				
											Mumbai Suburban				
99	233412	35490	4584	2870	276455	N.A.	2	5586	2524	8112	Thane				
79	98908	11261	3484	2462	116194	N.A.	0	4650	430	5080	Raigad				
13	186123	12613	7192	1581	207522	N.A.	0	2464	238	2702	Ratnagiri				
0	99354	8551	19345	2642	129892	N.A.	0	2498	7	2505	Sindhudurg				
130	468762	67049	230	355	536526	N.A.	0	25978	1629	27607	Nashik				
10	156711	80593	269	22	237605	N.A.	7	11207	4889	16103	Dhule				
4	79241	154694	0	0	233939	N.A.	2	10256	1180	11438	Nandurbar				
6	244110	138785	33272	5	416178	N.A.	0	29569	1227	30796	Jalgaon				
39	496677	56256	613	368	553953	N.A.	4	38901	2788	41693	Ahmednagar				
96	376727	106421	3438	1828	488510	N.A.	4	15722	5278	21004	Pune				
272	195948	57478	527	1266	255491	N.A.	3	5328	2432	7763	Satara				
40	218314	38103	66	542	257065	N.A.	0	7360	9239	16599	Sangli				
176	502066	81999	26	293	584560	N.A.	25	11169	11067	22261	Solapur				
15	159717	184232	713	452	345129	N.A.	0	7614	5366	12980	Kolhapur				
7	160653	53336	403	74	214473	N.A.	24	21937	137	22098	Aurangabad				
0	71482	11771	927	27	84207	N.A.	0	15738	86	15824	Jalna				
17	50671	4522	90	53	55353	N.A.	0	11791	457	12248	Parbhani				
0	59558	2828	3	33	62422	N.A.	0	5858	0	5858	Hingoli				
10	74253	7305	51	60	81679	N.A.	0	27385	229	27614	Beed				
78	157306	16101	8	55	173548	N.A.	0	26971	118	27089	Nanded				
4	117876	19645	1	39	137565	N.A.	0	15026	80	15106	Osmanabad				
7	230146	13582	121	106	243962	N.A.	0	23869	0	23869	Latur				
5	104195	12551	196	477	117424	N.A.	9	17373	90	17472	Buldhana				
4	76145	8975	243	506	85873	N.A.	0	7437	150	7587	Akola				
7	35332	23932	7290	1315	67876	N.A.	0	3612	3	3615	Washim				
214	182701	25528	974	395	209812	N.A.	0	16033	207	16240	Amravati				
0	159364	19471	644	163	179642	N.A.	0	22979	328	23307	Yavatmal				
2	95596	6989	142	345	103074	N.A.	0	7274	16	7290	Wardha				
0	182551	34727	1052	437	218767	N.A.	0	10465	2000	12465	Nagpur				
0	81994	9857	592	190	92633	N.A.	0	5645	1788	7433	Bhandara				
0	94611	15277	1270	498	111656	N.A.	0	9611	204	9815	Gondiya				
1	125554	40938	1690	736	168919	N.A.	0	13761	391	14152	Chandrapur				
36	102864	54519	21872	162	179453	N.A.	0	18124	1661	19785	Gadchiroli				
1371	5678922	1415379	111328	20357	7227357	N.A.	80	459191	56239	515510	Maharashtra	State			

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigencious bull	रेडा Male Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1	मुंबई	}								
2	मुंबई उपनगर		0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	2	13893	2420	16315	7283	3935	395	11657	23270
4	रायगड	0	9540	105	9645	5814	3896	154	8563	18427
5	रत्नागिरी	0	6330	710	7040	6762	6111	23	4794	17690
6	सिंधुदुर्ग	0	4654	48	4702	5441	3845	0	7316	16602
7	नाशिक	0	20516	369	20885	39088	53772	3873	15715	112448
8	धुळे	1	11760	1905	13666	8648	16208	0	7526	32382
9	नंदुरबार	0	10705	550	11255	4824	3867	0	5904	14595
10	जळगाव	2	21188	56	21246	14502	23512	0	20013	58027
11	अहमदनगर	0	35596	2768	38364	64066	136746	4432	24834	230078
12	पुणे	48	10954	2266	13268	12076	164484	15292	45218	237070
13	सातारा	0	4006	1435	5441	9396	81194	18629	74441	183660
14	सांगली	8	1475	1384	2867	432	73678	16468	108321	198899
15	सोलापूर	15	6695	5181	11891	18583	76604	33581	47052	175820
16	कोल्हापूर	0	6949	1916	8865	73	49994	6528	98443	155038
17	औरंगाबाद	0	8824	4	8828	19370	44940	0	9108	73418
18	जालना	0	4641	5	4646	10769	10377	11	6865	28022
19	परभणी	0	4215	49	4264	1452	2035	13462	9234	26183
20	हिंगोली	0	4433	0	4433	2840	2255	3328	5149	13572
21	बीड	0	7051	69	7120	7833	28544	4070	18157	58604
22	नांदेड	0	5962	0	5962	2955	4520	20415	18347	46237
23	उस्मानाबाद	0	3567	83	3650	7794	36746	8376	22060	74976
24	लातूर	0	9430	0	9430	2253	10838	34451	39094	86636
25	बुलढाणा	2	9349	29	9380	12122	10898	1403	15803	40226
26	अकोला	0	6087	2	6089	7241	4198	2243	9657	23339
27	वाशिम	0	8078	0	8078	3778	2057	68	5911	11814
28	अमरावती	0	16634	224	16858	14925	11450	3371	9955	39701
29	यवतमाळ	0	17860	235	18095	8671	5747	3925	10054	28397
30	वर्धा	0	7024	19	7043	7586	10474	1332	2261	21653
31	नागपूर	0	16830	2454	19284	16099	26077	472	3585	46224
32	भंडारा	0	3432	598	4030	9713	25238	32	4508	39491
33	गोंदिया	0	9118	172	9290	6925	6322	545	2843	16635
34	चंद्रपूर	0	16152	256	16408	5424	7248	2581	6460	21713
35	गडचिरोली	0	15107	767	15874	6964	1993	0	4394	13351
महाराष्ट्र राज्य		78	338055	26079	364212	351993	949803	199460	683242	2184498

TABLE No. 14.5.-contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	रेडकू Buffaloes bulls	एकूण Total		
(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
3334	5	3836	7175	2068682	Thane
3076	7	3466	6549	1285415	Raigad
4704	2	1713	6419	1444857	Ratnagiri
3133	0	2340	5473	1194372	Sindhudurg
28916	1436	4369	34721	3776023	Nashik
6453	0	2023	8476	2484770	Dhule
2466	0	1539	4005	1699297	Nandurbar
9027	0	5871	14898	2296828	Jalgaon
68674	5162	7373	81209	3718002	Ahmednagar
54107	4265	12416	70788	3077386	Pune
34272	6905	26382	67559	1809615	Satara
26199	6163	35814	68176	2819613	Sangli
27556	11181	13879	52616	3233298	Solapur
19294	1991	34452	55737	2262322	Kolhapur
20356	0	2773	23129	1468581	Aurangabad
6852	2	2131	8985	1185125	Jalna
1012	3814	2672	7498	1300561	Parbhani
1314	430	1331	3075	712247	Hingoli
10728	1016	4406	16150	2681341	Beed
2124	5568	4987	12679	2099013	Nanded
12293	2366	4847	19506	1352149	Osmanabad
4365	10208	10141	24714	1563309	Latur
6566	0	4018	10584	925350	Buldhana
4125	46	3305	7476	1082049	Akola
1641	0	1796	3437	544584	Washim
8138	579	2855	11572	1374201	Amravati
3300	421	2172	5893	1906334	Yavatmal
6606	404	653	7663	1024895	Wardha
14374	79	1342	15795	1886909	Nagpur
11257	12	1431	12700	1069783	Bhandara
4031	105	1054	5190	1365660	Gondiya
4085	462	2034	6581	1102231	Chandrapur
1674	0	830	2504	1226323	Gadchiroli
416052	62629	210251	688932	59041125	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
Number of Veterinary Institutions
(2012-13)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals	पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispensaries	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile veterinary clinic	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे Veterinary Aid Centre	जिल्हा Districts	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	राज्य State	स्थानिक Local	(8)	(2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	0	72	0	2	85	Thane
4	रायगड	1	0	39	0	1	73	Raigad
5	रत्नागिरी	1	0	27	0	2	126	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	0	24	0	7	70	Sindhudurg
7	नाशिक	1	0	107	0	2	148	Nashik
8	धुळे	1	0	43	0	1	69	Dhule
9	नंदुरबार	1	0	50	0	1	52	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	89	0	1	97	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	0	81	0	1	149	Ahmednagar
12	पुणे	1	0	113	0	2	208	Pune
13	सातारा	1	0	64	0	2	126	Satara
14	सांगली	1	0	87	0	1	64	Sangli
15	सोलापूर	1	0	126	0	0	82	Solapur
16	कोल्हापूर	1	0	96	0	2	79	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	0	43	0	0	78	Aurangabad
18	जालना	1	0	41	0	1	61	Jalna
19	परभणी	0	0	35	0	0	51	Parbhani
20	हिंगोली	1	0	26	0	0	41	Hingoli
21	बीड	1	0	61	0	1	98	Beed
22	नांदेड	1	0	79	0	1	103	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	0	44	0	1	55	Osmanabad
24	लातूर	1	0	36	0	1	91	Latur
25	बुलढाणा	1	0	39	0	2	77	Buldhana
26	अकोला	1	0	33	0	1	40	Akola
27	वाशिम	1	0	20	0	0	36	Washim
28	अमरावती	1	0	74	0	2	91	Amravati
29	यवतमाळ	1	0	54	0	12	135	Yavatmal
30	वर्धा	1	0	31	0	1	77	Wardha
31	नागपूर	1	0	48	0	2	130	Nagpur
32	भंडारा	1	0	35	0	1	49	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	55	0	1	50	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	0	36	0	6	118	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	0	108	0	7	39	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		32	0	1,916	0	65	2,848	Maharashtra State

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous Statistics Relating to Animal Husbandry
(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	संख्या/Number (3)	Item (2)
I पशुवैद्यकीय संस्था-			Veterinary Institutions-
1	पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालये	32	Veterinary Polclinics
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	0	Veterinary Hospitals
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	1,916	Mobile Veterinary Clinics
4	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे	65	Veterinary Dispensaries
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	2,848	Veterinary Aid Centres
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	1	Institute of Veterinary Biologicial Products
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	1	State level disease investigation section laboratory
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	7	Regional level disease investigation section laboratory
9	फिरती पशुरोगसाथ नियंत्रण केंद्रे	0	Mobile epizotic control units
10	तपासणी चौक्या	13	Check posts
11	दक्षता पथके	0	Vigilance units
12	अनुवर्ती केंद्रे	0	Rinder posts follow up centres
II पशु विकास			Cattle Development
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे	0	Regional Artificial Insemination Centres
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	27	District Artificial Insemination Centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्रे	0	Key Village Centres
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र (अ)जिल्हा परिषदांखालील	2,262	Artificial Insemination Sub-Centre (A) Under Zilla Parishads
	(ब)आधारभूत ग्राम केंद्रामधील	0	(B) Under Key Village Centres
	(क)विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रामधील	0	(C) Under Regional Artificial Insemination Centres
5	पशुपैदास केंद्रे	8	Cattle breeding farms
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	1	Training Centres in Artificial Insemination Technique
7	पशुधन पर्यवेक्षकांसाठी पदविका अभ्यासक्रम	0	Diploma Course for Livestock Supervisory
III कुक्कुट विकास			Poultry Development-
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms
2	कुक्कुट विस्तार केंद्रे	2	Poultry extension centres
3	सघन कुक्कुट सुधार गट	16	Intensive poultry development blocks
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm
VI मेष विकास			Sheep Development-
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास महामंडळाखालील)	9	Sheeping Breeding farms (with Maharashtra sheep Development Corporation)
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	Goat Breeding Farms
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा मेंढी पैदास (विभागासह)	1	Wool Analysis Laboratory (Sheeping) Breeding farms

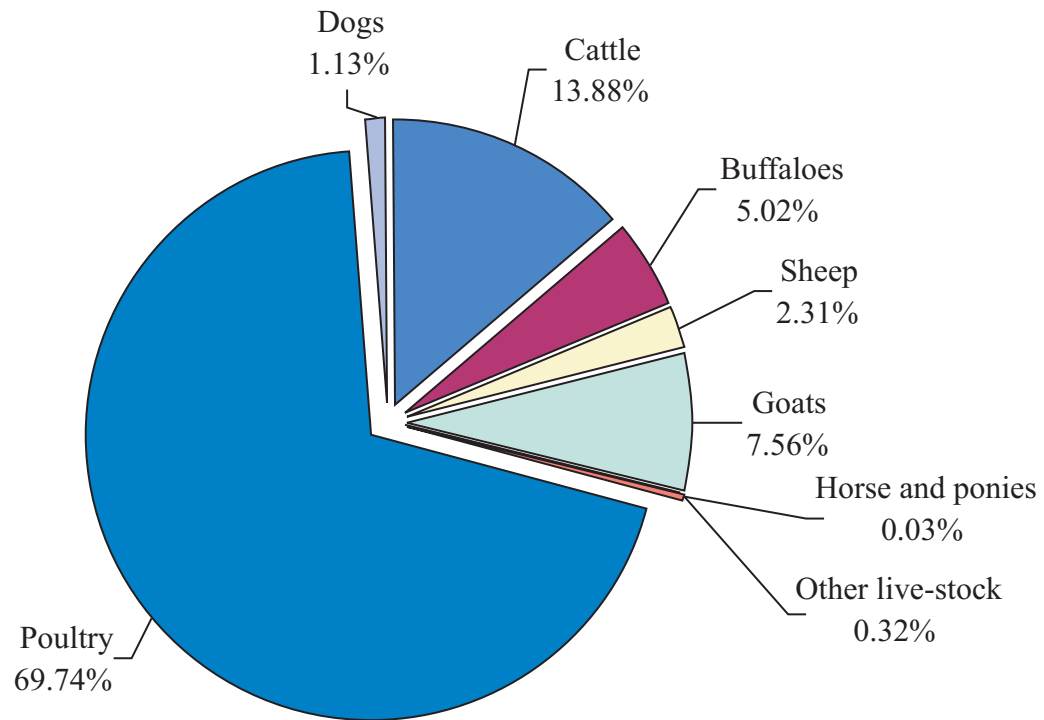
तक्ता क्रमांक/Table No. 14.7 - contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
V संशोधन योजना-			Research Scheme--
1	जनावरांच्या लाळया व खुरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प	...	1
			All India Co-ordinated research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases
VI इतर संस्था -			Other Institutions
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	...	0
2	गुण नियंत्रण योजना	...	1
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय	...	0
			Animal Nutrition Centre
			Quality Control Scheme
			Office of the Microbiologist

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

Table No. 14.1
Live-Stock in Maharashtra-2012

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या “भारतीय वन कायदा, सोळा” नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या “जमिनीचा वापर” ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :-

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्त्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927), Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in Tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :-

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र / Area under Forest Classified by Ownership

(2012-13)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / Year	भौगोलिक क्षेत्र Geographical area	राज्य वने State Forest	महामंडळ Corporation	खाजगी वने Private Forest brought under possession of F. D.	एकूण वने Total Forest	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of State forest to total forest	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of State forest to total geographical area of the State	District
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	--	62,331	205	--	62,516	99.67	20.25	
2	1980-81	--	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
3	1990-91	--	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
4	2000-01	--	57,687	3,734	612	62,033	100.00	20.16	
5	2010-11	--	56,721	4,000	618	61,339	100.00	19.94	
6	2011-12	--	56,833	3,926	599	61,358	92.63	18.48	
1	मुंबई	157	1.74	0.00	0.00	1.74	100.00	0.00	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	446	76.05	0.00	6.47	82.52	92.16	0.02	Mumbai Suburban
3	ठाणे	9,558	3,343.63	443.53	64.64	3,851.80	86.81	1.09	Thane
4	रायगड	7,152	1,635.58	0.00	127.65	1,763.23	92.76	0.53	Raigad
5	रत्नागिरी	8,208	68.19	0.00	1.78	69.97	97.46	0.02	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5,207	411.75	0.00	143.92	555.67	74.10	0.13	Sindhudurg
7	नाशिक	15,530	2,911.71	420.75	111.74	3,444.20	84.54	0.95	Nashik
8	धुळे	7,189	2,091.73	0.00	0.00	2,091.73	100.00	0.68	Dhule
9	नंदुरबार	5,961	2,188.88	165.63	0.00	2,354.51	92.97	0.71	Nandurbar
10	जळगाव	11,765	1,973.74	0.00	0.00	1,973.74	100.00	0.64	Jalgaon
11	अहमदनगर	17,048	1,901.40	0.00	0.00	1,901.40	100.00	0.62	Ahmednagar
12	पुणे	15,643	2,072.73	0.00	130.52	2,203.25	94.08	0.67	Pune
13	सातारा	10,480	1,523.58	0.00	68.84	1,592.42	95.68	0.50	Satara
14	सांगली	8,572	544.27	0.00	8.04	552.31	98.54	0.18	Sangli
15	सोलापूर	14,895	464.28	0.00	0.00	464.28	100.00	0.15	Solapur
16	कोल्हापूर	7,685	1,689.11	0.00	53.69	1742.8	96.92	0.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10,107	925.73	0.00	0.00	925.73	100.00	0.30	Aurangabad
18	जालना	7,718	101.18	0.00	0.00	101.18	100.00	0.03	Jalna
19	परभणी	6,355	101.79	0.00	0.00	101.79	100.00	0.03	Parbhani
20	हिंगोली	4,686	290.81	0.00	0.00	290.81	100.00	0.09	Hingoli
21	बीड	10,693	259.66	0.00	0.00	259.66	100.00	0.08	Beed
22	नांदेड	10,528	1,125.37	173.63	0.00	1,299.00	86.63	0.37	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,569	71.27	0.00	0.00	71.27	100.00	0.02	Osmanabad
24	लातूर	7,157	40.56	0.00	0.00	40.56	100.00	0.01	Latur
25	बुलढाणा	9,661	1,171.30	0.00	0.00	1171.3	100.00	0.38	Buldhana

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO. 15.1 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
26	अकोला	5,390	473.23	0.00	0.59	473.82	99.88	0.15	Akola
27	वाशिम	5,184	356.20	0.00	0.00	356.20	100.00	0.12	Washim
28	अमरावती	12,210	3,487.33	0.00	0.00	3,487.33	100.00	1.13	Amravati
29	यवतमाळ	13,582	2,442.40	263.54	0.00	2,705.94	90.26	0.79	Yavatmal
30	वर्धा	6,309	1,088.50	0.00	2.49	1,090.99	99.77	0.35	Wardha
31	नागपूर	9,892	2,230.48	311.47	0.75	2,542.70	87.72	0.72	Nagpur
32	भंडारा	3,588	1,250.36	98.55	0.37	1,349.28	92.67	0.41	Bhandara
33	गोंदिया	5,733	2,393.28	327.33	0.00	2,720.61	87.97	0.78	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,443	4,021.09	881.00	0.00	4,902.09	82.03	1.31	Chandrapur
35	गडचिरोली	14,412	12,315.11	518.26	0.00	12,833.37	95.96	4.00	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		3,07,713	57,044.02	3,603.69	721.49	61,369.20	92.95	18.54	Maharashtra State

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.2

प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य / Quantity and Value of Major Forest Produce

(2012-13) P

(उत्पादन " ००० " घन मी. / Quantity in " 000 " cu.m.)

(मूल्य "००० " रुपये / Value in " 000 " Rs.)

		राज्य वने / State Forest						
अ. क्र. Sr.No	वर्ष /Year जिल्हा	इमारती लाकूड Timber		जळऊ लाकूड Fire Wood		एकूण Total		District (2)
		उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	उत्पादन Quantity	मूल्य Value	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1960-61	303	38,970	1,732	10,902	2,035	49,872	
2	1970-71	540	85,540	1,609	15,358	2,149	1,00,898	
3	1980-81	296	2,91,259	1,148	63,689	1,444	3,54,948	
4	1990-91	100	3,76,978	205	36,425	305	4,13,403	
5	2000-01	56	4,87,240	152	62,345	208	5,49,585	
6	2010-11	89	18,33,482	184	2,82,943	274	21,16,425	
7	2011-12	77	18,01,656	214	4,25,702	291	22,27,358	
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.849	7,703	6.140	13,791	6.989	21,494	Thane
4	रायगड	0.259	1,148	0.467	299	0.726	1,447	Raigad
5	रत्नागिरी	0.234	545	0.78	176	1.014	721	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.238	223	0.393	287	0.631	510	Sindhudurg
7	नाशिक	0.113	2,917	0.173	338	0.286	3,255	Nashik
8	धुळे	0.030	404	0.043	13	0.073	417	Dhule
9	नंदुरबार	0.053	713	0.525	218	0.578	931	Nandurbar
10	जळगाव	0.609	10,640	0.551	370	1.160	11,010	Jalgaon
11	अहमदनगर	0	0	0.065	87	0.065	87	Ahmednagar
12	पुणे	0.202	211	0.308	237	0.51	448	Pune
13	सातारा	0.072	259	2.291	1,056	2.363	1,315	Satara
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	0	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर	0.220	1,735	7.589	6,156	7.809	7,891	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0.008	36	0.009	1	0.017	37	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	0	0	0	Jalna
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	Hingoli
21	बीड	Neg.	6	0	0	0	6	Beed

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.2 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	नांदेड	0.304	6,315	0	0	0.304	6,315	Nanded23
	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा	0.056	595	0.066	42	0.122	637	Buldhana
26	अकोला	1.234	13,353	0.075	180	1.309	13,533	Akola
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	1.145	30,236	0.889	473	2.034	30,709	Amravati
29	यवतमाळ	12.11	2,99,441	1.786	4,126	13.896	3,03,567	Yavatmal
30	वर्धा	3.808	74,252	7.934	18,472	11.742	92,724	Wardha
31	नागपूर	3.363	54,648	21.418	36,013	24.781	90,661	Nagpur
32	भंडारा	0.928	10,398	16.826	14,594	17.754	24,992	Bhandara
33	गोंदिया	0.597	7,073	5.034	4,352	5.631	11,425	Gondiya
34	चंद्रपूर	4.286	1,23,753	6.55	14,411	10.836	1,38,164	Chandrapur
35	गडचिरोली	9.862	3,43,691	23.317	76,460	33.179	4,20,151	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	40.580	9,90,295	103.229	1,92,152	143.809	11,82,447	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

Neg.- नगण्य / Negligible

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.)		आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी percentage of Forests under Fire protection to total Forest	चराईपासून संरक्षण / Protection against grazing			
			प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected		आग विज्ञविण्यासाठी आलेला खर्च (रु.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area closed for grazing (sq.Kms.)	चराईसाठी वर्षभर खुले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area open to Grazing throughout the year (sq.Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56,949	53,093	52,456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56,191	56,191	55,700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56,134	50,790	50,543	90.00	29,96,860	10,325	45,282	2,091
4	1990-91	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110	613
5	2000-01 P	57,687	54,982	54,187	98.55	2,80,29,348	18,472	37,174	610
6	2010-11	61,339	55,378	54,992	99.30	15,92,69,625	21,318	32,202	2,586
7	2011-12	61,358	55,313	54,759	98.64	19,77,01,968	22,811	31,484	2,033
8	2012-13	61,369	56,202	55,829	99.34	16,98,49,628	24,778	32,247	2,013

टीप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र

Plantation of Important Species

(लागवड हेक्टरात / Plantation in Hectare)

(वनरोपण चौ. कि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	4,888	4,888
2	1970-71	3,567	11,396	14,963
3	1980-81	41	..	5,151	37,043	42,235
4	1990-91	1,728	78,224	79,952
5	2000-01	1,783	58,865	60,648
6	2010-11	708	29,541	30,249
7	2011-12	732	30,676	31,408
8	2012-13	1,687	64,280	65,967

P- अस्थायी / Provisional

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.5

वनांवरील महसूल व खर्च / Revenue From and Expenditure on Forests

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	वनांपासून एकूण महसूल Gross Revenue from Forests				वनांवरील खर्च Expenditure on forests				निव्वळ महसूल आधिक्य (+) वूट (-) Net Revenue i.e. surplus (+) Deficit (-)			
		वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	--	--	487	218	--	--	218	269	--	--	269
2	1970-71	1,062	102	--	1,164	943	85	--	1,028	119	17	--	136
3	1980-81	4,194	1,539	--	5,733	2,617	817	--	3,434	1,577	722	--	2,299
4	1990-91	14,059	1,637	--	15,696	12,889	1,383	--	14,272	1,170	254	--	1,424
5	2000-01 P	13,723	--	--	13,723	30,960	145	--	31,105	(-) 17,237	(-) 145	--	(-) 17,382
6	2010-11	24,505	--	--	24,505	91,680	--	--	91,680	--	--	--	(-) 67,175
7	2011-12	26,334	--	--	26,334	1,12,017	--	--	1,12,017	--	--	--	(-) 85,683
8	2012-13	25,186	--	--	25,186	1,33,197	--	--	1,33,197	--	--	--	(-) 1,08,011

P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड /
तक्ता क्रमांक /
निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र /
(2012

अ.क्र. Sr.No	जिल्हा	वन विभाग / Forest Department				महसूल विभाग / Revenue Department			
		अवर्गीकृत/Unclassified				अवर्गीकृत/Unclassified			
		राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	0.00	1.74	0.00	1.74	0.00	0.00	0.00	0.00
2	मुंबई उपनगर	17.14	38.13	20.78	76.05	0.00	0.00	0.00	0.00
3	ठाणे	2,332.11	982.30	15.25	3,329.66	0.00	6.24	7.73	13.97
4	रायगड	1,282.23	134.65	169.70	1,586.58	12.41	36.59	0.00	49.00
5	रत्नागिरी	48.85	0.03	17.46	66.34	0.00	0.00	1.85	1.85
6	सिंधुदुर्ग	20.04	0.00	391.70	411.74	0.00	0.00	0.00	0.00
7	नाशिक	2,641.72	249.65	7.11	2,898.48	13.23	0.00	0.00	13.23
8	धुळे	1,989.76	5.76	32.63	2,028.15	63.58	0.00	0.00	63.58
9	नंदुरबार	1,970.63	46.07	166.77	2,183.47	5.41	0.00	0.00	5.41
10	जळगाव	1,936.06	2.44	35.24	1,973.74	0.00	0.00	0.00	0.00
11	अहमदनगर	1,491.71	25.73	38.62	1,556.06	340.09	0.00	5.25	345.34
12	पुणे	1,616.41	0.13	192.77	1,809.31	263.42	0.00	0.00	263.42
13	सातारा	1,354.06	48.51	96.22	1,498.79	24.79	0.00	0.00	24.79
14	सांगली	438.72	0.10	96.79	535.61	8.66	0.00	0.00	8.66
15	सोलापूर	208.52	0.00	81.09	289.61	173.67	0.00	1.00	174.67
16	कोल्हापूर	561.28	382.17	742.45	1,685.90	0.52	1.33	1.36	3.21
17	औरंगाबाद	894.01	16.95	14.77	925.73	0.00	0.00	0.00	0.00
18	जालना	82.72	12.91	5.55	101.18	0.00	0.00	0.00	0.00
19	परभणी	82.26	0.00	19.53	101.79	0.00	0.00	0.00	0.00
20	हिंगोली	249.38	2.75	38.68	290.81	0.00	0.00	0.00	0.00
21	बीड	199.31	38.25	22.10	259.66	0.00	0.00	0.00	0.00
22	नांदेड	1,045.14	32.02	48.21	1,125.37	0.00	0.00	0.00	0.00
23	उस्मानाबाद	53.38	12.92	4.97	71.27	0.00	0.00	0.00	0.00
24	लातूर	11.76	10.53	18.27	40.56	0.00	0.00	0.00	0.00
25	बुलढाणा	1,065.17	100.28	5.91	1,171.36	0.00	0.00	0.00	0.00
26	अकोला	438.62	15.27	19.34	473.23	0.00	0.00	0.00	0.00
27	वाशिम	327.62	0.00	28.58	356.20	0.00	0.00	0.00	0.00
28	अमरावती	3,456.13	23.30	7.65	3,487.08	0.00	0.00	0.26	0.26
29	यवतमाळ	2,361.16	26.38	54.86	2,442.40	0.00	0.00	0.00	0.00
30	वर्धा	519.21	332.28	173.28	1,024.77	0.00	0.00	63.73	63.73
31	नागपूर	1,164.09	753.41	169.05	2,086.54	0.00	0.00	143.94	143.94
32	भंडारा	726.62	277.09	101.29	1,105.00	0.00	0.00	145.36	145.36
33	गोंदिया	1,206.90	717.03	291.00	2,214.93	0.00	0.00	178.28	178.28
34	चंद्रपूर	2,935.60	889.79	99.90	3,925.29	0.00	0.00	95.80	95.80
35	गडचिरोली	10,878.92	1,371.13	46.80	12,296.85	0.00	0.00	18.26	18.26
महाराष्ट्र राज्य		45,607.24	6,549.70	3,274.32	55,431.26	905.78	44.16	662.82	1,612.76

P - अस्थायी / Provisional

आधार - मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

FORESTRY AND LOGGING

TABLE NO. 15.6

Area under different types of forest

-13)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एकूण / Total			एकूण वनक्षेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area				म.व.वि.म. कडे हस्तांतरित के लेले वनक्षेत्र	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र				
अवर्गीकृत			एकूण Total	खरी वने Proper Forest	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड व इतर / Fuels, and miscellaneous	Forest area transferred to F.D.C.M.	Private forest brought Department	Districts			
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पट्टयाने दिलेले Unclassified and Leased								(11)	(12)	(13)
0.00	1.74	0.00	1.74	1.74	0.00	0.00	0.00	0.00	Mumbai			
17.14	38.13	20.78	76.05	76.05	0.00	0.00	0.00	6.47	Mumbai Suburban			
2,332.11	988.54	22.98	3,343.63	2,917.26	426.33	0.01	443.53	64.64	Thane			
1,294.64	171.24	169.70	1,635.58	1,492.29	134.65	8.64	0.00	127.65	Raigad			
48.85	0.03	19.31	68.19	51.79	16.40	0.00	0.00	1.78	Ratnagiri			
20.04	0.00	391.70	411.74	411.74	0.00	0.00	0.00	143.92	Sindhudurg			
2,654.95	249.65	7.11	2,911.71	2,835.78	75.56	0.37	420.75	111.74	Nashik			
2,053.34	5.76	32.63	2,091.73	1,096.68	791.98	203.07	0.00	0.00	Dhule			
1,976.04	46.07	166.77	2,188.88	2,086.10	102.11	0.67	165.63	0.00	Nandurbar			
1,936.06	2.44	35.24	1,973.74	1,254.67	419.09	299.98	0.00	0.00	Jalgaon			
1,831.80	25.73	43.87	1,901.40	1,249.47	651.93	0.00	0.00	0.00	Ahmednagar			
1,879.83	0.13	192.77	2,072.73	1,781.72	284.43	6.58	0.00	130.52	Pune			
1,378.85	48.51	96.22	1,523.58	1,523.58	0.00	0.00	0.00	68.84	Satara			
447.38	0.10	96.79	544.27	544.27	0.00	0.00	0.00	8.04	Sangli			
382.19	0.00	82.09	464.28	464.28	0.00	0.00	0.00	0.00	Solapur			
561.80	383.50	743.81	1,689.11	1,689.11	0.00	0.00	0.00	53.70	Kolhapur			
894.01	16.95	14.77	925.73	905.83	19.76	0.14	0.00	0.00	Aurangabad			
82.72	12.91	5.55	101.18	82.72	12.91	5.55	0.00	0.00	Jalna			
82.26	0.00	19.53	101.79	101.79	0.00	0.00	0.00	0.00	Parbhani			
249.38	2.75	38.68	290.81	290.81	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli			
199.31	38.25	22.10	259.66	242.39	0.00	17.27	0.00	0.00	Beed			
1,045.14	32.02	48.21	1,125.37	1,125.37	0.00	0.00	173.63	0.00	Nanded			
53.38	12.92	4.97	71.27	21.03	0.00	50.24	0.00	0.00	Osmanabad			
11.76	10.53	18.27	40.56	0.00	0.00	40.56	0.00	0.00	Latur			
1,065.17	100.28	5.91	1,171.36	1,171.36	0.00	0.00	0.00	0.00	Buldhana			
438.62	15.27	19.34	473.23	426.74	28.76	17.73	0.00	0.59	Akola			
327.62	0.00	28.58	356.20	182.95	35.17	138.08	0.00	0.00	Washim			
3,456.13	23.30	7.91	3,487.34	3,412.83	74.51	0.00	0.00	0.00	Amravati			
2,361.16	26.38	54.86	2,442.40	2,191.60	133.18	117.62	263.54	0.00	Yavatmal			
519.21	332.28	237.01	1,088.50	777.53	0.00	310.97	0.00	2.49	Wardha			
1,164.09	753.41	312.99	2,230.48	1,623.38	130.32	476.78	311.47	0.75	Nagpur			
726.62	277.09	246.65	1,250.36	882.50	0.00	367.86	98.55	0.37	Bhandara			
1,206.90	717.03	469.28	2,393.21	1,496.27	249.02	647.92	327.33	0.00	Gondiya			
2,935.60	889.79	195.70	4,021.09	2,787.54	33.88	1,199.67	881.00	0.00	Chandrapur			
10,878.92	1,371.13	65.06	12,315.11	12,312.49	1.22	1.44	518.26	0.00	Gadchiroli			
46,513.02	6,593.86	3937.14	57,044.02	49,511.66	3,621.21	3,911.15	3,603.69	721.50	Maharashtra State			

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

Table No. 15.5
Revenue from and expenditure on forests in Maharashtra

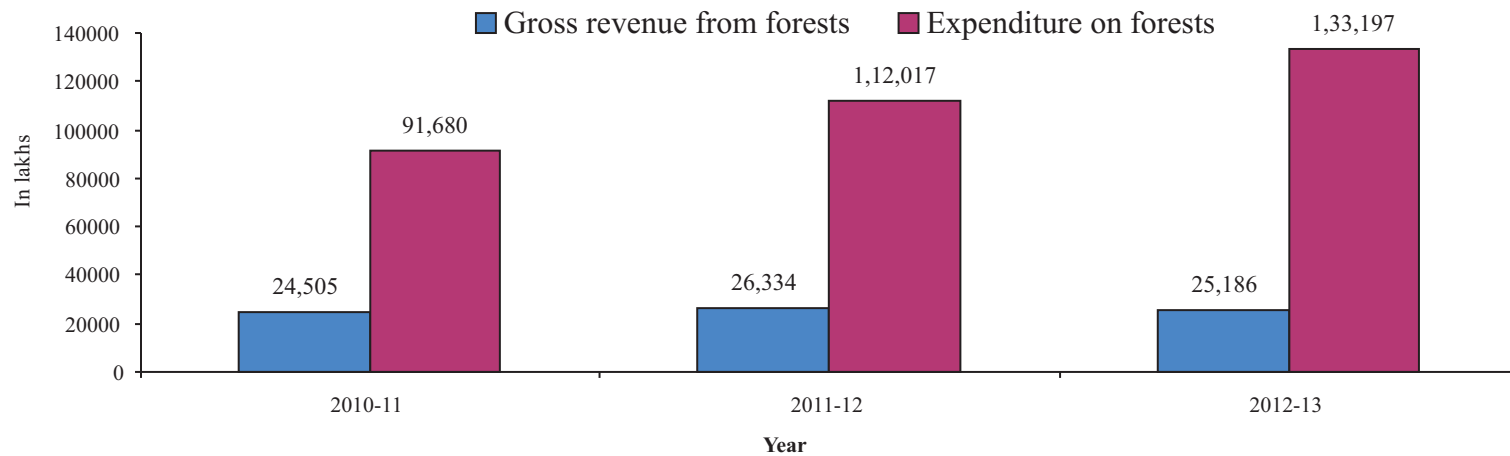
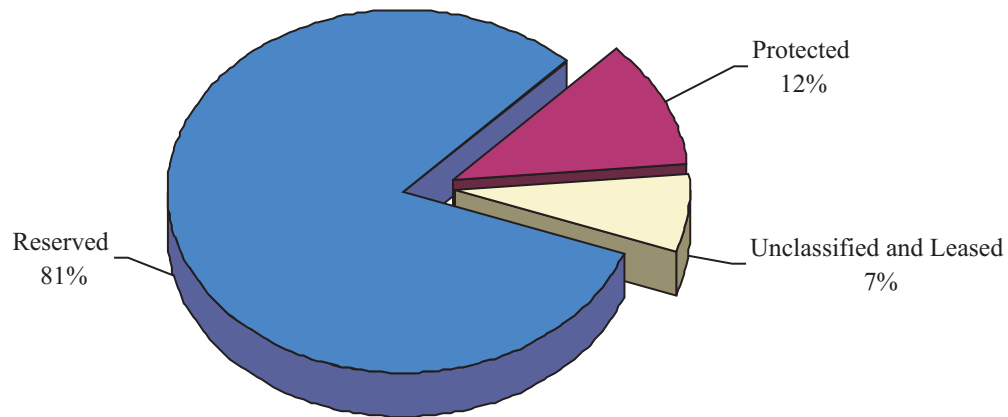

Table No. 15.6
Area under different types of forest in Maharashtra (2012-13)

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fishcatch, disposition of fish marine fishery and fishingcraft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1

मासळीच्या प्रकार गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2012-13)

(मे.टनात / in M.Tonnes)

अ. क्र.	जिल्हा	गोडया	लेप	कर्ली, दाताळी,	खरबा बांगडा,	इतर मासळी	मुशी,	कोळंबी	एकूण	
Sr.No		पाण्यातील	Soles	तारली, पेडवा,	सूरमई, गेदर,	Miscellaneous	पाकट,	जवळा,	पकडलेली व	
(1)	(2)	मासळी		भिलजी भिंग, पाला,	नार्वी, चिराटी,	Harrings	म्हाकूळ,	करंदी,	उतरविलेली	Districts
		Fresh		मांदेळी, काटी,	बामणे	(Telesos+toyit)	इत्यादी	शेवंडी	मासळी	
		Water		खवले, पाथुरडी	Tunnies,		Shark,	Crusta-	Total	
		fishes		Harrings, Sar-	Barites,		rays,	ceons	catch and	
				dines, Anchovies	Mackeral		Shells, etc.		landings	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	0	1,038	5,944	17,593	76,196	12,017	55,910	1,68,698	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,193	70	6,944	2,918	89,363	4,201	20,296	1,26,985	Thane
4	रायगड	1,400	252	12,836	1,365	13,096	834	13,601	43,384	Raigad
5	रत्नागिरी	24	2,979	34,569	7,078	31,834	5,322	5,908	87,714	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5	1,857	2,857	3,151	13,954	1,596	3,334	26,754	Sindhudurg
7	नाशिक	3,500	0	0	0	0	0	0	3,500	Nashik
8	धुळे	1,702	0	0	0	0	0	0	1,702	Dhule
9	नंदुरबार	808	0	0	0	0	0	0	808	Nandurbar
10	जळगाव	3,100	0	0	0	0	0	0	3,100	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,200	0	0	0	0	0	0	1,200	Ahmednagar
12	पुणे	25,000	0	0	0	0	0	0	25,000	Pune
13	सातारा	3,000	0	0	0	0	0	0	3,000	Satara
14	सांगली	2,600	0	0	0	0	0	0	2,600	Sangli
15	सोलापूर	2,500	0	0	0	0	0	0	2,500	Solapur
16	कोल्हापूर	3,000	0	0	0	0	0	0	3,000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,900	0	0	0	0	0	0	2,900	Aurangabad
18	जालना	721	0	0	0	0	0	0	721	Jalna
19	परभणी	1,250	0	0	0	0	0	0	1,250	Parbhani
20	हिंगोली	1,010	0	0	0	0	0	0	1,010	Hingoli

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
21	बीड	2,900	0	0	0	0	0	0	2,900	Beed
22	नांदेड	5,792	0	0	0	0	0	0	5,792	Nanded
23	उस्मानाबाद	600	0	0	0	0	0	0	600	Osmanabad
24	लातूर	2,900	0	0	0	0	0	0	2,900	Latur
25	बुलढाणा	2,505	0	0	0	0	0	0	2,505	Buldhana
26	अकोला	1,960	0	0	0	0	0	0	1,960	Akola
27	वाशिम	3,077	0	0	0	0	0	0	3,077	Washim
28	अमरावती	3,470	0	0	0	0	0	0	3,470	Amravati
29	यवतमाळ	4,250	0	0	0	0	0	0	4,250	Yavatmal
30	वर्धा	3,300	0	0	0	0	0	0	3,300	Wardha
31	नागपूर	11,800	0	0	0	0	0	0	11,800	Nagpur
32	भंडारा	13,102	0	0	0	0	0	0	13,102	Bhandara
33	गोंदिया	8,635	0	0	0	0	0	0	8,635	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,787	0	0	0	0	0	0	11,787	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,470	0	0	0	0	0	0	4,470	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,37,461	6,196	63,150	32,105	2,24,443	23,970	99,049	5,86,374	Maharashtra State

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.2

पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland)
(2012-13)

(मे.टनांत / in M. Tonnes)

अ.क्र. Sr.No	जिल्हा (2)	विक्रीसाठी ताजा Fresh for Marketing (3)	गोठविण्या- करिता For freezing (4)	वाळविण्या- करिता For Sun drying (5)	खारविण्या- करिता For salting (6)	डबा बंद मासे Canning (7)	खता- करिता For Manure (8)	इतर Miscella- neous Purpose (9)	मासळीचा दिलेला भाग Offar for reduction (10)	एकूण Total (11)	Districts (2)
1	मुंबई	1,38,224	0	28,537	0	0	1,937	0	0	1,68,698	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	65,475	0	61,362	148	0	0	0	0	1,26,985	Thane
4	रायगड	33,263	0	8,470	0	0	1,651	0	0	43,384	Raigad
5	रत्नागिरी	69,008	0	3,800	2,538	0	12,368	0	0	87,714	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	21,668	0	566	3,739	0	781	0	0	26,754	Sindhudurg
7	नाशिक	3,500	0	0	0	0	0	0	0	3,500	Nashik
8	धुळे	1,702	0	0	0	0	0	0	0	1,702	Dhule
9	नंदुरबार	808	0	0	0	0	0	0	0	808	Nandurbar
10	जळगाव	3,100	0	0	0	0	0	0	0	3,100	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,200	0	0	0	0	0	0	0	1,200	Ahmednagar
12	पुणे	25,000	0	0	0	0	0	0	0	25,000	Pune
13	सातारा	3,000	0	0	0	0	0	0	0	3,000	Satara
14	सांगली	2,600	0	0	0	0	0	0	0	2,600	Sangli
15	सोलापूर	2,500	0	0	0	0	0	0	0	2,500	Solapur
16	कोल्हापूर	3,000	0	0	0	0	0	0	0	3,000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,900	0	0	0	0	0	0	0	2,900	Aurangabad
18	जालना	721	0	0	0	0	0	0	0	721	Jalna
19	परभणी	1,250	0	0	0	0	0	0	0	1,250	Parbhani
20	हिंगोली	1,010	0	0	0	0	0	0	0	1,010	Hingoli
21	बीड	2,900	0	0	0	0	0	0	0	2,900	Beed
22	नांदेड	5,792	0	0	0	0	0	0	0	5,792	Nanded
23	उस्मानाबाद	600	0	0	0	0	0	0	0	600	Osmanabad
24	लातूर	2,900	0	0	0	0	0	0	0	2,900	Latur
25	बुलढाणा	2,505	0	0	0	0	0	0	0	2,505	Buldhana
26	अकोला	1,960	0	0	0	0	0	0	0	1,960	Akola
27	वाशिम	3,077	0	0	0	0	0	0	0	3,077	Washim
28	अमरावती	3,470	0	0	0	0	0	0	0	3,470	Amravati
29	यवतमाळ	4,250	0	0	0	0	0	0	0	4,250	Yavatmal
30	वर्धा	3,300	0	0	0	0	0	0	0	3,300	Wardha
31	नागपूर	11,800	0	0	0	0	0	0	0	11,800	Nagpur
32	भंडारा	13,102	0	0	0	0	0	0	0	13,102	Bhandara
33	गोंदिया	8,635	0	0	0	0	0	0	0	8,635	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,787	0	0	0	0	0	0	0	11,787	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,470	0	0	0	0	0	0	0	4,470	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,60,477	0	1,02,735	6,425	0	16,737	0	0	5,86,374	Maharashtra State

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.3

खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
(2012-13)

(मे.टनांत / in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप (टनांत) Quantity of salt issued (in Tonnes)	खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed	Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बोरिया	0	0	0	Boria
2	जयगड	0	0	0	Jaigad
3	वरवडे	0	0	0	Warwade
4	मिरकरवाडा	2,538	914	1,904	Mirkarwada
5	भाटये	0	0	0	Bhatye
6	पूर्णागड	0	0	0	Purnagad
7	जैतापूर	0	0	0	Jaitapur
8	विजयदूर्ग	0	0	0	Vijaydurg
9	मालवण	3,739	1,346	2,804	Malvan
10	वेंगुर्ला	0	0	0	Vengurla
11	तारा मंबरी	0	0	0	Tara Mumbari
	एकूण	6,277	2,260	4,708	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.4

सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production
(2012-13)

(मे.टनांत / in M.Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	उत्पादन Production	Districts
(1)	(2)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1,68,698	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1,23,792	Thane
3	रायगड	41,984	Raigad
4	रत्नागिरी	87,690	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	26,749	Sindhudurg
	एकूण	4,48,913	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.5

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous statistics relating to fisheries
(2012-13)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	एकूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी / गावठाणे	संख्या	414	Nos.	Marine-Fishing Villages / Hamlets
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडया	"	15,083	"	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी ए. टनाच्या वर वजन असलेल्या होडया	"	...	"	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होडया	"	12,536	"	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	"	...	"	Boats with deck facilities
7	एकूण मत्स्योत्पादन-				Total fish production-
	(१) सागरी	हजार मे. टन	4.49	Thousand M.T.	(I) Marine
	(२) गोडया पाण्याचे	"	1.37	"	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-				Number of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	संख्या	3,315	Nos.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	37	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	2	"	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-				Membership of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	संख्या	3,32,636	Nos.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	9,413	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	997	"	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल-				Working capital of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	कोटी रुपये	...	Crore Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	...	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	...	"	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी-	क्विंटल	1,66,418	Quintal	Fish handled by Co-operative Societies-
	(अ) खरेदी किंमत				(A) Purchase Value-
	(१) प्राथमिक	कोटी रुपये	...	Crore Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	...	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	...	"	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य-	"	420.2548	"	(B) Sale Value-
	(१) प्राथमिक	"	...	"	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	...	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	...	"	(iii) Apex
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे-	कोटी रुपये	160.448	Crore Rs.	Advances given by Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	"	...	"	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	"	...	"	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	"	...	"	(iii) Apex
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे	संख्या	...	Nos.	Number of Government fish curing Yards
14	खारवलेली मासळी-	मे. टन	6,425	M.T.	Cured fish-
	(१) उन्हात वाळलेली	"	1,19,472	"	(I) Sundried
	(२) इतर	"	...	"	(ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	Nos.	Number of Fishery schools
16	मत्स्य पैदास केंद्रे	"	29	"	Number of Fish farms

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6
प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन
Varietywise Marine Fish Production
(2012-13)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.T.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाकट, वागळी	2,029	4,111	751	227	216	7,334	Shark Rays.	
2	वाम	361	750	1,640	110	56	2,917	Eels.	
3	शिगाळा, शिंगटो	6,784	4,820	945	2,667	388	15,604	Cat fish.	
4	कर्ली, दाताळी	804	821	388	314	101	2,428	Chirocentrus.	
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	3,887	194	11,356	31,645	2,687	49,769	Sardines.	
6	भिंगपाला	254	987	283	21	0	1,545	Hilsa llisha.	
7	मांदेली	9,596	7,403	1,437	288	0	18,724	Anchoviella.	
8	काटी	989	4,940	773	332	0	7,034	Turrisodes.	
9	खवली / पातुर्डी	10	2	36	2,257	69	2,374	Other Clupedia.	
10	बोंबिल	22,848	56,958	962	33	526	81,327	Harpodon nehereuse.	
11	करकरा, खजूरा	121	6	113	32	0	272	Perches.	
12	तांब	443	0	57	31	133	664	Red snapper.	
13	दाढा , रावस	373	835	449	1	0	1,658	Polynomids.	
14	घोळ, काथ	1,813	4,210	181	107	0	6,311	Scienids	
15	बळा, वाकटी	12,325	1,724	844	7,840	4,596	27,329	Ribbon fish.	
16	ढोमा, घोडी	10,160	1,687	1,503	2,703	1,321	17,374	Otalithes Sp.	
17	खरबा, बांगडा	2,377	250	189	2,062	563	5,441	Carax.	
18	सरंगा	585	8,690	664	181	348	10,468	Pomfret.	
19	हलवा	529	205	82	144	193	1,153	Black pomfret.	
20	बांगडा	3,989	756	1,427	3,826	2,804	12,802	Mackerels.	
21	सुरमर्क, डोगेल, पकलई	2,698	2,346	665	1,579	831	8,119	Seer fish	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	गेदर, कूपा	1,220	322	315	903	256	3,016	Tunnies.
23	तेंडली	56	0	181	871	8	1,116	Bregmoers Melillandi.
24	लेप	1,038	70	252	2,979	1,857	6,196	Soles.
25	कोकरी, टोकी	1,092	0	51	347	64	1,554	Carangids small.
26	खाण	0	0	14	81	708	803	Leiggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	11,242	0	15	1,663	1,493	14,413	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	26,405	2,857	4,199	5,679	3,157	42,297	Prawns.
29	जवळा, करंदी	29,347	17,254	9,299	10	54	55,964	Shrimps.
30	शेवंड	158	185	103	219	123	788	Lobster.
31	सौंदाळा	496	0	63	1,381	838	2,778	Lactarius.
32	म्हाकूळ	9,988	90	83	5,095	1,380	16,636	Cuttle fish & squids.
33	इतर	4,681	1,319	2,664	12,062	1,979	22,705	Others.
	एकूण	1,68,698	1,23,792	41,984	87,690	26,749	4,48,913	Total

आधार -- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.7

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)
Average Annual Wholesale (Boatside) Prices of Fish of Various Varieties
(2012-13)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / In Rs. perTonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	
1	मुशी, पाकट, वागळी	73,920	56,610	57,417	84,185	98,204	63,024	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	वाम	65,475	96,827	51,387	90,288	59,036	68,591	Eels.
3	शिंगाळा, शिंगटी	60,588	50,167	57,291	47,891	46,487	55,205	Cat fish.
4	कर्ली, दाताळी	48,240	72,004	47,397	52,270	66,683	62,843	Chirocentrus.
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	29,517	32,294	27,485	23,867	28,773	25,424	Sardines.
6	भिंगपाळा	57,175	96,373	1,33,852	77,857	0	96,712	Hilsa llisha.
7	मांदेली	26,108	45,826	36,935	50,757	0	39,499	Anchoviella.
8	काटी	47,017	70,566	41,332	33,883	0	62,435	Turrisodes.
9	खवळी, पातुर्डी	36,000	60,000	30,972	37,931	26,014	27,983	Other Clupedia.
10	बोंबिल	40,502	42,286	43,041	46,515	44,241	40,464	Harpodon nebereus.
11	करकरा, खजूरा	55,350	1,28,333	70,487	45,000	0	62,379	Perches.
12	तांब	64,815	0	1,74,825	64,839	1,37,594	89,215	Red snapper.
13	दाढा, रावस	2,05,482	2,49,593	2,17,461	2,25,000	0	2,30,958	Polynomids.
14	घोळ, कोथ	2,05,153	1,62,330	2,28,343	160,748	0	1,79,653	Sciaeonids.
15	बळा, वाकटी	73,468	40,315	72,536	59,336	76,128	66,757	Otolithes Sp.
16	ढोमा घोडी	48,597	45,172	40,432	45,907	48,512	46,663	Ribbon fish
17	खरबा, बागडा	54,625	36,060	46,005	59,040	55,803	55,242	Caranx.
18	सरंगा	2,85,306	3,78,392	3,27,613	4,44,919	4,43,103	3,69,397	Pomfret.
19	हलवा	2,54,478	2,02,366	2,47,683	2,85,720	2,30,347	2,44,455	Black Pomfrets.
20	बांगडा	74,111	66,878	67,856	74,287	65,837	71,074	Mackerels.
21	सुरमई, दागोळ, पकलई	1,89,026	2,04,872	2,23,970	3,22,071	2,49,928	2,29,905	Seer fish

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.7-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	गेदर, कुपा	82,311	75,963	74,937	82,564	66,699	79,613	Tunnies.
23	तेंडळी	36,575	0	32,182	42,586	38,750	32,823	Bremoerseros.
24	लेप	35,684	34,071	35,496	22,505	32,951	28,435	Soles.
25	कोकरी, टोकी	72,049	0	45,588	52,220	38,750	64,932	Carangids Small.
26	खाप	0	0	35,000	37,515	27,274	28,441	Leggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	34,865	0	40,000	30,932	35,473	35,544	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	1,18,880	1,12,095	1,21,318	1,43,241	1,41,831	1,21,246	Prawns.
29	जवळा, करंदी	36,092	41,218	33,919	45,000	35,185	39,126	Shrimps.
30	शेवंड	6,59,207	7,12,432	4,87,767	4,70,502	5,00,081	5,76,779	Lobster.
31	सोंदाळा	49,609	0	44,206	76,134	69,138	69,527	Lactarius
32	म्हाकूळ	1,35,135	1,20,833	92,048	1,43,857	1,20,393	1,34,662	Cuttle fish and squids.
33	इतर	59,567	45,275	59,550	26,477	34,905	37,462	Others.

आधार — मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासलीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासलीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (9)	Variety (2)
		मुंबई Mumbai City (3)	मुंबई उपनगर Mumbai Sub. (4)	ठाणे Thane (5)	रायगड Raigad (6)	रत्नागिरी Ratnigiri (7)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (8)		
1	मुशी, पाकट	1.5	0.8	2.3	1.6	0.4	0.9	1.5	Elasmobranchs (Shark Rays)
2	वाम	0.3	0.1	0.7	3.3	0.2	0.4	0.6	Eels.
3	शिगाळा, शिंगटो	4.9	0.8	2.4	2.1	2.7	1.2	2.8	Cat fish.
4	कर्ली, दाताळी	0.5	0.1	0.6	0.7	0.3	0.9	0.5	Chirocentrus.
5	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	1.4	0.2	0.1	12.2	15.7	3.6	4.1	Sardines.
6	भिगपाळा	0.2	0.1	0.9	1.5	0.1	0.0	0.5	Hilsa llisha.
7	मांदेली	1.1	6.1	3.4	2.1	0.3	0.0	2.4	Anchoviella.
8	बोंबिल	2.1	16.2	24.2	1.6	0.1	1.1	10.5	Harpodon neherus.
9	कांटी	0.4	0.3	3.5	0.1	0.2	0.1	0.2	Turrsodes.
10	घोळ, कोथ	3.6	2.3	6.9	2.3	0.3	0.0	3.6	Scienids.
11	ढोमा, घोडी	5.7	0.9	0.8	2.4	2.6	2.9	2.6	Otolithes Sp.
12	बळा, वाकटी	8.1	6.3	0.7	2.4	9.6	16.2	5.8	Ribbon fish.
13	खरबा, बांगडा	1.7	0.1	0.1	0.3	2.5	1.5	0.9	Caranx.
14	सरंगा	1.5	1.1	33.1	8.5	1.7	5.6	12.4	Pomfret.
15	हलवा	1.7	0.1	0.4	0.8	0.8	1.5	0.9	Black Pomfret.
16	बांगडा	3.6	0.3	0.5	3.8	5.9	8.6	2.9	Mackerel.
17	सुरमई, दागोल, पलई	6.4	0.7	0.2	5.8	10.6	9.7	5.9	Seer fish.
18	कोळंबी	26.3	29.2	3.2	19.9	13.3	20.8	16.4	Prawns.
19	जवळा, करंदी	2.9	23.1	7.2	12.3	0.1	0.1	7.0	Shrimps.
20	शेवंड	0.8	1.1	1.3	1.9	2.1	2.9	1.5	Lobster.
21	सोंदाळा	0.2	0.3	0.0	0.1	2.1	2.7	0.6	Lactarius.
22	म्हाकूळ	13.8	6.4	0.1	0.3	15.2	7.2	7.1	Cuttle fish.
23	इतर	11.3	3.4	7.4	14.0	13.2	12.1	9.3	Others.
	एकूण निश्चित (कोटी रुपये)	772.3	403.5	994.5	255.3	481.3	214.9	3121.8	Total Value (Rs. in Crores)
	एकूण	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Total

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्जे, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्जे" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्जे यांचा समावेश आहे. "येणे कर्जे" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये मुदतीअखेर प्रलंबित कर्ज आणि परतफेडीच्या मुदतवाढीची परवानगी प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्यांचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. Owned capital shows the paid-up capital. Borrowing denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. Working capital includes paid-up capital, deposits and borrowings. Loans outstanding includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अनु.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण Unit (3)	३० जून रोजी /As on 30th June					३१ मार्च रोजी/As on 30th March					Item (2)
			1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2005-06 (9)	2009-10 (10)	2010-11 (11)	2011-12 (12)	2012-13 (13)	
1	संस्था	संख्या / No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	1,92,797	2,18,320	2,24,306	2,27,938	2,30,673	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख / Lakh	42	86	148	270	430	462	542	530	551	523	Membership
3	भाग भांडवल	रु. कोटीत/ Rs. Crores	53	238	600	1,957	7,560	12,329	15,015	20,543	16,379	17,419	Share Capital
4	स्वीय भांडवल	- " -	73	345	1,207	3,935	17,738	36,650	37,249	45,934	N.A.	N.A.	Owned Funds
5	खेळते भांडवल	- " -	326	1,490	5,210	24,713	1,34,440	2,00,264	2,46,162	2,48,234	2,55,040	2,68,713	Working Capital
6	लोकसंख्या	दशलक्ष / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	96.70	96.9	96.8	112.4	112.4	112.4	Population
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संस्थांची संख्या	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	163	198.96	225	200	203	205	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या.	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	445	477	559	472	490	465	No. of members of all Societies per thousand inhabitants.
9	दर माणशी सरासरी खेळते भांडवल	रु. / Rs.	83	296	830	3,138	13,903	20,667	25,409	22,103	22,696	23,912	Average working capital per head of Population.

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2

सहकार व भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखांत) Membership (lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation
			शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	26	6.10	--	1,576.00	1,876.00	13,316.00	1,786.00	N.A.	N.A.
2 1980-81	26	N.A.	603.00	2,665.07	7,660.63	32,650.53	5,417.02	3,920.05	3,906.00
3 1990-91	29	10.21	493.00	4,943.00	14,109.00	83,710.00	12,438.00	5,763.00	2,165.21
4 2000-01	337	11.80	493.00	8,500.32	71,160.47	1,36,367.53	948.26	10,293.41	14.59
5 2001-02	28	9.50	493.00	11,955.49	83,421.93	2,48,630.22	4.14	--	0.25
6 2006-07	29	11.55	--	6,392.64	64,142.8	1,58,157.57	253.47	--	2.3
7 2008-09	29	11.41	--	6,139.05	85,786.02	1,50,556.76	--	--	--
8 2009-10	29	11.39	--	5,862.25	81,429.42	1,35,707.11	--	--	--
9 2010-11	29	8,95,450	--	4,236.63	31,384.38	1,10,612.34	--	--	--
10 2011-12	--	827	493.00	3,977.85	1,17,626.04	2,07,271.32	N.A.	2,151.82	--
11 2012-13	23	827	493.00	3,977.85	1,32,245.09	2,20,813.41	N.A.	9.81	--

ट्रॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks showing profit	नफ्याची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank showing loss	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank showing loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
N.A.	N.A.	N.A.	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2,942.25	5,232.68	--	64.73	--	--
3,013.77	2,833.71	4.54	7,369.00	7,174.00	1	890.00	--	--
26.39	319.59	--	8,461.78	21,592.40	--	--	1	(-) 11,653.38
455.67	15.86	--	21,228.21	42,753.54	--	--	--	59,629.72
--	--	--	18,969.87	81,654.51	1	117.48	28	(-)20,141.21
--	4.98	246.19	18,597.27	61,136.08	3	2,219.4	26	18,328.34
--	--	--	30,875.46	55,536.21	--	670.99	25	13,187.87
--	--	--	25893.71	67,668.93	--	--	25	18,445.25
0.09	0.09	0.05	14,352.92	42,035.78	--	--	104	54,306.71
--	--	--	990.39	1,11,183.67	--	--	--	79,921.08
--	--	--	6	1,13,899.12	--	--	23	91,223.56

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

*टिप्पणी :- ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावर नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही

*Note.-This bank is having an Unitary structure and hence Branch and Districtwise profit and Loss is not worked out after 1970-71

आधार :-महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई

Source.-The Maharashtra State Co-operative land Development Bank Ltd., Mumbai

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.3

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण / Co-operative Societies and Banks classified by Types

(2010-11)

अ. क्र.	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	बिगर कृषि Non-Agriculture	प्राथमिक सहकारी बँका Primary Co-operative Banks	पणन संस्था Marketing Societies	ऊस पुरवठा Sugarcane Supply	दूध पुरवठा milk supply	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	4	0	0	2609	72	2	0	1	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	1	410	1181	17	27	0	194	Thane
4	रायगड	1	1	171	492	8	34	0	128	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1	381	347	4	17	1	220	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1	226	187	2	49	0	113	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	1036	1084	45	134	4	522	Nashik
8	धुळे	1	0	425	479	7	82	1	369	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	300	227	6	35	3	186	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	878	1048	17	139	7	1126	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	1	1326	1122	20	56	15	2795	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	1352	2499	56	103	13	1862	Pune
13	सातारा	1	1	948	1063	27	40	12	1358	Satara
14	सांगली	1	1	757	1303	22	56	15	855	Sangli
15	सोलापूर	1	1	1197	1219	38	50	16	3505	Solapur
16	कोल्हापूर	1	1	1871	1797	49	486	21	4293	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	708	689	14	16	8	1131	Aurangabad

18	जालना	1	0	565	172	6	17	5	455	Jalna
19	परभणी	1	0	455	199	10	19	2	274	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	430	71	7	5	2	79	Hingoli
21	बीड	1	1	754	489	14	143	10	1858	Beed
22	नांदेड	1	1	981	230	8	62	4	447	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	470	390	12	39	9	1520	Osmanabad
24	लातूर	1	1	583	376	17	12	9	684	Latur
25	बुलढाणा	1	1	570	440	9	25	0	330	Buldhana
26	अकोला	1	1	413	248	5	19	1	239	Akola
27	वाशिम	0	0	424	115	1	8	0	180	Washim
28	अमरावती	1	1	679	402	12	22	0	476	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	595	250	4	18	3	553	Yavatmal
30	वर्धा	1	1	401	254	5	18	2	369	Wardha
31	नागपूर	1	1	584	1016	18	14	0	247	Nagpur
32	भंडारा	1	1	384	265	1	8	1	334	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	329	166	2	6	0	261	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	564	354	4	13	0	108	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	1	259	110	2	5	0	116	Gadchiroli
	गृहनिर्माण संस्था, सिडको	-	-	-	-	-	-	-	-	SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	34	25	21426	22893	541	1779	164	27188	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.3-contd

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विणकर संस्था Weavers Societies	ग्राहक संस्था Consumer Societies	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies	शेती संस्था Farming Societies	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies	इतर Others	एकूण Total	District
		(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	12	628	17127	--	60	1,789	22,816	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	55	233	14651	18	6	1,752	18,589	Thane
4	रायगड	3	116	3210	4	--	875	5,044	Raigad
5	रत्नागिरी	6	81	266	--	--	502	1,791	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	44	72	1	--	265	939	Sindhudurg
7	नाशिक	111	158	4301	12	--	2,973	10,332	Nashik
8	धुळे	63	29	570	6	--	992	3,036	Dhule
9	नंदुरबार	5	18	115	0	--	585	1,521	Nandurbar
10	जळगाव	9	73	644	1	--	1,232	4,945	Jalgaon
11	अहमदनगर	15	76	601	6	168	2,837	9,193	Ahmednagar
12	पुणे	3	281	8667	13	--	3,273	18,700	Pune
13	सातारा	28	104	646	9	--	1,425	5,653	Satara
14	सांगली	104	87	364	13	1	1,288	4,845	Sangli
15	सोलापूर	381	334	713	21	--	2,546	9,367	Solapur
16	कोल्हापूर	406	301	593	15	162	2,098	11,338	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6	132	1384	--	--	1,561	5,191	Aurangabad
18	जालना	1	52	302	--	141	716	2,300	Jalna
19	परभणी	2	30	342	--	57	581	1,943	Parbhani
20	हिंगोली	1	16	97	--	27	210	928	Hingoli
21	बीड	19	94	443	--	174	1,221	4,674	Beed
22	नांदेड	33	38	746	--	72	828	3,547	Nanded
23	उस्मानाबाद	17	35	305	2	--	867	3,339	Osmanabad
24	लातूर	3	61	423	--	--	1,292	3,571	Latur
25	बुलढाणा	7	28	200	--	--	549	1,970	Buldhana

26	अकोला	6	28	283	--	--	462	1,617	Akola
27	वाशिम	4	8	108	--	--	240	970	Washim
28	अमरावती	11	84	541	5	--	551	2,530	Amravati
29	यवतमाळ	--	36	359	--	--	598	2,323	Yavatmal
30	वर्धा	5	56	150	1	--	372	1,617	Wardha
31	नागपूर	456	262	870	4	145	668	4,068	Nagpur
32	भंडारा	13	28	97	--	15	308	1,338	Bhandara
33	गोंदिया	--	16	45	--	2	347	987	Gondiya
34	चंद्रपूर	5	25	135	1	--	477	1,630	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	4	30	--	4	257	750	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,790	3,596	59,400	132	1,034	36,537	1,73,402	Maharashtra State

आधार –सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source --Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/
(2011-

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	291	108234	214960	114052	342204
4	रायगड	155	123128	26794	1211	44212
5	रत्नागिरी	380	287055	290764	38066	449912
6	सिंधुदुर्ग	226	169982	195240	10586	447418
7	नाशिक	870	476699	2989916	109109	10595030
8	धुळे	383	183066	547029	202	759235
9	नंदुरबार	157	83541	795268	383	286601
10	जळगाव	872	465954	1201983	42806	4342317
11	अहमदनगर	1288	837097	3418823	37875	8498598
12	पुणे	1324	506817	994505	2373	5519128
13	सातारा	950	447290	1367418	12110	4667893
14	सांगली	757	552429	2310890	67435	5421901
15	सोलापूर	1195	568788	4012928	72443	10168322
16	कोल्हापूर	1856	863609	3434671	743245	6358287
17	औरंगाबाद	696	328874	523911	0	5651110
18	जालना	559	1304000	19631	5980	59988
19	परभणी	453	219545	328165	3550	664575
20	हिंगोली	430	187571	267673	42701	809373
21	बीड	744	519177	153040	14940	157900
22	नांदेड	954	418596	373536	0	2203856
23	उस्मानाबाद	469	296953	373944	14471	2430045
24	लातूर	584	399481	295140	5950	2184400
25	बुलढाणा	569	88631	358068	28610	3027900
26	अकोला	413	209775	295083	9779	1041535
27	वाशिम	424	2722200	389135	7000	5072110
28	अमरावती	639	358387	370678	47868	2369315
29	यवतमाळ	502	312569	949013	46112	4628237
30	वर्धा	398	196963	950400	4167	1359753
31	नागपूर	582	228335	261170	36372	1770498
32	भंडारा	382	165244	210391	10242	1475046
33	गोंदिया	289	190787	189450	23913	1048004
34	चंद्रपूर	498	157234	152688	9858	486919
35	गडचिरोली	139	40044	6673	905	53329
महाराष्ट्र राज्य		20428	14018055	28268978	1564314	94394951

CO-OPERATION**TABLE No. 17.4****Operation of Agricultural credit and multipurpose Societies****12)**

(रकम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	नवीन कर्ज Fresh Advances (9)	कर्ज वसुली Recoveries (10)	येणे कर्ज Loans Outstanding (11)	थकबाकी Overdues (12)	District (2)
0	0	0	0	0	{ Mumbai Mumbai Suburban
886675	345925	330923	337222	872845	Thane
140854	166318	154309	94104	133	Raigad
1158158	464794	309278	567263	331880	Ratnagiri
802691	447298	355400	422779	174769	Sindhudurg
14521273	8784600	8993026	12112339	3376900	Nashik
1970360	1388578	922827	1080191	326784	Dhule
448061	666023	368718	370899	257299	Nandurbar
6339146	4954244	3941926	4358696	2781605	Jalgaon
14308099	8463097	7697163	10460102	2581198	Ahmednagar
6802045	4222216	2226537	5782281	2521410	Pune
5844532	4793913	3594263	4993028	535404	Satara
9004123	7179478	6183252	4442379	651241	Sangli
14606419	10965460	8700877	11993132	1824836	Solapur
12221424	7737416	6427997	7214579	937164	Kolhapur
4943459	3196813	3148617	4069769	1234261	Aurangabad
1384607	125611	117371	1289227	103279	Jalna
1023330	22675	15394	278320	153076	Parbhani
1395928	805307	576300	1253523	543721	Hingoli
6722607	102024	30700	6540627	2113640	Beed
2970742	1858665	5621926	2768551	677706	Nanded
4912146	1041343	2411569	2956509	644385	Osmanabad
2877600	1282240	1180309	2527210	1390065	Latur
3713467	1291272	436242	1010010	1495063	Buldhana
1275252	863921	2089299	1020230	344140	Akola
2835826	1991703	734872	1027425	0	Washim
1134383	768468	823967	417795	262512	Amravati
4602915	3307188	2363992	3027473	2154878	Yavatmal
1380676	1056496	665927	730977	536141	Wardha
2195240	715551	681311	1627187	758958	Nagpur
1303077	1234503	1256759	987993	818833	Bhandara
1057894	1139682	514760	900911	1779653	Gondiya
960601	369314	353614	580175	243939	Chandrapur
258699	31023	68046	199885	92081	Gadchiroli
136002309	81783159	73297471	97442791	32519799	Maharashtra State

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/
(2010)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	2681	4811	233061	288890	72850
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	1198	1200	229008	1016980	53591
4	रायगड	500	365	33528	168272	16042
5	रत्नागिरी	351	341	34739	54702	8573
6	सिंधुदुर्ग	189	163	14416	14621	12192
7	नाशिक	1129	1189	121375	401946	4164
8	धुळे	486	250	22110	103011	5008
9	नंदुरबार	233	132	6626	41640	5441
10	जळगाव	1065	603	58951	322379	7758
11	अहमदनगर	1142	1079	86934	431525	18191
12	पुणे	2555	1175	111126	379964	20565
13	सातारा	1846	1786	55236	266515	13077
14	सांगली	1325	2349	66479	286741	2805
15	सोलापूर	1257	877	95905	450913	36673
16	कोल्हापूर	1090	840	48174	313815	17555
17	औरंगाबाद	703	358	23510	116320	4830
18	जालना	178	153	7570	14377	5174
19	परभणी	209	86	60	125	145
20	हिंगोली	78	60	3523	31511	1120
21	बीड	503	223	30703	133615	76179
22	नांदेड	238	98	11959	20541	24645
23	उस्मानाबाद	402	238	16194	69142	7806
24	लातूर	393	165	6738	30046	3823
25	बुलढाणा	449	727	23167	36684	1692
26	अकोला	253	220	22205	272267	14421
27	वाशिम	116	81	4291	32859	3117
28	अमरावती	414	243	18367	59575	1609
29	यवतमाळ	254	166	11075	110091	2038
30	वर्धा	259	188	15014	48423	2695
31	नागपूर	1034	1001	74433	279931	26327
32	भंडारा	266	174	7516	38965	890
33	गोंदिया	168	86	2967	7761	375
34	चंद्रपूर	358	151	13875	18159	258
35	गडचिरोली	112	40	1704	3227	150
महाराष्ट्र राज्य		23434	21618	1512539	5865533	471779

CO-OPERATION**TABLE No. 17.5****Operations of Non-Agricultural credit Societies****-11)**

(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	एकूण गुंतवणूक Total Investment (9)	नवीन कर्ज Fresh Advances (10)	कर्ज वसुली Recoveries (11)	येणे कर्ज Loans Outstanding (12)	थकबाकी Overdues (13)	District (2)
1401313	783182	650604	1558308	183980	54770	Mumbai Mumbai Suburban
1717355	444798	788180	308145	702762	129061	
284565	38173	69616	54576	181588	23240	Raigad
79664	16002	74491	88139	45049	2672	Ratnagiri
61449	9674	19627	17416	44073	8741	Sindhudurg
643442	156427	369665	333756	303438	43498	Nashik
155259	29697	160391	142085	94148	3961	Dhule
34140	5834	21994	4780	8889	1902	Nandurbar
407791	77242	173420	149580	258480	51111	Jalgaon
654242	138615	587769	522834	316920	38599	Ahmednagar
651543	165377	196307	146341	312819	30713	Pune
514070	80284	196117	64629	356033	30461	Satara
390260	66094	151317	145385	225054	55696	Sangli
715382	100083	331501	281023	466836	54539	Solapur
483316	75853	149649	100703	241566	35993	Kolhapur
152268	31285	31301	26814	73976	9634	Aurangabad
40256	7203	7297	6496	11196	1171	Jalna
592	83	323	249	296	97	Parbhani
37271	12409	11262	13154	15135	894	Hingoli
426306	101894	46039	57299	89408	369	Beed
87080	235	10877	5607	34281	5509	Nanded
114661	25291	58251	25899	63311	12146	Osmanabad
50380	10003	20648	20913	25214	3294	Latur
206732	40711	384548	147000	110934	13522	Buldhana
211547	51247	125649	109738	111703	7590	Akola
64183	8851	54226	26832	21290	2297	Washim
107625	25774	19566	20172	48750	5933	Amravati
137462	38544	80590	58645	78820	4406	Yavatmal
85878	16614	112245	99281	38331	13177	Wardha
436893	111767	49181	39297	267754	33138	Nagpur
65728	20147	22338	26265	28648	5986	Bhandara
14201	3747	6005	19853	5781	1578	Gondiya
42262	6235	6616	5332	15311	1287	Chandrapur
6317	960	3295	2502	4547	2025	Gadchiroli
10481433	2700335	4990905	4629048	4786321	689010	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.6

मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारत) Membership (No.000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	येण कर्ज Borrowings outstanding
				शासकीय Held by Govt. (5)	इतर Held by Others (6)				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	35	N.A.	57	199	454	820	6,093	2,647	2,465
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323	8,055
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814	9,355
1990-91	1	43	26	--	2816	28,922	3,10,125	2,09,362	61,636
2000-01	30	3,685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285	2,44,574
2005-06	31	3,689	116	458	1,07,733	6,60,549	37,59,887	26,40,239	2,57,567
2007-08	31	3,683	136	2,435	1,26,837	6,96,600	45,62,938	31,94,916	4,24,906
2008-09	31	3,687	142	1,485	1,34,724	7,18,918	51,40,250	38,06,208	2,90,242
2009-10	31	3,699	148	1,356	1,48,509	7,64,870	57,36,367	44,27,845	19,56,630
2010-11	31	3,720	143	1,318	1,47,191	8,38,100	62,19,382	46,61,118	4,00,351
2012-13	31	3,728	163	107	56	9,97,401	72,60,993	53,38,223	40,19,487

वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year	वर्षअखेरचे येणे कर्जे Loans outstanding at the end of the year	येणे रक्कमेच्या थकबाकीची टक्केवारी Overdues as average outstanding	नफा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing Profit	नफा Profit	तोटा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing loss	तोटा Loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
37,072	7,210	71.14	25	140	--	--
1,83,104	47,994	15.91	26	376	--	--
2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	--	--
20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
15,65,606	22,25,158	5,53,423.00	16	7,745	15	1,64,017.00
18,59,848	24,44,634	7,75,214.00	15	8,325	16	1,85,070.00
14,33,599	22,68,264	7,32,756.00	18	15,216	13	1,49,186.00
19,46,326	25,10,030	5,24,760	17	17,337	14	1,46,433.00
27,90,399	30,17,303	5,84,987.00	20	20,626	11	(-)1,35,061
40,87,240	40,19,487	17.83	19	22,814	12	96,136

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.7
राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Apex State Marketing Federation

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Production (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions produced	धंद्याची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालांची किंमत Value of Agriculture produce marketed	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत value of fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपभोग्य वस्तुंची किंमत Value of consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	N.A.	622	1223	1223	N.A.	NIL	NIL	NIL
1970-71	800	122	33	254	1741	N.A.	4143	5064	3845	645	35	487	24
1980-81	1200	707	64	1618	9553	N.A.	25227	39720	2679	NIL	8906	Nil	112
1990-91	3691	1446	51	3626	13565	N.A.	22388	27709	4515	NIL	17101	5110	1
1999-00	875	1235	1293	4483	3532	N.A.	N.A.	46700	6644	NIL	36216	3374	64
2000-01	900	1296	1235	4635	3476	N.A.	N.A.	44998	11714	NIL	28371	2149	35
2005-06	700	1235	1300	5054	2266	N.A.	N.A.	25788	9835	NIL	12547	848	22
2006-07	763	1235	1304	5002	2226	N.A.	N.A.	33243	11617	NIL	15920	697	6
2007-08	776	1235	1305	5786	2792	N.A.	N.A.	28834	3823	NIL	17936	1199	5
2008-09	782	1235	70	6148	7361	N.A.	N.A.	48742	16193	NIL	26231	1212	3
2009-10	794	1235	70	6674	7361	N.A.	N.A.	52807	7495	NIL	38607	1252	44
2010-11	833	1235	79	7662	23075	N.A.	N.A.	100787	39444	NIL	52657	1432	190
2012-13	837	1235	0.82	9637	14009	N.A.	N.A.	0	135150	670133	67673	346	286

टीप - N. A. - Not Available / उपलब्ध नाही

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-opration and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी Selected Statistics of Central Consumers Stores

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working capital	विक्रीची किंमत Value of sales	नफा झालेली भांडारे		तोटा झालेली भांडारे	
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			नफा Profit	तोटा Loss		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1960-61	1	0.2	3	--	3	7	187	--	--	1	--
1970-71	43	135	195	97	36	463	3031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1100	6396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1050	246	297	2498	13389	69	50	34	52
2000-01	145	386	2739	483	113	13354	44855	110	1127	35	102
2005-06	150	4410	3514	476	--	11300	45412	104	309	54	342
2008-09	178	340	3240	254	1322	12415	29117	97	287	55	135
2009-10	167	358	3326	132	1,375	11066	38957	84	247	52	417
2010-11	167	352	3532	301	1,485	10572	32456	94	310	55	424
2011-12	3431	20946.19	26934.07	497.11	4559.13	22762.93	124475.48	21.56	1317.26	12.75	983.31
2012-13	2893	21175.65	2416585	419.51	4701.56	20902.50	92098.62	16.71	1156.01	10.2	971.81

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी Selected Statistics of Labour Contract Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work dome	नफा झालेल्या संस्था		तोटा झालेल्या संस्था	
						नफा Profit	तोटा Loss		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	371	17	8	45	N.A.	121	2	140	1
1970-71	1115	52	67	140	412	439	N.A.	N.A.	N.A.
1980-81	3334	175	193	2154	3578	1539	54	1285	27
1990-91	4434	220	418	5875	12980	2355	156	1557	71
2000-01	8127	482	1272	11998	54831	5131	973	2836	295
2005-06	10188	6564	1978	14348	61055	6688	1479	3356	585
2008-09	10337	525	2074	20063	89037	6737	2058	3136	6501
2009-10	10770	549	2030	21021	92697	6536	2051	3733	6625
2010-11	11113	867	1992	22025	280778	6729	3923	3877	6923
2011-12	112.15	7737.61	20572.6	19733.16	204634.08	6777	2425.76	3911	6875.67
2012-13	114.28	7812.26	21391.84	20147.84	314143.77	7023	3809.97	3863	6979.87

टीप - N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था संख्या Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	वर्ष अखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) House Consturcted at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1495	77	538	2504	32	696	6	442	4
1970-71	7425	291	1527	13143	54	3138	39	2693	27
1980-81	15640	532	3206	35081	107	7342	155	5291	62
1990-91	33914	1141	11602	134065	556516	16901	1024	9245	702
2000-01	52330	1857	18596	494808	326537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2005-06	67586	1870	18243	251975	688	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2006-07	67434	2070	21831	667185	288256	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	70503	2078	21102	679941	311847	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2008-09	74376	2124	21294	686753	344277	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009-10	77214	2142	21637	280967	218565	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010-11	79897	2225	22427	299468	306585	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2011-12	824.2	23104.22	310941.47	302327.68	251.86	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2012-13	829.0	22174.24	441026.82	431027.27	284.43	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप :- N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पन्न Milk and Milk Product	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk Sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	--
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
2000-01	22466	1518	116119	1E+06	3234941	3403403	12267	10758	9634	6542
2005-06	26881	1842	N.A.	25300	111500	67100	14432	N.A.	11941	N.A.
2009-10	31345	2168503	29	270	1244	748	132295	147	14349	122
2010-11	32044	2362	48356	135255	610110	546678	13890	5173	12790	1079
2011-12	31557	23364.83	1951.28	163943.52	99848.06	1254382.5	14943	5404.13	15519	1345.46
2012-13	31592	2336483	70245	39030.52	99848.06	741799.57	14943	5404.13	16818	1345.46

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. ग्राम विकास व सहकार / Rural Development and Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षानिहाय निवडक सांख्यिकी
Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Member- ship	भाग भांडवल Share Capital (000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	खेळते भांडवल Working Capital	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year	वर्ष अखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	--	3,767	427	210	430	44
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2005-06	963	395	269	283	432	11	53	390	27	509	59
2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	862	31	239	257	365	20	54	200	21	383	59
2009-10	938	25	268	291	683	20	51	171	74	549	76
2010-11	952	20	259	291	683	23	56	220	188	447	70
2011-12	849	391.2	289.31	670.14	654.95	22.48	55.03	241	190.34	518	70.42
2012-13	727	245.75	274.34	643.82	633.35	13.1	61.54	159	185.58	407	71.34

टिप - N. A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष Year (३० जून रोजी) (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000.)	भाग भांडवल Share capital	स्वीय भांडवल Owned capital	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या		तोटा झालेल्या		
									संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	
1	1960-61	1968	72	83	107	289	N.A.	329	385	541	10	791	10
2	1970-71	1729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
3	1980-81	1827	225	718	1096	2884	111	1456	2069	821	65	463	59
4	1990-91	4911	292	1496	85	7648	211	722	745	1980	223	1794	216
As 31st march													
5	2000-01	5790	621	2578	3814	12073	344	3446	969	2459	267	2784	253
6	2001-02	6025	669	2668	3982	12577	377	3646	1077	2689	309	2668	268
7	2002-03	6234	590	4947	6412	13147	460	5030	1287	2629	454	2805	332
8	2003-04	5948	5547	3981	1088	13144	455	3401	916	1986	636	1860	801
9	2004-05	6097	6134	4176	1329	16401	532	6722	1679	2637	912	2243	941
10	2005-06	6946	5692	3023	1516	13589	432	6490	2573	2628	554	3128	277
11	2006-07	7218	755	3339	5213	15132	630	6535	3180	3053	750	3209	346
12	2007-08	7638	740	3456	4729	16184	618	6767	2757	3235	733	3528	346
13	2008-09	8240	426	2947	4034	15592	580	6647	2202	3359	552	4880	348
14	2009-10	8858	760	3383	33691	16567	646	6651	2072	3593	539	5261	385
15	2010-11	9510	836	3589	4750	17429	764	8235	2602	3745	635	5279	352
16	2011-12	229	36217	2334.89	10350.36	17719.68	2196.08	N.A.	N.A.	131	187.15	76	65.22
17	2012-13	224	33763	1983.21	57102.3	54531.94	2079.95	N.A.	N.A.	132	201.02	70	46.32

टिप :- N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
कृषि व विगार कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	बँकांची संख्या No. of Banks (3)	सदस्य संख्या / Membership (Nos)			स्वनिधी Owned funds (7)	एकूण ठेवी Total deposits (8)	कर्जे Borrowings (9)
			संस्थेतील Societies (4)	व्यक्तीगत Individuals (5)	नाममात्र Nominal (6)			
1	मुंबई	4	15994	1789	0	762	2968	30
2	मुंबई उपनगर }							
3	ठाणे	1	5253	182	0	438	2973	1
4	रायगड	1	276	968	0	143	1213	2
5	रत्नागिरी	1	986	221	0	77	797	20
6	सिंधुदुर्ग	1	1711	247	0	97	830	39
7	नाशिक	1	7414	1835	0	456	2752	3
8	धुळे	1	3766	1	0	99	1126	0
9	नंदुरबार }							
10	जळगाव	1	4717	2624	0	254	2138	363
11	अहमदनगर	1	5920	910	0	434	3453	139
12	पुणे	1	9164	2524	0	695	5214	362
13	सातारा	1	10622	710	0	495	1934	81
14	सांगली	1	3928	363	0	295	2131	338
15	सोलापूर	2	3983	2723	0	352	2871	524
16	कोल्हापूर	1	2644	134	0	262	2575	158
17	औरंगाबाद	1	0	0	0	0	0	0
18	जालना	1	1433	1	0	106	360	46
19	परभणी	1	2659	2	0	227	694	114
20	हिंगोली }							
21	बीड	1	2320	0	0	366	532	218
22	नांदेड	1	1741	0	0	239	911	137
23	उस्मानाबाद	1	2290	114	0	414	483	38
24	लातूर	1	2923	172	0	349	1197	240
25	बुलढाणा	1	1763	1382	0	170	722	0
26	अकोला	1	1376	1105	0	209	1237	185
27	वाशिम }							
28	अमरावती	1	1347	1371	0	262	942	148
29	यवतमाळ	1	1411	422	0	248	1029	240
30	वर्धा	1	2616	156	0	382	1182	50
31	नागपूर	1	715	92	0	659	482	61
32	भंडारा	1	1154	88	0	114	478	40
33	गोंदिया	1	1493	440	0	156	1143	140
34	चंद्रपूर	1	466	39	0	81	507	9
35	गडचिरोली	1	1042	122	0	101	432	73
महाराष्ट्र राज्य		35	103127	20737	0	8942	45306	3799

CO-OPERATION**TABLE No. 17.14****Operations of Agricultural and Non-Agricultural Credit Apex Central Institutions****-11)**

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते भांडवल Working capital (10)	एकूण गुंतवणूक Total investment (11)	नवीन कर्जे Fresh advances (12)	कर्ज वसूली Loan recovery (13)	येणे कर्जे Loans outstanding		थकबाकी Overdues		District (2)
				संस्था Societies (14)	व्यक्तीगत Individuals (15)	कर्जे Loans (16)	नुतनीकरण न केलेल्या पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues (17)	
3923	1778	957	196	1348	211	53	6	{ Mumbai Mumbai Suburban
3585	2023	945	511	184	1154	44	0	Thane
1375	683	503	618	15	355	16	0	Raigad
923	296	858	763	245	338	34	8	Ratnagiri
986	355	528	408	191	358	48	5	Sindhudurg
3658	239	844	2053	1947	80	469	12	Nashik
1261	690	469	191	279	54	72	6	{ Dhule Nandurbar
2981	1418	142	1286	717	252	345	56	Jalgaon
4320	1845	2116	404	2027	90	1578	185	Ahmednagar
6463	2751	2209	1006	583	2480	406	8	Pune
2424	135	2415	2567	1260	16	62	91	Satara
2857	13	2498	0	1606	0	45	53	Sangli
3947	815	5286	4366	2778	157	187	5	Solapur
3270	1347	3614	0	1266	306	177	4	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
538	216	151	188	141	11	73	3	Jalna
1053	250	607	0	546	11	281	20	{ Parbhani Hingoli
0	169	0	0	245	0	0	0	Beed
1400	263	1191	270	900	114	31	13	Nanded
989	206	510	139	382	0	78	17	Osmanabad
1880	474	1249	203	1201	49	89	72	Latur
1006	453	417	336	335	82	66	5	Buldhana
1681	788	1982	1295	631	56	116	9	{ Akola Washim
1208	473	453	0	217	412	174	58	Amravati
1623	378	853	731	847	145	503	8	Yavatmal
1734	517	592	378	342	519	314	17	Wardha
751	0	341	291	289	51	212	3	Nagpur
694	0	309	254	219	90	120	4	Bhandara
1515	622	530	465	349	293	159	11	Gondiya
641	348	112	51	83	42	33	2	Chandrapur
651	156	287	126	277	117	134	1	Gadchiroli
59337	19701	32968	19096	21450	7843	5919	682	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वनिधी Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	10	10,282	510852	40046	0	0	500831
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	27	8	991	588	294	0	0	102
4	रायगड	34	12	123	94	462	0	0	1
5	रत्नागिरी	17	9	822	403	701	407	0	1
6	सिंधुदुर्ग	49	26	651	324	1494	0	7	20
7	नाशिक	134	67	1084	581	2137	0	0	265
8	धुळे	82	32	164	345	449	0	68	28
9	नंदुरबार	35	26	324	59	867	87	0	47
10	जळगाव	139	112	1967	534	4692	616	20	627
11	अहमदनगर	56	35	763	410	2032	0	0	137
12	पुणे	103	48	1086	2487	6476	0	0	0
13	सातारा	40	27	617	192	1982	0	0	0
14	सांगली	56	33	604	683	2731	0	0	0
15	सोलापूर	50	24	581	63	1014	0	0	0
16	कोल्हापूर	486	70	3997	2971	63590	41	9	413
17	औरंगाबाद	16	273	435	417	673	0	0	47
18	जालना	17	17	82	154	138	0	0	5
19	परभणी	19	11	58	403	55	0	3	5
20	हिंगोली	5	6	30	687	211	0	0	11
21	बीड	143	5	23	46	31	0	0	0
22	नांदेड	62	10	270	376	290	0	0	33
23	उस्मानाबाद	39	7	60	188	339	0	0	0
24	लातूर	12	5	61	148	477	0	0	0
25	बुलढाणा	25	41	335	93	587	0	0	81
26	अकोला	19	15	741	26	202	9	2	12
27	वाशिम	8	270	222	22	402	0	0	0
28	अमरावती	22	16	402	77	766	2	1	37
29	यवतमाळ	18	50	539	159	1244	4	517	185
30	वर्धा	18	13	340	53	1702	0	23	28
31	नागपूर	14	23	208	205	3240	0	0	56
32	भंडारा	8	7	124	28	145	0	0	0
33	गोंदिया	6	10	58	138	207	0	0	16
34	चंद्रपूर	13	14	78	155	399	0	58	6
35	गडचिरोली	5	4	30	18	64	0	0	1
महाराष्ट्र राज्य		1779	1336	28152	523979	140139	1166	708	502995

CO-OPERATION

TABLE No. 17.15

Operations of Co-operative Marketing Societies

-11)

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Profit of the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
					नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफा Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटा Loss (19)	
2431	--	121649	94747	45371	2	352	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
945	--	923	1047	825	20	420	4	97	Thane
162	--	426	526	10	27	5	7	4	Raigad
102	--	909	2475	135	11	38	5	1	Ratnagiri
315	--	4082	2474	560	25	16	24	3	Sindhudurg
874	--	4916	5978	292	51	59	76	77	Nashik
177	--	366	642	17	21	5	45	39	Dhule
340	--	3908	2719	210	17	10	18	3	Nandurbar
680	--	6189	9045	1635	58	122	81	205	Jalgaon
833	--	4736	9965	286	23	47	29	82	Ahmednagar
313	--	17583	12956	434	49	69	38	29	Pune
435	--	39278	15476	283	26	5	12	588	Satara
747	--	2906	3478	115	24	75	21	17	Sangli
284	--	1808	1777	46	22	28	20	36	Solapur
3001	--	11802	14713	1116	234	163	209	639	Kolhapur
1114	--	587	59	21	7	22	9	25	Aurangabad
73	--	20	246	10	0	0	17	0	Jalna
23	--	0	0	6	1	2	18	5	Parbhani
155	--	11	57	1	1	0	4	22	Hingoli
17	--	187	256	1	0	0	143	1	Beed
172	--	0	1020	0	12	10	46	8	Nanded
23	--	201	229	20	5	4	24	25	Osmanabad
67	--	360	554	56	6	4	2	4	Latur
193	--	1355	1401	12	9	28	16	58	Buldhana
63	--	169	3747	6	6	8	8	2	Akola
126	--	5	6482	44	6	22	1	0	Washim
210	--	963	1634	132	11	41	11	72	Amravati
407	--	7995	2867	202	7	33	10	27	Yavatmal
208	--	365	629	65	13	5	5	60	Wardha
101	--	5539	6341	140	6	10	8	16	Nagpur
54	--	293	314	0	7	20	0	0	Bhandara
46	--	265	250	152	3	3	3	3	Gondiya
49	--	546	956	62	8	4	5	6	Chandrapur
16	--	60	57	10	4	1	1	0	Gadchiroli
14756		240402	205117	52275	722	1631	920	2154	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	1013	26	865	1582	6023	0	0	128
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	807	91	5111	2753	8184	312	218	3113
4	रायगड	400	75	6265	2929	6445	347	320	3170
5	रत्नागिरी	229	52	1953	1772	3299	419	394	449
6	सिंधुदुर्ग	161	40	1324	2591	2369	326	191	325
7	नाशिक	735	107	5646	3430	6924	324	845	527
8	धुळे	420	79	25762	34261	89485	944	1710	276
9	नंदुरबार	180	31	1816	1736	8696	235	891	139
10	जळगाव	364	94	5517	16708	10253	257	5763	1189
11	अहमदनगर	263	50	2612	2406	9469	1662	21309	364
12	पुणे	524	45	1879	1953	6408	7317	15192	452
13	सातारा	394	115	15807	6675	20668	2947	3748	662
14	सांगली	687	160	32276	73224	47560	5218	2899	1680
15	सोलापूर	930	196	29814	41357	52379	8855	28218	1711
16	कोल्हापूर	1802	541	167552	46710	184067	55293	78158	19640
17	औरंगाबाद	885	62	1016	767	1067	0	41	131
18	जालना	405	58	4547	2160	2439	148	254	1179
19	परभणी	358	18	2845	166	4070	0	34	1736
20	हिंगोली	121	13	2661	63	2177	3	10	45
21	बीड	664	73	9123	5025	6753	215	800	158
22	नांदेड	509	61	2710	1419	3562	57	125	61
23	उस्मानाबाद	462	123	4695	3426	2844	1596	597	302
24	लातूर	596	17	8700	1980	3956	69	1296	1321
25	बुलढाणा	393	92	13954	5031	9333	186	458	84
26	अकोला	239	46	3107	8398	2995	82	208	91
27	वाशिम	205	26	903	172	355	13	23	7
28	अमरावती	210	85	14521	3377	5438	168	198	411
29	यवतमाळ	927	122	12582	4704	44469	465	235	522
30	वर्धा	168	55	9524	3759	13598	273	313	184
31	नागपूर	970	100	10719	2288	13303	386	8	118
32	भंडारा	208	33	570	694	1653	27	3	89
33	गोंदिया	233	37	394	461	1772	69	1	355
34	चंद्रपूर	256	49	481	330	2275	35	123	926
35	गडचिरोली	169	29	589	232	1866	109	45	143
महाराष्ट्र राज्य		15874	2801	407840	281786	586154	88357	164628	41688

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.16****Operation of Co-operative productive enterprises****-11)**

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री मालाची किंमत	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या	नफ्याची रक्कम	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या	तोटाच्या रक्कम	District
Fixed assets	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the end of the year	No. of Societies in profit	Amount of Profit	No. of Societies in loss	Amount of Loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
5550	170	121	0	176	917	683	83	5	Mumbai Mumbai Suburban
1220	2161	371	1015	586	16150	754	450	363	Thane
993	1457	200	1511	231	16063	106	208	27	Raigad
951	801	380	31600	146	10453	111	222	113	Ratnagiri
432	1219	160	1908	232	18603	73	96	38	Sindhudurg
3928	873	1785	2039	3204	118655	819	749	1442	Nashik
39038	9558	3318	37788	2235	204073	708	389	300	Dhule
4531	453	6355	6613	809	90117	385	113	3	Nandurbar
3875	2462	58443	5978	24573	2948633	37	768	277	Jalgaon
753	336	11330	10505	65485	7723478	35	1870	239	Ahmednagar
1088	563	8073	7885	43314	4814967	60	1651	282	Pune
12883	1102	8366	7882	14889	1554234	46	1257	1007	Satara
36254	3794	27598	28920	23900	2628283	1845	1007	5320	Sangli
23747	6656	28631	48174	57936	6382030	4720	2886	1602	Solapur
107994	5388	86217	121440	135834	14664833	845	3701	20642	Kolhapur
485	74	43	648	32	1456	50	719	75	Aurangabad
1198	131	1206	1816	412	30823	0	817	3520	Jalna
1978	27	3	903	147	21643	3	384	2881	Parbhani
2009	28	133	1581	6	10	2	127	1062	Hingoli
3832	283	4171	2176	217782	22088428	0	805	5426	Beed
2911	46	462	129	82	7829	8	517	28	Nanded
971	228	984	245	3680	402489	9	771	2540	Osmanabad
1875	230	2344	1679	290	123702	16	655	96	Latur
6403	241	1754	3365	220	15010	142	233	6303	Buldhana
59511	623	626	1092	53	3866	108	319	4790	Akola
145	60	11	93	18	1158	13	253	15	Washim
3515	366	1536	1694	106	5863	36	292	370	Amravati
23192	4987	3982	5488	2640	291646	548	713	206	Yavatmal
7575	2716	7233	6937	299	541519	67	313	5342	Wardha
6522	2549	7359	7448	2689	2030	1249	518	303	Nagpur
184	700	333	208	208	3336	48	250	14	Bhandara
99	1294	304	534	15	1373	198	249	40	Gondiya
250	795	84	253	178	19155	23	133	29	Chandrapur
52	1564	42	247	54	4374	15	142	29	Gadchiroli
365944	53935	273958	349794	602461	64757199	13762	23660	64729	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

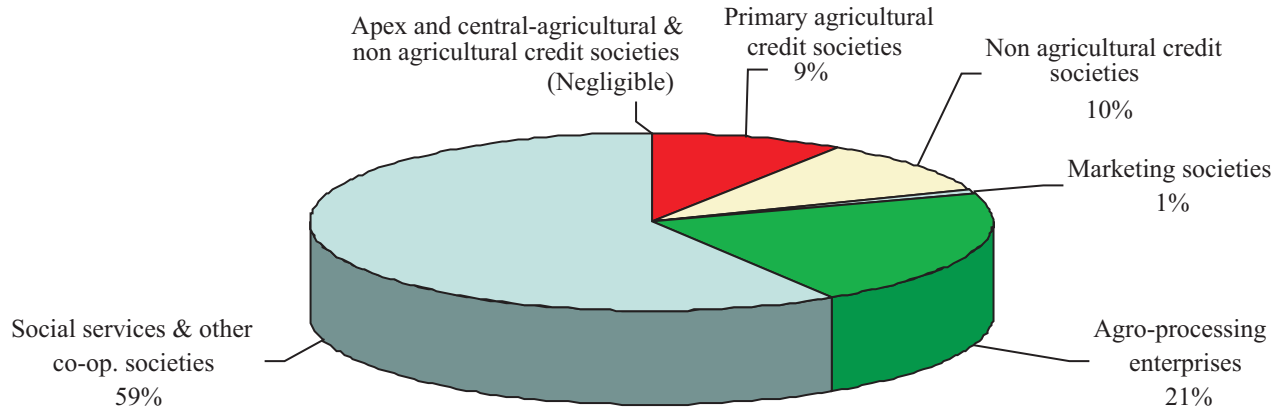
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	47415	1079	10851	831	19311	103	0	95
2	मुंबई उपनगर }								
3	ठाणे	46851	655	4743	519	96858	755	0	1957
4	रायगड	4376	135	1413	1890	8807	0	0	0
5	रत्नागिरी	1362	63	637	341	2836	4	0	268
6	सिंधुदुर्ग	434	69	275	615	2729	49	0	150
7	नाशिक	11591	303	1497	26318	53838	8620	0	14037
8	धुळे	1308	83	746	7409	10886	103	0	3978
9	नंदुरबार	618	30	539	4469	7646	0	0	3677
10	जळगाव	2014	223	2397	17265	21651	6368	0	10785
11	अहमदनगर	3270	661	12292	13736	49134	796	0	5545
12	पुणे	26642	797	3446	7859	71290	529	0	5899
13	सातारा	2768	293	3427	2212	6492	1014	0	722
14	सांगली	1797	180	3109	12297	20793	1234	0	1743
15	सोलापूर	3471	294	2034	10270	14385	0	0	0
16	कोल्हापूर	2588	517	4792	7895	28361	357	0	8321
17	औरंगाबाद	3929	177	1503	22566	21772	2	0	5375
18	जालना	1154	54	106	810	1211	0	0	564
19	परभणी	1053	56	282	263	1424	303	0	498
20	हिंगोली	307	14	255	406	1358	1	0	535
21	बीड	1913	74	108	2423	3077	0	0	1019
22	नांदेड	1573	81	770	1680	1574	235	0	872
23	उस्मानाबाद	1539	64	372	511	1782	13	0	1242
24	लातूर	1608	50	212	698	3025	93	0	431
25	बुलढाणा	1127	64	1224	2375	4122	143	0	682
26	अकोला	811	73	73	151	6505	6	0	5726
27	वाशिम	369	5	37	122	637	0	0	3
28	अमरावती	1653	108	2438	3740	8229	241	0	2959
29	यवतमाळ	1101	65	211	1705	2525	116	0	867
30	वर्धा	586	49	231	146	566	5	0	88
31	नागपूर	2625	165	1229	5701	9730	35	0	4253
32	भंडारा	624	40	247	1280	2053	2	0	243
33	गोंदिया	430	44	175	330	1879	232	0	263
34	चंद्रपूर	928	302	204	462	1067	5	0	574
35	गडचिरोली	289	14	27	60	124	50	0	51
महाराष्ट्र राज्य		180124	6881	61902	159355	487677	21414	N.A.	83422

CO-OPERATION**TABLE No. 17.17****Operations of Other Co-operative Societies****-11)**

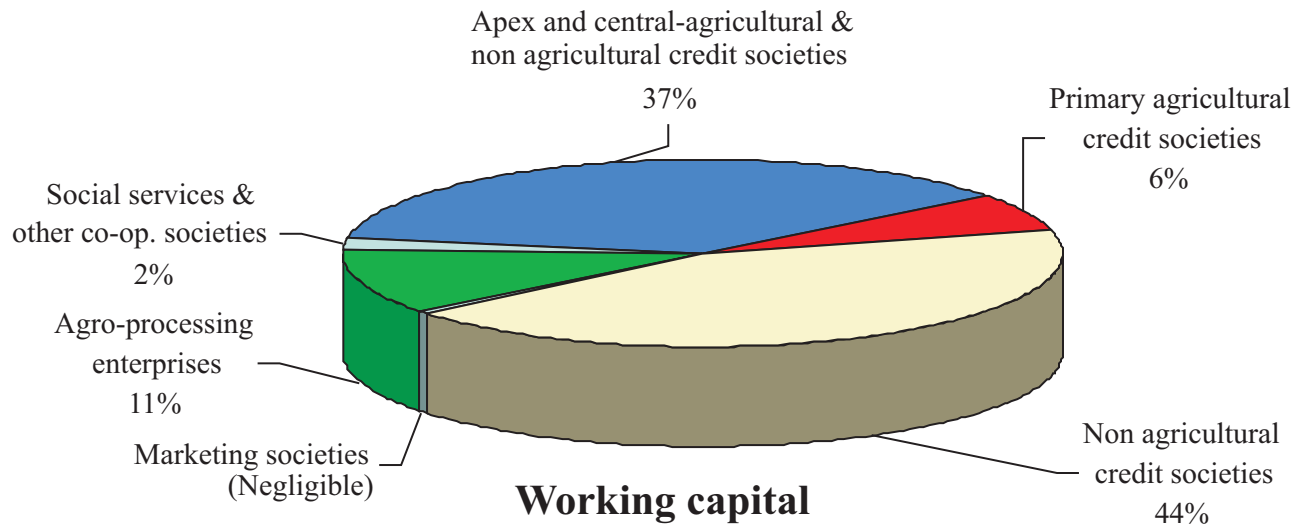
(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या विक्री केलेल्या मालाची किंवा विकलेल्या वर्ष अखेरचा किंमत मालाची किंमत शिल्लक माल		वर्षातील नफा Pofit of the year नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	वर्षातील तोटा Loss for the year नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	वर्षातील तोटा Loss for the year तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटा तोटाची रक्कम Amount of Loss (19)	District (2)	
		Value of goods received (13)	Value of goods sold (14)						Stock at the end of the year (15)
9873	6163	3767	4059	2148	3581	755	612	82	Mumbai Mumbai Suburban
83196	8637	7034	12914	267	1285	1388	573	7350	Thane
6407	1842	4575	745	496	538	54	467	30	Raigad
1665	820	324	324	54	396	31	216	9	Ratnagiri
1490	931	750	826	64	188	57	239	12	Sindhudurg
11534	27824	818	710	99	1262	335	1121	322	Nashik
3171	3640	548	564	33	373	28	252	485	Dhule
1292	2647	559	583	58	167	51	295	101	Nandurbar
3998	6488	899	886	91	493	470	618	530	Jalgaon
21899	17965	1016	1478	262	1089	560	1325	52072	Ahmednagar
19611	44618	7592	9131	759	2013	299	1736	116	Pune
1586	3381	4543	2547	443	732	157	620	92	Satara
14153	3627	3290	1800	269	697	593	680	185	Sangli
11748	1911	7339	7793	304	851	546	958	108	Solapur
2611	16361	3267	2957	307	1079	599	641	454	Kolhapur
10793	1948	109	330	11	571	352	855	234	Aurangabad
419	135	0	0	9	8	0	412	0	Jalna
125	738	0	0	14	159	11	287	9	Parbhani
586	220	30	22	5	83	38	119	14	Hingoli
1200	629	20433	58140	31	135	0	661	4	Beed
211	358	41	0	33	351	7	507	28	Nanded
231	125	33	35	8	230	73	669	18	Osmanabad
1277	1068	353	392	26	477	173	532	81	Latur
1312	2084	93	98	17	278	36	482	151	Buldhana
63	539	333	252	26	324	29	145	51	Akola
4	577	1	3	2	280	2	52	3	Washim
1644	4217	151	1177	106	477	41	480	34	Amravati
811	818	72	113	17	176	30	311	50	Yavatmal
120	306	218	229	17	151	129	283	23	Wardha
3665	1483	1693	1191	131	713	55	344	21	Nagpur
472	800	355	411	23	322	10	157	1	Bhandara
417	1093	30	36	25	463	84	352	18	Gondiya
245	96	444	198	88	215	10	519	18	Chandrapur
18	51	0	2	1	141	4	34	12	Gadchiroli
217847	164140	70710	109946	6244	20298	7007	17554	62718	Maharashtra State

Summary Table No. 3
Structure and working capital of Co-operative societies in
Maharashtra (2012-13)

Structure of co-operative societies

Working capital

१८. खाणकाम :

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाणकाम /MINNINGAND QUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्याचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its value and total mines

(2012-13) P

(उत्पादन टनात आणि मूल्य लाखात/Production in tonnes and value in Lakh Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (1)	खाणींची संख्या / उत्पादन मूल्य (2) (3)	रायगड Raigad (4)	रत्नागिरी Ratnagiri (5)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापूर Kolhapur (7)	अमरावती Amravati (8)	यवतमाळ Yavatmal (9)	नागपूर Nagpur (10)	भंडारा Bhandara (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	गोंदिया Gondiya (13)	गडचिरोली Gadchiroli (14)	एकूण Total (15)	No. of Mines, Production,value (3)	Minerals (2)
1	बॉक्साईट	खाणी	5	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	15	Mines	Bauxite
		उत्पादन	264900	563368.2	—	2186482	—	—	—	—	—	—	—	3014750.2	Production	
		मूल्य	662.25	1864.75	—	8308.63	—	—	—	—	—	—	—	10835.63	Value	
2	केओलिन (नैसर्गिक)	खाणी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Mines	Kaolin
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Production	(Natural)
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Value	
3	कोळसा	खाणी	—	—	—	—	—	—	8	—	34	8	—	50	Mines	Coal
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	7262529	—	53235984	19032290	—	79530803	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	112975.08	—	155454.05	291892.46	—	560321.59	Value	
4	डोलोमाईट	खाणी	—	—	—	—	—	3	6	—	1	—	—	10	Mines	Dolomite
		उत्पादन	—	—	—	—	—	108000	2130.54	—	75473.74	—	—	185604.28	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	216	7.56	—	212.08	—	—	435.64	Value	
5	कच्चे लोखंड	खाणी	—	—	—	4	—	—	—	—	2	4	2	12	Mines	Iron Ore
		उत्पादन	—	—	—	1702634	—	—	—	—	57510	15513.35	1673	1777330.4	Production	
		मूल्य	—	—	—	13621.07	—	—	—	—	459.5	118.83	33	14232.4	Value	
6	कायनाईट	खाणी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Mines	Kyanite
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Value	
7	चुनखडी	खाणी	—	—	—	—	—	4	—	—	8	—	—	12	Mines	Lime Stone
		उत्पादन	—	—	—	—	—	2410190	—	—	9575137.3	—	—	11985327.31	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	5374.73	—	—	21352.56	—	—	26727.29	Value	
8	कच्चे मँगनीज	खाणी	—	—	—	—	—	—	14	8	—	—	—	22	Mines	Manganes
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	269119	431348.3	—	—	—	700466.92	Production	Ore
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	24557.1	54990.72	—	—	—	79547.79	Value	
9	गेरू	खाणी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Mines	Ochare
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Value	
10	कोरंडम	खाणी	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Mines	Corundum
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	Value	
11	फायर क्ले	खाणी	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	Mines	Fire Clay
		उत्पादन	—	—	—	8906	—	—	—	—	—	—	—	8906	Production	
		मूल्य	—	—	—	14.87	—	—	—	—	—	—	—	14.87	Value	
12	सिलिमनार्नाईट	खाणी	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	Mines	Sillimanite
		उत्पादन	—	—	—	—	—	—	2495	—	—	—	—	2495	Production	
		मूल्य	—	—	—	—	—	—	71.05	—	—	—	—	71.05	Value	

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज	खाणीची संख्या / उत्पादन मूल्य	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratnagiri	सिंधुदुर्ग Sindhudurg	कोल्हापूर Kolhapur	अमरावती Amravati	यवतमाळ Yavatmal	नागपूर Nagpur	भंडारा Bhandara	चंद्रपूर Chandrapur	गोंदिया Gondiya	गडचिरोली Gadchiroli	एकूण Total	No. of Mines, Production, value	Minerals (2)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)		
13	पायरोफिलाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 1783 6.08	— — —	— — —	— — —	1 1783 6.08	Mines Production Value	Pyrophyllite		
14	क्विम्झ	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 3083 13.1	2 3181.5 16.68	1 11551 34.65	2 29184 87.55	1 2731 9.56	7 49730.5 161.54	Mines Production Value	Quartz		
15	सिलिका सॅंड	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	4 18995.61 87.38	8 264322 919.84	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	12 283317.61 1007.22	Mines Production Value	Silica Sand		
16	सॅंड (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 887.5 6.43	3 707825 474.24	— — —	— — —	4 708712.5 480.67	Mines Production Value	Sand (Stoving)		
17	शेल	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 0 0	— — —	— — —	1 1060550 1078.36	— — —	— — —	2 1060550 1078.36	Mines Production Value	Shale		
18	लॅटराईट	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	3 316927.5 380.31	— — —	— — —	3 316927.53 380.31	Mines Production Value	Laterite		
19	क्रोमाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	0 0 0	Mines Production Value	Chromite		
20	फेल्सपार	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	0 0 0	Mines Production Value	Felspar		
21	फ्लुओराइट (श्रेणीकृत)	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	1 3692.81 454.98	— — —	— — —	1 3692.81 454.98	Mines Production (Graded) Value	Fluorite		
22	क्ले (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	0 0 0	Mines Production Value	Clay (others)		
23	गौण खनिजे	खाणी उत्पादन मूल्य	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	Mines Production Value	Minor Minerals		
			←—————						185014357 (All Districts)	—————→						185014357	Production	
			←—————						585691.44 (All Districts)	—————→						585691.44	Value	

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून गणनेतर क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्याची दोन वर्षांच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत वीज तथा गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स अॅक्ट १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुद्धा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्ध कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो मूल्यवृद्धी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करून काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2 The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii). Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-census sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes, those engaged in storage and distribution of oil, technical training institution (not producing anything for sale or exchange).

19.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output, the gross value of input and value added is not of depreciation.

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories
(2012) P

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (m) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (m) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण कारखाने (संख्या) Total Factories (No.)	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of workers employed	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	1,962	67	250	2,279	98,547	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4,418	25	285	4,728	2,08,689	Mumbai Suburban
3	ठाणे	7,528	16	1,143	8,687	3,77,110	Thane
4	रायगड	1,348	2	229	1,579	1,34,626	Raigad
5	रत्नागिरी	236	1	125	362	25,144	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	73	4	67	144	3,688	Sindhudurg
7	नाशिक	1,805	5	317	2,127	1,46,098	Nashik
8	धुळे	219	0	169	388	10,584	Dhule
9	नंदुरबार	71	0	53	124	3,890	Nandurbar
10	जळगाव	692	12	412	1,116	60,672	Jalgaon
11	अहमदनगर	581	0	304	885	29,589	Ahmednagar
12	पुणे	5,317	20	579	5,916	6,24,255	Pune
13	सातारा	521	2	97	620	48,093	Satara
14	सांगली	622	0	303	925	46,674	Sangli
15	सोलापूर	466	6	4,986	5,458	68,750	Solapur
16	कोल्हापूर	1,566	2	439	2,007	1,11,934	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,093	5	184	1,282	1,06,201	Aurangabad
18	जालना	283	0	38	321	15,188	Jalna
19	परभणी	154	0	46	200	15,012	Parbhani
20	हिंगोली	88	0	31	119	4,790	Hingoli
21	बीड	90	1	82	173	12,329	Beed
22	नांदेड	261	0	128	389	30,711	Nanded
23	उस्मानाबाद	60	0	42	102	7,996	Osmanabad
24	लातूर	160	0	106	266	16,855	Latur
25	बुलढाणा	348	0	123	471	14,637	Buldhana
26	अकोला	261	259	126	646	18,137	Akola
27	वाशिम	107	0	48	155	5,095	Washim
28	अमरावती	305	1	155	461	11,255	Amravati
29	यवतमाळ	247	26	82	355	10,377	Yavatmal
30	वर्धा	157	0	40	197	12,762	Wardha
31	नागपूर	1,413	8	787	2,208	77,415	Nagpur
32	भंडारा	88	0	64	152	5,055	Bhandara
33	गोंदिया	54	0	80	134	4,418	Gondiya
34	चंद्रपूर	166	0	79	245	19,012	Chandrapur
35	गडचिरोली	45	0	11	56	1,600	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		32,805	462	12,010	45,277	23,87,188	Maharashtra State

P- अस्थायी / Provisional

आधार.- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई

Source.-Directorate of Industrial Safety and health, Mumbai

19. उत्पादन / MANUFACTURING
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.2
निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)
Production and employment of Manufacturing Industries (Series)
(2012-13)

अ.क्र. Sr No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये) Total Investment (Lakh Rs.)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये) Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	944	17,715	3,22,092	13,72,140	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	50	183	1,653	2,819	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2,807	1,98,532	52,31,939	1,12,50,931	Manufacture of Food products
4	पेये	270	18,591	5,60,642	7,89,791	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	124	37,070	2,37,205	4,53,930	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	2,000	1,39,665	21,46,449	39,07,019	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1,093	43,787	7,79,517	6,10,566	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	126	4,210	22,885	65,192	Manufacture of leather and related products
9	लाकड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	290	3,925	42,556	83,063	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articles of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	941	29,291	9,53,016	10,46,476	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण, व ध्वनी चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	995	35,903	4,69,863	7,74,175	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	204	12,084	19,45,178	1,50,41,408	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,941	1,07,464	34,09,762	77,84,602	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	848	1,03,512	23,02,684	43,13,509	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,731	77,996	19,71,090	37,36,519	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1,073	38,724	10,16,948	17,12,355	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1,514	1,37,232	91,17,395	1,25,26,006	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3,571	1,43,674	20,00,968	40,15,296	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगणक, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	489	37,526	7,52,497	18,74,433	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1,335	86,169	14,52,984	42,83,227	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2,241	1,42,024	28,40,166	68,89,158	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1,331	1,64,935	39,23,130	86,42,222	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	332	44,098	6,54,011	29,07,975	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	241	24,205	2,31,728	6,63,989	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1,103	57,819	11,90,562	29,85,345	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	178	10,509	2,31,566	3,58,588	Repair and installation of machinery and equipment
27	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन, प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	41	2,048	67,821	61,832	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
27	वीज, वायू, वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊक व किरकोळ व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Warehousing and support activities for transportation
30	प्रकाशने	24	3,081	77,348	1,69,887	Publishing activities
31	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संगणक, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Repair of computers and personal and household goods
33	इतर कार्ये	1,112	62,937	57,69,616	38,80,748	Other activities
	एकूण	28,949	17,84,909	4,97,23,272	10,22,03,201	Total

टीप- N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

उद्योग गटाचे वर्णन २००८ प्रमाणे आहे / N.I.C. 2008

आधार-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source-Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा
Amount of grants and loan disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Boards

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	खादी	78	249	29	94	616	1003	122	4352	--	--	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	12	7	3	34	113	227	125	5155	--	3569	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	165	515	31	1401	6	3359	214	28808	--	--	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	20	44	16	187	127	1622	55	6194	--	5181	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	--	--	--	--	85	514	6	1214	--	500	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	181	122	10	96	--	206	--	4827	--	1493	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	34	9	10	160	--	--	90	946	--	97	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	6	92	10	55	28	131	--	1546	--	--	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	232	833	801	2119	--	240	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	77	17	3	59	7	50	50	660	--	86	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कुक्कुट पालन उद्योग	7	5	12	558	189	1955	85	7170	--	--	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	--	--	9	31	4	42	97	1233	--	983	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	--	--	18	117	162	2417	404	16588	--	3955	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	309	467	12	--	--	--	--	--	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	--	--	1	16	20	268	1	2175	--	1118	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12672	--	--	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	--	--	--	81	2	131	109	881	--	100	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	--	78	--	95	--	2065	--	--	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	--	--	--	--	--	--	--	418	--	--	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	--	--	--	--	--	554	--	4741	--	690	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	--	--	--	--	--	245	16	3274	--	--	Kath Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Poly Vastra
25	इतर	9	--	96	--	--	--	264	12209	--	12091	Others
एकूण		712	1170	732	3759	1613	13686	2598	119247	135.24	30103	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed								Industry
		2009-10		2010-11		2011-12		2012-13		
		अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	अनुदान Grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
1	खादी	9.05	31.45	365.31	N.A.	14.01	40	—	—	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	516.09	1571.19	277.25	N.A.	643.73	1953.44	136.5	294.1	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	10.15	29	228.95	N.A.	39.75	113.17	15.75	45	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	20.71	53.43	291.44	N.A.	6.62	15.15	1.75	4	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	9.23	23.28	39.3	N.A.	8.4	24	—	—	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	171.68	478.15	150.06	N.A.	118.04	300.61	15.54	36.55	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	—	—	15.18	N.A.	—	—	—	—	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	111.87	340.16	36.76	N.A.	119.04	98.56	—	—	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	101.06	208.03	135.93	N.A.	79.38	207.39	—	—	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	1.05	3	1.28	N.A.	—	—	—	—	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कुक्कुट पालन उद्योग	—	—	—	N.A.	—	—	—	—	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	—	—	57.1	N.A.	35.5	40.75	9.45	—	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	402.98	758.24	633.82	N.A.	486.05	942	35.62	44.5	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	—	—	3.43	N.A.	—	—	—	—	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	74.48	222.86	104.84	N.A.	82.71	244.97	36.21	110.61	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	—	—	59.05	N.A.	8.75	25	—	—	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	1.87	5.35	40.46	N.A.	1.49	4.26	1	4	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	1.38	5.54	30.8	N.A.	8.75	25	—	—	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	6.88	19.65	3.22	N.A.	47.55	141	—	—	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	126.11	338.76	54.75	N.A.	132.41	395.89	0.52	0	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	—	—	0.65	N.A.	—	—	—	—	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	7.62	29.67	28.78	N.A.	—	—	—	—	Katha Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	—	—	0.1	N.A.	—	—	—	—	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	—	—	1	N.A.	9.5	30	—	—	Poly Vastra
25	रेक्झीन पी.व्ही.सी.	50.91	123.66	—	N.A.	65.69	164.62	—	—	Rexin P.V.C.
26	सेवा उद्योग	867.73	1751.57	89.29	N.A.	470.42	1027.68	35.09	101.84	Service Industry
27	वस्त्रोद्योग	215.06	539.2	129.18	N.A.	128.32	356.07	10.17	26.13	Textiles
28	लाख शेलॅक	742.5	723.22	0.81	N.A.	324.64	332.82	2.85	8.15	Shellac
29	रबर उद्योग	3.5	10	0.68	N.A.	16.12	46.05	7.37	21.05	Rubber
30	इलेक्ट्रॉनिक्स	13.24	46	41.96	N.A.	18.7	57.57	6.9	19.71	Electronics
31	ब्रास मेटल	1.48	0.52	5.4	N.A.	9.1	26	—	—	Brass Metal
32	ग्रामोद्योग वसाहत	703.04	549.23	14.53	N.A.	143.87	172.06	—	—	Village Indl. Estate
33	मेणबत्ती उद्योग	6.18	13.71	9.95	N.A.	4.73	18.5	—	—	Candle making
34	प्लॅस्टीक उद्योग	121.14	206.5	2.14	N.A.	74.16	238.48	8.75	25	Plastic
35	ज्वेलरी	43.1	131.67	—	N.A.	25.15	79.26	0.87	—	Jewellery
36	ग्रामीण कुंभार उद्योग	—	—	396.82	—	—	—	—	—	Village Pottery
37	इतर	—	—	—	—	—	—	—	—	Others
एकूण		4340.1	8213.03	3250.22	N.A.	3122.59	7120.3	324.34	740.64	Total

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार - महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई

Source - Maharashtra State Khadi and village Industries Board, Mumbai

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भू-खंड विकास / Industrial area estates developed
(2012-13)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष/Year/ जिल्हे	औद्योगिक भूखंडाची संख्या No. of Industrial Estates	संपादित औद्योगिक क्षेत्र Industrial area possessed हेक्टर/Hectare	औद्योगिक भूखंड Industrial plots		District
				विकसित Developed	वाटप केलेले Allotted	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91 *	58	24,066.99	24,706	20,548	
	1995-96	143	35,306.96	37,264	32,987	
	2009-2010	184	50,052.90	62,656	55,827	
	2010-2011	189	52,960.32	65,991	58,110	
	2011-2012	190	53,041.58	68,468	60,029	
1	मुंबई	1	130.71	99.91	99.87	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	11	7,178.53	3,543.93	3,248.42	Thane
4	रायगड	16	20,364.06	3,233.74	3,008.23	Raigad
5	रत्नागिरी	7	6,080.26	1,595.26	1,562.87	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5	3,667.00	188.72	175.59	Sindhudurg
7	नाशिक	11	4,036.63	1,314.90	1,264.44	Nashik
8	धुळे	2	398.89	209.22	204.52	Dhule
9	नंदुरबार	5	823.81	939.74	682.41	Nandurbar
10	जळगाव	4	1,298.36	663.41	488.57	Jalgaon
11	अहमदनगर	8	1,613.51	960.58	887.76	Ahmednagar
12	पुणे	25	30,591.90	4,108.72	3,454.83	Pune
13	सातारा	14	2,241.92	968.44	843.87	Satara
14	सांगली	14	3,528.35	670.11	630.49	Sangli
15	सोलापूर	10	3,335.04	862.62	698.70	Solapur
16	कोल्हापूर	8	2,049.21	1,219.77	1116.12	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	7,157.14	2,507.81	2,402.69	Aurangabad
18	जालना	6	716.16	357.80	312.04	Jalna
19	परभणी	4	979.99	153.14	128.28	Parbhani
20	हिंगोली	3	228.90	172.65	136.88	Hingoli
21	बीड	6	234.11	65.44	51.23	Beed
22	नांदेड	8	1,882.30	539.52	458.02	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	1,270.53	350.37	158.27	Osmanabad
24	लातूर	6	2,298.07	838.28	779.70	Latur
25	बुलढाणा	9	683.00	374.07	318.94	Buldhana
26	अकोला	8	1,175.48	485.81	437.29	Akola
27	वाशिम	6	322.03	33.71	16.24	Washim
28	अमरावती	13	3,396.41	2,023.75	1,969.77	Amravati
29	यवतमाळ	11	963.29	275.90	251.98	Yavatmal
30	वर्धा	6	755.52	537.50	471.90	Wardha
31	नागपूर	14	6,763.54	2,685.27	2,387.80	Nagpur
32	भंडारा	5	284.13	701.94	569.34	Bhandara
33	गोंदिया	6	750.55	117.26	113.24	Gondiya
34	चंद्रपूर	12	3,379.83	2,125.99	1,454.82	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	121.90	45.23	24.45	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		286	1,20,701.06	34,970.51	30,809.57	Maharashtra State

आधार.- मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई

Source.-Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.5

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra (2012-13) P

अनुक्रमांक Sr. No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production	Unit	Name of the Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	39,187	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चुनखडी	हजार टन	12,093	Thousand Tonnes	Lime Stons
3	साखर	हजार टन	5,840	Thousand Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार टन	162	Thousand Tonnes	Salt
5	वनस्पती	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे सूत	हजार टन	299	Thousand Tonnes	All Cotton Yarn
7	सूती कापड	कोटी चौ.मीटर	20.73	Crete Sq. Meters	Cotton cloth
8	पेट्रोलियम (क्रुड तेल)	हजार टन	15,573	Thousand Tonnes	Petroleum (crude oil)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातु	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डब्बे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष कि.वॉट तास	88,139	Million KWH	Electricity

P - अस्थायी / Provisional

N. A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार -- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source-Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक/

चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	372	2,299	378	5,054	717	17,825	227	13,136	142	25,147
2	मुंबई उपनगर	761	4,903	854	11,404	1,114	28,915	572	34,183	379	71,340
3	ठाणे	1,149	8,084	1,527	21,856	3,028	80,329	1,400	81,980	765	1,39,140
4	रायगड	172	1,323	165	2,391	387	11,300	353	20,952	177	36,099
5	रत्नागिरी	139	761	64	836	65	2,083	31	2,158	28	5,940
6	सिंधुदुर्ग	69	319	17	250	31	982	11	713	7	1,069
7	नाशिक	450	2,329	619	8,617	528	16,477	163	11,133	152	32,540
8	धुळे	188	989	69	896	43	1,308	15	1,005	15	2,930
9	नंदुरबार	49	257	17	227	11	301	7	431	4	1,069
10	जळगाव	287	1,423	297	3,960	170	5,142	48	2,894	26	5,681
11	अहमदनगर	339	885	174	2,440	301	9,447	47	3,260	50	10,353
12	पुणे	382	2,327	890	12,517	1,857	50,484	1,014	59,242	874	1,77,673
13	सातारा	109	418	113	1,633	132	4,208	65	4,545	71	15,069
14	सांगली	293	1,390	246	3,331	162	4,815	61	3,845	64	14,502
15	सोलापूर	3,199	19,081	54	754	218	5,879	26	1,553	29	7,528
16	कोल्हापूर	500	2,507	622	8,981	374	11,115	156	10,573	141	28,810
17	औरंगाबाद	194	924	157	2,271	356	10,431	162	9,991	181	39,515
18	जालना	42	206	50	652	110	3,752	44	2,595	21	4,569
19	परभणी	44	179	16	226	32	903	11	585	8	1,931
20	हिंगोली	37	167	10	123	14	408	8	445	5	1,082
21	बीड	75	295	14	174	42	1,214	13	809	10	2,548
22	नांदेड	142	494	26	377	41	1,162	14	800	16	3,252
23	उस्मानाबाद	29	185	24	313	11	343	6	374	19	4,303
24	लातूर	86	397	68	878	21	611	10	551	19	4,189
25	बुलढाणा	153	750	105	1,443	45	1,293	17	1,025	11	2,522
26	अकोला	173	935	181	2,370	53	1,625	10	724	11	2,203
27	वाशिम	49	181	30	402	17	483	4	280	3	470
28	अमरावती	215	1,002	105	1,475	39	1,070	5	340	8	1,947
29	यवतमाळ	98	431	102	1,501	66	1,890	31	1,829	14	3,336
30	वर्धा	55	241	22	313	24	721	13	702	22	4,648
31	नागपूर	700	3,729	310	4,322	350	10,556	147	9,465	130	27,523
32	भंडारा	73	354	21	260	18	475	3	218	6	1,225
33	गोंदिया	60	324	15	209	12	315	4	274	3	380
34	चंद्रपूर	80	384	48	599	31	962	14	959	26	4,575
35	गडचिरोली	12	63	22	255	7	189	1	57	3	622
महाराष्ट्र राज्य		10,775	60,536	7,432	1,03,310	10,427	2,89,013	4,713	2,83,626	3,440	6,85,730

F = कारखाने/

W = कामगार /

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING

TABLE No. 19. 6

**Distribution of working factories according to working strength
(2012)**

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1,000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F (13)	W (14)	F (15)	W (16)	F (17)	W (18)	F (19)	W (20)	(2)
9	6,506	6	15,481	2	13,939	1,853	99,387	Mumbai
30	19,363	13	27,547	2	16,886	3,725	2,14,541	Mumbai Suburban
47	27,348	22	43,358	--	--	7,938	4,02,095	Thane
18	11,443	8	15,679	--	--	1,280	99,187	Raigad
2	1,115	5	7,768	--	--	334	20,661	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	135	3,333	Sindhudurg
13	8,838	14	22,815	--	--	1,939	1,02,749	Nashik
2	1,412	2	3,524	--	--	334	12,064	Dhule
--	--	1	1,143	--	--	89	3,428	Nandurbar
5	2,856	2	3,921	--	--	835	25,877	Jalgaon
21	16,296	3	3,168	--	--	935	45,849	Ahmednagar
105	66,604	58	1,00,204	3	38,369	5,183	5,07,420	Pune
16	10,625	5	8,887	--	--	511	45,385	Satara
8	5,479	1	1,187	--	--	835	34,549	Sangli
6	4,033	--	--	--	--	3,532	38,828	Solapur
25	16,712	7	8,594	--	--	1,825	87,292	Kolhapur
14	10,336	6	10,700	--	--	1,070	84,168	Aurangabad
1	750	--	--	--	--	268	12,524	Jalna
--	--	--	--	--	--	111	3,824	Parbhani
--	--	--	--	--	--	74	2,225	Hingoli
2	1,240	2	3,636	--	--	158	9,916	Beed
--	--	--	--	--	--	239	6,085	Nanded
3	1,560	1	1,200	--	--	93	8,278	Osmanabad
5	3,181	--	--	--	--	209	9,807	Latur
3	2,073	--	--	--	--	334	9,106	Buldhana
--	--	1	1,203	--	--	429	9,060	Akola
--	--	--	--	--	--	103	1,816	Washim
--	--	--	--	--	--	372	5,834	Amravati
--	--	1	2,058	--	--	312	11,045	Yavatmal
4	2,103	5	8,123	--	--	145	16,851	Wardha
21	13,541	6	13,218	1	6,800	1,665	89,154	Nagpur
--	--	2	3,138	--	--	123	5,670	Bhandara
1	713	--	--	--	--	95	2,215	Gondiya
6	4,530	5	12,518	--	--	210	24,527	Chandrapur
1	535	--	--	--	--	46	1,721	Gadchiroli
368	2,39,192	176	3,19,070	8	75,994	37,339	20,56,471	Maharashtra State

Factories

Workers

Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर, २०१२ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगांवांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या /

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	01		05-09		10		11		56	
		F (3)	W (4)	F (5)	W (6)	F (7)	W (8)	F (9)	W (10)	F (11)	W (12)
		कृषि शिकार व संबंधित सेवा,सूत काढणे, वटणी, सफाई इ. Agriculture, hunting and related service activities,Cotton, ginning, cleaning etc.		खाणकाम व दगड खाणकाम (पेट्रोलियम, नैसर्गिक वायु, युरेनियम कच्चे धातु इ. वगळून) Other mining and quarring (excluding petroleum natural gas, uranium, metal ores etc.)		खाद्य उत्पादने Mfg. of food products		पेये उत्पादने Mfg. of beverages products		₹10, 000 ३० ४०/तपेये उत्पादने Mfg. Of other food & beverages products	
1	मुंबई	4	39	--	--	130	4,515	7	125	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	115	11,937	19	2,200	--	--
3	ठाणे	--	--	10	538	279	12,973	107	3,258	1	50
4	रायगड	--	--	4	184	88	8,121	30	1,790	--	--
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	34	2,219	39	626	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	31	1,470	18	147	--	--
7	नाशिक	2	78	--	--	141	7,806	39	1,728	--	--
8	धुळे	24	603	1	20	95	3,140	12	59	--	--
9	नंदुरबार	9	1,348	--	--	44	1,419	11	102	--	--
10	जळगाव	109	3,699	--	--	207	6,502	23	164	--	--
11	अहमदनगर	17	245	--	--	149	19,203	26	1,287	--	--
12	पुणे	--	--	--	--	211	30,597	63	3,026	--	--
13	सातारा	1	40	1	35	96	11,170	20	615	--	--
14	सांगली	--	--	--	--	129	11,955	17	428	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	126	8,958	14	167	--	--
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	172	19,391	22	445	--	--
17	औरंगाबाद	74	3,211	--	--	37	4,500	25	3,261	--	--
18	जालना	90	3,385	--	--	37	2,619	3	55	--	--
19	परभणी	40	1,823	--	--	11	1,389	1	5	--	--
20	हिंगोली	17	508	--	--	18	1,070	1	4	--	--
21	बीड	45	1,683	--	--	14	3,235	3	22	--	--
22	नांदेड	15	387	--	--	51	2,550	7	178	--	--
23	उस्मानाबाद	1	95	--	--	21	4,531	2	163	--	--
24	लातूर	0	--	--	--	105	6,664	4	207	--	--
25	बुलढाणा	82	2,345	--	--	108	1,875	7	23	--	--
26	अकोला	72	1,728	2	21	220	2,803	9	69	--	--
27	वाशिम	30	931	--	--	14	267	1	33	--	--
28	अमरावती	55	1,204	--	--	84	964	8	395	--	--
29	यवतमाळ	130	4,105	2	110	32	1,595	5	253	--	--
30	वर्धा	28	3,066	--	--	16	1,611	1	6	--	--
31	नागपूर	12	1,286	2	37	128	8,401	37	945	--	--
32	भंडारा	1	25	--	--	11	531	7	66	--	--
33	गोंदिया	--	--	--	--	45	573	2	12	--	--
34	चंद्रपूर	2	67	--	--	36	835	2	5	--	--
35	गडचिरोली	--	--	--	--	25	266	2	9	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	860	31,901	22	945	3,060	2,07,655	594	21,878	1	50

MANUFACTURING**TABLE No.19.7****Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31 st Dec.,2012**

12		13		14		15		16		
तंबाखूचे		कापडाचे		परिधान करण्याच्या वस्तू		चामडे कमावणे व		लाकूड आणि		
उत्पादन		उत्पादन		फरची सफाई व रंगाई		चामड्याची उत्पादने		लाकडांचे उत्पादन		
Mfg. Of		Manufacturing		Mfg. of wearing apparel		Tanning of leather and		(फर्निचर सोडून)		
tobacco		of textiles		Dressing and dyeing		leather product		Wood and Wood		Districts
products				of fur		products		(except furniture)		
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	
—	—	69	8,090	273	10,767	16	354	120	1,305	Mumbai
2	504	158	5,456	351	14,956	56	2,290	75	837	Mumbai Suburban
4	447	1,071	68,423	206	18,857	29	1,747	235	3,164	Thane
—	—	12	865	10	530	—	—	38	674	Raigad
1	25	1	1	—	—	—	—	57	253	Ratnagiri
—	—	—	—	—	—	—	—	40	160	Sindhudurg
—	—	113	3,295	5	92	7	216	177	784	Nashik
—	—	53	4,154	4	910	—	—	53	193	Dhule
—	—	—	—	—	—	—	—	16	144	Nandurbar
13	803	8	1080	—	—	2	30	145	475	Jalgaon
6	1,541	5	143	—	—	—	—	186	540	Ahmednagar
6	808	32	4,432	23	2,224	3	91	169	2,166	Pune
4	115	7	1,159	2	250	3	48	71	340	Satara
—	—	137	4,460	15	2,397	1	11	106	793	Sangli
3	220	3,027	20,517	9	229	2	32	92	722	Solapur
5	56	479	23,307	6	505	3	81	191	771	Kolhapur
2	85	26	544	—	—	1	24	110	652	Aurangabad
3	380	4	543	—	—	—	—	25	99	Jalna
—	—	—	—	—	—	—	—	40	164	Parbhani
—	—	1	230	—	—	—	—	34	153	Hingoli
—	—	—	—	—	—	—	—	59	199	Beed
—	—	1	9	—	—	2	29	115	370	Nanded
—	—	5	1,740	—	—	—	—	23	140	Osmanabad
1	17	4	840	—	—	—	—	58	199	Latur
—	—	6	1,701	—	—	—	—	66	191	Buldhana
—	—	4	521	—	—	—	—	51	241	Akola
—	—	7	134	—	—	—	—	39	141	Washim
—	—	9	1,175	—	—	1	29	130	480	Amravati
—	—	6	2,557	—	—	—	—	61	218	Yavatmal
—	—	26	4,650	—	—	—	—	31	121	Wardha
2	154	27	11,951	2	63	4	59	528	4,209	Nagpur
—	—	1	7	—	—	—	—	45	199	Bhandara
4	110	—	—	1	9	—	—	20	129	Gondiya
—	—	—	—	—	—	—	—	70	361	Chandrapur
—	—	—	—	—	—	—	—	6	41	Gadchiroli
56	5,265	5,299	1,71,984	907	51,789	130	5,041	3,282	21,628	Maharashtra State

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	17		18 & 58		19		20		21	
		कागद आणि कागदाच्या वस्तू		प्रकाशन, मुद्रण आणि ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन		कोळसा, शुध्द पेट्रो- लियम उत्पादने व अणु इंधन		रसायने आणि रासायनिकउत्पादने		औषध, वैद्यकीय रसायने वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	
		Paper and Paper Products		Publishing,Printing & reproduction of recorvded media		Coke, retined, Petroleum Product and nuclear fuel		Chemicals and Chemical Products		Mfg.of Pharma- ceutical,Chemical & Biotic Products	
(1)	(2)	F (23)	W (24)	F (25)	W (26)	F (27)	W (28)	F (29)	W (30)	F (31)	W (32)
1	मुंबई	17	482	324	11,024	3	87	36	917	11	1,052
2	मुंबई उपनगर	50	820	189	5,529	8	7,418	131	9,850	59	5,649
3	ठाणे	225	10,441	279	13,350	83	8,134	1,108	40,264	393	24,480
4	रायगड	25	1,025	22	1,342	34	1,656	330	29,972	83	8,876
5	रत्नागिरी	7	479	1	15	—	—	78	5,256	12	777
6	सिधुदुर्ग	1	18	0	0	—	—	3	72	1	19
7	नाशिक	85	2,679	28	4,058	3	137	143	3,829	42	3,616
8	धुळे	1	20	1	16	1	50	21	1,080	4	58
9	नंदुरबार	0	—	0	0	1	18	1	7	0	—
10	जळगाव	23	356	10	283	1	5	48	1,265	17	281
11	अहमदनगर	21	459	10	124	3	39	38	737	13	1,723
12	पुणे	122	6,775	106	4,745	15	656	264	13,099	106	14,583
13	सातारा	12	626	4	106	1	87	18	1,109	9	1,154
14	सांगली	24	657	14	304	5	146	26	530	11	342
15	सोलापूर	11	500	11	292	—	—	18	350	14	1,019
16	कोल्हापूर	22	681	28	958	7	75	45	1,417	10	659
17	औरंगाबाद	54	2,113	16	696	3	164	64	2,440	50	8,839
18	जालना	2	35	1	32	—	—	17	238	—	—
19	परभणी	0	—	0	0	1	9	3	56	—	—
20	हिंगोली	—	—	0	0	—	—	—	—	—	—
21	बीड	2	230	0	0	—	—	16	140	—	—
22	नांदेड	0	—	2	52	—	—	8	372	2	70
23	उस्मानाबाद	3	49	0	0	—	—	20	972	1	30
24	लातूर	2	35	1	25	—	—	4	122	—	—
25	बुलढाणा	24	548	0	0	—	—	9	1,530	2	82
26	अकोला	1	10	4	184	4	256	8	445	2	273
27	वाशिम	3	32	0	0	1	90	1	18	—	—
28	अमरावती	3	54	2	22	—	—	15	228	1	17
29	यवतमाळ	2	27	0	0	—	—	4	87	1	14
30	वर्धा	7	64	0	0	0	—	9	949	—	—
31	नागपूर	65	2,887	52	2,039	15	385	102	7,291	26	1,397
32	भंडारा	1	170	0	0	1	20	5	58	1	20
33	गोंदिया	2	29	0	0	—	—	10	197	0	—
34	चंद्रपूर	8	3,115	0	0	5	595	17	1,393	—	—
35	गडचिरोली	3	942	0	0	—	—	2	32	1	44
महाराष्ट्र राज्य		828	36,358	1,105	45,196	195	20,027	2,622	1,26,322	872	75,074

TABLE No.19.7-contd.--

22		23		24		25		26		Districts
रबर व प्लास्टिक उत्पादने		अधातू खनिज उत्पादने		मूलभूत धातू उत्पादने		धातूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)		संगणक, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने		
Rubber and Plastics products		Other nonmetallic mineral products		Basic metals products		Fabricated metal products except mach. & equipment		Mfg. of computer, electronic and optical products		(2)
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	
58	815	32	1,712	21	510	88	1,614	32	1,197	Mumbai
198	6,390	104	4,414	74	2,410	484	21,475	74	4,434	Mumbai Suburban
595	20,941	145	6,799	283	23,705	1,495	63,522	109	6,768	Thane
50	3,109	46	4,951	124	14,896	159	9,581	6	243	Raigad
15	279	14	431	3	86	22	1,509	3	109	Ratnagiri
3	70	8	214	1	317	9	234	—	—	Sindhudurg
141	7,681	69	5,212	114	5,818	366	16,846	39	2,734	Nashik
21	340	11	101	7	452	4	36	—	—	Dhule
1	8	0	—	—	—	—	—	—	—	Nandurbar
116	5,941	10	167	6	160	21	459	3	87	Jalgaon
53	1,300	23	634	48	3,095	181	5,740	7	496	Ahmednagar
325	27,725	119	8,263	176	17,039	1,515	92,630	191	17,551	Pune
31	3,004	8	211	29	8,177	75	4,259	3	149	Satara
39	506	33	606	79	3,923	35	1,041	—	—	Sangli
35	959	21	565	31	1,260	20	762	2	47	Solapur
52	1,802	40	810	232	14,838	285	9,237	9	494	Kolhapur
92	7,765	24	1,529	37	3,581	199	9,614	15	3,105	Aurangabad
9	164	3	130	57	3,967	4	192	—	—	Jalna
2	45	3	45	0	—	—	—	—	—	Parbhani
—	—	0	—	0	—	—	—	—	—	Hingoli
0	—	4	253	—	—	2	125	—	—	Beed
1	9	4	107	1	150	13	549	—	—	Nanded
1	29	—	—	—	—	7	135	—	—	Osmanabad
1	14	5	848	7	135	—	—	—	—	Latur
5	86	7	98	1	20	1	16	—	—	Buldhana
8	87	6	158	9	126	1	8	—	—	Akola
1	14	1	6	1	12	—	—	—	—	Washim
14	176	15	200	2	15	6	135	1	11	Amravati
—	—	43	1,213	1	59	—	—	—	—	Yavatmal
—	—	3	57	4	4,263	3	875	—	—	Wardha
78	5,060	93	4,068	153	10,824	121	7,638	5	3,557	Nagpur
2	13	6	203	4	1,784	27	500	.	.	Bhandara
2	22	2	94	1	150	—	—	—	—	Gondiya
2	25	37	9,643	2	998	1	22	1	7	Chandrapur
—	—	2	30	—	—	—	—	—	—	Gadchiroli
1,951	94,379	941	53,772	1,508	1,22,770	5,144	2,48,754	500	40,989	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	62 & 95 संगणक व संबंधित कार्ये Computer programing & other repairing related activities		27 विद्युत सामग्री उत्पादने Mfg. of Electrical Equipment		28 यंत्रे व यंत्रसामग्री उत्पादने Mfg. of Machinery and Equipment		29 मोटर वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स Motor Vehicles, Trailors & Semi-Trailors		30 इतर परिवहन सामग्री ऑप्टिकल साधने Other transport equipment	
		F (43)	W (44)	F (45)	W (46)	F (47)	W (48)	F (49)	W (50)	F (51)	W (52)
1	मुंबई	11	335	35	1,567	64	15,996	11	281	26	9,716
2	मुंबई उपनगर	13	3,094	175	14,742	296	13,125	41	4,679	7	427
3	ठाणे	4	188	295	18,807	359	18,842	51	3,614	16	3,505
4	रायगड	0	0	21	1,726	29	1,476	31	1,261	3	189
5	रत्नागिरी	0	0	4	144	1	190	—	—	5	4,175
6	सिंधुदुर्ग	0	0	—	—	0	—	—	—	—	—
7	नाशिक	0	0	29	1,404	84	4,538	42	12,864	6	1,537
8	धुळे	0	0	1	14	1	15	—	—	—	—
9	नंदुरबार	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
10	जळगाव	0	0	18	1,093	6	82	11	1,451	—	—
11	अहमदनगर	0	0	29	3,659	14	1,162	15	620	2	669
12	पुणे	10	2,289	303	30,486	426	58,475	547	1,39,424	23	6,513
13	सातारा	0	0	15	3,439	44	6,019	4	327	4	643
14	सांगली	1	18	19	648	31	2,074	2	63	3	140
15	सोलापूर	0	0	4	87	3	44	2	361	2	22
16	कोल्हापूर	0	0	28	2,467	41	4,078	15	502	1	21
17	औरंगाबाद	0	0	42	6,509	30	4,170	52	7,809	61	10,347
18	जालना	0	0	—	—	2	450	—	—	—	—
19	परभणी	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
20	हिंगोली	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
21	बीड	0	0	—	—	2	29	—	—	—	—
22	नांदेड	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
23	उस्मानाबाद	0	0	1	12	—	—	—	—	—	—
24	लातूर	0	0	—	—	1	100	—	—	—	—
25	बुलढाणा	0	0	—	—	0	—	—	—	—	—
26	अकोला	0	0	2	53	2	58	0	—	—	—
27	वाशिम	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
28	अमरावती	0	0	3	21	3	217	—	—	—	—
29	यवतमाळ	0	0	0	—	—	—	2	22	—	—
30	वर्धा	0	0	1	20	4	190	—	—	—	—
31	नागपूर	0	0	38	1,051	15	665	12	718	4	124
32	भंडारा	0	0	1	3	—	—	2	1,562	1	270
33	गोंदिया	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
34	चंद्रपूर	0	0	—	—	1	150	—	—	—	—
35	गडचिरोली	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—
महाराष्ट्र राज्य		40	5,928	1,064	87,952	1,459	1,32,145	840	1,75,558	164	38,298

TABLE No.19.7-contd.--

31 फर्निचरचे उत्पादन Mfg. of Furniture		32 इतर उत्पादने Other Mfg. Products		33 यंत्रे व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती Repair & Installation of Machinery and Equipment		35 वीज, वायु, वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा Electricity, Gas, Steam and air conditioning supply		36 पाण्याचे संचयन, शुध्दीकरण व वितरण Collection, Purification and distribution of water		Districts
F (53)	W (54)	F (55)	W (56)	F (57)	W (58)	F (59)	W (60)	F (61)	W (62)	(2)
24	484	104	5,136	72	8,901	3	144	9	248	Mumbai
36	836	640	48,789	12	3,113	8	1,053	8	583	Mumbai Suburban
36	1,175	60	5,658	45	3,671	16	1,474	14	953	Thane
2	59	3	80	9	351	20	1,269	2	65	Raigad
2	16	4	206	—	—	6	3,032	1	8	Ratnagiri
1	7	—	—	—	—	1	10	1	4	Sindhudurg
11	453	7	225	100	9,369	7	1,525	25	377	Nashik
—	—	—	—	—	—	—	—	4	44	Dhule
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nandurbar
3	30	1	23	2	105	1	40	5	39	Jalgaon
5	60	1	44	1	106	6	132	8	81	Ahmednagar
26	1,285	25	2,242	12	1,004	17	943	10	571	Pune
2	149	1	175	2	67	6	226	4	88	Satara
10	226	2	137	3	102	2	29	6	134	Sangli
4	36	3	60	—	—	4	63	5	79	Solapur
14	219	2	19	5	80	10	431	7	120	Kolhapur
—	—	2	35	3	350	4	122	4	92	Aurangabad
—	—	—	—	—	—	—	—	3	23	Jalna
—	—	—	—	—	—	2	79	—	—	Parbhani
—	—	—	—	—	—	2	230	—	—	Hingoli
—	—	1	4	—	—	2	3,636	—	—	Beed
—	—	—	—	—	—	1	25	1	18	Nanded
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Osmanabad
—	—	—	—	—	—	2	32	2	29	Latur
—	—	2	16	—	—	1	15	2	5	Buldhana
1	5	0	—	—	—	3	1,230	—	—	Akola
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Washim
2	10	1	15	—	—	—	—	1	7	Amravati
—	—	—	—	—	—	2	167	1	5	Yavatmal
—	—	—	—	—	—	1	500	1	7	Wardha
12	435	1	525	11	1,851	18	6,524	6	189	Nagpur
—	—	1	4	—	—	—	—	1	22	Bhandara
0	—	—	—	—	—	2	833	—	—	Gondiya
—	—	—	—	—	—	10	6,084	—	—	Chandrapur
—	—	—	—	—	—	2	243	—	—	Gadchiroli
191	5,485	861	63,393	277	29,070	159	30,091	131	3,791	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	37-39		41-43,71 & 81		45		46		47	
		मल व केरकचरा विल्हेवाट आणि स्वच्छता		बांधकाम		घाऊक व किरकोळ व्यापार व मोटार वाहनांची दुरुस्ती		घाऊक व्यापार मोटार वाहनांची दुरुस्ती वगळून		किरकोळ व्यापार मोटार वाहनांची दुरुस्ती वगळून	
		Sewage and refuse disposal		Construction		Wholesale & Retail trade,repair of Motor vehicles		Wholesale trade, Except repair of Motor vehicles		Retail trade, Except repair of motor vehicles	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)
1	मुंबई	25	1,016	—	—	90	6,479	16	1,643	104	2,155
2	मुंबई उपनगर	19	399	6	268	148	9,954	10	644	114	3,618
3	ठाणे	7	283	7	175	137	8,458	17	832	176	4,270
4	रायगड	—	—	2	20	29	2,178	5	478	53	1,434
5	रत्नागिरी	—	—	—	—	16	697	—	—	8	128
6	सिंधुदुर्ग	—	—	—	—	11	530	—	—	4	53
7	नाशिक	8	138	—	—	48	2,673	1	32	44	656
8	धुळे	—	—	—	—	9	674	1	1	4	69
9	नंदुरबार	—	—	—	—	5	332	—	—	1	50
10	जळगाव	—	—	—	—	19	1,071	1	10	3	141
11	अहमदनगर	—	—	—	—	37	1,548	4	67	9	179
12	पुणे	13	362	13	911	152	11,288	31	1,300	114	2,255
13	सातारा	—	—	2	30	24	1,366	—	—	3	56
14	सांगली	—	—	—	—	29	1,646	1	40	10	181
15	सोलापूर	1	25	—	—	33	819	—	—	32	612
16	कोल्हापूर	3	41	—	—	58	3,192	0	—	27	356
17	औरंगाबाद	—	—	—	—	34	2,326	1	60	8	225
18	जालना	—	—	—	—	6	198	—	—	1	10
19	परभणी	—	—	—	—	8	209	—	—	—	—
20	हिंगोली	—	—	—	—	1	30	—	—	—	—
21	बीड	—	—	—	—	8	360	—	—	—	—
22	नांदेड	—	—	—	—	15	1,210	—	—	—	—
23	उस्मानाबाद	—	—	—	—	6	357	—	—	2	25
24	लातूर	—	—	—	—	10	522	—	—	1	12
25	बुलढाणा	—	—	—	—	10	505	—	—	—	—
26	अकोला	—	—	—	—	20	784	—	—	—	—
27	वाशिम	—	—	—	—	4	138	—	—	—	—
28	अमरावती	—	—	—	—	13	448	—	—	—	—
29	यवतमाळ	—	—	—	—	17	602	—	—	—	—
30	वर्धा	—	—	1	175	9	297	—	—	—	—
31	नागपूर	1	14	—	—	77	4,369	5	226	8	126
32	भंडारा	—	—	—	—	5	213	—	—	—	—
33	गोंदिया	—	—	—	—	2	50	—	—	—	—
34	चंद्रपूर	1	150	—	—	12	983	—	—	3	94
35	गडचिरोली	—	—	—	—	3	114	—	—	—	—
महाराष्ट्र राज्य		78	2,428	31	1,579	1,105	66,620	93	5,333	729	16,705

TABLE No.19.7-contd.--

49 & 51		52		59,61 & 73		72		82 & 84		Districts
वाहतुक Land, air transportation and transportation via pipeline		गोदामे व परिवहन साहयकारी कार्य Warehousing and support activities for transportation		रेडिओ दूरचित्रवाणी व दळणवळण सामग्री Radio, T.V. & advertising, communication equipments & mareket research		विज्ञान संशोधन व विकास Science Research and Development		लोकप्रशासन व संरक्षण Public administration and defence		
F (73)	W (74)	F (75)	W (76)	F (77)	W (78)	F (79)	W (80)	F (81)	W (82)	(2)
1	14	3	33	5	208	—	—	1	47	Mumbai
4	467	9	636	15	790	4	292	1	20	Mumbai Suburban
—	—	15	954	6	660	12	575	4	65	Thane
—	—	7	558	—	—	—	—	2	202	Raigad
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ratnagiri
—	—	2	8	—	—	—	—	—	—	Sindhudurg
—	—	12	339	—	—	—	—	—	—	Nashik
—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	Dhule
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nandurbar
—	—	3	35	—	—	—	—	—	—	Jalgaon
—	—	11	99	—	—	—	—	6	114	Ahmednagar
—	—	10	633	—	—	2	809	1	150	Pune
—	—	4	83	—	—	—	—	1	63	Satara
—	—	45	1,012	—	—	—	—	—	—	Sangli
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Solapur
—	—	5	194	1	45	—	—	—	—	Kolhapur
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Aurangabad
—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	Jalna
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Parbhani
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hingoli
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Beed
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nanded
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Osmanabad
—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	Latur
—	—	1	50	—	—	—	—	—	—	Buldhana
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Akola
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Washim
—	—	3	11	—	—	—	—	—	—	Amravati
—	—	3	11	—	—	—	—	—	—	Yavatmal
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Wardha
—	—	2	35	—	—	—	—	—	—	Nagpur
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Bhandara
—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	Gondiya
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Chandrapur
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Gadchiroli
5	481	139	4,719	27	1,703	18	1,676	16	661	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.7-contd.--

अ.क्र.	जिल्हे	85		88		96		98		एकूण		Districts
		Education	Recreational Cultural and sporting activities	Other Private Service activities	Undifferentiated goods and services producing activities	Total						
Sr.No		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(1)	(2)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	
1	मुंबई	3	64	1	50	4	265	—	—	1,853	99,387	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	2	207	—	—	10	236	—	—	3,725	2,14,541	Mumbai Suburban
3	ठाणे	—	—	—	—	2	34	2	41	7,938	4,02,095	Thane
4	रायगड	—	—	—	—	—	—	1	26	1,280	99,187	Raigad
5	रत्नागिरी	—	—	—	—	—	—	—	—	334	20,661	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	—	—	—	—	—	—	—	—	135	3,333	Sindhudurg
7	नाशिक	—	—	—	—	1	10	—	—	1,939	1,02,749	Nashik
8	धुळे	—	—	—	—	—	—	—	—	334	12,064	Dhule
9	नंदुरबार	—	—	—	—	—	—	—	—	89	3,428	Nandurbar
10	जळगाव	—	—	—	—	—	—	—	—	835	25,877	Jalgaon
11	अहमदनगर	—	—	—	—	1	3	—	—	935	45,849	Ahmednagar
12	पुणे	—	—	—	—	2	70	—	—	5,183	5,07,420	Pune
13	सातारा	—	—	—	—	—	—	—	—	511	45,385	Satara
14	सांगली	—	—	—	—	—	—	—	—	835	34,549	Sangli
15	सोलापूर	—	—	—	—	3	21	—	—	3,532	38,828	Solapur
16	कोल्हापूर	—	—	—	—	—	—	—	—	1,825	87,292	Kolhapur
17	औरंगाबाद	—	—	—	—	—	—	—	—	1,070	84,168	Aurangabad
18	जालना	—	—	—	—	—	—	—	—	268	12,524	Jalna
19	परभणी	—	—	—	—	—	—	—	—	111	3,824	Parbhani
20	हिंगोली	—	—	—	—	—	—	—	—	74	2,225	Hingoli
21	बीड	—	—	—	—	—	—	—	—	158	9,916	Beed
22	नांदेड	—	—	—	—	—	—	—	—	239	6,085	Nanded
23	उस्मानाबाद	—	—	—	—	—	—	—	—	93	8,278	Osmanabad
24	लातूर	—	—	—	—	—	—	—	—	209	9,807	Latur
25	बुलढाणा	—	—	—	—	—	—	—	—	334	9,106	Buldhana
26	अकोला	—	—	—	—	—	—	—	—	429	9,060	Akola
27	वाशिम	—	—	—	—	—	—	—	—	103	1,816	Washim
28	अमरावती	—	—	—	—	—	—	—	—	372	5,834	Amravati
29	यवतमाळ	—	—	—	—	—	—	—	—	312	11,045	Yavatmal
30	वर्धा	—	—	—	—	—	—	—	—	145	16,851	Wardha
31	नागपूर	—	—	—	—	—	—	3	51	1,665	89,154	Nagpur
32	भंडारा	—	—	—	—	—	—	—	—	123	5,670	Bhandara
33	गोंदिया	—	—	—	—	—	—	—	—	95	2,215	Gondiya
34	चंद्रपूर	—	—	—	—	—	—	—	—	210	24,527	Chandrapur
35	गडचिरोली	—	—	—	—	—	—	—	—	46	1,721	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	5	271	1	50	23	639	6	118	37,339	20,56,471	Maharashtra State

F = कारखाने / Factories

W = कामगार / Workers

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर-गणना) / Annual Survey of Industries (Census+Non-census)
(2012-13)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक Sr. No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	उत्पादक भांडवल Productive Capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All em- p- yees (No.)	एकूण उत्पादन Total Output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries groups (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	944	1,96,929	17,715	13,72,140	1,72,134	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	50	1,445	183	2,819	215	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2,807	32,17,072	1,98,532	1,12,50,931	6,75,391	Manufacture of Food products
4	पेये	270	4,70,731	18,591	7,89,791	1,94,820	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	124	2,39,120	37,070	4,53,930	2,57,542	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	2,000	18,96,228	1,39,665	39,07,019	10,46,760	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1,093	7,68,481	43,787	6,10,566	1,35,938	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	126	22,132	4,210	65,192	14,152	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	290	15,403	3,925	83,063	16,861	Manufacture of Wood and furniture; Manufacture of articals of straw products of wood and cork, except and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	941	9,18,335	29,291	10,46,476	1,44,568	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	995	4,19,318	35,903	7,74,175	1,48,177	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	204	16,51,383	12,084	1,50,41,408	44,38,772	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,941	32,06,936	1,07,464	77,84,602	16,65,381	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	848	25,37,377	1,03,512	43,13,509	11,81,587	Manufacture of pharmaceuticals, chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,731	25,45,612	77,996	37,36,519	4,58,018	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1,073	10,46,613	38,724	17,12,355	3,35,981	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1,514	83,46,902	1,37,232	1,25,26,006	3,78,907	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3,571	20,23,372	1,43,674	40,15,296	7,45,862	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगा, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	489	13,35,959	37,526	18,74,433	3,82,064	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1,335	14,10,239	86,169	42,83,227	8,06,308	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2,241	27,33,881	1,42,024	68,89,158	20,83,530	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स उत्पादन	1,331	30,33,326	1,64,935	86,42,222	8,95,272	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	332	5,42,281	44,098	29,07,975	5,59,880	Manufacture of other transport equipments

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
24	फर्निचरचे उत्पादन	241	2,27,228	24,205	6,63,989	1,03,530	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1,103	10,23,990	57,819	29,85,345	3,49,014	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	178	2,94,897	10,509	3,58,588	1,12,609	Repair and installation of machinery and equipment
27	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन, प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	41	71,256	2,048	61,832	10,234	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
28	वीज, वायू, वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Electricity, gas and steam and air conditioning supply
29	घाऊक व रिक्कोळ व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
30	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Warehousing and support activities for transportation
31	प्रकाशने	24	87,231	3,081	1,69,887	1,03,483	Publishing activities
32	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
33	संगा, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Repair of computers and personal and household goods
34	इतर खाजगी सेवा कार्ये	1,112	43,78,485	62,937	38,80,748	4,55,942	Other personal service activities
एकूण		28,949	4,46,62,162	17,84,909	10,22,03,201	1,78,72,932	Total

टीप- N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

उद्योग गटाचे वर्णन २००८ प्रमाणे आहे / N.I.C. 2008

आधार-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) generation and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर

Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2000-01 (6)	2010-11 (7)	2012-13 (8)	Item (9)
I	स्थापित क्षमता (मेगावॉट)								I. Installed capacity (Mega Watt)
A-1	राज्यातील स्थापित क्षमता-	759	1,909	4,088	8,686	12,769	18,853	24,873	A-1 Installed Capacity in the State
	(१) औष्णिक	477\$	1,065\$	2,771	6,462	8,075	9,665	13,946	(i) Thermal
	(२) नवीकरणीय ऊर्जा	--	--	--	--	--	3,408	4,789	(ii) Renewable Energy
	(३) जलजन्य	282	844	1,317	1,552	2,874	3,066	3,066	(iii) Hydro
	(४) नैसर्गिक वायुजन्य	--	--	--	672	1,820	2,714	3,072	(iv) Natural Gas
A-2	स्थापित क्षमतेत राज्याचा हिस्सा-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2,185	5,376	6,521	A-2 State's share in Installed Capacity of-
	(१) राष्ट्रीय औष्णिकऊर्जा महामंडळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2,048@	4,686	5,831	(i) National Thermal Power Corp.
	(२) अणुशक्ती महामंडळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	137	690	690	(ii) Nuclear Power Corp.
	एकूण (A-1 + A-2)	759	1,909	4,088	8,686	14,954	24,229	31,394	Total (A-1 + A-2)
II	उत्पादन (दशलक्ष युनिट)								II. Generation (MU)
	(१) औष्णिक	1,903	3,392	11,416	28,085	49,377	52,796	66,075	(i) Thermal
	(२) नैसर्गिक वायुजन्य	--	--	--	2,730	6,943	18,729	10,242	(ii) Natural Gas
	(३) जलजन्य	1,365	4,533	6,448	5,615	4,889	6,374	5,980	(iii) Hydro
	(३) नवीकरणीय ऊर्जा #	--	--	--	--	--	5,118	5,842	(iv) Renewable Energy#
	एकूण	3,268	7,925	17,864	36,430	61,209#	83,017	88,139	Total
III	वापर (दशलक्ष युनिट)								III. Consumption (MU)
	(१) औद्योगिक	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	34,416	38,110	(i) Industrial
	(२) घरगुती	260	732	1,779	5,065	11,172	19,546	22,831	(ii) Domestic
	(३) कृषि	15	356	1,723	6,604	9,940	16,257	20,984	(iii) Agriculture
	(४) वाणिज्यिक	198	547	949	2,068	4,105	11,527	12,635	(iv) Commercial
	(५) रेल्वे	339	421	766	970	1,580	2,188	2,389	(v) Railway
	(६) सार्वजनिक पाणीपुरवठा	35	146	330	N.A.	1,199	1,983	2,263	(vi) Public Water works
	(७) सार्वजनिकदिवाबत्ती	20	74	159	291	551	846	1,313	(vii) Public lighting
	(८) संकीर्ण	--	62	198	267	378	633	140	(viii) Miscellaneous
	एकूण	2,720	7,650	14,034	29,971	47,289	87,396	1,00,665	Total
	दरडोई विजेचा वापर (युनिट)								Per capita consumption of electricity (Units)
	(१) औद्योगिक	46.8	105.4	129.5	195.4	191.2	307.2	331.2	(i) Industrial
	(२) वाणिज्यिक	5.0	10.9	15.1	27.5	42.7	102.9	109.8	(ii) Commercial

N. A. उपलब्ध नाही / Not available

टिप : १) वरील आकडे केवळ सार्वजनिक विद्युतउद्योग संबंधातील आहेत.

२) @ यात राष्ट्रीय औष्णिक ऊर्जा महामंडळ व अनुशक्ती महामंडळाकडील वाटप न झालेला तसेच गोवा राज्याचा शिलकी ३२३ मेगावॉटचा अतिरिक्त हिस्सा समाविष्ट आहे.

३) # यात बंदिस्त वीज व अक्षय ऊर्जेची (महावितरणला विकलेली वीज) आकडेवारी समाविष्ट आहे.

४) \$ यात तेलजन्य ऊर्जेची आकडेवारी औष्णिक ऊर्जेत समाविष्ट आहे.

५) टाटा पॉवर व रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर वगळून इतर खाजगी कंपन्यांची स्थापित क्षमता व निर्मिती WRPC/CEA च्या वेबसाईट अहवालानुसार दिली आहे.

६) १ युनिट = एक किलो वॉट तास

Note : 1) The above figures related to public utilities only.

2) @ This includes additional share of 323 MW from NTPC/NPC which was unallocated share and surplus from Goa.

3) # This includes captive power and Renewable Energy (sale to MAHADISCOM).

4) \$ This figures for Oil is included in Thermal.

5) Installed Capacity and Generation for private companies other than Tata Power & Reliance Infrastructure are taken from WRPC/CEA website reports.

6) 1 Unit = 1 Killo Watt Hour.

आधार : १) केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण २) महानिर्मिती

Source : 1) CEA-Central Electricity Authority

4) BEST

३) महावितरण

2) MAHAGENCO

5) TATA Power

४) बेस्ट

५) टाटा पॉवर

3) MAHADISCOM

6) Reliance Infrastructure

६) रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या / Number of towns/villages electrified
(2012-13)

अ. क्र. / Serial No.	जिल्हे / वर्ष/Year	शहरे / Towns	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या / Inhabited villages	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या / Villages Electrified	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी / Percentage of electrified villages to inhabited villages	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1960-61	266	35851	587	1.64	
	1970-71	289	35778	12321	34.44	
	1980-81	289	39354	27625	77.21	
	1990-91	307	39354	39106	99.37	
	2000-01	336	40412	40349	99.84	
	2010-11	378	41095	40539	98.65	
	2011-12	378	41095	40746	99.15	
1	मुंबई	1	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	37	1,727	1,727	100.00	Thane
4	रायगड	26	1,859	1,851	99.57	Raigad
5	रत्नागिरी	10	1,539	1,539	100.00	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5	743	730	98.25	Sindhudurg
7	नाशिक	18	1,923	1,922	99.95	Nashik
8	धुळे	3	678	677	99.85	Dhule
9	नंदुरबार	5	935	751	80.32	Nandurbar
10	जळगाव	15	1491	1,488	99.80	Jalgaon
11	अहमदनगर	18	1,578	1,578	100.00	Ahmednagar
12	पुणे	25	1,844	1,836	99.57	Pune
13	सातारा	15	1,716	1,714	99.88	Satara
14	सांगली	8	721	721	100.00	Sangli
15	सोलापूर	10	1,138	1,138	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	18	1,196	1,193	99.75	Kolhapur
17	औरंगाबाद	9	1,300	1,300	100.00	Aurangabad
18	जालना	4	963	963	100.00	Jalna
19	परभणी	8	830	830	100.00	Parbhani
20	हिंगोली	4	672	672	100.00	Hingoli
21	बीड	6	1,354	1,354	100.00	Beed
22	नांदेड	13	1,546	1,546	100.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	729	729	100.00	Osmanabad
24	लातूर	5	921	921	100.00	Latur
25	बुलढाणा	11	1,297	1,292	99.61	Buldhana
26	अकोला	8	862	862	100.00	Akola
27	वाशिम	4	702	702	100.00	Washim
28	अमरावती	11	1,679	1,643	97.86	Amravati
29	यवतमाळ	13	1,856	1,856	100.00	Yavatmal
30	वर्धा	7	1,004	1,004	100.00	Wardha
31	नागपूर	29	1,628	1,614	99.14	Nagpur
32	भंडारा	6	778	778	100.00	Bhandara
33	गोंदिया	2	893	893	100.00	Gondiya
34	चंद्रपूर	14	1,472	1,471	99.93	Chandrapur
35	गडचिरोली	2	1,521	1,424	93.62	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		377	41,095	41,059#	99.91	Maharashtra State

टिप : १) सर्व शहरांचे पूर्वीच विद्युतीकरण झालेले आहे.

२) # मेडाकडून करण्यात येणाऱ्या उर्वरित ३७६ खेड्यांपैकी सुमारे ३४० विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची संख्या समाविष्ट आहे.

Note :- 1) All the towns have already been electrified.

2) # Including electrification of about 340 (out of remaining 376) villages electrified by MEDA.

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source — Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर / Consumption of Electricity by uses

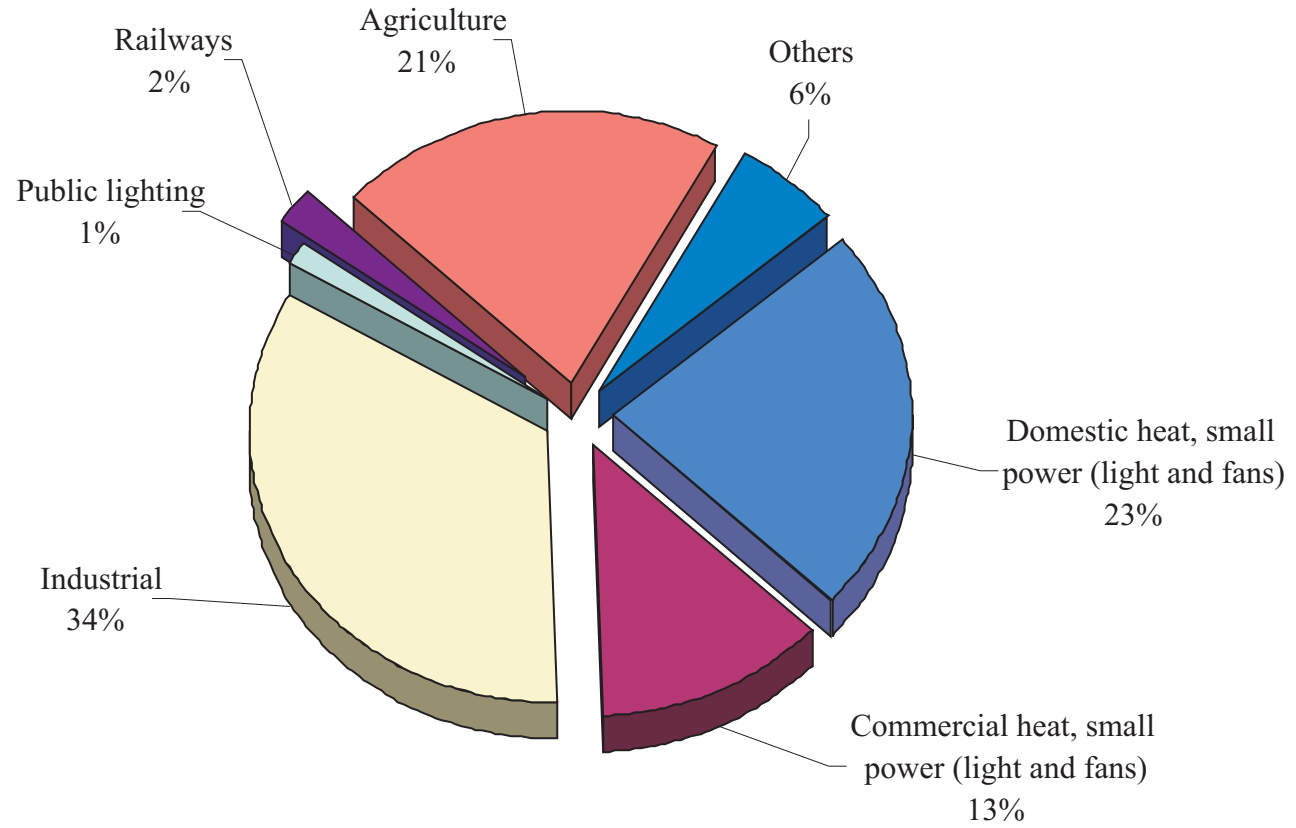
(2012-13)

(दशलक्ष किलोवॅट तास/Million K.Wt.Hours)

अ. क्र.	जिल्हे	घरगुती वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	वाणिज्यिक वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial		सार्वजनिक दिवाबत्ती	रेल्वे	शेती	इतर वापर	एकूण	District
		Domestic Heat, small power (light & fans)	Commercial Heat, small power (light & fans)	निम्न मध्यम दाबाची Low medium volt	उच्च मध्यम दाबाची High medium volt						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	6946.01	6497.78	2613.76	86.55	853.00	0.05	180.14	17177.29	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban	
3	ठाणे	4296.39	1940.60	1433.64	6565.59	124.22	337.19	58.18	2369.52	17125.33	Thane
4	रायगड	380.23	129.40	46.75	1898.12	20.56	0.00	22.57	83.43	2581.06	Raigad
5	रत्नागिरी	261.32	66.61	41.77	276.68	5.86	0.00	10.92	37.38	700.54	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	135.98	29.07	22.25	6.54	3.59	0.00	12.51	14.00	223.94	Sindhudurg
7	नाशिक	709.25	274.25	240.61	1979.01	71.38	156.04	1651.14	462.07	5543.75	Nashik
8	धुळे	199.74	45.46	33.04	225.72	15.98	29.58	560.17	103.88	1213.57	Dhule
9	नंदुरबार	74.98	17.70	12.21	56.23	19.35	37.00	455.60	21.24	694.31	Nandurbar
10	जळगाव	418.55	89.61	173.14	474.10	36.82	181.56	1536.99	112.96	3023.73	Jalgaon
11	अहमदनगर	338.50	129.09	117.13	495.06	31.77	0.00	2439.41	104.95	3655.91	Ahmednagar
12	पुणे	2640.31	1598.60	749.53	5709.23	138.34	0.00	1795.81	562.87	13194.69	Pune
13	सातारा	317.53	114.41	84.42	404.76	26.58	0.00	663.31	59.71	1670.72	Satara
14	सांगली	307.07	85.68	101.23	369.93	21.75	0.00	1075.12	131.02	2091.80	Sangli
15	सोलापूर	402.21	125.74	98.83	458.82	64.85	0.00	2482.71	136.21	3769.37	Solapur
16	कोल्हापूर	472.17	143.86	209.29	1446.63	24.61	0.00	587.36	748.10	3632.02	Kolhapur
17	औरंगाबाद	451.05	152.10	162.86	1226.17	61.73	0.00	708.98	102.26	2865.15	Aurangabad
18	जालना	125.04	25.05	28.76	1178.37	17.25	0.00	368.79	18.81	1762.07	Jalna
19	परभणी	133.10	24.91	21.44	48.57	23.50	0.00	525.65	17.72	794.89	Parbhani
20	हिंगोली	63.81	9.69	12.30	15.08	16.62	0.00	389.85	9.14	516.49	Hingoli
21	बीड	175.78	33.82	30.62	78.59	51.26	0.00	835.88	32.26	1238.21	Beed
22	नांदेड	288.02	65.08	42.78	80.88	63.07	0.00	603.63	49.21	1192.67	Nanded
23	उस्मानाबाद	115.51	22.21	22.73	28.60	31.38	0.00	661.48	27.32	909.23	Osmanabad
24	लातूर	209.13	53.02	52.43	60.57	68.09	0.00	715.44	64.67	1223.35	Latur
25	बुलढाणा	251.32	38.49	50.25	116.15	26.61	90.79	412.20	22.97	1008.78	Buldhana
26	अकोला	238.92	47.16	71.59	68.00	17.85	76.15	223.64	19.98	763.29	Akola
27	वाशिम	95.76	15.04	15.19	17.22	8.62	0.00	206.22	6.84	364.89	Washim
28	अमरावती	384.98	83.74	66.32	84.67	32.64	90.62	525.60	50.39	1318.96	Amravati
29	यवतमाळ	270.20	38.08	36.06	157.89	76.27	0.00	515.12	29.85	1123.47	Yavatmal
30	वर्धा	226.47	39.58	35.31	490.79	13.08	105.68	142.17	30.32	1083.40	Wardha
31	नागपूर	1168.61	470.68	205.29	1614.19	64.16	184.96	285.03	174.04	4166.96	Nagpur
32	भंडारा	144.01	21.33	28.38	188.31	5.59	41.71	142.50	22.63	594.46	Bhandara
33	गोंदिया	126.47	74.52	47.93	15.45	4.48	76.79	86.97	8.73	441.34	Gondiya
34	चंद्रपूर	324.49	74.53	31.98	772.75	14.57	127.79	80.64	18.51	1445.26	Chandrapur
35	गडचिरोली	129.83	18.74	16.69	74.11	24.44	0.00	56.04	9.29	329.14	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		22822.74	12595.63	6956.51	26682.78	1313.42	2388.86	20837.68	5842.42	99440.04	Maharashtra State

Table No. 20.3

Consumption of Electricity Power by uses in Maharashtra (2012-13)

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदारातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात
Import and Export of selected commodities by Rail
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू गट (2)	परिमाण Unit (3)	आयात माल Imports (4)	निर्यात माल Exports (5)	Commodity (2)
1	साळीचा तांदूळ(भात)	क्विंटल/QTS	0	52580	Rice in husk
2	तांदूळ	"	14038270	1877080	Rice not in husk
3	हरबरा व हरब-याचे पदार्थ	"	0	124610	Gram and Gram products
4	डाळी व हरब-याचे इतर पदार्थ	"	0	2165250	Pulses & other Gram Products
5	गहू	"	31672993	180110	Wheat
6	गव्हाचे पदार्थ	"	0	0	Wheat products
7	ज्वारी व बाजरी	"	26498	957720	Jowar and Bajra
8	मका व एकदल धान्ये	"	1172190	2938040	Maize and Millets
9	इतर प्रकारची धान्ये	"	1270870	0	Other sorts of Grains
10	तेलबिया- कापूस	"	0	0	Oil seeds Cotton
11	तेलबिया- कापूस सोडून	"	26460	0	Oil seeds (other than Cotton)
12	फळे व भाजीपाला - ताजा	"	0	10990480	Fruits & Vegetables - Fresh
13	ऊस	"	26520	0	Sugar Cane
14	पेंड	"	2889315	7822440	Oil Cakes
15	इतर वैरण व साल (भात)	"	52950	1366902	Other Fodder and Husk
16	चामडे कमविणे	"	0	1270	Hides and skins
17	कोळसा व कोक	"	200262623	102787060	Coal and Coke
18	संगमरवर व दगड	"	32480	0	Marble and Stones
19	चुनखडी, डोलोमाइट व जिप्सम	"	4096769	93870	Lime Stone, Dolomite & Gypsum
20	कच्चे मँगनीज	"	275536	1620045	Manganese Ore
21	कच्चे लोखंड	"	10974576	12860	Iron Ore
22	इतर कच्ची धातुके	"	1177392	1626732	Other ores
23	खनिजे तेले व उत्पादने (घासलेट तेल सोडून)	"	19905473	18122740	Mineral Oils & Products (Excl. Kerosene)
24	घासलेट तेल	"	710580	412490	Kerosene
25	इतर खनिजे	"	111990	0	Other Minerals
26	बांबू	"	77010	78800	Bamboo
27	इतर वन उत्पादने	"	650590	0	Other Forest Products
28	साखर	"	345260	9212630	Sugar
29	गूळ	"	--	--	Gur-jaggery and Gur-shakkar
30	मळी	"	0	79450	Mollases
31	मीठ	"	1363437	0	Salt
32	राईचे तेल	"	26640	0	Mustard Oil
33	एरंड तेल	"	0	25270	Castor Oil
34	सिमेंट	"	107587754	21898570	Cement
35	सिमेंट उत्पादने	"	--	--	Cement Mnuufactures
36	लोखंड व पोलाद	"	35921397	2938918	Iron & Steel
37	दळणवळणाची सामुग्री	"	0	145820	Transort Equipments
38	विद्युत उपकरणे	"	943168	14700	Electrical Goods
39	यंत्रे व सामग्री	"	2990	6370	Machinery and Machine Tools
40	धातु व धातुच्या वस्तू	"	--	--	Metal & Metal Products
41	कागद	"	236502	0	Paper
42	रंग व डाईज	"	--	--	Colour & Dyes
43	कॉस्टिक पोटॅश व सोडा	"	27087	0	Caustic Potash & Soda
44	रासायनिक व सेंद्रीय खते	"	26849811	14104208	Fertilizers & Organic Manure
45	इतर रसायने	"	15090	3300	Other Chemicals
46	मसाले	"	--	--	Spices
47	कच्चा कापूस	"	0	401750	Raw Cotton-Pressed
48	इतर वस्तू	"	43532117	78554583	Other Commodities

आधार - वाणिज्य माहिती आणि सांख्यिकी महासंचालनालय, भारत सरकार, कोलकत्ता

Source: Director General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Kolkatta

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल
Imports into Mumbai Port and Export from Mumbai Port
(2012-13)

(आकडे शंभर मे.टनात)
(Figures in 00 M. Tonnes.)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू गट (2)	परदेशी Overseas (3)	किनाऱ्यावरील Coastal (4)	संकीर्ण Miscellaneous (5)	एकूण Total (6)	Commodities (2)
	(अ) आयात माल					(A) Import Commodities
1	शस्त्रे व दारुगोळा	9	0	11	20	Arms & Ammunitions
2	औषधी द्रव्ये	1	0	0	1	Drugs medicine
3	बांधकाम सामान-					Building material-
	(१) सिमेंट	61	2,680	311	3,052	(i) Cement
	(२) इतर	1,392	0	0	1,392	(ii) Others
4	रसायने-					Chemicals-
	(१) गंधक	103	0	0	103	(i) Sulphur
	(२) इतर न उल्लेखिलेले रसायने	111	0	5	116	(ii) Other Chemicals N.O.S.
5	माती व मातीची भांडी	3	0	0	3	Earth and Earthenware
6	विद्युत उपकरणे	185	0	39	224	Electrical & Electronic goods
7	खते-					Fertilisers—
	(१) रॉक फॉस्फेट	3,191	0	268	3,459	(i) Rock Phosphate
	(२) इतर क खते	1,782	0	0	1,782	(ii) Other fertilisers
8	कृत्रिम धागे	1	0	0	1	Fibre-Synthetic
9	इतर न उल्लेखिलेले अन्नधान्ये	8,792	21	11	8,824	Foodgrains N.O.S.
10	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	9	0	3	12	Foodstuffs NOS
11	फळे व भाजीपाला- खजूर	5	0	3	8	Fruits and Vegetables-Dates
12	इंधन- कोल , कोक	39,081	0	1,922	41,003	Fuel -Coal and Coke
13	कांच व काचेच्या वस्तू	6	0	3	9	Glass and Glass Products
14	विणलेल्या वस्तू ,बारीक सारीक वस्त्रे	6	0	1	7	Hoisery,Haber Dashery,Millinery etc.
15	इतर उपकरणे	20	0	2	22	Instruments etc.
16	लाख, गोंद व राळ	1	0	0	1	Lac, gums and resins
17	चामडी न चामड्याची उत्पादने	17	0	2	19	Leather & Leather Manufactures
18	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	2,018	26	127	2,171	Machinery NOS
19	लोखंड व पोलाद वस्तू	15,907	389	1,698	17,994	Iron & Steel Materials
20	धातू व धातूचे उत्पादन-					Metal & Metal Products—
	(१) लोखंड व पोलाद उत्पादन	11,236	598	331	12,165	(i) Iron & Steel Products
	(२) कच्चे लोखंड (बीड)	2,216	0	5	2,221	(ii) Pig Iron
	(३) मोड व टाकाऊ पदार्थ	3	8	35	46	(iii) Scrap and dross
	(४) तारा व केबल्स	4	0	0	4	(iv) Wire and Cables
	(५) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	33	4	7	44	(v) Other Metal & Metal Products

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
21	मोटर वाहने-					Motor Vehicles---
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनांची मोटारे	173	0	16	189	(i) Cars
	(२) मोटर वाहनाचे सुटे भाग	47	0	33	80	(ii) Motor Vehicle parts
	(३) इतर वाहने	28	0	28	56	(iii) Other transport vehicles
22	मद्यविरहीत पेये	1	0	2	3	Non- Alcoholic Beverages
23	तेल व चरबी	2,827	0	86	2,913	Oil-Fats NOS
24	खनिजे व इतर खनिजे	699	0	0	699	Ores and other Ores
25	रंग व रंग माचे सामान	8	0	0	8	Paint and Painting Materials
26	कागद व कागद उत्पादने	8	0	2	10	Paper and Paper Products
27	(१) खनिज (कच्चे) तेल	1,37,420	20,308	0	1,57,728	(i) Crude Oil
	(२) डिझल व पेट्रोल	0	14,461	0	14,461	(ii) Diesel and fuel Oil
	(३) केरोसीन	0	504	0	504	(ii) Kerosene
	(४) सौम्य मद्य	14,352	3,676	680	18,708	(iv) Light Distillates
	(५) टरपेन्टाईन खनिज	10,284	6	0	10,290	(v) Turpentine Mineral
	(६) वेपरायझिंग तेल	4,161	0	0	4,161	(vi) Vaporising Oil
	(७) वंगा तेल	5	1,037	1,341	2,383	(vii) Lubricating Oil
28	मीठ	0	6	0	6	Salt
29	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	52	0	13	65	Plastic and Plastic Products
30	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	17	0	0	17	Parts of Railway Wagons, Carriage etc.
31	मद्य पेये	13	0	0	13	Wine and Liquor
32	रबर उत्पादने	6	0	1	7	Rubber Products
33	साखर	2	21	1	24	Sugar
34	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	12	0	1	13	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
35	(१) लाकडी लगदा	1,036	0	0	1,036	(i) Wood Pulp
	(२) इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	307	0	5	312	(ii) Wooden Products N.O.S.
36	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	4	0	0	4	Toilet preparations & perfumes
37	तेल बिया	9	0	0	9	Oil Seeds
38	पि.ओ.एल.-इतर उत्पादने टार,डामर इ.	0	0	1	1	POL-Other Products-pitch,tar,dammer
39	संकीर्ण	214	188	174	576	Miscellaneous
	उप-बेरीज (अ)	2,57,878	43,933	7,168	3,08,979	Sub-Total 'A'

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	(ब) निर्यात माल					(B) Export commodities
1	बांधकाम सामान-					Building Materials
	(१) सिमेंट	0	5	18	23	(i) Cement
	(२) इतर	0	96	0	96	(ii) Others
2	इतर न उल्लेखिलेले रसायने	126	0	0	126	Other Chemicals N.O.S.
3	विद्युत उपकरणे	784	2	4	790	Electrical & Electronic goods
4	कृत्रिम धागे	1	0	0	1	Fibre-Synthetic
5	चारा	66	0	26	92	Fooder
6	अन्नधान्ये-तांदूळ	123	0	0	123	Foodgrains -Rice
7	इतर न उल्लेखिलेले अन्नधान्ये	72	0	0	72	Foodgrains NOS
8	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	95	0	0	95	Foodstuffs NOS
9	फळे व भाजीपाला - ताजे	0	6	0	6	Fruits and Vegetables-Fresh
10	इतर उपकरणे	1	0	0	1	Instruments etc.
11	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	767	20	58	845	Machinery NOS
12	लोखंड व पोलाद वस्तू	4,137	0	54	4,191	Iron & Steel Materials
13	धातू व धातूचे उत्पादन-					Metal & Metal Products—
	(१) लोखंड व पोलाद उत्पादन	4,168	27	21	4,216	(i) Iron & Steel Products
	(२) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	1	0	0	1	(ii) Other Metal & Metal Products
14	मळी	349	0	0	349	Molases
15	मोटर वाहने-					Motor Vehicles—
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनांची मोटारे	2,618	0	4	2,622	(i) Cars
	(२) मोटर वाहनाचे सुटे भाग	2	1	1	4	(ii) Motor Vehicle parts
	(३) इतर वाहने	2	0	0	2	(iii) other transport vehicles
16	तेल व चरबी	120	0	10	130	Oil and Fats
17	तेल बिया	1	0	1	2	Oil Seeds
18	रंग व रंगामाचे सामान	0	0	3	3	Paint and Painting Materials
19	कागद व कागद उत्पादने	1	0	0	1	Paper and Paper Products
20	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	3	0	0	3	Plastic and Plastic Products
21	(१) पि.ओ.एल.-खनिज (कच्चे) तेल	0	48,261	0	48,261	(i) POL-Crude Oil
	(२) पि.ओ.एल.-डिझल व पेट्रोल	157	4,852	0	5,009	(ii) POL-Diesel and fuel Oil
	(३) पि.ओ.एल.-केरोसीन	0	41	0	41	(ii) POL-Kerosene
	(४) पि.ओ.एल.-सौम्य मद्य	28,248	7,153	782	36,183	(iv) POL-Light Distillates
	(५) पि.ओ.एल.-टरपेन्टाईन खनिज	1,144	134	0	1,278	(v) POL-Turpentine Mineral
	(६) पि.ओ.एल.-वेपरायझिंग तेल	887	0	0	887	(vi) POL-Vaporising Oil
	(७) पि.ओ.एल.-वंगा तेल	322	108	0	430	(vii) POL-Lubricating Oil
22	पि.ओ.एल.-इतर उत्पादने-टार,डामर इ.	0	19	0	19	POL-Other Products- pitch,tar,dammer
23	मसाले	3	0	1	4	Spices
24	साखर	1,738	0	15	1,753	Sugar
25	कृत्रिम राळ	1	0	0	1	Synthetic resins
26	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	2	0	0	2	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
27	लाकडाची उत्पादने	1	0	0	1	Wooden Products
28	संकीर्ण	0	27	30	57	Miscellaneous
	उप-बेरीज (ब)	45,940	60,752	1,028	1,07,720	Sub-Total (B)
	एकूण आयात व निर्यात (अ+ब)	3,03,818	1,04,685	8,196	4,16,699	Total of Import and Export (A+B)

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source : Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण , राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवासी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने Number of Motor Vehicles Registered by District in the State (2012-13)

अ. क्र.	जिल्हे	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles						माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles						रुग्ण वाहिका	इतर	एकूण (स्तंभ ९ + १२ ते १६)	एकूण District
		बसेस आणि स्टेशन वॅगन्स	मोटारी स्टेशन वॅगन्स	जीप	टॅक्सी	तीन चाकी वाहने (रिक्शा)	दुचाकी वाहने	एकूण प्रवासी वाहने	चार चाकी वाहने	तीन चाकी वाहने	एकूण मालवाहू वाहने	ट्रॅक्टर्स	जोड वाहने				
Sr. No.		Buses	Cars and Station Wagons	Jeep	Taxis	Three Wheelers (Ricksha)	Two Wheelers	Total passenger vehicles	Four Wheelers	Three Wheelers	Total goods vehicles	Tractors	Trailors	Ambulance	Others	Grand Total (Col. 9+ 12 to 16)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	6415	242259	8417	34538	0	365689	657318	13088	5010	18098	129	84	572	313	676514	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	5487	433803	21073	22557	111591	869593	1464104	16107	28890	44997	72	11	839	861	1510884	Mumbai Suburban
3	ठाणे	19266	519454	45547	40073	134117	1396242	2154699	198009	83555	281564	2320	11634	2250	3553	2456020	Thane
4	रायगड	2697	103674	18187	12443	21115	352317	510433	57610	8687	66297	1978	3781	657	4660	587806	Raigad
5	रत्नागिरी	563	22842	7070	671	16500	158110	205756	15261	4917	20178	592	593	255	1228	228602	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2005	10819	2266	333	8419	91043	114885	7837	1602	9439	503	478	99	76	125480	Sindhudurg
7	नाशिक	2614	109711	29569	5902	32349	963919	1144064	44694	10842	55536	62483	39977	548	1685	1304293	Nashik
8	धुळे	1120	16768	4368	2816	11619	201773	238464	14383	5209	19592	14582	13187	137	268	286230	Dhule
9	नंदुरबार	113	11629	2885	444	834	68841	84746	1696	2927	4623	6771	4177	64	188	100569	Nandurbar
10	जळगाव	1288	28502	9226	3056	24981	457815	524868	13377	10363	23740	24882	19795	215	473	593973	Jalgaon
11	अहमदनगर	1516	51299	21583	5111	11060	746096	836665	31477	15594	47071	39916	30136	307	3217	957312	Ahmednagar
12	पुणे	24051	539550	60271	26398	51099	2792055	3493424	109146	52559	161705	44128	30304	1690	8573	3739824	Pune
13	सातारा	1185	41753	15613	4920	8651	445319	517441	23216	6834	30050	24089	20666	304	1167	593717	Satara
14	सांगली	1131	42928	16686	1402	7920	439162	509229	20411	6733	27144	20649	16143	170	771	574106	Sangli
15	सोलापूर	564	34393	17232	1529	9594	557057	620369	24439	10444	34883	24779	18614	279	1240	700164	Solapur
16	कोल्हापूर	2286	69188	20172	1037	13947	690878	797508	31287	10617	41904	25747	23057	290	1667	890173	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8457	39776	23393	1909	24865	628484	726884	31112	21030	52142	19222	12510	398	256	811412	Aurangabad
18	जालना	339	7939	4911	720	5324	161947	181180	4651	4516	9167	10303	6184	108	288	207230	Jalna
19	परभणी	436	8661	7388	459	13363	132249	162556	8845	4190	13035	6171	3068	131	266	185227	Parbhani

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
20	हिंगोली	251	4646	3762	204	4345	72882	86090	3708	879	4587	4903	3137	50	34	98801	Hingoli
21	बीड	672	8345	13609	390	10762	175604	209382	11021	9667	20688	10279	6880	19	102	247350	Beed
22	नांदेड	1082	14862	9350	1861	23056	242362	292573	17323	6254	23577	5530	4145	149	177	326151	Nanded
23	उस्मानाबाद	392	7516	4650	1009	4486	103367	121420	8886	2526	11412	9173	4938	49	324	147316	Osmanabad
24	लातूर	878	17820	9584	1125	10316	202802	242525	12319	6034	18353	10090	6501	67	262	277798	Latur
25	बुलढाणा	713	7285	4732	1771	13129	192498	220128	6638	3775	10413	14766	8800	151	136	254394	Buldhana
26	अकोला	768	14203	4100	1957	11400	212208	244636	8575	2259	10834	7889	5361	150	329	269199	Akola
27	वाशिम	76	3879	2745	509	6828	101243	115280	3172	1138	4310	7502	4581	66	26	131765	Washim
28	अमरावती	1007	24768	5714	1380	15800	367592	416261	13308	3362	16670	10778	6377	252	298	450636	Amravati
29	यवतमाळ	939	12612	5086	1320	11893	222310	254160	9248	2526	11774	7486	5347	84	35	278886	Yavatmal
30	वर्धा	428	6959	3115	308	4742	154732	170284	4148	2275	6423	5643	2895	54	345	185644	Wardha
31	नागपूर	7855	120181	37937	4138	21758	1296730	1488599	46618	9083	55701	13062	7916	728	2064	1568070	Nagpur
32	भंडारा	433	5534	2113	220	1167	121016	130483	2392	376	2768	7334	4409	87	64	145145	Bhandara
33	गोंदिया	319	6221	2836	300	796	136147	146619	3451	266	3717	5133	3763	79	129	159440	Gondia
34	चंद्रपूर	879	19959	6877	953	6925	277769	313362	14798	1961	16759	9012	5832	347	611	345923	Chandrapur
35	गडचिरोली	104	2241	1313	303	548	59322	63831	1318	122	1440	4036	2596	147	48	72098	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		98329	2611979	453380	184066	655299	15457173	19460226	833569	347022	1180591	461932	337877	11792	35734	21488152	Maharashtra State

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2
वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या
Number of Accidents by Type of Vehicles
(2010)

अ. क्र. Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles	टॅक्सी Taxi Cabs	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	3	1,673	2,758	3,718	4,454	2,323	1,527	2,299	2,105	20,860	637	5,910	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर													
3	नवी मुंबई	57	140	7	307	351	69	107	176	124	1,338	331	899	Navi Mumbai
4	ठाणे शहर	43	80	6	185	273	104	54	44	42	831	262	1,077	Thane City
5	ठाणे ग्रामीण	80	284	13	462	525	133	204	216	124	2,041	259	999	Thane Rural
6	रायगड	126	189	9	401	370	57	224	153	64	1,593	373	1,509	Raigad
7	रत्नागिरी	49	59	13	197	230	71	63	155	8	845	168	921	Ratnagiri
8	सिंधुदुर्ग	36	56	0	80	158	27	10	124	6	497	89	593	Sindhudurg
9	नाशिक शहर	16	65	64	172	310	80	100	138	154	1,099	127	470	Nashik City
10	नाशिक ग्रामीण	4	191	45	382	485	76	253	425	3	1,864	685	2,078	Nashik Rural
11	धुळे	38	33	3	140	309	92	101	166	16	898	376	2,145	Dhule
12	नंदुरबार	19	19	12	30	109	69	80	26	21	385	142	876	Nandurbar
13	जळगाव	11	11	4	31	77	35	12	25	11	217	472	1,440	Jalgaon
14	अहमदनगर	114	182	18	325	752	143	258	218	179	2,189	702	1,754	Ahmednager
15	पुणे शहर	24	141	0	407	494	59	71	27	74	1,297	445	1,708	Pune City
16	पुणे ग्रामीण	144	335	214	462	1,033	99	391	177	127	2,982	760	1,981	Pune Rural
17	सातारा	0	19	1	99	126	10	116	302	0	673	288	1,317	Satara
18	सांगली	81	23	8	157	470	63	105	101	32	1,040	282	957	Sangli
19	सोलापूर शहर	7	6	0	23	74	55	20	3	15	203	111	449	Solapur City
20	सोलापूर ग्रामीण	63	49	5	108	326	35	137	59	63	845	573	1,875	Solapur Rural

21	कोल्हापूर	99	56	0	185	488	53	62	34	51	1,028	299	1,495	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	10	39	0	122	178	81	54	16	44	544	157	694	Aurangabad City
23	औरंगाबाद ग्रामीण	19	37	8	76	158	43	63	27	39	470	297	801	Aurangabad Rural
24	जालना	6	25	3	32	103	24	113	96	15	417	179	359	Jalna
25	परभणी	23	24	7	27	77	68	70	11	10	317	155	547	Parbhani
26	हिंगोली	15	32	0	33	103	85	58	40	12	378	113	693	Hingoli
27	बीड	24	28	0	64	131	61	80	28	29	445	304	504	Beed
28	नांदेड	42	42	2	63	174	185	102	25	45	680	266	959	Nanded
29	उस्मानाबाद	26	29	0	48	110	21	56	54	34	378	279	1,075	Osmanabad
30	लातूर	23	36	0	37	158	43	69	6	31	403	251	485	Latur
31	बुलढाणा	22	35	4	24	153	49	80	42	47	456	282	676	Buldhana
32	अकोला	67	10	13	48	315	123	55	107	33	771	167	814	Akola
33	वाशिम	14	1	8	13	107	62	23	19	8	255	97	265	Washim
34	अमरावती शहर	18	11	16	111	361	74	33	6	29	659	177	851	Amravati City
35	अमरावती ग्रामीण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	176	760	Amravati Rural
36	यवतमाळ	35	18	0	101	204	115	60	29	37	599	282	872	Yavatmal
37	वर्धा	11	12	6	33	147	54	37	68	6	374	214	717	Wardha
38	नागपूर शहर	29	40	2	298	391	71	72	48	55	1,006	309	1,369	Nagpur City
39	नागपूर ग्रामीण	20	30	15	138	225	51	92	154	84	809	505	1,402	Nagpur Rural
40	भंडारा	4	9	18	27	108	9	32	22	6	235	161	745	Bhandara
41	गोंदिया	1	6	13	21	148	20	38	42	7	296	193	604	Godiya
42	चंद्रपूर	53	5	2	79	430	87	76	55	31	818	299	946	Chandrapur
43	गडचिरोली	9	11	6	14	133	13	17	20	17	240	106	394	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,485	4,091	3,303	9,280	15,328	4,992	5,175	5,783	3,838	53,275	12,350	46,985	Maharashtra State

आधार - अप्पर पोलीस महासंचालक (वाहतूक) यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Office of the Additional Director-General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai चालनीय

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3

निरनिराळ्या विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते
Roads Maintained by various Authorities in the State
(2012-13)

(कि.मी. मध्ये / In km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1980-81	..	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	..	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	..	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
2000-01	..	65,511	1,51,435	N.A.	10,344	2,27,290
2001-02	..	66,173	1,,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600
2002-03	..	67,162	1,57,778	N.A.	N.A.	2,24,940
2007-08	..	70,292	1,65,303	N.A.	N.A.	2,35,595
2008-09	..	70,539	1,67,129	N.A.	N.A.	2,37,668
2009-10	..	70,907	1,69,133	N.A.	N.A.	2,40,040
2010-11	..	70,908	1,70,804	N.A.	N.A.	2,41,712
2011-12	..	71,332	1,71,587	N.A.	N.A.	2,42,919
2012-13	..	71,908	1,71,264	N.A.	12,630	2,55,802

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available.

आधार : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

(२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya, Mumbai

(2) Principal Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती Progress of Maharashtra State Road Transports Corporation Commercial Wing

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	परिमाण (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2000-01 (6)	2010-11 (7)	2011-12 (8)	2012-13 (9)	Unit (10)	Item (11)
1	एकूण वाहने चालनीय	संख्या	6,086	10,675	N.A.	17,248	17,215	17,039	17,799	No.	Total fleet Operational
2	एकूण किलोमीटर्स	लाखांत	3,969	7,427	12,476	18,116	19,142	20,014	20,117.16	Lakhs	Total kilometres
3	प्रभावी/सार्थ किलोमीटर्स	लाखांत	3,933	7,351	12,299	17,944	18,973	19,838	19,931.22	Lakhs	Effective kilometres
4	एकूण प्रवासी	लाखांत	5,538	11,901	23,194	23,764	25,367	26,004	26,137.31	Lakhs	Total passenger carried
5	किलोमीटर्स	प्रति लीटर	4	4	4	5	4.92	4.91	4.87	Per litre	Kilometres
6	नादुरुस्त	प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मागे	1	1	0	0	0.28	0.26	0.24	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	संख्या	2,434	2,799	3,250	4,052	3,407	3,437	3,078	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	संख्या	42,804	75,418	1,10,036	1,11,598	1,04,214	1,04,596	1,00,169	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी (सार्थ)	लाख कि.मी.	11	20	34	49	51.98	54.2	54.61	Lakh km.	Daily average operated km. (Effective)
10	दैनिक क्रमित सरासरी एकूण अंतर (स्थूल)	लाख कि.मी.	11	20	34	50	52.44	54.68	52.12	Lakh km.	Daily average operated km. (Gross)
11	दैनिक प्रवासी	लाख	15	33	64	65	69.5	71.05	71.61	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	लाख रुपये	5,499	20,999	92,730	2,53,357	4,97,967	5,60,025	6,09,579	Lakh Rs.	Total receipts
13	एकूण खर्च	लाख रुपये	5,723	24,406	92,199	2,64,544	4,93,867	5,54,110	6,48,396	Lakh Rs.	Total expenditure
14	एकूण नफा/तोटा	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	531	(-) 11,187.00	2,929	6397	(-)42,883	Lakh Rs.	Total loss/profit
15	एकूण जमा	प्रति कि.मी. पैसे	140	286	754	1,412	2,625	2,823	3,058	Ps. per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च	प्रति कि.मी. पैसे	146	332	750	1,474	2,603	2,793	3,253	Ps. per km.	Overall expenditure
17	एकूण नफा/तोटा	प्रति कि.मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4	(-) 62.35	22	30	(-)1.95	Ps. per km.	Overall loss/profit
18	दिलेले व्याज	लाख रुपये	101	245	4,110	3,914	1,608.00	2,252.00	250.00	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	11,176	(-) 59.61	—	—	—	Lakh Rs.	Total return

टिप : N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण
Road Length Classified by Categories by District
(2012-13)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads				प्रत्येक १०० चौ.कि.मी. मागे रस्त्यांची	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District (2)
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete & BlackTop (3)	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam (4)	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total roads (6)	लांबी Road Length per 100 Sq. Kms. (7)	लांबी Road Length per 1,00,000 persons (8)	संख्या No. (9)	टक्केवारी Percentage (10)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1 मुंबई	}	49	0	0	49	8.13	0.39	Mumbai Mumbai Suburban
2 मुंबई उपनगर										
3 ठाणे		5,250	1,654	258	7,162	74.93	64.76	1,733	99.14	Thane
4 रायगड		4,173	974	252	5,399	75.49	204.96	1,829	98.33	Raigad
5 रत्नागिरी		5,890	1,258	220	7,368	89.77	456.20	1,532	99.42	Ratnagiri
6 सिंधुदुर्ग		4,006	2,057	118	6,181	118.71	727.48	741	99.73	Sindhudurg
7 नाशिक		7,649	5,487	1,078	14,214	91.53	232.74	1,900	100.00	Nashik
8 धुळे		3,542	1,312	584	5,438	75.58	265.16	677	99.85	Dhule
9 नंदुरबार		3,317	684	671	4,672	78.46	283.44	892	95.40	Nandurbar
10 जळगाव		6,004	2,539	1,539	10,082	85.69	238.35	1,488	99.80	Jalgaon
11 अहमदनगर		8,077	3,345	1,466	12,888	75.60	283.68	1,577	99.94	Ahmednagar
12 पुणे		7,998	3,060	3,078	14,136	90.37	149.91	1,838	99.62	Pune
13 सातारा		5,882	2,701	1,464	10,047	95.87	334.48	1,663	96.91	Satara
14 सांगली		5,786	1,151	2,115	9,052	105.60	320.75	724	100.00	Sangli
15 सोलापूर		8,266	3,687	1,437	13,390	89.90	310.11	1,133	100.00	Solapur
16 कोल्हापूर		5,114	901	1,435	7,450	96.94	192.21	1,203	99.92	Kolhapur
17 औरंगाबाद		6,315	3,271	251	9,837	97.33	265.77	1,307	100.00	Aurangabad
18 जालना		3,005	1,619	105	4,729	61.27	241.39	965	99.79	Jalna
19 परभणी		2,467	2,134	214	4,815	77.49	262.24	838	100.00	Parbhani
20 हिंगोली		2,290	929	5	3,224	66.79	273.84	676	100.00	Hingoli
21 बीड		5,406	2,856	1,188	9,450	88.38	365.56	1,360	100.00	Beed
22 नांदेड		6,080	3,732	390	10,202	96.90	303.51	1,559	100.00	Nanded
23 उस्मानाबाद		4,264	1,384	155	5,803	76.67	350.09	737	100.00	Osmanabad
24 लातूर		4,530	1,111	91	5,732	80.09	233.56	926	100.00	Latur
25 बुलढाणा		3,961	669	127	4,757	49.24	183.93	1,275	98.30	Buldhana
26 अकोला		2,449	338	39	2,826	49.79	155.80	861	99.88	Akola
27 वाशिम		2,538	628	4	3,170	64.72	264.79	705	99.86	Washim
28 अमरावती		5,164	1,395	224	6,783	55.55	234.83	1,679	100.00	Amravati
29 यवतमाळ		5,805	1,418	103	7,326	53.94	264.25	1,847	99.52	Yavatmal
30 वर्धा		3,170	494	499	4,163	65.99	320.04	966	99.90	Wardha
31 नागपूर		7,088	807	141	8,036	81.24	172.68	1,628	100.00	Nagpur
32 भंडारा		3,941	745	73	4,759	116.44	396.47	779	100.00	Bhandara
33 गोंदिया		4,181	1,363	261	5,805	110.91	438.94	893	100.00	Gondiya
34 चंद्रपूर		4,914	2,539	193	7,646	66.82	346.87	1,472	100.00	Chandrapur
35 गडचिरोली		4,486	2,082	13	6,581	45.66	613.36	1,445	95.00	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,63,057	60,324	19,791	2,43,172	79.03	216.39	40,848	99.32	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २०१३ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी
Railways Route Length as on 31st March, 2013 in the State

(कि.मी. मध्ये / In km.)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	ब्रॉडगेज Broad guage	मिटरगेज Meter guage	नॅरो गेज Narrow guage	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	1960-61	2,767	1,197	1,093	5,057	
2	1970-71	2,752	1,308	1,102	5,162	
3	1980-81	3,131	994	1,100	5,225	
4	1990-91	3,345	1,024	1,053	5,422	
5	2000-01	5,123	500	573	6,196	
6	2009-10	3882.03	--	596.29	4478.32	
7	2010-11	4336.38	105.75	596.29	5038.42	
8	2011-12	5510.22	105.75	458.81	6074.78	
1	मुंबई	44.00	0.00	0.00	44.00	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	57.34	0.00	0.00	57.34	Mumbai Suburban
3	ठाणे	307.10	0.00	0.00	307.10	Thane
4	रायगड	323.50	0.00	20.00	343.50	Raigad
5	रत्नागिरी	198.00	0.00	0.00	198.00	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	107.50	0.00	0.00	107.50	Sindhudurg
7	नाशिक	262.50	0.00	0.00	262.50	Nashik
8	धुळे	49.68	0.00	0.00	49.68	Dhule
9	नंदुरबार	97.60	0.00	0.00	97.60	Nandurbar
10	जळगाव	407.24	0.00	55.57	462.81	Jalgaon
11	अहमदनगर	213.68	0.00	0.00	213.68	Ahmednagar
12	पुणे	396.12	0.00	0.00	396.12	Pune
13	सातारा	115.32	0.00	0.00	115.32	Satara
14	सांगली	143.89	0.00	0.00	143.89	Sangli
15	सोलापूर	387.70	0.00	0.00	387.70	Solapur
16	कोल्हापूर	47.10	0.00	0.00	47.10	Kolhapur
17	औरंगाबाद	107.25	0.00	0.00	107.25	Aurangabad
18	जालना	88.25	0.00	0.00	88.25	Jalna
19	परभणी	262.43	0.00	0.00	262.43	Parbhani
20	हिंगोली	0.00	0.00	0.00	0.00	Hingoli
21	बीड	47.70	0.00	0.00	47.70	Beed
22	नांदेड	225.61	0.00	0.00	225.61	Nanded
23	उस्मानाबाद	53.60	0.00	0.00	53.60	Osmanabad
24	लातूर	139.30	0.00	0.00	139.30	Latur
25	बुलढाणा	84.75	0.00	0.00	84.75	Buldhana
26	अकोला	176.60	76.65	59.45	312.70	Akola
27	वाशिम	0.00	29.10	0.00	29.10	Washim
28	अमरावती	256.80	0.00	61.96	318.76	Amravati
29	यवतमाळ	97.08	0.00	66.92	164.00	Yavatmal
30	वर्धा	103.00	0.00	34.42	137.42	Wardha
31	नागपूर	276.82	0.00	133.70	410.52	Nagpur
32	भंडारा	65.11	0.00	9.70	74.81	Bhandara
33	गोंदिया	205.64	0.00	0.00	205.64	Gondiya
34	चंद्रपूर	321.31	0.00	17.09	338.40	Chandrapur
	गडचिरोली	18.50	0.00	0.00	18.50	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	5688.02	105.75	458.81	6252.58	Maharashtra State

आधार : संबंधित रेल्वेची विभागीय कार्यालये.

Source: Divisional offices of the concerned Railway.

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7
वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road length according to different classes
(2012-13)

(किलोमीटरमध्ये/n Kilometre)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads						एकूण Total (9)	जिल्हा District (2)
		राष्ट्रीय महागार्ग National highways (3)	राज्य महागार्ग State highways (4)	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads (5)	इतर जिल्हा रस्ते Other district roads (6)	ग्रामीण Village roads (7)	अवगीकृत रस्ते Unclassified roads (8)		
1	मुंबई	0	0	49	0	0	—	49	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						—		Mumbai Suburban
3	ठाणे	322	131	1,016	938	1,215	—	7,162	Thane
4	रायगड	232	150	1,115	669	796	—	5,399	Raigad
5	रत्नागिरी	275	235	667	1,423	1,384	—	7,368	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	108	154	565	1,007	1,077	—	6,181	Sindhudurg
7	नाशिक	235	478	1,212	2,265	2,400	—	14,214	Nashik
8	धुळे	250	104	603	886	935	—	5,438	Dhule
9	नंदुरबार	45	232	434	1,095	693	—	4,672	Nandurbar
10	जळगाव	187	105	1,255	1,797	1,863	—	10,082	Jalgaon
11	अहमदनगर	201	347	1,528	2,890	3,350	—	12,888	Ahmednagar
12	पुणे	427	260	1,172	2,975	2,611	—	14,136	Pune
13	सातारा	113	88	927	2,232	1,890	—	10,047	Satara
14	सांगली	30	104	864	2,199	2,810	—	9,052	Sangli
15	सोलापूर	163	372	1,205	3,068	2,135	—	13,390	Solapur
16	कोल्हापूर	110	35	858	1,632	2,140	—	7,450	Kolhapur
17	औरंगाबाद	136	278	980	2,900	1,313	—	9,837	Aurangabad
18	जालना	22	213	1,074	1,339	817	—	4,729	Jalna
19	परभणी	77	112	541	1,238	740	—	4,815	Parbhani
20	हिंगोली	30	155	372	872	514	—	3,224	Hingoli
21	बीड	193	214	983	1,644	1,443	—	9,450	Beed
22	नांदेड	130	598	741	2,802	1,334	—	10,202	Nanded
23	उस्मानाबाद	207	39	887	1,432	1,270	—	5,803	Osmanabad
24	लातूर	-	148	738	1,548	1,348	—	5,732	Latur
25	बुलढाणा	86	216	768	1,227	1,163	—	4,757	Buldhana
26	अकोला	100	45	516	640	555	—	2,826	Akola
27	वाशिम	-	161	470	649	600	—	3,170	Washim
28	अमरावती	76	272	1,187	1,539	1,243	—	6,783	Amravati
29	यवतमाळ	65	341	1,086	1,341	1,697	—	7,326	Yavatmal
30	वर्धा	108	109	554	706	829	—	4,163	Wardha
31	नागपूर	289	176	918	1,131	1,641	—	8,036	Nagpur
32	भंडारा	68	14	426	639	1,055	—	4,759	Bhandara
33	गोंदिया	34	115	291	777	1,563	—	5,805	Gondiya
34	चंद्रपूर	-	338	539	1,566	1,743	—	7,646	Chandrapur
35	गडचिरोली	57	355	987	1,190	1,406	—	6,581	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,376	6,694	27,528	50,256	47,573	1,06,745	2,43,172	Maharashtra State

आधार- सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी
Road Length According to Surface Type
(2012-13)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads (3)	खडीचे रस्ते Water bound macadam roads (4)	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई					} Mumbai } Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	49	--	--	49	
3	ठाणे	5,250	1,654	258	7,162	Thane
4	रायगड	4,173	974	252	5,399	Raigad
5	रत्नागिरी	5,890	1,258	220	7,368	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,006	2,057	118	6,181	Sindhudurg
7	नाशिक	7,649	5,487	1,078	14,214	Nashik
8	धुळे	3,542	1,312	584	5,438	Dhule
9	नंदुरबार	3,317	684	671	4,672	Nandurbar
10	जळगाव	6,004	2,539	1,539	10,082	Jalgaon
11	अहमदनगर	8,077	3,345	1,466	12,888	Ahmednagar
12	पुणे	7,998	3,060	3,078	14,136	Pune
13	सातारा	5,882	2,701	1,464	10,047	Satara
14	सांगली	5,786	1,151	2,115	9,052	Sangli
15	सोलापूर	8,266	3,687	1,437	13,390	Solapur
16	कोल्हापूर	5,114	901	1,435	7,450	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6,315	3,271	251	9,837	Aurangabad
18	जालना	3,005	1,619	105	4,729	Jalna
19	परभणी	2,467	2,134	214	4,815	Parbhani
20	हिंगोली	2,290	929	5	3,224	Hingoli
21	बीड	5,406	2,856	1,188	9,450	Beed
22	नांदेड	6,080	3,732	390	10,202	Nanded
23	उस्मानाबाद	4,264	1,384	155	5,803	Osmanabad
24	लातूर	4,530	1,111	91	5,732	Latur
25	बुलढाणा	3,961	669	127	4,757	Buldhana
26	अकोला	2,449	338	39	2,826	Akola
27	वाशिम	2,538	628	4	3,170	Washim
28	अमरावती	5,164	1,395	224	6,783	Amravati
29	यवतमाळ	5,805	1,418	103	7,326	Yavatmal
30	वर्धा	3,170	494	499	4,163	Wardha
31	नागपूर	7,088	807	141	8,036	Nagpur
32	भंडारा	3,941	745	73	4,759	Bhandara
33	गोंदिया	4,181	1,363	261	5,805	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,914	2,539	193	7,646	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,486	2,082	13	6,581	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,63,057	60,324	19,791	2,43,172	Maharashtra State

टिप : सिमेंट काँक्रीट व डांबरी रस्त्यांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती /Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (2012-13)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region							Particulars (2)
		मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amaravati (7)	नागपूर Nagpur (8)	एकूण Total (9)	
1	वर्ष अखेरीस असलेले मार्ग (संख्या)	3,708	3,663	4,586	2,354	1,830	1,528	17,669	No.of routes as at the end of the year
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	2,59,042	2,26,104	3,09,311	2,47,751	1,42,243	1,35,149	13,19,600	Route Distance (K.m.)
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	69.86	61.73	67.45	105.25	77.73	88.45	74.68	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	9.01	9.86	13.86	10.26	5.97	5.64	54.61	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	3,226.09	3,212.40	4,494.60	3,042.79	1,777.34	1,744.06	17,497.28	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	2,877.91	2,997.38	4,175.01	2,859.47	1,664.00	1,640.59	16,214.36	Average No. of buses on road per day
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	313.02	329.10	331.89	358.89	358.97	343.87	336.78	Average vehicles utilization (K.m.)
8	भार गुणवत्ती टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	65.08	60.2	60.47	59.69	57.49	57.53	60.46	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	13.71	13.97	19.05	11.06	7.21	6.62	71.61	No.of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	18.96	18.89	19.57	24.63	21.42	21.79	20.51	Average distance travelled per passenger (K.m.)
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	90,692.10	85,280.07	1,27,380.31	88,815.27	49,420.72	45,970.95	4,87,559.42	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.)
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	18.12	16.73	18.32	22.00	18.79	19.04	18.65	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी * (वाहन ताफ्याची टक्केवारी)	89.21	93.31	92.89	93.98	93.62	94.07	92.67	Average operating fleet * (% Fleet Utilisation)

टिप : (१) * चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या व कारखान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाड्यांचा समावेश होतो.

(1) * Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन
Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and merchant)
which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year (1)	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registred tonnage (3)	संख्या Number (4)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (5)	संख्या Number (6)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	1,736,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2006-07	3,053	47,61,654	783	72,25,728	3,836	1,19,87,382
2011-12	657	65,39,920	922	1,32,57,565	1,579	1,97,97,485
2012-13	590 [@]	62,16,166	899 [#]	1,36,91,734	1,489	1,99,07,900

टिप - @ इंदिरा गोदी जवळ नांगरलेली जहाजे # जवाहर द्विप व पीर पाउ जवळ नांगरलेली जहाजे

Note: @: vessels which berthed at Indira Dock and # vessels which berthed at Jawahar Dweep and Pir Pau

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील मेरेवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai

वर्ष Year (1)	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	एकूण वजन Gross tonnage (3)	संख्या Number (4)	एकूण वजन Gross tonnage (5)	संख्या Number (6)	एकूण वजन Gross tonnage (7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2011-12	0	0	67	1,69,520	67	1,69,520
2012-13	0	0	74	96,583	74	96,583

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
(2007-08)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	येणारे / Inward			बाहेर जाणारे / Outward			Route (2)
		खोली / Saloon (3)	नौतळ / Deck (4)	एकूण / Total (5)	खोली / Saloon (6)	नौतळ / Deck (7)	एकूण / Total (8)	
1	युरोप (यु.के. बंदरे, जिनेव्हा, मार्सेलिस, आणि इतर बंदरे)	--	--	--	--	--	--	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्टस (एडेन, दिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	--	21	21	--	--	--	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	--	--	--	--	--	--	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	--	--	--	--	--	--	Karachi
5	कोलंबो	--	--	--	--	--	--	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	--	--	--	--	--	--	Australia (Brisbane, Sydney Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बँकॉक, हॉंगकॉंग आणि जपान व काउरासकीसह)	--	12	12	--	--	--	Far East (including Singapore, Bangkok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मॉबासा, झांझीबार, दार-इ-सलाम, मोझांबिक, बेरा आणि लॉरेस, मार्क्विस, पोर्ट लुइस बंदरासह)	--	--	--	--	--	--	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-e-Salam, Mozambique, Beira and Lourence, Marques and Port Luis).
9	दक्षिण आफ्रिका (डर्बन ग्रेहॅमस्टन, पोर्ट एलिझाबेथ, केपटाऊन आणि मोझेल् बे)	--	--	--	--	--	--	Africa South (Durban Grahamston, Port Elibabeth Cape Town and Mossel Bay.)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.12—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	अमेरिका (सॅनफ्रॉन्सिस्को, न्यूयॉर्क, व्हॅंकुव्हर, बोस्टन, मॉॅंट्रिअल आणि ह्युस्टन)	--	--	--	--	--	--	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).
11	परसियन आखातातील बंदरे (खोराम शहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्तानुरा, बहारिन, दुबई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	--	281	281	--	40	40	Persian Gulf ports (Khoramashashar, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).
12	इतर बंदरे	--	--	--	--	119	119	Other ports
एकूण		--	575	575	--	871	871	Total
किनाऱ्याची								Coastal
13	मुंबई हाय	--	11,393	11,393	--	18,134	18,134	Mumbai High
13	कोकण किनारा (जंजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दाभोल, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मालवण आणि पणजी)	--	9,575	9,575	--	8,632	8,632	Konkan coast (Janjira, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	--	133	133	--	115	115	East coast of India (Calcutta and Madras)
एकूण		--	21,101	21,101	--	26,881	26,881	Total

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई
Source - Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बंदराचे नाव (2)	यांत्रिक जहाजाने By mechanised vessels (3)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanised vessels (4)	बोटीने By Steamer (5)	एकूण Total (6)	Name of the Port (2)
1	नवापूर	0	27,633	N.A.	27,633	Navapur
2	सातपाटी	0	1,17,208	N.A.	1,17,208	Satpati
3	अर्नाळा	16,838	0	N.A.	16,838	Arnala
4	मनोरी	45,80,590	0	N.A.	45,80,590	Manori
5	कल्याण	21,090	0	N.A.	21,090	Kalyan
6	वसई	17,674	97,386	N.A.	1,15,060	Vasai
7	वसोवा	58,70,200	0	N.A.	58,70,200	Varsova
8	मोरा	6,64,812	0	N.A.	6,64,812	Mora
9	कारंजा	2,12,885	1,235	N.A.	2,14,120	Karanja
10	रेवस	3,82,534	0	N.A.	3,82,534	Rewas
11	मांडवा	11,39,044	0	N.A.	11,39,044	Mandwa
12	एलिफंटा	17,47,628	0	N.A.	17,47,628	Elephanta
13	दिघी	2,17,198	2,892	N.A.	2,20,090	Dighi
14	राजपुरी	1,28,303	4,91,468	N.A.	6,19,771	Rajpuri
15	अलिबाग	52,902	23,803	N.A.	76,705	Alibag
16	रेवदंडा	0	6,884	N.A.	6,884	Revdanda
17	कुंभारु	3,220	0	N.A.	3,220	Kumbharu
18	केळशी	0	9,900	N.A.	9,900	Keleshi
19	दाभोळ	3,62,032	0	N.A.	3,62,032	Dabhol
20	जयगड	1,40,132	46,230	N.A.	1,86,362	Jaigad
21	श्रीवर्धन	760	0	N.A.	760	Shriwardhan
22	न्यू फेरी	8,08,848	0	N.A.	8,08,848	New Ferry
23	थळ	9,241	0	N.A.	9,241	Thal
24	नांदगाव	15,295	0	N.A.	15,295	Nandgaon
25	मुरुड	23,898	0	N.A.	23,898	Murud
26	वरोदा	251	4,734	N.A.	4,985	Varoda
27	रत्नागिरी	0	9,547	N.A.	9,547	Ratnagiri
28	जैतापूर	0	23,208	N.A.	23,208	Jaitapur
29	विजयदुर्ग	0	19,205	N.A.	19,205	Vijaydurga
30	मालवण	0	6,43,750	N.A.	6,43,750	Malwan
31	निवती	0	50	N.A.	50	Niwti
32	बानकोट	2,41,405	555	N.A.	2,41,960	Bankot
33	किरणपाणी	2,32,010	0	N.A.	2,32,010	Kiranpani
34	हर्णे	0	743	N.A.	743	Harne
एकूण		1,68,88,790	15,26,431	N.A.	1,84,15,221	Total

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

**महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात)माल
Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State
(2012-13)**

(टनात/ In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	इतर Total (5)	Name of the port (2)
1	डहाणू	5,31,095	0	5,31,095	Dahanu
2	ट्राम्बे	0	7,249	7,249	Trombay
3	बेलापुर (उलवा)	14,29,173	0	14,29,173	Belapur (Ulwa)
4	धरमतर	95,50,633	1,72,222	97,22,855	Dharamtar
5	रेवदंडा	12,51,090	1,01,895	13,52,985	Revdanda
6	दिघी	80,692	1,63,750	2,44,442	Dighi
7	दाभोळ	3,99,182	0	3,99,182	Dabhol
8	केळशी	0	5,04,491	5,04,491	Kelshi
9	जयगड	62,89,859	12,99,314	75,89,173	Jaigad
10	रत्नागिरी	8,57,053	2,879	8,59,932	Ratnagiri
11	रेडी	0	14,94,433	14,94,433	Redi
12	विजयदुर्ग	0	63,198	63,198	Vijaydurg
एकूण		2,03,88,777	3809431	2,41,98,208	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

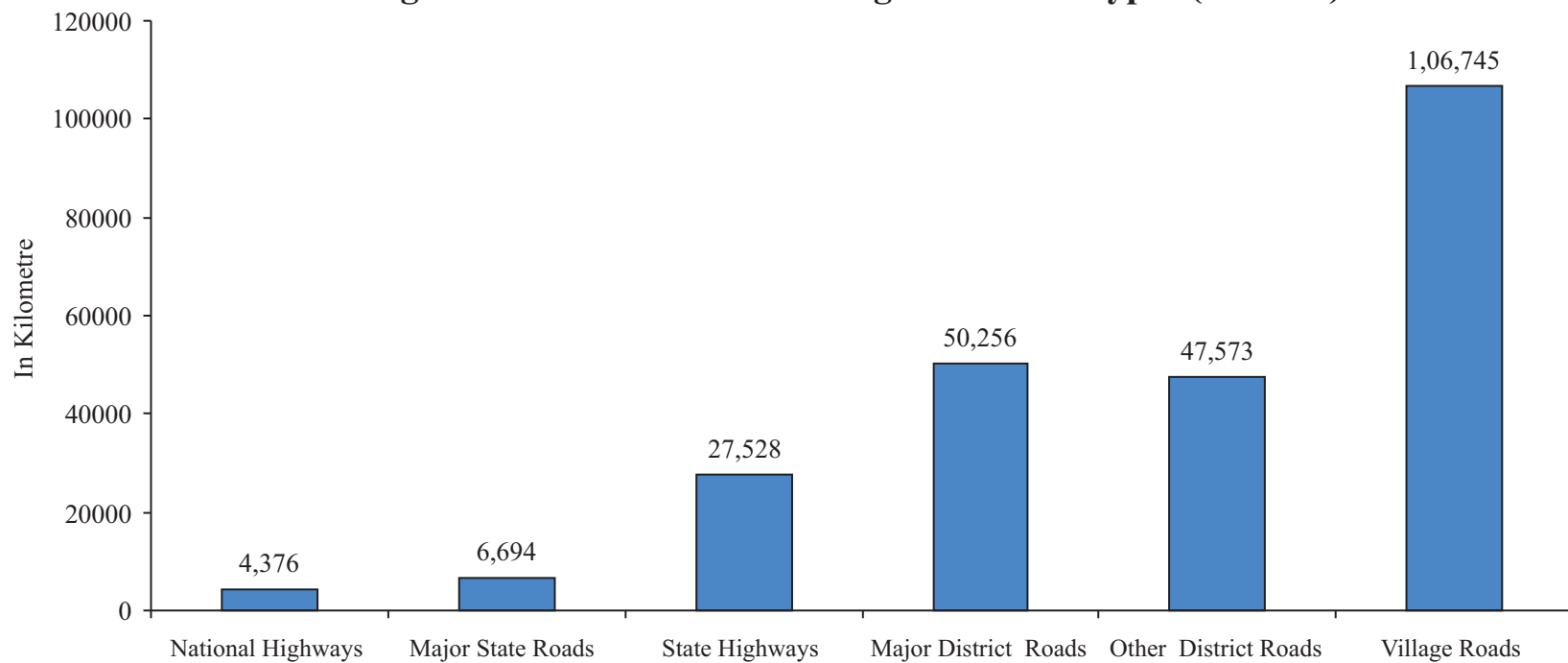
**निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक
Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports
(2012-13)**

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	राष्ट्रीय Domestic (3)	आंतरराष्ट्रीय International (4)	Item (2)
1	प्रवाशांची एकूण संख्या (मुंबई विमानतळावरील) (लाखात)	202.77	97.30	Total number of passengers carried (From Mumbai Airport) (In lakhs)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक (लाखात)	51.06	1.07	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport) (In lakhs)
3	एकूण माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरून) (टनांत)	1,82,422	45,27,741	Total freight carried (From Mumbai Airport) (tonnes)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) (टनांत)	25,814	406	Total freight carried from Airports in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport) (tonnes).

आधार : भारतीय विमानतळ प्राधिकरण
Source : Airport Authority of India

Table No. 22.7

Road length in Maharashtra according to different types (2012-13)

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/ रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या
Number of Regulated Markets by District
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of villages per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (चौ.कि.मी.) Average area served regulated per market (Sq. Km.)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	1	6	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				
3	ठाणे	8	168	N.A.	Thane
4	रायगड	9	182	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	1	877	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	428	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	15	138	N.A.	Nashik
8	धुळे	4	129	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	6	129	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	12	123	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	14	114	N.A.	Ahmednager
12	पुणे	12	108	N.A.	Pune
13	सातारा	10	166	N.A.	Satara
14	सांगली	7	154	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	11	107	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	4	293	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	168	N.A.	Aurangabad
18	जालना	8	154	N.A.	Jalna
19	परभणी	10	104	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	7	104	N.A.	Hingoli
21	बीड	10	137	N.A.	Beed
22	नांदेड	19	85	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	97	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	11	107	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	13	103	N.A.	Buldhana
26	अकोला	7	130	N.A.	Akola
27	वाशिम	6	130	N.A.	Washim
28	अमरावती	12	164	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	17	139	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	7	140	N.A.	Wardha
31	नागपूर	12	204	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	5	143	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	5	143	N.A.	Godiya
34	चंद्रपूर	13	156	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	436	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		300	5,960	N.A.	Maharashtra State

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता
Number and capacity of storage units
(2012-13)

(मेट्रिक टनात/ In Metric Tonnes)

अ.क्र. Sr.No.	संस्थेचे नांव (2)	संख्या No. (3)	क्षमता Capacity (4)	Name of Agency (2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	N.A.	N.A.	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	170	13,06,240	State warehousing Corporation
3	केंद्रिय वखार महामंडळ	N.A.	N.A.	Central warehousing Corporation
4	इतर	1,024	5,62,450	Other
	एकूण	1,194	18,68,690	Total

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता

Number and capacity of State Owned Warehouses
(2012-13)#

(गोदामाची क्षमता मे.टनात/ Godown capacity in M.Ts.)

अ.क्र.	जिल्हा	शासकीय गोदामे		नादुरुस्त झाल्यामुळे उपयुक्त नसलेली		भाड्याने घेतलेली		भाड्याने दिलेली		उपलब्ध गोदामे		District
		Govt. owned Godowns	क्षमता	None of use due to defect	क्षमता	Hired	क्षमता	Lease out available	क्षमता	Available Godowns	क्षमता	
Sr. No		गोदामे	क्षमता	गोदामे	क्षमता	गोदामे	क्षमता	गोदामे	क्षमता	गोदामे	क्षमता	
(1)	(2)	Godown	Capacity	Godown	Capacity	Godown	Capacity	Godown	Capacity	Godown	Capacity	(2)
1	मुंबई	13	8,724	4	917	0	0	0	0	9	7,807	Mumbai
2	मुंबई उपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	38	17,000	4	1,550	2	300	5	2,300	31	13,450	Thane
4	रायगड	62	25,800	29	10,050	1	200	1	750	33	15,200	Raigad
5	रत्नागिरी	45	16,050	19	4,500	0	0	0	0	26	11,550	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	13	6,200	0	0	3	600	0	0	16	6,800	Sindhudurg
7	नाशिक	29	19,900	7	8,150	11	4,680	0	0	33	16,430	Nashik
8	धुळे	17	8,500	2	1,000	2	450	0	0	17	7,950	Dhule
9	नंदुरबार	25	12,500	1	500	2	1,000	0	0	26	13,000	Nandurbar
10	जळगाव	32	14,030	6	1,030	25	16,950	0	0	51	29,950	Jalgaon
11	अहमदनगर	76	50,850	32	17,700	1	500	4	1,600	41	32,050	Ahmednager
12	पुणे	47	34,000	0	0	1	1,200	0	0	48	35,200	Pune
13	सातारा	43	15,640	5	1,850	5	1,700	0	0	43	15,490	Satara
14	सांगली	29	13,760	5	1,600	0	0	0	0	24	12,160	Sangli
15	सोलापूर	53	38,024	0	0	0	0	0	0	53	38,024	Solapur
16	कोल्हापूर	21	10,300	2	550	1	1,000	0	0	20	10,750	Kolhapur
17	औरंगाबाद	27	26,188	6	3,532	4	4,700	0	0	25	27,356	Aurangabad
18	जालना	25	17,650	9	2,850	0	0	0	0	16	14,800	Jalna
19	परभणी	21	9,300	4	1,400	2	1,000	0	0	19	8,900	Parbhani
20	हिंगोली	11	6,600	1	500	0	0	0	0	10	6,100	Hingoli
21	बीड	35	25,050	5	1,810	2	2,000	0	0	32	25,240	Beed
22	नांदेड	38	16,400	9	3,200	3	1,300	0	0	32	14,500	Nanded
23	उस्मानाबाद	30	17,000	7	2,600	4	2,000	0	0	27	16,400	Osmanabad
24	लातूर	27	19,700	8	3,200	2	1,500	0	0	21	18,000	Latur
25	बुलढाणा	20	8,800	3	1,000	11	3,650	0	0	28	11,450	Buldhana
26	अकोला	21	11,600	0	0	4	1,300	0	0	25	12,900	Akola
27	वाशिम	11	7,150	0	0	3	1,300	0	0	14	8,450	Washim
28	अमरावती	29	11,750	0	0	2	400	0	0	31	12,150	Amravati
29	यवतमाळ	35	17,500	3	1,500	2	1,000	0	0	34	17,000	Yavatmal
30	वर्धा	14	9,785	1	500	4	1,400	0	0	17	10,685	Wardha
31	नागपूर	49	25,329	2	1,347	10	5,581	0	0	57	29,563	Nagpur
32	भंडारा	16	9,500	2	1,500	0	0	0	0	14	8,000	Bhandara
33	गोंदिया	19	12,400	8	2,350	0	0	0	0	11	10,050	Godiya
34	चंद्रपूर	28	14,500	1	500	3	250	0	0	30	14,250	Chandrapur
35	गडचिरोली	21	9,050	1	1,000	0	0	0	0	20	8,050	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,020	5,66,530	186	78,186	110	55,961	10	4,650	934	5,39,655	Maharashtra State

जून, २०१३ अखेर / At the end of June 2013

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्का क्रमांक / TABLE No. 23.4

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops

वर्ष Year	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789
2007-08	5,048	5,695	25,107	35,850	632	2,543	7,928	11,103	5,680	8,238	3,3035	46,953
2009-10	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,344
2010-11	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,405
2011-12	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,645
2012-13	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,339

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक/
तक्ता क्रमांक/
निवडक वस्तुंची संस्थांद्वारे वसुली/
(2010-

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	ज्वारी / Jowar				भात / Paddy			
		राज्य शासन State Government (3)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (4)	इतर Others (5)	एकूण Total (6)	राज्य शासन State Government (7)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (8)	इतर Others (9)	एकूण Total (10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	98932
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	0	25848
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	15260
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	22439
7	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	274
9	नंदुरबार	0	0	0	16	0	0	0	0
10	जळगाव	0	0	0	1621	0	0	0	969
11	अहमदनगर	0	0	0	0	0	0	0	7731
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	0	0
13	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	0
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	9009
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	1686
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
23	उस्मानाबाद	11.3	0	0	0	0	0	0	682
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0
25	बुलढाणा	0	0	0	32	0	0	0	984
26	अकोला	91.1	0	0	16	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0.2	0	0	1971	0	0	0	1979
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	0	0	0	0	0	0	16851
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	358496
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	656015
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	31582
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	626838
महाराष्ट्र राज्य		102.6	0	0	3656	0	0	0	1875575

टिप :- मार्केटिंग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किंमती योजनेअंतर्गत खरेदी

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.5

Procurement of selected commodities by Agencies

11)

(मेट्रिक टनामध्ये/In Metric Tonnes)

बाजरी / Bajara				मका / Maize				(2)
राज्य शासन State Government (11)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	राज्य शासन State Government (15)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (16)	इतर Others (17)	एकूण Total (18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	0	0	0	0	0	0	0	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	274	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	0	0	0	0	0	0	969	Ahmednager
0	0	0	0	0	0	0	7731	Pune
0	0	0	0	0	0	0	0	Satara
0	0	0	0	0	0	0	0	Sangli
0	0	0	0	0	0	0	0	Solapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	9009	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	1686	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	0	0	0	0	0	0	0	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	0	0	0	0	0	0	682	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	0	0	0	0	0	0	1979	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	0	0	0	0	0	0	0	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	Godiya
0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
0	0	0	0	0	0	0	22330	Maharashtra State

F.C.I.- Food Corporaion of India

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

२४. संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Tele-communication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व दूरध्वनी संपर्क / Postal and Telecommunications
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष/Year	टपाल घरे No. of Post Offices	प्रति टपाल घरांवर सेवेचा			मूळ दूरध्वनी केंद्रे No. of Telephone Exchanges	दूरध्वनीची संख्या No. of Telephone connections	सार्वजनिक दूरध्वनीची संख्या No. of Public call Offices	District (2)
			लाभ मिळणारी लोकसंख्या Population served per post office	घरांची संख्या No. of Telegraphic Offices	टपाल पेट्या No. of letter boxes				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
	1950-51	1,496	21,302	112	894	327	3,585	230	
	1960-61	5,437	7,699	411	9,746	529	15,259	341	
	1970-71	8,870	6,308	933	18,909	817	1,87,279	653	
	1980-81	11,373	5,662	1,937	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
	1990-91	11,929	6,521	2,526	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
	1999-00	12,155	N.A.	1,747	46,109	N.A.	N.A.	N.A.	
	2010-11	12,570	--	N.A.	50,703	4,603	2,07,507	1,56,966	
	2011-12	12,526	--	N.A.	48,933	N.A.	N.A.	N.A.	
1	मुंबई	111	27,796	NIL	631	N.A.	5,28,885	24,590	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	422	26,209	NIL	1,957	N.A.	5,31,229	23,179	Thane
4	रायगड	459	5,739	NIL	1,913	N.A.	70,178	2,481	Raigad
5	रत्नागिरी	664	2,432	NIL	2,228	N.A.	50,367	4,617	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	368	2,309	NIL	1,411	N.A.	33,891	3,022	Sindhudurg
7	नाशिक	670	9,115	NIL	1,804	N.A.	1,25,894	6,098	Nashik
8	धुळे	40	51,272	NIL	766	N.A.	42,493	2,081	Dhule
9	नंदुरबार	433	3,807	NIL	545	N.A.			
10	जळगाव	532	7,951	NIL	1,856	N.A.	88,917	5,537	Jalgaon
11	अहमदनगर	665	6,832	NIL	2,259	N.A.	79,561	8,093	Ahmednagar
12	पुणे	792	11,906	NIL	3,203	N.A.	3,39,708	12,981	Pune
13	सातारा	666	4,510	NIL	2,724	N.A.	64,444	4,318	Satara
14	सांगली	419	6,735	NIL	1,302	N.A.	84,424	4,526	Sangli
15	सोलापूर	533	8,101	NIL	1,563	N.A.	70,310	7,604	Solapur
16	कोल्हापूर	562	6,897	NIL	1,620	N.A.	1,36,642	7,616	Kolhapur
17	औरंगाबाद	354	10,456	NIL	1,566	N.A.	67,277	7,327	Aurangabad
18	जालना	176	11,131	NIL	1,184	N.A.	13,909	1,214	Jalna
19	परभणी	194	9,464	NIL	576	N.A.	24,436	4,189	Parbhani
20	हिंगोली	114	10,328	NIL	570	N.A.			
21	बीड	330	7,833	NIL	1,357	N.A.	23,587	1,953	Beed
22	नांदेड	468	7,182	NIL	2,047	N.A.	27,511	3,428	Nanded
23	उस्मानाबाद	283	5,857	NIL	980	N.A.	18,582	1,445	Osmanabad
24	लातूर	289	8,492	NIL	871	N.A.	27,662	2,096	Latur
25	बुलढाणा	353	7,327	NIL	1,354	N.A.	33,631	1,500	Buldhana
26	अकोला	231	7,852	NIL	1,109	N.A.	33,226	1,671	Akola
27	वाशिम	168	7,126	NIL	740	N.A.			
28	अमरावती	454	6,362	NIL	1,642	N.A.	47,338	2,411	Amravati
29	यवतमाळ	370	7,493	NIL	1,529	N.A.	23,097	1,223	Yavatmal
30	वर्धा	183	7,108	NIL	1,094	N.A.	20,248	186	Wardha
31	नागपूर	348	13,372	NIL	1,572	N.A.	1,26,322	3,007	Nagpur
32	भंडारा	137	8,762	NIL	596	N.A.	29,447	579	Bhandara
33	गोंदिया	168	7,872	NIL	760	N.A.			
34	चंद्रपूर	328	6,720	NIL	1,756	N.A.	27,841	1,471	Chandrapur
35	गडचिरोली	186	5,769	NIL	996	N.A.	5,269	184	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		12,597	8,921	NIL	47,450	N.A.	53,06,138[#]	2,04,264	Maharashtra State

Note: N.A. उपलब्ध नाही / Not available NIL- सेवा बंद झाल्याने निरंक/Nil due to stoppage of service
including Bharati, Reliance and Tata service providers.

आधार : (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai
Source : (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई / General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai
(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक

Foreign tourists disembarking at Mumbai
(2012)

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)	अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)
उत्तर अमेरिका			North America	पूर्व युरोप			Eastern Europe
1	कॅनडा	76,806	Canada	25	हंगेरी	2,141	Hungary
2	संयुक्त राज्य अमेरिका	3,01,585	U.S.A.	26	कझाकस्तान	1,492	Kazakhstan
3	इतर	--	Others	27	पोलंड	8,285	Poland
				28	सोवियत संघ (रशिया)	37,636	Russian Fed.
				39	युक्रेन	6,881	Ukraine
				30	झेक रिपब्लिक	3,940	Czech Rep.
				31	इतर	15,491	Others
	एकूण	3,74,535	Total		एकूण	83,487	Total
मध्य व दक्षिण अमेरिका			Central and South America	आफ्रिका			Africa
4	अर्जेन्टिना	3,431	Argentina	32	इजिप्त	5,053	Egypt
5	ब्राझील	6,638	Brazil	33	केनिया	20,388	Kenya
6	मेक्सिको	3,455	Mexico	34	मॉरिशस	14,908	Mauritius
7	इतर	9,718	Others	35	नायजेरिया	20,256	Nigeria
				36	दक्षिण आफ्रिका	32,153	South Africa
				37	टंझानिया	12,133	Tanzania
				38	सुदान	2,859	Sudan
				39	इतर	41,469	Others
	एकूण	23,186	Total		एकूण	1,42,740	Total
पश्चिम युरोप			Western Europe	पश्चिम आशिया			West Asia
8	ऑस्ट्रिया	10,109	Austria	40	बहारिन	5,233	Bahrain
9	बेल्जियम	18,831	Belgium	41	ईस्राईल	30,162	Israel
10	डेन्मार्क	9,264	Denmark	42	ओमन	19,456	Oman
11	फिनलँड	8,742	Finland	43	सौदी अरेबिया	11,469	Saudi Arabia
12	फ्रान्स	54,874	France	44	टर्की	9,723	Turkey
13	जर्मनी	69,301	Germany	45	संयुक्त अरब अमिरात	17,957	U.A.E.
14	ग्रीस	1,941	Greece	46	येमेन अरब रिप.	12,256	Yemen Arab Rep.
15	आयरलँड	7,928	Ireland	47	इतर	10,484	Others
16	इटली	26,661	Italy				
17	नेदरलँड	26,180	Netherland				
18	नॉर्वे	7,683	Norway				
19	पोर्तूगाल	15,616	Portugal				
20	स्पेन	21,923	Spain				
21	स्विडन	17,411	Sweden				
22	स्विझरलँड	14,323	Switzerland				
23	युनायटेड किंग्डम	3,12,115	U.K.				
24	इतर	3,732	Others				
	एकूण	6,09,659	Total		एकूण	1,28,038	Total
				दक्षिण आशिया			South Asia
				48	अफगाणिस्तान	22,379	Afghanistan
				49	इराण	14,709	Iran
				50	मालदिव	353	Maldives
				51	नेपाळ	59,428	Nepal
				52	पाकिस्तान	7,720	Pakistan
				53	बांगलादेश	8,773	Bangladesh
				54	श्रीलंका	20,195	Sri Lanka
				55	भूतान	168	Bhutan
					एकूण	1,06,606	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia	66	जपान	50,823	Japan
				67	कोरिया	27,805	Rep. of Korea
56	इंडोनेशिया	10,287	Indonesia	68	इतर	1,370	Others
57	मलेशिया	17,431	Malaysia		एकूण	1,32,299	Total
58	म्यानमार	3,151	Myanmar				
59	फिलिपाईन्स	11,430	Philippines		ऑस्ट्रेलिया		Australia
60	सिंगापूर	27,342	Singapore				
61	थायलँड	14,194	Thailand	69	ऑस्ट्रेलिया	54,568	Australia
62	विएतनाम	2,028	Vietnam	70	न्युझिलँड	13,932	New Zealand
63	इतर	528	Others	71	इतर	1,877	Others
	एकूण	83,842	Total		एकूण	70,664	Total
	पूर्व आशिया		East Asia	72	इतरत्र अवर्गीकृत	883	Not Classified elsewhere
64	चायना (मेन)	47,138	China (Main)				
65	चायना (तैवान)	6,170	China (Taiwan)		एकूण	12,62,927	Grand Total

आधार : इंडिया टुरिझम स्टॅटिस्टिक्स - २०१२, पर्यटन विभाग, भारत सरकार

Source : India Tourism Statistics - 2012, Department of Tourism, Govt. of India

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या

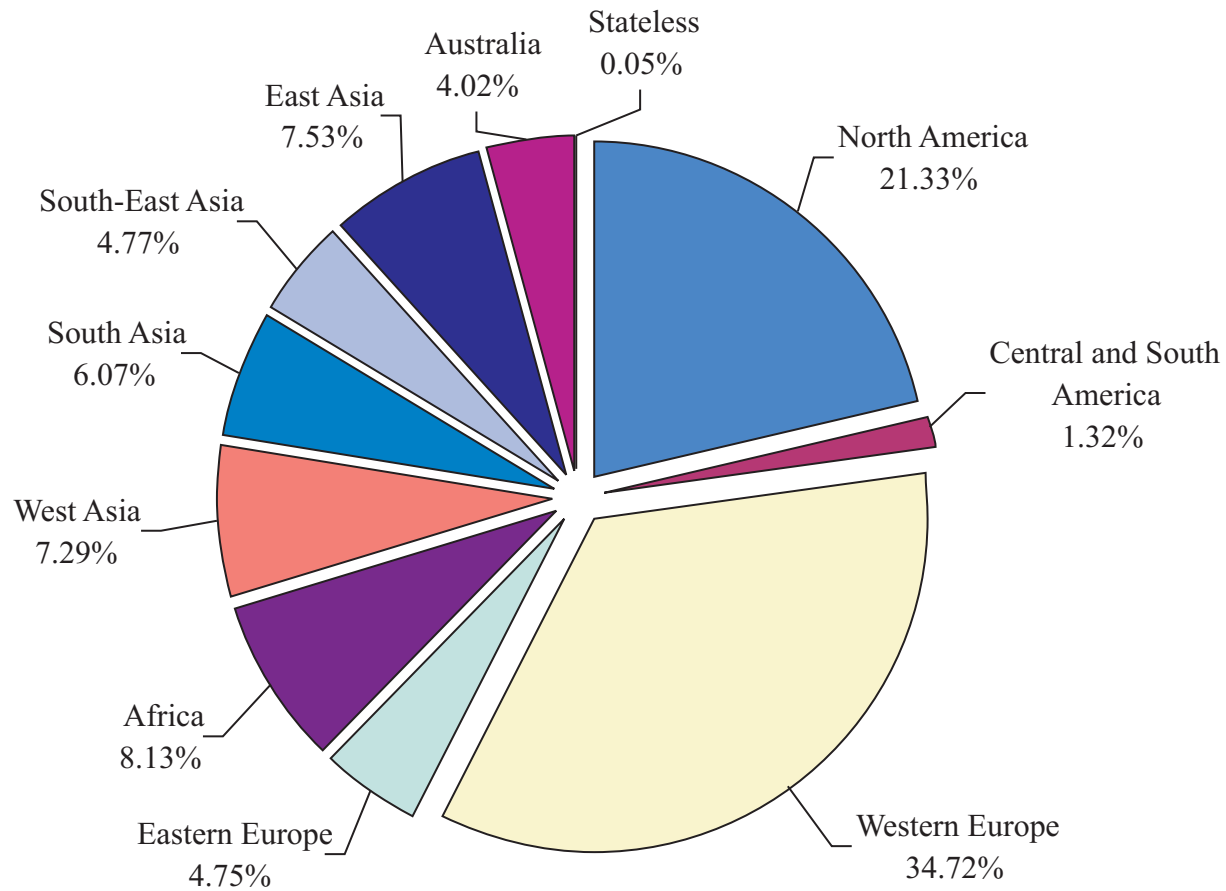
Number of flying clubs, planes and persons trained
(2012-13)

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव (2)	उड्डान क्लबची संख्या No. of Flying clubs (3)	विमानांची संख्या / No. of planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained (7)	विमानाचे नाम Name of flying club (2)
			चालू स्थितीत In Operation (4)	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation (5)	एकूण Total (6)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	नागपूर उड्डान क्लब	1	4	0	4	37	Nagpur flying club
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	5	0	5	9	Mumbai flying club
	एकूण	2	9	0	9	46	Total

आधार : उड्डान क्लब, मुंबई व नागपूर

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur

Table No. 25.1
Foreign Tourists Disembarking at Mumbai in 2012-13

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२ कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने इ.चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.1

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Public Sector
(2012-13)P

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	उद्योग / Industry			एकूण चालू कारखाने Total No. of working factories (6)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (7)	District (2)
		२ (एम)(i) 2(m) (i) (3)	२ (एम)(ii) 2(m) (ii) (4)	कलम ८५ Section 85 (5)			
1	मुंबई	93	0	0	93	25,486	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	108	0	0	108	26,244	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	38	0	0	38	11,142	Thane
4	रायगड	36	0	0	36	12,340	Raigad
5	रत्नागिरी	21	0	1	22	2,184	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	9	0	2	11	434	Sindhudurg
7	नाशिक	66	0	5	71	14,396	Nashik
8	धुळे	15	0	0	15	786	Dhule
9	नंदुरबार	4	0	0	4	207	Nandurbar
10	जळगाव	26	0	9	35	4,384	Jalgaon
11	अहमदनगर	24	0	0	24	950	Ahmednagar
12	पुणे	138	0	0	138	11,860	Pune
13	सातारा	29	0	1	30	1,438	Satara
14	सांगली	25	0	0	25	1,509	Sangli
15	सोलापूर	29	0	2	31	785	Solapur
16	कोल्हापूर	34	0	5	39	1,896	Kolhapur
17	औरंगाबाद	26	0	2	28	1,135	Aurangabad
18	जालना	8	0	0	8	198	Jalna
19	परभणी	14	0	0	14	1,108	Parbhani
20	हिंगोली	4	0	0	4	160	Hingoli
21	बीड	12	0	0	12	303	Beed
22	नांदेड	14	0	1	15	1,360	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	0	0	9	442	Osmanabad
24	लातूर	12	0	0	12	1,018	Latur
25	बुलढाणा	15	0	0	15	630	Buldhana
26	अकोला	16	0	0	16	3,792	Akola
27	वाशिम	65	0	0	65	2,990	Washim
28	अमरावती	15	0	0	15	525	Amravati
29	यवतमाळ	11	0	0	11	572	Yavatmal
30	वर्धा	12	0	1	13	2,000	Wardha
31	नागपूर	50	0	0	50	8,000	Nagpur
32	भंडारा	9	0	0	9	700	Bhandara
33	गोंदिया	4	0	0	4	300	Gondiya
34	चंद्रपूर	11	0	0	11	1,500	Chandrapur
35	गडचिरोली	5	0	0	5	500	Gadchiroli
एकूण		1,007	0	29	1,036	1,43,274	Total

P - अस्थायी / Provisional

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Industrial Safety & Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.2

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector
(2012-13)P

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग/Industry			एकूण चालू कारखाने कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या		District (2)
		२ (एम)(i) 2(m) (i)	२ (एम)(ii) 2(m) (ii)	कलम ८५ Section 85 (5)	Total No. of working factories (6)	Average daily workers employed (7)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	1,260	51	185	1,496	49,708	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	3,152	12	211	3,375	1,01,651	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	6,847	16	981	7,844	4,73,815	Thane
4	रायगड	1,043	2	229	1,274	1,03,554	Raigad
5	रत्नागिरी	207	0	121	328	17,703	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	63	5	65	133	3,254	Sindhudurg
7	नाशिक	1,440	5	283	1,728	1,03,515	Nashik
8	धुळे	145	0	158	303	10,240	Dhule
9	नंदुरबार	48	0	39	87	3,153	Nandurbar
10	जळगाव	575	12	403	990	41,123	Jalgaon
11	अहमदनगर	614	0	304	918	19,555	Ahmednagar
12	पुणे	5,202	21	371	5,594	5,77,930	Pune
13	सातारा	388	0	98	486	32,453	Satara
14	सांगली	560	0	244	804	25,607	Sangli
15	सोलापूर	84	6	4,082	4,172	44,297	Solapur
16	कोल्हापूर	1,415	1	419	1,835	97,729	Kolhapur
17	औरंगाबाद	815	4	172	991	37,715	Aurangabad
18	जालना	223	0	42	265	6,580	Jalna
19	परभणी	53	0	96	149	4,419	Parbhani
20	हिंगोली	49	0	24	73	1,213	Hingoli
21	बीड	95	1	35	131	6,122	Beed
22	नांदेड	143	0	71	214	8,917	Nanded
23	उस्मानाबाद	34	0	27	61	6,335	Osmanabad
24	लातूर	118	0	75	193	6,745	Latur
25	बुलढाणा	225	0	101	326	8,476	Buldhana
26	अकोला	304	4	81	389	6,405	Akola
27	वाशिम	0	0	39	39	507	Washim
28	अमरावती	179	1	151	331	4,693	Amaravati
29	यवतमाळ	172	25	78	275	9,150	Yeotmal
30	वर्धा	117	0	40	157	19,174	Wardha
31	नागपूर	820	9	811	1,640	86,951	Nagpur
32	भंडारा	69	0	61	130	6,478	Bhandara
33	गोंदिया	66	0	66	132	3,682	Gondiya
34	चंद्रपूर	140	0	83	223	18,881	Chandrapur
35	गडचिरोली	35	0	15	50	1,232	Gadchiroli
एकूण		26,700	175	10,261	37,136	19,48,962	Total

P - अस्थायी / Provisional

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Industrial Safety & Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या Industrial Injuries in Maharashtra State

वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
	संख्या Number	दर Severity rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 1970-71	108	N.A.	51,989	N.A.	52,097	N.A.
2 1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
3 1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4 2000	173	0.06	11,831	4.31	12,004	4.37
5 2005	173	0.09	4,137	2.76	4,310	1.75
6 2010	225	N.A.	2,540	0.77	2,565	#
7 2011	183	N.A.	2,266	0.63	2,449	#
8 2012	215	256.9	2,333	0.46	2,548	#

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available..

लागू नाही / Not Applicable.

आधार - औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen (2012-13)

सेवा वर्ग Service Groups	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च २०१३ रोजी Sanctioned Posts as on 31st March, 2013	भरलेल्या जागा Filled posts	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes employees	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class employees	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen employees
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
वर्ग-एक Class-I	56	32	9	25	0
वर्ग-दोन Class-II	111	51	4	29	0
वर्ग-तीन Class-III	625	354	59	166	0
वर्ग-चार Class-IV	153	100	25	68	0
एकूण / Total	945	537	97	288	0

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.5

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार/ Industrywise Employment

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	शासकीय Government (3)	निम-शासकीय Semi- Government (4)	खाजगी / Private				एकूण Total (9)	एकूण सर्व (३+४+९) Grand Total (3+4+9) (10)
				उद्योग Industrial Sector (5)	व्यापार Trade (6)	वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication (7)	इतर Others (8)		
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	1,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	3,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
5	2005-06	8,77,488	12,66,959	7,43,843	41,412	20,460	6,65,274	14,70,989	36,15,436
6	2009-10	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625
7	2012-13	8,62,445	5,69,502	10,96,167	4,87,141	35,849	15,45,418	31,64,575	45,96,522

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.6

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार Estimated Employment in Private and Public Sector

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector				खाजगी क्षेत्र Private Sector		एकूण Total (9)
		केंद्र शासन Central Government (3)	राज्य शासन State Government (4)	निम सरकारी Semi- Government (5)	स्थानिक संस्था Local Bodies (6)	मोठे Large (7)	लहान Small (8)	
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
5	2005-06	3,90,503	4,86,985	5,97,159	6,69,800	13,72,799	98,190	36,15,436
6	2010-11	3,03,990	5,41,325	6,12,980	6,39,094	21,56,866	2,40,480	44,94,735
7	2011-12	3,29,983	5,41,511	6,23,048	6,50,850	25,01,947	2,69,864	49,17,203
8	2012-13	3,14,172	5,48,273	5,69,502	6,77,139	28,16,352	3,48,223	52,73,661

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

**रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment & Self-employment Guidance Centres**

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2001-02 (6)	2010 (7)	2011 (8)	2012 (9)	Item (2)
1	नोंदणी झालेले	4,14,522	456,047	6,22,580	6,23,225	8,92,913	7,47,492	6,12,318	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	12,455	3,53,904	1,91,022	1,34,271	Placements
3	जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	32,277	3,87,899	3,46,193	2,59,228	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,603	553,314	5,36,809	2,40,422	20,91,659	16,00,518	11,40,288	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू नोंदवहीत असलेल्यांची संख्या	3,60,824	1267,607	30,22,112	44,19,739	26,82,411	25,96,187	24,04,013	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,077	74,297	55,889	39,478	--	--	3,21,415	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,079	6,733	42,501	48,726	51,359	Employers using Employment Exchanges

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source - Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.8

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार

Employment in Mines, Plantation, Harbour Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	खाणी / Mines			मळे / Plantations			बंदरे / Harbours Ports		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	6,263	9,502	15,765	--	--	--	19,540	3,921	23,461
2 1980-81	28,020	1,935	29,955	43	--	43	3,779	948	4,727
3 1990-91	53,045	1,377	54,422	750	--	750	7,417	853	8,270
4 2000-01	41,882	280	405	145	231	208	9,638	724	879
5 2005-06	39,418	553	39,971	65	99	164	8,635	2,063	10,698
6 2007-08	1,66,326	1,31,397	2,97,723	20,183	7,950	24,891	5,590	81	5,641
7 2008-09	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	23,016	45,199	73	45,242
8 2009-10	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	26,346	45,199	73	45,272
9 2012	27,570	3,912	31,482	1,990	4,707	6,697	1,936	2,833	4,769

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source – Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या

No. of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती (राज्य सरकार) Direct recruitment or by interview method (State Government)				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत् पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती (राज्य सरकार) Recruitment by Competitive Examination (State Government)				
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	1970-71	...	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
2	1980-81	...	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
3	1990-91	...	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
4	2000-01	...	840	27,621	3,111	1,147	1	--	--	--	238	3,35,530	1,944	760
5	2005-06	...	460	7945	1322	330	0	0	0	0	465	456705	972	461
6	2010-11	...	1,671	34,924	4,609	1,428	47	112	50	19	4,029	4,77,316	4,787	1,831
7	2011-12	...	1,286	64,838	3,715	1,196	5	50	20	5	8,404	9,54,491	7,320	4,571
8	2012-13	...	1,723	74,215	4,015	1,534	10	84	19	8	4,558	8,17,463	3,864	5,370

टीप - (१) स्तंभ ३, ७ व ११ मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांची आहेत.

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे संबंधित वर्षात भरती प्रक्रीया पूर्ण केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करतांना ज्यांच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्ष अखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही.

आधार - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.- (1) Figures under column 3, 7 and 11 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of the year has not been taken into account while compiling the information.

Source - Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.10

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed

अनु क्र.	वर्ष	एकूण शहरे No.	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establishments having no employees	एकूण संस्था Total establishments	एकूण कामगार Total employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,056	11,11,268
3	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,32,970	16,68,844
4	2000-01	241	2,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58,000	2,56,000	2,000	16,000	8,34,000	14,60,000	23,50,000
5	2001-02	241	9,18,168	5,56,458	2,79,699	14,63,264	53,435	2,48,981	1,501	11,133	9,18,025	21,70,828	22,79,836
6	2005	N.A.	3,02,284	3,64,157	3,19,729	17,36,676	63,466	2,89,768	1,636	10,678	12,36,756	19,23,871	26,71,279
7	2010	241	4,00,219	9,05,265	4,56,199	25,44,629	73,640	3,42,044	1,852	13,172	17,26,886	26,04,197	38,05,110
8	2011	241	4,40,970	10,08,284	5,01,553	27,79,938	77,394	3,65,428	1,952	13,053	18,58,087	28,79,956	41,66,703
9	2012	241	4,60,510	10,83,930	5,52,017	30,32,780	80,714	3,87,140	2,017	13,582	19,69,799	30,65,057	45,17,432

टीप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

वर्ष २००५ पासून आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी आहेत.

Note — The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

From year 2005 onwards figures are given for calendar year.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.11

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise Number of Strikes and Lockouts
(2012-13)

संकेतांक	उद्योग	संप व टाळेबंदी यांमुळे काम थांबणाऱ्या प्रकारांची संख्या	गुंतलेल्या कामगारांची संख्या	वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या	Industry
Code		Number of work stoppages due to Strikes and Lockouts	Number of workers involved	Number of mandays lost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
23	वस्त्रनिर्माण	5	1,903	2,43,220	Textile
35	अभियांत्रिकी	8	4,660	12,56,562	Engineering
31	रासायनिक	N.A.	N.A.	N.A.	Chemical
37	संकीर्ण	14	3,484	8,45,205	Miscellaneous
	एकूण	27	10,047	23,44,987	Total

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.12

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना
Distribution of Trade Unions According to their membership size
(2012-13)

अनु क्रमांक	सभासदाचा गट	कामगार संघटनांची एकूण संख्या	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या कामगार संघटना	स्तंभ ४ ची टक्केवारी	स्तंभ ३ शी टक्केवारी	सभासद (संख्या)	सभासद (संख्या)	Group of Members
Sr. No.	(2)	Total Number of Trade Unions	Number of Trade Unions submitting the returns	Percentage of Col. 4 to Col. 3	Col. 4 to Col. 3	Membership (No.)	Membership (No.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(5)	(6)	(6)	(7)
1	५० पेक्षा कमी	39	35	89.74	89.74	2,000	2,000	Below 50
2	५० किंवा अधिक पण ३०० हून कमी	69	57	82.61	82.61	9,332	9,332	50 and above but below 300
3	३०० आणि अधिक	3	--	--	--	2,000	2,000	300 and above
	एकूण सर्व गट	111	92	82.88	82.88	13,332	13,332	Total All Groups

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.13

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी

Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds

वर्ष / Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणाऱ्याचे शेकडा प्रमाण Percentage response	वर्ष अखेर विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संघटनांची संख्या (हजारात) Membership of those who submit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरून वर्षातील उत्पन्न (रु. हजारात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in thousand)	संबंधित वर्षातील खर्च (रु. हजारात) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रु. हजारात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in thousand)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833	59.00	578	2,573	2,501	4,292
रोजी/As on—							
डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41.00	776	10,508	8,190	15,872
डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64.00	2,218	60,095	45,171	86,617
डिसेंबर/December 1990	4,752	2,225	46.82	3,204	3,44,084	1,46,906	1,97,178
डिसेंबर/December 1995	6,417	1,218	18.98	1,497	1,90,900	1,20,000	71,000
डिसेंबर/December 1996	6,805	1,200	17.63	1,555	5,32,362	1,27,247	4,05,115
डिसेंबर/December 1997	7,006	1,242	17.73	1,433	4,42,530	1,22,118	3,20,412
डिसेंबर/December 1998	6,791	1,238	18.23	1,323	18,90,899.	2,00,585	16,90,313
डिसेंबर/December 1999	6,888	1,032	14.98	1,046	4,57,281	1,17,563	3,39,718
डिसेंबर/December 2000	7,345	994	13.53	1,045	5,72,817	1,64,694	4,08,122
डिसेंबर/December 2001	7,697	820	10.65	1,418	9,27,871	2,52,384	6,75,487
डिसेंबर/December 2002	7,869	915	11.63	1,113	9,53,093	2,16,885	7,36,207
डिसेंबर/December 2003	8,185	927	11.32	1,106	10,78,695	2,74,024	8,04,670
डिसेंबर/December 2004	8,567	928	10.83	984	10,98,769	2,50,957	8,47,812
डिसेंबर/December 2006	8,834	906	10.25	928	6,33,446	1,93,881	4,39,565
डिसेंबर/December 2008	8,981	919	10.23	1,226	5,09,925	4,40,008	12,22,755
डिसेंबर/December 2009	10,407	861	8.27	1,089	3,01,205	2,42,568	8,91,691

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.14

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी
Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres
(2012)

(टक्केवारी / Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal Products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1965	19.26	14.07	15.01	--	13.87	21.38	12.81	18.33	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	--	--	--	--	--
1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
1990	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	--	20.69	15.44
1995	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	--	16.78	--
1998	19.58	14.22	26.11	14.38	20.92	16.89	25.82	19.84	17.11	18.54	--	39.87	--
2012	13.00	0.0	8.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
जानेवारी / January 2012	15.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
फेब्रुवारी / February 2012	12.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	12.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
मार्च / March 2012	13.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	13.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
एप्रिल / April 2012	17.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
मे / May 2012	17.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
जून / June 2012	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
जुलै / July 2012	18.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	18.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ऑगस्ट / August 2012	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
सप्टेंबर / September 2012	0.0	0.0	22.00	0.0	0.0	0.0	0.0	22.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ऑक्टोबर / October 2012	14.00	0.0	22.00	0.0	0.0	0.0	0.0	15.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
नोव्हेंबर / November 2012	19.00	0.0	26.00	0.0	0.0	0.0	0.0	21.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
डिसेंबर / December 2012	28.00	0.0	25.00	0.0	0.0	0.0	0.0	28.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.14 —contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months (1)	विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत यंत्र सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai (15)	पुणे Pune (16)	सातारा Satara (17)	सोलापूर Solapur (18)	कोल्हापूर Kolhapur (19)	मुंबई Mumbai (20)	पुणे Pune (21)	मुंबई Mumbai (22)	ठाणे Thane (23)	पुणे Pune (24)	मुंबई Mumbai (25)
1965	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1970	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
1980	16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N. A.	N. A.
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N. A.
1995	18.24	13.86	--	9.56	10.62	15.76	--	22.64	13.32	9.67	N. A.
1998	19.46	17.33	--	13.07	--	--	--	19.90	--	9.29	--
2012	13.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.17	0.0	0.0	0.0
जानेवारी / January 2012	12.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
फेब्रुवारी / February 2012	13.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
मार्च / March 2012	11.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	29.0	0.00	0.0	0.0
एप्रिल/April 2012	15.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
मे / May 2012	13.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	33.0	0.00	0.0	0.0
जून / June 2012	14.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
जुलै / July 2012	12.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ऑगस्ट / August 2012	10.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
सप्टेंबर / September 2012	12.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ऑक्टोबर / October 2012	10.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
नोव्हेंबर / November 2012	19.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
डिसेंबर / December 2012	15.00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

N. A.— माहिती उपलब्ध नाही / Information not available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -Commissioner Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.15

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

(2012-13)

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total					
	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)		
	No. of workers involved	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of workers involved	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of workers involved	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of workers involved	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost		
	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	No. of strikes	प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	-	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453		
1970	102	1,69,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	34,90,351	13,357	22,51,715		
1980	62	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058		
1990	13	11,741	10	23,55,923	69	13,362	520	14,09,316	41	9,399	422	11,68,935	123	34,502	952	49,34,174		
1999	38	3,971	-	1,11,334	106	36,850	-	9,29,194	63	2,285	-	59,291	207	43,106	-	11,34,879		
2010	5	1922	-	348753	6	1,177	-	2,12,256	7	2,603	-	2,17,444	14	4,186	-	7,33,241		
2011	-	-	-	-	2	1,100	-	42,042	3	540	-	53,096	4	1,184	-	95,138		
2012	2	632	-	63,643	2	402	-	24,640	3	1,910	-	1,47,563	5	2,312	-	2,35,846		
एप्रिल / April 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	2	199	-	12,150	2	199	-	12,150		
मे / May 2012	1	120	-	18,408	-	-	-	-	-	-	-	-	1	120	-	18,408		
जून / June 2012	1	438	-	25,416	-	-	-	-	-	-	-	-	1	438	-	25,416		
जुलै / July 2012	-	-	-	-	2	402	-	24,640	3	1,910	-	31,226	5	2,312	-	55,866		
ऑगस्ट / August 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
सप्टेंबर / September 2012	1	457	-	11,425	-	-	-	-	-	-	-	-	1	457	-	11,425		
ऑक्टोबर / October 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
नोव्हेंबर / November 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	1	172	-	24,154	1	172	-	24,154		
डिसेंबर / December 2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
जानेवारी / January 2013	2	632	-	8,394	-	-	-	-	1	617	-	32,967	3	1,249	-	41,361		
फेब्रुवारी / February 2013	-	-	-	-	-	-	-	-	1	108	-	18,648	1	108	-	18,648		
मार्च / March 2013	-	-	-	-	-	-	-	-	1	316	-	28,418	1	316	-	28,418		

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Commissioner for Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे
Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given

अ.क्र. Sr.No.	माहिती (1)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2001-02 (7)	2009-10 (8)	2012-13 (9)	Particulars (2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	778	1,743	20,068	No. of Establishment covered by the Establishment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	555	1,705	782	No. of Establishment making returns.
3	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थातील काम करणाऱ्या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	11,322	19,948	42,101	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4	प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणाऱ्या स्त्रियांची वर्षातील संख्या	493	171	425	283	321	661	1,353	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या	493	147	234	282	29,142	805	1,916	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	44,87,496	2,66,05,176	12,56,60,005	Total amount of maternity benefit paid including bonus (in Rs.)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	--	--	--	--	--	--	38	No. of cases in which wome enjoyed fully maternity benefits prior to confinements.
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	--	648	6,752	--	--	33,050	--	Average Amount paid (in Rs.)

आधार - मुख्य निरीक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई
Source — Chief Inspector of Factories, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/Table No. 26.17

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम
Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
(2012)

अ.क्र. Serial No.	वर्ग कारखान्यांची संख्या	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average number of workers employed per day			वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year			भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Catagory (2)
		(प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	कारखाने	36	30,081	0	0	3	13	0	248.27	35.41	Factories
2	खाणी	2	1,210	0	0	1	6	0	14.56	103.43	Mines
3	बसेस	9	26,778	0	0	2	69	0	0	0	Buses
4	गोदी व बंदरे	1	2	0	0	0	0	0	0	0	Docks and Ports
5	इमारत व बांधकाम	7	4,269	0	5	11	0	2672.81	891.71	0	Building and construction
6	महानगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Municipalities
7	बंब	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Fire brigade
8	स्फोटके	9	2366	0	1	0	0	575.00	0	0	Explosive
9	विद्युत पुरवठा संस्था	42	9846	0	2	0	4	1169.40	0	5.95	Electricity-supply companies
10	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Cinema film manfg. companies
10	रेल्वे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Railways
11	डाक व तारखाते	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Deptt.
	एकूण	106	74552	0	8	17	92	4417.21	1154.54	144.79	Total

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे
Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923
(2012)

अनुक्रमांक Sr.No.	जिल्हा	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases	लढविलेली प्रकरणे contested Cases	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	418	866	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				
3	ठाणे	--	--	--	Thane
4	रायगड	95	36	--	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	2	2	Sindhudurg
7	नाशिक	39	143	--	Nashik
8	धुळे	--	--	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	39	5	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	30	20	14	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	--	Pune
13	सातारा	11	12	1	Satara
14	सांगली	49	12	2	Sangli
15	सोलापूर	5	62	--	Solapur
16	कोल्हापूर	1	64	6	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	Aurangabad
18	जालना	7	7	--	Jalna
19	परभणी	--	--	--	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	Hingoli
21	बीड	3	30	--	Beed
22	नांदेड	--	--	--	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	Osmanabad
24	लातूर	--	225	--	Latur
25	बुलढाणा	23	--	--	Buldhana
26	अकोला	--	--	--	Akola
27	वाशिम	--	--	--	Washim
28	अमरावती	--	--	--	Amravati
29	यवतमाळ	2	39	3	Yavatmal
30	वर्धा	--	20	--	Wardha
31	नागपूर	--	--	--	Nagpur
32	भंडारा	18	7	2	Bhandara
33	गोंदिया	74	6	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	9	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	1	--	Gadchiroli
36	माजलगांव	--	3	--	Majalgaon
37	औंबेजोगी	--	1	--	Ambejogai
महाराष्ट्र राज्य		814	1,570	30	Maharashtra State

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.19

शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन
Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year
(2001-02)

(रुपये/In Rupees)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	कुशल कामगार Skilled Labour			शेतमजूर Field Labour			इतर शेतमजूर Other Agriculture Labour			District (2)
		सुतार Carpenter (3)	लोहार Blacksmith (4)	चांभार Cobbler (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	मुले Children (8)	पुरुष Males (9)	स्त्रिया Females (10)	गुराखी Hardsman (11)	
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	95.27	85.75	61.60	51.23	42.56	22.25	45.15	37.60	36.42	Thane
4	रायगड	105.92	85.15	66.31	53.60	42.17	23.48	45.33	37.10	36.88	Raigad
5	रत्नागिरी	90.15	80.56	67.38	57.42	44.23	26.60	53.00	40.25	41.29	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	96.65	83.17	73.04	69.96	51.15	31.98	58.92	44.48	53.13	Sindhudurg
7	नाशिक	73.96	65.22	57.67	53.23	45.75	26.54	49.75	41.96	42.63	Nashik
8	धुळे	65.79	57.73	49.56	43.69	38.63	22.21	40.04	34.83	36.60	Dhule
9	नंदुरबार	111.73	106.08	87.06	60.94	47.69	24.52	51.35	40.15	50.98	Nandurbar
10	जळगाव	125.58	116.64	99.85	63.23	50.67	31.38	55.50	42.67	47.86	Jalgaon
11	अहमदनगर	81.02	70.85	60.96	55.33	45.25	23.96	48.25	39.48	41.33	Ahmednagar
12	पुणे	98.60	87.94	76.54	60.92	46.88	28.35	53.29	42.06	49.69	Pune
13	सातारा	83.92	74.19	66.23	55.92	45.98	25.17	48.48	41.35	55.54	Satara
14	सांगली	86.79	75.31	68.29	57.98	46.92	27.08	50.40	41.90	50.19	Sangli
15	सोलापूर	70.50	60.46	53.23	50.32	42.48	22.63	45.94	37.73	53.38	Solapur
16	कोल्हापूर	88.00	77.40	67.83	59.04	47.17	25.06	53.44	43.29	57.17	Kolhapur
17	औरंगाबाद	70.69	66.18	61.98	47.17	41.02	22.79	43.52	37.44	43.04	Aurangabad
18	जालना	58.91	54.59	49.83	46.69	40.42	27.96	43.35	36.90	40.23	Jalna
19	परभणी	79.40	72.23	64.31	55.10	43.65	27.00	48.81	38.98	50.58	Parbhani
20	हिंगोली	56.94	54.29	51.44	46.67	37.85	22.06	42.85	35.71	40.13	Hingoli
21	बीड	63.89	60.59	57.19	52.71	46.00	22.85	48.23	38.13	45.13	Beed
22	नांदेड	56.71	56.85	55.21	48.69	42.60	21.77	44.98	38.25	41.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	57.00	52.50	49.25	48.10	43.04	21.50	45.13	39.02	42.50	Osmanabad
24	लातूर	107.98	101.50	98.83	62.38	44.73	22.90	54.58	41.04	49.00	Latur
25	बुलढाणा	84.93	76.78	66.92	59.65	45.60	30.00	53.67	41.88	58.29	Buldhana
26	अकोला	87.22	77.79	68.10	57.54	45.08	28.29	50.40	41.19	48.77	Akola
27	वाशिम	69.92	64.52	57.29	49.31	40.15	20.90	44.17	35.73	44.32	Washim
28	अमरावती	96.25	86.52	74.46	66.40	50.48	29.15	58.96	45.85	59.54	Amravati
29	यवतमाळ	68.26	60.38	59.54	58.29	48.56	29.77	54.85	46.15	59.48	Yavatmal
30	वर्धा	95.98	82.23	72.08	58.56	43.27	29.50	51.10	39.46	51.33	Wardha
31	नागपूर	100.13	87.25	73.44	59.50	44.35	28.35	52.27	39.73	51.00	Nagpur
32	भंडारा	81.13	71.38	65.13	55.40	41.40	27.25	47.08	36.48	45.00	Bhandara
33	गोंदिया	86.85	75.48	67.73	55.77	40.83	27.38	47.10	36.10	44.94	Gondiya
34	चंद्रपूर	77.25	67.75	58.52	53.48	39.92	25.10	45.65	35.15	45.35	Chandrapur
35	गडचिरोली	75.63	71.81	57.85	48.65	38.46	24.75	43.02	34.52	47.65	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		83.30	74.76	65.60	55.24	44.09	25.77	49.08	39.47	47.30	Maharashtra State

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

अनु क्रमांक	वर्ष/Year									Institute
		1981 (1-4-81)	1991 (1-4-91)	2000 (1-4-00)	2001 (1-7-01)	2002 (1-7-02)	2003 (1-7-03)	2007 (1-7-07)	2008 (1-7-08)	
Sr. No.	संस्था	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	शासकीय -									1. Government—
	भरलेली पदे	5,00,542	6,99,998	6,22,850	603,066	5,89,683	5,81,792	5,81,045	5,93,217	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	50,402	87,952	92,804	1,02,582	1,06,295	1,40,580	1,32,911	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	7,23,537	710,802	695,870	6,92,265	688,087	7,21,625	7,26,128	Total Posts
2	जिल्हा परिषद -									2. Zilla Parishad—
	भरलेली पदे	2,64,313	3,49,447	4,53,867	450,940	4,61,411	4,39,456	4,56,973	4,68,040	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	15,997	48,094	56,042	52,473	50,703	39,227	40,393	Vacant Posts
	एकूण पदे	2,76,955	3,65,444	5,01,961	506,982	5,13,884	4,90,159	4,96,200	5,08,433	Total Posts
3	नगर परिषद									3. Municipal Councils
	भरलेली पदे	73,441	75,213	79,408	77,666	67,016	58,506	52,422	52,420	Filled in Posts
	रिक्त पदे	3,414	2,702	9,402	9,527	8,928	7,952	6,681	5,901	Vacant Posts
	एकूण पदे	76,855	77,915	88,810	87,193	75,944	66,458	59,103	58,321	Total Posts

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)

Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council

(Excluding Vacant Post) (2008)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	
1	मुंबई	81,425	26,017	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	29,804	9,292	8,299	14,156	2,030	624	Thane
4	रायगड	9,624	1,493	6,949	8,288	1,753	776	Raigad
5	रत्नागिरी	8,299	1,244	7,702	8,116	750	223	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,829	851	4,219	5,239	262	47	Sindhudurg
7	नाशिक	23,038	4,142	11,604	13,715	1,205	395	Nashik
8	धुळे	9,426	1,254	3,713	4,782	579	120	Dhule
9	नंदुरबार	6,017	828	4,015	5,454	758	262	Nandurbar
10	जळगाव	14,030	1,919	9,555	10,125	2,680	748	Jalgaon
11	अहमदनगर	16,487	2,046	10,426	13,896	1,569	560	Ahmednagar
12	पुणे	39,570	10,186	9,765	15,159	1,360	601	Pune
13	सातारा	12,002	1,709	8,815	11,914	1,633	483	Satara
14	सांगली	9,135	1,687	6,643	8,322	546	149	Sangli
15	सोलापूर	13,046	2,573	9,986	9,368	1,495	532	Solapur
16	कोल्हापूर	13,380	2,546	8,502	8,109	2,061	875	Kolhapur
17	औरंगाबाद	18,813	3,371	6,274	5,926	589	194	Aurangabad
18	जालना	7,372	802	5,848	4,527	691	198	Jalna
19	परभणी	6,801	692	5,357	3,927	1,456	542	Parbhani
20	हिंगोली	5,358	325	3,844	2,817	303	94	Hingoli
21	बीड	10,417	1,847	8,877	7,312	1,210	315	Beed
22	नांदेड	14,770	1,905	10,518	7,728	696	212	Nanded
23	उस्मानाबाद	6,642	835	6,523	5,209	800	428	Osmanabad
24	लातूर	9,154	1,399	7,135	5,902	1,311	379	Latur
25	बुलढाणा	9,405	1,433	8,807	6,057	2,206	585	Buldhana
26	अकोला	8,853	1,507	4,610	4,220	739	224	Akola
27	वाशिम	4,602	374	3,774	2,971	786	254	Washim
28	अमरावती	16,006	2,968	5,206	6,308	1,586	465	Amravati
29	यवतमाळ	12,031	1,770	9,067	8,013	1,641	638	Yavatmal
30	वर्धा	6,780	1,074	3,729	4,011	1,300	588	Wardha
31	नागपूर	30,666	7,998	5,640	6,994	1,382	675	Nagpur
32	भंडारा	5,879	1,097	3,830	3,838	683	275	Bhandara
33	गोंदिया	6,390	801	4,821	4,211	766	321	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,180	2,008	7,076	7,141	1,674	842	Chandrapur
35	गडचिरोली	10,690	1,271	5,746	7,410	222	74	Gadchiroli
	दिल्ली	22	4	--	--	--	--	Delhi
	गोवा	3	3	--	--	--	--	Goa
महाराष्ट्र राज्य		4,91,946	1,01,271	2,26,875	2,41,165	38,722	13,698	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise and Classwise State Government Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	जिल्हे Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	3,585	10,955	65,637	17,269	9,996	1,07,442	21,403	1,28,845	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1282	3130	23367	7338	3979	39096	7381	46477	Thane
4	रायगड	362	1122	5647	2657	1329	11117	3259	14376	Raigad
5	रत्नागिरी	348	549	5195	2281	1170	9543	3702	13245	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	153	404	3227	1227	669	5680	2134	7814	Sindhudurg
7	नाशिक	1559	2188	14664	6145	2624	27180	5327	32507	Nashik
8	धुळे	443	750	6127	2399	961	10680	2784	13464	Dhule
9	नंदुरबार	185	507	3670	1803	680	6845	2452	9297	Nandurbar
10	जळगाव	604	1152	8647	3546	2000	15949	4121	20070	Jalgaon
11	अहमदनगर	648	1264	9370	5727	1524	18533	3488	22021	Ahmednagar
12	पुणे	2506	4041	28909	11834	2466	49756	8582	58338	Pune
13	सातारा	558	927	7771	3062	1393	13711	4291	18002	Satara
14	सांगली	444	743	6190	2283	1162	10822	3519	14341	Sangli
15	सोलापूर	600	1119	8805	3955	1140	15619	2803	18422	Solapur
16	कोल्हापूर	775	1099	8611	3548	1893	15926	3804	19730	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1139	2212	12262	4948	1623	22184	4643	26827	Aurangabad
18	जालना	226	610	4689	1431	1218	8174	1331	9505	Jalna
19	परभणी	276	671	3957	1762	827	7493	2199	9692	Parbhani
20	हिंगोली	187	314	3495	1061	626	5683	1248	6931	Hingoli
21	बीड	376	957	6167	3071	1693	12264	2935	15199	Beed
22	नांदेड	621	1103	8950	4320	1681	16675	3319	19994	Nanded
23	उस्मानाबाद	265	791	3997	1655	769	7477	1980	9457	Osmanabad
24	लातूर	628	921	5358	2317	1329	10553	1931	12484	Latur
25	बुलढाणा	318	799	6023	1933	1765	10838	2686	13524	Buldhana
26	अकोला	427	816	5773	2127	1217	10360	2471	12831	Akola
27	वाशिम	156	263	2970	771	816	4976	1307	6283	Washim
28	अमरावती	872	1437	10863	3700	2102	18974	4527	23501	Amravati
29	यवतमाळ	442	1010	7176	3123	2050	13801	3214	17015	Yavatmal
30	वर्धा	304	677	4148	1974	751	7854	1338	9192	Wardha
31	नागपूर	1760	3041	22067	8586	3210	38664	7692	46356	Nagpur
32	भंडारा	218	492	3585	1661	1020	6976	1753	8729	Bhandara
33	गोंदिया	260	562	4129	1510	730	7191	2820	10011	Gondiya
34	चंद्रपूर	431	875	7000	3090	1792	13188	3399	16587	Chandrapur
35	गडचिरोली	292	1002	6682	2706	1279	11961	3046	15007	Gadchiroli
	दिल्ली	3	4	13	6		26	14	40	Delhi
	गोवा		1	2	3		6	8	14	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	23253	48508	335143	126829	59484	593217	132911	726128	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.23

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	292	788	10451	1522	9402	22455	1731	24186	Thane
4	रायगड	176	1327	6973	718	6043	15237	1181	16418	Raigad
5	रत्नागिरी	178	1052	9135	1017	4436	15818	1507	17325	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	100	790	5180	695	2693	9458	1186	10644	Sindhudurg
7	नाशिक	446	845	13128	1765	9135	25319	2679	27998	Nashik
8	धुळे	164	313	4387	626	3005	8495	745	9240	Dhule
9	नंदुरबार	170	247	4233	548	4271	9469	1067	10536	Nandurbar
10	जळगाव	269	541	9608	1393	7869	19680	1178	20858	Jalgaon
11	अहमदनगर	132	1203	12861	1117	9009	24322	1871	26193	Ahmednagar
12	पुणे	302	1109	12836	1242	9435	24924	1742	26666	Pune
13	सातारा	333	949	9604	1147	8696	20729	1866	22595	Satara
14	सांगली	301	692	7109	1016	5847	14965	1132	16097	Sangli
15	सोलापूर	298	634	10713	1337	6372	19354	1837	21191	Solapur
16	कोल्हापूर	303	852	9765	938	4753	16611	1286	17897	Kolhapur
17	औरंगाबाद	191	1103	6489	894	3523	12200	1280	13480	Aurangabad
18	जालना	161	503	5783	1003	2925	10375	1416	11791	Jalna
19	परभणी	22	668	4978	820	2796	9284	1340	10624	Parbhani
20	हिंगोली	16	443	3623	423	2156	6661	559	7220	Hingoli
21	बीड	239	1291	8969	1071	4619	16189	1614	17803	Beed
22	नांदेड	310	661	10810	1741	4724	18246	1680	19926	Nanded
23	उस्मानाबाद	217	1370	5212	1051	3882	11732	760	12492	Osmanabad
24	लातूर	140	779	7667	1436	3015	13037	716	13753	Latur
25	बुलढाणा	219	892	7877	1279	4597	14864	969	15833	Buldhana
26	अकोला	160	410	5079	752	2429	8830	765	9595	Akola
27	वाशिम	115	290	3682	449	2209	6745	689	7434	Washim
28	अमरावती	41	496	6709	1000	3268	11514	739	12253	Amravati
29	यवतमाळ	238	831	9045	1611	5355	17080	1341	18421	Yavatmal
30	वर्धा	125	396	4262	742	2215	7740	981	8721	Wardha
31	नागपूर	289	642	7165	1094	3444	12634	927	13561	Nagpur
32	भंडारा	182	422	3934	782	2348	7668	686	8354	Bhandara
33	गोंदिया	118	413	4550	756	3195	9032	695	9727	Gondiya
34	चंद्रपूर	131	1017	7486	939	4644	14217	778	14995	Chandrapur
35	गडचिरोली	283	487	5989	833	5564	13156	1450	14606	Gadchiroli
	दिल्ली	0	Delhi
	गोवा	0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	6661	24456	245292	33757	157874	468040	40393	508433	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.24

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Municipal Council Employees
कर्मचारी गणना/ Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग * Others *	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	10	817	1745	78	2654	486	3140	Thane
4	रायगड	5	37	1151	1171	165	2529	273	2802	Raigad
5	रत्नागिरी	1	7	348	492	125	973	90	1063	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	..	3	97	197	12	309	55	364	Sindhudurg
7	नाशिक	..	3	498	944	155	1600	131	1731	Nashik
8	धुळे	1	4	287	386	21	699	112	811	Dhule
9	नंदुरबार	1	5	353	595	66	1020	246	1266	Nandurbar
10	जळगाव	9	22	960	2409	28	3428	445	3873	Jalgaon
11	अहमदनगर	3	12	772	1290	52	2129	261	2390	Ahmednagar
12	पुणे	3	22	792	1093	51	1961	352	2313	Pune
13	सातारा	2	6	710	1364	34	2116	247	2363	Satara
14	सांगली	1	8	282	336	68	695	135	830	Sangli
15	सोलापूर	1	13	813	1179	21	2027	285	2312	Solapur
16	कोल्हापूर	3	21	1259	1652	1	2936	284	3220	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2	6	240	496	39	783	71	854	Aurangabad
18	जालना	..	1	158	730	..	889	104	993	Jalna
19	परभणी	..	8	545	1220	225	1998	146	2144	Parbhani
20	हिंगोली	..	2	97	287	11	397	74	471	Hingoli
21	बीड	..	5	336	1143	41	1525	137	1662	Beed
22	नांदेड	..	6	245	588	69	908	108	1016	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	15	304	645	261	1228	76	1304	Osmanabad
24	लातूर	1	21	330	1272	66	1690	246	1936	Latur
25	बुलढाणा	1	36	1121	1589	44	2791	243	3034	Buldhana
26	अकोला	..	23	423	509	8	963	161	1124	Akola
27	वाशिम	..	8	401	629	2	1040	123	1163	Washim
28	अमरावती	11	20	973	976	71	2051	201	2252	Amravati
29	यवतमाळ	..	5	947	1198	129	2279	161	2440	Yavatmal
30	वर्धा	1	26	551	977	333	1888	122	2010	Wardha
31	नागपूर	5	57	788	1034	173	2057	181	2238	Nagpur
32	भंडारा	..	2	336	605	15	958	103	1061	Bhandara
33	गोंदिया	..	10	296	584	197	1087	8	1095	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	10	721	1687	97	2516	193	2709	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	2	148	100	46	296	41	337	Gadchiroli
	दिल्ली	0	Delhi
	गोवा	0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	59	436	18099	31122	2704	52420	5901	58321	Maharashtra State

* इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

* Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२ बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च, २०१३ रोजी असा असून सहकारी बँकांकरिता उपलब्ध अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March, 2013, wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest available balance sheet or return.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये
Districtwise Commercial Banking Offices
(2012-13)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. भारतीय महिला बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. बंधन बँक सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि. द धनलक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. आयडिएफसी बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. एबी बँक लि. आबू धाबी कमरशियल बँक पी.जे.एस.सी ऑस्ट्रेलिया अँड न्यू झिलँड बँकिंग ग्रुप लि. बँक ऑफ अमेरिका एन.टी.अँड एस.ए. बँक ऑफ बहारिन आणि कुवेत बी.एस.सी. बँक ऑफ नोवा स्कोटिया बार्कलेज बँक पीएलसी सिटी बँक एन. ए. कॉमनवेल्थ बँक ऑफ ऑस्ट्रेलिया क्रेडिट अँग्रिकोल कॉर्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट क्रेडिट सुइस एजी कोऑपरेटिव राबोबँक यु.ए.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bhartiya Mahila Bank Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd Bandhan Bank Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. IDFC Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. AB Bank Ltd. Abu Dhabi Commercial bank PJSC Australia and New Zealand Banking Group Limited Bank of America,National Association Bank of bahirain & Kuwait B.S.C. Bank of Nova Scotia Barclays Bank PLC Citibank N.A. Commonwealth Bank of Australia Credit Agricole cooperate and Investment Bank Credit Suisse AG Cooperative Rabobank U.A.	Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		डी.बी.एस. बैंक डच बैंक डोहा बैंक केबीसी बैंक एन वी हॉंग गंग आणि शांघाय बैंक एचेएसबीसी ओमन बैंक एस.ए.ओ.जी. क्रुंग थाय बैंक सार्वजनिक कंपनी लि. माशरेक बैंक मिझूहो कॉर्पोरेट बैंक लि. नॅशनल ऑस्ट्रेलिया बैंक सोसायटी जनरल स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बैंक स्टेट बैंक ऑफ मॉरिशियस द बैंक ऑफ टोकियो-मित्सुबिशी युएफजे लि. द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलंड पीएलसी पीटी बैंक मेबैंक इंडोनेशिया टीबीके			DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Doha Bank KBC Bank NV Hongkong And Shanghai Banking Corpn. Ltd. HSBC Bank Oman S.A.O.G. Krung Thai Bank Public Co.Ltd. Mashreq Bank PSC Mizuho Corporate Bank Ltd. National Australia Bank Societe Generale Standard Chartered Bank State Bank of Mauritius Ltd. The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC PT Bank Maybank Indonesia TBK	
२	मुंबई उपनगर	स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हेसूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक बैंक ऑफ महाराष्ट्र देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. बैंक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. लक्ष्मी विलास बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. द धनलक्ष्मी बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. बंधन बैंक इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. बीएनपी परीबास सिटी बैंक एन. ए. डच बैंक फर्स्टरँड बैंक लि.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Bank of Maharashtra Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. BNP Paribas City bank N.A. Deutsche Bank AG Firstrand Bank LTD.		Mumbai Suburban

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडसइंध बँक लि. फेडरल बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. येस बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक	State bank of India State Bank of Bikaner & Jaipur State bank of Patiala State bank of Travancore	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank		
5	रत्नागिरी स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक पंजाब अँड सिंध बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State bank of India State bank of Hyderabad	Andhra Bank Allahbad bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Punjab and Sind bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.		Ratnagiri
6	सिंधुदूर्ग स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक	State bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank		Sindhudurg

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		एक्सिस बैंक लि. सिंडीकेट बैंक लि. युनियन बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक कोटक महिंद्रा बैंक लि. फेडरल बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. आयडीबीआय बैंक लि. येस बैंक लि.			Axis Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Uco Bank Wainganga Krishna Gramin Bank Kotak Mahindra Bank Ltd. Federal Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. IDBI Bank Ltd. Yes Bank Ltd.	
7	नाशिक	स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक बंधन बैंक कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेवलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. डी.बी.एस. बैंक हॉंग गँग आणि शांघाय बैंकिंग कॉर्पोरेशन लि. द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Travancore State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab & Sind National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Bandhan bank Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Citibank N.A. DBS Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC	Nashik
8	धुळे	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बैंक कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक	State Bank of India State bank of Hyderabad	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad bank Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank	Dhule

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		देना बैंक पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेवलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक			Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank	
9	नंदुरबार	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया देना बैंक पंजाब नेशनल बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक	State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Punjab National Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank	Nandurbar
10	जळगाव	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसीज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक बंधन बैंक फेडरल बैंक लि. येस बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Bandhan Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Yes Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	Jalgaon
11	अहमदनगर	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया	State bank of Hyderabad State bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India	Ahmadnagar

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी			Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Federal Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Barclays Bank PLC	
12 पुणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हेसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. भारतीय महिला बँक महाराष्ट्र ग्रामिण बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि. द धनलक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. बंधन बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bharatiya Mahila Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & Kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Laxmi Vilas Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanlaxmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd.	Pune	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. रत्नाकर बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी बीएनपी परीबास सिटी बँक एन. ए. क्रेडिट अग्रिकोल कॉर्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट बँक डी.बी.एस. बँक डच बँक शिनहॉन बँक हॉंगकॉंग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलँड पीएलसी		Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Barclays Bank PLC BNP Paribhas Citibank N.A. Credit Agricole corporate and Investment Bank DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Shinhan Bank Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC	
13	सातारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. कर्नाटक बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. बंधन बँक डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Catholic Syrian Bank LTD. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd.	Satara
14	सांगली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Andhra Bank Allahabad bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक विदर्भ कोकण ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया सुभद्रा लोकल एरिया बैंक लि.			Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank Federal bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. United Bank of India Subhadra Local Area Bank Ltd.	
15	सोलापूर	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Mysore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Solapur
16	कोल्हापूर	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नेशनल बैंक तामीळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. सिंडीकेट बैंक युको बैंक	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Tamilnad Mercantile Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Uco Bank	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. डी.बी.एस. बैंक डच बैंक एजी द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी सुभद्रा लोकल एरिया बैंक लि.			United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG The Royal Bank of Scotland PLC Subhadra Local Area Bank Ltd.	
17	औरंगाबाद स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. डच बैंक	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Catholic Syrian Bank LTD. City Union Bank LTD. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City Bank N.A. Deutsche Bank AG	Aurangabad	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
18	जालना	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स आयसीआयसीआय बँक लि. सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce ICICI Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd.	Jalna
19	परभणी	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Parbhani
20	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया अलाहाबाद बँक बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Allahabad Bank Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Hingoli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
21	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India Bank of India	Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Beed
22	नांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाला	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. नाटका बँक लि. सिटी बँक एन. ए. युको बँक	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Citibank N.A. UCO Bank	Nanded
23	उस्मानाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र बँक ऑफ बरोडा कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया महाराष्ट्र ग्रामिण बँक रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Bank of Baroda Canara Bank Central bank of India Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Maharashtra Gramin Bank Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd.	Osmanabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
24	लातूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Uco Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Latur
25	बुलढाणा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बँक आंध्र बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक विदर्भ कोकण ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad Bank Andhra Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Buldhana
26	अकोला	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बँक कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. सिटी बँक एन. ए.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad Bank Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Citibank N.A.	Akola

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
27	वाशिम	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया देना बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक विदर्भ कोकण ग्रामिण बैंक आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Washim
28	अमरावती	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक करुर वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd.	Amravati
29	यवतमाळ	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Indian Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Yavatmal

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
30	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Wardha
31	नागपूर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक येस बँक लि. हॉंग ङ्ग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Yes Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank	Nagpur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
32	भंडारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक एचडीएफसी बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank HDFC Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Bhandara
33	गोंदिया	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक सिंडीकेट बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक पंजाब नॅशनल बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Bank of India Bank of Maharashtra Andhra Bank Bank of Baroda Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Syndicate Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd	Gondia
34	चंद्रपूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया रॉपरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडुसिंध बँक लि. ओरियंटल बँक ऑफ कॉमर्स	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Oriental Bank of Commerce	Chandrapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
35	गडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र आयडीबीआय बँक लि. युनियन बँक ऑफ इंडिया एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Canara Bank Central Bank of India Bank of India Bank of Maharashtra IDBI Bank Ltd. Union Bank of India Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Gadchiroli

आधार--(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source--(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण
Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges
(2012-13)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	कार्यालयांची संख्या*					एकूण बँक Total Bank (7)	Districts (2)
		ग्रामिण बँक Rural Bank (3)	निमनागरी बँक Semi Urban Bank (4)	नागरी बँक Urban Bank (5)	महानगर बँक Metropolitan Bank (6)			
1	मुंबई	1,103	1,103	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	1,356	1,356	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	83	73	166	732	1054	Thane	
4	रायगड	127	119	63	..	309	Raigad	
5	रत्नागिरी	114	80	194	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	78	45	123	Sindhudurg	
7	नाशिक	105	133	16	176	430	Nashik	
8	धुळे	34	30	36	..	100	Dhule	
9	नंदुरबार	28	18	14	..	60	Nandurbar	
10	जळगाव	83	90	72	..	245	Jalgaon	
11	अहमदनगर	133	133	56	..	322	Ahmednagar	
12	पुणे	161	223	..	775	1,159	Pune	
13	सातारा	96	96	33	..	225	Satara	
14	सांगली	72	92	72	..	236	Sangli	
15	सोलापूर	102	80	93	..	275	Solapur	
16	कोल्हापूर	112	94	147	..	353	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	71	43	..	149	263	Aurangabad	
18	जालना	37	30	32	..	99	Jalna	
19	परभणी	34	34	28	..	96	Parbhani	
20	हिंगोली	21	29	50	Hingoli	
21	बीड	61	47	25	..	133	Beed	
22	नांदेड	66	50	62	..	178	Nanded	
23	उस्मानाबाद	41	36	18	..	95	Osmanabad	
24	लातूर	52	40	51	..	143	Latur	
25	बुलढाणा	51	95	146	Buldhana	
26	अकोला	42	46	52	..	140	Akola	
27	वाशिम	29	34	63	Washim	
28	अमरावती	83	50	84	..	217	Amravati	
29	यवतमाळ	69	63	24	..	156	Yavatmal	
30	वर्धा	50	33	40	..	123	Wardha	
31	नागपूर	96	87	..	364	547	Nagpur	
32	भंडारा	47	48	95	Bhandara	
33	गोंदिया	44	13	23	..	80	Gondiya	
34	चंद्रपूर	84	62	39	..	185	Chandrapur	
35	गडचिरोली	32	26	58	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		2,338	2,172	1,246	4,655	10,411	Maharashtra State	

* अस्थायी / Provisional

आधार.-भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई Source : Reserve Bank of India, Mumbai

BANKING**TABLE No. 27.3****Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks
-13)**

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सिंधुदुर्ग Sindhudurji		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (11)	येणे रक्कम Outstanding credit (12)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (13)	येणे रक्कम Outstanding credit (14)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (15)	येणे रक्कम Outstanding credit (16)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (17)	येणे रक्कम Outstanding credit (18)	
38596	4475587	148450	39100264	58568	8189135	30860	4673296	(1) Agriculture Total
27424	3262688	146339	36411828	58057	7759980	30610	4562554	(a) Direct Finance
11172	1212899	2111	2688436	511	429155	250	110742	(b) Indirect Finance
2857	1071911	8406	29233981	1527	5426563	1018	455723	(2) Industry Total
103	70560	169	292548	18	9031	16	15397	(a) Mining & Quarrying
2476	723202	6279	20874867	1270	3427810	621	326656	(b) Manufacturing & Processing
41	1575	73	2803613	7	7921	--	--	(c) Electricity, Gas & Water
237	276574	1885	5262953	232	1981801	381	113670	(d) Construction
3240	1076041	8490	1692811	1968	293526	810	39318	(3) Transport Operators
5043	931039	9437	6361395	2929	1014842	1297	316551	(4) Professional Services
28194	4403665	167875	46756572	27629	5893426	11307	2273849	(5) Personal Loans
6571	2494694	55569	35166984	10662	3966981	3355	1339415	(a) Loans for Housing
516	27041	2345	108856	244	25244	117	4008	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
21107	1881930	109961	11480732	16723	1901201	7835	930426	(c) Rest of the Personal Loans
9255	1355294	15647	8435646	9205	1949131	2666	520897	(6) Trade
559	93535	894	1804963	348	444251	97	88859	(a) Wholesale Trade
8696	1261759	14753	6630683	8857	1504880	2569	432038	(b) Retail Trade
406	29587	1426	664625	552	51150	271	43802	(7) Finance
5812	325904	30223	2054283	1489	220407	655	49361	(8) All Others
93403	13669028	389954	134299577	103867	23038180	48884	8372797	Total

**Of which for Small Scale
Industrial Units**

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जळगांव Jalgaon		अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (19)	येणे रक्कम Outstanding credit (20)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (21)	येणे रक्कम Outstanding credit (22)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (23)	येणे रक्कम Outstanding credit (24)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (25)	येणे रक्कम Outstanding credit (26)
(१)	(२)								
(१)	कृषि एकूण	89182	14225158	185001	27936603	217833	69146835	122443	15781850
(अ)	प्रत्यक्ष पतपुरवठा	88179	13006298	158212	24205990	159874	51643425	104505	13449735
(ब)	अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1003	1218860	26789	3730613	57959	17503410	17938	2332115
(२)	एकूण उद्योग	3068	18447875	4959	14064907	42562	410121456	3855	7569957
(अ)	खाणकाम	29	44927	43	31148	303	1678691	32	24552
(ब)	उत्पादन	2421	16262593	4250	12971472	34746	330407814	3278	6901646
(क)	वीज, गॅस व पाणी	11	26654	39	77847	274	7130723	103	82861
(ड)	बांधकाम	607	2113701	627	984440	7239	70904228	442	560898
(३)	परिवहन	5718	951130	5085	1273694	42073	18085511	4026	812150
(४)	व्यावसायिक सेवा	4299	1455806	7853	3426144	50957	122830901	5485	2073198
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	56316	11640800	69012	17271609	984416	295521262	53603	10503693
(अ)	गृहकर्ज	22055	7791981	20810	11099196	193175	221140706	14268	6333494
(ब)	ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	716	59105	771	37264	11660	1033645	630	64113
(क)	इतर व्यक्तिगत कर्ज	33545	3789714	47431	6135149	779581	73346911	38705	4106086
(६)	व्यापार	14421	4504036	10699	29601907	35991	63148173	8664	1650883
(अ)	घाऊक व्यापार	510	1161593	727	26883661	2938	23998460	448	196855
(ब)	फिर्काळ व्यापार	13911	3342443	9972	2718246	33053	39149713	8216	1454028
(७)	वित्त	581	68679	700	138335	5962	47160715	751	142996
(८)	इतर खर्च	5262	691884	7853	982901	102031	32860215	4460	606220
	एकूण	178847	51985368	291162	94696100	1481825	1058875068	203287	39140947

वरिलपैकी

लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (27)	येणे रकम Outstanding credit (28)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (29)	येणे रकम Outstanding credit (30)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (31)	येणे रकम Outstanding credit (32)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (33)	येणे रकम Outstanding credit (34)	
148982	21949927	192272	33226747	145235	24287960	153537	17226033	(1) Agriculture Total
115804	17471000	166499	30127686	118474	20818807	141352	14624540	(a) Direct Finance
33178	4478927	25773	3099061	26761	3469153	12185	2601493	(b) Indirect Finance
4186	17207333	7079	16128984	12627	41681805	5515	38672810	(2) Industry Total
35	282488	68	50003	769	554016	31	9882	(a) Mining & Quarrying
3838	16148677	5924	14877489	10475	36928553	5003	33942862	(b) Manufacturing & Processing
33	8612	170	295434	134	2177985	24	323989	(c) Electricity, Gas & Water
280	767556	917	906058	1249	2021251	457	4396077	(d) Construction
3234	437032	5745	941767	5145	1808493	4711	1059276	(3) Transport Operators
6638	2149251	9916	3053722	10688	4392441	4813	6231517	(4) Professional Services
53529	8818830	73311	14489287	100526	22373047	79238	26699095	(5) Personal Loans
12916	4406244	19203	8571265	26709	14084002	30092	18505055	(a) Loans for Housing
667	32225	1219	90211	1179	135368	3596	427498	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
39946	4380361	52889	5827811	72638	8153677	45550	7766542	(c) Rest of the Personal Loans
8636	2535560	12959	3607810	13002	6811076	21102	6848143	(6) Trade
374	819643	655	689313	979	2066212	1389	1533481	(a) Wholesale Trade
8262	1715917	12304	2918497	12023	4744864	19713	5314662	(b) Retail Trade
1624	138154	1277	121058	1280	593857	2583	884091	(7) Finance
9459	514227	11397	1267730	15038	1640012	17217	3116954	(8) All Others
236288	53750314	313956	72837105	303541	103588691	288716	100737919	Total
Of which for Small Scale Industrial Units								

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	जालना Jalna		परभणी Parbhani		हिंगोली Hingoli		बीड Beed	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (35)	येणे रक्कम Outstanding credit (36)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (37)	येणे रक्कम Outstanding credit (38)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (39)	येणे रक्कम Outstanding credit (40)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (41)	येणे रक्कम Outstanding credit (42)
(१)									
(१)	कृषि एकूण	212239	19020453	185974	12373496	89289	6211714	204238	14306203
(अ)	प्रत्यक्ष पतपुरवठा	191291	13536572	172472	11093817	80218	5332907	170998	11478051
(ब)	अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	20948	5483881	13502	1279679	9071	878807	33240	2828152
(२)	एकूण उद्योग	2431	5362948	1956	3528533	720	823434	2726	5365509
(अ)	खाणकाम	35	16531	18	9375	16	5305	31	15345
(ब)	उत्पादन	1536	5257005	1737	3226623	645	663625	2463	4992451
(क)	बीज, गॅस व पाणी	8	2931	32	14979	5	2687	10	41457
(ड)	बांधकाम	852	86481	169	277556	54	151817	222	316256
(३)	परिवहन	1376	121008	2297	301664	511	81750	2722	381215
(४)	व्यावसायिक सेवा	3032	411037	5186	634838	1739	217270	6781	1223326
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	21320	3527363	42172	5375270	16639	2226064	34241	6664712
(अ)	गृहकर्ज	4513	2005361	6230	2558543	2865	1122885	11081	4343623
(ब)	ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	591	30548	3337	187594	1583	104915	623	42583
(क)	इतर व्यक्तिगत कर्ज	16216	1491454	32605	2629133	12191	998264	22537	2278506
(६)	व्यापार	11779	1903714	15379	2026872	7414	781939	35224	3214254
(अ)	घाऊक व्यापार	900	621294	1992	394441	348	70651	821	197422
(ब)	फिंकोळ व्यापार	10879	1282420	13387	1632431	7066	711288	34403	3016832
(७)	वित्त	1312	205850	727	74550	418	29065	899	71336
(८)	इतर खर्च	2963	314544	6954	461961	2073	360337	1532	224065
	एकूण	256452	30866917	260645	24777184	118803	10731573	288363	31450620

वरिलपैकी
लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (43)	येणे रक्कम Outstanding credit (44)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (45)	येणे रक्कम Outstanding credit (46)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (47)	येणे रक्कम Outstanding credit (48)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (49)	येणे रक्कम Outstanding credit (50)	
266413	19536883	82338	7907483	82470	10135771	228941	12256444	(1) Agriculture Total
248055	15736857	77578	7298998	81929	8761019	227181	11726947	(a) Direct Finance
18358	3800026	4760	608485	541	1374752	1760	529497	(b) Indirect Finance
3390	12631930	1285	1019571	2060	6920676	1836	2546248	(2) Industry Total
74	47088	64	13807	31	13353	11	10283	(a) Mining & Quarrying
2907	11939800	1168	980258	1719	6395931	1690	2311000	(b) Manufacturing & Processing
35	132234	7	617	16	13545	3	464	(c) Electricity, Gas & Water
374	512808	46	24889	294	497847	132	224501	(d) Construction
3861	905219	720	129571	2836	608305	1802	204746	(3) Transport Operators
5465	1836420	1481	464808	2691	868580	1904	461254	(4) Professional Services
51555	10981361	18242	3070753	29565	6821942	33660	5288446	(5) Personal Loans
13332	6430493	4046	1697010	8838	4364257	10153	2993134	(a) Loans for Housing
1907	184140	249	12567	369	42255	257	8510	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
36316	4366728	13947	1361176	20358	2415430	23250	2286802	(c) Rest of the Personal Loans
16184	2868120	7757	923738	11287	2492639	10281	1319293	(6) Trade
1194	770856	570	125256	750	399120	181	310406	(a) Wholesale Trade
14990	2097264	7187	798482	10537	2093519	10100	1008887	(b) Retail Trade
1802	166181	848	60668	875	118770	261	89258	(7) Finance
2443	511904	1413	113538	3853	374494	7678	487331	(8) All Others
351113	49438018	114084	13690130	135637	28341177	286363	22653020	Total
Of which for Small Scale Industrial Units								

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	अकोला Akola		वाशिम Washim		अमरावती Amaravati		यवतमाळ Yavatmal	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (51)	येणे रक्कम Outstanding credit (52)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (53)	येणे रक्कम Outstanding credit (54)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (55)	येणे रक्कम Outstanding credit (56)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (57)	येणे रक्कम Outstanding credit (58)
(१)									
(१)	कृषि एकूण	91283	5835994	58165	3336349	143855	10892810	149662	12026341
(अ)	प्रत्यक्ष पतपुरवठा	90586	5262047	57980	3252254	142498	10358871	147886	10536717
(ब)	अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	697	573947	185	84095	1357	533939	1776	1489624
(२)	एकूण उद्योग	2201	4647057	289	172383	2249	6125291	1500	3194023
(अ)	खाणकाम	34	6777	12	10540	34	15903	43	75692
(ब)	उत्पादन	1861	4414297	237	152943	1729	4660783	1144	2576438
(क)	वीज, गॅस व पाणी	9	3677	--	--	31	1056982	11	85947
(ड)	बांधकाम	297	222306	40	8900	455	391623	302	455946
(३)	परिवहन	2111	236663	780	19839	2377	245633	2046	362967
(४)	व्यावसायिक सेवा	3303	505621	1217	171457	3741	1140363	2975	743849
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	35730	6680290	7461	1275257	56631	10555260	36943	6017035
(अ)	गृहकर्ज	10167	3910369	2245	761535	20931	6998338	11693	3724590
(ब)	ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	470	20092	67	1676	680	19345	396	33860
(क)	इतर व्यक्तिगत कर्ज	25093	2749829	5149	512046	35020	3537577	24854	2258585
(६)	व्यापार	10943	1659499	3988	395245	8700	2537168	11684	1405013
(अ)	घारूक व्यापार	168	351170	33	21606	346	731386	201	271449
(ब)	निर्णकोळ व्यापार	10775	1308329	3955	373639	8354	1805782	11483	1133564
(७)	वित्त	664	814005	204	21383	983	103947	589	92917
(८)	इतर खर्च	5552	280200	2546	132865	3984	341610	6402	440580
	एकूण	151787	20659329	74650	5524778	222520	31942082	211801	24282725

वरिलपैकी
लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		गोंदिया Gondiya		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (59)	येणे रकम Outstanding credit (60)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (61)	येणे रकम Outstanding credit (62)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (63)	येणे रकम Outstanding credit (64)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (65)	येणे रकम Outstanding credit (66)	
113311	8873384	92485	16467372	35625	2657930	27089	1782512	(1) Agriculture Total
112234	8448560	90996	12326229	34693	2272365	26352	1436527	(a) Direct Finance
1077	424824	1489	4141143	932	385565	737	345985	(b) Indirect Finance
1414	8943435	11588	150034715	1109	3306076	1225	5453861	(2) Industry Total
32	34377	331	3863180	22	41570	5	721	(a) Mining & Quarrying
1179	3367340	8222	99366706	821	1614870	916	1412503	(b) Manufacturing & Processing
13	5371143	87	5101725	21	2246	3	25194	(c) Electricity, Gas & Water
190	170575	2948	41703104	245	1647390	301	4015443	(d) Construction
1156	125980	16633	8154680	626	88005	896	218900	(3) Transport Operators
2310	619787	15270	21516747	1604	537455	1595	310600	(4) Professional Services
25947	4623537	232528	58735706	13639	2439613	7169	1342271	(5) Personal Loans
7938	2526708	55344	39761638	4565	1588442	1879	881939	(a) Loans for Housing
287	21714	7862	146662	143	8162	76	4942	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
17722	2075115	169322	18827406	8931	843009	5214	455390	(c) Rest of the Personal Loans
5235	975943	23038	39255391	4359	748215	4359	925166	(6) Trade
124	193565	1538	19157572	105	97911	147	252376	(a) Wholesale Trade
5111	782378	21500	20097819	4254	650304	4212	672790	(b) Retail Trade
349	67562	3219	1522901	233	41348	212	25472	(7) Finance
2036	356790	30989	12051533	5535	244451	4566	305425	(8) All Others
151758	24586418	425750	307739045	62730	10063093	47111	10364207	Total
								Of which for Small Scale Industrial Units

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

		जिल्हे /						
		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		
अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	Occupation
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(2)
(१)	कृषि एकूण	59307	3935813	21449	1274123	3966348	613105385	(1) Agriculture Total
(अ)	प्रत्यक्ष पतपुरवठा	58268	3505091	21058	1109980	3599865	511160282	(a) Direct Finance
(ब)	अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1039	430722	391	164143	366483	101945103	(b) Indirect Finance
(२)	एकूण उद्योग	1657	6934759	504	949366	307030	6459685694	(2) Industry Total
(अ)	खाणकाम	44	45235	8	9399	4692	161093892	(a) Mining & Quarrying
(ब)	उत्पादन	1165	4526293	413	900168	261870	4260288687	(b) Manufacturing & Processing
(क)	वीज, गॅस व पाणी	32	2004637	6	4440	2870	592446982	(c) Electricity, Gas & Water
(ड)	बांधकाम	416	358594	77	35359	37598	1445856133	(d) Construction
(३)	परिवहन	3112	1718805	95	24360	280029	463611382	(3) Transport Operators
(४)	व्यावसायिक सेवा	4066	869087	1063	143384	299879	1181558213	(4) Professional Services
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	31334	6083261	5870	1143241	5747964	1486198810	(5) Personal Loans
(अ)	गृहकर्ज	10528	3752278	2383	758859	1054671	999104898	(a) Loans for Housing
(ब)	ग्राहकोपयोगी वस्तू खरेदीसाठी कर्ज	425	23806	105	4465	74794	11065513	(b) Loans for Purchase of Consumer Durables
(क)	इतर व्यक्तिगत कर्ज	20381	2307177	3382	379917	4618499	476028399	(c) Rest of the Personal Loans
(६)	व्यापार	8078	2270045	3481	505828	503833	1631187872	(6) Trade
(अ)	घाऊक व्यापार	310	550276	103	38504	38764	897328908	(a) Wholesale Trade
(ब)	पिंपीकोळ व्यापार	7768	1719769	3378	467324	465069	733858964	(b) Retail Trade
(७)	वित्त	498	87737	33	2243	49595	2288595172	(7) Finance
(८)	इतर खर्च	5566	485497	2668	148569	621039	255686954	(8) All Others
	एकूण	113618	22385004	35163	4191114	11775717	14379629482	Total
	वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी							Of which for Small Scale Industrial Units

आधार.-बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस्, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

Source.-Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.4

मार्च, २०१३ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending 2013

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	ठेवी Deposits	प्राधान्य गटांतर्गत दुर्बल गटास कर्जे Advances to Weaker Sector under Priority Sector	एकूण प्राधान्य गटास कर्जे Total Priority Sector Advances	Region / State and Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
उत्तर विभाग	18,793	14,54,216	65,30,545.89	3,21,99,141.64	Northern Region
चंदिगड	325	45,682	62,164.95	9,74,460.38	Chandigarh
दिल्ली	2,848	7,55,821	2,75,471.32	83,54,282.02	NCT of Delhi
हरियाणा	3,293	1,69,911	10,98,712.37	55,52,974.58	Haryana
हिमाचल प्रदेश	1,236	45,528	2,65,804.29	10,38,258.74	Himachal Pradesh
जम्मू आणि काश्मिर	1,275	59,454	3,33,922.73	11,64,845.68	Jammu & Kashmir
पंजाब	4,625	2,00,680	23,15,893.43	79,24,566.90	Punjab
राजस्थान	5,191	1,77,139	21,78,576.79	71,89,753.34	Rajasthan
उत्तर-पूर्व विभाग	2,655	1,26,872	6,17,797.78	19,26,021.75	North Eastern Region
अरुणाचल प्रदेश	99	7,215	36,859.04	51,608.71	Arunachal Pradesh
आसाम	1,682	77,730	3,59,561.38	13,38,321.46	Assam
मणिपूर	101	5,355	40,748.85	91,389.21	Manipur
मेघालय	249	13,972	55,179.09	1,09,795.20	Meghalaya
मिझोराम	115	4,229	21,011.03	72,462.53	Mizoram
नागालँड	117	6,458	39,369.27	78,889.81	Nagaland
त्रिपुरा	292	11,913	65,069.11	1,83,554.83	Tripura
पूर्व विभाग	16,875	8,60,576	35,40,124.72	1,50,55,778.09	Eastern Region
अंदमान आणि निकोबार	53	2,355	4,226.61	54,908.08	Andaman & Nicobar Island
बिहार	4,828	1,65,209	10,65,333.95	27,76,087.41	Bihar
झारखंड	2,280	1,05,701	3,66,987.54	16,87,662.65	Jharkhand
ओदिशा	3,447	1,43,978	6,61,482.69	28,14,202.80	Odisha
सिक्कीम	97	4,989	27,615.61	77,476.50	Sikkim
पश्चिम बंगाल	6,170	4,38,344	14,14,478.32	76,45,440.66	West Bengal
मध्य विभाग	20,811	8,66,117	59,30,190.97	2,03,27,149.15	Central Region
छत्तीसगढ	1,740	83,828	2,42,434.06	18,27,053.00	Chhattisgarh
मध्य प्रदेश	4,903	2,00,820	17,26,316.27	60,82,463.63	Madhya Pradesh
उत्तराखंड	1,542	66,453	11,73,531.78	18,49,076.29	Uttarakhand
उत्तर प्रदेश	12,626	5,15,015	27,87,908.86	1,05,68,556.22	Uttar Pradesh
पश्चिम विभाग	16,189	21,90,733	46,89,016.55	3,97,29,760.75	Western Region
दादरा व नगर हवेली	47	1,977	2,814.06	30,446.59	Dadra & Nagar Haveli
दमण व दिव	38	2,573	1,448.81	30,394.66	Daman & Diu
गोवा	529	40,086	1,51,911.09	5,18,024.80	Goa
गुजरात	5,801	3,61,054	14,24,379.99	97,42,536.59	Gujarat
महाराष्ट्र	9,774	17,85,043	31,08,462.60	2,94,08,358.11	Maharashtra
दक्षिण विभाग	29,324	15,52,819	1,84,22,621.52	6,02,37,080.81	Southern Region
आंध्र प्रदेश	8,737	3,98,497	59,22,158.17	1,82,24,598.67	Andhra Pradesh
कर्नाटक	7,361	4,64,639	31,34,503.66	1,16,98,975.27	Karnataka
केरळ	5,207	2,34,217	27,44,785.21	86,39,673.68	Kerala
लक्षद्वीप	12	620	2,333.64	2,936.37	Lakshadweep
पुदुच्चेरी	177	8,268	92,033.58	3,58,675.35	Puducherry
तामिळनाडू	7,830	4,46,577	65,26,807.25	2,13,12,221.47	Tamil Nadu
एकूण भारत	1,04,647	70,51,332	3,97,30,297.44	16,94,74,932.20	All India

आधार : भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source : Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.5

वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११रोजी)

NUMBER OF OFFICES OF SCHEDULED, NON-SCHEDULED AND CO-OPERATIVE BANKS, (AS ON 31ST MARCH, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks (3)	अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks (4)	सहकारी बँका Co-operative Banks (5)	एकूण Total (6)	Districts (2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.			Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	72	72	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	17	17	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	8	8	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	4	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	2	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	45	45	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	7	7	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	6	6	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	17	17	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	20	20	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	56	56	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	27	27	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	22	22	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	38	38	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	49	49	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	14	14	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	6	6	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	10	10	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	7	7	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	14	14	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	8	8	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	12	12	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	17	17	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	9	9	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	5	5	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	1	1	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	12	12	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	4	4	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	5	5	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	18	18	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	1	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	2	2	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	2	2	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	4	4	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	541	541	Maharashtra State

आधार-(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source-(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरूप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनौदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नौदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including tranfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) individuals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.1
महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल
Total Revenue of Maharashtra Government
(2012-13)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

महसुलाची बाब (1)	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals) (2)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी Percentage to Total Revenues (3)	Source of Revenue (1)
(अ) केंद्राकडून वसूल होणा-या करांतील राज्याचा हिस्सा- { (१) ते (६) }	15,192.12	10.63	A. Share in Centrally collected Taxes
(१) निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	3,267.06	21.50	(1) Taxes on income other than Corporation Tax
(२) केंद्रिय उत्पादन शुल्क	1,715.71	11.29	(2) Union Excise Duties
(३) निगम कर	5,457.06	35.92	(3) Corporation Tax
(४) संपत्ती कर	9.22	0.06	(4) Taxes on Wealth
(५) जकात	2,524.54	16.62	(5) Customs
(६) सेवा कर	2,218.53	14.60	(6) Service Tax
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर- { (१) ते (१०) }	1,03,448.38	72.37	B. Taxes collected by state
(१) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0	0	(1) Agricultural Income Tax
(२) जमीन महसूल	1,074.02	1.04	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांक व नोंदणी फी	17,548.25	16.96	(3) Stamps and Registration Fees
(४) राज्य उत्पादन शुल्क	9,297.11	8.99	(4) State excise duties
(५) विक्रीकर	60,079.72	58.08	(5) Sales Tax
(६) वाहनांवरील कर	5,027.42	4.86	(6) Taxes on vehicles
(७) मालावरील व उतारुवरील कर	690.74	0.67	(7) Taxes on goods & passengers
(८) विद्युत शुल्क	5,895.68	5.70	(8) Electricity duties.
(९) उत्पन्न व खर्च यावरील इतर कर	1,961.10	1.90	(9) Other Taxes on Income and Expenditure
(१०) विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क	1,874.34	1.81	(10) Other Taxes and duties on commodities and services
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल- { (१) + (२) }	9,984.40	6.98	C. Non-Tax Revenue
(१) व्याजविषयक जमा रकमा	2,464.41	24.68	(1) Interest Receipts
(२) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	7,519.99	75.32	(2) Other Non-tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने-	14,322.33	10.02	D. Grants -in Aid from Central Government
एकूण महसूल	1,42,947.23	100.00	Total Revenue Receipts

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.2
महसुली लेख्यातून केलेला खर्च
Expenditure from Revenue Account
(2012-13)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

खर्चाचा प्रकार (1)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to Total Expenditure (3)	Type of Expenditure (1)
(अ) सामाजिक सेवा	62,038.96	44.72	(A) Social Services
(ब) आर्थिक सेवा	27,550.83	19.86	(B) Economic Services
(क) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	1,480.52	1.07	(C) Grants-in-aid & Contributions
(ड) सर्वसाधारण सेवा	27,346.02	19.71	(D) General Services
(१) राज्याची अंगे	1,265.79	4.63	(1) Organs of State
(२) आर्थिक सेवा	1,853.47	6.78	(2) Fiscal Services
(३) व्याज प्रदान व ऋण सेवा	12,471.91	45.61	(3) Interest Payment and Servicing of Debt.
(४) प्रशासकीय सेवा	11,649.21	42.6	(4) Administrative Services
(५) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण	105.66	0.39	(5) Pensions & Miscellaneous
(इ) ऋण सेवा	20,319.64	14.65	(E) Debt Services
एकूण महसुली खर्च (अ+ब+क+ड+इ)	1,38,735.98	100.00	Total Revenue Expenditure (A+B+C+D+E)

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. Note: Total may not tally due to rounding.

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५. Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.3
भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget
(2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष रकमा Actuals (3)	Item (2)
(अ)	एकूण भांडवली जमा (१ ते ४)	21,841.75	(A) Total Capital Receipts (1 to 4)
1	सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	22,116.62	1. Receipt from Public Debt
2	राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	862.85	2. Loans and Advances by State Government (Recovery)
3	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	(-9.62)	3. Other Capital Receipt (Net)
4	लोक लेखा (निव्वळ)	(-1,128.10)	4. Public Account (Net)
(ब)	एकूण भांडवली खर्च (१ ते ३)	26,732.94	(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)
1	महसुली लेख्या बाहेरील भांडवली खर्च	17,397.98	1. Capital Expenditure outside the Revenue Account
2	राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	1,415.94	2. Loans and Advances given by State Govt
3	सरकारी ऋणाची परतफेड	7,919.02	3. Repayment of Public Debt
अ)	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	6,351.09	a) Internal debt of the State Government
ब)	केंद्र शासनाकडील कर्जे व आगाऊ रकमा	692.93	b) Loans and Advances from Central Govt
क)	आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	875.00	c) Appropriation to the Contingency Fund
	भांडवली अधिक्क (+) किंवा तुट (-)	(-4,891.19)	Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note: Total may not tally due to rounding.

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५.

Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position
(2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तपशील (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Particulars (2)
1.	महसुली जमा	1,42,947.23	1. Revenue Receipts
2.	महसुली खर्च	1,38,735.98	2. Revenue Expenditure
3.	महसुली अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (१-२)	4,211.25	3. Revenue Surplus (+) OR Deficit (-) (1-2)
4.	भांडवली जमा	21,841.75	4. Capital Receipts
5.	भांडवली खर्च	26,732.94	5. Capital Expenditure
6.	भांडवली अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (४-५)	(-4,891.19)	6. Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (4-5)
7.	आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	875.00	7. Appropriation to the Contingency Fund
8.	एकूण अर्थसंकल्पीय अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (३+६)	(-679.94)	8. Total Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-) (3+6)
9.	रोख शिलकीत वाढ (+) किंवा घट (-)		9. Increase / Decrease in Cash Balance
	९.१ प्रारंभीची शिल्लक	(-334.78)	9.1 Opening Balance
	९.२ अखेरीची शिल्लक	(-139.18)	9.2 Closing Balance

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५

Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

तक्का क्रमांक / TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution of Total Expenditure into Different purpose Categories

(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	उद्देशाचे प्रकार (2)	(प्रत्यक्ष) एकूण खर्च (Actuals) Total Expenditure (3)	टक्केवारी Percentage (4)	Purpose Categories (2)
1	सर्वसाधारण लोकसेवा	60,939.04	36.38	1. General Public Services
2	संरक्षण (नागरी)	0.00	0.00	2. Defence (Civil)
3	शिक्षण	39,513.47	23.59	3. Education
4	आरोग्य	6,993.90	4.18	4. Health
5	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	8,901.86	5.31	5. Social Security and Welfare Services
6	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	8,318.53	4.97	6. Housing and Other Community Services
7	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	1,218.39	0.73	7. Cultural, Recreational and Religious Services.
8	आर्थिक सेवा-	39,176.19	23.39	8. Economic Service-
	(i) सर्वसाधारण प्रशासन, विनियमन व संशोधन	4,504.87	2.69	(i) General Administration, Regulation and Research
	(ii) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	16,838.43	10.05	(ii) Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
	(iii) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	3,260.08	1.95	(iii) Mining, Manufacturing and Construction
	(iv) वीज, गॅस, वाफ व इतर उर्जेची साधने	7,419.11	4.43	(iv) Electricity, Gas, Steam and Other Sources of Energy
	(v) पाणीपुरवठा	1,210.24	0.72	(v) Water Supply
	(vi) परिवहन व दळणवळण	4,566.56	2.73	(vi) Transport and Communication
	(vii) इतर आर्थिक सेवा	1,376.90	0.82	(vii) Other Economic Services
9	इतर सेवा (पर्यावरण संरक्षण आपत्ती निवारणासाठी सहाय्य)	2,444.82	1.46	9. Other Services (Environmental Protection & Relief on Calamities)
	एकूण	1,67,506.20	100.00	Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate Of Economics and Statistics, GoM, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी

Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to Economic Classification

(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

शीर्ष	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to Total Expenditure (3)	Heads (1)
(१) चालू लेखा-			I. Current account
१. वस्तू व सेवा यावरील खर्च	43,228.10	27.87	(1)Consumption Expenditure
२. व्याज प्रदान	19,784.31	12.75	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	12,886.15	8.31	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	68,968.84	44.46	(4) Current transfers
(अ) अनुदाने-	61,832.13	39.86	(A) Grants to -
(I) स्थानिक संस्थास	46,898.72	30.24	(i) Local Bodies
(ii) शैक्षणिक संस्थास	0.00	0	(ii) Educational Institutions
(III) इतरांस	14,933.41	9.63	(iii) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	7,136.71	4.60	(B) Other current transfers
एकूण चालू खर्च (१)	1,44,867.40	93.40	Total (I) Current Expenditure
(२) भांडवल लेखा-			II. Capital Account
१. साठ्यातील बदल	2.21	0	(i) Changes in stocks
२. एकूण स्थिर भांडवल निर्मिती	8,602.32	5.55	(ii) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	24.11	0.02	(iii) Net purchases of physical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,614.39	1.04	(iv)Capital Transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	0.00	0	(v) Investment in shares
६. कर्जे व आगाऊ रकमा	0.00	0	(vi) Loans and advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	0.00	0	(vii) Repayment of Public Debts
एकूण भांडवली खर्च (२)	10,243.03	6.60	Total (II) Capital Expenditure
एकूण खर्च (चालू + भांडवली)	1,55,110.43	100.00	Total Expenditure (Current + Capital)

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्का क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी महसूल/ Excise Revenue by Commodities
(2012-13)

(रुपये लाखात /Rs. in Lakh)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	1998-99 (3)	1999-00 (4)	2000-01 (5)	2001-02 (6)	2002-03 (7)	2005-06 (8)	2012-13 (9)	Item (2)
1	शुल्क (देशी दारु)	56,372.25	55,810.00	48,336.00	50,923.39	55,216.76	86,804.01	2,71,115.00	Duty (C.L.)
2	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Spirit)
	अ) उत्पादनापासून	71,346.07	80,076.88	73,423.67	81,021.58	78,822.16	1,14,854.65	3,80,583.00	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	2,809.38	2,155.38	3,594.40	1,634.75	1,174.37	1,352.36	7,076.00	b) On Imports
3	शुल्क भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य बिअर								Duty IMFL / Beer (Incl ferm)
	अ) उत्पादनापासून	18,780.50	18,801.21	19,100.02	20,412.76	23,766.12	29,837.95	1,80,600.00	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	2,186.27	1,058.52	948.68	495.15	1,567.39	1,681.58	5,309.00	b) On Imports
4	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Wines)
	अ) उत्पादनापासून	362.72	223	332.74	216.22	266.32	136.64	135.00	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	98.2	420.52	151.02	108.31	711.07	313.25	258.00	b) On Imports
5	औषधे व प्रशासन सामग्री	4,580.18	5,859.47	4,930.31	5,595.74	6,427.04	4,911.78	6,700.00	M. & T. P.
6	निर्यात फी								Export Fees
	अ) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (स्पिरीट)	1,023.21	935.84	1,211.20	1,148.05	1,590.50	1,155.28	759.00	a) IMFL (Spirits)
	ब) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (बिअर)	447.28	371.81	515.99	515.06	484.48	277.13	924.00	b) IMFL (Beer)
	क) इतर	348.7	429.7	277.03	764.18	550.29	428.72	7,140.00	c) Others
7	वाहतुक फी	2,414.04	2,717.80	2,911.34	3,255.09	3,016.67	2,492.11	2,857.00	Transport Fees
8	ताडी	1,065.05	1,148.28	1,183.64	2,253.89	2,286.64	1,892.39	3,336.00	Toddy
9	दंड व अधिहरणे	122.97	252.52	288.55	403.61	357.25	329.5	899.00	Fines & Confiscation
10	परवाना फी	8,763.50	11,345.12	13,764.86	5,050.12	14,503.57	28,703.02	42,850.00	Licence Fee
11	देखरेख आणि संरक्ष खर्च	602.76	782.01	917.7	845.92	1,012.97	1,682.56	3,931.00	Suprvsion & Escort Charges
12	इतर	3,447.09	5,314.19	4,309.53	4,037.71	4,471.61	5,158.94	15,240.00	Others
	एकूण महसूल	1,74,770.17	1,87,702.25	1,76,196.68	1,78,681.53	1,96,225.21	2,82,011.87	9,29,713.00	Total Revenue

आधार : राज्य उत्पादन शुल्क विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— State Excise Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.8

गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, विवरणानुसार उत्पन्न व आयकर Range wise No. of Returns, Gross Income and Tax Payable (2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No.	गट (हजारात) Range (In '000)	व्यक्ती / Individual						अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.						
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	<0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	=0	155501	-	133228	-	16316487	-	9460	-	12859	-	474122	-	-
3	>0 and <=150	3013171	25679	3615089	32577	11226713	23551	176594	1430	190162	1575	346919	661	-
4	>150 and <=200	7361219	132623	10836369	194115	302273	5253	281621	4988	327179	5795	4654	80	-
5	>200 and <=250	4400926	97667	3757522	83369	214343	4788	93578	2073	91887	2025	2885	64	-
6	>250 and <=350	4792311	140556	3522562	103502	264395	7800	108059	3163	76326	2235	3439	101	-
7	>350 and <=400	1411154	52758	1161339	43446	86400	3231	27484	1027	23436	877	1133	42	-
8	>400 and <=450	1184934	50260	953038	40396	68853	2920	22171	940	19425	823	851	36	-
9	>450 and <=500	1025891	48669	797839	37889	57985	2750	21327	1016	20846	996	657	31	-
10	>500 and <=550	867289	45415	647597	33894	47913	2512	16832	880	14919	777	562	29	-
11	>550 and <=950	2970300	207009	2053903	144321	176904	12451	59630	4190	44072	3114	2389	170	-
12	>950 and <=1000	152453	14858	121946	11889	10358	1009	2876	280	2031	198	143	14	-
13	>1000 and <=1500	822430	99029	648359	78200	62853	7619	10798	1282	8168	980	935	113	-
14	>1500 and <=2000	302371	51905	254765	43828	29330	5052	3497	600	3021	519	452	78	-
15	>2000 and <=2500	156984	34972	138235	30766	16367	3644	1713	381	1572	350	264	59	-
16	>2500 and <=5000	205342	68695	184514	62118	28807	9853	2790	946	2595	883	398	134	-
17	>5000 and <=10000	66632	45364	63677	43431	10595	7142	1057	731	1023	708	161	110	-
18	>10000 and <=50000	33928	61052	32947	59380	4681	8241	502	959	471	897	83	158	-
19	>50000 and <=100000	1826	12375	1774	12023	239	1604	43	298	42	289	8	49	-
20	>100000 and <=250000	729	10635	699	10170	75	1121	20	298	18	262	4	70	-
21	>250000 and <=500000	128	4225	124	4124	16	540	5	158	5	157	2	57	-
22	>500000 and <=1000000	50	3467	45	3063	8	590	3	230	3	230	-	-	-
23	>1000000 and <=5000000	26	5154	24	4807	3	437	1	102	1	102	-	-	-
24	>5000000	3	1920	3	1919	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	एकूण / Total	28925598	1214289	28925598	1079226	28925598	112112	840061	25972	840061	23793	840061	2058	-

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.8 Contd.

अ.क्र. Sr. No.	गट (हजारात) Range (In '000)	संस्था / Firms						इतर- एओपी / बीओआय / Others-AOP/BOI						
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1	<0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	=0	213443	-	216232	-	274037	-	6621	-	6994	-	14533	-	
3	>0 and <=150	425098	1702	425195	1704	472911	1390	5959	27	5756	26	2513	5	
4	>150 and <=200	30203	524	30267	525	19889	344	2099	37	2087	37	48	1	
5	>200 and <=250	21524	481	21480	480	13412	300	562	12	548	12	52	1	
6	>250 and <=350	30328	900	30246	897	17712	524	587	17	549	16	63	2	
7	>350 and <=400	10631	398	10592	396	5919	222	178	7	164	6	23	1	
8	>400 and <=450	9337	396	9271	393	4864	206	145	6	143	6	16	1	
9	>450 and <=500	8008	380	7988	379	4298	204	143	7	139	7	28	1	
10	>500 and <=550	6873	360	6832	358	3461	182	103	5	95	5	12	1	
11	>550 and <=950	32584	2354	32395	2341	15696	1126	400	28	372	26	71	5	
12	>950 and <=1000	3125	305	3095	302	1167	114	25	2	24	2	4	0	
13	>1000 and <=1500	17809	2184	17570	2154	7957	970	202	25	191	24	54	7	
14	>1500 and <=2000	10234	1770	10092	1745	4268	737	93	16	88	15	34	6	
15	>2000 and <=2500	6513	1453	6395	1426	2658	594	65	14	63	14	14	3	
16	>2500 and <=5000	14931	5235	14489	5075	5634	1944	164	59	154	55	53	19	
17	>5000 and <=10000	8933	6292	8534	5998	2680	1855	92	63	86	59	29	20	
18	>10000 and <=50000	7419	14924	6764	13418	1797	3403	107	226	99	209	36	77	
19	>50000 and <=100000	881	6140	690	4767	158	1088	20	143	18	126	3	22	
20	>100000 and <=250000	524	8079	353	5412	63	924	15	211	12	164	4	55	
21	>250000 and <=500000	122	4151	73	2481	25	827	8	298	7	270	1	37	
22	>500000 and <=1000000	60	4096	40	2884	6	410	2	143	1	67	-	-	
23	>1000000 and <=5000000	30	5401	19	3385	1	206	1	121	1	121	1	222	
24	>5000000	3	2940	1	1001	-	-	1	715	1	715	-	-	
25	एकूण/Total	858613	70462	858613	57520	858613	17568	17592	2182	17592	1983	17592	486	

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.8 Contd.

अ.क्र. Sr. No.	गट (हजारत) Range (In '000)	व्यापारी संस्था / Company						एकूण सर्व / Total (All status)					
		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable		एकूण उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Gross Total Income		विवरणानुसार उत्पन्न गटाप्रमाणे By range of Returned Income		आयकर गटाप्रमाणे By range of Tax Payable	
		विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable	विवरणाची संख्या No. of Returns	एकूण उत्पन्न Sum of Gross Total Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न Sum of Return- ned Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	आयकर Sum of Tax Payable
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)
1	<0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	=0	287340	-	287079	-	291063	-	686894	-	692366	-	17418582	-
3	>0 and <=150	114421	475	115032	479	159646	577	3757935	29439	4366102	36439	12221052	26222
4	>150 and <=200	12091	210	12160	211	12570	218	7692455	138473	11211895	200750	340062	5907
5	>200 and <=250	9221	206	9273	207	9808	220	4528552	100502	3882333	86130	240980	5383
6	>250 and <=350	14519	432	14638	436	14613	434	4949387	145174	3646092	107137	300835	8880
7	>350 and <=400	5790	217	5846	219	5508	206	1456626	54458	1202002	44968	99192	3710
8	>400 and <=450	5140	218	5166	219	4718	200	1222875	51869	987556	41859	79483	3371
9	>450 and <=500	4776	227	4797	228	4232	201	1061284	50352	832183	39526	67334	3194
10	>500 and <=550	4195	220	4197	220	3698	194	896094	46922	674021	35273	55793	2925
11	>550 and <=950	23533	1723	23596	1727	19045	1386	3090118	215570	2155998	151648	214712	15183
12	>950 and <=1000	2381	232	2389	233	1673	163	161161	15707	129612	12637	13388	1305
13	>1000 and <=1500	16450	2023	16427	2021	11985	1467	869656	104782	691445	83467	84086	10214
14	>1500 and <=2000	10820	1876	10775	1869	7200	1245	328148	56363	279156	48047	41456	7147
15	>2000 and <=2500	7731	1731	7687	1721	4773	1068	173780	38724	154214	34335	24221	5401
16	>2500 and <=5000	21004	7462	20913	7424	11284	3962	245981	83008	223262	75766	46565	16051
17	>5000 and <=10000	15666	11196	15565	11126	7500	5273	93444	64395	89325	61638	21235	14591
18	>10000 and <=50000	17484	38406	17241	37870	8438	17943	60612	118099	58275	113496	15429	30667
19	>50000 and <=100000	3453	24333	3391	23868	1543	10719	6421	44670	6082	42239	2009	13891
20	>100000 and <=250000	2686	41808	2634	40933	991	15351	4125	63386	3843	58922	1180	18190
21	>250000 and <=500000	1076	37565	1048	36544	391	13697	1388	48152	1297	45015	451	15714
22	>500000 and <=1000000	602	41800	561	38950	230	15970	751	52143	681	47403	247	17192
23	>1000000 and <=5000000	604	126077	578	119501	201	41697	679	140254	638	131068	209	42988
24	>5000000	185	448654	175	405276	58	89280	193	454793	181	409473	58	89280
25	एकूण/Total	581168	787091	581168	731280	581168	221470	31288559	2117236	31288559	1907237	31288559	357405

आधार : (१) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष २०१२-१३

Source.— (1) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year-2012-13

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.9

करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्नाचे साधन, एकूण उत्पन्न, विवरणांची संख्या, एकूण कर यांचा तपशील
Status wise Distribution of Key Values

(2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र.	तपशील	व्यक्ती	अविभक्त हिंदू कुटुंब	संस्था	एओपी / बीओआय	व्यापारी संस्था	इतर	एकूण	
Sr. No.		Individual	H. U. F.	Firm	AOP/BOI	Companies	Others	Total	Particulars
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	वेतन	6,26,502	-	-	-	-	-	6,26,502	Salary Income
2	घराची मालमत्ता	29,814	2,378	2,070	66	7,466	277	42,070	House Property Income
3	व्यवसाय / धंदा	4,06,169	11,371	65,406	1,567	7,13,089	15,558	12,13,159	Business Income
4	दिर्घ मुदत भांडवलातील नफा	30,392	1,139	2,960	67	45,105	960	80,622	Long Term Capital Gains
5	अल्प मुदत भांडवलातील नफा	5,962	414	454	103	9,691	581	17,205	Short Term Capital Gains
6	इतर साधने-	1,27,810	10,883	1,728	558	38,482	1,568	1,81,030	Other Sources Income
7	एकूण (१ ते ६)	12,26,649	26,184	72,618	2,360	8,13,832	18,945	21,60,589	Total (1 to 6)
8	मागील तोटा	12,360	260	2,156	178	26,742	1,705	43,400	Loss Setoff
9	एकूण उत्पन्न	12,14,289	25,972	70,462	2,182	7,87,091	17,240	21,17,236	Gross Total Income
10	विवरणांची संख्या	2,89,25,598	8,40,061	8,58,613	17,592	5,81,168	65,527	3,12,88,559	No. of Returns
11	विवरणानुसार उत्पन्न	10,79,226	23,793	57,520	1,983	7,31,280	13,434	19,07,237	Return Income
12	आयकर	1,12,112	2,058	17,568	486	2,21,470	3,713	3,57,405	Aggregate Tax Liability

आधार : अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष -२०१२-१३

Source.- Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 2012-13

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.10

कपात,सूटच्या प्रकारानुसार कपात,सूट किंवा सवलत
Deductions , Rebates and Relief by Nature of Deduction, Rebate
(1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousand)

अ.क्र.	तुटीचा प्रकार	विभाग	विवरणांची संख्या	सूट व सवलतीची रक्कम	करामध्ये सवलत	
Sr. No.		Section	Number of Returns	Amount of deductions claimed	Tax relief	Nature of deductions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	मागील तोटा/भत्ता प्रकरण - ६(अ) मधील वजाती भरपाई	..	10,81,352	2,52,03,91,145	44,30,44,510	B/F Losses/Allowance set of Deductions claimed under Chapter-VI (A)
1.	एल. आय.पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	88/88 B	60,90,208	3,85,11,409	3,38,19,613	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	-	-	-	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	..	-	-	-	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	2,57,145	12,00,14,908	3,82,44,094	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	5,855	69,669	6,960	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,896	52,18,759	16,78,412	Individual Profits (Backward area).
7.	एस्.एस्.आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	550	2,49,560	87,346	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80 HHC	19,755	13,58,11,032	3,36,40,420	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,922	76,62,669	25,19,728	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	32,49,627	28,90,41,193	8,82,66,893	Dividends, interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	512	43,067	15,049	Inter Corpn. Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80 QQA	-	-	-	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	3,973	28,260	4,106	Foreign Remun. Profn., etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	-	-	-	Foreign Remun. Services
15.	शासिरीक विकलांगता	80 U	18,123	98,00,735	26,28,395	Physical Disability
16.	इतर	..	-	43,51,63,835	42,72,204	Others
	एकूण	..	34,76,785	94,49,53,951	2,62,69,797	Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi (2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.11

राज्यातील अल्पबचत योजना/ Small Savings Scheme in the State
(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs. Crore)

वर्ष Year	पोस्टामार्फत बचत Post Office savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit(Current Series Deposits		पोस्ट कार्यालय आवर्ती ठेव Post Office Recuring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदत ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II toVII (Current Series Certificate)		सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बँक) Public Provident Fund (Post and Bank)	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1999-00	805.61	(-) 6.20	0	(-) 0.02	1,331.29	484.55	84.4	17.73	1,116.17	9.5	3,138.07	2,448.33
2000-01	956.19	68.41	0	0	1,594.84	733.76	86.28	26.92	0	1.95	3,637.20	2,855.68
2005-06	2608.6	168.07	0	0	3352.2	1249.85	959.91	314.29	4,054.03	3,206.91
2009-10	3752.19	(-)188.00	0	0	5688.44	(+)5088.44	914.49	(-)160.00	0	0	7,334.72	6693.95
2010-11	2666.74	1002.42	0	0	4363.75	1640.32	1454.58	546.77	0	0	6545.63	2550.83
2011-12	2063.30	401.95	0	0	3376.34	597.55	1125.45	219.25	0	0	5439.69	1176.62
2012-13	5022.98	358.46	6007.76	519.47	2344.09	244.44	6755.27	1030.47

वर्ष Year	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका)(आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vikas Patra		एकूण Total	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Ne	दोबळ Gross	नक्त Nett
	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1999-00	1,116.17	731.4	152.73	(-) 28.73	10.48	(-) 126.15	1,662.69	1,534.65	1,534.65	583.45	9836.09	5403.42
2000-01	1,210.24	772.98	0	(-) 214.50	(-)47.00	72.54	2,201.99	1,669.87	1,615.22	737.08	11539.85	6740.73
2005-06	2034.19	1003.85	0	(-)208.08	6984.14	3718.67	2735.39	1443.91	25357.75	13264.79
2009-10	914.85	(-)1174.50	0	(-)53.10	2985.86	(-)1710.16	1964.28	(+)1740.96	24194.60	10237.59
2010-11	1937.3	729.06	0	(-)90.35	4849	1822.58	2426.3	911.29	24243.1	9112.92
2011-12	1125.44	292.33	0	(-)70.10	3751.48	671.13	1875.74	365.44	18757.44	3654.17
2012-13	6315.58	367.25	...	(-)52.60	3239.11	771.35	...	(-)274.08	29684.79	3291.44

आधार : अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.12

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

महसुलाची शीर्ष	प्रत्यक्ष	Heads of Revenue
(1)	Actuals (2)	(1)
(I) कर महसूल-		(I) Tax Revenue Receipt-
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर -		(a) Taxes on Income & Expenditure-
0020 निगम कर	5,457.06	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	3,267.06	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	1,961.10	Other Taxes on Income & Expenditure
एकूण (ए)	1,0685.22	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर -		(b) Taxes on Property & Capital Transaction-
0029 जमीन महसूल	1,074.02	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	17,548.25	Stamps & Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर	9.22	Taxes on wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural land
एकूण (बी)	18,631.49	Total (b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर		(c) Taxes on Commodities & Services-
0037 जकात शुल्क	2,524.54	Customs
0038 संघ उत्पादन शुल्क	1,715.71	Union Excise Duties
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	9,297.11	State Excise
0040 विक्रिकर	60,079.72	Sales Tax
0041 वाहनांवरील कर	5,027.42	Taxes on Vehicles
0042 माल व उतारु यावरील कर	690.74	Taxes on Goods & Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	5,895.68	Taxes & Duties on Electricity
0044 सेवा कर	2,218.53	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	1,874.34	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
एकूण (सी)	89,323.79	Total (c)
एकूण (I)	1,18,640.50	Total (I)
(II) करांव्यतिरिक्त महसूल -		(B) Non-Tax Revenue-
(ए) इतर आर्थिक सेवा -		(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	0.03	Other Fiscal Services
एकूण (ए)	0.03	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा		(b) Interest Receipts, Dividends & Profits-
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	2,464.41	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	46.99	Dividends & Profits
एकूण (बी)	2,511.40	Total (b)
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल		(C) Other Non-Tax Revenue-
(i) सर्वसाधारण सेवा		(i) General Services-
0051 लोकसेवाआयोग	17.53	Public Services Commission
0055 पोलीस	231.68	Police
0056 तुरुंग	7.05	Jails
0057 पुरवठा व विनियोग	0.39	Supplies & Disposals
0058 लेखनसामग्री व मुद्रण	27.88	Stationery & Printing
0059 सार्वजनिक बांधकामे	191.29	Public Works
0070 इतर प्रशासनिक सेवा	242.52	Other Administrative Services
0071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	79.77	Contribution & Recoveries towards Pension & Other Retirement Benefits

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.12 Contd.

(1)	(2)	(1)
0075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	318.18	Miscellaneous General Services
एकूण (i)	1,116.28	Total (i)
(ii) सामाजिक सेवा		(ii) Social Services-
0202 शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	394.45	Education, Sports, Art & Culture
0210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	337.95	Medical & Public Health
0211 कुटुंब कल्याण	35.22	Family Welfare
0215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	31.15	Water-Supply & Sanitation
0216 गृहनिर्माण	96.80	Housing
0217 नगरविकास	547.06	Urban Development
0220 माहिती व प्रसिध्दी	4.99	Information & Publicity
0230 कामगार व सेवायोजन	145.20	Labour & Employment
0235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	362.37	Social Security & Welfare
0250 इतर सामाजिक सेवा	134.99	Other Social Services
एकूण (ii)	2,090.18	Total (ii)
(iii) आर्थिक सेवा		(iii) Economic Services-
0401 पीकसंवर्धन	87.95	Crop Husbandry
0403 पशुसंवर्धन	31.43	Animal Husbandry
0404 दुग्धव्यवसाय विकास	290.70	Dairy Development
0405 मत्स्यव्यवसाय	9.02	Fisheries
0406 वनीकरण व वन्यजीवन	258.81	Forestry & Wild Life
0408 अन्न साठवण व वखार	8.02	Food Storage & warehousing
0425 सहकार	73.16	Co-operation
0435 इतर कृषीविषयक कार्यक्रम	2.66	Other Agricultural Programme
0506 जमीन सुधारणा	42.74	Land Reforms
0515 इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	171.89	Other Rural Development Programme
0551 डोंगराळ प्रदेश	0.36	Hill Areas
0700 मोठे पाटबंधारे	338.69	Major Irrigation
0701 मध्यम पाटबंधारे	193.20	Medium Irrigation
0702 लहान पाटबंधारे	59.51	Minor Irrigation
0801 वीज	451.41	Power
0802 पेट्रोलियम	0.03	Petroleum
0810 उर्जेची अपारंपारिक साधने	0.63	Non-Conventional Sources of Energy
0851 ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	3.31	Village & Small Industries
0852 उद्योग	25.98	Industries
0853 अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	2,037.76	Non-Ferrous, Mining & Metallurgical Industry
0875 इतर उद्योग	0.03	Other Industries
1001 भारतीय रेल्वे	0.00	Indian Railways
1051 बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054 रस्ते व पूल	23.09	Roads and Bridges
1056 अंतर्देशीय जल वाहतूक	0.00	Inland Water Transport
1452 पर्यटन	5.02	Tourism
1475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	151.13	Other General Economic Services
एकूण (iii)	4,266.52	Total (iii)
एकूण (सी)	7,472.98	Total (c)
एकूण (II)	9,984.40	Total (II)
(III) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने		(III) Grants-in-aid and Contributions
1601 केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	14,322.33	Grants-in-aid from Central Government
1603 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	0.00	State's Share of Union Excise Duties
एकूण (III)	14,322.33	Total (III)
एकूण - महसूली जमा (I+ II+III)	1,42,947.23	Total-Revenue Receipts (I+ II+III)

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.
आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५.

Note: Total may not tally due to rounding.

Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र/ Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State
(2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

खर्चाची शीर्ष (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Expenditure (1)
(I) सर्वसाधारण सेवा-		(I) General Services-
(ए) राज्याची अंगे-		(a) Organs of State-
2011 संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	100.10	Parliament / State / Union Territory Legislature
2012 राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/राज्यपाल/ संघ राज्य क्षेत्रांचे प्रशासक	9.03	President / Vice-President / Administrator of Union Territories.
2013 मंत्रिपरिषद	11.54	Council of Ministers
2014 न्यायदान	1,051.46	Administration of Justice
2015 निवडणुका	93.66	Elections
एकूण (ए)	1,265.79	Total (a)
(बी) आर्थिक सेवा-		(b) Fiscal Services-
2020 (i) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली करांची वसुली	20.42	(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
एकूण (i)	20.42	Total (i)
(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली		(ii) Collection of Taxes on Property & Capital Transactions-
2029 जमीन महसूली	277.02	Land Revenue
2030 मुद्रांक व नोंदणी	225.52	Stamps & Registration
एकूण (ii)	502.54	Total (ii)
(iii) विक्रेय वस्तु सेवा यांवरील करांची वसुली		(iii) Collection of Taxes on Commodities & Services-
2039 राज्य उत्पादन शुल्क	109.96	State Excise
2040 विक्रीकर	353.44	Sales Tax
2041 वाहनावरील कर	915.47	Taxes on Vehicles
2045 विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	53.57	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
एकूण (iii)	1,432.44	Total (iii)
(iv) इतर आर्थिक सेवा		(iv) Other Fiscal Services-
2047 इतर आर्थिक सेवा	3.73	Other Fiscal Services
एकूण (iv)	3.73	Total (iv)
एकूण (बी)	1,959.13	Total (b)
(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा-		(c) Interest Payment & Servicing of Depts-
2048 ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन	1,244.00	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts.
2049 व्याज प्रदान	19,075.64	Interest Payments
एकूण (सी)	20,319.64	Total (c)
(डी) प्रशासकीय सेवा-		(d) Administrative Services-
2051 लोकसेवा आयोग	21.78	Public Service Commission
2052 सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	212.51	Secretariate General Services

(1)	(2)	(1)
2053 जिल्हा प्रशासन	3,317.78	District Administration
2054 कोषागार व लेखा प्रशासन	189.13	Treasury & Account Administration
2055 पोलीस	7,155.36	Police
2056 तुरुंग	179.14	Jails
2057 पुरवठा व विनियोग	1.46	Supply & Disposals
2058 लेखनसामुग्री व मुद्रण	130.39	Stationary & Printing
2059 सार्वजनिक बांधकामे	1,096.13	Public Works
2070 इतर प्रशासनिक सेवा	168.24	Other Administrative Services
एकूण (डी)	12,471.91	Total (d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा		(e) Pensions & Misc. General Services-
2071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	11,472.09	Pensions & other Retirement Benefits
2075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	177.12	Miscellaneous General Services
एकूण (इ)	11,649.21	Total (e)
एकूण (I)	47,665.67	Total (I)
(II) सामाजिक सेवा -		(II) Social Services-
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती -		(a) Education, Sports, Art & Culture-
2202 सर्वसाधारण शिक्षण	31,971.07	General Education
2203 तंत्र शिक्षण	1,394.47	Technical Education
2204 क्रीडा व युवक सेवा	258.75	Sports & Youth Services
2205 कला व संस्कृती	232.31	Art & Culture
एकूण (ए)	33,856.59	Total (a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण -		(b) Health & Family Welfare-
2210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	5,350.05	Medical & Public Health
2211 कुटुंब कल्याण	585.72	Family Welfare
एकूण (बी)	5,935.77	Total (b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास-		(c) Water-supply, Sanitation, Housing & Urban Development-
2215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	1,044.35	Water-Supply & Sanitation
2216 गृहनिर्माण	1,972.20	Housing
2217 नगरविकास	4,097.37	Urban Development
एकूण (सी)	7,113.92	Total (c)
(डी) माहिती व ध्वनी प्रसारण-		(d) Information & Broadcasting-
2220 माहिती व प्रसिध्दी	57.02	Information & Publicity
एकूण (डी)	57.02	Total (d)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes-
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	6,416.64	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
एकूण (इ)	6,416.64	Total (e)
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण		(f) Labour & Labour Employment-
2230 कामगार व सेवायोजन	730.18	Labour & Labour Employment
एकूण (एफ)	730.18	Total (f)

(1)	(2)	(1)
(जी) समाजकल्याण आणि पोषण आहार-		(g) Social Welfare & Nutrition-
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	2,497.60	Social Security & Welfare
2236 पोषण आहार	2,564.00	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	2,792.92	Relief on Account of Natural Calamities
एकूण (जी)	7,854.52	Total (g)
(एच) इतर-		(h) Others-
2250 इतर सामाजिक सेवा	(-)-1.26	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा	75.60	Secretariate Social Services
एकूण (एच)	74.34	Total (h)
एकूण (II)	62,038.96	Total (II)
(III) आर्थिक सेवा		(III) Economic Services
(ए) कृषी व संलग्न कार्यक्रम -		(a) Agriculture & Allied Activities-
2401 पीक संवर्धन	2,753.47	Crop Husbandry
2402 मृद व जल संधारण	40.04	Soil & Water Conservation
2403 पशुसंवर्धन	761.93	Animal Husbandry
2404 दुग्धव्यवसाय विकास	621.08	Dairy Development
2405 मत्स्यव्यवसाय	108.03	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	1,223.82	Forestry & Wild life
2408 अन्न, साठवण व वखार	189.26	Food, Storage & Warehousing
2415 कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण	710.23	Agricultural Research & Education
2425 सहकार	749.17	Co-operation
इतर कृषीविषयक कार्यक्रम	60.90	other Agricultural Programmes
एकूण (ए)	7,217.93	Total (a)
(बी) ग्रामविकास -		(b) Rural Development-
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	113.11	Special Programme for Rural Development
2505 ग्रामीण रोजगार	1,945.08	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	2,341.07	Other Rural Development
एकूण (बी)	4,399.26	Total (b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम		(c) Special Area Programme-
2551 डोंगराळ प्रदेश	48.13	Hill Areas
एकूण (सी)	48.13	Total (c)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण		(d) Irrigation & Flood Control-
2701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1,783.98	Major & Midium Irrigation
2702 लहान पाटबंधारे	709.77	Minor Irrigation
2705 लाभक्षेत्र विकास	22.70	Command Areas Development
2711 पूर नियंत्रण व जलनिस्सारण	57.30	Flood Control
एकूण (डी)	2,573.75	Total (d)
(इ) ऊर्जा		(e) Energy-
2801 वीज	5,413.77	Power
2810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	57.03	Non-Conventional Sources of Energy
एकूण (इ)	5,470.80	Total (e)

(1)	(2)	(1)
(एफ) उद्योग व खनिज-		(f) Industry & Minerals-
2851 ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	144.18	Village & Small Industries
2852 उद्योग	2,505.37	Industries
2853 अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	(-)49.45	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
एकूण (एफ)	2,600.10	Total (f)
(जी) वाहतूक-		(g) Transport-
3001 भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	80.09	Indian Railways Policy formation, Direction, Research & Miscellaneous Organisation
3051 बंदरे व दीपगृहे	73.28	Ports & Light Houses
3053 नागरी विमान चालन	245.46	Civil Aviation
3054 मार्ग व पूल	3,806.71	Road & Bridges
3055 मार्ग परिवहन	7.00	Road Transport
3056 अंतर्देशीय जल परिवहन	3.80	Inland Water Transport
एकूण (जी)	4,216.34	Total (g)
(एच) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण-		(h) Science Technology & Environment-
3402 अवकाश संशोधन	0.10	Space Research
3425 इतर वैज्ञानिक संशोधन	4.62	Other Scientific Research
3435 पारिस्थितीकी व पर्यावरण	67.33	Ecology & Environment
एकूण (एच)	72.05	Total (h)
(आय) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा -		(i) General Economic Services-
3451 सचिवालय आर्थिक सेवा	582.35	Secretariate-Economic Services
3452 पर्यटन	395.20	Tourism
3454 जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी	(-)59.39	Census Survey & Statistics
3456 नागरी पुरवठा	-	Civil Supplies
3475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	34.33	Other General Economic Services
एकूण (आय)	952.48	Total (i)
एकूण (III)	27,550.83	Total (III)
(IV) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने -		(IV) Grants-in-aid & Contributions
3604 स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	1,480.52	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions.
3606 साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	0.00	Aid Material & Equipment
एकूण (IV)	1,480.52	Total (IV)
एकूण - महसुली लेख्यावरील खर्च (I to IV)	1,38,735.98	Total - Expenditure on Revenue Account (I to IV)

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.
आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५.

Note: Total may not tally due to rounding.
Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.14

महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च/ Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts
(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

बाब (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Item (1)
(I) महसुली लेख्यांवरील जमा		(I) Receipts on Revenue Account
(अ) कर महसुल-		(A) Tax Revenue
(ए) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	15,192.12	(a) Share in Central Collected Taxes
(बी) राज्याकडून वसूल होणारे कर	1,03,448.38	(b) Taxes Collected by State
एकूण कर महसुल (अ)=(ए + बी)	1,18,640.50	Total Tax Revenue (A) = (a+b)
(ब) करांव्यतिरिक्त महसूल		(B) Non-Tax Revenue
(ए) व्याजाच्या जमा रकमा	2,464.41	(a) Interest Receipts
(बी) केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	14,322.33	(b) Grants in aid from Central Govt.
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल	7,519.99	(c) Other non-Tax Revenue
करांव्यतिरिक्त महसूल (ब) = (ए + बी + सी)	24,306.73	Non Tax Revenue(B)=(a+b+c)
एकूण (I) - महसुली लेख्यांवरील जमा (अ + ब)	1,42,947.23	Total(-I) Receipts on Revenue Account (A+B)
(II) भांडवली लेख्यांवरील जमा		(II) Receipts on Capital Account
(ए) सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	22,116.62	a) Receipts from Public Debt
(बी) राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	862.85	b) Loans and Advances by State Govt. (recovery)
(सी) इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	(-9.62)	c) Other Capital receipts (net)
(डी) लोक लेखा (निव्वळ)	(-1,128.10)	d) Public Account (net)
एकूण (II) - भांडवली लेख्यांवरील जमा	21,841.75	Total(II) - Receipts on Capital Account
(ए + बी + सी + डी)		(A+B+C+D)
एकूण जमा (I+II)	1,64,788.98	Total Receipts (I+II)
III महसुली लेख्यांवरील खर्च		(III) Expenditure on Revenue Account
(ए) विकास खर्च	91,070.31	(a) Development Expenditure
(बी) विकासेतर खर्च	47,665.67	(b) Non-Development Expenditure
(सी) ऋण सेवा	0.00	(c) Debt. Services
एकूण (III)- महसुली लेख्यांवरील खर्च	1,38,735.98	Total (III)-Expenditure on Revenue Account
IV भांडवली खर्च		(IV) Capital Disbursements
महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च		Capital Expenditure outside the Revenue Account.
(अ) विकास खर्च	18,813.92	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेतर खर्च	7,919.02	(b) Non-Development Expenditure
एकूण (IV)- भांडवली खर्च	26,732.94	Total (IV)- Capital Expenditure
एकूण खर्च (III+IV)	1,65,468.92	Total Expenditure (III+IV)
V एकूण आधिक्य (+) िवा तूट (-)	(-679.94)	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-)

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.
आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५.

Note: Total may not tally due to rounding.
Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

**28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/
(2012 -**

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. वस्तु व सेवा यांवरील खर्च	43,228	1. Consumption Expenditure
१.१ सेवकांची भरपाई-	29,791	1.1 Compensation of employees
(अ) वेतन व मजुरी	17,607	(a) Salaries and Wages
(ब) निवृत्ती वेतन	12,185	(b) Pension
१.२ वस्तु व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	13,437	1.2 Net purchase of goods & services
(अ) खरेदी	11,459	(a) Purchases
(ब) परिरक्षण	3,678	(b) Maintenance
(क) वजा-विक्री	1,700	(c) Less Sales Receipts
२. (निव्वळ) व्याज प्रदान	19,784	2. Net Interest paid (1-2)
१ व्याज प्रदान	20,324	1) interest paid
२ वजा-(अ+ब+क)	540	2) Less : (a+b+c)
(अ) C.B.I. कडून जमा व्याज	0	(a) Interest received from C.B.I. A/c
(ब) Sinking Funds कडून जमा व्याज	0	(b) Interest received from sinking fund
(क) वाणिज्यिक उपक्रमाकडून जमा व्याज	540	(c) Commercial Interest Receipts
३. अर्थसहाय्य	12,886	3. Subsidies
३.१ सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	8,138	3.1 General Subsidy
३.२ इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	4,748	3.2 Imputed Irrigation subsidy
4. हस्तांतरित महसुली रकमा	68,969	4. Current Transfers
४.१ अनुदाने- (अ+ब+क+ड)	61,492	4.1 Grants to —(a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	45,596	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational Institutions
(ड) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	15,896	(d) Other current transfers
४.२ भांडवली हस्तांतरण	7,477	4.2. Capital Transfers
४.२.१ अनुदाने - (अ+ब+क+ड)	6,174	4.2.1 Grants to —(a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	1,303	(a) Local bodies(Captl)
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational Institutions
(ड) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	6,174	(d) Other Capital transfers
5. बचत	(-5,134)	5. Savings
6. एकूण खर्च	1,44,867	6. Total Expenditure

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.15

Income & Outlay Account of Administrative Department
13)

(रुपये लाखात/ Rs.in Crore)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipt (3)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	4,211.63	7. Income from entrepreneurship and property
७.१ नफा	0	7.1 Profits
७.२ मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	4,211.63	7.2 Income from property
७.२.१ निव्वळ व्याज जमा-	1,896.57	7.2.1 Net interest receipts from
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	0	(a) State Electricity Board
(ब) इतर	1,896.57	(b) Others
७.२.२ इतर मालमत्तेपासून जमा	2,315.06	7.2.2 Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	0	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	2,315.06	(b) Other income from property
८. प्रत्यक्ष कर	11,768.40	8. Direct taxes
८.१ जमीन महसूल	1,073.96	8.1 Land revenue
८.२ निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	3,267.06	8.2 Taxes on income other than corporation taxes
८.३ संपदा शुल्क	0	8.3 Estate duty
८.४ व्यवसाय, व्यापार, आजिविका व रोजगार यांवरील कर	1,961.10	8.4 Other taxes on income & Expenditure
८.५ संपत्ती शुल्क	9.22	8.5 Taxes on wealth
८.६ महापालिका कर	5,457.06	8.6 Corporation tax
८.७ इतर प्रत्यक्ष कर	0	8.7 Other direct taxes
९. अप्रत्यक्ष कर	1,06,872.08	9. Indirect taxes
९.१ राज्य उत्पादन शुल्क	9,297.11	9.1 State excise duties
९.२ विक्रीकर	60,079.72	9.2 Sales tax
९.३ मुद्रांक व नोंदणी फी	17,548.25	9.3 Stamps & Registration fees
९.४ वाहनांवरील कर	5,027.42	9.4 Taxes on Vehicles
९.५ मालावरील व उतारुंवरील कर	690.74	9.5 Taxes on goods and passengers
९.६ विद्युत शुल्क	5,895.68	9.6 Electricity duties
९.७ करमणूक कर	0	9.7 Entertainment Tax
९.८ राज्य उत्पादन शुल्क	1,715.71	9.8 Union Excise duty
९.९ विक्री कर	2,218.53	9.9 Service tax
९.१० सीमा शुल्क	2,524.54	9.10 Custom duty
९.११ इतर प्रत्यक्ष कर	1,874.38	9.11 Other Indirect taxes
१०. संकीर्ण जमा	2,550.39	10. Miscellaneous receipts
११. केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी	14,330.56	11. Revenue Grants from Central Govt. and contribution from other states
१२. एकूण	1,39,733.06	12. Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.16

शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा/Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)

(2012-13)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crore)

अ.क्र. Sr.No. (1)	खर्च (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Expenditure (2)	अ.क्र. Sr.No. (4)	जमा (5)	प्रत्यक्ष Actuals (6)	Receipts (5)
१.	सेवकांची भरपाई (ए) वेतन व मजुरी (बी) निवृत्ती वेतने	3,876 2,715 1,161	1. Compensation of employees (a) Wages & Salaries (b) Pensions	१०.	विक्री	852	10.Sales
२.	वस्तू व सेवा यावरील खर्च	728	2. Purchase of goods & services				
३.	परिरक्षण	456	3. Maintenance				
४.	व्याज	540	4. Interest				
५.	भाडे	0	5. Rent, Rates and Taxes				
६.	वजा-इनपुटेड इरिगेशन सबसिडी	4,748	6. Less : Imputed Irrigated Subsidy				
७.	घसारा	0	7. Consumption of fixed capital				
८.	नफा	0	8. Profits				
९.	एकूण	852	9. Total	११.	एकूण	852	11.Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.17

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/
(2012-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१ साठ्यांतील बदल	2.21	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासन	2.21	1.1. Government administration
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	1.2. Departmental enterprises
२ एकूण स्थिर भांडवली निर्मिती	9,192.73	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासन (नवीन)	8,602.32	2.1. Government administration (new)
(ए) इमारती व बांधकामे	7,964.50	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	637.82	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	590.41	2.2. Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधकामे	538.19	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	52.22	(b) Machinery & equipment
३ भौतिक मालमतेची निव्वळ खरेदी	24.11	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता	0.00	3.1. Second-hand assets
(ए) इमारती व बांधकामे	0.00	(a) Buildings and construction
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीन	24.11	3.2. Land
(ए) राज्य प्रशासन	24.11	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
४ हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,614.39	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने	1,614.39	4.1. Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थास	0.00	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	0.00	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	0.00	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	1,614.39	(d) Others
४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	0.00	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.00	4.3. Other capital transfers
५ एकूण	10,833.44	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17

Capital Finance Account of General Government

13)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crore)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (4)
६ बचत	(-5134.34)	6. Savings
७ घसारा	0.00	7. Consumption of fixed capital
८ हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.00	8. Capital transfers
(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	..	(a) From union & other State Government
(बी) भांडवली लेख्यावरील इतर जमा	..	(b) Other receipts on capital account
९ घेतलेली निव्वळ कर्जे	17,202.38	9. Net borrowings
१० इतर दायित्वे	(-1224.3)	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसंकल्पाव्यतिरिक्त जमा	(-314.19)	10.1. Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	910.11	10.2. Less: Net purchase of financial assets
११ एकूण	10,843.74	11. Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
वस्तु, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. एकूण भांडवल निर्मिती		1. Gross capital formation
१.१ राज्य प्रशासन (नवीन)	7,895	1.1 Government Administration(New outlay)
१.१.१ इमारती व बांधकामे	7,413	1.1.1. Building & construction
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	481	1.1.2. Machinery & equipment
१.१.३ निव्वळ साठ्यातील बदल	2	1.1.3. Net increase in stocks
१.२ वाणिज्यिक उपक्रम (नवीन)	591	1.2. Departmental Enterprises (New Outlay)
१.२.१ इमारती व बांधकामे	563	1.2.1. Building & Construction
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	28	1.2.2. Machinery & equipment
१.२.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	0	1.2.3. Net increase in stocks
२ हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,929	2. Capital transfers
२.१ भांडवली अनुदाने-	1,929	2.1. Capital grants to-
२.२ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-41	2.2 Net purchase of physical assets
एकूण	10,375	Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक (ए) शासकीय उपक्रमांत/इतर उपक्रमांत	600	1. Investment in shares (a) Of Government concerns/ Of others
२. कर्जे व आगाऊ रकमा	836	2. Loans and advances
३. एकूण	1,436	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

**Transaction in Goods, Services & Transfers-Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings
12)**

		(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)	
जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (3)	
१. एकूण बचत			1. Gross savings
१.१ राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	-11,554		1.1. Savings on current account of Government Administration
१.२ शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसान्यासाठी तरतूद	0		1.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking
२. भांडवली स्वरूपाच्या इतर रकमा	0		2. Other receipts of capital nature
३. शिल्लक: वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	21,929		3. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers
एकूण	10,375		Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

**Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
12)**

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)	
१. कर्जे व आगाऊ रकमा यांची परतफेड	559		1. Repayment of loans and advances
२. शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ	877		2. Balance : Net increase in financial assets
३. एकूण	1,436		3. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
लेखा -३ सी /
शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2012-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१ सरकारी ऋणांची परतफेड	7,044.02	1. Repayment of public debt.
१.१ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	6,351.09	1.1. Internal debt. Of the State Government.
१.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	692.93	1.2. Loans and advances from the Central Government.
२ शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	13,935.42	2. Balance : Net increase in financial liabilities
३ एकूण	20,979.44	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१४-१५

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१. शिल्लक:वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	21,929	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A)
२. शिल्लक:वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	877	2. Net increase in financial assets (Balancing item in Accounts 3-B)
३. रोख शिल्लकीतील वाढ	0	3. Increase in cash balance.
४. एकूण	22,806	4. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

PUBLIC FINANCE**TABLE No. 28.20****Account - 3C****Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
13)**

(रुपये कोटीत/Rs.in Crore)

आवक	प्रत्यक्ष Actuals	Incomings
(4)	(5)	(4)
४ सरकारी ऋण	22,116.63	4. Public debt.
४.१ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	21,365.83	4.1. Internal debt. Of the State Government
४.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	750.80	4.2. Loans and advances from the Central Government.
५ आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0.00	5. Inter-State settlement (net)
६ अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)*	6,310.70	6. Interest bearing obligations*
७ रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)	0.00	7. Cash balance investment account (net)
८ इतर ऋण (निव्वळ)	(-7,447.89)	8. Other debts (net)
९ एकूण	20,979.44	9. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication 2014-15

* Includes Provident Fund, Reserve Fund & Deposits Bearing Interest (net)

PUBLIC FINANCE**TABLE No. 28.21****Cash & Capital Reconciliation : Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
12)**

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

आवक	प्रत्यक्ष Actuals	Incomings
(3)	(4)	(3)
१. शिल्लक:वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३ सी ची संतुलन करणारी बाब)	14,405	1. Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)
२. रोख शिलकीतील घट	8,401	2. Decrease in cash balance
३ एकूण	22,806	3. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निर्देशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणाऱ्या “अपेडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया” सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करित असलेल्या लेबर गॅझेटच्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. “इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११” ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती ह्या बदल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिध्द केलेल्या “मंथली अब्स्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स” ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. “महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका” ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the “Appendix to index number of wholesale prices in India” revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in ‘Monthly Abstract of Statistics. August 1966’ published by the Central Statistical Organisation. the methodology has been published in the ‘October-December 1979 issue’ of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

PRICES AND INDICES**TABLE NO. 29.1****इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती****Other Essential Commodities at Mumbai Market****- 13)**(प्रति परिमाण महिना अखेरच्या किंमती रुपयांत)
(Month end Prices in Rs. Per Unit)

ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Unit	Variety	Commodity
October	November	December	January	February	March			
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)	(1)
1,528	1,592	1,800	1,800	1,974	2,000	1 Quintal	Khandesh No.1/2	Bajari
Pulses:								
4,767	4,389	5,096	5,100	5,100	5,100	1 Quintal	Khandesh	Udid
5,750	6,125	6,490	6,500	6,945	6,500	1 Quintal	Green /Chinai	Moong
4,283	4,256	4,496	4,500	4,500	4,500	1 Quintal	Bold	Masur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1 Quintal	White	Tur
6,574	6,500	6,246	6,250	6,250	6,250	1 Quintal	Yellow	Gram
4,250	4,527	5,250	5,250	5,250	5,250	1 Quintal	White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Rajma
Dals:								
6,389	6,250	6,954	7,000	5,913	5,750	1 Quintal		Gram dal
6,639	6,686	6,490	6,500	6,718	6,750	1 Quintal		Turdal
Oil Seeds:								
8,206	9,083	9,190	9,250	8,815	8,750	1 Quintal	Bold	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed
Oils:								
11,108	11,897	12,656	12,815	12,450	12,089	15 Kg.	Ready	Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed Oil
6,311	6,495	6,862	7,380	6,791	6,545	15 Kg.	White	Copra Oil
Cakes:								
-	-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Groundnut cake
-	-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Linseed cake
3,422	3,439	3,442	3,466	3,450	3,444	1 Quintal	Kolhapur No.1/2	Gur
3,566	3,763	3,470	3,362	3,332	3,280	1 Quintal	M-30/S-30	Sugar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Milk
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Butter

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
मिरची	घाटी /बेडगी / मद्रास /संकेश्वर	१ क्विंटल	6,375	6,700	6,440	5,960	5,979	6,012
हळद	राजापूरी	१ क्विंटल	6,720	6,780	6,240	5,358	6,000	6,000
आले	विरंजित	१ क्विंटल	6,928	7,000	6,980	6,790	7,000	6,928
बटाटे	फरुकाबाद / मिलीटरी	१० किलो.	1,105	1,198	1,255	1,415	1,491	1,373
कांदे	नाशिक नं.१/नं.२	१०० किलो.	535	505	583	701	771	722
भाज्या								
कोबी		१० किलो.	30	130	98	82	54	47
वांगी		१० किलो.	145	90	100	85	81	100
गवार		१० किलो.	355	158	150	230	285	337
भेंडी		१० किलो.	335	143	125	135	129	128
कच्ची केळी		१०० किलो.	913	1,010	910	931	821	569
कोंबडया व बदके			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
(प्रत्येक पक्षी)								
बदके			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
अंडी :			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मटन			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मासे			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरे		१०० किलो.	8,565	7,600	7,140	6,810	7,052	6,524
नारळ	कालिकत	(१२५ ते १५०)	1,100	1,115	915	928	949	1,045
कापूस			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

N.A. उपलब्ध नाही
आधार : पणन उपसंचालक, मुंबई

TABLE NO. 29.1 contd..

(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	(1)
6,010	6,023	6,000	5,654	6,000	3,646	1 Quintal	Ghati/Bedgi/ Madras/Sankeshwar	Chillies
6,050	6,000	6,403	6,884	7,500	8,437	1 Quintal	Rajapuri	Turmeric
6,990	7,000	7,000	6,980	8,370	8,541	1 Quintal	Bleached	Ginnger
1,156	1,166	1,150	1,280	1,078	966	10 Kg.	Farukabad / Military	Potatoes
906	1,178	1,328	1,463	1,501	1,041		Nasik No.1/No. 2	Onions
								Vegetables:
50	44	157	50	44	47	10 Kg.		Cabbage
80	88	78	83	66	108	10 Kg.		Brinjals
265	230	313	359	411	417	10 Kg.		Gawar
123	205	298	255	206	224	10 Kg.		Bhendi
718	749	636	612	624	612	100 Kg.		Raw banana
								Poultry
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			(per Bird)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Duck
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Eggs:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Mutton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Fish
7,000	7,000	6,942	6,500	6,500	6,475	100 Kg.		Copra
1,037	1,050	1,051	1,006	1,069	1,089	(125 to 150)	Calicut	Coconut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.			Cotton

N.A. Not Available

Source :- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचा निर्देशांक/

(2012-

गट आणि उपगट (1)	भार Weight (2)	आर्थिक वर्षाची सरासरी Financial Year Average (3)	मासिक सरासरी/				
			एप्रिल April (4)	मे May (5)	जून June (6)	जुलै July (7)	ऑगस्ट August (8)
(१) मूलभूत वस्तु	20.12	220.0	215.6	215.0	215.0	219.1	221.8
(अ) अन्न गट	14.34	211.8	207.2	206.1	209.4	212.4	211.8
(अ) अन्न धान्ये (१ + २)	4.09	207.1	188.9	190.4	193.3	199.8	207.6
(१) धान्ये	3.37	199.9	184.3	184.3	186.3	190.3	196.5
(२) डाळी	0.72	241.3	211.0	218.6	226.1	244.8	259.8
(ब) भाजीपाला व फळे	3.84	198.4	215.3	208.5	212.7	211.3	201.8
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	3.24	208.1	202.9	204.1	206.0	208.9	206.0
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.41	244.5	229.8	231.1	236.3	240.4	239.7
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.57	209.5	207.4	198.9	196.3	204.0	210.4
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.18	242.2	225.4	239.2	244.0	238.6	255.0
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	4.26	201.9	194.9	198.8	194.1	199.7	207.4
(अ) तंतू	0.88	208.3	197.2	202.1	198.9	215.7	223.1
(ब) तेल बियाणे	1.78	198.0	178.0	183.8	184.1	196.0	207.8
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	1.39	211.1	225.2	226.6	214.1	204.8	207.2
(क) खनिजे	1.52	346.9	351.9	344.4	326.6	336.5	356.6
(२) इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंगा	14.91	186.5	178.8	178.9	181.1	179.5	181.7
(अ) कोळसा (खाणीतील)	2.09	208.6	210.3	210.3	210.3	210.3	210.3
(ब) खनिज तेले	9.36	202.5	194.5	194.6	192.6	189.9	193.5
(क) विद्युत	3.45	129.8	117.0	117.0	132.4	132.4	132.4
(३) उत्पादित पक्का माल	64.97	147.1	143.8	144.6	145.3	146.1	147.2
(अ) अन्न पदार्थ	9.97	163.5	155.5	156.9	157.6	160.8	164.9
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	1.76	175.3	169.7	170.7	171.3	171.8	174.9
(क) कापड	7.33	131.4	128.7	129.9	130.2	130.0	130.7
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	0.59	171.0	166.1	166.5	167.8	170.9	171.2
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	2.03	136.6	133.8	134.2	134.5	134.7	135.6
(फ) चामडे, चामड्याच्या वस्तु	0.84	134.2	132.1	132.8	133.0	135.1	135.1
(ग) रबर व प्लॅस्टिकच्या वस्तु	2.99	137.5	135.1	135.8	135.9	136.7	137.2
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	12.02	143.6	140.3	141.4	141.9	142.6	143.4
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.56	163.3	159.7	159.9	161.3	162.8	164.5
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	10.75	166.1	165.9	166.3	166.8	166.6	166.5
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.93	128.4	126.4	127.0	127.7	128.2	128.3
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	5.21	129.8	126.8	127.3	128.2	128.2	129.1
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग							
सर्व वस्तु	100.00	167.6	163.5	163.9	164.7	165.8	167.3

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities

13)

(पायाभूत वर्ष २००४-०५=१००)

(Base year 2004-05=100)

Monthly Average

सप्टेंबर September (9)	ऑक्टोबर October (10)	नोव्हेंबर November (11)	डिसेंबर December (12)	जानेवारी January (13)	फेब्रुवारी February (14)	मार्च March (15)	Group and Sub Groups (1)
221.6	219.4	221.1	219.9	223.6	224.4	223.1	(I) Primary Articles
213.1	212.7	213.8	211.2	214.7	215.4	214.1	(A) Food Group
212.0	214.1	215.3	215.8	216.3	216.0	216.1	(a) Food grains (1+2)
201.6	205.0	206.7	209.1	210.4	211.4	212.5	(i) Cereals
260.8	256.5	255.6	247.5	244.3	237.7	233.1	(ii) Pulses
194.9	192.9	195.4	181.0	190.4	190.0	186.6	(b) Fruits & vegetables
207.9	209.4	209.5	210.6	210.5	210.6	210.2	(c) Milk and Milk Products
248.4	244.4	245.5	250.0	254.1	258.9	255.6	(d) Eggs, Fish & Meat
210.2	208.8	207.9	209.9	217.8	220.1	222.3	(e) Condiments & Spices
258.3	248.8	242.1	242.4	234.4	235.0	243.1	(f) Other food articles
203.2	198.8	201.4	203.5	206.9	206.8	207.6	(B) Non food Articles
214.7	205.0	205.8	205.2	205.4	207.6	219.2	(a) Fibres
207.0	196.6	201.9	204.0	207.6	204.3	205.1	(b) Oil seeds
201.8	206.4	203.8	209.4	211.8	210.3	212.1	(c) Other Non food articles
352.2	339.8	344.7	347.0	353.6	357.8	351.8	(C) Minerals
188.5	189.8	188.7	190.4	193.4	195.5	191.6	(II) Fuel, Power, Light & Lubricants
210.3	210.3	210.3	210.3	210.3	210.3	189.7	(a) Coal Mining
204.4	206.4	204.6	207.3	212.1	215.6	213.9	(b) Mineral oils
132.4	132.4	132.4	132.4	132.4	132.4	132.4	(c) Electricity
148.0	147.9	148.0	148.0	148.5	148.6	148.7	(III) Manufactured Products
167.3	166.7	166.6	166.7	166.6	166.7	165.6	(a) Food Products
176.0	177.2	176.9	177.1	178.4	178.5	181.6	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
131.8	131.8	132.2	132.5	132.2	132.8	133.4	(c) Textiles
171.0	171.2	171.9	173.5	173.9	173.4	174.1	(d) Wood & wood products
136.3	136.5	137.0	137.7	139.4	139.4	140.2	(e) Paper & paper products
134.5	134.3	135.1	135.1	134.5	134.1	134.7	(f) Leather & leather Products
137.7	137.7	137.8	138.6	139.2	139.3	139.5	(g) Rubber & plastic products
144.0	144.2	144.1	144.5	145.6	145.8	145.9	(h) Chemical & chemical products
164.5	164.0	163.1	162.4	164.8	165.6	166.8	(i) Non metallic Mineral products
167.1	166.6	166.5	165.4	165.3	165.1	164.8	(j) Basic Metal, alloys & metal products
128.4	128.6	128.8	128.9	129.3	129.3	129.4	(k) Machinery & Machine tools
129.9	130.3	130.8	131.2	131.4	132.0	132.2	(l) Transports, Eqpt. & parts
							(m) Other Misc. Manufacturing Industries
168.8	168.8	168.8	168.8	170.3	170.9	170.1	All Commodities

Source.-- Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक/ PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State

(2012-13)

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

महिना, वर्ष Month and Year (1)	अन्न गट Food (2)	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (4)	घरभाडे House Rent (5)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (6)	संकीर्ण Miscella- neous (7)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक Consumer Price Index (8)	
मुंबई / Mumbai								
2000-01	541	646	335	743	364	476	512
2005-06	622	743	546	1149	380	583	613
2010-11	191	171	188	158	144	167	178
2011-12	207	208	205	190	169	179	196
2012-13	232	229	252	202	180	197	218
एप्रिल / April	2012	225	215	220	196	178	184	208
मे / May	2012	224	215	220	196	178	184	208
जून / June	2012	224	227	249	196	178	190	212
जुलै / July	2012	228	228	246	200	178	190	214
ऑगस्ट / August	2012	229	228	249	200	179	196	216
सप्टेंबर / September	2012	232	230	261	200	179	198	219
ऑक्टोबर / October	2012	234	231	270	200	180	199	221
नोव्हेंबर / November	2012	236	231	267	200	180	201	222
डिसेंबर / December	2012	237	235	269	200	180	202	223
जानेवारी / January	2013	237	235	257	212	180	204	224
फेब्रुवारी / February	2013	239	235	267	212	183	206	226
मार्च / March	2013	243	238	251	212	186	207	228
पुणे / Pune								
2000-01	513	668	682	589	319	500	501
2005-06	615	769	672	791	374	576	592
2010-11	203	169	161	183	162	171	185
2011-12	226	207	178	198	185	185	204
2012-13	247	239	203	203	200	204	221
एप्रिल / April	2012	238	216	187	201	195	193	212
मे / May	2012	240	240	187	201	195	193	214
जून / June	2012	240	240	193	203	195	194	214
जुलै / July	2012	243	240	193	203	195	202	218
ऑगस्ट / August	2012	242	241	195	203	195	206	219
सप्टेंबर / September	2012	247	243	214	203	202	205	222
ऑक्टोबर / October	2012	251	239	215	203	202	207	224
नोव्हेंबर / November	2012	251	239	217	203	202	207	224
डिसेंबर / December	2012	253	242	210	203	202	208	225
जानेवारी / January	2013	253	242	210	206	204	210	227
फेब्रुवारी / February	2013	255	242	210	206	204	210	228
मार्च / March	2013	255	242	210	206	204	211	227

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर / Solapur							
2000-01	451	614	388	681	339	466
2005-06	503	665	525	1002	355	543
2010-11	189	173	153	233	126	182
2011-12	214	187	178	254	151	204
2012-13	228	240	209	260	176	220
एप्रिल / April	2012	224	220	192	257	155	214
मे / May	2012	225	226	193	257	165	215
जून / June	2012	223	226	197	257	167	214
जुलै / July	2012	224	226	192	260	167	215
ऑगस्ट / August	2012	229	226	198	260	167	218
सप्टेंबर / September	2012	227	226	217	260	167	218
ऑक्टोबर / October	2012	228	226	218	260	187	222
नोव्हेंबर / November	2012	232	260	223	260	187	225
डिसेंबर / December	2012	228	260	218	260	187	223
जानेवारी / January	2013	226	260	217	263	187	222
फेब्रुवारी / February	2013	231	260	218	263	187	225
मार्च / March	2013	240	260	223	263	191	231
कोल्हापूर / Kolhapur							
2000-01	489	661	447	336	314	466
2005-06	585	733	595	506	385	579
2010-11	191	187	199	198	147	184
2011-12	217	210	220	222	161	207
2012-13	236	266	262	236	180	226
एप्रिल / April	2012	230	215	235	227	168	216
मे / May	2012	235	227	235	227	170	220
जून / June	2012	235	274	239	227	171	221
जुलै / July	2012	233	274	239	236	171	221
ऑगस्ट / August	2012	234	274	238	236	177	222
सप्टेंबर / September	2012	234	276	275	236	177	226
ऑक्टोबर / October	2012	235	276	280	236	177	227
नोव्हेंबर / November	2012	234	276	281	236	189	227
डिसेंबर / December	2012	235	276	275	236	189	228
जानेवारी / January	2013	239	276	283	246	189	232
फेब्रुवारी / February	2013	241	276	284	246	189	233
मार्च / March	2013	241	276	284	246	191	233

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
नाशिक / Nashik								
2000-01	461	594	497	658	342	480	477
2005-06	520	763	554	1064	383	588	581
2010-11	202	151	163	238	125	144	186
2011-12	216	190	182	273	153	165	208
2012-13	233	214	206	308	166	179	228
एप्रिल / April	2012	216	199	192	296	160	171	215
मे / May	2012	218	199	192	296	160	171	216
जून / June	2012	221	199	196	296	160	173	218
जुलै / July	2012	227	199	197	310	160	172	223
ऑगस्ट / August	2012	236	206	198	310	160	174	228
सप्टेंबर / September	2012	238	218	213	310	170	184	233
ऑक्टोबर / October	2012	238	218	215	310	170	184	233
नोव्हेंबर / November	2012	243	226	218	310	170	184	235
डिसेंबर / December	2012	240	226	212	310	170	184	234
जानेवारी / January	2013	240	226	212	315	170	184	234
फेब्रुवारी / February	2013	238	225	213	315	171	183	234
मार्च / March	2013	239	225	214	315	171	184	234
जळगांव / Jalgaon								
2000-01	477	691	401	266	294	534	449
2005-06	549	837	511	365	313	660	530
2010-11	195	192	219	163	187	174	186
2011-12	218	227	237	181	206	190	206
2012-13	241	278	294	198	231	211	230
एप्रिल / April	2012	230	239	250	189	208	197	216
मे / May	2012	230	268	250	189	208	198	217
जून / June	2012	233	270	258	189	208	200	219
जुलै / July	2012	234	272	258	198	210	206	223
ऑगस्ट / August	2012	241	270	260	198	237	214	229
सप्टेंबर / September	2012	241	278	325	198	241	214	234
ऑक्टोबर / October	2012	244	279	325	198	241	215	235
नोव्हेंबर / November	2012	247	279	327	198	241	215	237
डिसेंबर / December	2012	247	279	320	198	241	216	237
जानेवारी / January	2013	248	299	318	208	241	216	239
फेब्रुवारी / February	2013	246	301	319	208	248	218	239
मार्च / March	2013	245	301	320	208	248	218	238

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला / Akola							
2000-01	466	791	481	257	430	459
2005-06	526	768	532	476	448	533
2010-11	170	157	232	186	127	175
2011-12	183	183	251	199	132	188
2012-13	210	224	315	209	164	216
एप्रिल / April	2012	198	190	264	203	141	199
मे / May	2012	200	199	264	203	141	201
जून / June	2012	201	229	273	203	150	205
जुलै / July	2012	212	224	273	209	152	211
ऑगस्ट / August	2012	214	221	274	209	167	214
सप्टेंबर / September	2012	215	221	353	209	167	223
ऑक्टोबर / October	2012	212	227	353	209	167	222
नोव्हेंबर / November	2012	209	227	356	209	167	221
डिसेंबर / December	2012	212	227	343	209	167	221
जानेवारी / January	2013	214	236	342	213	182	223
फेब्रुवारी / February	2013	211	236	344	213	182	223
मार्च / March	2013	216	247	345	213	179	226
नागपूर / Nagpur							
2000-01	439	708	437	726	289	469
2005-06	497	739	539	1036	316	559
2010-11	205	192	170	314	130	207
2011-12	215	240	190	344	146	224
2012-13	244	266	214	360	168	246
एप्रिल / April	2012	229	262	200	351	152	234
मे / May	2012	233	261	200	351	158	236
जून / June	2012	237	263	204	351	158	239
जुलै / July	2012	244	263	204	360	158	244
ऑगस्ट / August	2012	250	264	206	360	165	247
सप्टेंबर / September	2012	251	265	222	360	165	249
ऑक्टोबर / October	2012	248	266	224	360	172	249
नोव्हेंबर / November	2012	243	267	227	360	172	247
डिसेंबर / December	2012	240	266	220	360	172	246
जानेवारी / January	2013	245	269	220	367	179	250
फेब्रुवारी / February	2013	254	273	222	367	180	254
मार्च / March	2013	253	273	222	367	180	254

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 :-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद / Aurangabad							
2000-01	483	643	376	320	500	479
2005-06	565	711	532	444	612	582
2010-11	188	203	217	196	161	158
2011-12	212	237	235	225	171	180
2012-13	239	284	290	265	189	194
एप्रिल / April	2012	219	248	247	244	177	187
मे / May	2012	227	294	247	244	179	188
जून / June	2012	234	282	254	244	179	191
जुलै / July	2012	237	284	254	264	179	189
ऑगस्ट / August	2012	239	285	254	264	179	194
सप्टेंबर / September	2012	240	285	320	264	193	194
ऑक्टोबर / October	2012	242	285	322	264	193	195
नोव्हेंबर / November	2012	242	288	325	264	197	198
डिसेंबर / December	2012	243	290	315	264	197	198
जानेवारी / January	2013	248	290	314	287	197	199
फेब्रुवारी / February	2013	248	290	315	287	197	200
मार्च / March	2013	248	290	316	287	197	200
नांदेड / Nanded							
2000-01	469	656	446	292	385	466
2005-06	558	874	504	406	376	548
2010-11	187	192	211	314	143	165
2011-12	215	232	228	373	150	181
2012-13	232	267	272	417	164	201
एप्रिल / April	2012	221	244	237	403	152	194
मे / May	2012	225	255	237	403	152	195
जून / June	2012	226	263	243	403	153	196
जुलै / July	2012	230	263	243	416	153	196
ऑगस्ट / August	2012	234	263	244	416	160	200
सप्टेंबर / September	2012	230	266	297	416	171	201
ऑक्टोबर / October	2012	231	266	297	416	171	201
नोव्हेंबर / November	2012	233	266	300	416	171	204
डिसेंबर / December	2012	235	271	292	416	170	204
जानेवारी / January	2013	238	280	290	433	171	205
फेब्रुवारी / February	2013	245	283	291	433	171	206
मार्च / March	2013	240	283	292	433	173	207

आधार.- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.-- Office of the commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगारांकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for the working Class at selected centres in the State (New Series)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किमती निर्देशांक C. P. Index (4)
केंद्र / Centre			
मुंबई / Mumbai			
2001	554	495	528
2005	615	573	611
2010	187	164	174
2011	204	176	192
2012	225	191	212
सोलापूर / Solapur			
2001	449	524	471
2005	503	580	539
2010	185	163	179
2011	209	172	199
2012	225	187	216
नागपूर / Nagpur			
2001	446	499	483
2005	494	588	554
2010	202	158	203
2011	212	170	220
2012	235	185	240
पुणे / Pune			
2001	519	516	516
2005	609	569	589
2010	198	168	181
2011	221	182	200
2012	242	199	217
नाशिक / Nashik			
2001	471	494	498
2005	514	587	576
2010	196	141	181
2011	215	160	204
2012	227	176	223

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4 -Contd..

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre			
कोल्हापूर / Kolhapur			
2001	501	531	477
2005	581	646	574
2010	186	166	180
2011	211	178	201
2012	231	194	221
अकोला / Akola			
2001	484	529	475
2005	522	584	529
2010	168	159	164
2011	179	170	184
2012	204	189	209
जळगांव / Jalgaon			
2001	488	548	469
2005	542	661	525
2010	185	170	181
2011	214	186	202
2012	234	205	223
नांदेड / Nanded			
2001	468	564	469
2005	555	666	543
2010	183	163	194
2011	208	176	220
2012	227	197	245
औरंगाबाद / Aurangabad			
2001	488	609	495
2005	560	710	576
2010	183	154	178
2011	208	175	200
2012	231	191	226

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.5

औद्योगिक कामगारांकरिता आखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
All India consumer price Index Number for Industrial Workers

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	गट /Group		
	अन्न Food (2)	कापड Clothing (3)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (4)
2000-01	453	315	444
2001-02	466	514	463
2002-03	477	556	482
2003-04	N.A.	N.A.	N.A.
2004-05	506	346	520
2005-06	527	355	542
2006-07	126	114	125
2007-08	136	118	133
2008-09	153	122	145
2009-10	176	128	163
2010-11	194	136	180
2011-12	206	155	195
2012-13	230	170	215

आधार.-श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला

Source.-Ministry of Labour, Labour Bureau, Government of India, Simla

डिसेंबर, २००५ पर्यंत औद्योगिक कामगारांच्या अखिल भारतीय घाऊक किंमती निर्देशांकाचे पायाभूत वर्ष १९८२=१०० असे आहे.

For All India Consumer Price Index for industrial workers the base year is 1982=100 till December,2005

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.6

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती
Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres
in Maharashtra State
(2012-13)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू (2)	बाजारपेठ (3)	जात (4)	जून June 2011 (5)	सप्टेंबर September 2011 (6)	डिसेंबर December 2011 (7)	मार्च March 2012 (8)	Variety (4)	Market (3)	Commodity (2)
1	गहू	अचलपूर	—	1279	1538	1626	1620	—	Achalpur	Wheat
		अखदा बालापूर	२१८९	1150	1594	1711	1719	2189	Akhadabalapur	
		अक्लूज	२१८९	1354	1686	1475	1587	2189	Akluj	
		ओला	कल्याण सोना	1325	1484	1539	1524	Kalyan Sona	Akola	
		ओल	—	1358	1400	1551	1663	—	Akole	
		अकोट	१४७	1307	1564	1631	1509	147	Akot	
		अमळनेर	स्थानिक	1317	1541	1621	1585	Local	Amalner	
		अमरावती	स्थानिक	1341	1503	1609	1743	Local	Amaravati	
		अमरावती	१४७	1223	1455	1488	1655	147	Amaravati	
		आंबेजोगाई	—	1492	1629	1757	1967	—	Ambejogai	
		आंजणगाव-सुर्जी	स्थानिक	1294	1550	1750	1650	Local	Anjangaon Surji	
		औरंगाबाद	—	1455	1668	1856	1821	—	Aurangabad	
		औसा	२१८९	1769	1716	2518	2334	2189	Ausa	
		बारशी	—	1841	1784	1570	1677	—	Barshi	
		बारशी - वै	—	1526	1757	1975	1994	—	Barshi-Vairag	
		बीड	संकरित	1695	1848	1916	1960	Hybrid	Beed	
		भंडारा	२१८९	1198	1476	1569	1436	2189	Bhandara	
		भोकर	—	1137	1414	1434	1446	—	Bhokar	
		चांदूरबाजार	—	1275	1495	1450	1580	—	Chandur Bajar	
		चांदूर रेल्वे	—	1355	1543	1520	1468	—	Chandur Rly.	
		चोपडा	—	1231	1489	1722	1522	—	Chopda	
		देऊळगाव राजा	—	1393	1675	1732	1651	—	Deulgaon Raja	
		देवळा	२१८९	1280	1638	1645	1555	2189	Devala	
		धामनगाव-रेल्वे	संकरित	1202	1485	1527	1396	Hybrid	Dhamangaon-Rly	
		दोंडाईचा	—	1308	1576	1711	1601	—	Dondaicha	
		दोंडाईचा-सिंदखेड	—	1189	1470	1590	1533	—	Dondaicha-Sindkheda	
		दोंड	२१८९	1400	1671	1727	1805	2189	Dound	
		गंगापूर	—	1362	1695	1777	1930	—	Gangapur	
		गेवराई	—	1312	1605	1761	1652	—	Gevrai	
		हिंगणघाट	—	1156	1604	1571	1443	—	Hinganghat	
		जळगांव	२१८९	1368	1601	1700	1563	2189	Jalgaon	
		जळगांव	१४७	1513	1677	1737	1593	147	Jalgaon	
		जळगांव -जामोद	२१८९	1256	1475	1521	1462	2189	Jalgaon-Jamod	
		जळगांव -	२१८९	1200	1433	1400	1417	2189	Jalgaon-	
		जामोद-आसलगाव	—	—	—	—	—	—	Jamod-Aasalgaon	
		जालना	नं.३	1560	1849	1889	1901	No.3	Jalna	
		जालना	१४७	1279	1627	1628	1597	147	Jalna	
		जबळा-बाजार	स्थानिक	1431	1593	1769	1626	Local	Jawala-Bajar	
		जितूर	—	1313	1512	1660	1666	—	Jintur	
		जितूर-बोरी	२१८९	1367	1515	1588	1800	2189	Jintur-Bori	
		कडा (आष्टी)	पिवळा	1300	1338	1750	1900	Yellow	Kada (Ashti)	
		कळंब	बंसी	2970	3002	3439	3451	Bansi	Kalamb (Os)	
		कळंब	२१८९	1515	1612	1924	2030	2189	Kalamb (Os)	
		कळवण	—	1283	1635	1562	1603	—	Kalvan	
		काटोल	—	1325	1543	1550	1474	—	Katol	
		केज	पिवळा	1726	1387	1867	1794	Yellow	Kej	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	खामगाव		स्थानिक	1342	1593	1705	1590	Local		Khamgaon
	विल्हे धरूर		स्थानिक	1800	1767	2198	1632	Local		Kille Dharur
	कोल्हापूर		---	2054	2298	2307	2302	---		Kolhapur-Laxmipuri
	कोपरगाव		---	1347	1674	1682	1780	---		Kopargaon
	कुर्डूवाडी		---	1354	1580	1700	1312	---		Kurdwadi
	लासलगाव		---	1365	1663	1878	1724	---		Lasalgaon
	लासलगाव-निफाड		---	1296	1628	1723	1734	---		Lasalgaon-Niphad
	लातूर	२९८९		1790	1844	1888	2019	2189		Latur
	लोणार		---	1206	1653	1634	1677	---		Lonar
	माजलगाव		पिवळा	1552	1682	1995	1908	Yellow		Majalgaon
	मालेगाव		स्थानिक	1192	1331	1440	1367	Local		Malegaon
	मालेगाव	२९८९		1411	1684	1820	1772	2189		Malegaon
	मंगळवेढा		---	1432	1713	1779	1763	---		Mangalwedha
	मनमाड		स्थानिक	1227	1608	1862	1553	Local		Manmad
	मेहकर		स्थानिक	1296	1493	1670	1645	Local		Mehkar
	मोर्शी		---	1256	1487	1548	1546	---		Morshi
	मोटाळा		पिवळा	1355	1637	1627	1800	Yellow		Motala
	मुंबई		---	1834	1998	2386	2400	---		Mumbai
	मुरुम		बंसी	1200	1651	1900	2400	Bansi		Murum
	नागपूर		---	1498	1752	1691	1690	---		Nagpur
	नांदगाव		---	1458	1770	1841	1967	---		Nandgaon
	नंदूरबार		---	1328	1553	1637	1584	---		Nandurbar
	नवापूर		---	1230	1375	1440	1469	---		Navapur
	नेर परसोपंत		संकरित	1186	1434	1467	1371	Hybrid		Ner Parasopant
	नेवासा	२९८९		1263	1623	1542	1600	2189		Newasa
	पैठण		बंसी	1433	1679	1834	1867	Bansi		Paithan
	पालघर		---	1598	1847	1935	2026	---		Palghar(Bevur)
	पंढरपूर	२९८९		1388	1620	1731	1618	2189		Pandharpur
	परभणी	२९८९		1250	1498	1632	1556	2189		Parbhani
	परळी		---	1282	1397	1532	1480	---		Parli-Vajinath
	पारोळा		कल्याण सोना	1299	1569	1678	1444	Kalyan Sona		Parola
	परतूर	२९८९		1395	1633	1784	1808	2189		Partur
	पाथर्डी		---	1420	1663	1690	1874	---		Pathardi
	पाथरी		---	1415	1467	1680	1658	---		Pathari
	पातूर	१४७		1311	1386	1529	1459	147		Patur
	फलटण		---	1389	1710	1825	1738	---		Phaltan
	पिंपळगाव		---	1300	1367	1500	1600	---		Pimpalgaon (B)-Saykheda
	पुणे		---	2084	2401	2478	2478	---		Pune
	पुसद		---	1355	1608	1718	1550	---		Pusad
	राहुरी		---	1499	1804	1755	1703	---		Rahuri-Vambori
	रावेर		स्थानिक	1298	1568	1667	1565	Local		Raver
	सेलू		---	1281	1859	1975	1793	---		Sailu
	सांगली		स्थानिक	1832	1990	2002	2021	Local		Sangli
	संगमनेर		---	1288	1634	1694	1653	---		Sangamner
	सावनेर		---	1204	1374	1415	1461	---		Savner
	शहादे		---	1263	1588	1671	1585	---		Shahada
	शेगाव		---	1293	1520	1406	1515	---		Shegaon
	शेवगाव	२९८९		1397	1764	1788	1862	2189		Shevgaon
	शेवगाव(बो)	२९८९		1323	1709	1810	1855	2189		Shevgaon-Bodhegaon
	शिरपूर		स्थानिक	1264	1570	1654	1630	Local		Shirpur
	शिरूर		---	1285	1435	1509	1557	---		Shirur
	श्रीरामपूर		---	1381	1726	1713	1765	---		Shrirampur
	सिंदी		---	1302	1193	1332	1418	---		Sindi (Selu)
	सिन्नर		---	1353	1624	1612	1660	---		Sinner
	सोलापूर		शरबती	1687	1890	2002	2106	Sharbati		Solapur
	तेल्हारा		---	1274	1477	1616	1450	---		Telhara

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	तुमसर	स्थानिक	1198	1481	1420	1425	Local	Tumsar		
	उमरगा	२१८९	1275	1344	1420	1482	2189	Umarga		
	वाशिम	२१८९	1269	1480	1599	1574	2189	Washim		
	येवला	नं. १	1379	1683	1731	1591	No. 1	Yeola		
2 बाजरी	अहमदनगर	—	1323	...	1537	1539	—	Ahamdnagar	Bajra	
	ओला	स्थानिक	1453	..	Local	Akola		
	अमरावती	स्थानिक	...	2100	1879	...	Local	Amaravati		
	बारामती	संकरित	1450	1500	Hybrid	Baramati		
	बारामती	महिको	1517	1700	Mahico	Baramati		
	बीड	स्थानिक	1180	1570	Local	Beed		
	बीड	संकरित	1208	1381	1356	1370	Hybrid	Beed		
	चाळीसगांव	—	...	1280	—	Chalisgaon		
	चाळीसगांव	हिरवा	...	1278	1325	1415	Green	Chalisgaon		
	धुळे	—	1101	1282	1244	1401	—	Dhule		
	जळगांव	स्थानिक	1039	1359	1413	1527	Local	Jalgaon		
	जालना	हिरवा	1107	1315	1455	1424	Green	Jalna		
	कोपरगाव	—	1170	1350	1383	1427	—	Kopergaon		
	नंदूरबार	—	1204	1276	1417	1497	—	Nandurbar		
	फलटण	—	1325	1695	1715	1763	—	Phaltan		
	श्रीरामपूर	—	1183	1431	1453	1492	—	Shrirampur		
	पुणे	—	1484	1687	1963	1824	—	Pune		
	सांगली	स्थानिक	1201	1503	1392	1434	Local	Sangli		
3 ज्वारी	अहमदनगर	—	972	1295	1259	1276	—	Achalpur	Jowar	
	अखदा बालापूर	संकरित	1025	1267	1475	1609	Hybrid	Akhadabalapur		
	अक्लूज	मालदांडी	1765	1632	1699	1628	Maldandi	Akluj		
	ओला	संकरित	1016	1209	1246	1219	Hybrid	Akola		
	अकोट	संकरित	1020	1191	1381	1269	Hybrid	Akot		
	अमळनेर	संकरित	1119	1305	1283	1325	Hybrid	Amalner		
	अमळनेर	दादर	1800	1615	1791	2142	Dadar	Amalner		
	अमरावती	स्थानिक	1282	1339	1462	1590	Local	Amarawati		
	अमरावती	पांढरी	1056	1142	1199	1269	White	Amarawati		
	आंबेजोगाई	—	1466	1569	1609	1784	—	Ambejogai		
	आंबेजोगाई	संकरित	1067	1359	1600	1501	Hybrid	Ambejogai		
	आंबेजोगाई-सुर्जी	दादर	953	1104	1150	1100	Hybrid	Anajngaon Surji		
	औरंगाबाद	शालू	1562	1652	1696	1786	Shalu	Aurangabad		
	औसा	संकरित	980	1213	1201	1153	Hybrid	Ausa		
	औसा	पिवळा	1724	2039	1367	1286	Yellow	Ausa		
	औसा	पांढरी	1566	1457	1513	1614	White	Ausa		
	बारशी	—	1971	1854	1854	2118	—	Barshi		
	बारशी	वसंत	961	1113	1213	1174	Vasant	Barshi		
	बारशी - वै	—	1832	1656	1525	1967	—	Barshi-Vairag		
	बीड	मालदांडी	1614	1570	1645	1683	Maldandi	Beed		
	भोकर	—	961	1214	1172	1125	—	Bhokar		
	चांदूरबाजार	—	1000	1150	1140	1310	—	Chandur Bajar		
	चोपडा	दादर	1876	1697	1617	1990	Dadar	Chopda		
	दर्यापूर	संकरित	921	1171	1247	1083	Hybrid	Daryapur		
	देऊळगाव राजा	संकरित	859	1000	825	817	Hybrid	Deulgaon Raja		
	देऊळगाव राजा	शालू	1342	1318	1558	1476	Shalu	Deulgaon Raja		
	धुळे	संकरित	1078	1287	1274	1264	Hybrid	Dhule		
	दोडाईचा	दादर	1787	1816	1893	2085	Dadar	Dondaicha		
	दोडाईचा-सिंदखेड	दादर	1796	1691	1616	2090	Dadar	Dondaicha-Sindkheda		
	दौंड	पांढरी	2100	1821	1855	1886	White	Dound		
	गंगापूर	—	1737	1678	1626	1773	—	Gangapur		
	गेवराई	रब्बी	1480	1516	1629	1465	Rabbi	Gevrai		
	जळगांव	संकरित	1100	1367	1268	1384	Hybrid	Jalgaon		
	जळगांव	दादर	1774	1787	1707	1659	Dadar	Jalgaon		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	जळगांव -जामोद	संकरित		1008	1169	1181	1200	Hybrid		Jalgaon Jamod
	जळगांव -	संकरित		966	1164	1188	1192	Hybrid		Jalgaon-
	जामोद-आसलगाव									Jamod-Aasalgaon
	जळगांव -मसवट	संकरित		1061	1231	1250	1229	Hybrid		Jalgaon-Masawat
	जलकोट	---		981	1113	1098	1138	---		Jalkot
	जालना	संकरित		950	1253	1165	1488	Hybrid		Jalna
	जालना	शालू		1605	1650	1724	1770	Shalu		Jalna
	जामखेड	स्थानिक		1890	1858	2028	2151	Local		Jamkhed
	जबळा-बाजार	रब्बी		1833	1650	1650	1750	Rabbi		Jawala-Bajar
	जितूर	रब्बी		1485	1363	1394	1750	Rabbi		Jintur
	जितूर-बोरी	रब्बी		1425	1377	1299	1427	Rabbi		Jintur-Bori
	कडा	पांढरी		1900	1801	1940	2125	White		Kada
	कडा (आष्टी)	पांढरी		1800	1567	1842	2320	White		Kada (Ashti)
	कळंब	पिवळा		1689	2069	1492	1447	Yellow		Kalamb (Os)
	कळंब	पांढरी		1487	1508	1569	1527	White		Kalamb (Os)
	कळंब	सुवर्ण		957	1236	1213	1139	Suvarn		Kalamb (Os)
	केज	पिवळा		2033	2182	1449	1318	Yellow		Kej
	खामगाव	संकरित		1014	1219	1238	1204	Hybrid		Khamgaon
	किल्ले धरूर	संकरित		1082	1500	1500	1192	Hybrid		Kille Dharur
	किल्ले धरूर	रब्बी		1830	1746	1740	1616	Rabbi		Kille Dharur
	किल्ले धरूर	पिवळा		1790	2045	1420	1311	Yellow		Kille Dharur
	कोल्हापूर	---		2401	2091	2062	2560	---		Kolhapur-Laxmipuri
	कोपरगाव	---		1736	1534	1430	1694	---		Kopargaon
	कुर्दूवाडी	---		2015	1750	1757	1796	---		Kurdwadi
	लातूर	संकरित		1059	1252	1212	1190	Hybrid		Latur
	लातूर	रब्बी		1650	1519	1600	1772	Rabbi		Latur
	लातूर	पिवळा		1983	2269	1518	1409	Yellow		Latur
	लोणार	संकरित		982	1120	1236	1187	Hybrid		Lonar
	लोणार	दादर		1413	1653	1675	1591	Dadar		Lonar
	लोणार	---		964	1168	1246	1196	---		Lonar
	माजलगाव	रब्बी		1715	1683	1749	1854	Rabbi		Majalgaon
	मालेगाव	पांढरी		1060	1266	1214	1490	White		Malegaon
	मंगळवेढा	---		1843	1875	1715	1781	---		Mangalwedha
	मेहकर	पांढरी		1024	1164	1210	1100	White		Mehkar
	मोर्शी	---		1043	1093	1228	1264	---		Morshi
	मोटाळा	संकरित		1011	1189	1245	1250	Hybrid		Motala
	मुंबई	---		2253	2129	2278	2400	---		Mumbai
	मुरुम	पांढरी		1560	1584	1474	1579	White		Murum
	नागपूर	---		1463	1391	1528	1622	---		Nagpur
	नंदूरबार	---		1286	1375	1285	1376	---		Nandurbar
	नवापूर	---		1200	1350	1230	1287	---		Navapur
	नेवासा	पांढरी		1643	1492	1582	1609	White		Newasa
	पैठण	रब्बी		1539	1638	1648	1614	Rabbi		Paiathan
	पंढरपूर	मालदांडी		1701	1829	1774	1725	Maldandi		Pandharpur
	परभणी	तळकी		1263	1431	1526	1581	Talki		Parbhani
	परळी	संकरित		1027	1278	1217	1190	Hybrid		Parli-Vajinath
	परळी	पिवळा		1781	2125	1642	1289	Yellow		Parli-Vajinath
	परळी	पांढरी		1709	1701	1735	1700	White		Parli-Vajinath
	पारतूर	शालू		1537	1446	1633	1561	Shalu		Partur
	पाथर्डी	---		2033	2642	1447	1643	---		Pathardi
	पाथरी	---		1712	1637	1528	1617	---		Pathari
	पातूर	संकरित		977	1122	1203	1175	Hybrid		Patur
	फलटण	---		1938	1960	2020	2100	---		Faltan
	पुणे	---		2228	2275	2329	2348	---		Pune
	पुसद	---		1102	1232	1283	1256	---		Pusad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)	
	राहुरी	—		1753	1546	1585	1644	—		Rahuri-Vambori	
	सेलू	—		1450	1300	1439	1632	—		Sailu	
	सांगली	संकरित		1317	1579	1498	1536	Hybrid		Sangli	
	सांगली	शालू		2262	2321	2094	2238	Shalu		Sangli	
	शहादे	संकरित		1060	1230	1279	1263	Hybrid		Shahada	
	शहादे	दादर		1693	1656	1350	1941	Dadar		Shahada	
	शेगाव	—		982	1191	1194	1177	—		Shegaon	
	शिरपूर	पांढरी		1049	1243	1263	1266	White		Shirpur	
	शिरपूर	दादर		1828	1731	1588	2373	Dadar		Shirpur	
	शिरूर	—		1666	1584	1488	1794	—		Shirur	
	श्रीरामपूर	—		1705	1660	1656	1763	—		Shrirampur	
	सिन्नर	—		1305	1907	1321	1385	—		Sinner	
	सोलापूर	मालदांडी		2014	1750	1686	1781	Maldandi		Solapur	
	सोनपेठ	तळकी		1925	1681	1899	1630	Talki		Sonpeth	
	तेल्हारा	—		1288	1194	1208	1196	—		Telhara	
	उदगीर	—		1071	1327	1205	1309	—		Udgir	
	उल्हासनगर	—		2425	1275	1267	1200	—		Ulhasnagar	
	उमरगा	संकरित		901	1142	1166	1133	Hybrid		Umarga	
	उमरगा	पांढरी		1439	1567	1676	1530	White		Umarga	
	वडुज	मालदांडी		1920	1839	1922	2045	Maldandi		Vaduj	
	वाशिम	संकरित		1076	1160	1245	1197	Hybrid		Washim	
	येवला	संकरित		2201	1300	1277	1587	Hybrid		Yeola	
	यवतमाळ	—		994	1169	1196	1140	—		Yeotmal	
4	हरभरा	अंभोजगार्ड	हिरवा	3975	4360	4877	4996	Green		Akola	Green Gram
		अकोट	चमकी	3581	4244	4565	4650	Chamki		Akot	
		अमळनेर	चमकी	3300	3961	4230	4181	Chamki		Amalner	
		अमळनेर	चिनाइ	3045	3948	4251	4521	Chinai		Amalner	
		अमरावती	स्थानिक	3109	3654	4143	4447	Local		Amaravati	
		अमरावती	चमकी	4019	4341	4803	4706	Chamki		Amaravati	
		आंबेजोगार्ड	—	3315	4609	4855	4500	—		Ambejogai	
		दर्यापूर	हिरवा	3801	4410	4701	4800	Green		Daryapur	
		दर्यापूर	चमकी	3937	4471	4744	4895	Chamki		Daryapur	
		देऊळगाव राजा	—	3500	4674	4117	3720	—		Deulgaon Raja	
		देवळा	हिरवा	4000	4499	4570	6100	Green		Devala	
		धुळे	हिरवा	2451	4456	4308	4689	Green		Dhule	
		गेवराई	हिरवा	3530	4409	4517	4130	Green		Gevrai	
		जळगांव	चमकी	3775	4571	4672	5100	Chamki		Jalgaon	
		जळगांव -	हिरवा	3063	3500	4061	4200	Green		Jalgaon-	
		जामोद-आसलगाव	—							Jamod-Aasalgaon	
		जालना	चमकी	3804	4928	4788	4944	Chamki		Jalna	
		खामगाव	चमकी	3227	4263	4884	4926	Chamki		Khamgaon	
		कोल्हापूर	—	5365	5686	6243	6272	—		Kolhapur-Laxmipuri	
		लातूर	हिरवा	3921	4588	4927	4838	Green		Latur	
		मालेगाव	हिरवा	3055	4708	4535	4037	Green		Malegaon	
		मेहकर	चमकी	3309	4634	4500	5100	Chamki		Mehkar	
		मुंबई	—	4649	5467	6510	7000	—		Mumbai	
		नागपूर	—	3361	3825	4025	4680	—		Nagpur	
		पुणे	—	4825	5319	5800	5858	—		Pune	
		सांगली	स्थानिक	4565	4478	5450	5729	Local		Sangali	
		शहादे	—	3719	4374	3419	3461	—		Shahada	
		शेगाव	—	3166	3930	4775	4762	—		Shegaon	
		शिरपूर	चमकी	3580	4622	4090	2801	Chamki		Shirpur	
		सिन्नर	—	3181	4396	4395	4250	—		Sinner	
		उदगीर	हिरवा	3425	4286	4930	4964	Green		Udgir	
		उल्हासनगर	—	5875	4675	4125	4350	—		Ulhasnagar	
		वाशिम	चमकी	3416	4088	4369	4600	Chamki		Washim	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
5	तूर	अहमदनगर	—	3480	...	3578	4064	—	Ahamdnagar	Tur
		अोला	लाल	3664	4194	3405	4340	Red	Akola	
		अकोट	संकरित	3777	4204	3223	4301	Hybrid	Akot	
		अमळनेर	लाल	2599	3100	3261	3939	Red	Amalner	
		अमरावती	गुज्जर	3778	4418	3592	4271	Gujjar	Amravati	
		अमरावती	लाल	3770	4506	3688	4307	Red	Amravati	
		आंबेजोगाई	—	3735	4189	4063	4291	—	Ambejogai	
		आंजणगाव-सुर्जी	लाल	3762	4173	3367	4307	Red	Anajgaon Surji	
		औरंगाबाद	—	3544	3956	4108	4248	—	Aurangabad	
		औसा	लाल	4024	4251	3704	4355	Red	Ausa	
		बाशी	—	3643	3590	3704	4075	—	Barshi	
		बाशी - वै	—	3501	4000	3508	4115	—	Barshi-Vairag	
		बीड	पांढरी	3800	4409	4027	4176	White	Beed	
		भोकर	—	3282	3932	3338	4191	—	Bhokar	
		चांदूरबाजार	—	3825	4125	3550	4250	—	Chandur Bajar	
		दर्यापूर	माहोरी	3882	4285	3297	4364	Mahori	Daryapur	
		देऊळगाव राजा	—	3260	3500	3804	4138	—	Deulgaon Raja	
		देवळा	लाल	2763	3196	3248	3751	Red	Devala	
		धर्माबाद	—	3310	3640	3533	4132	—	Dharmabad	
		धुळे	लाल	2751	3491	3310	3677	Red	Dhule	
		दिग्रस	—	3819	4350	3750	4248	—	Digras	
		गंगापूर	—	3384	3300	3569	4179	—	Gangapur	
		गेवराई	काळी	3290	3651	3413	4157	Black	Gevrai	
		गेवराई	पांढरी	3962	4115	4055	4323	White	Gevrai	
		हिंगणघाट	—	3892	4286	3202	4193	—	Hinganghat	
		जळगांव -जामोद	लाल	3306	3650	2793	3807	Red	Jalgaon-Jamod	
		जळगांव -	लाल	3354	3683	2928	4150	Red	Jalgaon-	
		जामोद-आसलगाव	—	—	—	—	—	—	Jamod-Aasalgaon	
		जलकोट	—	3561	3305	3795	4271	—	Jalkot	
		जालना	पांढरी	3918	3937	4282	4403	White	Jalna	
		जालना	काळी	3139	3800	3492	4014	Black	Jalna	
		जालना	लाल	3484	3863	3235	3902	Red	Jalna	
		जबळा-बाजार	लाल	3331	4317	3850	4371	Red	Jawala-Bajar	
		जितूर	लाल	3469	3831	3247	4175	Red	Jintur	
		जितूर	पांढरी	3750	4101	3816	4398	White	Jintur	
		जितूर-बोरी	लाल	3300	4070	3000	4005	Red	Jintur-Bori	
		कळंब	लाल	3333	3168	3207	3912	Red	Kalamb (Os)	
		कळंब	पांढरी	3697	3562	3971	4372	White	Kalamb (Os)	
		काटोल	—	3298	3615	3401	4116	—	Katol	
		खामगाव	लाल	3557	4034	3382	4211	Red	Khamgaon	
		लासूर	पांढरी	3735	3756	4001	4369	White	Lasur Station	
		लासूर	काळी	3278	3813	3678	4319	Black	Lasur Station	
		लातूर	लाल	4218	4549	3839	4556	Red	Latur	
		लोणार	—	3936	4430	3477	4149	—	Lonar	
		माजलगाव	पांढरी	4154	4139	4111	4524	White	Majalgaon	
		मालेगाव	लाल	2862	3708	3295	3775	Red	Malegaon	
		मनोर	—	3857	4415	3675	4325	—	Manora	
		मेहकर	लाल	3575	3685	3200	4025	Red	Mehkar	
		मोर्शी	—	3744	4385	3216	4295	—	Morshi	
		मुरुम	गुज्जर	3892	4476	4019	4412	Gujjar	Murum	
		नागपूर	—	3521	4060	3208	4124	—	Nagpur	
		नांदगाव	—	2754	3200	3045	3590	—	Nandgaon	
		नेर परसोपंत	लाल	3783	4172	3607	4272	Red	Ner Parasopant	
		परभणी	लाल	3625	3800	4160	—	Red	Parbhani	
		परळी	—	3749	4010	3534	4366	—	Parli-Vaijnath	
		पारोळा	लाल	2438	2000	3600	3520	Red	Parola	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	परतूर	लाल	3333	3400	3451	4009	Red		Partur	
	परतूर	पांढरी	3888	4043	4139	4356	White		Partur	
	पाथरी	—	3739	4051	4112	4246	—		Pathari	
	पुसद	—	3600	4263	3630	4275	—		Pusad	
	रावेर	लाल	3074	3850	2976	3700	Red		Raver	
	रिसोड	—	4154	4167	3450	4175	—		Risod	
	शेगाव	—	3522	3477	2954	4018	—		Shegaon	
	शेवगाव(बो)	पांढरी	3454	4000	3829	4124	White		Shevgaon-Bodhegaon	
	शिरपूर	लाल	2471	2433	3564	3835	Red		Shirpur	
	शिरूर	—	2500	3200	3300	3376	—		Shirur	
	शिरूर	नं.२	2263	3000	3025	3100	No. 2		Shirur	
	श्रीरामपूर	—	2756	3006	3338	3455	—		Shrirampur	
	सोलापूर	पांढरी	3997	4200	4029	4243	White		Solapur	
	तेल्हारा	—	3548	3581	3067	4096	—		Telhara	
	तुमसर	स्थानिक	2921	3641	3200	4077	Local		Tumsar	
	उदगीर	—	4135	4531	3832	4257	—		Udgir	
	उमरगा	लाल	3726	4043	3888	4331	Red		Umarga	
	वणी	लाल	3639	3791	3430	4173	Red		Vani	
	वाशिम	लाल	3731	4123	3447	3800	Red		Washim	
	यवतमाळ	—	3737	4053	3417	4116	—		Yeotmal	
6 मूग	अंला	काळी	3000	3613	2968	2959	Black		Akola	Black Gram
	अमरावती	काळी	3005	3099	3005	3050	Black		Amravati	
	जळगांव	काळी	3331	3225	3264	3329	Black		Jalgaon	
	जालना	काळी	3013	3338	2923	2675	Black		Jalna	
	नंदूरबार	—	2842	2911	3090	2600	—		Nandurbar	
	पुणे	—	4481	4950	4713	4551	—		Pune	
	सांगली	स्थानिक	3333	3371	2707	2813	Local		Sangli	
	वाशिम	काळी	2994	3055	2988	2951	Black		Washim	
7	अंला	चाफा	4265	4217	3430	3057	Chafa		Akola	Gram
	अमरावती	स्थानिक	4073	4592	3921	3008	Local		Amravati	
	अमरावती	बोल्ड	4310	5671	4927	4409	Bold		Amravati	
	बीड	पिवळा	3990	4024	3815	3143	Yellow		Beed	
	धुळे	संकरित	3999	4365	4180	3119	Hybrid		Dhule	
	जळगांव	चाफा	4117	4379	3480	3216	Chafa		Jalgaon	
	जळगांव	काबुली	4985	5828	6200	3504	Kabuli		Jalgaon	
	जालना	स्थानिक	4091	3923	3807	3152	Local		Jalna	
	जालना	काबुली	5438	6453	6300	4010	Kabuli		Jalna	
	कोपरगाव	—	4243	3909	3706	3217	—		Kopergaon	
	लासलगाव	—	4242	4498	3130	3180	—		Lasalgaon	
	लासलगाव	स्थानिक	4139	4200	3898	3232	Local		Lasalgaon	
	नंदूरबार	—	4118	2914	3925	3503	—		Nandurbar	
	फलटण	—	3894	4340	4100	3350	—		Phaltan	
	पुणे	—	4721	5121	4894	3824	—		Pune	
	सांगली	स्थानिक	4236	4556	4000	3236	Local		Sangli	
	श्रीरामपूर	—	3829	4070	3705	3286	—		Shrirampur	
	वाशिम	चाफा	4310	4448	3814	3181	Chafa		Washim	
8 करडई	औसा	पांढरी	3218	3722		3506	White		Ausa	Saflower
	जालना	स्थानिक	3200	3800	3840	3471	Local		Jalna	
	कळंब	पांढरी	2953	3650	3500		White		Kalamb (Os)	
	लातूर	पांढरी	3445	3888	4050	3633	White		Latur	
	उदगीर	—	3183	3767	4050	3504	—		Udgir	
	उमरगा	पांढरी	3242	3603		3608	White		Umarga	
9 भुईमुग	बारशी - वै	—	4380	4793	4792	5251	—		Barshi-Vairag	Groundnut
	चोपडा	—	4168	4389		5002	—		Chopda	
	धुळे	एसबी-११	4357	4804	5514	4673	SB-11		Dhule	
	दोडाईचा	—	4324	4733	5627	4700	—		Dondaicha	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	कळवण	---		3958	4320	6092	5013	---	Kalvan	
	काटोल	---		4026	4288	5398	4421	---	Katol	
	मालेगाव	एसबी-११		4305	4604	5791	4836	SB-11	Malegaon	
	मुंबई	---		2248	3386	5324	4854	---	Mumbai	
	नांदगाव	---		4561	5144	5556	4563	---	Nandgaon	
	शिरपूर	एसबी-११		4399	4578	5876	5016	SB-11	Shirpur	
	शिरूर	---		3179	4000	4567	4800	---	Shirur	
	सिन्नर	---		3035	5167	5514	4300	---	Sinner	
10	सूर्यफूल	औसा	स्थानिक	3060	3464	3446	3427	Local	Ausa	Sunflower
		कळंब	बोल्ड	2839	3050	3366	3323	Bold	Kalamb (Os)	
		लातूर	---	3206	3542	3650	3647	---	Latur	
		नंदूरबार	---	3233	3038	4325	4009	---	Nandurbar	
		शेगाव	---	2667	2000	3370	3404	---	Shegaon	
		उदगीर	---	3138	3225	3371	3463	---	Udgir	
		उमरगा	स्थानिक	2975	3400	3625	3576	Local	Umarga	
11	गुळ	गडहिंग्लज	पिवळा	2583	2940	4465	2975	Yellow	Gadhinglaj	Gur
		जळगांव	---	2806	2983	2999	2989	---	Jalgaon	
		जालना	केशरी	2757	2668	2559	2899	Reddish	Jalna	
		कळंब	केशरी	2470	3007	2596	2600	Reddish	Kalamb (Os)	
		कोल्हापूर	---	3000	3200	3219	3137	---	Kolhapur	
		लातूर	पिवळा	2776	2879	2790	2838	Yellow	Latur	
		मुंबई	---	3258	3292	3370	3368	---	Mumbai	
		फलटण	---	2919	2950	3064	3140	---	Phaltan	
		पुणे	---	2844	2993	2895	2934	---	Pune	
		सांगली	कोल्हापूरी	2943	3388	3168	3114	Kolhapuri	Sangali	
		सोलापूर	पिवळा	2852	2898	2922	2886	Yellow	Solapur	
		तुमसर	स्थानिक	2875	3304	3111	2845	Local	Tumsar	
12	कांदा	अहमदनगर	---	375	481	1016	671	---	Ahmednagar	Onion
		अंले	---	436	535	976	980	---	Akole	
		औरंगाबाद	---	399	396	907	829	---	Aurangabad	
		बारशी	---	321	341	1161	841	---	Barshi	
		देवळा	उन्हाळी	450	483	988	965	Summer	Devala	
		धुळे	लाल	397	467	1130	898	Red	Dhule	
		धुळे	पांढरी	512	482	1081	981	White	Dhule	
		दिंडोरी-वणी	उन्हाळी	443	490	1038	927	Summer	Dindori-Vani	
		जळगांव	लाल	403	513	1057	884	Red	Jalgaon	
		जुन्नर	चिंचवड	475	588	1219	775	Chinchwad	Junnar	
		कळवण	---	454	501	1153	944	---	Kalvan	
		कराड	---	510	655	1285	1155	---	Karad	
		कोल्हापूर	---	558	672	1226	1065	---	Kolhapur	
		कोपरगाव	---	564	630	1551	1096	---	Kopergaon	
		कोरेगाव	---	475	458	1115	826	---	Koregaon	
		कुर्दूवाडी	---	375	458	1061	895	---	Kurdwadi	
		लासलगाव	उन्हाळी	475	471	929	1011	Summer	Lasalgaon	
		लासलगाव-निफाड	उन्हाळी	418	468	928	962	Summer	Lasalgaon-Niphad	
		लोनाद	उन्हाळी	520	558	1100	989	Summer	Lonand	
		मालेगाव	उन्हाळी	402	480	867	907	Summer	Malegaon	
		मंचर	फुरसंगी	500	990	Fursungi	Manchar	
		मनमाड	उन्हाळी	447	511	1111	969	Summer	Manmad	
		मुंबई-कांदा	---	588	710	1330	1042	---	Mumbai-Onion	
		बटाटे बाजार	---						And Potato Mkt	
		नागपूर	लाल	558	650	1324	1150	Red	Nagpur	
		नागपूर	पांढरी	550	709	1152	1225	White	Nagpur	
		नांदगाव	---	421	488	1078	944	---	Nandgaon	
		नाशिक	उन्हाळी	389	502	843	894	Summer	Nashik	
		पालघर	---	551	585	1096	1064	---	Palghar(Bevur)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	पंढरपूर	लाल	642	713	1355	979	Red		Pandharpur	
	परभणी	लाल	467	640	1129	1000	Red		Parbhani	
	पारनेर	नं. १	398	421	1039	933	No. 1		Parner	
	पाथर्डी	—	568	769	954	936	—		Pathardi	
	पाथर्डी	लाल	531	727	871	1550	Red		Pathardi	
	फलटण	—	485	550	906	800	—		Phaltan	
	पिंपळगाव	उन्हाळी	387	422	878	887	Summer		Pimpalgaon (B)-Saykheda	
	पुणे	—	515	629	1239	791	—		Pune	
	पुणे-खडकी	—	470	557	1168	819	—		Pune-Khadki	
	राहता	—	467	625	1015	917	—		Rahata	
	राहुरी	—	418	527	1025	704	—		Rahuri	
	राहुरी (वा)	—	405	483	950	671	—		Rahuri-Vambori	
	सातारा	—	509	589	1200	1010	—		Satara	
	शिरपूर	लाल	433	569	1055	1114	Red		Shirpur	
	शिरपूर	पांढरी	433	431	932	986	White		Shirpur	
	श्रीरामपूर	—	503	579	972	807	—		Shrirampur	
	सिन्नर	—	350	407	1091	928	—		Sinner	
	सोलापूर	संकरित	386	429	963	819	Hybrid		Solapur	
	वैजापूर	—	393	550	1261	750	—		Vaijapur	
	येवला	उन्हाळी	430	476	983	950	Summer		Yeola	
13 बटाटे	जळगांव	—	1117	1258	1105	1018	—		Jalgaon	Potatoes
	कराड	—	1263	1430	1296	1230	—		Karad	
	कोल्हापूर	—	1288	1387	1339	1205	—		Kolhapur	
	मुंबई-कांदा	—	1261	1374	1147	958	—		Mumbai-Onion	
	बटाटे बाजार								And Potato Mkt	
	नागपूर	—	1293	1334	1082	936	—		Nagpur	
	नाशिक	—	1108	1260	979	841	—		Nashik	
	पालघर	—	1074	955	1085	958	—		Palghar(Bevur)	
	परभणी	—	1225	1500	1383	900	—		Parbhani	
	पुणे	—	1258	1369	1247	1024	—		Pune	
	राहुरी	—	1221	1492	1286	946	—		Rahuri	
	सातारा	—	1313	1461	1144	1125	—		Satara	
	श्रीरामपूर	—	1193	1322	1297	1071	—		Shrirampur	
	सोलापूर	संकरित	1045	1232	1107	930	Hybrid		Solapur	
14 मिरची	आंजणगाव-सुर्जी	—	6000	5125	6750	7000	—		Anajngaon Surji	Chillies
	आरमोरी	—	7053	6360	7098	7409	—		Armori	
	नंदूरबार	—	3375	3000	2750	4000	—		Bhiwapur	
	धुळे	—	2678	2600	1200	1850	—		Dhule	
	दोंडाईचा	—	2562	2450	1481	1482	—		Dondaicha	
	गडहिंग्लज	संकेश्वरी	4000	7933	15744	9913	Sankeshwari		Gadhinglaj	
	मंढळ	—	2956	2538	2446	3801	—		Mandhal	
	मुंबई	—	6440	5856	5880	6086	—		Mumbai	
	नागपूर	—	4196	4071	4738	5333	—		Nagpur	
	पुणे	—	6448	7056	7660	9671	—		Pune	
	सांगली	—	5641	6523	7486	6495	—		Sangali	
	शिरपूर	संकरित	2267	3400	1232	1471	Hybrid		Shirpur	
	सोलापूर	संकरित	4089	4645	4900	5500	Hybrid		Solapur	

आधार : पणन उपसंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / RICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.7

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती /Prices of Gold and Silver in Mumbai Market
(2012-13)

(रुपयांत /in Rupees)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) *Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची किंमत) *Silver (spot) per Kilogram		
	कमाल Highest (2)	किमान Lowest (3)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (4)	कमाल Highest (5)	किमान Lowest (6)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1,730	1,305	1,522	2,955	2,075	2,617
1990-91	3,580	3,270	3,452	7,051	6,260	6,761
2000-01	4,541	4,269	4,474	8,077	6,030	7,868
2005-06	8,059	6,030	6,901	14,672	10,640	11,829
2009-10	17,138	14,501	15,755	28,345	21,336	25,340
2010-11	20,842	16,679	19,238	54,330	28,027	37,315
2011-12	28,563	21,470	25,722	65,269	53,496	57,311
2012-13	31,673	28,563	30,164	62,135	53,061	57,602
एप्रिल / April	2012	..	28,563	56,678
मे / May	2012	..	28,831	54,536
जून / June	2012	..	29,819	54,599
जुलै / July	2012	..	29,468	53,061
ऑगस्ट / August	2012	..	30,180	55,628
सप्टेंबर / September	2012	..	31,673	62,135
ऑक्टोबर / October	2012	..	31,056	61,072
नोव्हेंबर / November	2012	..	31,548	61,848
डिसेंबर / December	2012	..	30,833	60,634
जानेवारी / January	2013	..	30,520	58,732
फेब्रुवारी / February	2013	..	29,963	57,311
मार्च / March	2013	..	29,514	54,995

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

टिप.- (१)* तयार सोन्याच्या किंमती २७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुद्ध सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२)** या तयार चांदीच्या किंमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुद्ध चांदीच्या आहेत.

Note.- (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)** Spot prices relate to below 0.996 fineness.

आधार : रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च, २०१४
Source : Reserve Bank of India, Bulletin, March, 2014

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra (2012-13)

(पायाभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)
(Base : Agri. Year 1986-87=100)

वर्षे/महिना Year/Months (1)	अन्नगट निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
2000-01	316	305
2001-02	307	303
2002-03	322	317
2005-06	365*	362
2006-07	402	394
2007-08	437	423
2008-09	484	464
2009-10	574	540
2010-11	633	600
2011-12	704	676
2012-13	770	744
एप्रिल / April 2012	729	705
मे / May 2012	734	709
जून / June 2012	739	715
जुलै / July 2012	758	730
ऑगस्ट / August 2012	777	745
सप्टेंबर / September 2012	780	749
ऑक्टोबर / October 2012	785	756
नोव्हेंबर / November 2012	792	763
डिसेंबर / December 2012	796	768
जानेवारी / January 2013	781	759
फेब्रुवारी / February 2013	783	761
मार्च / March 2013	786	763

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.9

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Maharashtra By Groups of Commodities
(2012-13)

(पायाभूत वर्ष २००३ = १००)
(Base Year 2003 = 100)

वर्ष / महिना Year / Months	गट / Groups					
	अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2000-01	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
2001-02	430.15	607.96	420.21	537.95	480.67	455.27
2002-03	440.76	625.85	458.1	543.77	495.58	468.91
2005-06	109	107	107	103	107	108
2006-07	120	112	108	105	109	114
2007-08	129	121	158	106	115	125
2008-09	142	134	224	109	123	141
2009-10	165	147	245	113	131	157
2010-11	186	169	278	118	143	175
2011-12	201	205	297	127	154	189
2012-13	224	233	349	132	160	208
एप्रिल / April 2012	212	217	316	130	153	196
मे / May 2012	216	221	317	130	154	198
जून / June 2012	219	223	317	131	156	200
जुलै / July 2012	224	227	317	131	156	203
ऑगस्ट / August 2012	228	229	363	132	158	210
सप्टेंबर / September 2012	226	231	363	132	159	210
ऑक्टोबर / October 2012	227	234	364	133	160	210
नोव्हेंबर / November 2012	228	240	365	133	161	212
डिसेंबर / December 2012	227	242	365	133	162	212
जानेवारी / January 2013	229	243	366	133	167	214
फेब्रुवारी / February 2013	229	242	367	134	168	215
मार्च / March 2013	230	246	367	134	169	216

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities

आधार- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.10

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(2012-13)

(पायाभूत वर्ष २००३=१००)
(Base Year 2003=100)

वर्षे / महिना Year / Months	गट / Groups						
	अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
2000-01	414.87	—	405.03	379.82	502.68	431.24	
2001-02	415.47	—	436.14	382.99	517.75	437.73	
2002-03	426.37	—	456.16	393.72	522.38	447.92	
2005-06	109	109	108	103	105	107	
2006-07	118	117	119	105	108	115	
2007-08	128	126	176	107	116	128	
2008-09	142	140	238	110	125	145	
2009-10	166	156	261	111	136	163	
2010-11	184	174	297	114	150	181	
2011-12	201	189	205	297	127	154	
2012-13	222	243	383	125	172	218	
एप्रिल / April	2012	208	226	353	122	163	205
मे / May	2012	212	229	355	123	164	208
जून / June	2012	213	234	355	124	164	209
जुलै / July	2012	219	239	356	124	166	212
ऑगस्ट / August	2012	225	242	391	125	167	220
सप्टेंबर / September	2012	224	245	391	125	170	220
ऑक्टोबर / October	2012	224	247	393	126	172	221
नोव्हेंबर / November	2012	226	248	395	126	173	222
डिसेंबर / December	2012	224	248	396	126	173	221
जानेवारी / January	2013	227	249	402	127	183	227
फेब्रुवारी / February	2013	228	252	405	128	185	228
मार्च / March	2013	227	254	406	128	188	228

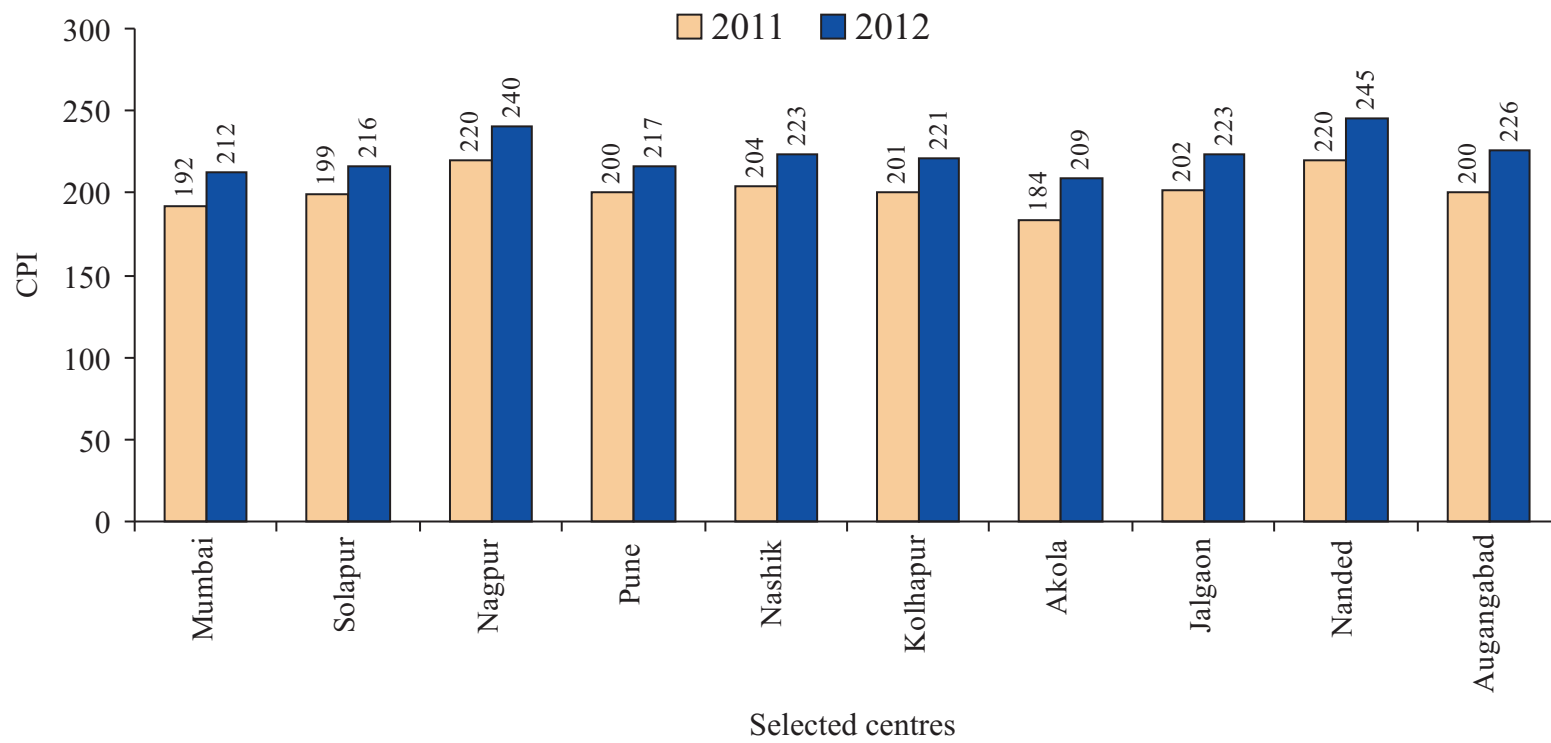
टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

Table No. 29.5
Consumer Price Indices Numbers for the Working Class

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

**30. पंचवार्षिक योजना/
तक्ता क्रमांक/
पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च/
(2012)**

अ. क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	११ वी योजना 11th Plan (2007-2012)		वार्षिक योजना Annual Plan (2010-11)		वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)	
		खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	कृषी व संलग्न सेवा	9,713.49	7.01	2,401.95	7.37	2,840.64	7.53
2	ग्राम विकास	5,153.94	3.72	755.68	2.32	1521.7	4.04
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	766.62	0.55	204.46	0.63	138.31	0.37
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	34,664.12	25.02	8,663.71	26.59	6,819.92	18.09
5	विद्युत विकास	9,709.34	7.01	2,314.33	7.10	2,301.48	6.10
6	उद्योग व खनिजे	944.77	0.68	192.23	0.59	240.22	0.64
7	वाहतूक व दळणवळण	16,610.98	11.99	3,565.86	10.95	4,789.82	12.70
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.10	0.04	10.27	0.03	18.67	0.05
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2,417.52	1.75	524.24	1.61	675.71	1.79
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	55,073.84	39.76	13,350.99	40.98	17,090.28	45.32
11	सामान्य सेवा	2,707.01	1.95	569.43	1.75	1,126.65	2.99
12	इतर कार्यक्रम	711.17	0.51	23.63	0.07	144.53	0.38
एकूण		1,38,527.90	100.00	32,576.78	100.00	37,707.94	100.00

आधार - वार्षिक योजना २०११-१२, २०१२-१३, २०१३-१४, २०१४-१५ भाग-२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

Source —Annual Plan—2011-12, 2012-13, 2013-14, 2014-15 Part-II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai.

FIVE YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Expenditure under Five-Year & Annual Plan

-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

१२ वी योजना 12th Plan (2012-17)		वार्षिक योजना Annual Plan (2012-13)		Head of Development
प्रक्षेपित तरतूद Projected Outlay (9)	एकूण (9) शी टक्केवारी Percentage to total expenditure (10)	खर्च Expendi- ture (11)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure (12)	
				(2)
21,917.16	7.97	3,531.25	9.85	Agriculture and allied services
9,089.07	3.31	1,498.67	4.18	Rural development
1,140.70	0.41	124.02	0.35	Special area development programme
47,990.34	17.45	6,455.64	18.00	Irrigation and flood control
20,694.87	7.53	2,371.84	6.61	Power development
2,174.94	0.79	190.04	0.53	Industry and minerals
33,854.78	12.31	4,255.53	11.86	Transport and communications
168.75	0.06	474.08	1.32	Science, technology & enviroment
3,364.45	1.22	643.97	1.80	General economic services
1,22,776.36	44.65	15,113.58	42.14	Social and community services
10,988.63	4.00	1,197.56	3.34	General services
839.96	0.31	10.35	0.03	Other programmes
2,75,000.00	100.00	35,866.53	100.00	Total

30. पंचवार्षिक योजना /FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते बाराव्या पंचवार्षिक (२०१२-१७) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / खर्च
Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Twelfth Five Year Plan (2012-17)
(2012-13)

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans 1966-69		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (3)	खर्च Expendiure (4)	तरतूद Outlay (5)	खर्च Expendiure (6)	तरतूद Outlay (7)	खर्च Expendiure (8)	तरतूद Outlay (9)	खर्च Expendiure (10)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
										Special Category States
1.	अरुणाचल प्रदेश	4.21 (139)	2.31 (76)	9.51 (293)	3.74 (115)	7.15 (199)	7.32 (203)	8.57 (209)	7.79 (190)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	21.67 (26)	28.00 (34)	57.94 (61)	63.15 (66)	120.00 (104)	132.24 (115)	89.25 (69)	87.12 (67)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70 (23)	4.99 (20)	14.72 (55)	16.97 (64)	27.93 (96)	33.85 (116)	40.22 (127)	39.88 (126)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	12.74 (39)	13.00 (39)	33.92 (99)	26.82 (78)	75.00 (202)	61.24 (165)	60.99 (148)	59.28 (144)	Jammu and Kashmir
5.	मणिपूर	1.55 (25)	1.08 (18)	6.25 (89)	6.22 (88)	12.88 (155)	12.82 (154)	10.14 (107)	7.20 (76)	Manipur
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नागालँड	@	@	@	@	7.15 (180)	10.79 (271)	17.36 (382)	15.98 (352)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29 (32)	1.62 (23)	8.47 (88)	9.41 (98)	16.32 (132)	15.51 (126)	14.00 (100)	11.44 (82)	Tripura
एकूण (I)		48.16 (29)	51.00 (30)	130.81 (69)	126.31 (66)	266.43 (120)	273.77 (123)	240.53 (97)	228.69 (92)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
Non-Special Category States										
1.	आंध्र प्रदेश	114.14 (36)	107.00 (33)	219.19 (64)	180.64 (53)	305.00 (82)	344.78 (92)	221.03 (55)	235.62 (59)	Andhra Pradesh
2.	बिहार	68.67 (17)	102.00 (25)	194.22 (44)	176.87 (40)	337.04 (70)	331.74 (69)	216.50 (42)	217.37 (42)	Bihar
3.	गोवा	@	@	@	@	23.04 (349)	15.27 (231)	24.02 (321)	19.82 (265)	Goa
4.	गुजराथ	30.49 (18)	99.00 (58)	55.59 (29)	146.83 (77)	235.00 (108)	237.68 (110)	204.56 (85)	207.80 (86)	Gujrat
5.	हरियाणा	@	@	@	@	@	@	50.36 (56)	84.62 (94)	Haryana
6.	कर्नाटक	50.92 (25)	94.00 (47)	84.37 (38)	138.72 (62)	250.00 (102)	250.69 (102)	164.64 (62)	192.15 (72)	Karnataka
7.	केरळ	31.28 (22)	44.00 (31)	71.95 (45)	79.00 (50)	170.00 (96)	181.59 (102)	128.70 (66)	144.74 (74)	Kerla
8.	मध्यप्रदेश	83.68 (31)	94.00 (35)	230.19 (76)	145.50 (48)	300.00 (88)	288.35 (85)	171.17 (46)	166.82 (44)	Madhya Pradesh
9.	महाराष्ट्र	159.86 (48)	125.00 (37)	266.25 (72)	214.03 (58)	390.00 (94)	433.60 (105)	384.47 (84)	388.83 (85)	Maharashtra
10.	ओरिसा	21.23 (14)	85.00 (56)	99.97 (61)	89.36 (54)	160.00 (87)	224.06 (122)	128.69 (64)	122.75 (61)	Orissa
11.	पंजाब	44.62 (47)	163.00 (173)	162.68 (157)	151.43 (146)	231.39 (200)	254.23 (220)	131.58 (105)	121.85 (97)	Punjab
12.	राजस्थान	27.28 (16)	66.00 (40)	105.27 (56)	99.86 (53)	236.00 (112)	210.59 (100)	136.21 (59)	136.60 (59)	Rajasthan
13.	तामीलनाडू	90.20 (18)	85.00 (58)	173.06 (29)	186.19 (77)	290.88 (108)	342.33 (110)	236.53 (85)	265.99 (86)	Taminadu
14.	उत्तर प्रदेश	129.83 (20)	166.00 (25)	253.10 (36)	228.32 (32)	497.00 (65)	560.25 (73)	450.25 (55)	451.40 (55)	Uttar Pradesh
15.	पश्चिम बंगाल	76.45 (28)	154.00 (56)	153.66 (48)	155.84 (49)	250.00 (68)	300.49 (82)	179.17 (44)	161.47 (40)	West Bengal
एकूण (II)		928.65 (26)	1,384.00 (39)	2,069.50 (53)	1,992.59 (51)	3,675.35 (85)	3,975.75 (92)	2,828.24 (60)	2,917.83 (62)	Total (II)
एकूण (I+II)		976.81 (26)	1,435.00 (39)	2,200.31 (54)	2,118.90 (52)	3,941.78 (87)	4,249.52 (93)	3,068.77 (62)	3,146.52 (63)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1.	अंदमान निकोबार	3.83 (1094)	0.83 (237)	5.92 (1184)	3.62 (724)	9.79 (1360)	6.17 (857)	7.05 (766)	5.29 (575)	Andman & Nicobar
2.	चंदीगढ	@	@	@	@	@@	9.56 (655)	3.60 (180)	2.72 (136)	Chandigarh
3.	दादरा नगर हवेली	@	@	@	@	@@	0.25 (41)	1.29 (193)	0.71 (106)	Dadra & Nagar Haveli
4.	दमण व दीव	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79 (35)	5.85 (30)	16.97 (72)	11.42 (48)	81.75 (283)	93.09 (322)	75.25 (220)	63.88 (187)	Delhi
6.	लक्षद्विप	@ (25)	@ (47)	@ (38)	0.42 (62)	0.97 (102)	0.99 (102)	1.62 (62)	0.95 (72)	Lakshdweep
7.	पाँडिचेरी	0.73 (23)	0.50 (15)	4.76 (137)	3.66 (105)	6.93 (180)	6.01 (156)	6.50 (153)	5.26 (124)	Pondecherry
एकूण (III)		11.35 (48)	7.18 (30)	27.65 (95)	19.12 (66)	99.44 (278)	116.07 (324)	95.31 (225)	78.81 (186)	Total (III)
एकूण (I+II+III)		988.16 (26)	1,442.18 (38)	2,227.96 (54)	2,138.02 (52)	4,041.22 (88)	4,365.59 (95)	3,164.08 (63)	3,225.33 (64)	Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1953	1953	1958	1958	1963	1963	1967	1967	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74)		पाचवी योजना Fifth Plan (1974-79)		वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80)		सहावी योजना Sixth Plan (1980-85)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (11)	खर्च Expendiure (12)	तरतूद Outlay (13)	खर्च Expendiure (14)	तरतूद Outlay (15)	खर्च Expendiure (16)	तरतूद Outlay (17)	खर्च Expendiure (18)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category States										
1.	अरुणाचल प्रदेश	17.99 (383)	21.12 (449)	63.30 (1,161)	64.83 (1,190)	23.41 (391)	21.78 (364)	212.00 (3,169)	223.01 (3,333)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	223.75 (153)	198.41 (136)	473.84 (279)	428.63 (252)	155.00 (83)	159.73 (86)	1,115.00 (533)	1,279.79 (612)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40 (293)	113.43 (328)	238.95 (621)	235.10 (611)	73.00 (178)	79.45 (193)	560.00 (1,258)	668.83 (502)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	158.40 (343)	162.22 (351)	362.64 (685)	376.05 (170)	118.00 (207)	123.55 (216)	900.00 (1,440)	919.37 (1,471)	Jammu and Kashmir
5.	मणिपूर	30.25 (283)	31.15 (291)	92.86 (747)	98.90 (796)	31.00 (229)	32.53 (241)	240.00 (1,604)	243.32 (1,626)	Manipur
6.	मेघालय	30.00 (376)	36.24 (359)	89.53 (770)	99.07 (852)	33.00 (261)	30.70 (242)	235.00 (1,162)	259.96 (1,838)	Meghalaya
7.	मिझोराम	--	9.30 (282)	46.59 (1,195)	48.73 (1,249)	17.72 (397)	16.11 (361)	130.00 (2,421)	150.09 (2,795)	Mizoram
8.	नागालँड	40.00 (769)	38.52 (741)	83.63 (1,360)	96.25 (1,565)	26.05 (371)	27.68 (394)	210.00 (2,488)	229.79 (2,723)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@ --	@ --	39.64 (1,573)	40.10 (1,591)	17.88 (619)	17.79 (616)	122.00 (3,567)	147.80 (4,322)	Sikkim
10.	त्रिपुरा	34.66 (222)	34.66 (222)	69.68 (395)	75.96 (430)	28.00 (145)	29.56 (154)	245.00 (1,131)	292.71 (1,351)	Tripura
	एकूण (I)	644.45 (231)	645.05 (231)	1,560.66 (486)	1,563.62 (487)	523.06 (149)	538.88 (154)	3,969.00 (1,016)	4,414.67 (1,130)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										
Non-Special Category State										
1	आंध्र प्रदेश	420.50 (97)	425.51 (98)	1,333.58 (277)	1,469.18 (305)	421.50 (82)	450.32 (88)	3,100.00 (557)	3,221.29 (578)	Andhra Pradesh
2	बिहार	531.28 (94)	479.21 (85)	1,296.06 (207)	1,187.17 (190)	356.85 (53)	320.78 (48)	3,225.00 (442)	2,948.71 (404)	Bihar
3	गोवा	39.50 (459)	41.93 (488)	85.00 (855)	87.38 (879)	30.00 (305)	28.57 (290)	192.00 (1,687)	224.42 (1,972)	Goa
4	गुजरात	455.00 (170)	545.02 (204)	1,185.76 (392)	1,379.35 (458)	392.00 (121)	456.17 (140)	3,680.00 (1,034)	3,880.45 (1,091)	Gujrat
5	हरियाणा	225.00 (224)	358.26 (357)	601.34 (527)	677.18 (593)	227.00 (184)	202.96 (165)	1,800.00 (1,318)	1,569.47 (1,149)	Hariyana
6	कर्नाटक	350.00 (119)	374.14 (128)	997.67 (304)	1,079.83 (329)	299.00 (85)	317.60 (90)	2,265.00 (583)	2,665.47 (686)	Karnataka
7	केरळ	258.40 (121)	333.35 (156)	568.96 (242)	667.71 (284)	170.00 (69)	223.87 (90)	1,550.00 (588)	1,645.39 (624)	Kerala
8	मध्य प्रदेश	383.00 (92)	475.51 (114)	1,379.71 (294)	1,437.39 (307)	455.00 (91)	514.83 (103)	3,800.00 (697)	3,864.74 (709)	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	898.12 (178)	1,004.51 (199)	2,347.61 (415)	2,659.11 (471)	762.50 (126)	813.36 (135)	6,175.00 (942)	6,520.68 (994)	Maharashtra
10	ओरिसा	222.60 (101)	249.34 (114)	585.02 (241)	638.00 (263)	191.00 (75)	195.01 (76)	1,500.00 (549)	1,562.20 (572)	Orissa
11	पंजाब	293.56 (217)	428.47 (316)	1,013.49 (675)	940.15 (626)	260.00 (162)	269.27 (168)	1,957.00 (1117)	1,891.50 (1080)	Punjab
12	राजस्थान	302.00 (117)	308.81 (120)	709.24 (241)	867.94 (295)	275.00 (85)	290.19 (90)	2,025.00 (559)	2,134.64 (589)	Rajasthan
13	तामिळनाडू	519.36 (126)	551.69 (134)	1,122.32 (248)	1,149.62 (254)	307.00 (65)	370.07 (78)	3,150.00 (630)	3,583.50 (717)	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	965.00 (109)	1,162.58 (132)	2,445.86 (249)	2,909.48 (296)	690.00 (65)	825.52 (78)	5,850.00 (505)	6,519.02 (563)	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	322.50 (73)	363.55 (82)	1,246.83 (253)	1,253.23 (255)	450.00 (86)	383.21 (73)	3,500.00 (616)	2,433.27 (428)	West Bengal
एकूण (II)		6,185.82 (120)	7,101.88 (138)	16,918.45 (295)	18,402.72 (320)	5,286.85 (86)	5,661.73 (92)	43,769.00 (657)	44,664.75 (671)	Total (II)
एकूण (I+II)		6,830.27 (126)	7,746.93 (143)	18,479.11 (305)	19,966.34 (329)	5,809.91 (90)	6,200.61 (96)	47,738.00 (675)	49,079.42 (694)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	14.00 (1,273)	14.70 (1,336)	33.72 (2,278)	28.40 (1,919)	16.03 (921)	7.17 (412)	96.60 (4,644)	99.30 (4,803)	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	7.75 (298)	17.37 (668)	39.76 (1,190)	37.30 (1,117)	14.00 (351)	12.30 (308)	100.75 (1,995)	111.72 (2,212)	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	2.30 (329)	2.33 (333)	9.41 (1,094)	8.87 (1,031)	3.31 (345)	3.35 (349)	23.09 (2,099)	30.02 (2,729)	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	Daman and Div
5	दिल्ली	162.65 (400)	155.10 (381)	316.01 (630)	341.06 (680)	108.00 (189)	87.99 (154)	800.00 (1,183)	1042.09 (1,542)	Delhi
6	लक्षव्दीप	2.00 (667)	1.90 (633)	6.23 (1,731)	5.14 (1,428)	3.00 (750)	1.73 (432)	20.35 (4,845)	28.25 (6,726)	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	12.50 (266)	14.37 (306)	34.04 (635)	34.56 (645)	11.57 (200)	10.85 (187)	71.54 (1,128)	98.96 (1,561)	Pondicherry
एकूण (III)		201.20 (402)	205.77 (411)	439.17 (714)	455.33 (740)	155.91 (220)	123.39 (175)	1,112.33 (1,347)	1,410.34 (1,708)	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		7,031.47 (128)	7,952.70 (145)	18,918.28 (309)	20,421.67 (333)	5,965.82 (91)	6,324.00 (97)	48,850.33 (683)	50,489.76 (706)	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1971	1971	1976	1976	1979	1979	1983	1983	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plans (1990-92)		आठवी योजना Eighth Plan (1992-97)		नववी योजना Ninth Plan (1997-2002)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (19)	खर्च Expendiure (20)	तरतूद Outlay (21)	खर्च Expendiure (22)	तरतूद Outlay (23)	खर्च Expendiure (24)	तरतूद Outlay (25)	खर्च Expendiure (26)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										
										Special Category State
1	अरुणाचल प्रदेश	400.00 (5355)	569.95 (7630)	230.00 (2638)	206.87 (2372)	1115.00 (12313)	N.A.	3569.89 33363	2592.63 24230	Arunachal Pradesh
2	आसाम	2100.00 (919)	2489.61 (1090)	800.00 (354)	695.50 (308)	4662.00 (1934)	N.A.	8983.93 3437	7211.44 2759	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1050.00 (2194)	1326.27 (2772)	405.00 (778)	407.40 (783)	2502.00 (4544)	N.A.	5700.00 9577	7922.00 13310	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	1400.00 (2045)	2006.23 (2930)	720.00 (926)	649.02 (835)#	4000.00 (4809)	N.A.	N.A. 8014.47	7850.17	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	430.00 (2608)	501.22 (3040)	195.00 (1053)	184.50 (997)	979.00 (4934)	N.A.	2446.69 11460	1787.01 8370	Manipur
6	मेघालय	440.00 (2794)	539.04 (3422)	205.00 (1147)	187.20 (1047)	1069.00 (5371)	N.A.	2500.62 11178	1827.15 8168	Meghalaya
7	मिझोराम	260.00 (4180)	363.92 (5851)	152.00 # *(2181)	151.67 (2176)	763.00 (9934)	N.A.	1618.51 18754	1758.77 20380	Mizoram
8	नागालँड	400.00 (4065)	467.83 (4754)	168.00 (1375)	159.82 (1308)	844.00 (6284)	N.A.	2006.43 10863	1513.64 8195	Nagaland
9	सिक्कीम	230.00 (5838)	282.40 (7168)	95.00 (2311)	97.38 (2369)	550.00 (12168)	N.A.	1600.00 31128	1126.28 21912	Sikkim
10	त्रिपुरा	440.00 (1850)	700.17 (2944)	225.00 (840)	228.71 (823)	1130.00 (3797)	N.A.	2577.39 8095	2291.47 7197	Tripura
एकूण (I)		7150.00 (1670)	9246.64 (2159)	3195.00 (707)	2968.07 (657)	17614.00 (3647)	N.A.	31003.46 (5770)	35880.56 (6677)	Sub-Total (I)

109

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	5200.00 (868)	6043.62 (1008)	1400.00 (289)	1674.53 (250)	10500.00 (1489)	N.A.	25150.00 3334	28279.37 3749	Andhra Pradesh
2	बिहार	5100.00 (642)	6033.17 (760)	2241.00 (257)	1031.56 (119)	13000.00 (1399)	N.A.	16680.00 2092	11093.98 1392	Bihar
3	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00 860	Jharkhand
4	गोवा	334.00 (2872)	438.61 (3771)	170.00 (1444)	158.87 (1350)	761.00 (6098)	N.A.	1500.00 11390	1476.88 11214	Goa
5	गुजरात	6000.00 (1563)	5439.18 (1417)	1750.00 (421)	2021.89 (486)	11500.00 (2622)	N.A.	28000.00 5708	25800.95 5259	Gujrat
6	हरियाणा	2900.00 (1911)	2583.92 (1673)	760.00 (458)	681.81 (411)	5700.00 (3219)	N.A.	9310.00 4568	8035.41 3942	Haryana
7	कर्नाटक	3500.00 (830)	3937.50 (934)	1505.00 (333)	1597.25 (353)	12300.00 (2597)	N.A.	23400.00 4524	31125.58 6017	Karnataka
8	केरळ	2100.00 (741)	2299.22 (812)	802.00 (274)	672.53 (230)	5460.00 (1791)	N.A.	16100.00 5106	13922.48 4416	Kerala
9	मध्य प्रदेश	7000.00 (1178)	6574.28 (1107)	2401.00 (360)	1817.58 (273)	11100.00 (1568)	N.A.	20075.00 3422	17425.08 2970	Madhya Pradesh
10	छत्तीसगड	—	—	—	—	—	—	NA	1312.00 15399	Chattisgarh
11	महाराष्ट्र	10500.00 (1480)	10826.25 (1526)	2495.00 (314)	2968.70 (374)	18520.00 (2198)	N.A.	36700.00 3888	46964.10 4976	Maharashtra
12	ओरिसा	2700.00 (919)	3162.20 (1076)	1400.00 (439)	1029.74 (323)	10000.00 (2971)	N.A.	15000.00 4149	11964.82 3310	Orissa
13	पंजाब	3285.00 (1746)	3547.17 (1885)	1000.00 (491)	1068.14 (524)	6570.00 (3084)	N.A.	11500.00 4847	10666.01 4496	Punjab
14	राजस्थान	3000.00 (746)	3106.18 (772)	1166.00 (263)	1184.44 (267)	11500.00 (2434)	N.A.	22525.83 4136	19838.38 3642	Rajasthan
15	तामिळनाडू	5750.00 (1077)	6236.24 (1168)	1600.00 (285)	1651.36 (295)	10200.00 (1767)	N.A.	25000.00 4058	24916.71 4045	Tamilnadu
16	उत्तर प्रदेश	10447.00 (832)	11268.94 (897)	3700.00 (264)	3513.00 (251)	21000.00 (1423)	N.A.	46340.00 2740	29417.39 1739	Uttar Pradesh
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1813.11 2191	Uttaranchal
18	पश्चिम बंगाल	4125.00 (672)	4463.76 (727)	1482.00 (216)	907.26 (132)	9760.00 (1354)	N.A.	16900.00 2143	21551.80 2733	West Bengal
एकूण (II)		71941.00 (994)	75960.24 (1049)	23872.00 (300)	21979.19 (276)	157871.00 (1882)	N.A.	314180.83 3410	307854.05 3341	Total (II)
एकूण (I+II)		79091.00 (1032)	85206.88 (1111)	27067.00 (322)	24947.26 (297)	175485.00 (1978)	N.A.	345184.29 3540	343734.61 3525	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	285 (11400)	233.24 (9330)	154.00 (5422)	148.82 (5240)	685.00 (21677)	N.A.	1535.00 43983	1751.90 50198	Andaman and Nicobar
2	चंदिगड	203.1 (3265)	212.34 (3414)	64.36 (987)	62.17 (953)	400.00 (5376)	N.A.	685.00 8040	709.95 8333	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	46.29 (3826)	45.3 (3744)	21.00 (1500)	19.17 (1369)	80.00 (5263)	N.A.	205.00 10149	220.90 10936	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	26 (2857)	39.53 (4344)	15.68 (1537)	14.98 (1469)	65.00 (5963)	N.A.	165.00 11379	177.06 12211	Daman and Div
5	दिल्ली	2000 (2520)	2631.48 (3316)	915.00 (960)	819.15 (859)	4500.00 (4250)	N.A.	15541.00 11817	13260.18 10083	Delhi
6	लक्षव्दीप	43.9 (9977)	67.57 (15357)	22.46 (4419)	19.28 (3708)	120.00 (21429)	N.A.	270.00 45000	345.50 57583	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	170 (2457)	232.56 (3361)	84.80 (1043)	81.79 (1006)	400.00 (4630)	N.A.	1300.00 13528	1449.28 15081	Pondicherry
एकूण (III)		2774.29 (2844)	3462.02 (3549)	1277.30 (1104)	1165.36 (1007)	6250.00 (4872)	N.A.	19701.00 12532	17914.77 11396	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		81865.29 (1054)	88668.9 (1142)	80368.30 (331)	86372.24 (307)	33317.00 (2019)	N.A.	364885.29 3682	361649.38 3650	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1987	1987	1991	1991	1994		1999	1999	Population Estimates used (year).

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	दहावी योजना Tenth Plan (2002-07)	अकरावी योजना Eleventh Plan (2007-12)	वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)		बारावी योजना Twelfth Plan (2012-17)		वार्षिक योजना Annual Plan (2012-13)		State / Union Territories (2)			
			तरतूद Outlay (27)	खर्च Expendiure (28)	तरतूद Outlay (29)	खर्च Expendiure (30)	तरतूद Outlay (31)	खर्च Expendiure (32)		तरतूद Outlay (33)	खर्च Expendiure (34)	तरतूद Outlay (35)
केंद्रशासित प्रदेश (1)	राज्य/ (2)											
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:											Special Category State:	
1	अरुणाचल प्रदेश	4150.00	3460.00	10336.00	N.A.	3200.00	2943.00	21126.00	N.A.	3535.00	3535.00	Arunachal Pradesh
2	आसाम	12503.00	9302.00	24578.00	N.A.	9000.00	6409.00	55480.00	N.A.	10500.00	7390.00	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	7975.00	8526.00	13799.00	N.A.	3300.00	3482.00	22800.00	N.A.	3700.00	3772.00	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	16321.00	14217.00	26635.00	N.A.	6600.00	6357.00	44055.00	N.A.	7300.00	7300.00	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	4073.00	2712.00	8495.00	N.A.	3210.00	2173.00	20848.00	N.A.	3500.00	3392.00	Manipur
6	मेघालय	3516.00	2924.00	8406.00	N.A.	2727.00	2508.00	22000.00	N.A.	3939.00	2258.00	Meghalaya
7	मिझोराम	2970.00	2917.00	5208.00	N.A.	1700.00	1440.00	12160.00	N.A.	2100.00	1830.00	Mizoram
8	नागालँड	2843.00	2652.00	6359.00	N.A.	1810.00	1630.00	13000.00	N.A.	2300.00	1831.00	Nagaland
9	सिक्कीम	2296.00	2097.00	4834.00	N.A.	1400.00	1226.00	11325.00	N.A.	1877.00	1479.00	Sikkim
10	त्रिपुरा	3729.00	3383.00	7471.00	N.A.	1950.00	1796.00	14340.00	N.A.	2250.00	2151.00	Tripura
एकूण (I)		60376.00	52190.00	109762.00	N.A.	34897.00	29964.00	237134.00	N.A.	41001.00	34938.00	Sub-Total (I)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:											Non-Special Category State:	
1	आंध्र प्रदेश	69512.00	62177.00	158021.00	N.A.	43000.00	39265.00	342842.00	N.A.	48935.00	40204.00	Andhra Pradesh
2	बिहार	23864.00	21045.00	76083.00	N.A.	24000.00	21019.00	228452.00	N.A.	28000.00	26351.00	Bihar
3	झारखंड	--	--	37646.00	N.A.	15323.00	10277.00	110240.00	N.A.	110240.00	11400.00	Jharkhand
4	गोवा	4344.00	3786.00	8881.00	N.A.	3320.00	2009.00	28599.00	N.A.	4700.00	2340.00	Goa
5	गुजरात	47482.00	45976.00	124806.00	N.A.	38000.00	34660.00	283623.00	N.A.	51000.00	48515.00	Gujrat
6	हरियाणा	12708.00	12980.00	48110.00	N.A.	20330.00	16052.00	204000.00	N.A.	26485.00	12521.00	Hariyana
7	कर्नाटक	60275.00	59659.00	134812.00	N.A.	38070.02	38450.00	255250.00	N.A.	42030.00	39764.00	Karnataka
8	केरळ	24887.00	19543.00	38752.00	N.A.	12010.00	10955.00	102000.00	N.A.	14010.00	12181.00	Kerala
9	मध्य प्रदेश	33725.00	34003.00	82559.00	N.A.	23000.00	22664.00	210153.00	N.A.	28000.00	28436.00	Madhya Pradesh
10	छत्तीसगड	--	--	47180.00	N.A.	16710.00	12484.00	131728.00	N.A.	23480.00	17649.00	Chattisgarh

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
11	महाराष्ट्र	58888.00	56100.00	140308.00	N.A.	42000.00	37708.00	275000.00	N.A.	45000.00	35867.00	Maharashtra
12	ओरिसा	15300.00	14099.00	44192.00	N.A.	15200.00	12753.00	124373.00	N.A.	17250.00	15511.00	Orissa
13	पंजाब	16645.00	14885.00	32705.00	N.A.	11520.00	7457.00	85359.00	N.A.	14000.00	14000.00	Punjab
14	राजस्थान	33067.00	33735.00	93320.00	N.A.	27500.00	25039.00	196992.00	N.A.	33500.00	32437.00	Rajasthan
15	तामिळनाडू	42351.00	42676.00	92626.00	N.A.	23535.00	23858.00	211250.00	N.A.	28000.00	28528.00	Tamilnadu
16	उत्तर प्रदेश	57140.00	54797.00	182803.00	N.A.	47000.00	45707.00	326953.00	N.A.	57800.00	49844.00	Uttar Pradesh
17	उत्तरांचल	--	--	20753.00	N.A.	7800.00	5166.00	46580.00	N.A.	8200.00	6089.00	Uttaranchal
18	पश्चिम बंगाल	29721.00	22396.00	57325.00	N.A.	22214.00	14075.00	171795.00	N.A.	25910.00	18994.00	West Bengal
	एकूण (II)	529909.00	497857.00	1420882.00	N.A.	430532.02	379598.00	3335189.00	N.A.	606540.00	440631.00	Total (II)
	एकूण (I+II)	590285.00	550047.00	1530644.00	N.A.	465429.02	409562.00	3572323.00	N.A.	647541.00	475569.00	Total (I+II)
	III. केंद्र शासित प्रदेश :											Union Territories :
1	अंदमान आणि निकोबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman and Div
5	दिल्ली	25026.00	22646.00	53481.00	N.A.	15133.00	13576.00	94276.00	N.A.	15862.00	13238.00	Delhi
6	लक्षव्दीप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
7	पाँडिचेरी	3688.00	3447.00	6763.00	N.A.	2750.00	1603.00	20559.00	N.A.	3000.00	1272.00	Pondicherry
	एकूण (III)	28714.00	26093.00	60244.00	N.A.	17883.00	15179.00	114835.00	N.A.	18862.00	14510.00	Total (III)
	सर्व एकूण (I+II+III)	618999.00	576140.00	1590888.00	N.A.	483312.02	424741.00	3687158.00	N.A.	666403.00	490079.00	Grand Total (I+II+III)

560

टीप:- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद / खर्च (रुपयांत) दर्शवितात. Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ तेव्हा राज्य / केंद्र शासित प्रदेश नव्हते.

@ Was not State / Union Territories then.

* आसाममध्ये समाविष्ट * Included under Assam.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट. ** Included in Goa.

@@ केंद्रशासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

राज्य / केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये कळविल्याप्रमाणे

As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

Per capita outlay/expenditure is not available from column No.27 to 36.

आधार - योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), नवी दिल्ली Source - Planning Commission (State PPlan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE -YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना / State Plan
(2012-13)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Proposed Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	344.08	136.89	Agriculture and allied Services
2	ग्राम विकास	812.28	18.06	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	4.37	4.37	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	572.72	477.85	Irrigation and flood control
5	उर्जा	0.00	0.00	Energy
6	उद्योग व खनिजे	26.07	7.87	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	41.00	32.38	Transport and Communication
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.00	0.00	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	10.00	0.00	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	3,852.21	1,532.98	Social and Community Services
11	सामान्य सेवा	170.00	107.60	General services
12	इतर कार्यक्रम	30.00	0.00	Other Programmes *
	एकूण	5,862.73	2,318.00	Grand Total

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programme

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनु- क्रमांक Serial No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Proposed Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	3320.02	1972.30	Agriculture and allied Services
2	ग्राम विकास	4502.07	2930.45	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	39.32	109.02	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	1710.27	1089.94	Irrigation and flood control
5	उर्जा	0.00	268.52	Energy
6	उद्योग व खनिजे	45.85	32.64	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	2250.00	448.22	Transport and Communication
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.09	0.05	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	0.85	0.00	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	11486.95	6478.40	Social and Community Services
11	सामान्य सेवा	161.00	101.62	General services
12	इतर कार्यक्रम	75.00	0.00	Other Programmes *
	एकूण	23591.42	13431.17	Grand Total

आधार :- वार्षिक योजना २०१२-१३ व २०१४-१५ भाग -२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

Source : Annual Plan 2012-13 & 2014-15 Part - II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था Companies at Work, Newly Registered and Liquidated

३१ मार्च वर्षाअखेर # Year ending 31st March #	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated	
	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in Crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1950-51 ..	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61 ..	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71 ..	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81 ..	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91 ..	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
2000-01 ..	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2005-06 ..	1,58,858	1,02,690.00	10,187	3,92,106.00	444	0.00
2006-07 ..	1,67,059	1,36,543.00	9,457	19,74,072.00	6,228	24,290.00
2010-11 ..	1,45,349	2,74,568.00	16,800	6,85,367.00	5,788	15,106.00
2011-12 ..	1,58,812	3,68,600.00	16,623	8,46,592.00	5,438	44,091.00
2012-13 ..	1,74,148	40,90,00.00*	15,957	22,72,132.00	1,130	8,643.00

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

- वर्ष २०१०-११ पासून सदर माहिती

१) मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्यांकरिता आहे.

२) स्तंभ क्र. ०६ व ७ मध्ये अशासकीय निर्धारित व बंद केलेल्या कंपन्यांचा समावेश आहे.

- From 2010-11 onwards the information is

1) of all companies Limited by Shares

2) for Col. no.6 & 7 is for non govt.companies which struck off.

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies
(2011-12)

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपनी Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपनी व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations		एकूण Total (7)	District (2)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	मुंबई	3,402	35,532	110	177	3,97,221	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	77	1,021	3	10	1111	Mumbai Suburban
3	ठाणे	301	6,184	11	16	6,512	Thane
4	रायगड	45	677	1	0	723	Raigad
5	रत्नागिरी	10	62	0	0	72	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	40	0	0	40	Sindhudurg
7	नाशिक	62	1,175	1	11	1,249	Nashik
8	धुळे	8	165	0	1	174	Dhule
9	नंदुरबार	3	34	0	0	37	Nandurbar
10	जळगाव	25	281	0	3	399	Jalgaon
11	अहमदनगर	21	339	0	0	360	Ahmednagar
12	पुणे	321	8,604	7	40	8,972	Pune
13	सातारा	9	287	0	1	297	Satara
14	सांगली	22	221	0	3	246	Sangli
15	सोलापूर	31	254	1	0	286	Solapur
16	कोल्हापूर	28	554	3	1	586	Kolhapur
17	औरंगाबाद	40	709	1	4	754	Aurangabad
18	जालना	3	107	0	0	110	Jalna
19	परभणी	5	41	0	0	46	Parbhani
20	हिंगोली	1	11	0	0	12	Hingoli
21	बीड	8	53	0	1	62	Beed
22	नांदेड	6	168	0	0	174	Nanded
23	उस्मानाबाद	7	40	0	0	47	Osmanabad
24	लातूर	11	181	0	0	192	Latur
25	बुलढाणा	1	51	0	0	52	Buldhana
26	अकोला	5	99	0	1	105	Akola
27	वाशिम	0	23	0	0	23	Washim
28	अमरावती	1	170	1	1	173	Amravati
29	यवतमाळ	3	76	0	0	79	Yavatmal
30	वर्धा	5	43	0	0	48	Wardha
31	नागपूर	145	2,541	8	2	2,696	Nagpur
32	भंडारा	1	34	0	0	35	Bhandara
33	गोंदिया	1	30	0	0	31	Gondiya
34	चंद्रपूर	6	115	0	0	121	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	11	0	0	11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10,615	1,43,419	492	648	1,55,175	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१ कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या

Number of Industries and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation

(2012-13)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	उद्योगाचे प्रकार (2)	कारखान्यांची संख्या Number of units (3)	मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned (4)	वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed (5)	Type of Industry (2)
1	खाणकाम	Nil	Nil	Nil	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थाचे उत्पादन (पेय पदार्थाचे उत्पादन सोडून)	Nil	Nil	Nil	Food Manufacturing industry (except Beverage industries)
3	कापडाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of Textiles
4	कापडाच्या वस्तूचे उत्पादन, पादत्राणे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of footwear and other wearing Apperales and made up textile goods
5	लाकूड व बुचाचे उत्पादन वस्तू (फर्निचर सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of wood and cork (except mfg. Of furniture)
6	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of furniture and fixtures
7	कागद, कागदांच्या वस्तू यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of paper and paper product
8	मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	Nil	Nil	Nil	Printing, pub. And allied industries
9	कातडी, कातड्याच्या वस्तूचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of leather and leather product
10	रबराचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of rubber products
11	रसायने, रासायनिक पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of products of petroliums and coal
13	अधातू व खनिज पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of non-metallic and mineral products
14	मूलभूत धातू उत्पादन				Basic metal industries
15	धातूच्या वस्तूचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of metal products (except machinery and transport equipments)
16	यंत्रसामुग्री उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of machinery (except electrical machinery)
17	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व सुटे भाग	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of electrical machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवहन सामुग्री उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of transport equipments
19	इतर उत्पादक कारखाने	Nil	Nil	Nil	Miscellaneous mfg. Industry
20	विद्युत वायु आणि बाष्प जलनिःसारण सेवा	Nil	Nil	Nil	Electricity gas, steam and sanitary services
21	हॉटेल उद्योग	Nil	Nil	Nil	Hotel industry
22	परिवहन उद्योग (अ) मार्ग परिवहन (ब) जल मार्ग परिवहन	Nil Nil	Nil Nil	Nil Nil	Transport industry (A) Road Transport (B) Water Transport
23	तंबाखुचे उद्योग	Nil	Nil	Nil	Tobacco industry
24	औद्योगिक वसाहती	Nil	Nil	Nil	Industrial estates
25	चलत चित्रपट	Nil	Nil	Nil	Motion picture
एकूण		Nil	Nil	Nil	Total

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans Received and Houses Constructed by the Housing Development Board

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	वर्ष Year (2)	कर्ज Loans			घरांची संख्या Number of Houses					
		महाराष्ट्र शासनाकडून (रुपये लाखात) From State Govt. (Rs. in Lakh) (3)	हुडकोकडून (रुपये लाखात) From HUDCO (Rs. in Lakh) (4)	एकूण (रुपये लाखात) Total (Rs. in Lakh) (5)	आर्थिक दुर्बल गट Economically Weaker Section (6)	अल्प उत्पन्न गट Lower Income Group (7)	मध्यम उत्पन्न गट Middle Income Group (8)	उच्च उत्पन्न गट Higher Income Group (9)	इतर Other (10)	एकूण Total (11)
1	1970-71	126.25	-	126.25	450	600	164	-	-	1,214
2	1980-81	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	-	-	10,637
3	1990-91	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	-	4,694
4	2000-01	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	-	4,075
5	2002-03	N.A.	N.A.	N.A.	93	1,796	1,235	516	-	3,640
6	2003-04	N.A.	N.A.	N.A.	1,580	5,569	1,025	655	-	8,829
7	2004-05	N.A.	N.A.	N.A.	997	2,860	883	1,254	-	5,994
8	2005-06	N.A.	N.A.	N.A.	288	90	2,678	128	-	3,184
9	2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	90	2,678	128	1,113	-	4,009
10	2007-08	N.A.	N.A.	N.A.	1,618	2,723	886	943	-	6,710
11	2008-09	NIL	NIL	NIL	946	930	1,070	500	1,673	5,119
12	2009-10	NIL	NIL	NIL	2,679	4,225	657	702	6,258	14,521
13	2010-11	NIL	NIL	NIL	893	4,843	340	447	4,361	10,884
14	2011-12	NIL	NIL	NIL	2,561	3,115	422	615	1,445	8,158
15	2012-13#	NIL	NIL	NIL	2,449	2,443	672	663	105	6,332

टिप / Note : N.A. उपलब्ध नाही / Not available # - प्रस्तावित बांधकाम / Proposed construction
२०१२-१३ च्या रकाना क्रमांक (६) ते (११) मधील माहितीची जिल्हावार विभाग ॐ मुद्रीलप्रमाणे आहे...
Districtwise break up of data column No.6 to 11 of 2012-13 is as following...

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

अनु क्रमांक	जिल्हा	मंडळ	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल गट /EWS		अल्प उत्पन्न गट /LIG		मध्यम उत्पन्न गट /MIG		उच्च उत्पन्न गट /HIG		एकूण /Total		इतर	एकूण	Board	District		
			घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots	घरे Houses	भूखंड Plots					घरे Houses	भूखंड Plots
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)	
1	मुंबई	मुंबई मंडळ	1,445	0	1,012	0	416	0	145	0	3,018	0	3,018	41	3,059	Mumbai Board	Mumbai Mumbai Suburban	
2	मुंबई उपनगर																	
3	ठाणे	कोकण मंडळ	980	0	1,019	0	0	0	0	31	1,999	31	2,030	0	2,030	Konkan Board	Thane Raigad Ratnagiri	
4	रायगड																	
5	रत्नागिरी																	
6	सिंधुदुर्ग	नाशिक मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक																	
8	धुळे	नाशिक मंडळ	0	0	31	96	12	3	40	0	83	99	182	23	205	Nashik Board	Nashik Dhule Nandurbar	
9	नंदुरबार																	
10	जळगाव																	
11	अहमदनगर	पुणे मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
12	पुणे																	
13	सातारा	पुणे मंडळ	0	0	29	0	18	32	14	0	61	32	93	0	93	Pune Board	Pune Satara Sangli Solapur	
14	सांगली																	
15	सोलापूर																	
16	कोल्हापूर																	
17	औरंगाबाद	औरंगाबाद मंडळ	0	0	175	118	12	26	0	3	187	147	334	0	334	Aurangabad Board	Aurangabad Jalna Parbhani Hingoli Beed Nanded Osmanabad	
18	जालना																	
19	परभणी																	
20	हिंगोली																	
21	बीड																	
22	नांदेड																	
23	उस्मानाबाद																	
24	लातूर																	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(3)	(2)
25	बुलढाणा	अमरावती मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Amravati Board	Buldhana
26	अकोला		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Akola
27	वाशिम		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Washim
28	अमरावती		24	0	30	0	96	18	26	19	176	37	213	21	234		Amravati
29	यवतमाळ		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Yavatmal
30	वर्धा	नागपूर मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nagpur Board	Wardha
31	नागपूर		0	0	147	143	118	23	438	0	703	166	869	20	889		Nagpur
32	भंडारा		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Bhandara
33	गोंदिया		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Gondiya
34	चंद्रपूर		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli		
महाराष्ट्र राज्य			2,449	0	2,443	357	672	102	663	53	6,227	512	6,739	105	6,844	Maharashtra State	

आधार - महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई

Source —Maharashtra Housing and Area Development Authority, Mumbai

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of Maharashtra Agro-Industrial Development Corporation

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	2012-13	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	रासायनिक खतांचे वाटप									Distribution of Fertilizers:
	(i) व्यापार	मे. टन	65,838	3,07,962	3,64,374	5,06,188	4,44,353	4,47,269	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पादन	मे. टन	1,18,726	2,15,266	3,32,665	--	--	1,96,186	MT	(ii) Manufacturing
	(अ) एनपीके	मे. टन	--	--	2,46,771	2,27,093	2,03,719	1,96,610	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे. टन	2,624	5	264	--	--	26,966	MT	(B) SMP
	(iii) जिप्सम	मे. टन	--	--	--	85,652	25,779	6,888	MT	(iii) Gypsum
	(iv) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे	--	2,97,577	85,630	--	8,890	67,475	PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	िदिकनाशके									Pesticides:
	(अ) व्यापार	मे. टन	3,069	4,286	1,148	770	390	1,008	MT	(A) Trading
		लिटर	--	--	--	8,22,519	--	10,68,841	Litre	
	(ब) उत्पादन	लिटर	1,96,464	6,89,570	16,32,930	--	15,45,133	700	Liter	(B) Manufacturing
		मे. टन	--	--	--	--	--	163	MT	
3	पशुखाद्य									Animal Feed:
	(अ) व्यापार	मे. टन	--	--	193	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे. टन	47,190	32,645	21,103	10,178	7,571	5,142	MT	(B) Manufacturing
4	नोगा									Noga
	(अ) व्यापार	मे. टन	669	55	--	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे. टन	2,525	2,831	2,508	2,101	1,692	1,806	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे. टन	25,670	--	--	--	--	--	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या	--	56,182	35,880	--	--	--	Nos.	Seedling Plant (Trading)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे. टन	1,358	1,698	--	--	--	--	MT	Iron and Steel (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
8	ट्रॅक्टर विक्री									
(अ)	एचएमटी	संख्या	--	--	--	36	328	1	Nos.	Sale of Tractor : (A) HMT (Trading)
(ब)	रशियन	संख्या	--	--	--	4	1	--	Nos.	(B) Russian (Trading)
(क)	रुमानियन	संख्या	--	--	--	—	—	--	Nos.	(C) Rumanian (Trading)
(ड)	हिंदुस्तान	संख्या	--	--	--	3	43	--	Nos.	(D) Hindustan (Trading)
(इ)	फोर्ट	संख्या	1	--	--	—	—	--	Nos.	(E) Fort (Trading)
(एफ)	व्हिएसटी	संख्या	--	--	81	1	44	415	Nos.	(F) VST
(जी)	महिंद्रा	संख्या	--	--	7	--	--	110	Nos.	(G) Mahindra (Trading)
(एच)	किर्लोस्कर	संख्या	1	9	--	1,232	1,338	--	Nos.	(H) Kirloskar (Trading)
(आय)	इतर	संख्या	431	--	--	195	1,283	1,457	Nos.	(I) Other (Trading)
(जे)	टॅफे	संख्या	--	--	--	1	--	128	Nos.	(J) Tyafe
(के)	स्वराज	संख्या	--	--	--	27	--	21	Nos.	(K) Swaraj
9	ट्रॅक्टरच्या मुख्य भागाची विक्री	रु.हजारात	7.94	21.34	2,960	1,019	--	94.49	Rs.in	Sale of Spare parts of Tractor
									thousand	and Cambines
10	ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रक्कम	रु.हजारात	--	1.69	0.83	—	—	--	Rs.in	Amount received for Tractor
									thousand	Repairs

आधार - महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि. मुंबई

Source — The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१ महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करांमध्ये ग्रामपंचायतीच्या आकस्मित कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंडही आहेत.

३३.३ प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) पट्टी व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसुलामधील प्रमाणानुसार मिळणारे उत्पन्न टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. सुंपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांमध्ये एकत्रिकरण करुण व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रत्यासत्ता त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पध्दतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४ जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशिर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल, उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल इतर कर व जिल्हापरिषदांना आकारलेले कर व शुल्क यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान, सहेतुक अनुदान,

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS :

33.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxes and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources Government grants under other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the item shown.

33.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, block grants, etc. The expenditure is likewise shown

आस्थापना अनुदान योजना अनुदान गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. सामुहिक विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चामध्ये संकीर्ण विभाग या शिर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्ज व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५ सार्वजनिक निवडणूकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5 Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partwise votes polled etc. are given this section.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.1

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च
Area, Population, Membership and Income & Expenditure of Zilla Parishad
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	व्यापलेले क्षेत्र चौ.कि.मी. Area Covered Sq.km.	प्रक्षेपित लोकसंख्या Projected Population	सभासदांची संस्था Membership			एकूण उत्पन्न (रुपये लाखात) Total Income (Rs. In lakh)	एकूण खर्च (रुपये लाखात) Total Expenditure (Rs. In lakh)	Districts (2)
				नामनिर्देशित Nominated	निवडून आलेले Elected	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	98961	89550	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	68612	63593	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	58537	111431	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	42172	42583	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	108624	33589	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	41945	71222	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	664	356	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	69339	135271	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	108294	181625	Ahmednager
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	139995	215520	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	85669	151441	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	65889	63337	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	90333	156428	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	147972	80647	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	67245	60542	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	45041	70683	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	37802	38501	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	22470	27737	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	79749	124688	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	78383	73456	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	46400	80835	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	57207	99181	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	63278	111354	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	39968	38314	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	28634	27791	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	42565	109507	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	82625	75489	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	37699	33863	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	72339	117611	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	38417	61147	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	43078	71541	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	66620	104751	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	44932	37939	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2121456	2761524	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.2

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न / Income of Zilla Parishad by Major Heads
(2011-12)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	स्थानिक दर व कर Local Rates & Taxes	शुल्का- पासून उत्पन्न Income From Fees	अनुदाने / Grants					आरंभीची शिल्लक वगळून	Districts
				मालमत्तेवर आधारित Board of Property	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Medical Health	सहाय्यक अनुदाने Grant in aid	इतर साधने Other Sources	एकूण उत्पन्न Total Income Excluding Opening Balance	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	917	523	--	--	97521	--	--	98961	Thane
4	रायगड	8547	719	--	--	59346	--	--	68612	Raigad
5	रत्नागिरी	182	190	--	--	58164	--	--	58537	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	247	915	--	--	41011	--	--	42172	Sindhudurg
7	नाशिक	2403	1699	--	--	104522	--	--	108624	Nashik
8	धुळे	332	156	--	--	41458	--	--	41945	Dhule
9	नंदुरबार	113	313	--	--	239	--	--	664	Nandurbar
10	जळगाव	174	1599	--	--	67566	--	--	69339	Jalgaon
11	अहमदनगर	3363	1224	--	--	103707	--	--	108294	Ahmednager
12	पुणे	1478	1992	--	--	136525	--	--	139995	Pune
13	सातारा	1478	493	--	--	83697	--	--	85669	Satara
14	सांगली	570	829	--	--	64490	--	--	65889	Sangli
15	सोलापूर	433	2129	--	--	87771	--	--	90333	Solapur
16	कोल्हापूर	1059	539	--	--	146374	--	--	147972	Kolhapur
17	औरंगाबाद	968	489	--	--	65788	--	--	67245	Aurangabad
18	जालना	267	1059	--	--	43715	--	--	45041	Jalna
19	परभणी	223	334	--	--	37245	--	--	37802	Parbhani
20	हिंगोली	28	201	--	--	22241	--	--	22470	Hingoli
21	बीड	946	468	--	--	78334	--	--	79749	Beed
22	नांदेड	374	250	--	--	77759	--	--	78383	Nanded
23	उस्मानाबाद	22	648	--	--	45730	--	--	46400	Osmanabad
24	लातूर	268	5096	--	--	51843	--	--	57207	Latur
25	बुलढाणा	86	333	--	--	62859	--	--	63278	Buldhana
26	अकोला	918	501	--	--	38548	--	--	39968	Akola
27	वाशिम	268	460	--	--	27906	--	--	28634	Washim
28	अमरावती	36	596	--	--	41932	--	--	42565	Amravati
29	यवतमाळ	1341	5797	--	--	75487	--	--	82625	Yavatmal
30	वर्धा	223	191	--	--	37285	--	--	37699	Wardha
31	नागपूर	653	534	--	--	71151	--	--	72339	Nagpur
32	भंडारा	327	2825	--	--	35265	--	--	38417	Bhandara
33	गोंदिया	34	168	--	--	42875	--	--	43078	Godiya
34	चंद्रपूर	1153	1924	--	--	63543	--	--	66620	Chandrapur
35	गडचिरोली	60	991	--	--	43881	--	--	44932	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	29489	36187	--	--	2055779	--	--	2121456	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.3

जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च / Expenditure of Zilla Parishad by Major Heads
(2011-12)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आस्थापना Establish- ment	रस्ते Road	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Health services	पशुसंवर्धन Animal Husbandary	इतर खर्च Other Expendi- ture	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4969	1444	39784	6902	1166	35284	89550	Thane
4	रायगड	2426	2550	27192	3092	698	27635	63593	Raigad
5	रत्नागिरी	12946	868	69447	6901	1023	20247	111431	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2726	3534	21525	3088	484	11226	42583	Sindhudurg
7	नाशिक	483	8352	715	1849	589	21602	33589	Nashik
8	धुळे	4954	6688	25531	5139	925	27986	71222	Dhule
9	नंदुरबार	76	25	0	2	0	253	356	Nandurbar
10	जळगाव	6500	3805	42642	5418	1093	75813	135271	Jalgaon
11	अहमदनगर	5772	1923	44294	5995	1569	122072	181625	Ahmednager
12	पुणे	6265	8632	67932	6727	1166	124797	215520	Pune
13	सातारा	6594	5610	68136	9149	1811	60141	151441	Satara
14	सांगली	4595	1889	25373	3734	779	26966	63337	Sangli
15	सोलापूर	8305	2547	50374	4481	1252	89469	156428	Solapur
16	कोल्हापूर	7142	2425	38162	5110	1098	26710	80647	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2654	1259	35010	3417	770	17432	60542	Aurangabad
18	जालना	2604	792	18862	2889	402	45134	70683	Jalna
19	परभणी	4421	826	20696	2236	518	9803	38501	Parbhani
20	हिंगोली	2415	267	16089	1362	452	7152	27737	Hingoli
21	बीड	5341	1625	37648	3779	1006	75288	124688	Beed
22	नांदेड	10910	0	40638	7213	1019	13677	73456	Nanded
23	उस्मानाबाद	4276	1429	26613	2786	835	44897	80835	Osmanabad
24	लातूर	4522	2011	32087	3237	778	56545	99181	Latur
25	बुलढाणा	5354	1141	35670	3387	603	65199	111354	Buldhana
26	अकोला	2509	898	20155	2330	535	11887	38314	Akola
27	वाशिम	1574	1598	14170	1884	305	8260	27791	Washim
28	अमरावती	11045	1973	54067	8382	1380	32660	109507	Amravati
29	यवतमाळ	740	1247	1	3623	161	69717	75489	Yavatmal
30	वर्धा	3249	1002	12454	1938	524	14696	33863	Wardha
31	नागपूर	11439	803	25969	3513	679	75209	117611	Nagpur
32	भंडारा	1752	240	18914	2366	333	37542	61147	Bhandara
33	गोंदिया	853	900	21437	3045	736	44570	71541	Godiya
34	चंद्रपूर	2702	2841	51808	8679	1837	36884	104751	Chandrapur
35	गडचिरोली	2683	646	17133	4654	744	12079	37939	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	154799	71789	1020530	138308	27267	1348831	2761524	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या

Number of Gram Panchayats and Panchayat Samitties by District

(2011-12)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. / Sr. No.	जिल्हा / District	पंचायत समिती / Panchayat Samitties			ग्रामपंचायत सरपंच संख्या / Number of Sarpanch			ग्रामपंचायत पंच संख्या / Number of Panch			एकूण उत्पन्न / Total income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च / Total Exp. (Rs. in lakh)	District	
		संख्या / Number	सदस्यत्व / Membership	स्त्री / Women	अ.जा. / S.C.	अ.ज. / S.T.	एकूण (सर्व साधारण धरून) / Total	स्त्री / Women	अ.जा. / S.C.	अ.ज. / S.T.				एकूण (सर्व साधारण धरून) / Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	13583	12065	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17053	17830	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	9271	9294	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6601	6058	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8612	8351	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6705	6871	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3414	4470	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6844	6357	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10010	8673	Ahmednager
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	24861	23592	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10680	9900	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5715	4998	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	9763	9524	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	15030	14292	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3916	3552	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5913	5726	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3932	3963	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4776	4381	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2179	1969	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1967	1876	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5044	4891	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5336	5182	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6009	9093	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2317	1944	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2432	2466	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3138	3199	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4506	4428	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6382	3673	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7764	7024	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4061	3818	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3354	3180	Godiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4020	4118	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2267	1880	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	227456	216638	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या

Number of Electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha
(2009)

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (२)	लोकसभा Lok Sabha (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (4)	District (2)
1	मुंबई	3105710	2687761	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	7206080	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	6703976	Thane
4	रायगड	1359830	1646911	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	1118630	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	593924	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	3782214	Nashik
8	धुळे	1575225	1419243	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	965860	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	2840170	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	2920208	Ahmednager
12	पुणे	6635765	6457925	Pune
13	सातारा	1546146	2145250	Satara
14	सांगली	1490571	2276948	Sangli
15	सोलापूर	3152580	2967824	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2407632	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	2201029	Aurangabad
18	जालना	1426255	1230019	Jalna
19	परभणी	1610088	1162899	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	736894	Hingoli
21	बीड	1637239	1698745	Beed
22	नांदेड	1439015	2151682	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	1129289	Osmanabad
24	लातूर	1509987	1587034	Latur
25	बुलढाणा	1382736	1671689	Buldhana
26	अकोला	1480606	1276091	Akola
27	वाशिम	--	778702	Washim
28	अमरावती	1423855	2004140	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	1813467	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	941598	Wardha
31	नागपूर	3241820	3543186	Nagpur
32	भंडारा	1450477	836187	Bhandara
33	गोंदिया	--	870272	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	1560343	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	634490	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	75968312	Maharashtra State

आधार – मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source – Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.6

लोकसभेची व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by District (2009)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha	विधानसभा Vidhan Sabha	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	2	10	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4	26	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	24	Thane
4	रायगड	1	7	Raigad
5	रत्नागिरी	1	5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	3	Sindhudurg
7	नाशिक	2	15	Nashik
8	धुळे	1	5	Dhule
9	नंदुरबार	1	4	Nandurbar
10	जळगाव	2	11	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	12	Ahmednager
12	पुणे	4	21	Pune
13	सातारा	1	8	Satara
14	सांगली	1	9	Sangli
15	सोलापूर	2	11	Solapur
16	कोल्हापूर	2	9	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	9	Aurangabad
18	जालना	1	5	Jalna
19	परभणी	1	4	Parbhani
20	हिंगोली	1	3	Hingoli
21	बीड	1	6	Beed
22	नांदेड	1	9	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	4	Osmanabad
24	लातूर	1	6	Latur
25	बुलढाणा	1	7	Buldhana
26	अकोला	1	5	Akola
27	वाशिम	--	3	Washim
28	अमरावती	1	8	Amravati
29	यवतमाळ	1	7	Yavatmal
30	वर्धा	1	4	Wardha
31	नागपूर	2	12	Nagpur
32	भंडारा	1	3	Bhandara
33	गोंदिया		4	Godiya
34	चंद्रपूर	1	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	48	288	Maharashtra State

आधार.-मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.- Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.7

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी /

तक्ता क्रमांक /

विधानसभा २००९ च्या निवडणूकीत झालेले मतदान, मतांचे शकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा /

पक्ष /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी Nationalist Congress Party (NCP)			भारतीय जनता पक्ष Bhartiya Janta Party (BJP)		
			एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1	-
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2	

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 2009 Votes Polled, percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना Maharashtra Navnirman sena			बहुजन विकास आघाडी Bahujan Vikas Aaghadi			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	
259	22.03	-	266	22.64	2	-	-	-	Mumbai
629	18.56	4	818	24.14	4	1	0.02	-	Mumbai Suburban
694	20.86	5	482	14.47	2	208	6.24	2	Thane
167	14.92	1	28	2.53	-	-	-	-	Raigad
264	35.98	3	41	5.59	-	-	-	-	Ratnagiri
93	23.15	-	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
558	24.84	4	239	10.63	3	-	-	-	Nashik
118	14.92	1	1	0.09	-	-	-	-	Dhule
45	6.95	-	-	-	-	-	-	-	Nandurbar
389	22.75	2	42	2.48	-	-	-	-	Jalgaon
424	21.33	3	24	1.19	-	-	-	-	Ahmednager
618	17.56	3	329	9.34	1	-	-	-	Pune
181	13.00	-	6	0.42	-	-	-	-	Satara
68	4.32	-	8	0.53	-	-	-	-	Sangli
140	7.59	-	7	0.38	-	-	-	-	Solapur
292	16.42	3	3	0.14	-	-	-	-	Kolhapur
246	17.93	2	95	6.93	1	-	-	-	Aurangabad
191	23.37	1	45	5.47	-	-	-	-	Jalna
186	24.19	2	2	0.24	-	-	-	-	Parbhani
138	27.26	-	7	1.45	-	-	-	-	Hingoli
33	2.84	-	6	0.54	-	-	-	-	Beed
216	15.50	-	7	0.51	-	-	-	-	Nanded
249	33.90	2	15	2.05	-	-	-	-	Osmanabad
90	8.51	-	14	1.30	-	-	-	-	Latur
216	19.38	2	27	2.38	-	-	-	-	Buldhana
72	10.40	1	10	1.39	-	-	-	-	Akola
32	6.84	-	5	1.09	-	-	-	-	Washim
130	10.48	1	17	1.41	-	-	-	-	Amravati
196	16.92	1	13	1.10	-	-	-	-	Yavatmal
73	11.87	1	4	0.62	-	-	-	-	Wardha
121	6.09	1	12	0.60	-	-	-	-	Nagpur
104	17.96	1	-	-	-	-	-	-	Bhandara
66	10.82	-	-	-	-	-	-	-	Godiya
56	5.67	-	13	1.31	-	-	-	-	Chandrapur
17	3.96	-	1	0.27	-	-	-	-	Gadchiroli
7369	16.26	44	2586	5.71	13	208	0.46	2	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant Workers Party (PWP)			भारतीय बहुजन महासंघ Bhartia Bahujan Mahasandh (BBM)			जन सुराज्य शक्ती Jan Surajya Shakti		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties									
समाजवादी पार्टी Samajwadi Party (SP)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
24	2.01	-	-	-	-	18	1.53	-	Mumbai
81	2.39	1	3	0.08	-	38	1.11	-	Mumbai Suburban
76	2.28	2	86	2.57	1	45	1.35	-	Thane
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Raigad
-	-	-	-	-	-	16	2.12	-	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	5	1.25	-	Sindhudurg
10	0.45	-	99	4.43	-	23	1.03	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	34	4.27	-	Dhule
76	11.73	1	8	1.28	-	7	1.14	-	Nandurbar
-	-	-	-	-	-	35	2.04	-	Jalgaon
-	-	-	7	0.38	-	13	0.68	-	Ahmednager
2	0.06	-	3	0.09	-	60	1.70	-	Pune
-	-	-	-	-	-	12	0.84	-	Satara
-	-	-	-	-	-	14	0.92	-	Sangli
25	1.38	-	35	1.87	-	29	1.55	-	Solapur
-	-	-	4	0.22	-	19	1.08	-	Kolhapur
5	0.34	-	-	-	-	22	1.64	-	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	22	2.67	-	Jalna
-	-	-	2	0.27	-	25	3.19	-	Parbhani
32	6.40	-	4	0.70	-	32	6.35	-	Hingoli
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Beed
-	-	-	13	0.90	-	40	2.90	-	Nanded
-	-	-	-	-	-	9	1.17	-	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	39	3.70	-	Latur
-	0.03	-	-	-	-	10	0.92	-	Buldhana
3	0.40	-	-	-	-	6	0.93	-	Akola
-	-	-	-	-	-	6	1.28	-	Washim
-	-	-	-	-	-	72	5.82	-	Amravati
-	0.01	-	3	0.27	-	59	5.09	-	Yavatmal
-	-	-	2	0.29	-	43	7.00	-	Wardha
3	0.14	-	1	0.07	-	98	4.97	-	Nagpur
-	-	-	-	-	-	45	7.73	-	Bhandara
-	-	-	-	-	-	50	8.17	-	Godiya
1	0.06	-	-	-	-	63	6.38	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	31	7.15	-	Gadchiroli
337	0.74	4	270	0.60	1	1066	2.35	-	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी (ए) Republican Party of India (RPI) (A)			राष्ट्रीय समाज पक्ष Rashtriya Samaj Paksha			स्वाभिमानी पक्ष Swabhimani Paksha		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	20	1.67	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	43	1.27	-	1	0.02	-	-	-	-
3	ठाणे	19	0.58	-	2	0.06	-	-	-	-
4	रायगड	8	0.71	-	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	4	0.57	-	2	0.26	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	1	0.36	-	-	-	-
7	नाशिक	8	0.37	-	-	-	-	7	0.31	-
8	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	1	0.20	-	-	-	-	-	-	-
10	जळगाव	4	0.24	-	-	-	-	-	-	-
11	अहमदनगर	29	1.46	-	2	0.11	-	47	2.35	-
12	पुणे	69	1.97	-	9	0.26	-	2	0.07	-
13	सातारा	10	0.74	-	27	1.91	-	7	0.53	-
14	सांगली	-	-	-	19	1.21	-	69	4.43	-
15	सोलापूर	-	-	-	5	0.29	-	106	5.74	1
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	107	5.99	-
17	औरंगाबाद	5	0.35	-	8	0.58	-	-	-	-
18	जालना	7	0.86	-	1	0.15	-	2	0.28	-
19	परभणी	-	-	-	9	1.17	-	-	-	-
20	हिंगोली	1	0.11	-	-	-	-	-	-	-
21	बीड	34	2.92	-	14	1.16	-	-	-	-
22	नांदेड	2	0.16	-	2	0.12	-	-	-	-
23	उस्मानाबाद	2	0.23	-	9	1.16	-	-	-	-
24	लातूर	16	1.55	-	75	7.16	1	-	-	-
25	बुलढाणा	1	0.08	-	-	-	-	4	0.40	-
26	अकोला	1	0.19	-	-	-	-	-	-	-
27	वाशिम	1	0.27	-	-	-	-	-	-	-
28	अमरावती	1	0.10	-	1	0.07	-	-	-	-
29	यवतमाळ	2	0.16	-	1	0.06	-	-	-	-
30	वर्धा	1	0.17	-	-	-	-	-	-	-
31	नागपूर	73	3.71	-	-	-	-	-	-	-
32	भंडारा	8	1.41	-	-	-	-	-	-	-
33	गोंदिया	4	0.66	-	-	-	-	-	-	-
34	चंद्रपूर	11	1.08	-	-	-	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		387	0.85	-	187	0.41	1	352	0.78	1

टीप.-ज्या राजकीय पक्षांना महाराष्ट्रात एकूण मतदान (ग्राह्य मते) १,००,००० पेक्षा कमी आहेत असे पक्षांसंबंधितांची आकडेवारी इतर पक्षांमध्ये घेण्यात आलेली आहे.

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties						
इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(2)
33	2.78	-	21	1.78	-	Mumbai
28	0.83	-	146	4.31	-	Mumbai Suburban
54	1.63	-	514	15.44	2	Thane
1	0.12	-	148	13.22	-	Raigad
10	1.42	-	69	9.37	-	Ratnagiri
2	0.45	-	24	6.06	-	Sindhudurg
32	1.44	-	253	11.27	1	Nashik
67	8.41	1	93	11.71	-	Dhule
1	0.12	-	144	22.35	-	Nandurbar
20	1.16	-	229	13.40	1	Jaigaon
9	0.46	-	394	19.81	-	Ahmednager
34	0.96	-	740	21.03	3	Pune
4	0.32	-	447	32.07	3	Satara
20	1.28	-	390	24.85	1	Sangli
9	0.48	-	326	17.62	1	Solapur
17	0.93	-	364	20.45	-	Kolhapur
20	1.47	-	361	26.28	2	Aurangabad
9	1.10	-	126	15.41	1	Jalna
5	0.65	-	231	30.04	1	Parbhani
7	1.47	-	17	3.38	-	Hingoli
7	0.57	-	39	3.35	-	Beed
89	6.38	-	230	16.51	1	Nanded
9	1.26	-	48	6.58	-	Osmanabad
10	0.91	-	68	6.41	-	Latur
14	1.30	-	47	4.19	-	Buldhana
4	0.56	-	95	13.72	1	Akola
2	0.50	-	133	28.07	-	Washim
42	3.39	-	386	31.10	3	Amravati
22	1.94	-	201	17.39	-	Yavatmal
9	1.52	-	149	24.23	1	Wardha
96	4.85	-	191	9.64	-	Nagpur
9	1.60	-	51	8.86	-	Bhandara
3	0.43	-	49	8.05	-	Godiya
66	6.71	-	156	15.89	-	Chandrapur
13	3.13	-	146	34.10	1	Gadchiroli
779	1.72	1	7024	15.50	23	Maharashtra State

Note—Political Parties who got votes (Valid) less than 1,00,000 are taken together in other Parties.

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.8

लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणूकीत झालेले मतदान

Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Election of 2009

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	लोकसभा Lok Sabha			विधानसभा Vidhan Sabha			District (2)
		एकूण मतदान Total Electors (3)	एकूण मते Votes Polled * (4)	टक्केवारी Percentage (5)	एकूण मतदान Total Electors (6)	एकूण मते Votes Polled (7)	टक्केवारी Percentage (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	3105710	1240510	39.94	2687761	1176598	43.78	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	2724814	42.12	7206080	3386984	47	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	2611594	40.80	6703976	3327197	49.63	Thane
4	रायगड	1359830	765159	56.27	1646911	1114856	67.69	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	717586	57.30	1118630	731576	65.40	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	593924	399431	67.25	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	1339460	46.49	3782214	2244229	59.34	Nashik
8	धुळे	1575225	669113	42.48	1419243	791831	55.79	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	766019	52.63	965860	644122	66.69	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	1376156	46.37	2840170	1701103	59.89	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	1450135	51.14	2920208	1975657	67.65	Ahmednager
12	पुणे	6635765	3021024	45.53	6457925	3510224	54.36	Pune
13	सातारा	1546146	816259	52.79	2145250	1388385	64.72	Satara
14	सांगली	1490571	774862	51.98	2276948	1561588	68.58	Sangli
15	सोलापूर	3152580	1662702	52.74	2967824	1842426	62.08	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2001525	65.81	2407632	1771783	73.59	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	730736	51.53	2201029	1369741	62.23	Aurangabad
18	जालना	1426255	797037	55.88	1230019	815200	66.28	Jalna
19	परभणी	1610088	870667	54.08	1162899	765478	65.82	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	817278	59.67	736894	504798	68.50	Hingoli
21	बीड	1637239	1073908	65.59	1698745	1164595	68.56	Beed
22	नांदेड	1439015	774234	53.80	2151682	1389392	64.57	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	924148	57.44	1129289	731952	64.82	Osmanabad
24	लातूर	1509987	829106	54.91	1587034	1050709	66.21	Latur
25	बुलढाणा	1382736	852340	61.64	1671689	1108524	66.31	Buldhana
26	अकोला	1480606	737613	49.82	1276091	690469	54.11	Akola
27	वाशिम	--	--	--	778702	470793	60.46	Washim
28	अमरावती	1423855	732345	51.43	2004140	1234018	61.57	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	839370	54.01	1813467	1153686	63.62	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	768532	54.55	941598	615170	65.33	Wardha
31	नागपूर	3241820	1518941	46.85	3543186	1976155	55.77	Nagpur
32	भंडारा	1450477	1029304	70.96	836187	575852	68.87	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	--	870272	607348	69.79	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	897606	58.42	1560343	979900	62.80	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	836039	65.04	634490	426561	67.23	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	36966122	50.67	75968312	45198331	59.50	Maharashtra State

* Excluding Postal Votes.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION & ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा

Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats in India

अ. क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	लोकसभा Lok Sabha (2009)	विधानसभा Vidhan Sabha (2009)	State/ Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
I - राज्य		States		
1	आंध्र प्रदेश ..	42	294	... Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश ..	2	60	... Arunachal Pradesh
3	आसाम ..	14	126	... Assam
4	बिहार ..	40	324	... Bihar
5	गोवा ..	2	40	... Goa
6	गुजरात ..	26	182	... Gujraath
7	हरियाणा ..	10	90	... Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश ..	4	68	... Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर ..	6	87*	... Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक ..	28	224	... Karnataka
11	केरळ ..	20	140	... Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	29	230	... Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	48	288	... Maharashtra
14	मणीपूर ..	2	60	... Manipur
15	मेघालय ..	2	60	... Meghalaya
16	मिझोराम ..	1	40	... Mizoram
17	नागालँड ..	1	60	... Nagaland
18	ओरीसा ..	21	147	... Orissa
19	पंजाब ..	13	116	... Punjab
20	राजस्थान ..	25	200	... Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1	32	... Sikkim
22	तामीळनाडू ..	39	234	... Tamil Nadu
23	त्रिपूरा ..	2	60	... Tripura
24	उत्तरप्रदेश ..	80	403	... Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल ..	42	294	... West Bengal
26	छत्तीसगड ..	11	90	... Chattisgarh
27	झारखंड ..	14	81	... Zharkhand
28	उत्तराखंड ..	5	69	... Uttarakhand
II- केंद्रशासित प्रदेश		Union Territory		
29	अंदमान निकोबार ..	1	1	... Andaman Nicobar Island
30	चंदीगड ..	1	-	... Chandigarh
31	दादरा नगर हवेली ..	1	-	... Dadra-Nagar Haveli
32	दिल्ली ..	7	70	... Delhi
33	दमण आणि दिव ..	1	-	... Daman and Div
34	लक्षद्विप ..	1	-	... Lakshadweep
35	पाँडेचरी ..	1	30	... Pondicherry
एकूण ..		543	4,119	... Total

टिप.—* घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.— * Excluding the 24 seats of Jammu & Kashmir Legislative Assembly earmarked to Pak occupied Kashmir as per the Constitution.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

(2011-

अ.क्र.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या	सामिल केलेली गावे	लोकसंख्या (हजारात)	एकूण अंशदाने, देणग्या व बक्षिसे	इमारती व जमिन यावरील कर	उत्पन्न / Income
Sr. No.		Number of Villages Panchayats	Number of Villages Covered	Population (In '000')	Total Grants Contributions & Donations	Taxes on Buildings & Lands	Octroi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	932	N.A.	N.A.	508481	444150	4365
4	रायगड	825	N.A.	N.A.	780894	555932	10757
5	रत्नागिरी	846	N.A.	N.A.	412197	137821	0
6	सिंधुदुर्ग	433	N.A.	N.A.	394708	73698	0
7	नाशिक	1380	N.A.	N.A.	257456	193143	1284
8	धुळे	550	N.A.	N.A.	211600	260513	9901
9	नंदुरबार	501	N.A.	N.A.	218727	18345	347
10	जळगाव	1151	N.A.	N.A.	204901	150262	5674
11	अहमदनगर	1316	N.A.	N.A.	475698	91932	8701
12	पुणे	1404	N.A.	N.A.	902469	906615	1778
13	सातारा	1500	N.A.	N.A.	469651	205020	470
14	सांगली	704	N.A.	N.A.	252242	157355	1482
15	सोलापूर	1032	N.A.	N.A.	371388	193067	28106
16	कोल्हापूर	1029	N.A.	N.A.	727953	261995	0
17	औरंगाबाद	858	N.A.	N.A.	117283	72834	1106
18	जालना	781	N.A.	N.A.	404387	28342	29325
19	परभणी	705	N.A.	N.A.	308607	26122	2695
20	हिंगोली	565	N.A.	N.A.	318002	20956	0
21	बीड	1024	N.A.	N.A.	75750	46463	1539
22	नांदेड	1309	N.A.	N.A.	50518	48651	1584
23	उस्मानाबाद	624	N.A.	N.A.	376880	50819	0
24	लातूर	787	N.A.	N.A.	378796	74281	0
25	बुलढाणा	868	N.A.	N.A.	288464	63313	4111
26	अकोला	542	N.A.	N.A.	44384	68983	0
27	वाशिम	493	N.A.	N.A.	167079	23457	0
28	अमरावती	843	N.A.	N.A.	107269	73102	0
29	यवतमाळ	1207	N.A.	N.A.	213708	97489	1648
30	वर्धा	517	N.A.	N.A.	88708	69745	0
31	नागपूर	773	N.A.	N.A.	289344	235604	391
32	भंडारा	542	N.A.	N.A.	157318	78361	1695
33	गोंदिया	556	N.A.	N.A.	230940	54187	0
34	चंद्रपूर	847	N.A.	N.A.	196337	91845	318
35	गडचिरोली	467	N.A.	N.A.	22159	50918	104
	महाराष्ट्र राज्य	27911	N.A.	N.A.	10024298	4925319	117380

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

TABLE No. 33.10

Income and Expenditure of village Panchayat

12)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousands)

उत्पन्न / Income					
इतर कर व शुल्क	एकूण कर व दर (स्तंभ ७ ते ९) Other Taxes & Fees (col. 7 to 9)	सुरुवातीची शिल्लक धरुन इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न Income from Other Sources Including Opening Bal.	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११) Total Income (col. 6+10+11)	एकूण खर्च Total Expenditure	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
303904	752418	596105	1857004	1303977	Thane
204793	771481	556832	2109207	1752756	Raigad
210790	348610	480157	1240964	902032	Ratnagiri
156036	229735	223055	847498	593168	Sindhudurg
358608	553036	347794	1158286	826519	Nashik
58630	329044	468364	1009008	662650	Dhule
41834	60526	95256	374508	444844	Nandurbar
274276	430211	185190	820302	629021	Jalgaon
292008	392641	410640	1278979	850982	Ahmednager
407164	1315557	1025288	3243314	2322016	Pune
316215	521705	394154	1385510	980388	Satara
156404	315240	345451	912933	496437	Sangli
283495	504669	343962	1220019	946720	Solapur
328292	590287	557899	1876139	1421815	Kolhapur
119568	193508	308575	619366	349105	Aurangabad
90988	148655	64506	617548	558500	Jalna
54205	83022	132609	524237	394761	Parbhani
42655	63611	253650	635263	435352	Hingoli
64230	112231	85448	273429	190462	Beed
77071	127307	40452	218277	183275	Nanded
73328	124147	13701	514728	485653	Osmanabad
70307	144588	76076	599460	514537	Latur
194657	262081	178551	729096	607266	Buldhana
98230	167213	55210	266807	186029	Akola
26320	49777	68615	285471	244935	Washim
109063	182165	118194	407629	315932	Amravati
116906	216044	212567	642318	441217	Yavatmal
450085	519831	201973	810512	357153	Wardha
207303	443298	365841	1098482	698738	Nagpur
50430	130486	160563	448367	339184	Bhandara
12496	66683	108878	406501	317385	Godiya
75747	167911	335494	699741	409362	Chandrapur
46176	97198	92392	211749	113346	Gadchiroli
5372214	10414912	8903441	29342651	21275514	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

अ. क्र. Sr. No.	नागरी स्वराज्य संस्थांची जिल्हा District	दर व कर / Rates and Taxes					अनुदाने / Grants			
		संख्या No. of urban LSG Institutions	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses & Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes & Fees	एकूण (4+5+6) Total	शासकीय Govt.	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मुंबई	N.A.	-1467475	61128415	8489284	27145788	96763487	3524178	29581	3553759
2	ठाणे	N.A.	9157480	15086750	4727623	4642341	24456714	8284149	1051	8285200
3	रायगड	N.A.	791147	0	341930	151286	493216	898850	25	898875
4	रत्नागिरी	N.A.	415649	6410	92299	70406	169115	393037	0	393037
5	सिंधुदुर्ग	N.A.	93869	0	42857	31381	74238	255136	3	255139
6	नाशिक	N.A.	1424380	6036599	469392	1068981	7574973	1695538	267	1695805
7	धुळे	N.A.	408258	544488	87371	240000	871859	686916	1157	688073
8	नंदुरबार	N.A.	188362	0	61317	55235	116552	166134	108	166242
9	जळगाव	N.A.	384344	581149	258959	308485	1148593	1008889	117	1009006
10	अहमदनगर	N.A.	451619	634278	276795	299266	1210339	1775431	0	1775431
11	पुणे	N.A.	6077538	22979330	3114123	3878220	29971674	4365364	5985	4371349
12	सातारा	N.A.	425156	9892	172877	154563	337332	1207508	137	1207645
13	सांगली	N.A.	566383	930001	139869	292426	1362296	544525	0	544525
14	सोलापूर	N.A.	2497415	605285	250597	344465	1200347	2075283	172	2075455
15	कोल्हापूर	N.A.	1573078	640262	257618	237097	1134977	2373520	406	2373926
16	औरंगाबाद	N.A.	2171648	1404979	303431	313950	2022360	1808851	0	1808851
17	जालना	N.A.	240047	0	61191	27476	88667	1030624	0	1030624
18	परभणी	N.A.	491997	0	81688	51239	132927	1018386	21	1018407
19	हिंगोली	N.A.	193206	0	24205	27994	52199	773179	3	773182
20	बीड	N.A.	263637	0	38059	14609	52668	782543	0	782543
21	नांदेड	N.A.	2094926	438322	120101	252647	811070	4693136	3	4693139
22	उस्मानाबाद	N.A.	185562	0	38395	42479	80874	912813	0	912813
23	लातूर	N.A.	215564	0	45862	71179	117041	1182130	0	1182130
24	बुलढाणा	N.A.	654910	0	84244	75840	160084	1434705	0	1434705
25	अकोला	N.A.	303261	324016	100656	106319	530991	1285937	188	1286125
26	वाशिम	N.A.	318029	0	44379	24759	69138	685105	0	685105
27	अमरावती	N.A.	1242744	606974	192929	128481	928384	1878013	6	1878019
28	यवतमाळ	N.A.	461222	0	62099	37102	99201	1228967	7	1228974
29	वर्धा	N.A.	361569	0	59026	62982	122008	955934	0	955934
30	नागपूर	N.A.	1081095	4401442	1414926	918461	6734829	3029538	110	3029648
31	भंडारा	N.A.	161684	0	36169	27410	63579	630835	0	630835
32	गोंदिया	N.A.	220788	0	25403	11388	36791	479424	20	479444
33	चंद्रपूर	N.A.	362217	0	111427	54570	165997	1366332	0	1366332
34	गडचिरोली	N.A.	167341	0	16000	14268	30268	304993	0	304993
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	34178650	116358592	21643103	41183094	179184789	54735902	39367	54775270

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (A)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations (2011-12)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

शैक्षणिक संस्थांकडील फी	इतर साधने / Other Sources				असाधारण उत्पन्न, कर्जे व वाणिज्यिक		एकूण District
	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण	एकूण Total	संस्थेचे उत्पन्न Extra Ordinary	एकूण Grand Total	
Fees From Educational Institutions (12)	Market and Slaughter Houses (13)	Revenue derived From Property (14)	Miscellaneous (15)	(4+8+11+12+ 13+14+15) (16)	Income, Debts & Income of Commercial Enterprises (17)	(18)	(2)
0	52795	14706877	48916917	63676589	20160141	182686501	Brihan Mumbai
0	3927	921963	9711767	10637657	9503760	62040811	Thane
14834	43	35858	226568	277303	145520	2606061	Raigad
45171	0	63112	68009	176292	160486	1314579	Ratnagiri
0	26	6966	27856	34848	25080	483174	Sindhudurg
27040	293	139303	1237496	1404131	588005	12687294	Nashik
0	2	18946	191559	210507	136529	2315226	Dhule
0	275	13795	40963	58033	23913	553102	Nandurbar
201	206	111998	369715	482119	117236	3141298	Jalgaon
0	137	81509	261790	343436	701950	4482775	Ahmednager
4199	2024	1114380	19197864	20318467	2939462	63678490	Pune
0	60	49485	125110	174655	206254	2351042	Satara
0	81	86477	128641	215199	294795	2983198	Sangli
18	97	71442	122173	193731	414734	6381682	Solapur
2113	633	137988	923531	1064265	624490	6770736	Kolhapur
0	2	41129	544865	585996	136719	6725574	Aurangabad
0	92	12118	33004	45214	44848	1449400	Jalna
2	0	15013	50004	65019	66674	1775024	Parbhani
0	0	11594	29744	41338	27590	1087515	Hingoli
3	0	18219	121346	139568	28876	1267292	Beed
52	914	69475	282429	352870	162596	8114601	Nanded
0	66	11662	43128	54856	59511	1293616	Osmanabad
0	35	33818	26216	60069	138796	1713600	Latur
0	147	44296	56709	101152	44270	2395121	Buldhana
0	35	11990	1789323	1801348	121024	4042749	Akola
4533	29	28068	14326	46956	25064	1144292	Washim
33071	136	114965	279998	428170	289373	4766693	Amravati
33	91	42766	87342	130232	33886	1953515	Yavatmal
6	8	18490	76464	94968	15906	1550385	Wardha
1989	5121	113835	581660	702605	508292	12056469	Nagpur
0	0	6422	85665	92087	17610	965795	Bhandara
10	0	11537	10313	21860	16635	775518	Godiya
0	27	34273	45233	79533	367163	2341242	Chandrapur
0	0	9651	29483	39134	15063	556799	Gadchiroli
133275	67302	18212418	85737212	104150206	38162253	410451168	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/
(2011-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes				अनुदाने / Grants		
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Lands & Houses	इतर कर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govt. Grants	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	-1467475	61128415	8489284	27145788	96763487	3524178	29581	3553759
2	ठाणे	2207020	4614067	986033	2056641	7656741	1225790	0	1225790
3	अंबरनाथ	332441	0	86421	33489	119910	487915	0	487915
4	डहाणू	15259	0	17995	9260	27255	138076	0	138076
5	कुळगाव-बदलापूर	151024	0	68242	21714	89956	588890	1051	589941
6	जव्हार	9457	0	2960	2354	5314	36261	0	36261
7	पालघर	59584	0	6911	1669	8580	120233	0	120233
8	वसई विरार	2314659	936761	487283	571045	1995089	866928	0	866928
9	भिवंडी	195047	1497461	141545	178649	1817655	312933	0	312933
10	नवी मुंबई	1204565	4058218	1750002	512664	6320884	1027234	0	1027234
11	उल्हासनगर	247180	1271075	217774	200600	1689449	265275	0	265275
12	कल्याण डोंबिवली	1454732	1341728	566352	774460	2682540	2357612	0	2357612
13	मिरा भायंदर	966512	1367440	396105	279796	2043341	857002	0	857002
14	ठाणे	9157480	15086750	4727623	4642341	24456714	8284149	1051	8285200
15	पनवेल	139810	0	55740	52434	108174	231755	0	231755
16	खोपोली	23272	0	37357	23312	60669	221614	0	221614
17	उरण	86196	0	1986	13936	15922	34905	0	34905
18	कर्जत	18390	0	22585	11052	33637	61614	0	61614
19	माथेरान	166131	0	169509	7146	176655	56985	0	56985
20	पेन	9370	0	3230	3536	6766	24406	0	24406
21	अलिबाग	92685	0	8077	10655	18732	56512	0	56512
22	मुरुड	51423	0	3250	1855	5105	55728	25	55753
23	रोहा	13444	0	13954	4255	18209	42583	0	42583
24	श्रीवर्धन	54128	0	2201	3158	5359	29952	0	29952
25	महाड	136298	0	24041	19947	43988	82796	0	82796
26	रायगड	791147	0	341930	151286	493216	898850	25	898875
27	रत्नागिरी	112044	0	45761	42628	88389	220866	0	220866
28	चिपळूण	122902	6410	28537	20612	55559	88722	0	88722
29	खेड	53298	0	8334	2908	11242	28204	0	28204
30	राजापूर	32217	0	2807	2473	5280	35242	0	35242
31	दापोली	95188	0	6860	1785	8645	20003	0	20003
32	रत्नागिरी	415649	6410	92299	70406	169115	393037	0	393037
33	कणकवली	10260	0	4936	2015	6951	51358	0	51358
34	वेंगुर्ला	7174	0	5306	2783	8089	36872	0	36872

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (B)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations

-12)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न		एकूण	District Municipal Councils & Corporations (2)
शैक्षणिक संस्थांकडील फी	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण Miscellaneous	एकूण Total (11+12+13+14)	Extra Ordinary Income, Debts & Income from Commercial Enterprises (16)	एकूण Grand Total (17)		
Fees From Educational Institutions (11)	Market and Slaughter Houses (12)	Revenue derived From Property (13)	(14)	(15)	(16)	(17)		
0	52795	14706877	48916917	63676589	20160141	182686501	Brihan Mumbai	
0	2293	259168	3191142	3452603	4028714	18570868	Thane	
0	24	18494	150507	169025	143445	1252736	Ambarnath	
0	0	31	8849	8880	300	189770	Dahanu	
0	0	5380	110027	115407	414992	1361320	Kulgaon-Badlapur	
0	0	222	1426	1648	4669	57349	Jawhar	
0	0	3843	70121	73964	23205	285566	Palghar	
0	0	234552	974146	1208698	1145384	7530758	Vasai Virar	
0	1610	12072	371890	385572	709926	3421133	Bhiwandi	
0	0	89062	2301961	2391023	449328	11393034	Navi Mumbai	
0	0	19630	107157	126787	264363	2593054	Ulhasnagar	
0	0	227733	1189562	1417295	1807320	9719499	Kalyan Dombivili	
0	0	51776	1234979	1286755	512114	5665724	Mira bhayender	
0	3927	921963	9711767	10637657	9503760	62040811	Thane	
0	0	7655	109752	117407	74450	671596	Panvel	
0	0	1105	26334	27439	19632	352626	Khopoli	
0	0	658	906	1564	1657	140244	Uran	
0	29	2422	15311	17762	1219	132622	Karjat	
0	0	4488	21033	25521	7158	432450	Matheran	
14834	0	1853	1168	17855	4697	63094	Pen	
0	14	2942	3855	6811	12262	187002	Alibag	
0	0	2532	11495	14027	6480	132788	Murud	
0	0	2009	9349	11358	2760	88354	Roha	
0	0	0	2208	2208	9296	100943	Shrivardhan	
0	0	10194	25157	35351	5909	304342	Mahad	
14834	43	35858	226568	277303	145520	2606061	Raigad	
45171	0	54478	13768	113417	42765	577481	Ratnagiri	
0	0	4772	41903	46675	86991	400849	Chplun	
0	0	699	2764	3463	12187	108394	Khed	
0	0	2123	4515	6638	13978	93355	Rajapur	
0	0	1040	5059	6099	4565	134500	Dapoli	
45171	0	63112	68009	176292	160486	1314579	Ratnagiri	
0	0	714	2066	2780	5027	76376	Kankavli	
0	26	1565	12743	14334	104	66573	Vengurla	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
35	सावंतवाडी	26206	0	15816	15992	31808	74424	3	74427
36	मालवण	50228	0	16799	10592	27391	92482	0	92482
37	सिंधुदुर्ग	93869	0	42857	31381	74238	255136	3	255139
38	नाशिक	500924	5252905	317900	884075	6454880	158382	205	158587
39	मनमाड	13368	0	7119	13860	20979	128748	0	128748
40	मालेगाव	632706	754400	30874	61942	847216	604899	0	604899
41	भुसावळ	35597	0	55228	61231	116460	243376	0	243376
42	येवला	25153	0	13095	11468	24563	161422	0	161422
43	भगुर	36393	0	1170	2603	3773	31033	6	31039
44	त्रंबकेश्वर	18943	4105	1872	3212	9189	14926	0	14926
45	सटाणा	52724	0	11365	7352	18717	71721	0	71721
46	नांदगाव	19256	0	3061	6641	9702	60640	0	60640
47	ईगतपुरी	40894	0	5362	3108	8470	71585	0	71585
48	सिन्नर	14196	0	13312	10531	23843	81342	0	81342
49	देवळाली	34226	25189	9034	2958	37181	67464	56	67520
50	नाशिक	1424380	6036599	469392	1068981	7574973	1695538	267	1695805
51	धुळे	181963	544488	59024	208844	812356	180684	0	180684
52	शिरपूर वारवडे	189646	0	17586	22909	40495	229300	1157	230457
53	दोंदाईचा वारवडे	36649	0	10761	8247	19008	276932	0	276932
54	धुळे	408258	544488	87371	240000	871859	686916	1157	688073
55	नंदुरबार	164161	0	37261	29719	66980	78951	108	79059
56	शहादा	10470	0	12688	15297	27985	43036	0	43036
57	नवापुर	8267	0	7384	7156	14540	28772	0	28772
58	तलादा	5464	0	3984	3063	7047	15375	0	15375
59	नंदुरबार	188362	0	61317	55235	116552	166134	108	166242
60	जळगाव	108086	581119	172665	187760	941544	91034	0	91034
61	पाचोरा	40759	0	15367	15254	30621	174898	0	174898
62	चोपडा	60443	0	1227	25907	27134	150063	0	150063
63	अंमळनेर	16947	0	15634	19499	35133	170429	117	170547
64	चाळीसगाव	154	0	250	270	520	902	0	902
65	भडगांव	40760	0	3117	2247	5364	11348	0	11348
66	रावेर	5866	0	7281	7405	14686	34265	0	34265
67	पारोला	4059	0	7957	8600	16557	34878	0	34878
68	येरंडोल	6416	30	7435	7859	15324	62540	0	62540
69	धरणगांव	1098	0	5876	4597	10473	26637	0	26637
70	यावल	1317	0	4870	6556	11426	63830	0	63830
71	सावडा	3659	0	4212	6596	10808	34036	0	34036
72	जामनेर	65005	0	8255	8829	17084	82581	0	82581
73	फैजपूर	29775	0	4813	7106	11919	71447	0	71447
74	जळगाव	384344	581149	258959	308485	1148593	1008889	117	1009006
75	अहमदनगर	163731	608684	173792	149170	931646	287974	0	287974
76	श्रीरामपूर	1017	0	17137	21645	38782	487395	0	487395

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	0	1843	3881	5724	14110	152275	Sawantwadi
0	0	2844	9166	12010	5839	187950	Malvan
0	26	6966	27856	34848	25080	483174	Sindhudurg
0	215	35857	1015441	1051513	193660	8359564	Nashik
138	11	2428	8486	11063	89751	263909	Manmad
0	0	61812	63115	124927	220494	2430242	Malegaon
72	5	4741	34171	38988	13071	447492	Bhusawal
0	0	5282	6793	12075	7718	230931	Yeola
0	0	2055	594	2649	2553	76407	Bhagur
0	0	1987	3516	5503	2981	51542	Tryambakeshwar
0	0	3495	5487	8982	20359	172503	Satana
0	0	854	3556	4410	243	94251	Nandgaon
4	8	3870	29063	32945	6646	160540	Igatpuri
0	0	4666	40695	45361	0	164742	Sinnar
26826	54	12256	26579	65715	30529	235171	Devlali
27040	293	139303	1237496	1404131	588005	12687294	Nashik
0	0	13135	92697	105832	77813	1358648	Dhule
0	0	0	96505	96505	20016	577119	Shirpur Warwade
0	2	5811	2357	8170	38700	379459	Dondaicha Warwade
0	2	18946	191559	210507	136529	2315226	Dhule
0	270	8387	25412	34069	15371	359640	Nandurbar
0	0	6530	5970	12500	5836	99827	Shahada
0	0	582	8870	9452	2413	63444	Navapur
0	5	1296	711	2012	293	30191	Taloda
0	275	16795	40963	58033	23913	553102	Nandurbar
0	0	89659	312083	401742	8847	1551253	Jalgaon
0	0	159	5828	5987	42535	294800	Pachora
1	7	8933	10467	19408	14148	271196	Chopda
0	73	3263	13083	16419	14239	253285	Amalner
16	0	0	173	189	124	1889	Chalisgaon
0	0	105	323	428	136	58036	Bhadgaon
0	0	0	2775	2775	2487	60079	Raver
0	0	611	1617	2228	1033	58755	Parola
0	2	1086	2733	3821	5250	93351	Yerandol
0	0	651	1323	1974	12909	53091	Dharangaon
173	124	324	4884	5505	4009	86087	Yaval
2	0	1730	5371	7103	4565	60171	Saawda
0	0	4637	4472	9109	1387	175166	Jamner
10	0	840	4582	5432	5566	124139	Faizpur
201	206	111998	369715	482119	117236	3141298	Jalgaon
0	0	37760	123776	161536	239371	1784258	Ahmednagar
0	95	1199	10055	11349	80340	618883	Shrirampur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
77	संगमनेर	35878	0	25663	27316	52979	222563	0	222563
78	कोपरगाव	3873	14628	13193	10781	38602	147891	0	147891
79	शिर्डी	133686	0	16823	15748	32571	181470	0	181470
80	रहाटा	14672	0	3593	2326	5919	89898	0	89898
81	देवलाली-प्रवरा	11546	0	3560	3361	6921	59816	0	59816
82	राहुरी	18455	0	7104	1380	8484	98551	0	98551
83	श्रीगोंदा	9414	0	6402	2770	9172	69261	0	69261
84	पाथर्डी	36133	0	6662	7703	14365	85734	0	85734
85	अहमदनगर	23214	10966	2866	57066	70898	44878	0	44878
86	अहमदनगर	451619	634278	276795	299266	1210339	1775431	0	1775431
87	पिंपरी चिंचवड	1749621	11417486	1064277	666519	13148282	164020	0	164020
88	पुणे महानगरपालिका	3126169	10932600	1804723	2803885	15541208	3312502	0	3312502
89	लोणावळा	531677	19070	30426	16200	65696	176093	0	176093
90	बारामती	47276	0	50129	39226	89355	156021	0	156021
91	तळेगाव दाभाडे	272	89	231	181	501	1054	0	1054
92	दोंड	169996	0	4657	9390	14047	50608	0	50608
93	शिरूर	103900	0	9219	8966	18185	34976	0	34976
94	ईदापुर	92718	0	7016	3780	10796	78533	0	78533
95	भोर	30715	0	5704	3285	8988	67710	0	67710
96	आळंदी	39827	0	11140	7112	18252	24338	0	24338
97	जुन्नर	17876	0	6691	5787	12478	28100	0	28100
98	जेजुरी	56560	0	5097	6512	11609	46882	0	46882
99	सासवड	11555	0	10142	11355	21497	97946	0	97946
100	पुणे	56261	228482	96209	241027	565718	47732	0	47732
101	खडकी	30418	258386	5063	51479	314929	6299	0	6299
102	देहु रोड	12697	123217	3399	3517	130133	72550	5985	78535
103	पुणे	6077538	22979330	3114123	3878220	29971674	4365364	5985	4371349
104	सातारा	55625	0	78359	26350	104709	377226	0	377226
105	फलटण	21260	0	22100	21109	43209	276880	0	276880
106	कराड	103632	0	28358	29355	57713	171284	0	171284
107	महाबळेश्वर	42677	0	8618	49625	58243	67865	137	68002
108	पाचगणी	53076	9892	9671	6787	26350	46764	0	46764
109	वाल	36506	0	8688	8225	16913	112080	0	112080
110	म्हसवाड	25905	0	2364	929	3293	47398	0	47398
111	रैहमतपुर	53152	0	2793	4213	7006	47999	0	47999
112	मलकापुर	33323	0	11926	7970	19896	60012	0	60012
113	सातारा	425156	9892	172877	154563	337332	1207508	137	1207645
114	सांगली मिरज	168867	930001	106864	229110	1265975	55587	0	55587
115	विटा	87396	0	12978	20543	33521	114755	0	114755
116	इस्लामपुर	49021	0	9675	34700	44375	105317	0	105317
117	तासगांव	95745	0	6249	7693	13942	92386	0	92386
118	आस्टा	165354	0	4103	380	4483	176480	0	176480

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	3	3373	14271	17647	51999	381066	Sangamner
0	0	3319	18505	21824	16325	228515	Kopargaon
0	0	11983	27361	39344	33804	420875	Shirdi
0	0	3709	26779	30488	166810	307787	Rahata
0	0	933	10018	10951	8037	97271	Devlali-Pravra
0	37	4168	17622	21827	7225	154542	Rahuri
0	0	0	1005	1005	2610	91462	Shrigonda
0	0	3224	5136	8360	1453	146045	Pathardi
0	2	11841	7262	19105	93976	252071	Ahmednagar
0	137	81509	261790	343436	701950	4482775	Ahmednagar
3999	169	398422	11369646	11772236	1159716	27993875	Pimpri Chinchwad
200	1665	562086	7492137	8056088	855602	30891569	Pune Mahanagarpalika
0	0	46438	68927	115365	328	889159	Lonavla
0	5	26550	26303	52858	97955	443465	Baramati
0	0	35	94	129	148	2104	Talegaon Dabhade
0	0	7080	5734	12814	28552	276017	Daund
0	0	5913	6941	12854	9936	179851	Shirur
0	0	6836	1861	8697	29498	220242	Indapur
0	0	3310	24381	27690	10170	145274	Bhor
0	0	2789	2412	5201	1343	88961	Alandi
0	0	2317	6970	9287	4616	72357	Junnar
0	0	1852	14394	16246	117	131414	Jejuri
0	0	125	6081	6206	30265	167469	Sawad
0	0	0	424	424	342238	1012373	Pune
0	185	44393	124807	169385	311520	832551	Khadki
0	0	6234	46752	52986	57459	331810	Dehu Road
4199	2024	1114380	19197864	20318467	2939462	63678490	Pune
0	0	11516	29359	40875	77129	655564	Satara
0	0	5496	9118	14614	22696	378659	Phaltan
0	0	6233	20325	26558	21674	380861	Karad
0	60	9076	33386	42522	62689	274133	Mahabaleshwar
0	0	2302	3769	6071	5757	138018	Panchgani
0	0	7440	14705	22145	0	187644	Wal
0	0	3005	4910	7915	4980	89491	Mhaswad
0	0	2482	1613	4095	6206	118458	Rhaimatpur
0	0	1935	7925	9860	5123	128214	Malkapur
0	60	49485	125110	174655	206254	2351042	Satara
0	78	49883	64729	114690	207448	1812567	Sangli Miraj
0	0	6827	16265	23092	7576	266340	Vita
0	0	6128	11683	17811	63388	279912	Islampur
0	0	15109	15622	30731	10754	243558	Tasgaon
0	3	8530	20342	28875	5629	380821	Aasta

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
119	सांगली	566383	930001	139869	292426	1362296	544525	0	544525
120	सोलापूर	2230338	605285	161924	255267	1022476	876618	0	876618
121	बार्शी	72912	0	29006	29691	58697	307293	172	307465
122	पंढरपूर	51766	0	29299	29145	58444	375171	0	375171
123	करमाळा	1679	0	178	425	603	2877	0	2877
124	कुर्दूवाडी	23231	0	4056	2921	6977	68878	0	68878
125	सांगोला	5119	0	6868	5437	12305	256346	0	256346
126	मंगळवेढा	67389	0	803	2696	3499	32258	0	32258
127	अक्कलकोट	9240	0	12487	11973	24460	78717	0	78717
128	मैंदगी	31529	0	2895	5256	8151	54222	0	54222
129	दुधनी	4212	0	3081	1654	4735	22904	0	22904
130	सोलापूर	2497415	605285	250597	344465	1200347	2075283	172	2075455
131	जयसिंगपूर	76395	0	12716	12829	25545	110298	0	110298
132	इचलकरंजी	209027	0	118099	117446	235545	844885	0	844885
133	मुरगुड	8711	0	5462	950	6412	32703	0	32703
134	वडगांव	25802	0	4517	18089	22606	78274	0	78274
135	कागल	52143	0	7360	10585	17945	159250	0	159250
136	पन्हाळा	61365	0	4655	4561	9217	71748	0	71748
137	गडहिंगलज	40523	0	8253	11026	19279	55211	0	55211
138	कुरुंदवाड	29427	0	1391	90	1481	27822	0	27822
139	मलकापूर	15269	0	1367	198	1565	32627	71	32698
140	कोल्हापुर	1054417	640262	93798	61323	795383	960702	335	961037
141	कोल्हापुर	1573078	640262	257618	237097	1134977	2373520	406	2373926
142	औरंगाबाद	1882581	1404979	272214	293694	1970887	1131873	0	1131873
143	सिल्लोड	78853	0	7583	6527	14110	142095	0	142095
144	खलताबाद	34588	0	2823	4850	7673	57268	0	57268
145	विजापुर	37061	0	1431	423	1854	45500	0	45500
146	गंगापुर	88305	0	14939	3848	18787	320061	0	320061
147	पैठण	31678	0	2744	1353	4097	49145	0	49145
148	कन्नड	18582	0	1697	3255	4952	62909	0	62909
149	औरंगाबाद	2171648	1404979	303431	313950	2022360	1808851	0	1808851
150	जालना	123403	0	55764	16153	71917	653084	0	653084
151	परतुर	36204	0	1501	1518	3019	94407	0	94407
152	अंबड	131	0	2000	7295	9295	263701	0	263701
153	भोकरदन	80309	0	1926	2510	4436	19432	0	19432
154	जालना	240047	0	61191	27476	88667	1030624	0	1030624
155	परभणी	279315	0	51477	11618	63095	343557	21	343578
156	गंगाखेड	15900	0	17783	8928	26711	121393	0	121393
157	सेलु	38239	0	3804	625	4429	170728	0	170728
158	जितुर	18480	0	1702	3338	5040	117779	0	117779
159	मानवत	2394	0	0	20859	20859	84351	0	84351
160	पाथरी	82918	0	3171	1872	5043	68380	0	68380
161	सोनपेठ	15197	0	813	2706	3519	67803	0	67803

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	81	86477	128641	215199	294795	2983198	Sangli
18	0	31523	39996	71537	193354	4394323	Solapur
0	23	14101	33470	47594	64135	550803	Barshi
0	22	15559	21825	37406	98891	621678	Pandharpur
0	0	127	49	177	737	6071	Karmala
0	17	5161	1813	6991	15396	121473	Kurduwadi
0	0	33	9904	9937	14203	297910	Sangola
0	0	5	487	492	2062	105700	Mangalvedha
0	35	2994	11240	14269	11567	138253	Akkalkot
0	0	1939	2062	4001	14361	112264	Maindargi
0	0	0	1327	1327	28	33206	Dudhni
18	97	71442	122173	193731	414734	6381682	Solapur
0	0	6059	10641	16700	10722	239660	Jaisinghpur
99	0	21876	60034	82009	106236	1477702	Ichhalkaranji
0	0	1550	8685	10235	185	58246	Murgud
0	0	2697	897	3594	38285	168561	Vadgaon
0	4	5914	1531	7449	21996	258782	Kagal
0	0	4683	2256	6939	14257	163526	Panhala
0	0	13	7138	7151	1503	123667	Gadhinglaj
0	6	2019	2689	4714	3739	67183	Kurundvad
0	0	1301	1373	2674	517	52723	Malkapur
2014	623	91876	828287	922800	427049	4160686	Kolhapur
2113	633	137988	923531	1064265	624490	6770736	Kolhapur
0	0	14281	517790	532071	68548	5585960	Aurangabad
0	0	7609	1798	9407	2458	246923	Sillod
0	0	1967	4277	6244	521	106294	Khaltabad
0	0	2739	2218	4957	3115	92487	Vijapur
0	2	9681	9585	19268	59867	506288	Gangapur
0	0	2602	2864	5466	2195	92581	Paithan
0	0	2250	6333	8583	15	95041	Kannad
0	2	41129	544865	585996	136719	6725574	Aurangabad
0	70	0	13291	13361	38947	900712	Jalna
0	0	2560	2984	5544	324	139498	Partur
0	10	4422	12540	16972	5500	295599	Ambad
0	12	5136	4189	9337	77	113591	Bhokardan
0	92	12118	33004	45214	44848	1449400	Jalna
0	0	0	12094	12094	25850	723932	Parbhani
0	0	0	8289	8289	33878	206171	Gangakhed
0	0	3587	4328	7915	1241	222552	Selu
0	0	1903	5767	7670	2205	151174	Jitur
0	0	1767	5857	7624	0	115228	Manvat
0	0	5056	3639	8695	0	165036	Pathri
2	0	1325	8007	9334	0	95853	Sonpeth

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
162	पुर्णा	39554	0	2938	1293	4231	44395	0	44395
163	परभणी	491997	0	81688	51239	132927	1018386	21	1018407
164	हिंगोली	73477	0	14998	7781	22779	580898	0	580898
165	बसमत	40630	0	7637	19873	27510	101585	0	101585
166	कळमनुरी	79099	0	1570	340	1910	90696	3	90699
167	हिंगोली	193206	0	24205	27994	52199	773179	3	773182
168	बीड	71196	0	24624	782	25406	443485	0	443485
169	अंबाजोगाई	21624	0	1390	2685	4075	70891	0	70891
170	परळी	89567	0	5658	1600	7258	141114	0	141114
171	माजलगाव	389	0	56	61	117	1516	0	1516
172	गेवराई	30858	0	2081	5240	7321	38382	0	38382
173	धारूर	24268	0	712	2640	3352	26638	0	26638
174	केज	25735	0	3538	1601	5139	60517	0	60517
175	बीड	263637	0	38059	14609	52668	782543	0	782543
176	नांदेड	1826143	438261	108814	227479	774554	3839051	0	3839051
177	देगलुर	25808	0	0	4130	4130	77814	0	77814
178	बिलोली	45242	58	1058	1401	2517	36520	0	36520
179	कंधार	25036	0	3187	1033	4220	55965	0	55965
180	लोहा	2	3	31	68	102	194	3	197
181	हदगांव	82660	0	1545	3858	5403	121845	0	121845
182	मुदखेड	24388	0	1300	3301	4601	125568	0	125568
183	मुखेड	0	0	1220	2716	3936	38104	0	38104
184	कुंदळवाडी	16443	0	1139	1284	2423	55988	0	55988
185	किनवट	0	0	759	1417	2176	152165	0	152165
186	भोकर	0	0	987	4856	5843	75983	0	75983
187	उमरी	49204	0	0	10	10	99559	0	99559
188	धर्माबाद	0	0	61	1094	1155	14380	0	14380
189	नांदेड	2094926	438322	120101	252647	811070	4693136	3	4693139
190	उस्मानाबाद	13550	0	15381	21304	36685	241859	0	241859
191	कलाम	18879	0	7035	3139	10174	81005	0	81005
192	नळदुर्ग	24808	0	1018	281	1299	72443	0	72443
193	भुम	11751	0	3655	4200	7855	91655	0	91655
194	उमरगा	43533	0	3318	5580	8898	100785	0	100785
195	मुरुम	31726	0	998	1411	2409	70099	0	70099
196	परांडा	26362	0	3016	2189	5205	74353	0	74353
197	तुळजापुर	14953	0	3974	4375	8349	180614	0	180614
198	उस्मानाबाद	185562	0	38395	42479	80874	912813	0	912813
199	लातूर	88140	0	35893	49267	85160	839623	0	839623
200	उद्रीर	30276	0	407	14419	14826	175564	0	175564
201	अहमदपुर	39318	0	4670	2280	6950	49161	0	49161
202	निलंगा	38933	0	2468	3738	6206	65496	0	65496
203	औसा	18897	0	2424	1475	3899	52286	0	52286
204	लातूर	215564	0	45862	71179	117041	1182130	0	1182130

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	0	1375	2023	3398	3500	95078	Poorna
2	0	15013	50004	65019	66674	1775024	Parbhani
0	0	6590	24063	30653	0	707807	Hingoli
0	0	5004	2302	7306	27590	204621	Basmat
0	0	0	3379	3379	0	175087	Kalamnuri
0	0	11594	29744	41338	27590	1087515	Hingoli
0	0	6338	104669	111007	9656	660750	Beed
3	0	6190	3694	9887	3997	110474	Ambajogai
0	0	3973	6781	10754	0	248693	Parali
0	0	22	151	173	20	2215	Majalgaon
0	0	1645	2664	4309	14820	95690	Gevrai
0	0	0	532	532	0	54790	Dharur
0	0	51	2855	2906	383	94680	Kej
3	0	18219	121346	139568	28876	1267292	Beed
0	0	41095	232623	273718	137174	6850640	Nanded
0	0	171	3431	3602	0	111354	Deglur
0	0	1570	4316	5886	660	90825	Biloli
52	2	2343	32005	34402	5352	124975	Kandhar
0	0	4	17	21	10	332	Loha
0	0	3353	1242	4595	13167	227670	Hadgaon
0	0	1726	0	1726	0	156283	Mudkhed
0	0	2088	1780	3868	3215	49123	Mukhed
0	0	3062	218	3280	795	78929	Kundalwadi
0	0	1140	1506	2646	1224	158211	Kinvat
0	0	6095	2140	8235	42	90103	Bhokar
0	912	4916	1913	7741	13	156527	Umri
0	0	1912	1238	3150	944	19629	Dharmabad
52	914	69475	282429	352870	162596	8114601	Nanded
0	29	2839	2169	5037	15089	312220	Osmanabad
0	0	833	619	1452	27558	139068	Kalaam
0	33	2310	3011	5354	779	104683	Naldurg
0	0	417	5356	5773	0	117034	Bhum
0	0	2303	22013	24316	0	177532	Umarga
0	0	1367	1904	3271	0	107505	Murum
0	0	1310	7095	8405	4448	118773	Paranda
0	4	283	961	1248	11637	216801	Tuljapur
0	66	11662	43128	54856	59511	1293616	Osmanabad
0	0	10507	10219	20726	7173	1040822	Latur
0	35	8958	8586	17579	123600	361845	Udrir
0	0	1900	2818	4718	213	100360	Ahmedpur
0	0	2239	3846	6085	560	117280	Nilanga
0	0	10214	747	10961	7250	93293	Ausa
0	35	33818	26216	60069	138796	1713600	Latur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
205	खामगाव	147054	0	23086	17285	40371	339720	0	339720
206	शेगाव	51315	0	7786	8366	16152	165161	0	165161
207	बुलढाणा	82593	0	10413	7027	17440	190689	0	190689
208	चिखली	43121	0	11770	20031	31801	115394	0	115394
209	मलकापूर	67785	0	7999	3406	11405	134338	0	134338
210	मेहकर	88509	0	2417	2940	5357	99028	0	99028
211	देऊळगाव राजा	24693	0	6683	6955	13638	99859	0	99859
212	नांदुरा	54221	0	4133	2456	6589	121755	0	121755
213	लोणार	26288	0	6810	4701	11511	66668	0	66668
214	जळगाव जामोद	25154	0	1214	980	2194	37347	0	37347
215	सिंदखेड राजा	44177	0	1933	1693	3626	64746	0	64746
216	बुलढाणा	654910	0	84244	75840	160084	1434705	0	1434705
217	अकोट	14602	0	7454	2203	9657	226024	0	226024
218	अकोला	250821	323593	84560	94414	502567	620602	0	620602
219	बाळापुर	186	0	2472	1939	4411	3385	188	3573
220	तेल्हारा	36160	0	2313	6097	8410	272540	0	272540
221	पातुर	618	0	2343	1453	3796	46267	0	46267
222	मुर्तिजापूर	874	423	1514	213	2150	117119	0	117119
223	अकोला	303261	324016	100656	106319	530991	1285937	188	1286125
224	वाशिम	51916	0	7073	12065	19138	182081	0	182081
225	कारंजा	172991	0	26512	4736	31248	312995	0	312995
226	रिसोड	44177	0	1933	1693	3626	64746	0	64746
227	मंगरुळपिर	48945	0	8861	6265	15126	125283	0	125283
228	वाशिम	318029	0	44379	24759	69138	685105	0	685105
229	अमरावती	496399	606974	140218	84880	832072	248857	0	248857
230	अचलपूर	121317	0	12626	7609	20235	456189	0	456189
231	वरुड	131324	0	6849	4405	11254	154504	0	154504
232	अंजनगाव सुर्जी	61477	0	8007	8148	16155	98859	6	98865
233	चांदूररेल्वे	99929	0	2443	3050	5493	33873	0	33873
234	मोर्शी	39176	0	2015	2554	4569	135453	0	135453
235	पांढरखेडा	32767	0	5177	1352	6529	176810	0	176810
236	धामणगाव रेल्वे	96834	0	6513	5686	12199	168578	0	168578
237	चिखलदरा	26437	0	4449	5435	9884	103630	0	103630
238	चांदूरबाजार	33662	0	1726	1625	3351	53689	0	53689
239	शेदूरजना घाट	31873	0	1672	3287	4959	150913	0	150913
240	दर्यापूर	71549	0	1234	450	1684	96658	0	96658
241	अमरावती	1242744	606974	192929	128481	928384	1878013	6	1878019
242	यवतमाळ	200649	0	22507	11075	33582	328433	0	328433
243	पुसद	1456	0	8662	3812	12474	185980	0	185980
244	वण	56164	0	14569	13746	28315	253513	0	253513
245	घाटंजी	1353	0	1193	776	1969	49191	0	49191
246	नेर	56948	0	2451	622	3073	53404	0	53404
247	उमरखेड	51308	0	4406	2066	6472	80624	7	80631

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	30	2636	30143	32809	3601	563555	Khamgaon
0	0	3174	6425	9599	520	242747	Shegaon
0	35	5518	3345	8898	61	299681	Buldhana
0	0	2621	3463	6084	0	196400	Chikhli
0	0	4100	470	4570	6083	224181	Malkapur
0	28	18500	476	19004	3703	215601	Mehkar
0	18	531	1202	1751	1274	141215	Deolgaon Raja
0	9	3764	4855	8628	23126	214319	Nandura
0	0	616	5621	6237	4067	114771	Lonar
0	27	894	421	1342	20	66057	Jalgaon Jamod
0	0	1942	288	2230	1815	116594	Sindkhed Raja
0	147	44296	56709	101152	44270	2395121	Buldhana
0	28	1897	1941	3866	391	254540	Akot
0	0	5193	1773603	1778796	95253	3248039	Akola
0	0	70	163	233	58	8461	Balapur
0	5	2276	9177	11458	1590	330158	Telhara
0	0	2275	3975	6250	23314	80245	Patur
0	2	279	464	745	418	121306	Murtijapur
0	35	11990	1789323	1801348	121024	4042749	Akola
0	29	5892	4149	10070	15205	278410	Washim
0	0	19409	8777	28186	7166	552586	Karanja
0	0	1942	288	2230	1815	116594	Risod
4533	0	825	1112	6470	878	196702	Manglurpir
4533	29	28068	14326	46956	25064	1144292	Washim
157	36	2154	213640	215987	120551	1913866	Amravati
32703	34	82592	21946	137275	16878	751894	Achhalpur
0	48	3213	3416	6677	64867	368626	Varud
0	0	4873	3457	8330	23676	208503	Anjangaon Surji
0	0	3213	2001	5214	560	145069	Chandur Railway
0	6	3077	1658	4741	3111	187050	Morshi
0	0	2815	12552	15367	28491	259964	Pandharkavda
0	12	5797	12639	18448	15045	311104	Dhamangaon Railway
53	0	2499	1969	4521	194	144666	Chikhaldhara
0	0	1292	6	1298	313	92313	Chandurbazaar
0	0	631	1052	1683	2561	191989	Shedurjana Ghat
158	0	2809	5662	8629	13129	191649	Daryapur
33071	136	114965	279998	428170	289376	4766693	Amravati
9	15	19040	7337	26401	10081	599146	Yavatmal
0	0	10921	19239	30160	1484	231554	Pusad
0	11	6045	7902	13958	13395	365345	Van
0	0	57	21489	21546	0	74059	Ghatanji
0	0	502	18453	18955	0	132380	Ner
24	2	3522	8398	11946	1847	152204	Umardhed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
248	दिग्रस	46307	0	6346	2865	9211	203605	0	203605
249	दारव्हा	47037	0	1965	2140	4105	74217	0	74217
250	यवतमाळ	461222	0	62099	37102	99201	1228967	7	1228974
251	वर्धा	56344	0	28119	13739	41858	138025	0	138025
252	पुलगांव	72681	0	2978	1788	4766	343080	0	343080
253	देवळी	68505	0	5953	7114	13067	104746	0	104746
254	सिंदी	41572	0	1196	696	1892	50085	0	50085
255	आर्वी	64257	0	6502	2006	8508	118242	0	118242
256	हिंगणघाट	58210	0	14278	37639	51917	201756	0	201756
257	वर्धा	361569	0	59026	62982	122008	955934	0	955934
258	नागपूर	513605	4374183	1359541	814908	6548632	762374	0	762374
259	कामठी	47695	7444	6545	7981	21970	880888	0	880888
260	उमरेड	56164	0	14569	13746	28315	253513	0	253513
261	रामटेक	25054	15	3838	3991	7844	88806	52	88858
262	खापा	46591	0	2298	8279	10577	47822	0	47822
263	कळमेश्वर	23147	0	939	5794	6733	61703	0	61703
264	मोवाड	65627	0	5040	8173	13213	81857	0	81857
265	सावनेर	6604	0	833	215	1048	100717	0	100717
266	काटोल	101375	0	6556	6002	12558	104464	0	104464
267	नरखेड	119708	0	10773	13266	24039	254108	0	254108
268	मोहपा	15046	0	3365	3456	6821	388020	58	388078
269	कामठी	60479	19800	629	32650	53079	5266	0	5266
270	नागपूर	1081095	4401442	1414926	918461	6734829	3029538	110	3029648
271	भंडारा	69621	0	16909	20910	37819	421402	0	421402
272	तुमसर	30573	0	18086	5105	23191	148842	0	148842
273	पवनी	61490	0	1174	1395	2569	60591	0	60591
274	भंडारा	161684	0	36169	27410	63579	630835	0	630835
275	गोंदिया	174493	0	23101	8657	31758	380199	0	380199
276	तिरोडा	46295	0	2302	2731	5033	99225	20	99245
277	गोंदिया	220788	0	25403	11388	36791	479424	20	479444
278	चंद्रपूर	147579	0	63971	16587	80558	492406	0	492406
279	बल्लारपूर	30877	0	15951	10343	26294	238104	0	238104
280	वरोरा	33834	0	8166	10147	18313	173532	0	173532
281	भद्रावती	67034	0	11023	5731	16754	221661	0	221661
282	मुल	24775	0	1990	2505	4495	53505	0	53505
283	ब्रम्हपुरी	25913	0	3571	2858	6429	96704	0	96704
284	राजुरा	32205	0	6755	6399	13154	90420	0	90420
285	चंद्रपूर	362217	0	111427	54570	165997	1366332	0	1366332
286	गडचिरोली	93064	0	12149	10636	22785	147202	0	147202
287	देसाईगंज	74277	0	3851	3632	7483	157791	0	157791
288	गडचिरोली	167341	0	16000	14268	30268	304993	0	304993
महाराष्ट्र राज्य		34178650	116358592	21643103	41183094	179184789	54735902	39367	54775270

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	11	2231	4093	6335	4063	269521	Digras
0	52	448	431	931	3016	129306	Darwah
33	91	42766	87342	130232	33886	1953515	Yavatmal
0	0	1400	3701	5101	8028	249356	Wardha
2	0	1170	4803	5975	827	427329	Pulgaon
0	0	3634	1703	5337	1645	193300	Deoli
4	8	4821	2305	7138	1013	101700	Sindi
0	0	3636	2259	5895	291	197193	Arvi
0	0	3829	61693	65522	4102	381507	Hinganghat
6	8	18490	76464	94968	15906	1550385	Wardha
48	5096	11362	489030	505536	338379	8668526	Nagpur
0	0	9692	3320	13012	16537	980102	Kamthi
0	11	6045	7902	13958	13395	365345	Umarkhed
0	0	0	826	826	53	122635	Ramtek
0	0	845	8268	9113	3460	117563	Khapa
0	3	578	21405	21986	6225	119794	Kalamneshwar
0	0	24170	3254	27424	5515	193636	Mowad
0	0	846	1736	2582	2757	113708	Sawner
0	11	4716	8956	13683	14423	246503	Kaatol
1941	0	46974	11988	60903	30882	489640	Narkhed
0	0	4194	18324	22518	9164	441627	Mohpa
0	0	4413	6651	11064	67502	197390	Kamthi
1989	5121	113835	581660	702605	508292	12056469	Nagpur
0	0	0	79777	79777	8197	616816	Bhandara
0	0	3346	5692	9038	2812	214456	Tumsar
0	0	3076	196	3272	6601	134523	Pawani
0	0	6422	85665	92087	17610	965795	Bhandara
0	0	10839	9636	20475	16456	623381	Gondiya
10	0	698	677	1385	179	152137	Tiroda
10	0	11537	10313	21860	16635	775518	Gondiya
0	19	9942	23928	33889	305756	1060188	Chandrapur
0	0	11853	7336	19189	41539	356003	Ballarpur
0	3	5575	3403	8981	1858	236518	Varora
0	0	4205	6857	11062	8505	325016	Bhandravati
0	4	945	533	1482	3438	87695	Mul
0	1	786	800	1587	4998	135631	Brahmapuri
0	0	967	2376	3343	1069	140191	Rajura
0	27	34273	45233	79533	367163	2341242	Chandrapur
0	0	3361	4491	7852	11703	282606	Gadchiroli
0	0	6290	24992	31282	3360	274193	Desaiganj
0	0	9651	29483	39134	15063	556799	Gadchiroli
133275	67302	18212418	85737212	104150206	38162253	410451168	Maharashtra

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संख्या		सामान्य प्रशासन व करवसुली General Administrative and Tax collection charges	सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	पाणी पुरवठा Water Supply	जलनिःसारण गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	इस्पितळे. दवाखाने व लस टोचणी Hospitals. Dispensary and Vaccination	शिक्षण Education	सार्वजनिक बांधकामे	
		संस्था संख्या No. of Urban LSG Institutions	प्रशासन व करवसुली General Administrative and Tax collection charges							इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	बृहन्मुंबई	-	30505514	0	29714461	13596946	13582507	10364370	0	14068109	
2	ठाणे	-	5521236	0	6092461	4812044	2324304	1483464	1751130	8377997	
3	रायगड	-	459548	0	201147	16656	96580	122856	51970	142416	
4	रत्नागिरी	-	205087	0	86719	24617	18990	80293	3038	107724	
5	सिंधुदुर्ग	-	142127	0	31453	12774	8663	1508	2113	35006	
6	नाशिक	-	1794738	0	1152023	332343	908836	492242	263236	1253708	
7	धुळे	-	267909	0	183343	126403	98170	47943	1868	229040	
8	नंदुरबार	-	111791	0	38640	42660	14492	8012	3300	38672	
9	जळगाव	-	1136858	0	386549	117879	196907	90187	46345	249301	
10	अहमदनगर	-	916617	0	388605	193794	159426	43217	24672	177448	
11	पुणे	-	9393398	0	4629156	1020085	2260230	3864518	220913	3019900	
12	सातारा	-	377431	0	142605	76681	28572	24268	15109	82305	
13	सांगली	-	506629	0	346643	27353	718585	113030	4843	91755	
14	सोलापूर	-	671157	0	489725	116077	176602	146930	36006	213449	
15	कोल्हापूर	-	853836	0	742758	168721	829637	73098	57911	146601	
16	औरंगाबाद	-	1319809	0	799825	159784	90215	186263	46960	294638	
17	जालना	-	180060	0	58409	43763	5066	33292	11163	71318	
18	परभणी	-	296447	0	313662	97264	67091	32772	19070	148196	
19	हिंगोली	-	116292	0	77895	26290	0	39300	123	59764	
20	बीड	-	170954	0	206937	115876	0	0	13284	140596	
21	नांदेड	-	577650	0	252271	67487	37527	17284	67072	369195	
22	उस्मानाबाद	-	103665	0	60932	43537	43047	41869	3226	144443	
23	लातूर	-	297217	0	168837	36568	22210	7302	9091	422829	
24	बुलढाणा	-	354117	0	115085	60844	91294	230400	27590	74543	
25	अकोला	-	2261533	0	266731	42846	34586	228676	34832	41508	
26	वाशिम	-	161221	0	46195	2269	32055	84617	7103	54600	
27	अमरावती	-	952154	0	158192	58445	65493	213574	39043	115328	
28	यवतमाळ	-	266367	0	153556	124137	38588	171794	5750	80434	
29	वर्धा	-	182964	0	89312	34290	86407	21763	20744	63197	
30	नागपूर	-	1722614	0	1893158	1266217	313267	1038162	112886	1332533	
31	भंडारा	-	105553	0	31025	32711	13576	56192	82	22476	
32	गोंदिया	-	109067	0	91078	79952	14143	86730	32652	20610	
33	चंद्रपूर	-	356743	0	188759	75284	3208	74064	9562	277942	
34	गडचिरोली	-	59924	0	17497	2505	3262	11684	87	6328	
महाराष्ट्र राज्य		-	62458227	0	49615644	23055102	22383535	19531673	2942774	31973909	

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

टिप : सार्वजनिक दिवाबत्तीचा खर्च सार्वजनिक सुरक्षितता मध्ये समाविष्ट आहे.

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 A

Districtwise Expenditure of Municipal Councils , Cantonment Boards & Corporations (2011-12)

(रुपये हजारात / Rs. In '000)

Public Works		सार्वजनिक		एकूण खर्च Total Expenditure 4+5+6+ 7+8+9+ 13+14+15 (16)	असाधारण	अखेरची	एकूण Grand Total (19)	District (2)
इतर Other (12)	एकूण Total 10+11+12 (13)	सुरक्षितता Public Security (14)	संकीर्ण Miscell- aneous (15)		खर्च व कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary expenditure debt & Expdr. of Commercial Enterprises (17)	शिल्लक Closing Balance (18)		
0	14068109	2625898	26780577	141238382	40994748	453371	182686501	Brihan Mumbai
73774	10202901	1446332	10930519	42813261	4666122	14561428	62040811	Thane
3136	197522	57960	436573	1588842	243486	773732	2606060	Raigad
1700	112462	11640	347536	887344	36520	390713	1314577	Ratnagiri
0	37119	9784	72696	316124	49284	117766	483175	Sindhudurg
17685	1534629	506017	3788703	10509529	516643	1661121	12687293	Nashik
183668	414576	66150	435553	1640047	145198	529981	2315226	Dhule
0	41972	24949	47290	329806	22930	200367	553103	Nandurbar
552	296198	59213	296195	2579985	161534	399778	3141298	Jalgaon
0	245337	69099	1294745	3267623	515635	699519	4482777	Ahmednagar
2056	3242869	860679	28075871	53346806	2391560	7940126	63678492	Pune
11338	108752	48785	736548	1543642	104996	702404	2351042	Satara
1569	98167	15964	324073	2150444	104193	728561	2983198	Sangli
4662	254116	66231	535108	2455946	271402	3654334	6381682	Solapur
16177	220689	102806	1973801	4965346	184066	1621325	6770737	Kolhapur
0	341598	70392	885008	3852894	140231	2732449	6725574	Aurangabad
500	82981	8078	724383	1136032	1409	311959	1449400	Jalna
33047	200313	21478	323351	1352378	78438	344198	1775014	Parbhani
0	59887	12905	534145	866714	16298	204503	1087515	Hingoli
6165	160045	20086	212178	886076	59059	322157	1267292	Beed
0	436267	37430	3489008	4914924	545625	2654055	8114604	Nanded
0	147669	19903	160343	620965	32933	639718	1293616	Osmanabad
0	431920	15802	345219	1325075	75427	313098	1713600	Latur
72	102205	24920	573251	1552116	87230	755775	2395121	Buldhana
0	76340	40061	161646	3112419	93723	836607	4042749	Akola
0	61703	13427	174391	575878	49317	519097	1144292	Washim
6901	161272	122776	1310737	3042643	89323	1634727	4766693	Amravati
3721	89905	30482	310267	1185096	20769	747650	1953515	Yavatmal
13902	97843	18067	291908	822554	25067	702764	1550385	Wardha
13094	1458513	457453	1476879	9626263	630281	1799885	12056429	Nagpur
1230	23788	11411	244115	518371	30387	417037	965795	Bhandara
0	53262	8933	177654	620819	4608	150091	775518	Gondia
27088	314592	49393	183792	1245835	74794	1020613	2341242	Chandrapur
90520	96935	10396	56296	258499	6342	291958	556799	Gadchiroli
512557	35429239	6964899	87710359	307148679	52469578	50832867	410451124	Maharashtra State

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

Note : The expenditure on public lighting is included in public security.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपालिका, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा महानगरपालिका	सामान्य	सार्वजनिक	पाणी	जलनिःसारण	इस्पितळे	सार्वजनिक बांधकामे		
		प्रशासन व कर वसुली General Administrative and Tax collection charges	दिवाबत्ती Public Lighting	पुरवठा Water Supply	गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	दवाखाने व लस टोचणी Hospitals and Dispensaries and Vaccination	शिक्षण Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	30505514	0	29714461	13596946	13582507	10364370	0	14068109
2	ठाणे	1210087	0	1316626	2126479	1016949	870210	693119	3059321
3	अंबरनाथ	254878	0	70924	13936	30523	17607	5160	130144
4	डहाणू	38712	0	7770	533	2000	0	251	12993
5	कुळगाव-बदलापूर	57462	0	5096	31828	8356	7488	3775	124947
6	जव्हार	2600	0	1159	1772	0	0	40	1682
7	पालघर	35533	0	11134	839	1404	1712	892	20460
8	वसई विरार	198919	0	469869	304895	27854	17484	25752	230841
9	भिवंडी	992491	0	357894	270389	101245	27762	41044	340494
10	नवी मुंबई	1119501	0	1099590	176667	602886	342985	148785	1785923
11	उल्हासनगर	498314	0	794044	343081	11517	0	22103	219133
12	कल्याण डोंबिवली	691503	0	1523417	1519969	180694	150170	803746	919517
13	मिरा भायंदर	421236	0	434938	21656	340876	48046	6463	1532542
14	ठाणे	5521236	0	6092461	4812044	2324304	1483464	1751130	8377997
15	पनवेल	111420	0	123189	1426	3942	53018	4324	34380
16	खोपोली	123977	0	23050	0	51557	20474	21596	17768
17	उरण	20614	0	0	4295	4800	0	7939	26990
18	कर्जत	27465	0	10675	0	19647	464	579	773
19	माथेरान	65827	0	2342	0	0	17395	141	2585
20	पेन	12127	0	4707	0	3	17661	18	456
21	अलिबाग	23872	0	5097	3553	4980	777	2835	15103
22	मुरुड	11190	0	1939	117	1237	12465	0	7413
23	रोहा	36085	0	6205	1306	4870	78	4612	3137
24	श्रीवर्धन	10468	0	8887	564	505	524	9926	3930
25	महाड	16503	0	15056	5395	5039	0	0	29881
26	रायगड	459548	0	201147	16656	96580	122856	51970	142416
27	रत्नागिरी	97460	0	44255	100	13624	80266	764	49945
28	चिपळूण	80186	0	26035	13346	5366	27	2100	5847
29	खेड	5610	0	6219	5041	0	0	0	8636
30	राजापुर	11369	0	6280	6130	0	0	174	15895
31	दापोली	10462	0	3930	0	0	0	0	27401
32	रत्नागिरी	205087	0	86719	24617	18990	80293	3038	107724
33	कणकवली	6355	0	2995	0	4702	0	0	297
34	वेंगुर्ला	21361	0	3698	4284	3961	1115	407	1997
35	सावंतवाडी	46245	0	13353	3165	0	323	1208	9670
36	मालवण	68166	0	11407	5325	0	70	498	23042

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 B

Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations (2011-12)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousand)

Public Works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकिर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर	एकूण	Public Security	Miscellaneous	Total Expenditure (3+4+5+6+7+8+12+13+14)	Extra ordinary debt and Commercial Enterprices	Closing Balance	Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	24432479	2625898	26780577	141238382	40994748	453371	182686501	Brihan Mumbai
73661	4622650	534346	2831021	13731819	1004883	3834166	18570868	Thane
0	152911	30257	235917	789346	22890	440500	1252736	Ambarnath
0	13244	356	67118	129733	2091	57946	189770	Dahanu
0	136210	54515	557359	850826	212642	297852	1361320	Kulgaon-Badlapur
0	1722	1893	4016	13162	3300	40887	57349	Jawhar
113	23064	5114	97068	174269	6287	105010	285566	Palghar
0	274077	176622	612218	2064454	926268	4540036	7530758	Vasai Virar
0	409300	169376	180360	2481055	594685	345393	3421133	Bhiwandi
0	2277693	48927	4804859	10130123	374947	887964	11393034	Navi Mumbai
0	241236	90601	238540	2217333	143063	232658	2593054	Ulhasnagar
0	1873433	166800	275377	6231193	1120347	2367959	9719499	Kalyan Dombivili
0	1587051	167525	1026666	3999948	254719	1411057	5665724	Mira bhayender
73774	11612591	1446332	10930519	42813261	4666122	14561428	62040811	Thane
2312	91722	6728	147436	488175	71991	111430	671596	Panvel
0	59838	22361	18413	299196	8143	45287	352626	Khopoli
0	34929	0	401	65039	1414	73791	140244	Uran
0	1816	6210	40470	106283	13079	13260	132622	Karjat
0	20121	2917	103080	194287	103857	134306	432450	Matheran
824	18135	1304	11350	48450	4817	9827	63094	Pen
0	18715	6333	31185	93735	4830	88437	187002	Alibag
0	19878	765	23545	58671	6461	67656	132788	Murud
0	7827	3485	11672	71450	608	16296	88354	Roha
0	14380	290	17134	52228	2748	45966	100942	Shrivardhan
0	29881	7567	31887	111328	25538	167476	304342	Mahad
3136	317242	57960	436573	1588842	243486	773732	2606060	Raigad
0	130975	4086	162874	453374	19389	104715	577478	Ratnagiri
0	7974	5436	114821	253164	6941	140744	400849	Chplun
0	8636	1271	19714	46491	0	61904	108395	Khed
0	16069	147	40727	80722	10190	2443	93355	Rajapur
1700	27401	700	9400	53593	0	80907	134500	Dapoli
1700	191055	11640	347536	887344	36520	390713	1314577	Ratnagiri
0	297	1508	41615	57472	2764	16139	76375	Kankavli
0	3519	2197	12666	51686	567	14321	66574	Vengurla
0	11201	1698	17432	93094	43267	15914	152275	Sawantwadi
0	23610	4381	983	113872	2686	71392	187950	Malvan

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
37	सिंधुदुर्ग	142127	0	31453	12774	8663	1508	2113	35006
38	नाशिक	1132308	0	862678	168036	761687	288089	198280	1113793
39	मनमाड	46932	0	18683	4041	37742	8904	10	5133
40	मालेगाव	284165	0	147694	105762	50086	136549	42641	23085
41	भुसावळ	133909	0	12683	10	12155	23978	7697	17003
42	येवला	20282	0	48639	15438	3632	0	159	25623
43	भगुर	14510	0	2957	572	656	0	0	13242
44	त्रंबकेश्वर	6731	0	4001	717	5136	0	0	1629
45	सटाणा	50216	0	7559	0	1220	0	609	16696
46	नांदगाव	12207	0	3873	8276	8548	0	0	9798
47	ईगतपुरी	25911	0	8589	223	1948	0	1931	5055
48	सिन्नर	22097	0	19526	2172	2245	0	0	2024
49	देवळाली	45470	0	15141	27096	23781	34722	11909	20627
50	नाशिक	1794738	0	1152023	332343	908836	492242	263236	1253708
51	धुळे	208533	0	141375	122440	41946	0	1868	215753
52	शिरपुर वारवडे	29776	0	14538	3963	37448	30028	0	12606
53	दोंदाईचा वारवडे	29600	0	27430	0	18776	17915	0	681
54	धुळे	267909	0	183343	126403	98170	47943	1868	229040
55	नंदुरबार	39410	0	18466	34299	7970	101	0	35380
56	शहादा	42988	0	11019	87	5728	7911	3300	0
57	नवापुर	20900	0	7141	0	0	0	0	3292
58	तलोदा	8493	0	2014	8274	794	0	0	0
59	नंदुबार	111791	0	38640	42660	14492	8012	3300	38672
60	जळगाव	602373	0	191846	68556	154817	86228	11028	184091
61	पाचोरा	71786	0	9854	0	3750	0	989	3998
62	चोपडा	95222	0	21175	11532	2690	600	1898	22447
63	अंमळनेर	142793	0	24914	2461	10396	0	937	1788
64	चाळीसगाव	1615	0	0	0	0	0	0	59
65	फैजपुर	25654	0	6764	485	12342	788	0	1676
66	भडगांव	18911	0	8614	601	541	339	527	5327
67	रावेर	36267	0	10817	0	0	0	0	1209
68	पारोला	33832	0	9359	1407	624	1434	6	4120
69	येरंडोल	36400	0	6852	2735	3344	0	2055	20288
70	धरणगांव	27731	0	4309	14229	733	0	0	0
71	यावल	10434	0	6436	10649	1780	247	0	345
72	सावडा	20252	0	5089	4043	4719	551	23	81
73	जामनेर	13587	0	80520	1181	1171	0	28882	3871
74	जळगाव	1136858	0	386549	117879	196907	90187	46345	249301
75	अहमदनगर मनपा	505388	0	201431	137063	74460	31820	121	4159
76	श्रीरामपुर	89384	0	10534	4625	5998	4194	0	2756
77	संगमनेर	34549	0	19175	2213	37642	1165	578	21194
78	कोपरगाव	42896	0	11314	20212	4721	4031	3824	8457
79	रहाटा	11698	0	9105	0	8865	0	13196	71182
80	देवलाळी-प्रवारा	67859	0	14042	0	0	0	53	0

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	38628	9784	72696	316124	49284	117766	483175	Sindhudurg
17685	1600162	434962	2749659	7727177	155677	476710	8359564	Nashik
0	14047	3907	22520	147872	102111	13926	263909	Manmad
0	202275	32921	726312	1549215	194728	686299	2430242	Malegaon
0	48678	6656	172883	386972	18992	41527	447491	Bhusawal
0	25782	2432	17670	133875	18940	78116	230931	Yeola
0	13242	950	14	32901	4396	39110	76407	Bhagur
0	1629	3590	14705	36509	1538	13495	51542	Tryambakeshwar
0	17305	5215	445	81960	13398	77145	172503	Satana
0	9798	840	11470	55012	784	38455	94251	Nandgaon
0	6986	3536	34350	81543	2640	76357	160540	Igatpuri
0	2024	2107	17994	68165	0	96577	164742	Sinnar
0	67258	8901	20681	208328	3439	23404	235171	Devlali
17685	2009186	506017	3788703	10509529	516643	1661121	12687293	Nashik
0	217621	54707	257869	1044491	76980	237177	1358648	Dhule
183668	42634	10176	36919	359122	38725	179272	577119	Shirpur Warwade
0	18596	1267	140765	236434	29493	113532	379459	Dondaicha Warwade
183668	278851	66150	435553	1640047	145198	529981	2315226	Dhule
0	35481	15047	25027	175700	18214	165727	359641	Nandurbar
0	11211	5487	9822	86342	1311	12174	99827	Shahada
0	3292	2739	8228	42300	2178	18966	63444	Navapur
0	0	1676	4213	25464	1227	3500	30191	Taloda
0	49984	24949	47290	329806	22930	200367	553103	Nandurbar
0	281347	25381	7437	1331757	100154	119342	1551253	Jalgaon
0	4987	3579	132989	226945	3795	64060	294800	Pachora
0	24945	5271	13319	174154	8008	89034	271196	Chopda
0	2725	6687	37183	227160	14573	11553	253285	Alamner
0	59	19	39	1733	116	40	1889	Chalisgaon
0	2464	2023	23831	73563	11120	39456	124139	Faizpur
0	6193	1974	463	37297	2459	18280	58036	Bhadgaon
0	1209	5424	1033	54750	1774	3555	60079	Raver
0	5560	1690	1745	54217	755	3783	58755	Parola
338	22343	3889	9101	85002	3659	4690	93351	Yerandol
0	0	546	2007	49555	457	3079	53091	Dharangaon
0	592	1123	48309	79323	1784	4980	86087	Yaval
214	655	817	13038	48827	5434	5910	60171	Saawda
0	32753	790	5701	135703	7446	32017	175166	Jamner
552	385833	59213	296195	2579985	161534	399778	3141298	Jalgaon
0	36100	19600	396290	1370332	216357	197571	1784260	Ahmednagar Manpa
0	6950	6921	435190	559602	59205	76	618883	Shrirampur
0	22937	7337	151844	275697	77451	27918	381066	Sangamner
0	16312	3003	95019	193477	14692	20346	228515	Kopargaon
0	84378	13130	56452	183628	106832	17327	307787	Rahata
0	53	399	3115	85468	334	11469	97271	Devlali-Pravra

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	12618	3509	38348	121105	13172	20265	154542	Rahuri
0	202	3268	51050	80125	2251	9086	91462	Shrigonda
0	1639	976	30607	69733	1614	74698	146045	Pathurdi
0	50713	8340	35236	199201	20454	201220	420875	Shirdi
0	245337	69099	1294745	3267623	515635	699519	4482777	Ahmednagar
0	4205075	211893	12794436	21905713	454105	5634057	27993875	Pimpri Chinchwad
0	2429714	564577	14967483	29009916	1254925	626728	30891569	Pune Mahanagarpalika
0	79331	21328	70933	278605	46809	563745	889159	Lonavla
0	10474	1366	4931	234574	44995	163896	443465	Baramati
0	328	104	161	1561	107	436	2104	Talegaon Dabhade
0	12000	3241	15998	155558	20626	99833	276017	Daund
0	52145	2936	6312	107997	6318	65536	179851	Shirur
497	37955	2520	7934	107041	18232	94969	220242	Indapur
1559	20399	798	7764	70951	15438	58885	145274	Bhor
0	10051	986	11873	44537	6288	38136	88961	Alandi
0	2663	1181	228	40948	4919	26490	72357	Junnar
0	8054	681	27006	51326	10128	69960	131414	Jejuri
0	1300	2475	54828	105431	20746	41292	167469	Sawad
0	58991	36514	81797	572840	371685	67848	1012373	Pune
0	104878	0	14006	449453	4599	378500	832551	Khadki
0	71973	10078	10181	210355	111640	9815	331810	Dehu Road
2056	7105331	860679	28075871	53346806	2391560	7940126	63678492	Pune
6911	55963	13717	166616	353759	56872	244933	655564	Satara
0	6530	4761	212664	328866	12665	37128	378659	Phaltan
0	16224	11808	70037	264500	2532	113829	380861	Karad
0	12386	5186	35679	147189	9387	117557	274133	Mahabaleshwar
0	4585	4601	65054	94265	4177	39576	138018	Panchgani
0	14895	2428	94609	168255	11976	7413	187644	Wal
0	2262	611	17924	38940	2303	48248	89491	Mhaswad
4427	6540	4544	29330	67021	4248	47189	118458	Rhaimatpur
0	2297	1129	44635	80847	836	46531	128214	Malkapur
11338	121682	48785	736548	1543642	104996	702404	2351042	Satara
0	117846	0	33779	1460601	84726	267240	1812567	Sangli Miraj
517	34779	4765	102140	195261	4195	66884	266340	Vita
0	27086	6772	2978	208824	12669	58419	279912	Islampur
0	22353	2836	68227	135612	2128	105818	243558	Tasgaon
1052	7564	1591	116949	150146	475	230200	380821	Aasta
1569	209628	15964	324073	2150444	104193	728561	2983198	Sangli
0	255579	32145	20039	1076295	29654	3288374	4394323	Solapur
0	55657	10376	128950	363871	55396	131536	550803	Barshi
520	52316	12580	56053	469422	86701	65555	621678	Pandharpur
142	215	177	1130	3649	630	1793	6071	Karmala
4000	21274	3437	2987	79087	10013	32373	121473	Kurduwadi
0	1075	1920	225176	274703	7494	15713	297910	Sangola
0	2307	302	38235	44787	0	60913	105700	Mangalvedha

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
127	अक्कलकोट	17949	0	4800	2402	679	1132	1231	3231
128	मैंदगी	11404	0	3415	7573	0	29	1000	1320
129	दुधनी	17916	0	2201	0	0	18	0	0
130	सोलापुर	671157	0	489725	116077	176602	146930	36006	213449
131	जयसिंगपुर	19579	0	20095	18238	402	4795	15353	37069
132	इचलकरंजी	373830	0	163853	11803	216372	64320	2609	12197
133	मुरगुड	19840	0	2819	6928	802	310	4362	10929
134	वडगांव	23615	0	15279	4726	0	896	0	13291
135	कागल	17665	0	126450	8155	7376	9	74	6150
136	पन्हाळा	14563	0	4957	12290	576	200	160	505
137	गडहिंगलज	33253	0	20328	3584	422	131	0	10145
138	कुरुंदवाड	8846	0	2092	278	20	0	0	3678
139	मलकापुर	9067	0	5113	4030	28	0	0	10040
140	कोल्हापुर	333578	0	381772	98689	603638	2437	35353	42596
141	कोल्हापुर	853836	0	742758	168721	829637	73098	57911	146601
142	औरंगाबाद	1247851	0	569806	114735	87078	167303	19640	198887
143	सिल्लोड	15061	0	66628	13390	16	0	9752	9572
144	खलताबाद	8305	0	5954	14377	227	700	4892	20577
145	विजापुर	11116	0	5301	4553	0	223	0	2000
146	गंगापुर	5473	0	140476	3592	2894	18037	9109	20923
147	पैठण	9758	0	6307	9137	0	0	314	15898
148	कन्नड	22245	0	5353	0	0	0	3253	26781
149	औरंगाबाद	1319809	0	799825	159784	90215	186263	46960	294638
150	जालना	146492	0	44035	0	5055	32992	520	6123
151	परतुर	3847	0	2976	3157	0	0	106	545
152	अंबड	18220	0	6770	32750	11	300	10000	60000
153	भोकरदन	11501	0	4628	7856	0	0	537	4650
154	जालना	180060	0	58409	43763	5066	33292	11163	71318
155	परभणी	101500	0	229729	59918	1986	29752	0	25688
156	गंगाखेड	40259	0	22346	0	32373	0	318	7942
157	सेलु	16366	0	31915	9281	18683	1461	5602	6861
158	जितुर	13655	0	12051	2934	14024	0	4751	23240
159	मानवत	27055	0	2394	1723	0	114	0	15867
160	पाथरी	13290	0	8506	15801	0	0	8287	30619
161	सोनपेठ	67041	0	1629	607	0	415	112	13979
162	पुर्णा	17281	0	5092	7000	25	1030	0	24000
163	परभणी	296447	0	313662	97264	67091	32772	19070	148196
164	हिंगोली	15208	0	33773	26290	0	39300	0	42214
165	बसमत	82954	0	36381	0	0	0	66	5726
166	कळमनूरी	18130	0	7741	0	0	0	57	11824
167	हिंगोली	116292	0	77895	26290	0	39300	123	59764
168	बीड	89189	0	78837	87679	0	0	0	60043
169	अंबाजोगाई	31550	0	7741	117	0	0	808	28275
170	परळी	14759	0	100695	12005	0	0	11833	15058
171	माजलगाव	318	0	550	162	0	0	144	302

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	5594	3016	27757	62197	71659	4397	138253	Akkalkot
0	2349	1914	25467	52122	9765	50377	112264	Maindargi
0	18	364	9314	29813	90	3303	33206	Dudhni
4662	396384	66231	535108	2455946	271402	3654334	6381682	Solapur
0	57217	3223	57164	175919	7003	56738	239660	Jaisinghpur
0	79126	2725	283676	1131384	54326	291992	1477702	Ichhalkaranji
0	15601	865	1806	48661	102	9483	58246	Murgud
0	14187	1192	36488	95487	17624	55450	168561	Vadgaon
0	6233	0	32138	198017	13729	47036	258782	Kagal
0	865	4749	77386	115387	9611	38528	163526	Panhala
0	10276	0	5448	73311	950	49406	123667	Gadhinglaj
369	3678	312	14408	30003	3165	34015	67183	Kurundvad
0	10040	356	5548	34182	441	18100	52723	Malkapur
15808	80386	89383	1459740	3062994	77115	1020577	4160686	Kolhapur
16177	277609	102806	1973801	4965346	184066	1621325	6770737	Kolhapur
0	385830	57088	739475	3201863	77581	2306516	5585960	Aurangabad
0	19324	1001	4028	119448	3007	124468	246923	Sillod
0	26169	1048	9406	65486	750	40058	106294	Khaltabad
0	2223	104	5525	28822	2060	61605	92487	Vijapur
0	48069	5227	111848	317579	47314	141395	506288	Gangapur
0	16212	1338	7819	50571	9519	32491	92581	Paithan
0	30034	4586	6907	69125	0	25916	95041	Kannad
0	527861	70392	885008	3852894	140231	2732449	6725574	Aurangabad
0	39635	3073	502203	740493	0	160219	900712	Jalna
0	651	0	52346	62977	1254	75267	139498	Partur
500	70300	3000	164032	295583	0	16	295599	Ambad
0	5187	2005	5802	36979	155	76457	113591	Bhokardan
500	115773	8078	724383	1136032	1409	311959	1449400	Jalna
0	55440	9980	166646	625199	38979	59754	723932	Parbhani
0	8260	5482	26861	135581	38462	32128	206171	Gangakhed
33047	13924	2359	17415	142990	609	78953	222552	Selu
0	27991	1060	60668	132383	288	18503	151174	Jitur
0	15981	234	43998	91385	100	23733	115218	Manvat
0	38906	1738	4913	83154	0	81882	165036	Pathri
0	14506	395	1265	85443	0	10410	95853	Sonpeth
0	25030	230	1585	56243	0	38835	95078	Poorna
33047	200038	21478	323351	1352378	78438	344198	1775014	Parbhani
0	81514	6066	503357	666208	0	41599	707807	Hingoli
0	5792	4781	2591	132499	16298	55824	204621	Basmat
0	11881	2058	28197	68007	0	107080	175087	Kalamnuri
0	99187	12905	534145	866714	16298	204503	1087515	Hingoli
6165	60043	10684	140544	473141	41649	145960	660750	Beed
0	29083	1097	2011	71599	1176	37699	110474	Ambajogai
0	26891	5664	36269	196283	1500	50910	248693	Parali
0	446	31	14	1521	45	649	2215	Majalgaon

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
172	गेवराई	15658	0	6959	8436	0	0	359	1802
173	धारुर	6477	0	3461	5155	0	0	0	19793
174	केज	13003	0	8694	2322	0	0	140	15323
175	बीड	170954	0	206937	115876	0	0	13284	140596
176	नांदेड	453801	0	131378	7457	21936	14836	3124	70461
177	देगलुर	8093	0	6620	12420	0	410	606	66513
178	बिलोली	7600	0	3216	3784	0	0	536	2209
179	कंधार	21442	0	12065	9764	233	0	12352	13188
180	लोहा	192	0	29	25	0	0	0	59
181	हदगांव	16068	0	4449	0	3867	23	0	53382
182	मुदखेड	2042	0	2275	643	3892	363	0	46784
183	मुखेड	12914	0	4469	1147	285	1135	4910	5282
184	कुंदळवाडी	13148	0	0	10981	5847	0	181	3652
185	किनवट	12971	0	5983	4463	0	502	0	13398
186	भोकर	17219	0	75614	5386	0	15	0	31186
187	उमरी	6749	0	6159	11417	0	0	45363	53313
188	धर्माबाद	5411	0	14	0	1467	0	0	9768
189	नांदेड	577650	0	252271	67487	37527	17284	67072	369195
190	उस्मानाबाद	25930	0	16910	0	22449	34042	0	5520
191	कलाम	18266	0	4426	5179	2462	287	0	562
192	नळदुर्ग	4356	0	2531	3938	0	197	0	165
193	भुम	14562	0	8419	4365	36	0	175	49245
194	उमरगा	9067	0	3056	14422	791	126	0	27831
195	मुरुम.	1954	0	1381	3817	29	0	2448	22408
196	परांडा	7627	0	1766	8276	0	472	0	15495
197	तुळजापुर	21903	0	22443	3540	17280	6745	603	23217
198	उस्मानाबाद	103665	0	60932	43537	43047	41869	3226	144443
199	लातुर	226738	0	125527	20122	2728	2243	28	403480
200	उद्रीर	25793	0	20379	6721	11444	4940	9019	2721
201	अहमदपुर	8852	0	10058	8599	0	0	44	5119
202	निलंगा	8668	0	6477	1126	8038	0	0	11196
203	औसा	27166	0	6396	0	0	119	0	313
204	लातुर	297217	0	168837	36568	22210	7302	9091	422829
205	खामगाव	55226	0	29303	30095	3248	64775	2861	21305
206	शेगाव	32639	0	17367	1122	47542	30894	0	1006
207	बुलढाणा	16134	0	1986	667	313	29807	0	6565
208	चिखली	25113	0	21093	441	18430	24637	0	0
209	मलकापुर	23664	0	922	11	20338	4523	5196	1307
210	मेहकर	47220	0	6242	10060	304	17377	9049	25375
211	देऊळगाव राजा	20584	0	21151	1448	626	30661	0	3867
212	नांदुरा	87566	0	7902	0	125	18303	0	447
213	लोणार	28572	0	7077	16557	0	55	3417	6004
214	जळगाव जामोद	11705	0	208	31	368	0	3183	3491
215	संदखेड राजा	5694	0	1834	412	0	9368	3884	5176

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	2161	1441	24285	58940	13980	22770	95690	Gevrai
0	19793	1169	2322	38377	0	16413	54790	Dharur
0	15463	0	6733	46215	709	47756	94680	Kej
6165	153880	20086	212178	886076	59059	322157	1267292	Beed
0	88421	20722	3338927	4062642	512109	2275889	6850640	Nanded
0	67529	449	7113	102224	419	8711	111354	Deglur
0	2745	201	4504	22050	1026	67749	90825	Biloli
0	25540	984	1326	71354	2489	51135	124978	Kandhar
0	59	7	20	332	0	0	332	Loha
0	53405	832	130	78751	25015	123904	227670	Hadgaon
0	47147	136	18501	74636	0	81647	156283	Mudkhed
0	11327	1796	13917	45855	3268	0	49123	Mukhed
0	3833	2194	18101	54104	789	24036	78929	Kundalwadi
0	13900	0	52786	90103	0	0	90103	Kinvat
0	31201	5183	23098	157701	510	0	158211	Bhokar
0	98676	3046	10204	136251	0	20276	156527	Umri
0	9768	1880	381	18921	0	708	19629	Dharmabad
0	453551	37430	3489008	4914924	545625	2654055	8114604	Nanded
0	39562	4544	15894	125289	15841	171090	312220	Osmanabad
0	849	2948	37979	72109	15609	51350	139068	Kalaam
0	362	158	39921	51266	720	52697	104683	Naldurg
0	49420	2081	6168	85051	0	31983	117034	Bhum
0	27957	1798	18299	75390	138	102004	177532	Umarga
0	24856	0	2602	34639	0	72866	107505	Murum
0	15967	4954	28102	66692	625	51456	118773	Paranda
0	30565	3420	11378	110529	0	106272	216801	Tuljapur
0	189538	19903	160343	620965	32933	639718	1293616	Osmanabad
0	405751	7187	53435	841488	54287	145047	1040822	Latur
0	16680	2056	213481	296554	19753	45538	361845	Undir
0	5163	2751	14052	49475	441	50444	100360	Ahmedpur
0	11196	3179	32512	71196	946	45138	117280	Nilanga
0	432	629	31739	66362	0	26931	93293	Ausa
0	439222	15802	345219	1325075	75427	313098	1713600	Latur
0	88941	9603	249948	466364	41424	55767	563555	Khamgaon
0	31900	2670	40644	173884	706	68157	242747	Shegaon
0	36372	962	122466	178900	0	120781	299681	Buldhana
0	24637	1788	61381	152883	15514	28003	196400	Chikhli
0	11026	4320	26546	86827	4966	132388	224181	Malkapur
0	51801	0	0	115627	12870	87104	215601	Mehkar
0	34528	1460	21610	101407	389	39419	141215	Deolgaon Raja
72	18750	815	29917	145147	2442	66730	214319	Nandura
0	9476	2730	10048	74460	6089	34222	114771	Lonar
0	6674	445	5360	24791	1208	40058	66057	Jalgaon Jamod
0	18428	127	5331	31826	1622	83146	116594	Sindkhed Raja

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
216	बुलढाणा	354117	0	115085	60844	91294	230400	27590	74543
217	अकोट	28542	0	21765	24041	3501	38216	16327	4208
218	अकोला	2185514	0	210309	1644	30125	138803	1014	11378
219	बाळापुर	2594	0	779	0	485	0	0	10
220	तेल्हारा	10589	0	33060	9502	0	40901	0	21472
221	पातुर	13636	0	723	3750	475	10492	17491	4412
222	मुर्तिजापुर	20658	0	95	3909	0	264	0	28
223	अकोला	2261533	0	266731	42846	34586	228676	34832	41508
224	वाशिम	74888	0	19161	1857	3051	54517	0	732
225	कारंजा	54556	0	16305	0	28047	20732	440	39701
226	रिसोड	5694	0	1834	412	0	9368	3884	5176
227	मंगरुळपिर	26083	0	8895	0	957	0	2779	8991
228	वाशिम	161221	0	46195	2269	32055	84617	7103	54600
229	अमरावती	642613	0	73515	0	23813	7795	0	8810
230	अचलपुर	77087	0	17459	17588	5423	112894	200	20737
231	वरुड	50172	0	7559	1051	245	315	194	12463
232	अंजनगाव सुर्जी	53668	0	10701	4170	0	2000	221	11155
233	चांदूर रेल्वे	14852	0	3191	0	835	40	36297	1616
234	मोर्शी	7695	0	4079	212	4491	13337	516	21147
235	पांढरकवडा	41190	0	10707	3527	0	261	90	11799
236	धामणगाव रेल्वे	23926	0	14994	27323	13190	17734	1149	10493
237	चिखलदारा	22022	0	4786	3790	5679	23725	46	3460
238	चांदूरबाजार	7263	0	324	0	0	0	0	62
239	शेदूरजना घाट	4026	0	6471	513	513	22780	15	11924
240	दर्यापुर	7640	0	4406	271	11304	12693	315	1662
241	अमरावती	952154	0	158192	58445	65493	213574	39043	115328
242	यवतमाळ	53556	0	9474	43355	11100	16970	671	0
243	पुसद	41493	0	3639	50262	838	53608	398	9532
244	वण	35476	0	83873	20351	590	30294	1831	24090
245	घाटंजी	15813	0	2639	0	5962	19861	0	24454
246	नेर	10106	0	10586	0	0	13731	0	15168
247	उमरखेड	30727	0	29182	2990	19130	2132	485	5715
248	दिग्रस	57396	0	8867	6657	968	13382	2194	1475
249	दारव्हा	21800	0	5296	522	0	21816	171	0
250	यवतमाळ	266367	0	153556	124137	38588	171794	5750	80434
251	वर्धा	54383	0	24702	0	52592	7821	0	15080
252	आवी	27606	0	6086	15250	2590	0	75	11392
253	हिंगणघाट	32565	0	47714	771	27800	0	445	9114
254	पुलगांव	36519	0	0	0	0	568	5451	11882
255	देवळी	22728	0	5401	15750	2328	12395	14773	6726
256	सिंदी	9163	0	5409	2519	1097	979	0	9003
257	वर्धा	182964	0	89312	34290	86407	21763	20744	63197
258	नागपूर	1416592	0	1712605	1182665	278878	740233	47618	1189464
259	कामठी	54583	0	16775	1366	1421	47612	404	22780
260	उमरेड	35476	0	83873	20351	590	30294	1831	24090

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
72	332533	24920	573251	1552116	87230	755775	2395121	Buldhana
0	58751	2344	52911	191855	0	62685	254540	Akot
0	151195	33873	34835	2647495	86134	514410	3248039	Akola
0	10	0	0	3868	0	4593	8461	Balapur
0	62373	1816	3719	121059	586	208513	330158	Telhara
0	32395	812	1124	52915	6585	20745	80245	Patur
0	292	1216	69057	95227	418	25661	121306	Murtijapur
0	305016	40061	161646	3112419	93723	836607	4042749	Akola
0	55249	2212	2650	159068	1586	117756	278410	Washim
0	60873	6189	150150	316120	44784	191682	552586	Karanja
0	18428	127	5331	31826	1622	83146	116594	Risod
0	11770	4899	16260	68864	1325	126513	196702	Manglurpir
0	146320	13427	174391	575878	49317	519097	1144292	Washim
0	16605	92879	615330	1464755	4675	444436	1913866	Amravati
487	133831	10920	311696	574491	14677	162726	751894	Achhalpur
0	12972	3446	35807	111252	8289	249085	368626	Varud
0	13376	789	21123	103827	20630	84046	208503	Anjangaon Surji
0	37953	758	3452	61041	355	83673	145069	Chandur Railway
0	35000	943	85199	137619	1068	48363	187050	Morshi
457	12150	4315	20252	92598	33336	134030	259964	Pandharkavda
0	29376	3808	76906	189523	3754	117827	311104	Dhamangaon Railway
5957	27231	1154	11104	81723	1033	61910	144666	Chikhaldhara
0	62	1828	22113	31590	0	60723	92313	Chandurbazaar
0	34719	1069	50894	98205	794	92990	191989	Shedurjana Ghat
0	14670	867	56861	96019	712	94918	191649	Daryapur
6901	367945	122776	1310737	3042643	89323	1634727	4766693	Amravati
0	17641	14243	97657	247026	4656	347464	599146	Yavatmal
0	63538	0	68863	228633	2204	717	231554	Pusad
3721	56215	2820	80117	283163	2896	79286	365345	Van
0	44315	361	1077	70167	949	2943	74059	Ghatanji
0	28899	1746	469	51806	0	80574	132380	Ner
0	8332	2049	4370	96780	2704	52720	152204	Umardhed
0	17051	8769	29373	129081	6421	134019	269521	Digras
0	21987	494	28341	78440	939	49927	129306	Darwah
3721	257978	30482	310267	1185096	20769	747650	1953515	Yavatmal251
12456	22901	4148	40744	211926	15010	22420	249356	Wardha
0	11467	2695	36910	102604	1237	93352	197193	Arvi
0	9559	5687	104483	228579	3190	149738	381507	Hinganghat
1446	17901	1494	81739	139099	481	287749	427329	Pulgaon
0	33894	3043	12718	95862	3792	93646	193300	Devali
0	9982	1000	15314	44484	1357	55859	101700	Sindi
13902	105704	18067	291908	822554	25067	702764	1550385	Wardha
2168	1977315	428928	326830	7325981	540138	802407	8668526	Nagpur
0	70796	1217	741700	887858	20149	72095	980102	Kamthi
3721	56215	2820	80117	283163	2896	79286	365345	Umardhed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
261	रामटेक	21990	0	4023	9997	0	27334	0	5360
262	खापा	32325	0	9027	1528	3366	20977	2563	6754
263	कळमेश्वर	22749	0	5625	0	342	9340	0	338
264	मोवाड	13967	0	12584	319	9179	14195	25661	21509
265	सावनेर	4772	0	5268	1986	0	4925	13873	4568
266	काटोल	14960	0	20958	7142	1086	69	15806	11881
267	नरखेड	58509	0	13980	14839	157	45495	96	8360
268	मोहपा	30959	0	2967	11407	5648	26785	3972	21286
269	कामठी	15732	0	5473	14617	12600	70903	1062	16143
270	नागपूर	1722614	0	1893158	1266217	313267	1038162	112886	1332533
271	भंडारा	61002	0	18096	52	13576	19612	0	10278
272	तुमसर	37753	0	9320	28590	0	26055	82	8646
273	पवनी	6798	0	3609	4069	0	10525	0	3552
274	भंडारा	105553	0	31025	32711	13576	56192	82	22476
275	गोंदिया	92802	0	85278	75764	13054	37781	977	5852
276	तिरोडा	16265	0	5800	4188	1089	48949	31675	14758
277	गोंदिया	109067	0	91078	79952	14143	86730	32652	20610
278	चंद्रपूर	201239	0	123230	0	1026	513	497	175559
279	बल्लारपूर	63196	0	7146	57010	0	40538	3777	19937
280	वरोरा	38868	0	13756	9388	1512	20833	0	13674
281	भद्रावती	8112	0	25669	5069	0	0	0	20513
282	मुल	12085	0	9654	1513	0	11748	1205	8697
283	ब्रम्हपूरी	19039	0	982	1193	670	432	3110	16327
284	राजुरा	14204	0	8322	1111	0	0	973	23235
285	चंद्रपूर	356743	0	188759	75284	3208	74064	9562	277942
286	गडचिरोली	44595	0	11286	0	2960	649	87	752
287	देसाईगंज	15329	0	6211	2505	302	11035	0	5576
288	गडचिरोली	59924	0	17497	2505	3262	11684	87	6328
	महाराष्ट्र राज्य	62458227	0	49615644	23055102	22383535	19531673	2942774	31973909

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
टिप : सार्वजनिक दिवाबत्तीचा खर्च सार्वजनिक सुरक्षितता मध्ये समाविष्ट आहे.

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
56	32694	2462	6311	77533	2840	42262	122635	Ramtek
0	30294	2222	14814	93576	10818	13169	117563	Khapa
0	9678	590	43025	82009	5308	32477	119794	Kalamneshwar
5837	61365	1956	12165	117372	6965	69299	193636	Mowad
0	23366	642	19917	55951	2519	55238	113708	Sawner
0	27756	4874	19706	96482	5765	144256	246503	Kaatol
0	53951	7112	204773	353321	27425	108894	489640	Narkhed
1312	52043	2330	5868	112534	4714	324379	441627	Mohpa
0	88108	2300	1653	140483	744	56123	197350	Kamthi
13094	2483581	457453	1476879	9626263	630281	1799885	12056429	Nagpur
1230	29890	8109	198944	330899	12467	273450	616816	Bhandara
0	34783	3107	18353	131906	13355	69195	214456	Tumsar
0	14077	195	26818	55566	4565	74392	134523	Pawni
1230	78750	11411	244115	518371	30387	417037	965795	Bhandara
0	44610	7622	169785	488915	4585	129881	623381	Gondiya
0	95382	1311	7869	131904	23	20210	152137	Tiroda
0	139992	8933	177654	620819	4608	150091	775518	Gondiya
2358	176569	17560	90521	612503	32315	415370	1060188	Chandrapur
0	64252	13132	45370	250106	24904	80993	356003	Ballarpur
777	34507	7444	10122	116374	3091	117053	236518	Varora
23953	20513	5042	6370	94728	9566	220722	325016	Bhandravati
0	21650	3814	1087	49803	1384	36508	87695	Mul
0	19869	848	4347	46948	830	87853	135631	Brahmapuri
0	24208	1553	25975	75373	2704	62114	140191	Rajura
27088	361568	49393	183792	1245835	74794	1020613	2341242	Chandrapur
0	1488	8129	51282	119740	1705	161161	282606	Gadchiroli
90520	16611	2267	5014	138759	4637	130797	274193	Desaiganj
90520	18099	10396	56296	258499	6342	291958	556799	Gadchiroli
512557	54448356	6964899	87710359	307148679	52469578	50832867	410451124	Maharashtra

Source -- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

Note : The expenditure on public lighting is included in public security.

३४. संकीर्ण

३४.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायदानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायदानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS :

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2 The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders 'Act', 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.1

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District
(2009-10)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows	कक्ष संख्या No. of Suites	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	Thane
4	रायगड	--	--	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	Nashik
8	धुळे	--	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	Pune
13	सातारा	--	--	Satara
14	सांगली	--	--	Sangli
15	सोलापूर	17	110	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	88	Aurangabad
18	जालना	11	37	Jalna
19	परभणी	7	33	Parbhani
20	हिंगोली	8	30	Hingoli
21	बीड	10	37	Beed
22	नांदेड	18	76	Nanded
23	उस्मानाबाद	16	78	Osmanabad
24	लातूर	17	54	Latur
25	बुलढाणा	19	76	Buldhana
26	अकोला	12	50	Akola
27	वाशिम	8	25	Washim
28	अमरावती	26	94	Amravati
29	यवतमाळ	22	76	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	Wardha
31	नागपूर	--	--	Nagpur
32	भंडारा	--	--	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	202	864	Maharashtra State

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.2

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

पाचवी आर्थिक गणना / Fifth Economic Census, 2005

अ.क्र.	जिल्हे	सामान्यतः काम करणारे									Districts
		आस्थापना (संख्या)			कामगार (संख्या)			वेतनावरील कामगार (संख्या)			
Sr. No.		Establishment (No.)			Workers Usually employed (No.)			Hired workers (No.)			
(1)	(2)	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	0	572198	572198	0	27490	27490	0	1670376	1670376	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
2	ठाणे	65503	259501	325004	223768	883485	1107253	164429	610679	775108	Thane
3	रायगड	49733	30669	80402	132621	107514	240135	93681	73810	167491	Raigad
4	रत्नागिरी	48402	11899	60301	122490	42924	165414	81490	30897	112387	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	35613	7216	42829	65642	18660	84302	35354	11577	46931	Sindhudurg
6	नाशिक	65403	93754	159157	142920	281332	424252	85596	178897	264493	Nashik
7	धुळे	39040	21159	60199	66048	60886	126934	32042	38115	70157	Dhule
8	नंदुरबार	17310	12687	29997	33905	27490	61395	20375	13807	34182	Nandurbar
9	जळगाव	80899	50337	131236	115159	114406	229565	48292	60669	108961	Jalgaon
10	अहमदनगर	118085	49200	167285	177418	172501	349919	93978	117945	211923	Ahmednagar
11	पुणे	120689	218932	339621	246931	756803	1003734	166811	506096	672907	Pune
12	सातारा	112306	32726	145032	156503	82757	239260	80408	47993	128401	Satara
13	सांगली	128284	39847	168131	131247	99854	231101	67866	62248	130114	Sangli
14	सोलापूर	102400	54742	157142	154059	189725	343784	92187	131398	223585	Solapur
15	कोल्हापूर	291849	78346	370195	207588	191497	399085	115066	108352	223418	Kolhapur
16	औरंगाबाद	48582	67471	116053	102513	156275	258788	57503	86183	143686	Aurangabad
17	जालना	44350	15833	60183	99342	63055	162397	48416	44151	92567	Jalna
18	परभणी	24822	20923	45745	39795	57290	97085	17773	31914	49687	Parbhani
19	हिंगोली	16360	5505	21865	25090	15418	40508	11844	11322	23166	Hingoli
20	बीड	81904	17661	99565	99462	53163	152625	52519	34389	86908	Beed
21	नांदेड	49042	33136	82178	76706	89389	166095	36791	54188	90979	Nanded
22	उस्मानाबाद	52291	14901	67192	89444	41681	131125	47780	26837	74617	Osmanabad
23	लातूर	47634	24362	71996	86052	72782	158834	41321	48898	90219	Latur
24	बुलढाणा	46937	24777	71714	78214	65741	143955	36913	39965	76878	Buldhana
25	अकोला	32964	40017	72981	56775	97030	153805	27995	56168	84163	Akola
26	वाशिम	22489	10126	32615	36672	23601	60273	15305	13449	28754	Washim
27	अमरावती	47947	52617	100564	35644	124793	160437	36969	68350	105319	Amravati
28	यवतमाळ	60386	29259	89645	105319	72620	177939	52821	41795	94616	Yavatmal
29	वर्धा	32720	18986	51706	67917	55173	123090	36969	33837	70806	Wardha
30	नागपूर	61278	149771	211049	108933	410398	519331	59464	250660	310124	Nagpur
31	भंडारा	43934	15116	59050	71127	38258	109385	38556	20751	59307	Bhandara
32	गोंदिया	46790	8372	55162	79049	27373	106422	37637	17284	54921	Gondiya
33	चंद्रपूर	46546	26786	73332	96556	75564	172120	44714	45908	90622	Chandrapur
34	गडचिरोली	27699	6289	33988	54667	17458	72125	29662	10575	40237	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2110191	2115121	4225312	3385576	4614386	7999962	1908527	4599483	6508010	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.3

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या
Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
(2012-13)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	(01/08/2012 ते/to 31/07/2013)			कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences At the end of 31/07/2013 अखेर	Districts
		अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या (नवीन) No. of licences granted (new)	नूतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences renewal		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	1,790	282	1,508	1,790	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	872	137	695	832	Thane
4	रायगड	146	30	116	146	Raigad
5	रत्नागिरी	24	2	22	24	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6	1	5	6	Sindhudurg
7	नाशिक	219	21	198	219	Nashik
8	धुळे	19	2	17	31	Dhule
9	नंदुरबार	11	0	11	11	Nandurbar
10	जळगाव	92	10	82	92	Jalgaon
11	अहमदनगर	103	7	96	103	Ahmednagar
12	पुणे	1,581	387	1,194	1,598	Pune
13	सातारा	327	56	271	327	Satara
14	सांगली	451	43	408	451	Sangli
15	सोलापूर	1,161	219	942	1,161	Solapur
16	कोल्हापूर	165	16	165	165	Kolhapur
17	औरंगाबाद	109	25	84	109	Aurangabad
18	जालना	119	25	94	119	Jalna
19	परभणी	103	30	73	103	Parbhani
20	हिंगोली	88	26	62	88	Hingoli
21	बीड	184	75	109	184	Beed
22	नांदेड	191	42	149	191	Nanded
23	उस्मानाबाद	111	38	73	111	Osmanabad
24	लातूर	605	191	413	598	Latur
25	बुलढाणा	45	1	44	139	Buldhana
26	अकोला	168	15	149	195	Akola
27	वाशिम	34	9	25	43	Washim
28	अमरावती	393	70	323	393	Amravati
29	यवतमाळ	89	9	80	89	Yavatmal
30	वर्धा	140	5	127	163	Wardha
31	नागपूर	818	136	669	1,763	Nagpur
32	भंडारा	276	27	244	387	Bhandara
33	गोंदिया	106	18	88	185	Gondiya
34	चंद्रपूर	243	12	231	308	Chandrapur
35	गडचिरोली	55	1	52	52	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10,844	1,968	8,819	12,176	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.4

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of Licensed Money-Lenders in each district
(2012-13)

(रुपये हजारात / Rs.in Thousands)

		सावकारांनी केलेले कर्ज वाटप					
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	व्यापा-यास दिलेले कर्ज Loans Advanced to traders (3)	बिगर व्यापा-यास दिलेले कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (4)	शेतक-यास दिलेले कर्ज Loans Advanced to Farmers (5)	इतरांस दिलेले कर्ज Loans Advanced to others (6)	एकूण दिलेले कर्ज Total Loans Advanced (7)	District (2)
1	मुंबई	0	3,12,179	0	0	3,12,179	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,15,857	3,09,304	0	0	5,25,161	Thane
4	रायगड	0	32,206	0	0	32,206	Raigad
5	रत्नागिरी	0	10,627	0	0	10,627	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	2,249	0	0	2,249	Sindhudurg
7	नाशिक	3,881	3,15,300	1008	0	3,20,181	Nashik
8	धुळे	240	5	0	0	245	Dhule
9	नंदुरबार	209	2,205	0	0	2,414	Nandurbar
10	जळगाव	345	345	0	0	34,500	Jalgaon
11	अहमदनगर	89,910	16,958	0	0	1,06,868	Ahmednagar
12	पुणे	11,38,411	7,25,080	0	0	18,63,491	Pune
13	सातारा	1,257	953	0	0	2,210	Satara
14	सांगली	1,492	2,618	223	0	4,333	Sangli
15	सोलापूर	9,95,680	6,60,142	0	0	16,55,822	Solapur
16	कोल्हापूर	146	754	104	0	1,004	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	6,200	0	0	6,200	Aurangabad
18	जालना	197	1,402	0	0	1,599	Jalna
19	परभणी	27,035	20,190	0	0	47,225	Parbhani
20	हिंगोली	2,396	0	0	0	2,396	Hingoli
21	बीड	0	12,930	0	0	37,285	Beed
22	नांदेड	151	171	0	0	321	Nanded
23	उस्मानाबाद	70	44	0	0	114	Osmanabad
24	लातूर	3,340	94	0	0	3,434	Latur
25	बुलढाणा	0	904	0	0	904	Buldhana
26	अकोला	0	10,05,768	0	0	10,05,768	Akola
27	वाशिम	0	816	0	0	816	Washim
28	अमरावती	0	8,147	0	0	8,147	Amravati
29	यवतमाळ	0	1,01,899	0	0	1,01,899	Yavatmal
30	वर्धा	0	1,577	0	0	1,577	Wardha
31	नागपूर	10,660	16,040	0	0	2,66,700	Nagpur
32	भंडारा	398	1,351	0	0	1,749	Bhandara
33	गोंदिया	9,740	83,245	0	0	92,985	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	1,02,734	0	0	1,02,734	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	733	0	0	733	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		25,01,415	37,55,170	1335	0	65,56,075	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Department						बँक व्यवहार विभाग/ Banking Department			
	जबाबदारी / Laibilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / Laibilities			
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circula- tion	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total Notes issued	सोन्याची नाणी व लगडी Gold Coin and bulion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee securites	ठेवी / Deposits			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरुन Total including others
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542
1995-96	1,20,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235	58,307
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239	57,336
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666	65,119
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690	71,758
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010	8,655
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687	87,828
2007-08	5,82,055	5,82,075	31,170	5,49,722	136	1,046	83,645	41	6,67,381	4,53,165
2008-09	6,81,099	6,82,113	39,862	6,40,107	98	1,046	88,177	41	3,03,602	3,91,820
2009-10	7,88,279	7,88,299	42,543	7,44,440	269	1,046	2,838	41	3,64,269	3,67,148
2010-11	9,36,935	9,36,949	53,748	8,81,921	234	1,046	100	41	4,35,950	4,36,091
2011-12	10,53,786	10,53,799	72,443	9,80,225	84	1,046	18,420	42	3,68,710	3,87,173
2012-13	11,75,635	11,75,645	73,222	11,01,188	187	1,046	67,519	42	3,34,194	4,01,755

टिप.- (अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन

आधार.- रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च २०१३-१४

MISCELLANEOUS**TABLE No. 34.5****Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India**

(रुपये कोटीत /Rs. in crore)

बैंक व्यवहार विभाग / Banking Department							
जबाबदारी / Liabilities		मालमत्ता / Assets					
		ठेवी / Deposits					
इतर जबाबदाऱ्या (ब) Other liabilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities of assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाऊ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
38,774	96,112	19	44,350	11,963	7,846	23,590	8,345
48,631	1,13,748	31	41,633	13,963	--	48,482	9,640
62,215	1,33,971	33	52,310	17,003	--	55,112	6,641
74,102	1,60,654	52	53,313	36,909	--	62,660	7,739
84,199	1,72,028	80	92,600	28,143	--	43,127	8,078
2,14,216	7,51,067	20	6,49,661	4,579	--	85,607	11,201
4,06,582	7,98,402	14	5,91,007	23,521	--	1,59,320	24,540
317136	684284	20	406134	--	--	--	--
3,65,744	8,01,836	14	3,43,867	7,465	0	3,94,386	56,103
6,03,277	9,90,449	13	3,53,494	8,874	0	5,53,259	74,809
6,93,835	10,95,591	9	3,16,908	42,233	0	6,58,346	78,094

Note.— (a) Including Government of India Rupee notes

(b) Including paid up capital and reserves

(c) Including cash and short-term securities

Source.— Handbook of statistics on the Indian Economy, Reserve Bank of India, 2013-14

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.6

नोंदलेल्या दस्तावेजाची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य
Number and Description of Registered documents and value of Property Transferred
(2012-13)

(रुपये लाखात /Rs. in lakhs)

अ. क्र.	जिल्हे	नोंदणी कार्यालये	स्थावर मिळकतीबाबतच्या नोंदी						जंगम मिळकतीबाबतच्या नोंदी		Districts
			Registrations affecting immovable property			Registration affecting movable property					
Sr. No.	Registration Offices	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	5	30892	4149944	2170	0	33062	4149944	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	19	108054	10685912	66611	88187	174665	10774099	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	37	208948	16220426	22688	213431	231636	16433856	892	59	Thane
4	रायगड	19	79517	372997695	9905	7256592	89422	380254287	1130	4900	Raigad
5	रत्नागिरी	9	23236	252511	1617	21745	24853	274256	741	367	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8	11730	76285	399	0	12129	76285	277	182	Sindhudurg
7	नाशिक	21	113953	784981	12025	24148	125978	809129	2018	2147	Nashik
8	धुळे	} 11	47067	102480	1288	1158	48355	103638	45	0.07	} Dhule Nandurbar
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	18	98782	257914	5224	6380	104006	264294	788	16595	Jalgaon
11	अहमदनगर	16	75903	354707	593	1	76496	354707	1127	55	Ahmednagar
12	पुणे	40	273202	3339456	37736	476505	310938	3815961	6171	11647	Pune
13	सातारा	14	53982	232194	7692	70167	61674	302361	1686	937	Satara
14	सांगली	13	44849	241035	2957	18395	47806	259430	1456	10	Sangli
15	सोलापूर	15	80863	6938317	7326	3290643	88189	10228960	139	881	Solapur
16	कोल्हापूर	17	65500	9166144	3478	215528	68978	9381672	1572	2851	Kolhapur
17	औरंगाबाद	13	58083	624709	1920	9846	60003	634555	3266	30233	Aurangabad
18	जालना	9	29414	105663	369	67	29783	105731	1142	0	Jalna
19	परभणी	} 14	42732	1380622	1168	21	43900	1380643	16	0	} Parbhani Hingoli
20	हिंगोली										
21	बीड	12	38489	91979	2052	7744	40541	99723	59	3	Beed
22	नांदेड	17	45144	157682	2177	668	47321	158350	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	21675	1421003	951	367	22626	1421370	4	1	Osmanabad
24	लातूर	12	41729	2363310	491	715	42220	2364025	17	0.02	Latur
25	बुलढाणा	13	62613	164317	2420	256	65033	164574	338	16	Buldhana
26	अकोला	} 15	56448	11660	1980	37	58428	11697	0	0	} Akola Washim
27	वाशिम										
28	अमरावती	16	58379	47710	2232	49120	60611	96830	66	76	Amravati
29	यवतमाळ	17	38674	143312	1999	38	40673	143350	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	8	25023	111633	1836	112	26859	111745	0	0	Wardha
31	नागपूर	21	81628	2358363	9184	39685	90812	2398048	1339	2153	Nagpur
32	भंडारा	} 15	24307	744528	840	161	25147	744689	0	0	} Bhandara Gondiya
33	गोंदिया										
34	चंद्रपूर	15	27186	144434	1050	2970	28236	147404	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	10	4129	10841	87	3	4216	10844	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		477	1972131	435681768	212465	11794689	2184596	447476456	24289	73113	Maharashtra State

आधार : नोंदणी महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Office of the Inspector General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.34.7

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या

Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष year	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marrigae Act. (3)	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marrigae Act. (4)	इतर कायद्याखालील Under Other Act. (5)	एकूण Total (6)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
2	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
3	1990-91	52,931	6,477	141	59,549
4	2000-01	35,920	8,641	300	44,861
5	2001-02	36,212	10,428	675	47,315
6	2002-03	27,673	6,126	17	33,816
7	2006-07	61,374	12,124	14	73,512
8	2007-08	63,050	13,279	48	76,377
9	2008-09	29,486	24,828	20	54,334
10	2009-10	24,251	15,400	934	40,585
11	2010-11	0	17,982	1,252	19,234
12	2011-12	0	16,655	501	17,156
13	2012-13	0	17,176	1,867	19,043

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune
